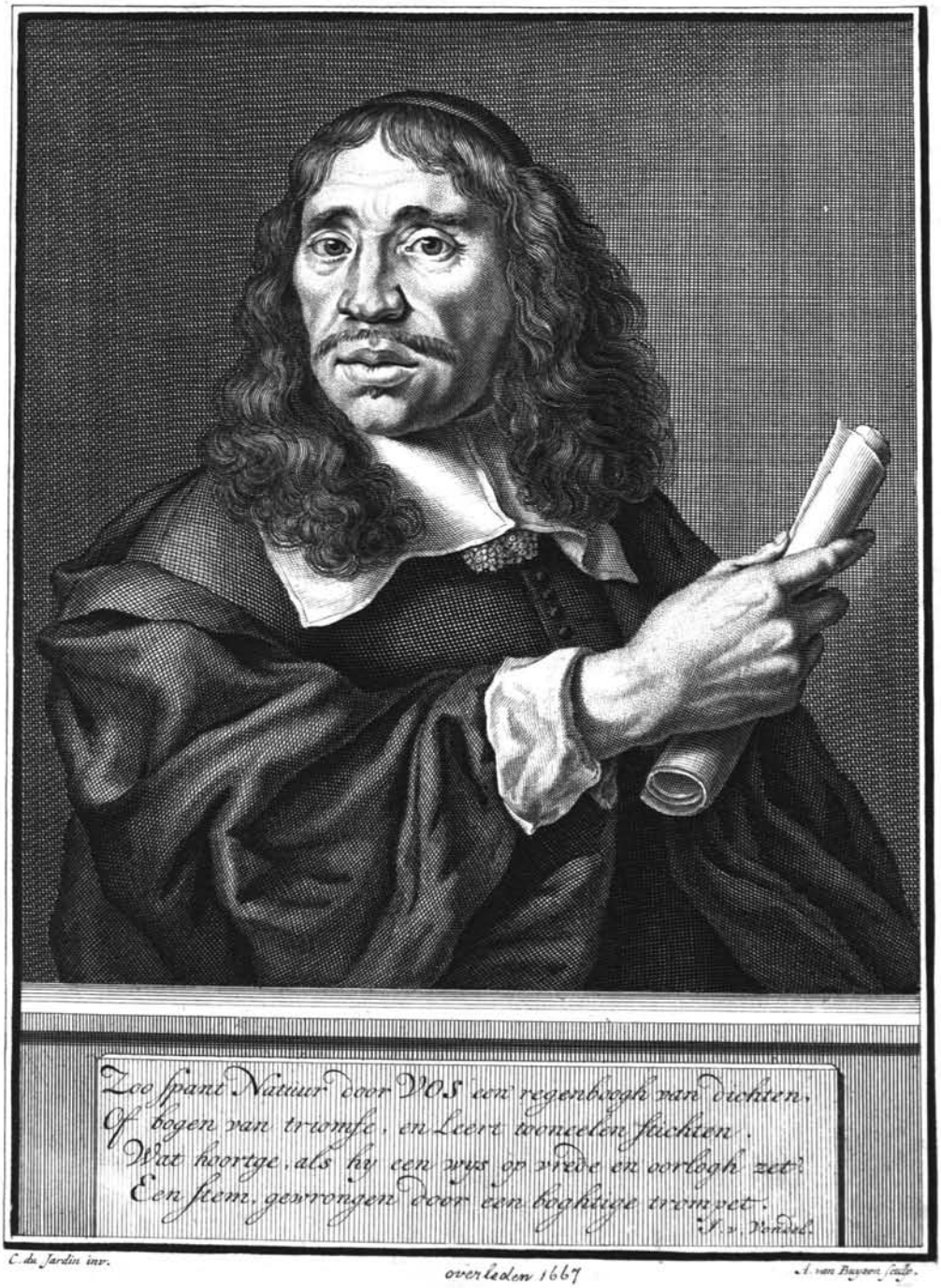

Zoo spant Natuur voor VOS een regenboogh van vlechten,
Of bogen van triomfe, en Leert tronieden stichten.
Wat hoortge, als hy een vrys op vrede en oorlogh zet?
Een stem, gevrongen voor een boghuge trompet.

J. v. Vondel

C. du Jardin inv. overleden 1667 A. van Bauvaert sculp.

ALLE
DE
GEDICHTEN
van den Poëet
JAN VOS.

Verzamelt en uitgegeven door J. L.

t AMSTERDAM,
By *Jacob Leſcaille*, Boekverkooper op de Middeldam, naaſt de Vismarkt, in 't jaar 1662.

Met Privilegie voor vijftien jaren.

EXTRACT uit de PRIVILEGIE.

DE STATEN van HOLLANDT en WESTVRIESLANDT hebben geconſenteert, geaccordeert ende geoctroyeert aen Iacob Leſcaille Boeckverkooper t'Amſterdam, dat hy, gedurende den tijdt van vijftien eerſt achtereen-volgende jaren de Rijmwercken van Ian Vos alleen binnen Hollandt ende Weſt-Vrieslandt ſal mogen drucken, uytgeven ende verkoopen: verbiedende allen ende een ygelijcken de ſelve Wercken naer te drucken, in 't geheel ofte deel, in kleyn ofte groot, directelijk ofte indirectelijk in eeniger manieren: ofte deſelve elders nagedruckt, in den voorſchreven Lande te brengen, te verkoopen ofte verhandelen: op verbeurte van de naergedruckte, ingebrachte, verkochte ofte verhandelde exemplaren, en ſoodanigh een boete, ofte pecuniele amende, als breeder uytgedruckt is in den originelen Octroye, verleent ende gegeven in den Hage onder 't groot Segel den vi Maert in 't jaer onſes Heeren ende Salighmakers duyſent ſes hondert twee ende t'feſtigh. Onderteeckent

JOHAN DE WITT vt.

Ter ordonnantie van de Staten

HERBt. VAN BEAVMONT.

Hier ziet men 't wapen van de wakkre MAARSEVEEN:
't Is loffelijk verſiert met Koninglijke gaaven.
Zoo leeft men, naar zijn doodt, deur 't woên der eeuwen heen.
De luiſter van 't geſlacht beſluit men in geen graaven.

JAN VOS.

Den Ed. Geſtr. en achtbaren Heer,

MYN HEER

Mr. JOAN HUIDEKOOPER,

RIDDER,

HEER VAN MAARSEVEEN,

NEERDYK, &c.

SCHEEPEN en RAADT

der Stadt Amſterdam, &c.

MYN HEER,

Indien ik Uw Edt. de lof der Poëzy poogde te vertoonen, ik zou voor de groote zon een klein licht ontſteeken: want Uw Edts. doorzichtig oordeel weet die hemel-

hemelſche konſt en haar oeffenaars op hunne waarde te ſchatten. Onder de vermaartſte die met dien geeſt zwanger gaan, is de Poëet Jan Vos in Uw Edts. achting geenſins de minſte. Zie hier, Ed. achtbare Heer, alle zijn Gedichten, die Uw Edt. voor allen anderen, byzonderlijk eigen zijn. Want zy waren Mijn Heer Uw Edts. waarde Vader, van heerlijker gedachtenis, toegewijdt; dewijl niemant ter weerelt, door de luiſter van blinkende weldaden die in yders oogen ſtraalen, en 't voeden dezer edele konſt, ooit meer vermogen op 't gemoet van dezen Dichter had: want het is my, en een yder onmogelijk al d'eer- en gunſtbewijzen van die hoogh-edele ziel aan hem, en andere konſt-oeffenaars be-

toont, na waardy te verhalen. Deze waarheit zullen zoo vele bladeren in dit boek, met zijn Wel-Edts. en zijner kinderen en vrienden namen vervult, als levende afbeeldſels van zijn dankbaar hart, overvloedig getuigen. Al de weerelt zal dan met den Auteur en my gevoelen, dat dit werk aan niemant moet opgeoffert worden als aan Uw Edt., den eerſten erfgenaam van de naam, deugt, en waardigheden van dien wel-edelen groot-achtbaren Heer Burgermeeſter, die, na 't voorbeelt van mijn Heer Uw Edts. Grootvader, niet alleen zijn Huis, maar deze gantſche Stadt tot een Vader ſtrekte; en door overloffelijk gebieden, dappere kloekmoedigheit, beroemde Gezantſchappen, heerlijke wel-

weldadigheit, en andere ongemeene deughden, een eeuwigh lof heeft verworven. Op deze doorluchtige voorgang draaft Uw Edt. nu ook in 't zelve ſpoor van 't bezorgen dezer Stadt, om door Recht en Raadt, haren welſtant te helpen bevorderen. Yder ingezeten is den Vaderen der Stadt en des Vaderlandts onſterffelijken dank ſchuldigh: dies ik (die boven d'algemeene noch bezondere weldaden van Mijn Heer Uwer Edts. Vader heb ontfangen) mijn dankbaar gemoet, by deze voorval, in Uw Edts. ſchoot kom uitſtorten, met nederig verzoek dat 'et Uw Edt. niet onaangenaam zy: terwijl ik de Goddelijke Majeſteit bidde, dat Hy Uw Edts. perſoon, en gantſche Vaders Huis, nevens

vens d'aangehechte geſlachten, met geheele vloeden van rijken en onophoudelijken zegen overſtroome; en my vernoege met d'eer, dat ik, met oprechter harten, en onveranderlijke genegentheit, my altijdt moge noemen, gelijk ik ben,

Ed. Geſtr. en achtbare Heer,

Uwer Ed^ts.

ootmoedighſte, gehoorzaamſte
en verplichte dienaar

den xv van Bloeymaant, 1661.

Leſcaille.

AAN ALLE
BEMINNAARS
DER DICHTKUNST.

HIer hebtge, waarde Kunſtgenooten, eindelijk de langbeloofde, en noch langer verwachte Werken van den vermaarden Poëet JAN VOS, die ik hem, na vele jaren, naulijx uit de handen heb konnen ſcheuren. Evenwel kan ik u verzekeren, dat alles, wat hy voor 't zijne kent, (uitgezondert vijf of zes dichten, die hy niet voor vruchten van zijn verſtant houd,) hier wort gemeen gemaakt. Ik zou met vele redenen, na 't voorbeelt der doorluchtigſte verſtanden onzer eeuw, zijn lof konnen verhalen; maar gy zult terſtont eenige ſtaaltjes daar van zien, als gy zommige lofdichten zelf gelieft te lezen; en vorders zal dit geheele boek het klaarſte bewijs daar van ſtrekken: want men zal daar in, onder andere ontallijke blijken van zijn edel en hooghdravend vernuft, beſpeuren, dat hy, met doordringender oordeel dan zommige oude Latynſe Poëeten, de leden der gezangen verdeelt, en hun behoorlijke grootte en plaats geeft. Derhalven zal ik alleen zeggen, dat nooit Glazemaker, noch iemant anders, die geen taal dan Neêrlants verſtont, en in de Hooge Scholen nooit uit de zuivere beeken der weereltwijze wetenſchappen gedronken had, tot zoo een top van eer en vermaartheit is geſtegen; waar op hy, met een bezadigt gemoet en vroolijk gelaat, als een diamante ſchilt, al de pijlen der laſter-pennen doet afſtuiten; met zoodanig een verachting der zelve, dat hy verſcheidemaal begeert heeft, dat ik al de ſchimpſchriften, die ooit op hem uitgebraakt

zijn, by zijn werken zou drukken: maar ik heb altijt geoordeelt, datſe die eer onwaardig waren, dewijl de Schrijvers die niet gewaardigden met hunne namen te verſieren; 't zy dan uit verſmading van eer; of, dat ik liever geloof, uit vrees van ſchande. Eindelijk, dewijl mijn oogmerk was, om u al zijn, en niet eens anders werk, te geven, zoo heb ik ook, voor hen die 't begeeren, de klucht van Oene, tegens meening van de Poëet (die met ſommige anderen oordeelt datſe by dit werk geen plaats behoort te hebben) hier by gevoegt, doch in zulker voegen, dat men die daar af kan laten. Gebruikt alles tot verbeterende ſtichting, en geoorloft vermaak, de twee ware oogmerken der Poëzy; en gelooft dat ik ben,

Waarde Kunſtgenooten,

Uwer aller

gewillig dienaar en waare vrient

J. *Leſcaille.*

Op

Zoo spant Natuur door VOS een' regenboogh van dichten,
Of bogen van triomfe, en leert tooneelen stichten.
Wat hoortge, als hy een wys op vrede en oorlogh zet?
Een stem, gewrongen door een boghtige trompet.

J. v. Vondel.

OP DE
DICHTKVNST
VAN
JAN VOS
Glazemaker.

DE Glazemakers handt,
Die jonge lauren plant,
Aen Amſtels glaze plaſſen,
Die t'zijner on-dood waſſen:
Is dichtend', zoo zy was
In 't dichten van 't Gelas.
Dicht en doorluchtigh waeren,
Haer ambachts eerſte waeren:
Doorluchtigh, dicht en fijn
En ſpiegel-glazigh zijn
Haer onvoorzienſche dichten:
Zy ſpiegelen, zy lichten,
Zy ſtrecken voor een bril.
Men dichte zoo men wil,
My dunckt het beſte dicht is,
Dat helder, fijn, en dicht is.

CONSTANTER

Op de vermaarde

DICHTEN

van den Kunſt- en Geeſtrijcke

JAN VOS.

SONNET.

DE Dichters ſijn al lang in hoogh verſchil geweeſt,
(En noch en geeft het d'een, noch d'ander niet verloren,)
Of oock een Dichter beſt gemaeckt wierd of geboren,
En of de leer in hem meer vruchts deed' of de geeſt.

't Is ſeeker dat veeltijts hier 't een daer 't ander meeſt
Heeft uytgemunt, en plaets heeft nae ſijn kracht gekoren.
Maer niemant heeft het lot ſo veel gelucks beſchoren
Dat hy ſo wel op d'een ſchoeyde als op d'andre leeſt.

Jan Vos alleen, ſoo 't ſchijnt, is deſe ſtrijdt ontwaſſen,
Hy dicht met lijf en ziel, en weet het ſo te paſſen
Dat hy hier met het hooft en daer dicht met de hand:

Dat hy genot en eer kan voegen by malkander,
En leven nu by 't een, en voor altijd in 't ander.
Dit ſijn de vruchten van den arbeid en 't verſtand.

P. DE GROOT.

In effigiem

JANI VOSSII,

Amſtelo-Batavi, Poëtæ in lingua Patria facilè incomparabilis.

Spectator, hic eſt ingeni miraculum,
Poëta natus, non Latinis artibus
Græcisve cultus, cuncta naturâ tenens.

Sopho-

Sophocles cothurno, Naſo, cum vult, lacteo
Styli lepôre, maximus tubâ Maro,
Lyraque Flaccus, Martialis acumine,
Stupente ſcena & cive Belga, Voſſius.
Hic eſt, ubique par ſibi vir, Roſcius.
Vnum Poëtam vultus iſte non refert,
Quinos Poëtas vultus iſte non refert:
Sed hos, & unà filias novem Iovis,
Phœbi Sorores, Amſtelæque Apollinem.

HENRICVS BRVNO.

Op het DICHT-WERCK
van den geeſtrijcken Poëet
JAN VOS, Glaſemaker.

WAer ſijt, waer ſteeckt ghy nu, ghy weydſche letter-baſen,
Die op een weinig Grieckſch, die op wat oud Romeynſch,
U ſelven keuren derft voor vry wat ongemeyns;
En 't werck eens Duytſchen klercks verſpuwt al 't opgeblaſen?

Komt by den ſchrand'ren VOS, die ſal dat ydel raſen,
Dien waen-damp metter vaerd doen ruymen uw gepeyns;
En ſoo klaar held'ren op de duyſterheyd uws breyns
Met ſijn doorluchtig dicht als d'oogen met ſijn' glaſen.

Hy ſal u naeckt doen ſien, dat veeltijds Helicon
Een' leeck veel milder laeft uyt ſijnen Hengſtebron,
Als duyſenden van ſlechs wat ſchool-latijns beſtoven;

En dat de Poëſy geen' heblijckheyd, geen' ſlaef
Van plack en is noch roê, maer eer een' vrye gaef,
Die niet geleert en word, maer ingeſtort van boven.

Nonis Octobribus 1659 ludebam

J. DE DECKER.

Op

Op alle de

VAERSEN en VONDEN

van den Nederduitſchen Poëet

JAN VOS.

HIer rijſt de zon van Hollants Poëzy
Zo hoogh in top op wenken der Meceenen,
Dat Amſterdam, de pracht en hovaardy
Van 't machtigh Roome, en 't wereltwijze Atheenen,
Doet duiken voor den eeuwigen Parnas,
Die in haar ſtadt zo hoog is opgeklommen,
Dat zy nu kan bereiken 's hemels As,
Ten ſpiegel van al 's werelts godendommen.
Zo kan de luit van onzen Amfion,
Uit enkel puin, de grootſte ſteeden ſtichten:
En eeven als een nieuwe opgaande zon,
De ronde bel der werelt overlichten.
Dat is Virgiel, en Nazo, en Homeer,
Grootmoedigh in haar lauwerkroon gevloogen,
En met de punt van zijne Fenixveêr,
De luiſter der onſterflijkheit ontoogen.
Zo zienwe dat Apolloos duitſche kerk,
Voor Grieken, noch Latijnen, hoeft te wijken:
Maar datze met dit onverganklijk werk,
D'aaloudtheit, hoe vermaart, de vlagh doet ſtrijken.
De kromme Sein, den Tyber, en de Pó,
Mach op Petrarch', en Arioſte brommen;
Maar d'Amſtel zal op onze Cicero
(Die 't Schouwtooneel op blinkende kalommen
Van marmer heeft getimmert, en volbouwt,)
Nu moedigh zijn, en eeuwige laurieren
Schaakeeren in 't geheilight kroonegout,
Om zijn paruik na rechte te verſieren.

Zo zal zijn naam, en wijtberoemden lof,
Als op de tong van duizendt Dichters zweeven,
En weegens zijn verheeve ſtijl, en ſtof,
Alle eeuwen, en de werelt overleeven.
Nu wenſchte ik wel voor deeze Poëzy,
En Fenixkunſt, op 't ſpoor van zo veel braaven,
En geeſten, als 'er dichten aan het Y,
Tot zijnen lof, grootmoedigh heen te draaven:
Maar by dit licht ſtaan alle ſterren doof.
Men pooght vergeefs zijn glorie aan te wijzen.
Heel Hollant ſteekt ten vollen in 't geloof,
Dat deeze Zon der Duitſche Letterwijzen,
In eeuwigheit aan onzen middaghlijn,
De werelden zal koomen toe te lichten,
En, als den grooten Ridder Conſtantijn,
D'onſterflijkheit behouden in zijn dichten.

Op d'afbeelding van den zelven.

HIer heeft den Dichter V O S zich zelven afgegooten.
Dit pronkbeelt van zijn geeſt, en hooge Poëzy,
Zal t'allen dagen aan den Amſtelſtroom, en 't Y,
Een ſpiegel ſtrekken voor de Duitſche Kunſtgenooten.

Gekroonde Koningen, en duizend' and're Grooten,
Die 't machtigh Amſterdam beſtaan in maatſchappy,
Ontfangen van zijn hant een eeuwige waardy,
Als ofze waaren uit d'oneindigen geſprooten.

Of ſchoon de goddelooze, en boozen laſtermont,
Gelijk een avondtwolf, en losgeborſten hont,
Dit ſtacybeelt nu zocht baldaadigh te verwoeſten:

Zo zal 't in 't midden van zo gruwelijken ſtorm,
In weezen niet alleen, maar in zijn eige vorm,
Zo pal ſtaan als een muur, en nimmermeer verroeſten.

H. F. WATERLOOS.

Op de GEDICHTEN VAN JAN VOS.

DE wraeck en weêr-wraeck hadd' al lang haar rol geſpeelt;
Thyeſtes moordt-bancket op 't gruwlijckſt uytgebeelt,
En Agamemnons zaedt betreurt van Grieckſe Reyen:
Men ſag Eliſaes oog het ongeluck beſchreyen
Van Trojaes ondergang, en trouw'loos overſchot;
En Hannibal was uyt-gekreten voor een ſot
Van Juvenael met ſcherp gepeperde gedichten.
Een jonger eeuw quam voort met vaerſen die meer ſtichten.
Der Muſen ſchoonen hof wiert van lauwrier berooft,
Die Phœbus nae waerdy elck ſette op het hooft.
De Sang-godin was ſtom en achterwaarts gekroopen,
Door dien de kunſt op geen belooning hadt te hoopen;
Hier volgt een wildt-ſang op, terwijl elck raeſt en tiert,
Parnas wiert omgewroet van reed'loos ongediert:
Apol wierdt kreupel, ja men ſag ſijn kracht betoomen:
Hy dorſt ſchier langer op geen harders hoogtijdt koomen,
Tot onſe VOS quam die hem gaf ſijn rechte leên,
En deed' hem met meer glans als van te vooren treên:
Maer Phœbus heel beſchaemt, door deſe gunſt verwonnen,
Sey, hebb' ick geen lauwrier, al hadd' ick duyſent ſonnen,
Soo ſijnſe voor JAN VOS, ik ſettes' op ſijn hooft:
Dat hy de nieuwe licht, en d'oude kunſt verdooft.
Van dat tot Delphos my het ſpreecken wierdt verboden,
Acht ik my ſelfs onwaardt te ſijn een lidt der goden:
En daer Neptuyn ſijn vorck geeſt over aan de ſtadt,
't Was onrecht dat daer VOS mijn luiſter niet en hadt.

A. OVERBEECK.

Op

Op het Dicht-werck van
J A N V O S.

't EErt Godt en d'Overheên, het trapt Tiran en Ketter.
In yder woordt ſteekt goudt, en zout in elcke letter.
't Bruyſt onverſaaght door zee. 't ſchroomt barning, bank, noch klip:
En 't heeft noch hoeft geen riem van eenig ander ſchip.

D. TRAVDENIVS.

Op d'Afbeelding van
J A N V O S.

DUs leeft de ſchrandre VOS na 't uyterlijke weezen;
Wiens yver nimmer moê tot nut der Schouburgh waeckt:
't Zy dat hy treurdicht rijmdt, of Boerdt, of Puntdicht maeckt.
Zijn Poëzy behoeft geen laſtertong te vreezen;
Die 's werrelts rondt doorkruyſt op wiecken van de Faem,
En laet aen 't ſterflijck' een onſterffelijcke naem.

D. HEINK.

Op d'Afbeelding van den vermaarden Poëet
J A N V O S, Glazemaker.

BEzie de gaauwſte VOS, en d'yvrigſt' in zijn plicht.
Hy licht het huis door glas, de weerelt door zijn dicht.
Hy ſpreekt geen taal dan Duits: hy zag nooit Hooge Scholen;
En leert geleerde liên, die in de rijmkunſt dolen.
Natuur, en oeffening en vlijt Poëten maakt.
Dus is hy op den top van Helikon geraakt;
Daar hy de bitſe Nijt beſchouwt met lachend' oogen.
De Laſter heeft op Deugt noch Wijsheit geen vermoogen.

J. *Leſcaille.*

A R A N

E N

T I T U S,

O F

Wraak en Weerwraak:

T R E U R S P E L.

Den zeſten Druk, op nieuw overzien en verbetert.

OPDRAGHT

Aan d'Erentfeſte en hooghgeleerde Heer

KASPAR van BAARLE,

Profeſſor der Filoſofije in de doorluchtige Schole der vermaarde koopſtadt

AMSTERDAM.

DOORLUCHTIGE MAN,

Wy noemen Uw' E. door de mond van alle gezonde oordelen, met de bynaam van Doorluchtigh, zelf met de Poëet

Die als een Sophokles t' Atheen,
Gehooſt met hooghgekurkte laarzen,
Op 't Duitſche Treurtooneel komt treên;
Daar d'Echo van zijn goude vaarzen
Het hardſte hart zoo murruw maakt,
Dat 't oogh een beek van tranen braakt.

Met dien hoogdravende Poëet, daar hy zeit:

Doorluchtige van Baerle,
Ghy koſtelijke paerle,
Aen Amſtels Wapenkroon.

Wy offeren op 't autaar van Uw' E. onpartijdige oordeel, onze eerſteling ARAN en TITUS, of Wraak en Weerwraak, onze misgeboorte, of, om recht te noemen, onze wanſchepſel, bezwachtelt met de zoo ware als oude ſpreuk:

Wacht u voor de geen die van Godt geteekent is.

op hoop, dat onze ſchrikdier d'oogen van Uw' E. verſtand, zoo verſchrikken en mishagen zal, dat gy het de ſtralen uwer gunſt zult weigeren,

geren, en zoo 't Uw' E. zoo mishaagt, zoo zullen wy, door zulk een mishagen, ons niet meer met het ranke en roerelooze ſchip van onze vermetelheid, in de grondelooze zee der heilige Poëzyen begeven; om niet, door de bulderende ſtormen der laſteraren, in de gevaarlijke klippen der algemene oordelen te vervallen: want zoo onmogelijk als 't een Vorſt al de werelt wel te beheerſchen is, ja zoo onmogelijk als de Natuur een berg zonder dal kan maken, zoo, en noch onmogelijker, is 't een pen alle oordelen te behagen. Maar ik twijffel aan Uw' E. mishagen, overmits de grootſte verſtanden vaak de nieusgierigſte van oogen zijn, en by wijlen ſtaren op ſchepſelen, die Natuur de gevoegelijke maat der ledematen, en juiſte hoogſelen en diepſelen van hare vormen, heeft geweigert; 't zy dat zy 'er iet wonders, of de volmaakte ommetrek van hunne eigen leeſt in ſpeuren; want de zon blinkt nooit klaarder dan in de omhelzinge der wolken: diesgelijk is de volmaaktheid nooit volmaakter dan in de verzellinge der mismaakte. 't zy hierom, of ten minſten om de geeſten uit te ſpannen, als de herſſenen afgeſlooft zijn, van de hoogte der Hemelen te meten, de diepten der Zeên te peilen, de Aardbodem te omvademen, de Natuur te ontleden van bezielde en onbezielde dingen, de Poëzy, het goddelijkſte van alle, op vaſte voeten te zetten. Heeft Uw' E. zoodanigen mishagen,

Zoo acht ons eerſteling 't getal der laſtermonden,
Als d'ongenaakbre Maan het baſſen van de honden.

Doorluchtige Man, ontfang onze wanſchepſel op zulk een wijs alsze Uw' E. geoffert word: zoo blijf ik

Uwer E. alleronderdanighſte leerling

In Amſterdam, den 27 van Wijnmaand, 1641.

JAN VOS.

Op

Op het hooghdravend Treurſpel van

JAN de VOS Glazemaker.

SIet hier de kunſt op 't hooghſt, de Schouburgh op zijn top,
Het Treurſpel op zijn wreedſt, de wraekluſt vol van krop.
Noyt daverd het aeloud tooneel met meer geſpooks,
Noyt ſachmen by de Griek meer bloedgeſpat noch rooks.
Oreſtes houd u mond. *Andronikus* die raeſt,
En dubbelt wee op wee, en wraek op wraek, verbaeſt.
Medea ſtilt u toorn. laet *Thamera* vol gals,
Uytbulderen voor 't volk, en liegen door haer hals.
Booſdadigh *Pelops* huys, zwijght van u moordery,
Nu *Aran* hoopt op een en torſt zijn ſchelmery.
Waer waſſer oyt een diſch geſteurt met meer geraes?
Dan daer de kinders zijn haer moeders laetſte aes.
Caſſandra wort geſchent in *Roſelijns* gewaet,
Geknot van tong en handt en eer, door 's Moors verraet.
Hier klaeght d'Onnozelheyt. hier dolt een *Hercules*.
Hier krijght de Strengheyt en Barmhartigheyt haer les.
Hier ſtrijt de Kaizers kroon met d'ongetoomde min.
Hier kijft de oorlooghsmond met 't geeſtlijk hofgezin.
Ik ſtae gelijk bedwelmt en overſtolpt van geeſt.
De Schouburg wort verzet, en ſchoeyt op hooger leeſt.
Rijſt *Sophocles* weêr op? ſtampt *Æſchylus* weêr hier?
Of maekt *Euripides* dit ongewoon getier?
Neen. 't is een Ambachtsman, een ongelettert gaſt,
Die nu de gantſche rey van *Helicon* verraſt.
Die noyt gezeten heeft aen Grieks of Roomſche diſch,
Wijſt nu de weerelt aen, wat dat een Treurſpel is.
Athenen las het Spel, en ſprak: ik ſchrijf niet meer;
Die ons door glas verlicht, verduyſtert al ons eer.

CASPAR VAN BAERLE.

Op

Op ARAN en TITUS,

Of

Wraak en Weerwraak

van

JAN de VOS.

DEn Adelaar gelokt van 't Capitool beneden,
Viel op een 's Leeuwen aas, dien drijft de Wraak tot moord,
Daar 't Roomſch gevogelte het naar gekerm af hoort,
En zweert het dier, met moêr en jongen, te vertreden,
Dies Dwinglandy verſchijnt in grouwelijke kleden;
De Nijd, wiens ommetrek noit reedlijk oog bekoort,
Raakt op de been, en brengt de felle Bloed-dorſt voort.
Melpomene, de Wraak hier ziend in volle leden,
Sou' den ontaarden menſch dit woedende gedrocht
Niet ſchrikken, zeidz', indien 't ter Schouburg wiert gebrocht?
Mit vat DE VOS dat woord, en opent de gordijnen
Van het bebloed' tooneel der dieren wreed van aart
In menſchen ſchijn. Och! wild ons 't quaat in 't hert verſchijnen
In ſulk gewaad, wie bleef voor 't quaatdoen niet vervaart.

I. vander Burgh.

Op het Treurſpel

van

JAN de VOS.

DE Wijngodt (zo de Griek, een kluchtige Poëet,
Verzierd) met Xanthias zijn knecht een reyze deed
Naer d'onderaerdſche Goôn, om vonnis daer te haele,
Wie beſt treurſpelen ſchreef, in zijne moeders taele,
De wyze Euripides, oft ſchrandere Æſchylus,
Daer van d'omſtaender niet durfdd' óórd'len zo oft dus:
Waerom dat Bacchus, om de twiſtzaek recht te ſcheyden,
Een yders vayrzen in een juyſte weeghſchael leydde;
Op dat de waerheyd uyt 't gewicht der vayrzen bleek,
En Æſchylus den kroon Euripides afſtreek:
Maer hadde Bacchus met een onpartijdig ooge
Dit treurſpel tegen d'oude eens ernſtigh opgewogen,
Hy had JAN VOS *vereert met een gewijde palm,*
Om dat hy nu verſtrekt der ouden wedergalm.
Liefhebbers, wie ghy zijt, komt ziet, van wat vermogen
Een geeſt is, ſchoon hy niet in 't ſchool is opgetogen.
Een Glazemaker, die niet dan zijn moeders taël
En kan, verdooft de glans bynae van all te mael
De Dichters. Dies wy ſchier vrymoedig mogen ſpreeken:
Wijkt Spanjen, Vrankrijk, wijkt zelf Romen, ja, wijkt Greeken.
Ik weet niet of'er wel yet grooters oyt uyt quam.
Schept moed, o nieuwe hoop van 't magtigh Amſterdam,
En volgt de ſtappen van den Droſt, van Vondel, Huygen,
En wilt de hengſtebron met luſt en yver zuygen,
Zoo zal men t'zijner tijd noch zeggen, dat uw' vayrs
Meê wayrdig wezen zal de Sophokleeſche layrs.

VECHTERSEN.

IN.

INHOUD.

TOen *Titus Andronikus*, een dappere Veldoverſte der Romeinen, na 't verdelgen der Gotten, hare Koninginne *Thamera*, te Roomen op 't Kapitolium, in Triomf gevangen brocht, werde *Saturninus*, toen Kaizer van Roomen, zoo bevochten door de ſchoonheid des Koningins, dat hy 'er de ſepter, tot loon van weermin, bood, 't welk zy hem weigerde. Ondertuſſchen waren de Wichelaars bezigh, om *Aran*, 't welk een Moor was, in 't byzijn van *Saturninus*, voor 't outaar van *Mars*, te offeren: de Gotſche Koninginne, die hare gevange Veldoverſte, wiens boel zy was, in de handen des Wichelaars zag, poogde hem, zoo door haar zelfs ten offer te bieden, als door gebeden, te ontzetten; 't welk *Saturninus*, op voorwaarde van hare weêrliefde te genieten, bewilgden, ſchoon *Titus* en alle de Wichelaars de Moor ten offer doemden. *Aran* door zulk een oorzaak op *Titus* gebeten, beſluit, terwijl 't Hof op de jaght is, 't huis van *Andronikus* uit te roejen, tot welk een hulp hy *Quiro* en *Demetrius*, de Zonen des Gotſche Koningins, naar lange tegenſtreving, zoo vervoerde, dat zy *Baſſianus*, des Kaizers broeder, en vryer van *Rozelyna*, d'eenige Dochter van *Titus*, vermoorden, en *Rozelyna* niet alleen ſchenden; maar, op dat het ſchelmſtuk niet gemelt zou worden, de tong en handen af ſnijden: hy zelf werpt *Klaudillus* en *Gradamard*, twee Zonen van *Titus*, in een put, daar hy alree een hellemet met goud begraven had, en ſtrooiden 'er voorts een zekere brief, die als ofze door de moorders geſchreven was, aan *Pollander* en *Melanus*, de jongſte zonen van *Titus*, kondſchap zou doen, hoe dat zy *Baſſianus*, met hunne broeders vermoort hadden op de zelfde plaats, daar zy de hellemet met goud, dat quanſuis 't loon van deze moorden zoude zijn, begraven hadden, om niet door de munt beklapt te werden. Zoo dra als den brief van *Titus* gevonden en door *Saturninus* gelezen, en 't goud voor den dagh gebraght was, werden *Pollander* en *Melanus* met deze moorden beticht, waar over *Saturninus* hun ter dood veroordeelde. De Moor, hier meé niet vernoeght, maakt, terwijl dat *Pollander* en *Melanus* gerecht worden, *Titus* de Vader wijs, dat de Kaizer zijne zonen, zoo hy hem zijne rechtehand wilde leveren, verſchoonen zal; die hy daar op afkapt en aan den Kaizer ſtiert; *Quintus* de ſtaatjongen van *Aran*, brengt hem uit laſt zijns Heers, in plaats van zijn Zonen, de hoofden, en zijne afgekapte hand: *Titus*, door zulk een wreetheid aan 't razen, doch door aanſpraak van *Lucius*, zijn oudſte Zoon, die overmits dat hy zijne Broeders met geweld ontzetten wilde, 't land ontzeid was, en *Markus* zijne Broeder weêr aan 't bedaren geraakt, zweert, op de aanhitzing van de geeſten der vermoorden, Roomen tot de grond te verdelgen; waarop *Lucius* de Regementen van zijne vermoorde broeders naar de Stadt voerde, en vind *Aran*, verzelſchapt met *Quiro* en *Demetrius*, die hem de hoedanigheid van *Rozelynas* verkrachtinge, vertellen: *Lucius* hier door geterght, krijght *Aran*, naar eenige tegenſtand, dewijl *Quiro* en *Demetrius* hun op de vlucht begeven, gevangen, en ſtierde hem voorts, in een beſloten koets, naar 't Hof van zijn Vader, daar *Rozelyna*, *Askanius*, 't zoontje van hare broeder *Lucius*, 't Boek der Herſcheppinge, overmits datze de vrouwekracht van *Thereus* zagh, uit zijne handen pooght te nemen; maar eer 't jongsken, van zijne moey vervolgt, naar zijn grootvader liep, die, door *Rozelyna* aangewezen, de verkrachting van *Philomela* las, en gekomen daar de Poëet zeid, *maar heeft de jongemaagd verkracht*, zoo ſloegh zy haar Vader 't boek uit de handen, als of zy wilde zeggen, dat zy op zodanigen wijs verkracht was, waar op dat zy van *Markus*, 't welk haar Oom was, geleerd, de namen van die haar verkracht hadden, met een ſtok in 't zand ſchreef. *Thamera*, die door hare Zonen kondſchap had, dat *Aran* van *Lucius* gevangen was, verſchijnt *Titus*, met hare zoons, die zy haar geſpelen noemde, in de gedaante van de Wraak, en zoekt hem door zulk een middel wijs te maken, dat *Lucius*, om de Moor

te ontzetten en hem van kant te helpen, de oorzaak van alle de ſchelmery is. *Titus*, die haar aan de ſpraak kende, veinſt 't zelfde te gelooven; dies hy haar, op voorwaarde dat zy 'er in de gedaante van zijne bode zou vervormen, om *Saturninus* ſtierde. Zoo dra als *Thamera* vertrokken waar, vermoorde hy 'er zonen, en deê de ſpieren braden en 't bloed met wijn mengen, dat hy 'er, na dat zy met *Saturninus* op de uitvaart van *Lucius*, die tot loon van 't quaat, uit laſt van zijnen Vader, zoo hy zeide, 't hooft afgeſlagen was, 't vleeſch gegeten had, deê drinken, en de hoofden door zijn dochter *Rozelyna* vertoonen, dien hy daar op, om niet tot grooter ramp te komen, doorſteekt; en *Aran*, na dat hy hem door eenen lozen zoldering, in een kolk vol vuurs deê vallen, tot aſſche verbrande, en *Thamera*, in byzijn van *Saturninus*, 't hert afſtoot, 't welk *Saturninus Titus* met gelijke munt betaalde; waar over *Lucius* de Kaizer de doodſteek geeft, en bekomt door zulk een wraak de Roomſche Kroon.

Het Tooneel is in en om Roome, het Treurſpel begint, met den dagh, en eindigt, in de andere nacht.

PERSONAADJEN.

Saturninus, Kaizer van Roomen.
Markus Andronikus, broeder van Titus Andronikus.
Titus Andronikus, Veldtheer der Roomeinen.
Lucius, oudſte zoon van Titus Andron.
Pollander, *Melanus*, *Klaudillus*, *Gradamard*, } Zonen van Titus Andron.
Askanius, 't zoontje van Lucius Andron.
Rozelyna, Dochter van Titus Andron.
Baſſianus, Kaizers broeder en vryer van Rozelyna.
Thamera, Koningin van Gotland, Kaizers bruid, en Arans boel.
Quiro, *Demetrius*, } Zonen van Thamera.
Aran, een Moor, Veldheer der Gotten.
Leeuwemond, Wichelaar.
Quintus, Staatjongen van Aran.
Tacitus, Bode.
Rei van { *Roomſche Burgers.* *Tempeliers.* *Gotten.* *Roomſche Ioffren.* *Andronizenzer Ioffren.*
Zwijgende:
Roomſche Raden.
Roomſche Rechters.
Vier Kornellen.
Philippus.
Kamillus.

ARAN

ARAN en TITUS.

HET EERSTE BEDRYF.

Saturninus. Markus Andronikus. Baſſianus. Roomſche Raden. Rei van Roomſche Burgeren.

Sat. WIe zal den Adelaar zijn taje wieken fnuiken,
Nu Titus ſtrijdbre bijl de Gotſche Leeuw doet duiken
Voor 't heilig Kapitool? en ſlaat Auguſtus merk
In 't dartele ſieraadt van 's vyands metſelwerk.
Burgers. Lang leef Andronikus.
Sat. Hoe ſchaatren alle volken!
De Faam draagt Titus lof door 't drift der bruine wolken:
De wijde werreld waagt van zulk een Scipion,
Die 't Roomſche Rijk beſtraalt gelijk de middag zon.

Titus Andronikus. Thamera. Quiro. Demetrius. Pollander. Melanus. Klaudillus. Gradamard.

Tit. O Roome rijk van roem! wat torſt uw' hoofd al kroonen!
Wat zwaait uw handt al gouds! wat drukt uw voet al troonen:
Hoe zijt gy ſtaag omheint van Roomlus Ridderſchap!
Gy zijt tot op de top van Alexanders trap!
Heeft godt Auguſtus ooit, beſtuwt van yzre drommelen,
By 't hitſen der trompett', en 't moedigen der trommelen,
Den Perſiaan geparſt, en buuren van den Nijl?
Uw' hopman heeft in 't Noordt, gewapent met de bijl,
De grenzen van Euroop, zeeghaftig op gaan bijten;
En keerde 't woede heir der wettelooze Schijten,
En dreef het met de kling, en klem van yzre vuiſt,
Op 't bekkeneel geſchaart, van brein, en bloedt begruiſt,
Tot in 't Rifeeſch gebergt, daar Tanais golven waſſen
Tot voedſel van Mæot, en Pontus kille plaſſen.

De godvergeeten Gott': de ſtarrende Sarmaatt':
En d'overvinge Vinn', beſchorſt met harnasplaat:
Al t'zaam ten krijg geruſt, met d'ongeruſte Ruſſen:
En 't norſche noorſche volk, heb ik de vlam doen bluſſen
Van godt Gradivus toorts. de Wraak verdelgt haar ſpeer.
Het Oorlog walgt van bloedt. 't Latijnſche moordgeweer
Heeft zich gants zat geknaagt. de beemt komt bouwliên eiſſen.
Het paardt wil naar de ploeg. de kling buigt zich tot zeiſſen.
't Boſch ſchreeuwt vaſt om de bijl. de zeiſſenkoets zoekt ruſt.
Het vaandel wil te pronk. elk heeft de Vreê gekuſt;
Dies vul de holle buik der hongerige roeſten
Met glinſtrendt wapentuig. uw' handt zal ſchepters oeſten.
De werreld zy uw' erf, en ſtrek u tot een troon,
En 't blaauw' turkoiſche dak, een hel geſtarnde kroon.

Sat. Heldhaftig oorlogs Heldt, Auguſtus heldenwaagen,
Zal u, gelijk een godt, tot aan de ſtarren draagen:
Ja dat de Hemel zelf van u kan zijn verheert,
Dat heeft de zuil uw's neks al ſchraagende geleert.

Tit. Gy die de troon bekleedt van uw' vergoode ouderen,
En 't Rooms gewelfſel torſt, als waar 't met Atlas ſchouderen:
Gy die de bijl van 't heir en 's oorlogs ſtandaar zweit,
En met uw' ſtaale vuiſt een oegſt van lijken meit,
Heeft Argos bitſe wraak de buik van duizent kielen
Bezwangert met haar zaadt, die zoo veel duizent zielen
In Phrygen heeft gebaart, om Menelaus gemaal
Te winnen, door de deugdt van 't overzeeſche ſtaal?
Wie zou om zulk een vrouw geen tien jaar willen kampen?

Sat. Al ſchakelden 't geval een' reex van oorlogsrampen,
Zoo ſchoot ik 't harnas aan, en preſten 't heir te veldt.
O welk een tooveres heeft Titus hier geſtelt!

Tit. 't Is Gotlands Koningin.

Sat. Wat boezem zou niet blaaken
Om zulk een roozengaardt, op leliwitte kaaken?
O goôn ik ben gewont! ontbintze die my boeit,

En 't nooit gezengde hart in Ætnas ſchoorſteen gloeit.
Tit. Daar is de Gotſche praal.
Sat. O juiſt gevormde leeden!
Hoe dring ik door 't gedrang van uwe godlijkheeden?
Hier zijn tot een geſmeet, ô praal mijns hofgezins!
Op 't aanbeeld' van Natuur, twee groote vyandins:
Dat 's ſchoon, en eerbaarheidt. ik laat de ſchepter ſlippen
Indien ik met mijn mondt op d'oever van uw' lippen
Mag ſtranden met een kus: ô mondt vol ambrozijn!
Daar duizent kusjes vliên op wiekjes van robijn.
Uw' voorhoofdt, zonder Voor, ten oogen toe gedolven,
In eene goude zee van kronkelende golven,
Weêrſtraalt het ſtralend licht.
Tham. De Vorſt die zy geruſt.
Het vuur dat vaardig brandt, wert vaardig uitgebluſt.
De naauw' voldraagen roos, met d'uchtent zon gebooren,
Wordt door de middagh zon, op middagh afgeſchooren.
De min is als een bloem; een bloem is haaſt verdort.
Sat. Zoo ſchichtig is uw' Rijk, door 't Roomſche heyr, geſtort.
Tha. Uw' heyrkracht was wel groot; maar grooter zijn Gods roeden;
Noch grooter onze zondt: zoo lang zal Gotlant bloeden
Door uwe geeſſelzweep, tot alles is voldaan:
Dies zal ik 't Roomſche juk met lijtzaamheidt ontfaân.
De goude lijtzaamheidt bemint de zwaarſte plaagen.
Hoe dat de deugdt meer lijt, hoe datze meer kan draagen:
Want lijtzaamheidt vereeldt.
Sat. Beeldt dat Pigmalions
Gezicht beviel, en ziel ontfing op 't zwanendons:
Stier my tot proef van min in d'onderaardſche kolken,
Om Plutoos ſleuteldrig, in ſpijt der helſche volken,
Te ſlepen voor den dagh van daar nooit daghſtraal blikt,
En zoo d'all'ziende zon voor 't ſchriklijk ſchepſel ſchrikt
Als in Alcides eeuw'; en haar paruik laat zinken
In 't pekel van de zee: dan zal de zon noch blinken

Van

Van uw' aanminnig oog.
Tham. Hoe mijn gezicht een zon?
O oorzaak van mijn leet! noem het een zoute bron.
Sat. In koutheidt is 't een bron: maar by den Alverwinner!
Een zon die my verteerdt.
Tham. Al d'eeden van een minner
Zijn vry voor 's hemels ſtraf, zy worden van de windt,
En zee verſlonden: dies zweer vry by Venus kindt.
Sat. Kroondraagſter van mijn ziel! indien 't uw' luſt beſtemden,
Dat gy ten boſch woud' gaan langs marjolyne bemden,
In hazelare ſchaauw', ik volgden onvermoeit,
In 't opgetorſte kleedt, met buigzaam eelt geſchoeit;
Ik zou het Kaizers ampt in d'open lucht verpoozen,
Gezetelt op een ſtruik, betullebandt met roozen,
Geſcheptert met een ſtok, omheint van knablent vee;
Dies gun dat ik het ſteen van uwe boezem kneê.
Tham. Een afgerechte tong is qualijk te ontſlippen.
Sat. Maar d'oogen van een vrouw zijn Venus minneknippen.
Tham. Ik haat, ik vloek de Min. mijn oogen zijn te ang
Voor zulk een krokodil, en doodelijke ſlang.
Sat. Godin van 't Gots geweſt! zijt gy uit ijs gebooren?
Geen paardt zoo hardt van huidt of 't draaft naar Venus ſpooren.
De wrevelige ſtier: het borſtelige zwijn:
De logge walleviſch: de ſnelle dollefijn:
En d'overfiere leeuw zijn vol van minnevonken.
De Min is niet t'ontgaan in boſſchen noch ſpelonken.
De ſchrander' olifant is 't middelrijf doorgrieft:
De winden vliên elkaâr, door onderlinge liefd,
Al hijgende te moet: de dikbeſchorſte boomen,
Omhelzen ellikaâr: de koele waterſtroomen
Vermengen haar in een: zoo zaait de Min haar zaadt,
En ſpint, met Cinthia, een endelooze draadt.
O groote kracht des Mins! mijn boezem is vol breſſchen.
Mijn hart is aangebrandt. het vuur is niet te leſſchen

Dan door u weedermin.
Tham. 't Is welluſt die u quelt.
Sat. Is 't ſmeeken te vergeefs? zoo dient 'er dan gewelt:
Want die te flaauw verzoekt, die leerd een ander weigeren.
Tham. Wee hen die 't heilig recht door minluſt overſteigeren:
Oft ſteunt gy op uw' macht die zoo veel kroonen torſt?
De Vorſt is om 't gemeen; 't gemeen niet om de Vorſt.
Saturn. De vorſtelijke wil magh hier als wettig ſpreecken.
Tham. De Vorſt die mag 't gemeen wel buigen; maar niet breeken:
Want hoe hy meerder recht in zich op andre vindt,
Hoe hy, om recht te doen, zich meer aan 't recht verbindt.
Sat. Daar 't graau op 't kuſſen zit, is 't allerquaatſt te duchten.
Tham. Daar 't recht in 't ſtaal beſtaat, moet d'oude vryheidt vluchten.
Een reedelijke Vorſt doormengt het zuur met zoet:
Men koopt zijn gunſt voor zweet, maar niet voor menſchen bloedt.
De Vorſten, en 't gemeen zijn eeven ſtreng verbonden;
Dies zie wat gy beſtaat, de ſtraf vervolgt de zonden.
Tit. Wel volgtze 't Gotſche Rijk, dat eer zoo ſtrijdbaar was;
Maar nu door 's oorlogs toorts bedooven leit in d'aſch.
Tham. Wy ſteunden, als wel eer, op ons aaloude machten.
Tit. Die 't al verdelgen wil, moet alle ding verwachten.
Die tot op 't hoogſte klimt, verwacht de laagſte val:
Dat tuigt het ſmookendt puin van uw' geſloopte wal.
Wat zich te zwaar verheft, moet door zijn zwaarte zinken.
Fortuin is van gelas, als zy begint te blinken,
Zoo bryzeltze tot gruis.
Mark. Mevrouw' zie wat gy doet:
Wie Vorſten gunſt ontzeidt, ſtapt zijne doodt te moet.
Tham. Een reedelooze Vorſt verdelgt zijn eigen muuren,
En maakt zich zelf tot roof van vvandlijke buuren.
Sat. O min! o min! o min! hoe prikkelt uwe pijl
In Saturninus borſt!
Tit. Men zal door 's Prieſters bijl,
Ten offer van Godt Mars, het hooft der Gotten ſlachten;

Dan zal der Goden Tolk, vol van Sibyllas krachten,
Als Delfos wichelaar in 's Hemels vierſchaar treên,
Om d'uitkomſt van u min, van lit tot lit t'ontleên.

Rei van Tempeliers.

Aran. *Leeuwenmond.*

O Kreſtonſche Wapengodt!
Die de toom des krijgs liet ſlippen,
Om het lieffelijk genot
Van Vrouwvenus malſche lippen:
Vier de toomen van uw luſten,
Hy die 't vuur des krijgs uitbluſten,
Stookt op uwen offerdiſch,
't Vuur dat u geheiligt is:
Om de Gotſche Moor te braaden,
Die wel eer in 't bloedt dorſt baaden
Van het ſtrijdbre Roomſche volk,
Door de ſnee, :||::||: van zijnen dolk.

Aran. Houd op verſteent geſpook tot mijn verderf geſchaapen;
Geveinſde Tempeliers; van Godt vervloekte Paapen;
Bloeddronke wichelaars: die, als 't uw ſchenzucht wil,
Het plonderende graauw, onkondig in 't geſchil,
Van kerk, en landbeſtier, ontſlaat van al hunn' eeden:
En t'zaamgerotte ſchuim der vrygevochte ſteeden,
Als of 't den hemel wou, op 't heilig Raadhuis hitſt;
En 't Rijk, door tempelwrok, en moordkrakkeel geſplitſt,
Ten roof geeft aan den muil der geeſtelijke tijgers.
Tham. Is 't Aran? ja hy is 't. o praal van alle krijgers!
Aran. O Gotſche Koningin!
Saturn. Wat zijt gy voor een gaſt?
Aran. Die 't ſcharpgeſlepen ſtaal, als u de ſchepter, paſt;

'k Ben

'k Ben Gotlands Wapengodt, die 't Roomſche heir deedt ſchrikken
Door 't dondren van mijn ſtem, door 't blixmen van mijn blikken.
't Is Aran die gy ziet.

Saturn. Men geef hem voort aan 't vier.

Aran. Men geef aan Mavors Paap een groen bekranſte ſtier;
Of paait de grage buik der hongerige vlammen
Met geit, en bokkenbloedt, met uitgepikte rammen,
Door 's Prieſters mes geſlacht.

Tham. Wat eiſcht de Roomſche Vorſt?
Is 't zuiver hartebloedt? doorprikkel deze borſt;
Maar niet die 't Gotſche Rijk, als met een wal, omhekte.
O grijze Tempelier! dat gy mijn voorſpraak ſtrekte.

Leeu. Hy is Gods heil niet waardt, die 't Godlijk ampt bedient,
Die voor 't gemeene beſt durft neigen tot zijn vriendt.

Tham. Zijt gy dan op het naarſt der Baktriaanſche heuvelen,
Waar dat men als op zee, om niet in 't zandt te ſneuvelen,
Naar het geſtarnte reiſt, van een leeuwin gebraakt?
Of is uw' wreede hart van harde ſteen gemaakt?
Of zijt gy op het top der ſtaâgbeſneeuwde Alpen;
Of daar Thermodoön, met ys vermengt, komt zwalpen,
Met beeremelk gevoedt? of zijt gy voortgebracht,
By die, van bloedt bemorſt, in 's aartboôms andre nacht,
Haar voeten tegens d'onz' aanzetten? zijn de kuilen
Van 't woeſt Bazarien, daar 't ongediert gaat huilen,
U voedſter ſteên geweeſt? zeg, Roomſche wichelaar.
O Vorſt! ontſla de Moor van 't ſchrikkelijk outaar.

Sat. Went u tot Mavors oor, die ons om 't bloedt komt maanen.

Tham. De wapens van een vrouw zijn krachtelooze traanen.
Hoe heeft de razerny tot u zoo breeden brug?

Sat. Het eens geſprooken woort kan nimmer weêr te rug.
Hy is aan Godt verlooft, 't is billijk dat hy ſneuvel.

Leeu. Voort: kniel voor 't heilig mes op dees gewijden heuvel.

Aran. Sta af bloeddorſtge Paap.

Leeu. Wie 's Prieſters handt verlet,

Vervalt in 's hemels vloek, als die 't gewijdt beſmet.
Tham. Wie zag ooit menſchen bloedt zoo goddeloos vergieten,
By die gevoeſtert zijn door 't zap der ſuikre rieten?
Hy heeft wel wreedt geweeſt die 't eerſte lemmer fleep;
Maar wreeder was de handt, die 't om te moorden greep:
Dat was de eerſte beul.
Quir. Sla uw' ſcheurzieke pooten
In Quiros ingewandt.
Dem. Verdelg de Gotſche looten:
Hier is Demetrius borſt.
Tham. Kom pletter Thamras hooft;
Zoo wordt het vuur des wraaks door Thamras bloedt gedooft.
Leeu. Het noodlot eiſcht de Moor.
Aran. Ik eiſch het hooft der guiten,
Die in zijn herſſenſchaal een noodlot weet te ſluiten:
Of dicht hun die hy haat een Styx; een Acheron;
Een nimmerzatte hel; een gloeiend' Phlegeton,
Vol doodelijke pijn, en endelooze ſtraffen;
Een Veerman met een boot; een rekel die met blaffen
Een yzre poort bewaart: zoo houdt men 't volk in toom
Door een vervloekte vondt, en ſchelmſche papedroom:
Maar zoo 'er duivels zijn, die tegens d'aardt zich kanten,
Zoo zijn 't de Tempeliers met hunne vloekverwanten.
De Vorſten vreezen meer voor 't mijterdraagendt volk,
Dan voor de ſcharpe punt van een verraaders dolk.
Leeu. O gruwel zonder gaa! een marmer beeldt zouw' beeven.
Sat. Zoo gy ons min erkent, zoo blijft de Moor in 't leeven.
Tham. Wie lichtelijk gelooft word lichtelijk verleit.
Sat. Wy zweeren 't by ons ſtaf.
Tham. Geen min wordt u ontzeit.
Sat. Rijs Gotlands Goodenpraal.
Leeu. Uw' zetels zijn aan 't kraaken,
Zoo gy door Thamras min dees offerhandt doet ſtaaken.
Sat. Ik offer ſpeer en kling voor Venus elpen ſtoel;

Want

Want die Vrouw Venus eerdt, eerdt haaren dappren Boel.
Titus. Wy Romers zijn verplicht aan 't hoofdt der oorlogslieden,
Deez' ſtreng gedoemde Moor op d'offerdiſch te bieden.
Saturn. Zoo weigert zy haar min.
Titus. Verwintze door de tijdt.
Saturn. Hoe kan hy die de Min zijn boezem heeft gewijdt?
Titus. Gy kunt indienge wilt; dies geef Godt Mars geen oorzaak
Tot uw' en ons bederf.
Saturn. Gy toond' u eerſt als voorſpraak
Van Saturninus min, nu ſchijnt het dat gy deiſt.
Titus. Nu gy den offer ſtaakt, die Mavors heeft geëiſcht.
Saturn. Bekleedt het wreedt outaar met tienpaar gladde ſtieren:
Ja dubbelt het getal.
Markus. Godt Mars eiſcht menſchen ſpieren.
Titus. Hoe dus zeeghaftigh Vorſt, en zenuw' des ſoldaats?
Gy brandmerkt uwe deugt, en brouwt het Rijk veel quaats.
Gy hebt, als 't roer des Rijx, ten dienſt der krijghgezinden,
Het buldrend heir gekeert der vier onwinbre winden;
Aan d'Iſter was uw' arm het yzigh noordt getrooſt;
Op d'oever van Byzants het helderdaagend ooſt;
In 't Rhodiaans gebiet, omheint met zoute baaren,
Het overzwoele zuidt; by Herkules pilaaren
Het zomerblaazend weſt; gy hebt, gelijk een Godt,
Van 't zwalpend pekelſchuim, met uw' getakeld vlot,
Charybdis barrening, tot tweemaal, door gezwommen;
Wie heeft de Pyreneen dan uwe hengſt beklommen?
Wie ſchuimde 't Frans geweſt? nu komt een tenger wicht,
En dwingt die 't alles dwong met een vervrouwde ſchicht.
O toomelooze luſt!
Aran. Waar zijn all' d'oude krachte'
Van mijn gevreesde handt, die zoo veel Romers ſlachte?
Dat ik de ſtoute tong, die my ten offer doemt,
Schoon hy 't voor 't Rooms gezag, met Mavors eiſch verbloemt,
Niet daatelijk ontruk.

Titus. 'k Zweer by deez' groene telgen,
Dat 't aardrijk uwe bloedt, en Styx uw ziel zal zwelgen.
Aran. O grijze ſchuddebol! is 't waarheidt? of is 't droom?
De wapens zijn u nut, als Phaëton den toom.
Uw ſpeer zy u een kruk, op dat gy niet zult kruipen.
Uw hellemet een kop, om Bacchus uit te zuipen.
Uw gulde beukelaar verſtrekt u tot een diſch.
Uw ſabel tot een mes, daar 't lekkre wildbraadt is.
De yzre ſchaliſchoen bekleedt de leeſt der handen,
Op dat gy aan 't gebraân uw vingren niet zult branden.
O krachtelooze dwerg!
Titus. Wie leiden u het juk
Dan Titus op de nek?
Aran. Toen dienden u 't geluk.
Door 't vluchten van mijn volk hebt gy my vaſt gekreegen;
Maar niet door uw geweer: te ſtomp is uwe deegen.
Titus. Wat houdtme? laſteraar!
Mark. Hoe zijtge dus verwoedt,
Dat gy het Kapitool beſpatten wilt met bloedt?
Steek 't lemmer in de ſcheê; men vecht hier met de wetten,
Die Saturninus handt in Roomlus handtveſt zetten.
Aran. Ik zweer Andronikus!
Baſſ. Ik bidt u weeſt geruſt,
Eer 't uitgetogen ſtaal de lamp des levens bluſt.
Mark. Andronikus bedaar.
Tit. Die 't quaaddoen kan beteuglen,
En 't quaaddoen niet beſtraft, die geeft het quaaddoen vleuglen.
De vreeze voor de ſtraf, is vyandt van het quaadt.
Leeu. O moeder van de Min! wat ſtrooitge hier voor zaadt?
Aran. Gy zult de ſlijpſteen zijn die elk het brein zal ſcherpen,
En blijven zelf zoo ſtomp, dat elk u zal verwerpen.
Voort rekel, flux van hier; men vindt geen quaader quaadt,
Dan daar een Papentong wil ſpreeken in den Raadt.
Sat. Voort Baſſiaan geeft laſt, om Thamras oor te ſtreelen

Met

Met windt, en ſnaargeſpel, doorwrocht met maagde keelen.
Mark. Wie hier? 't is Lucius.
Luc. Waar is het Rooms Gezag?
Sat. Wat jaagt u dus verbaaſt?
Luc. Gun dat ik ſpreeken mag.
Sat. Wat is 'er gaans? zeg op.
Luc. O eer der Saturnijnen!
Al 't landt is op de been. een zwijn, als twee paar zwijnen
Heeft zich in 't weſt vertoont dicht aan de Tyberboordt.
De bouliên zijn vol ſchrix, en ſchreeuwen niet dan: moordt.
Elk geeft zich op de vlucht, de klokken zijn aan 't kleppen.
Sat. Op Roomſche Ridderſchap, 't is tijdt om u te reppen.
Elk wapen zich met moedt; de noodt heeft ons gepreſt.
Al wat de noodt vereiſcht dat is 't gemene beſt.

Rei van Romers, en Gotten.

Zang.

KLeene werreldt, groote ſtadt,
Die het Roomſche Rijk herſtelden,
Voeſterwieg, en bakermat,
Van zoo veel befaamde helden,
Geef het glinſterende wapen,
Tot de Gotſche val geſchapen,
Aan de kaaken van de Tijdt,
Die het al met roeſt deurbijt.
Laat de ſabel nu verſmeede',
Op het aanbeeldt van de vreede,
Tot een kouter voor de ploeg;
Want de krijg heeft haar vernoeg,
Door de val der Gotſche ſteede'.

Tegen-

Tegenzang.

All' uw' roemen is om zunſt;
Roem op Thamras oorloogs tochten,
Op haar zoete toverkunſt,
Die den Vorſt zoo heeft bevochten,
Dat hy 't toom des krijgs laat ſlippen,
Om te krijgen met de lippen,
Van de Gotſche Koningin,
D'oorzaak van zijn eerſte min;
Want een veldſlag van twee monden,
Slaat de borſt vol zoete wonden;
Wonden, die de Minnegodt,
Door het minnelijk genot,
Weet te heelen, op de ſponden.

Toezang.

Septerdraager van Europe,
Die de werreldt af zou loope',
Die de Gotten in het noordt,
Met hun ſtrijdbre bondgebuuren,
Zegenhaftigh hebt verſmoort,
Onder 't puin van hunne muuren,
Is 'er tegens Min geen wapen?
Kan een Vorſt zich zoo vergapen,
Aan 't blankketſel van een hoer?
Aan de mondt vol paarlemoer?
O vervloekte minneſchichten!
Die de ſtarkſte menſch doet zwichten,
Die de leeuw, der dieren Vorſt,
Weet te prikklen in zijn borſt,
Dat hy om zijn Gaa gaat raazen,
Wie kan uwe kracht uitblaazen?

HET TWEEDE BEDRYF.

Quiro. Demetrius. Aran.

Quir. DEmetrius hou ſtant.
Dem. Eer wijken Pindus heuvelen
Eer dat Demetrius wijkt.
Quir. Deez' handt zal u doen ſneuvelen.
Dem. Indien ik ſterven moet, ik ſterf voor Rozelijn.
Quir. De weerklank van die naam doet Quiro moedig zijn.
Aran. Zacht Prinſen zijt geruſt: 'k bezweer u by de handen
Van die u middelrif, in hare min, doet branden,
Dat gy het woeden ſtaakt; oudt Room' is eens bekladt
Van eigen broedermoordt, al wordt het niet beſpat
Van Thamars overſchot, dat hun tot noch zoo wakker
In 's oorloogs onweer queet.
Quir. De fenix lijdt geen makker.
Zoo lijdt een minnaars oog geen tweede, by de maagdt
Die hem, gelijk de beemdt de verſte dauw', behaagt.
Aran. Hoe kan uw' oog de glans van Rozelijn verzwelgen,
Wiens Vader 't Gotſche rijk zoo ſchendig quam verdelgen,
En ſleepten u geboeidt voor Saturninus troon?
Een hooghgeboren ziel denkt altijdt aan de hoon
Die hem eens is ontmoet; als wasze met een ſtempel
In 't herſſenvat gedrukt: zoo krijgt de wraak een drempel
In 't eedelmoedigh hardt van een doorluchte borſt;
Dies lijdt niet dat de min uw' adeldom bemorſt:
Maar mindt haar als de luſt uw' boezem komt beſchieten;
Zoo zultge wraak door luſt, en luſt door wraak genieten.
Dem. Die zich te ſchelms vergrijpt, door overgeile gloedt,
Die ſchandvlekt zijne faam, en geeſelt het gemoedt. (ſchat.
Aran. Het ſchelmſtuk is niet ſchelms, zoo hy het ſchelms voor goedt
Verdelgt het heilig recht; maakt Romen tot een bloedbadt,
Door bitſe burgerkrijg, een ſchipbreuk voor 't gemeen;
Schept luſt in dwinglandy; pleegt bloedſchandt, met de geen

Die u ter werreld brocht; verſt uw' ſchenzieke handen
Met broêr en zuſtermoordt; ontbindt de kuiſſche banden
Van Veſtas maagderey; beſtormt het Godlijk zwerk;
Schaft alle Godsdienſt af, en bouw u zelfs een kerk;
Mengt gift voor uw' gemaal; draait ſtroppen voor uw' Vaader;
Verſchopt de waare deugdt; bemint de landverraader;
Weeft fel op weeuw', en weez'; verkieſt de wreedſte menſch
Tot uwe Tempelpaap, voldoet de helſche wenſch:
Geen ſchelmſtuk is zoo ſchelms van Acheron bezeten,
Of 't wordt, zoo 't wel gelukt, een ſchrandre deugdt geheten;
Ja daar de faam van waagt. 't is een noodzaaklijk quaadt
Het geenm' om beſt wil doet.

Quir. Ik ſchrik voor zulk een daadt!

Aran. Een eedelaardig Prins ſtelt zich in d'oope kaaken
Van 't wankelbaar geluk, en wil zijn leeven braaken
Zoo hy zich wreeken mach. Een zoete ſchelmery
Behoudt der Goden gunſt. De wraak is yder vry.
Die zich niet wreeken kan, verzaadt zijn wraak met vloeken.
Gy kunt, indien gy wilt. doorleeſt de goude boeken
Van Gotlands heldenaardt; wat heeft die niet beſtaan?
Die zich in noodt bevindt, die moet zich laten raân.

Quir. Die zich te haaſt laat raân, zal zich haaſt onheil brouwen.

Aran. Die zelver trouwloos is, kan andre niet betrouwen.
De Tydt betoont u gunſt. het hof is op de jagt.
De daadt moet, met de raadt, op een tijdt zijn volbracht.
Die zich te langzaam draagt om iet te overdenken,
Als 't voordeel van de tijdt gelegentheidt komt ſchenken,
Verwaarlooſt zijn geluk.

Dem. Zoo zy de ſchennis meldt,
Vervalt de Gotſche ſtam in het Romeinſch geweldt.

Aran. Een eerelijke maagt bijt liever op haar lippen,
Eer zy, tot eigen ſchandt, haar mondtiet laat ontſlippen.
Hoe zijt gy dus vertſaagdt?

Dem. Ik vrees voor ongeval.

Aran. Ik vrees dat uwe vrees het werk verbrodden zal;
Want die zijn vyandt vreeſt, betoont zich overrompeldt
Eer dat hy met zijn heir in 's oorloogs moordkuil ſtrompeldt.
Een, die de vrees verwint, betoont een heldenſtuk.
Quir. Voorzichtigheidt, in noodt, is moeder van 't geluk.
Aran. Het is geen moedig Prins, die zich door vrees laat ſnoeren.
Wat zwaar ſchijnt in 't begin, is licht om uit te voeren.
Uw' moeders tweede bedt verſtrekt u tot een wal,
Daar Titus dommekracht vergeefs op woeden zal.
Quir. De Veldtheer draagt ons gunſt.
Aran. Wat Titus in de koffer
Van zijne boezem draagt, bleek toen hy my ten offer
Van Mavors hadt gedoemt. de gunſt van 't hof is roet
Met honigh ingeleit. wie iemant vriendſchap doet,
En geene reeden heeft, die hem tot vriendſchap porden,
Dat is veeltijdts een ſchelm, of 't zal een ſchellem worden;
Dies wreek u van zijn liſt; maar niet door dwinglandy:
Want dwang veroorzaakt vrees: de vrees baart veinzery:
En 't veinzen queekt verraadt. wie hoedt zich voor verraaders?
Geen Argus ziet zoo gaauw'.
Dem. Hy ſterkt zich met de Vaaders
Van 't Geeſtelijke Recht.
Aran. Hun wieken zijn gekort.
De troon van hun geweldt is plotzich neêrgeſtort.
Dem. Ziet toe wat dat gy raadt! hy heeft een ſtaale waapen,
Die zich geharnaſt vindt met korzelige paapen.
Andronikus verkieſt de krachten van 't outaar.
Aran. Steunt hy op 't heiligdom? zoo is 'er geen gevaar
Om 't vuur, van Titus wraak, tot in haar kolk te bluſſen.
De geeſtelijke ſtoel, en 't werreldlijke kuſſen
Zijn teegens een gekant; de tabberdt ſchopt de kap,
En draaiboomt het geweldt van Mavors Prieſterſchap:
De rekels zijn te bits, hy muilbandt hen voor 't blaffen.
Hy lijdt geen menſchen ſmeer op d'offerdiſch te ſchaffen.

Hy ſlaat hen uit de burg, die wijn met bloedt doormengt,
Op Atreus moordbanket, aan zijne broeder ſchenkt.
Quir. Geen rotſen zijn zoo doof voor 't ruiſſchen van de baaren,
Dan Quiro voor uw 'eiſch. ik zweer u by de ſchaaren
Van 't onderaardſche rijk, dat ik u meerder haat,
Dan ik u heb geliefd: ik walg van uwen raadt.
Dem. Betoom uw' gladde tong, en oordeel zonder kennis:
Demetrius wreekt zich niet door Rozelijnas ſchennis.
Aran. Hier dient een kort bedrog; ik zet mijn zinnen ſchrap.
Quir. Ik voeg my by de Vorſt.
Dem. Ik by de Jofferſchap.
Aran. Sta Quiro! ſta! ey ſta! Demetrius kom niet naader:
Het aartrijk braakt den geeſt van uw' vermoorden Vaader;
Maar niet in zulk een' ſchijn, als op de Gotſche troon:
Of als hy was in 't heir, en ſloeg den oorloogs toon.
Quir. Hoe laat hy zich nu zien?
Aran. Met ſpierelooze ſchinkelen;
Zijn oogen, vol van vuur, ſtaan in twee holle winkelen;
Zyn baardt is roodt van bloedt; de hairen zijn bemorſt
Van 't uitgeſpatte brein. hoe yſlijk gaapt zijn borſt!
Het aanzicht is doorkrabt. ſta Quiro!
Quir. Wat zal 't worden?
Aran. Zaaght gy het toortslicht niet, dat voor u overſnorden?
Quir. Hoe Aran! 't is een droom.
Aran. Ik lil, als lillend riet;
't Is een waarachtig ſpook.
Dem. Waar is 't dat gy het ziet?
Aran. Hier komt het op ons aan; ik ſchuil my by deez' eiken.
Dem. Wat eiſcht mijn vaaders ſchim? doe ons toch enig teiken.
Quir. Doe kondſchap aan uw' zoons.
Dem. Wie hier? 't is Rozelijn,
Verzelt met 's Kaizers broêr.

Baſſianus. Rozelijna. Demetrius. Quiro.

Baſſ. HOe yſlijk vloog het zwijn!
Hoe wurp het vuur, en vlam, uit zijn gehaate blikken!
Rozel. Liefwaarde Baſſiaan, de Stoutheidt zelf zou ſchrikken
Zoo zy het ſchrikdier zag; dies geeft u niet te bloot.
Baſſ. De min heeft u geleert te vreezen voor mijn doodt.
Rozel. Het is geen min: ô neen! de min weet van geen teugel.
Nu isze dus, dan zoo; nu ſnelder dan een veugel;
Nu trager dan een rups; nu kouder dan een ſtroom;
Nu heeter dan een vuur; nu groender dan een boom;
Nu dorder dan een ſtaak; nu zwakker dan een hallem;
Nu ſtijver dan een zuil; nu lichter dan een gallem;
Nu zwaarder dan een rots; nu blooder dan een das;
Nu ſtouter dan een leeuw.
Baſſ. My dunkt ik hoor 't gebas
Der honden, die de Vorſt op 't ongediert deedt ſchennen.
Roz. Zoo zal 't ons raadzaamſt zijn, dat wy weer boſchwaarts wennen.
Dem. O Quiro wat een ſpijt! ik hoor hoe Baſſiaan,
De borſt van Rozelijn in weedermin doet braân.
Aran. Ik zweer o zaalge ſchim! by 't purper van uw' wonden,
Dat Titus door dit ſtaal eer lang zal zijn geſchonden.
Quiro. Hou Aran, Aran hou.
Aran. O broeders laat u raân.
Dem. Wat wil ons vaaders ſchim?
Aran. Dat gy na wraak zult ſtaan.
Quiro. Heeft vaader zulx gezeit?
Aran. Zijn galm woud' eerſt naauw' ſlippen,
Hy morde binnens mondts; maar 't ſmoord in zijne lippen;
Ten laatſten barſt den Vorſt van eedle gramſchap uit,
En dreunden in mijn oor met zulk een ſchor geluid,
Gelijk wanneer de zee de peil van zijne boorden,
Met euvle moed, beklimt, door 't woên van 't buldrend noorden;
Ik ſidderde van angſt! het hair rees my te berg!

De ſchrik kroop deur mijn leên, en knaagde tot in 't merg:
Zoo gy de moordtpriem vloekt, die Gotlandts wetteſtelder
(Zoo ſprak hy en voer voort) deedt ylen naar de kelder
Van 't neevelige Styx; zoo maak dat Titus huis,
Tot aan de grontveſt toe, verplettert wordt tot gruis,
Pluk Rozelijnas roos; doe all' haar broêrs verzuipen
In eene zee van bloedt: zie hoe mijn wonden druipen,
Die ik, in 't Gotſch geweſt, door Titus raadt ontfing,
Van een daar toe gevloekt, en diergekochte kling.
Uit hadt hy, en verdween.

Quir. Heeft Titus, door zijn Braaven,
In vaaders bloedt gebaadt? ik zal mijn wraakluſt laaven,
Door 't ſchenden van zijn kindt, in ſpijt van Baſſiaan.

Aran. Die ſchelm moet eerſt van kant, zoo gy na wraak wilt ſtaan.

Dem. Eer zal de jammerpoel tot aan de ſtarren ſteigeren,
Eer ik mijn Vaaders ſchim de wiſſe wraak zal weigeren.

Aran. Zoo dra als gy de roos van Rozelijna plukt,
Is 't noodigh dat gy haar de gladde tong ontrukt:
Zoo zal de ſchendery by haar, en u verblijven.

Quir. Het derven van de tong, zal haar de handt doen ſchrijven.

Aran. Snijt haar de handen af.

Quir. Geen quaadt ſchijnt my zoo quaadt,
Of ik zal 't zelf beſtaan.

Aran. 't Is een lofwaarde daadt.

Saturninus. Thamera. Titus. Markus. Aran.

Quiro. Demetrius.

Satur. WAar is ons wildſchut? hou. waar Thamra met haar Zoone?
Tham. Hier isze met haar krooſt.
Satur. O dochter van Latoone!
Begunſtig onze jagt, maak Saturninus bruidt
Verwinſter van het zwijn: zoo offert zy de buit

Op

Op 't vlak van uw' outaar.
Aran. Stafdraager van oudt Roomen!
Waar is het ongediert?
Satur. Het is ons gins ontkoomen.
Titus. Pollander en Melaan komt herwaarts met u volk.
Voort Lucius kom voort, bezet deez' modderkolk.
Mark. Ik hoor mijn broeders ſtem. de boſſchen zyn vol leevens.
Titus. Klaudil en Gradamard loſt all' de honden t'eevens.
Baſſian. Andronikus hou ſtandt.
Lucius. Hier Baſſianus, hier.
Saturn. Elk went zich weêr naar 't boſch, op 't ſchichtig jagtgetier.

Thamera. Aran.

Tham. WAt reeden heeft mijn lief dus ongerijmt te ſpreeken?
Aran. Geveinsde Toveres, 'k zweer dat ik my zal wreeken.
Thamer. Doe kundſchap van uw' wraak.
Aran. O duldelooze ſmart!
't Is Aran in den mondt; maar Saturnin in 't hart.
Thamer. Ik bidt mijn tweede ziel!
Aran. Zoo ga by Arans zwaager,
Uw' tweeden bruidegom, den grooten hoorendraager;
Hy toeft u gins in 't boſch: uw' lift is my bewuſt.
Ik zie den tijdt te moedt, dat uw' vervloekte luſt
Op geilheidt afgerecht, zoo buiten 't ſpoor zal hollen,
Dat 's Kaizers koets, ter ſluik, ſtaâg warm zal zijn van pollen:
Wat zal het weeldrig hof vol aterlingen zijn!
Een kuf vol zwagerſchap.
Thamer. O woorden als fenijn!
Heb ik, door uwe raadt, de moordſteek niet gegeeven
Aan mijne Bedgenoot? op dat gy, na zijn leeven,
Te veiliger zoud zijn op 's Konings ledekant,
Daar ik u heb geſtooft met heete minnebrandt.
Denkt gy alreets niet meer, hoe gy de doodt ontſnapte,
Toen ik wou dat men my, voor u, het bloedt aftapte?

On-

Ondankbre luſtgenoot, die Thamras gunſt verſchopt,
Daar uwe dertelheidt zoo vaak meê heeft gepopt.
Aran. Toen ik in 't elzenboſch mijn lippen wou ververſſen
Aan uw' zarpzoete mont, omheint van purpre kerſſen,
Stiet gy my ruggelings en deisde van my af;
Dat mijn getergde min geen kleen bedenken gaf:
Want * minnendyver ziet (zoo groot is haar vermoogen) * jalouzy.
Door 't veinzen van een vrouw met meer dan duizent oogen.
Maar 't bleef hier noch niet by: voorts quam het Roomſch Gezag
Gy ylden hem te moet met zulk' een lief gelach,
Als Venus, vol van gloedt, haar boelſchap plach te naaken.
Hy plukte met zijn mondt de roozen van u kaaken:
Ik ſpoog mijn gal van ſpijt.
Tham. Al wat ik heb gedaan,
Wierdt van den nood vereiſcht; had hy ons t'zaam zien ſtaan,
Met onderling gekus, hoe zou zijn gramſchap woeden!
Want yverende min wil t'allerquaadſt vermoeden.
Dies wees in all's geruſt: want Saturnin de Vorſt
Die leidt my op de tong; maar Aran in de borſt.
Ik zweer u by mijn min! zijn hartaâr af te ſtooten,
Eer hy op 't bruilofsbedt zijn luſten heeft genooten:
Indien 't mijn lief ſlechts luſt.
Aran. Zijn dootſlagh luſt my wel;
Maar hier eiſt wysheidt eer men dit in 't werrik ſtel.
Tham. Doe zoo 't u beſt geval.
Aran. Wie zonder overwegen
Yet zorgelijx beſtaat, vindt zich bywijl verleegen.
Een die voorzichtigh is, is langzaam in zijn raân;
Maar vaardig in het doen.
Tham. Wat kan ons teegen ſtaan?
De kracht van uwen arm zal u een raadsman ſtrekken.
Aran. Een groote ſchelmery eiſcht tijdt om te voltrekken.
Tham. Gebreekt het aan u macht?
Aran. De manſlag is gering,

Al

Al waar 't in 't vlakke veldt, met een geſtroopte kling;
Maar wat de leeuwenhuidt niet voegzaam kan bekleeden
Zal 't voſſenvel bekleên. hier dienen liſtigheeden.
Dit ſchelmſtuk is niet rijp. den angel van 't verraadt
Bekleedt men door de tijdt, met een beveinſt gelaat.
Uw' voorſlag is te ruw'; men moet het eerſt bediſſelen.
De beitel kan een blok wel in een beeldt verwiſſelen;
Maar 't heeft zijn tijdt van doen. de tijdt die doet een ſpruit
Opwaſſen tot een boom; dies ſtelt de neêrſlagh uit
Van het Romeinſche hoofdt: de uur is niet gebooren
Van Saturninus doodt. Ik heb den val beſchooren
Van Titus huisgezin, en 't is alree zoo var
Dat dit in arbeidt gaat; eer Phœbus zijne kar
In d'Oceaan bedelft, zal Thamera bemerken
Wat haar gehoonde lief aan Titus ſtam zal werken.

Thamer. Wat heeft u brein gedicht?

Aran. Ik heb uw' zoons zoo veer
Door myn beleit gebrocht, dat Rozelijnas eer
Van daag verwelken zal, en Baſſianus ſneuvelen:
Klaudil en Gradamard zal ik van deeze heuvelen
Doen ſmooren in deez' put.

Tham. Hoe zal 't dan voorder gaan
Met hunne jongſte broêrs, Pollander en Melaan?

Aran. Mevrouw weeſt maar geruſt, ik weet het zoo te brouwen,
Dat elk de jongſte zoons voor broederbeuls zal houwen.
Dies heb ik by dees put, dat hun de doodt zal doen,
Een hellemet met goudt begraven onder 't groen:
Daar toe heeft mijn vernuft, om 't ſchelmſtuk op te tooien,
Een zekre brief gedicht, die ik in 't boſch zal ſtrooien;
Die van 't begraaven goudt, en van de broedermoordt
Zal melden. Ai! ſchep moedt, zoo krijgt de wraak een poort.

Tham. Hoedanig is de zin?

Aran. Mevrouw' die kanze leezen.
Wat dunkt u van 't bedrog?

Thamer. Hier is in 't minſt geen vreezen :
Het ſchellemſtuk heeft ſchijn ; maar elk is een ſoldaat ;
Dies wacht u voor de broêrs.
Aran. Nooit lukt het quaadt zoo quaadt,
Als d'achterdocht wel ducht : hoe ſtouter, hoe verwoeder,
Hoe braaver uitgevoert ; de ſtoutheidt is de moeder
Van bloeiend' achtbaarheit ; de achtbaarheidt van macht ;
En macht van overhandt, daar elk zijn heil uit wacht.
Wie naar de goudmijn ſteekt, moet zich den arbeidt trooſten.
Wie naar de paarel duikt, in 't paarelrijke ooſten,
Ontziet zich geen gevaar ; zoo doet de Gotſche Moor,
Die zich geprikkelt vindt van een wraakgierge ſpoor.
Ik zal tot op den troon van Saturninus klaaveren,
Van waar myn wil, gelyk een ſtrenge wet, zal daaveren,
Tot daar het zonlicht ryſt ; maar 't heeft zijn tijd van doen ;
Wie dat hier teegens ſtreeft, zal 't met zijn hals vergoên.
Thamer. O oorzaak van mijn min !
Aran. O oorzaak van mijn luſten !

Baſſianus. Rozelijna. Thamera. Aran.

Baſſian. HOe Thamra by de Moor ?
Rozelyn. Ik zag dat zy hem kuſten.
Baſſian. Ik zag, en zie het noch. is dit de Gotſche telg ?
Wat houd my, dat ik haar niet daadelijk verdelg ?
Rozelyn. Ai ! Baſſianus ſta.
Thamer. Gins zie ik iemant koomen.
Aran. Vaar wel met deze kus.
Thamera. Verſchuil u by de boomen.
Aran. Vaar wel Vorſtin, vaar wel.
Thamer. Wie raadt uw' liên zoo ſtout,
Te koomen by de bron, daar Thamra zich onthout ?
Baſſ. Wie raadt de Gotſche Vrouw de Gotſche Moor t'omvangen ?
Dien zy, gelijk een klis, aan zijnen mondt bleef hangen.

Tham. Ik

Tham. Ik zweer de laffe Prins!
Baſſian. Ik zweer de geile ſnol!
Tham. Ik zweer u andermaal!
Baſſian. Zweer by uw' zwarte Pol.
Rozelyn. Laat gy uw eerbaarheidt om zulk een ſchrikdier ſlippen:
Om zulk een varkensmuil, met omgekrulde lippen!
Wat heeft u dus bekoort, zijn oogen vol van vier?
Zijn krulde Satyrsbaard? zijn bakkes, als een ſtier?
Of 't hair, als lamre wol? of lompe ledematen?
Of is 't zijn platte neus, met opgeſpalkte gaten?
Ik ſchrik voor 't ſchriklijk beeſt, beſmeert met ſchoorſteenroet.
Tham. Hadt ik Dianas macht, mijn luſt was al geboet
Aan uw' vermetelheit.
Baſſian. Uw' macht zal nimmer haperen,
Om Saturninus hoofd met hoorens te bekaperen,
Als of 't Acteon waar.
Tham. 't Sa Bengel, ga van hier,
Met uw' albaſte pop. voort dartle Venusdier,
Ga flux uit ons gezicht, verlaat deez' groene boſſchen:
Uw' kindsheidt is de roê noch naauwelijx ontwoſſchen.
Hoe lang is 't wel verleên, zeg opgeſmokte beeldt,
Dat gy in 't kindrehof met poppen hebt geſpeelt?
Rozelijn. Hoe lang is 't wel verleên, dat gy de Gotten hoonde,
Toen gy uw' Egemaal het hoofd met hoorens kroonde?
Tham. Hoe lang is 't wel verleên, dat gy met Baſſiaan,
Hier in het eenzaam boſch, uw' minsluſt hebt voldaan?
Rozelijn. Hoe lang is 't wel verleên, dat gy uw' helſche luſten,
In d'uitgeſtrekten arm van uwen broeder bluſten?
Tham. 't Was op de zelfden tijdt, dat Rozelijnas moêr
Haar bedt ontwijen liet van een Toskaanſche boer.
Rozelyn. 't Was toen uw' Vaader hem by zijne Moeder voegde,
Die zijn vervloekte luſt op 't bedt haars mans vernoegde.
Tham. Zwijg Rozelijna, zwijg; uw' huis dat is berucht.
Rozelyn. Zeg alles wat gy wilt; maar zwijg niet van de vrucht

Die gy by Aran hebt.

Tham. Wat was uw' eerſte Vaader?
Een ſpeelkindt van godt Mars, een ſchellem, een verraader,
Een moorder van zijn broêr, een die 't Sabijns geſlacht,
In 't midden van het ſpel, baldadig heeft verkracht.

Baſſian. Help Vaader Romulus!

Tham. Help Quiro! help uw' moeder!

Quiro. Thamera. Rozelijna. Demetrius. Baſſianus.

Quir. WAt eiſcht mijn moeders ſchreeuw'?

Tham. Doorſtoot des Kaizers broeder;
Hy laſtert onze ſtam: en boet uw' luſt met haar.

Rozelijn. O ſchelms wat is uw' doen?

Dem. Dat wordt gy hier gewaar.

Tham. Stopt Rozelijnas mondt. hang 't lijk aan deeze ſtruiken.
Verſchuilt met Rozelijn, om haare roos te pluiken.

Klaudillus. Thamera. Gradamard. Aran.

Klaud. WAar is het ongediert?

Tham. Gins borſt het uit een horn,
En 't yld' eerſt op ons aan; maar 't raakt in deeze born.

Grada. Zoo is 't in ons gewelt.

Klaud. Zoo zal 't ons niet ontworſtelen.

Grad. Zacht, zacht, my dunkt ik hoor het ramlen van zijn borſtelen.

Tham. Voort Aran, nu is 't tijdt.

Aran. Leght daar vervloekt geſlacht:
Zoo zal 't uw' Vaader gaan, die my ten offer bracht.

Tham. Zoo moet men Titus ſtam tot aan de wortel ſnoeien;
Op datz', in eeuwigheidt, niet weeder komt te groeien.

Aran. Ik heb den brief geſtrooit: 't is tijdt dat yder vlucht.

Klaud. Help Vaader, help, help, help.

Markus. Gradamard. Saturninus. Lucius.
Titus. Klaudillus.

Mark. MY dunkt ik hoor gerucht.
Grada. Help, help, ik ſmoor.
Klaud. Help, help.
Sat. Het ſchijnt by deeze linden.
Tit. Het is in deeze put.
Sat. Men zal 't geheim wel vinden.
Voort haal ons fakkellicht, om deur de duiſternis
In aller yl te zien, wat hier verborgen is.
Luc. Hou ſtandt, wie datge zijt; of melt u door het ſpreeken.
Mark. Het is de Vorſt zijn broêr.
Luc. Hy hangt en is doorſteeken.
Tit. O heilloos ſchellemſtuk! ô wreede dubble moordt!
De eene door het zwaardt, en ander door de koordt.
Sat. O broeder Baſſiaan! ik zweer u doodt te wreeken,
Al zou het Roomſch geweſt verzuipen in de beeken
Van 't afgetapte bloedt.
Tit. Al was 't mijn eigen zaadt,
Zoo wil ik dat de wraak de handen aan hem ſlaat.
Mark. O wakker jongeling, de donder moet hem pletten,
Die op uw' dappre borſt de wreede kling durfd' wetten.
Luc. O driemaal wreede handt, die tot zoo boos een feit,
Daar 's hemels heir voor ſchrikt, de ſtroppen hebt gedreit.
Sat. Moet ik mijn bruilofswijn met bloedt en traanen mengen?
O doodelijke drank! de blixem moet hen zengen.
Indien ik my niet wreek, zoo is mijn macht onnut.
Tit. Kom herwaarts met de toorts, op dat men in de put,
Daar 't moordgeſchreeuw' uit klonk, tot aan de gront kan kijken.
Mark. Ik zie iets ſchemeren.
Tit. My dunkt ik zie twe lijken.
Luc. Indien 't mijn vaader wil, zoo daal ik met 'er vaart

In d'uitgedrooghde put; want hier bevindt men d'aard,
Ten grondt toe, uitgeſpat; zoo datm' 'er als langs trappen,
Met toortslicht in de vuiſt tot op de grond kan ſtappen.
Tit. Ga voor, wy volgen u.
Sat. O aller ſteeden ſtadt!
Die tweemaal twalef mijl, met uwe muur, omvat,
Roem geen meer op 't getal van vierdalf hondert tempelen,
Noch zevenhondert toorns: deez', die de hondert drempelen
Van 't hooge Kapitool, als jongſte Raadt, beklom,
Eiſcht een verſlagen hart. Och! vroeghgeplukte blom.
Tit. O ramp! o groote ramp! o ſchrikkelijk vertoonen!
Klaudil, en Gradamard, mijn levens waarde zoonen,
Wie heeft u dus verdelght?
Luc. Klaudillus herſſenvat
Is t'eenemaal geſcheurt, hier leit het brein geſpat;
En Gradamard, o ſchrik! is 't aanzicht heel aan mortelen.
Tit. Op, op bloetgierge wraak, ſchiet uw' verwoede wortelen
In Titus ingewand. ach Markus! ach! ach! ach!
Mark. Men beurt de lijken op, en draagtze voor den dagh.
Tit. Ik haat, ik vlock den dagh, ja Titus ſchuwt zich zelven.
Gy zult Andronikus in dezen put bedelven.
Mark. Klim Broeder, klim, ai! klim.
Tit. Deez' onderaardſche Mijn',
Zal uwe broeders lijk tot eene grafſteê zijn.
Luc. Zoo gy hier blijven wilt, wie zal de wraak aanſchenden?
Sat. O Baſſianus dood! O bronaâr van ellenden!
Tit. Vervloekt', afgrijſſelijk' en onverzoenbre daad,
Die God, op zijne troon, voor 't eeuwigh voorhoofdt ſlaat!
Och! kan d'alziende zon aan 's hemels welffel prijken,
Nu zy haar oogen ſlaat op deez' bebloede lijken?
O wee, ô barens nood! ô bitter ongeval!
Dat all' de Romers treft, maar Titus boven all'.
Sat. Wraak hemel, hemel wraak.
Tit. O ſchrik der dwingelande'!

Die uwe donderkloot, en blixem t'zamen ſpande,
En wurpze met uw' vuiſt op Typhons ſtorremkat,
Och! wreek u van dit bloed, dat u in 't aanzicht ſpat.
Markus. 't Is noodigh dat gy voort deez' zielelooze lijken,
Op 't midden van de markt, aan yder een laat kijken:
Zoo worden de gemoên van 't burgerlijk geſlacht,
Naar eiſch van burgerëedt, tot zulk een wraak gebracht,
Die d'overſchelle Faam zoo yſlijk uit zal blaazen,
Dat zy met haar trompet het aardtrijk zal verbaazen.
Titus. Hier leit een brief geſtrooit.
Markus. Men geefze 't Roomſch Gezag,
Op dat hy, zoo 't hem luſt; den inhoud lezen magh.
Saturn. Hier ſchuilt de ſchelmery.
Titus. Wie heeft het ons beſchoren?
Saturn. Verraadt, (helaas!) verraadt.
Titus. Ik bidt u laat ons hooren.

Saturn. Pollander en Melaan: de wraak die heeft haar luſt,
Met Baſſianus bloedt, alreê ten deel gebluſt:
Uw' broeders zijn verdelgt daar ik d'ontfangen gaaven
(Het loon van deeze moord) zorghvuldig heb begraaven,
Voor 't melden van de Faam. Het hof van Saturnijn,
Heb ik ten dienſt van u belooft aan Prozerpijn;
Want die zijn hartenleet door leetdoen poogt te wreeken,
Moet nooit een ſchellemſtuk ten halven laten ſteeken.

Hoe Titus! uwe Zoons ſtaan die naar onzen val?
Men zoek hier naar het goudt. wat braakt de nijdt al gal!
Titus. Dit ſchelmſtuk is gedicht.
Saturn. Wie kan dat oordeel ſtrijken?
Titus. De tijdt, die 't al ontdekt, die zal 't de Vorſt doen blijken.
Saturn. Wy wachten op geen tijdt, de blijken zijn te klaar.
Uw zoonen zijn beticht. ons leven loopt gevaar,
Ten zy men uwe zoons zoo datelijk doet grijpen,
Om d'oorzaak van de moordt uit haare tong te nijpen.

Thamera. Saturninus. Aran. Titus. Markus. Lucius. Quintus.

Tham. O waarde Bruidegom! hoe is uw' Bruidt geſleurt?
Het aangezicht doorkrabt, en 't lijffieraadt geſcheurt.
Saturn. Wie durfde zulx beſtaan?
Thamer. Twee godtvergeeten ſchelmen;
Maar 't aangezicht vermomt met glinſterende helmen.
Saturn. Verhaal het ſtout beſtaan.
Thamer. Ik ſchuilde by een bron,
In ſchaduw' van 't geboomt, voor 't braden van de zon;
Daar ik, met enen ſchelp, een weinigh water ſchepte;
En eer dat uwe bruit de friſſche koeldrank lepte,
Zoo greepme d'een by 't hair, en wurpme voort ter aardt,
En ſprak: o Kaizers hoer! men zal u, door het zwaardt,
Doen dalen naar het rijk der woede razernijen.
Wat zwom ik in een zee van al te groot een lijen!
Ik ſchreeuwde dat het klonk. op 't yſſelijk gerucht
Verſcheen de Gotſche Moor. zy tegen op de vlucht;
Maar Aran is als dol de ſchenders na gevloogen,
En zonder zijn ontzet, ik had mijn ziel geſpoogen.
Saturn. Op Ridders, Ridders op, wy zijn althans verraân!
Bezet in aller yl de monden van de paân.
Aran. O wijtberoemde Vorſt! uw' grontveſt is aan 't ſpatten,
Tenzy men Titus zoons zoo datelijk doe vatten,
En ſtrafze met de doot. de wraak moet zijn voldaan.
Titus. Wat oorzaak heeft de wraak naar Titus zoons te ſtaan?
Aran. Zoo haaſt als 't woede zwijn mijn zwijnſpriet was ontkomen,
Heb ik in 't nare boſch een naar geſchreeuw' vernomen;
Ik ging op 't ſchreeuwen aan, en vond Mevrouw' gevat;
Dies ik, getergt tot wraak, vol gramſchap, derwaarts trad;
De ſchelmen aarzelden; maar ik, geheel verbolgen,
Beſtondt de vluchters met het naakte ſtaal te volgen;

Zy ſchuilden achter 't loof, en deên hun helmen af.
Toen kon ik Titus zoons, de ſchenners van uw' ſtaf,
Pollander en Melaan.

Sat. Leef lang o eer der helden!
Die Saturninus bruidt in haare vryheidt ſtelden.

Aran. Dit lemmer is den een ontvallen.

Sat. Dit geweer?
Hoe! 't is Pollanders kling; nu twijflen wy niet meer
Of Titus huisgezin heeft onze val geſchapen.
Ik ken 't vergult geveſt; dit is den ſchelm zijn wapen.

Tham. Wat leggen hier voor doôn?

Sat. De letters van dit bladt
Die hebben Titus zoons, met deze moordt, bekaat.

Tham. Hun broeders, en uw' broêr zoo jammerlijk doen ſterven!

Sat. 'k Wil dat men Titus zoons van lit tot lit doe kerven.
Elk geef zich boſchwaart in, en zoek waar datze zijn,
En ſleepze ſtreng geboeit voor 't Recht van Saturnijn.

Mark. De Vorſt die zie wel toe; 't zijn reedelooze dingen
Zoo onbewuſt een ſtuk d'onnooſlen op te dringen.

Quint. Hier is het heiloos goudt.

Sat. Wat zeit de Vader nu?

Tit. Ik zeg gelijk als 't is, dat ik voor 't ſchelmſtuk gruw',
En zweer 't vervloekte feit op 't alderwreedſt te loonen,
Tot zoen van uwen broêr, en mijn vermoorde zonen;
Maar waar het ſchelmſtuk ſchuilt is duiſter om te raân.

Sat. Het duiſter is ontdekt; Pollander, en Melaan
Zijn Titus eigen zoons.

Tit. Wie heeft den brief geſchreven?

Sat. Die voor 't genoten goudt deez' moorden heeft bedreven.

Tit. Een die de goude lof van mijne zoons benijdt,
Die zy, in 't Gotſch geweſt, verdienden in den ſtrijdt.
Schoon 't waar, gelijk gy zegt: zoo porren mijne daaden,
Die ik voor Romen deêdt, uw' wreedheidt tot genaaden.
Goedt roemens ben ik niet, o Roomſche Burgervoocht!

Maar wie kan 't heldenſtuk (daar yder mond van boogt,
Ja daar de Faam meê ſtoft) van Titus tong verzwijgen?
Gedenkt u wel den tijdt van onze burgerkrijgen?
Wat was 't aaloude Room een yſlijk moordtooneel!
Het Raadhuis vol verraadt; de Tempels vol krakkeel.
Elk huisgezin geſplitſt. het krielden inde ſtraaten
Van felle plonderaars. de moord was uitgelaaten,
En holden door de ſtadt. och! met hoe ſnelle ſchreên
Quam d'onverwachte doodt het Kapitool betreên.
Hier zagmen, tot veel leeds, het ſloopen der gebouwen.
Daar 't woeden van de mans. gins 't kermen van de vrouwen.
Hier 't ſlepen van de doôn, die men van overal
Ten venſteren uitwurp. de markt was, met een wal
Van lijken, afgeſneên, daar d'aangehitſte gilden,
Na 't ſchoppen van de Raadt, haar razerny op ſpilden.
De Ridderſchap bezweek. het graauw' was t'zaam gerot.
Elk vlamden op de buit. die zijnen erfgenot
In twijffel hádt gebrocht, om hem te overleven,
Wierdt van zijn erfgenot een mes in 't hart gedreven;
Zoo ſloeg hier d'eigenbaat de handen aan zijn vrund.
D'een ging zijn ſchuldenaars betaalen, met de punt
Van een vervloekte kling; een ander verft zijn handen,
Door een vetjaarde wrok, in 't bloedt der bloedverwanden;
Een wreder bluſten 't vuur van zijnen erfkrakkeel,
In 't uitgeſpatte brein van 's broeders bekkenceel;
Zulk een durft 't felle ſtaal in 's amptmans boezem wringen,
Op hoope van zich zelf in 't oopen ampt te dringen.
Die zijne boelſchap had bezwangert, door de tijdt,
Die maakte zich, dat pas, de zwangre boelſchap quijt.
De balling, die zich vondt van 't burgerſchap verſteecken,
Quam zich, met euvlen moedt, van 't heilig vierſchaar wreeken.
Geen ſchennis zoo vervloekt, noch gruwel zoo vol ſchrix,
Noch wreedheidt zoo gehaat, en borſt 'er ooit uit Styx,
Of 't ging 'er toen in zwang. de witbeſneeuwde hairen

Ver-

Verſchoonden d'oude niet; noch d'onvolwaſſe jaaren
De bloem des jongelings; noch d'achtbaarheidt de mans.
Daar Roomen roem op droeg, in d'oorloog met den Frans;
Noch 't weenen kon de ſchaar der werelooze vrouwen
De breidelooze luſt des ſchenders niet onthouwen;
D'onnozelheid quam 't kindt in 't woeden niet te baat;
Noch 't godgewijde kleedt den Prieſterlijken ſtaat.
Het heiligdom was heel met gloejendt puin bedolven.
Men zag een zee van bloedt in kerk, en Raadhuis golven.
De Staatzucht greep uw' ſtaf, en ſtak naar uwe kroon.
Die dag quam Room te ſtaan op dertigduizent doôn.
Wie kon de razerny, daar 't wijdberoemde Romen
Dat pas van zwanger ging, dan Titus tong, betoomen?
Ik deêdtz' in reden ſtaan; ſchoon dat de razery
Na geene reeden hoort, zoo deêdtze 't toen naar my.
Is dit mijn loon, dat ik uw' haardſteen, en outaaren
Tot noch toe heb bewaakt, voor 't woeden der Barbaaren?
Dit 's uw' beſolding dan, ô overoude Stam!
Weeg al het goedt en 't quaadt dat ooit zijn oorſprong nam
Van Titus huisgezin, ik zweer u dat mijn deegen
Veel zwaarder dan de fout van mijne zoons zal weegen.

Sat. Is 't billijk dat men deugdt met ware deugd bekroont?
'tIs billijk dat men 't quaadt met euvle wraak beloont.

Tit. Die zich uit euvel wreekt, die wreekt zich niet uit oordeel.

Sat. De wreekluſt van de Vorſt, die neemt zijn macht tot voordeel.

Tit. Die zich tyrannig wreekt, die ſchandvlekt zijne troon;
En maakt zijn onderdaan ten dienſt van 's vyands kroon.

Sat. Door 't wreeken kan de Vorſt de krijts zijns Rijx vergrooten.

Tit. Door 't wreeken werd de Vorſt van zijne troon geſtooten.
De Vorſt die wreekt zich wijs, die door vergeeten wreekt;
Zoo maakt hy dat zijn faam tot door de wolken breekt.

Sat. Daar 't quaadtdoen, door de ſtraf, in teugel wordt gehouwen,
Daar kan de Vorſt zijn troon tot aan de ſtarren bouwen.

Tit. De wreedheidt, en de ſtraf zijn ongelijk van waardt.

De ſtreng bepaalde ſtraf beſtaat in 't wettig zwaardt:
De wreedtheidt in het hart der wreede dwingelanden.
Sat. De Vorſt wreekt naar het leet de wraak een vierſchaar ſpanden.
Tit. O Vorſt! een reedlijk Vorſt gebruikt in 't wrecken maat.
Sat. Maar niet aan die zich heeft bezoedelt met verraadt.
Tit. Is 't zoo? de fout is groot, zoo groot dat ik moet yzen:
Maar grooter de genaâ die gy ons kunt bewijzen.
Sat. Die zelf geen ſchelm wil zijn, die moet de ſchelmery,
Tot zoen van 't heilig recht, beſtraffen na waardy;
Ook is 't onmogelijk, dat een oprecht geweeten,
Tot nadeel van het Rijk, het quaadtdoen kan vergeeten.
Tit. De hemel is te goedt, gelijkwe daaglijx zien,
Om iets onmogelijx aan 't ſterflijk te gebiên;
Indien het anders waar, zoo zijn 'er geen tyrannen,
Die teegens 't aardsgeſlacht zoo wreedt zijn ingeſpannen
Als d'onbepaalde God, de geever alles goedts:
Die, 't geen te bitter is, doormengelt met veel zoets.
De Vorſt die 't quaadt vergeeft, die wordt van alle tongen,
Schoon hem de doodt verſlindt, een leevend lof gezongen.
De blijdſchap van de wraak die duurt ſlechts voor een poos;
Maar van barmhertigheit, die is gantſch endeloos.
Sat. De Vorſt die zijn gemeent als ſtraffeloos laat dwaalen,
Die laat zijn mogentheidt van zijn gemeent' bepaalen.
Hun wraakluſt heeft te ſchelms in onze doodt gewrocht.
Tit. Uw' doodt ſcheen hunne wil; maar die is niet volbrocht.
Sat. Een onvolbrochte wil, geneigt tot ſchelmerije',
Die ſtraft men als volbrocht.
Mark. O Voocht der heerſchappije!
Vergrijp u niet, ziet toe, men twijfelt aan de fout.
Sat. Wie twijfelt aan 't verraadt? hier is de brief, daar 't goudt.
Mark. Wierdt Palemedes niet, dien Phenix, die de Grieken
Beſtraalde met de glans van zijn vergulde wieken,
Door zoo vervloekt een brief, met landverraad beticht?
Dit 's een Ulyſſes vondt. de Vorſt die is verplicht

Tot nauwer onderzoek, eer hy dit ſtuk kan ſtraffen.
Sat. Wy wreeken zoo 't ons luſt: wie dart 'er tegen blaffen?
Tit. Heel anders blonk oud' Room, toen d'elpenbene ſtaf
Van 't Burgermeeſterſchap zich op het landt begaf,
En huwden aan de ſpa, in ſchaduw van de elzen;
Toen 't Raadhuis en de ploeg elkander quam omhelzen
Met onderlinge trouw; toen hier in 's Veltheers kas
Geen nodigh huwlijxgoed voor zoon noch dochter was;
Noch dat men uit den boêl zoo veel by een kon haalen,
Om 't lijkvuur van zijn heer, en doodbus te betaalen;
Maar ſedert dat de pruik, verlekkerd op ſieraân,
Met Kaizerlijke pracht van paarlen wierd belaân,
En dat de zijde keurs van goudt en zilver kraakte,
En met een koningrijk, van helle ſtenen, blaakte;
Is all' haar glans bezwalkt. De ſtaatzucht gaat in zwang.
Het Raadhuis wort gevreeſt, als een getergde ſlang.
Elk Rechter is een beul. de vierſchaar wordt geſpannen
Van holle woekeraars. de gouddorſt maakt tyrannen.
De Rechter weet het recht te buigen als een was:
Of, zoo 't zijn boosheidt wil, te brijzelen als glas.
Sat. 't Ontbreekt uw' lippen niet ons achtbaarheidt te ſchelden;
Maar ons ontbreekt noch min uw' laſtren te vergelden;
Dies houd de wraak geen ſtandt, voor dat zy haare luſt
Met uw' moordaadge zoons, tot walgens, heeft gebluſt.
Het oordeel is gevelt. Zy zullen 't niet ontkoomen.
Voort, neemt de lijken op, en voertze binnen Roomen.
Mark. Ik bidt voor broeders zoons, o aller vorſten Vorſt!
Eer gy uw' groote deugt met menſchenbloedt bemorſt.
Tit. Van godt gevloekte ſtadt, waar zijn uw' roembaar' eeuwen?
Verduiveld wolvenneſt, en moordkuil vol van leeuwen!
Ik zie uw' val te moet; uw' oorloogstroon geſloopt;
Het heilig recht onthult; de tabberd uitgeſtroopt;
't Ontwijde Kapitool vol woede razernijen;
Vol Sphynxen van bedrog, vol Hydren, en Herpijen;

De handveſt voor het graauw'; het kerkkelijk gebouw'
De nachtuil tot een neſt, de ſpin tot weefgetouw';
De huisgoôn in het vuur; de huizen heel verlaaten
Van Roomlus burgery; de kronkelende ſtraaten
Bezwalpt van burgerbloedt; de Kollatijnſche poort
Met lijken toegeſtopt; de Tyber roodt van moordt;
De markten ruig begroeit; en d'outaarkleên beſchimmelen?
Het eeuwig vuur gebluſt, vrouw' Veſtas haardſteên grimmelen
Van brullendt ongediert; de deugden zonder heul;
Alreê zie ik den ſlaaf zijn eigen meeſters beul;
De zuſters krans geſchent van haar ſchenzieke broeder;
De dochter geeft vergift aan d'afgeleefde moeder;
De vader door de zoon, de zoon, door 's vaders ſtaal,
Van 's levens grens geſchopt; de vrouw haar egemaal,
De man zijn bedgenoot op 't bedt de ziel doet braaken;
De voedſter voedt het kindt met doodlijk ſpog van draaken,
En ſchaft het tengre lam, aan 's moeders ſpit gerooſt,
Op 's moeders eigen diſch, die haar gebraaden krooſt
Voor lekker wiltbraadt kauwt; hoe zal de Dondraar lijen,
Als hy genaaken ziet zoo goddelooze tijen?
O Zon die 't al beziet! ondek de ſchelmery,
Daar ik, met mijne zoons, zoo onverhoeds, in gly.

Rei van Roomſche en Andronijſenzer Iofferen.

Zang.

YDer voeg zich om te tooien.
Vlij de hagelwitte keurs,
Sluit de tabberd rijk van ploojen,
Met een gordel van veel kleurs;
Doet de paarlemoere pruike,
Niet alleen naar balſem ruike;
Maar naar 't geurige himet:
Streel de hairen, vlei de roozen,

Hec

Hecht de ſluijer aan 't toppet,
Strikt de ſtrikken op de broozen,
Siert de borſt met diamant,
Spaar noch oor- noch armringen,
Tooi de poezelige handt
Met getal van vingerlingen,
Ingeleit met eſmaralt,
Daar het geurig' Ooſt meê bralt;
Wat is Venus zonder gordel?
Schoonheidt neemt ſieraadt te vordel.

Tegen-zang.

Wegh met ſteenen, wegh met paarelen,
Hier eiſcht ſteen noch paarelſnoer;
Want de traanen die hier dwaarelen,
Stremmen nu tot perlemoer.
Krab het aanzicht, klop de borſten,
Smeek het hoofd der Roomſche Vorſten;
Al waar 't hart als diamant,
Zoo is 't tot medoog te ſmeeden,
Met de hamer van 't verſtant,
Op het aanbeelt van de feeden.
Waar de Minnemoer verſierdt,
Toen Adonis was gebeeten,
Van het woedend' ongediert?
Venus heeft haar pruik gereeten,
Ja haar geurge roozenhoedt.
Val de Roomſche Vorſt te voet.
't Wapen van de Maagde reyen,
Dat beſtaat alleen in ſchreyen.

Toe-zang.

Huw de klank der ſchelle luiten
Aan het ſpel der dertle fluiten,

Leid

Leid de Bruid met zulk een' galm,
Met de ſleep van haar geſpeelen,
Langs een vloer van maagdepalm,
Naar de Roomſche wreektooneelen
By haer lieve Bruidegom,
Die op d'oever van zijn leven,
't Laatſte kusje wenſcht te geven,
Aan zijn kuiſche Maagdeblom.

HET DERDE BEDRYF.

Markus. Rozelijna.

Mark. RAmpzaalge Rozelijn! vloekwaardig zijn de ſtonden
Van uw' geboortendag. wie heeft u dus geſchonden,
In 't quikſte van uw' lent? O lijdelooze ſpijt!
't Schijnt dat de woede wraak my 't ingewand deurbijt.

Titus. Saturninus. Pollander. Melanus. Lucius. Roomſche Rechters. Markus. Rozelijna.

Tit. KAn ik de Roomſche Vorſt niet meuken met de tranen,
Die, als een zoute zee, langs 't rimplend aanzicht banen?
Ik bidt u om de eer van uw' doorluchte ſtam;
Ik bidt u om de uur dat gy ter werreldt quam;
Ik bidt u om de borſt die uwe kindsheidt voede,
Dat gy u niet vergrijpt, door al te heevig woede.
Genaade groote Vorſt, genaad, och! en geen recht;
Erbarm, erbarm u toch met uw' gebogen knecht.
Heeft Roomlus kindsgeſchrei de wolven niet bewogen?
Beſtraal, beſtraal uw' ſlaaf met ſtraalen van medoogen;
Of is u hert verhart in yzer, daar de tijdt
Van mijn demoedigheidt haar tanden op verſlijt?
Ik geef mijn hartebloedt, om 't quaadt mijns zoons te boeten.
Mark. Andronikus ſta op.

Titus.

Titus. Ik kus de Vorſt zijn voeten.
Markus. Rijs broeder, broeder rijs.
Titus. Ik laat de Vorſt niet gaan
Voor dat ik voor mijn zoons genaade heb ontfaân.
Mark. Andronikus ſta op, de Rechters zijn vertrokken.
Tit. Wat woel ik in een zee van duizent ongelokken!
Mark. Och! broeder zie uw' kindt.
Tit. Mijn uitverkooren roos!
Hoe zijtge dus bebloedt?
Mark. 'Z is handt, en tongeloos.
Tit. Hoe! handt, en tongeloos?
Mark. Gelijk gy zelf kunt ſpeuren.
Tit. Hoe! handt en tongeloos?
Mark. 't Is nu geen tijdt van treuren.
Tit. Hoe! handt, en tongeloos?
Mark. Dit ſchellemſtuk eiſcht wraak.
Hoe broeder! wel hoe dus? is broeder zonder ſpraak?
Hoe is 't Andronikus? hoe zijtge dus verſlaagen?
Titus. Ik vindme veel te zwak om zoo veel ramps te draagen.
Hoe! handt, en tongeloos? is 't droom of ſpokery?
Mark. Och! dat het ſpook mocht zijn.
Tit. Mijn lieve honighby!
Wat voor een beulſche klaauw heeft zich aan u vergreepen?
Voorzeker heeft de ſchelm zijn oogen toegeneepen
Toen hy dit ſchelmſtuk wrocht; 't is wonder dat het zwaardt,
Toen 't uwe ſchoonheidt zag, zich zelf niet heeft geſchaardt;
En aan de moordenaar de wreede ſneê geweigert.
O gruwel die de Faam vol ſchrix in d'ooren ſteigert!
Mark. Betoom uw' ongeval.
Tit. Wie heeft zoo vinn'gen handt,
Die teegens Titus zaadt zoo wrevlig is gekant?
Geen halfgebraaden Moor, in 's werrelds andre deelen;
Noch woedend Arabier, op zijne moordtoonneelen;
Waar heeft de wrede Parth, in 't Kaſpiaans geweſt,

Of d'ongaſtvrije Schyt, die 't hongrig aardrijk meſt
Met dierbaar menſchen bloedt, zich ooit zoo ſchelms vergreepen,
Dat hy op zulk een lam zijn ſlachtmes heeft geſleepen?
De felſte Heniog ontſlipten zijne dag,
In 't heetſte van het woên, zoo hy 't afbeeldſel zag
Van Rozelijnas beeldt, en zwoer by Taurus toppen
Zich zelfs verheert te zijn; verhangen in de ſtroppen
Van haar gekrulde pruik. O paarel van Euroop!
Hoe vloeit uw' mondt van bloedt, die vaak van nektar droop.
Zag Diomeed te rug, die zijne paarden voeden
Met leevendt menſchen vlees, hy deisde voor het woeden
Van Romulus geſlacht: Prokruſtes en Buzier,
Die eertijds zijt gevloekt, het alverteerend vier
Van uw' ſchenzieke handt is nu te Room' ontſteecken.

Mark. Spreek Rozelijn, ai ſpreek! doe ons toch enig teeken
Van 't goddeloos bedrijf. (helaas!) het is om niet.
Wie zal ons kundſchap doen hoe 't ſchelmſtuk is geſchiet;
En wie de ſchenners zijn van 't puik der Roomſche maagde',
Die Saturninus broêr tot ene bruidt behaagde?

Tit. Indien Apelles handt, met een bebloedt penſeel,
Dit ſchelmſtuk had gemaalt, wie zou het tafereel
Beſchouwen, die het hart niet t'enemaal zou barſte,
Eer zich een droppel nats uit zijnen oogen parſte?
Of zoo de Poëzy, dat overduurzaam zout,
Dat aller eeuwen boek voor rotting onderhoudt,
Aan 't ongeboren volk, deez' gruwlen komt te melden;
Wat zal men 't Roomſch geſlacht voor tigeraardig ſchelden!
Mijn lieve Maagdelief! waar is de goude tong
Die Vaders goude lof met goude vaarzen zong?
Waar zijn de handen, die wel eer de dappre daaden
In 's Vaders wapenrok, met zijd' en goude draaden,
Borduurden als Minerv'? de rammelende veêl,
De ſyter, en ſimbaal, gehuwt aan uwe keel,
Zijn nu als gadeloos.

Lucius.

Lucius. Titus. Markus. Rozelijna.

Luc. O overgrijze Vaader!
Wat ſtaatme nu te doen? men ſcheldme voor verraader;
Voor derde moordenaar; het Rijk is my ontzeidt,
Om dat ik met dit ſtaal mijn broeders recht bepleit.
Titus. Zie Lucius, ai zie! heeft uw' gezicht ook kennis
Aan dit mishandelt beeldt?
Luc. O gruwelijke ſchennis!
Mijn zuſter Rozelijn.
Mark. Haar tong is uitgeſneên,
Haar handen afgekapt.
Luc. Is 's menſchen hart van ſteen!
Wie heeft mijn Vaders huis dit ongeval beſchoren?
Heeft hemel, hel, en aardt ons vyandſchap gezworen!
Tit. Ik raas van ongedult, ik vloek, en weet niet wien.
Wie heeft 'er ooit op aardt zoo wreedt een ſtuk gezien?

Aran. Titus. Markus. Lucius. Rozelijna.

Aran. ZEeghaftig oorloogsheldt, ik kom u tijding brengen,
Hoe dat men 't bloedt uw's zoons, door 't wettig zwaardt, zal
Titus. Waar zal de ſlachtbank zijn? (plengen.
Aran. Dicht aan des Tibers boordt,
In 't aanzien van de ſtat; wiens marriktruime poort
Byna te barſten ſchijnt door d'aangedronge ſchaaren:
De huizen loopen leêg; de vrouwen naar d'outaaren;
De mannen naar 't gerecht; het Kapitool is doodts;
En 't hof van Saturnijn gelijkt een ydle loots;
De waterkant die leeft: het grimmelt op de daken:
Al 't heir is op de been: de popelboomen kraken
Van 't opgeklomme graauw'; de Tiber is bevloert
Van ſchuiten, vol van volk, van overal gevoert;
Een weereldt van gedrang begeeft zich in 't boſſchaadie.
Zoo dra als uwe krooſt de Roomſche wreekſtellaadie,

Al ſidderend, beklom, omheiningt met een ſtoet
Van Saturninus wacht, elk ſtietze met de voet:
Wat mart het heilig Recht, begon 'er een te ſchreeuwen?
Men werpze voor den muil der hongerige leeuwen,
Of hang hun in de lucht aan een beſchorſte ſtam,
En ſleep hen voort langs d'aard, en braadt hen in de vlam,
En dompel hen in zee, in 't aanzien van hun tenten;
Zoo wordt de woede wraak der twe paar elementen
Naar haaren eiſch voldaan. een ander riep: vaar voort,
En ſtraft de moordenaars voor hunne broedermoordt,
Wy zullen 't laauwe bloedt de wraak ten offer brengen,
En met de weifflend' aſch van hun gebeente mengen,
En zuipen het, tot zoen van 't vinnig moordkrakkeel,
Uit d'uitgezogen ſchonk, en 't breinloos bekkeneel;
Zoo zal de wraak haar vuur ten deele konnen bluſſen.
Een ander riep: zie toe, de Vader zit op 't kuſſen,
En voert het Roomſche heir; indien gy uw' vergrijpt,
Dat gy het moordgeweer, op Titus zonen, ſlijpt,
Zoo naakt de Roomſche val, die, als een peſt, zal loopen
Door 't ingewandt des Rijx, tot dat wy zijn verzopen
In 't afgetapte bloed; ja dat de vremdeling,
Wanneer hy herwaarts reiſt, met groot verwondering
Zal zeggen: dit was Room; en met de vinger wijzen,
Hier zag men 't Kapitool, tot aan de ſterren, rijzen;
Daar was godt Janus kerk wel eertijds opgerecht,
Maar nu een moordoutaar, door onderling gevecht;
Van deez' geſloopte trans heeft Neroos oog gekeeken,
Toen zijn vervloekte luſt de ſtadt aan brand deê ſteeken;
Op dat hy zou bezien, van d'opgeſteegen muur,
Hoe Trooien branden door de gloedt van 't Griekſe vuur.
Het graauw' hier door getergt, heeft op hem aangedrongen,
En d'al te leſſe tong uit zijne mond gewrongen,
En trappeld hem op 't hart dat hy zijn ziel uitſpoog,
En ſlurpten 't reutlend bloed zoo 't uit zijn aders vloog,

En ſcheurde 't ingewandt, en knaagd aan hun gebeente.
Zoodanig was het woên van Romulus gemeente.
Tit. O woekerende wraak! o reedenloos geſlacht!
Gy zijt van 't ongediert op Taurus voortgebracht.
Aran. De Roomſche val ſcheen toen te ſtaan in haar geboorte;
Haar overſtrijdbre muur, en driemaal twalef poorte',
En Tempels hemelhoog ontzetten zich van ſchrik;
Men ſlibberden in 't bloedt in eenen oogenblik;
Men vocht met ſtok en ſteen; want wie zich poogt te wreeken,
Zal zelden wapentuig, in tijdt van noodt, gebreeken.
In 't midden van het woên genaakt' ons eene maagdt,
Als of 't vrouw Venus waar, daar Paphos roem op draagt;
Ten kuiten toe gehooſt, met purperverfde broozen;
Bemijtert met een krans van uitgepikte roozen;
Gedoſt met wormgeſpin, dat glimprijk neêrwaarts plooit,
Van Pallas geborduurt, met diamant beſtrooit;
Omgordelt met een riem by Venus riem geleken;
De Zon die zou zijn toorts aan haar paruik ontſteken;
Haar tabbert kraakt van goudt, het hair hangt onvertuidt,
En golleft langs de rug, als 't hair van eene Bruidt.
Zoo klomz' op 't wreektoonneel, met neêrgeſlagen oogen,
En heeft, tot driemaal toe, voor 't heilig Recht gebogen.
Een yder was verſaagt, en leide 't moordgeweer,
Met een verſlagen moedt, voor haare voeten neêr.
O zegenrijke Vorſt! (zoo ſprak zy in het midden
Van 't grimmelende volk) ik kom uw' hoogheidt bidden
Om Titus jongſte zoon, mijn lieven Bruidegom!
De Vorſt bleef ſprakeloos. hoe! zeidze, zijt gy ſtom?
Gy zijt aan my verplicht, mijn eiſch beſtaat in reeden.
Gedenkt u wel de tijdt, dat Roomen wierdt beſtreeden
Van 't Afrikaans geweldt? wie heeft het heir geſchut?
De kaſſen waaren leêg; de ſteeden uitgeput;
Men riep om oorloogsvolk, maar 't roepen mogt niet baaten.
Daar geen bezolding is, daar zijn ook geen ſoldaaten.

Uw' Grootvaâr vol gevaar, verwachten, alle uur,
Het overzeeſche heir voor d'onbemande muur.
Dat ſpeet mijn moeders Moey; dies zy, met d'eer der Jofferen,
Op 't hooge Kapitool eerbiedelijk quam offeren
Haar borſt en halsſieraat; de pruiken vol geſteent;
De gordels daar de zon haar ſchittering van leent;
De ſluijers ſtijf van goudt; de keurſſen vol ſimbaalen;
De ketens, zwaar van wicht; de goud' en zilvre ſchaalen,
Met paarlen overzaait, die 't volk op Bacchus feeſt,
Ter kimmen toe vol wijns, met zorgelozen geeſt,
In ſchaauw' van wijngaardblaân elkander plach te bringen:
Zy gaaven, tot de krijg, hun oor en arremringen.
Zoo wierdt 't verlegen Rijk, door moeders moey', geredt.
De bulderende trom, en dreunende trompet
Die kreeg terſtondt gehoor. der bondgenote ſteeden
Die ſtelden zich te werk, om wapentuig te ſmeeden;
Men geſpte 't harnas aan, en gorde 't ſchittrend zwaardt,
En ſteeg, met ſpeer, en ſchild, vol moeds, op 't moedigh paardt.
De ploeg moeſt in de ſchuur; de zeiſſens wierden daggen;
De ſluijers van 't toppet veranderden in vlaggen;
Men ſloopten huis en hof, wel eer tot praal gebouwt,
En bezigden, uit nood, de balken, roodt van goudt,
En gulde welleſſels tot ſchepen en galaijen;
De vrouwen ſchooren 't hair, om kabels van te draijen;
Men ſloeg in aller yl, al wat tot windvang paſt,
Als wandt, en vloertapijt, voor zailen aan de maſt.
O oude goude tijd! waar zijt gy nu gevloogen?
Zoo ſprak de doodſche maagd, met traanen in haar oogen.
Wy weten 't, zeidt de Vorſt, al wat gy hebt gezeidt;
Dies zijnw' aan u verplicht; maar in de reedlijkheidt:
Dat 's aan uw' eigen ſtam; maar niet aan Titus kinderen:
Indienge 't Roomſche recht haar kracht niet wilt verminderen,
Zoo poog geen moordenaar te vrijen voor 't geweer.
Die woorden quetſten haar, als een geſcherpte ſpeer.

Zy vloekte 't heilig recht, en 't hoofd der Roomſche Vorſten.
Zy krabden 't aangezicht, en klopte voor haar borſten,
En ſcheurde 't blanke vel met haare naagels op;
Zy wrong haar tuiten zaam, gelijk een beul zyn ſtrop,
En gordenz' om haar hals, met ſidderende handen;
Zy kauden hare tong, en knerſten op haar tanden;
Zy liep als een Bacchant; haar docht zy zag de Maan
De paarden van de zon in haar gareelen ſlaan.
Oreſt, de moederbeul, vertoont zich nooit verwoeder
Op 't Griekſche treurtoonneel, als zijn vermoorde moeder,
Met toortslicht in de vuiſt, quam ſpooken om zijn koets,
En toonde haare borſt, beklontert van veel bloeds.
De Vorſt ſtond als een eik, die al zijn telgen kraaken,
Wanneer de dolle windt met wijtgeſpalkte kaaken,
Komt buldren op zijn kruin. hy wiſt niet hoe hy zouw';
Nu dacht hy aan de moordt, dan dacht hy, zal de Vrouw'
Den jongſten van de twee, als Bruidegom, verwerven?
Zoo is 't onbillijk dat ik d'outſte hier doe ſterven.
Hy nam een kort beſluit, en eiſcht' uw' rechte hand
Tot zoen van uwe zoons; maar 't recht toond zich gekant,
En wil dat zy uw' zoons de ſneê van 't zwaart doe voelen;
Op datze, met hun bloedt, het vuur des wraax verkoelen:
Dies zeg hoe datge wilt; de Rechtbank ſtaat na ſtraf.
Daar is de Vorſt zijn eiſch.

Tit. Ik houwze daadlijk af.

Mark. Hoe broeder uwe handt! wie zal de ſabel zwaaien,
Zoo gy de Roomſche Vorſt met uwe handt wilt paaien?
Mijn handt is krachteloos; zy dient tot kling noch ſpeer.
Hier Broeder, hier 's de mijn, kap af met uw' geweer.

Tit. De mijn is afgeleeft: hoe kanze beeter ſtrijen,
Dan als zy, afgekapt, mijn zonen zal bevrijen?

Mark. Dat ſta ik nimmer toe.

Luc. Noch ik gedoog het niet,
Dat my zoo groot een' hoon door vaaders wil geſchied.

Tit. De

Tit. De mijne wordt geëiſcht voor uwe broeders leeven.
Luc. Schoon d'uwe wordt geëiſcht ik wil de mijne geeven.
Mark. Zacht Lucius, houw ſtant, hier Aran, hier 's de mijn.
Luc. Ik zweer u by mijn eer, het zal de mijne zijn.
Tit. Dit worſtlen is onnut, het moet de mijne weezen.
Luc. Och Vader! uwe handt, die yder een deedt vreezen?
Aran. Noch gaat het naar mijn zin; maar noch moet 't anders gaan,
Eer Saturninus kroon op Arans hooft zal ſtaan.
't Huis van Andronikus heb ik alreê aan 't gijpen,
Het wacht de jongſte ſteek. het mes is weêr te ſlijpen,
Om Saturninus zelf te ſtieren naar het graf;
Zoo vlam ik op de kroon, en goude ſcepterſtaf.
Tit. Hier is de goude handt, die handt, die met den deegen,
Ten dienſt van 't algemeen, Granaden met een reegen
Van menſchenbloedt begoot; die handt, die 't Duitſche volk
In d'Alpes heeft verheert; die handt, die Pontus kolk
Met lijken heeft bevloert; die handt, die d'Epirotten
Deêdt ſneuvlen in 't gebergt; die hand die 't heir der Gotten
Tot tweemaal heeft verdelgt; die handt, die Argos muur
Ten puinhoop heeft gebeukt; die handt, die 't oorlogsvuur
Zeeghaftig heeft gebluſt: die handt; die goude wetten
Voor Roomlus burgers ſchreef, moet die mijn zoons ontzetten?
Daar Aran, daar 's de handt; ga geeftze nu de Vorſt,
En eiſcht zijn gramſchap meer? zoo zal ik deeze borſt
Ontſluiten met de kling, en 't kiemend bloedt aftappen;
Of wil hy Titus hart? zoo kom weêr herwaarts ſtappen,
En ſcheur het middelrif ten bangen boezem uit;
Dan zult gy, 't hof ten dienſt, mijn overtaije huidt,
Ten ſpieren afgeſtroopt, op 't bekkeneel gaan ſpannen;
Want zulk een keteltrom zal 't hoofdt der aards tyrannen
Noch kittlen, als hy zich, van brein en bloedt beſpat,
Op zijne zeegenkoets laat rijen door de ſtadt.
Aran. Ik zal de ſtrijdbre handt, tot zoen van uwe zoonen,
In 't midden van 't gedrang, aan Saturnijn vertoonen.

Tit. Kom hier mijn Rozelijn, al lang genoeg verſchuilt.
Wat is 'er dat u deert? hoe zijt gy dus behuilt?
Is 't om uw' Vaders handt, dat bey uw' oogen leeken?
Zy knikt, o God zy knikt! hoe gaaren zouze ſpreeken!
Schep moedt mijn kindt, ſchep moedt, ik wis uw' traanen af.
Nooit heeft uw' Vaaders handt voor Saturninus ſtaf
Zoo ridderlijk geſtreên, by 't klinken der trompette',
Als nu in deeze ſtrijdt, daar zy uw' broêrs ontzette.
Luc. Wie heeft dit wreede ſtuk aan Rozelijn gewrocht?
Mark. Ik vondze gints in 't boſch, en hebze voorts gebrocht,
Door dit gewaadt vermomt, daar ik het bloên deê ſtempen.
Luc. Kon ik het vuur mijns wraax in 't bloedt des ſchenders dempen,
Ik ſtelden my te werk.

Quintus. Titus. Markus. Lucius.
Rozelijna.

Quint. O Roem van 't Vaderlandt!
Ik breng (gelijk gy ziet) uw' afgekapte handt.
Tit. Waar blijven mijne zoons, die Aran my beloofden?
Quint. Uw' zonen zijn onthalſt, hier ziet gy bei de hoofden.
Tit. Dat u de donder ſla.
Quint. Dat ik de hoofden breng,
Is niet dan Arans laſt.
Mark. Dat u de blixem zeng.
Luc. Vlie flux uit ons gezicht.
Mark. Mijn wraak is niet te temmen,
Voor dat ik in het bloedt des Roomſche Raads zal zwemmen.
Luc. Och Vaader! Vaader och! wat lijdt uw' huis al hoons!
Hoe wordt uw' ſtam geſnoeit, door 't ſlachten van uw' zoons!
Is Vaader ſprakeloos? wie teugelt uwe lippen,
Dat gy geen moordgeſchreeuw uit uwe mondt laat ſlippen?
Mark. Hy is gantſch roereloos, en ſtaat gelijk de geen,
Die door Meduzas pruik veranderden in ſteen.

'k Bezweer Andronikus, by mijn getergde tooren,
Dat hy zijn hartewee aan mijn gehoor laat hooren;
'k Bezweer uw' ſtramme tong, by uw' mishandeld kindt;
By 't bloedt van uwe zoons; indienge zijt gezint,
Dit heilloos ſchellemſtuk op 't allerwreedſt te wreeken,
Dat gy uw' mondt ontfluit, en dwingt uw' tong tot ſpreeken.
Luc. Zoo gy een Vaaders hart in uwe boezem draagt,
Zoo zeg ons, of de wraak u 't ingewant doorknaagt.
Spreek Vaader, ſpreek, ai ſpreek!
Mark. De Hemel wil ons helpen;
De droefheidt bint zijn tong. wat ramp komt ons beſtelpen!
Tit. O wee! o wee! o wee!
Luc. Och Vaader! wat zal 't zijn?
Tit. O wee! o wee! o wee!
Luc. Hoe pijnigt ons uw' pijn!
Tit. O wee! o wee! o wee!
Mark. Waar zijn mijn broeders zinnen?
Tit. Wraak Hemel, hemel wraak.
Mark. Laat reeden u verwinnen.
Tit. Wraak Hemel, hemel wraak.
Luc. Ik bidt u, weeſt toch ſtil.
Tit. Wraak Hemel, hemel wraak.
Mark. Een die zich wreeken wil,
Ontveinſt zijn ongeval.
Tit. Wat zal mijn veinsplaats ſtrekken?
De werreld is te kleen om Titus leet te dekken.
Mark. Het ongeluk is groot; ja overgroot, ik ken 't
Dat gy bevochten wordt met allerlei ellend;
Maar alles heeft zijn tijdt.
Tit. Al waaren al de vlaagen
Van 't bulderende noord, en dolle donderſlaagen,
Tot een metaale ſtem, in Titus mondt, geſmeedt;
Zoo waarze krachteloos, om d'oorzaak van dit leet
Te melden na den eiſch.

Mark.

Mark. Wy zullen ons noch wreeken,
Van die dit ſchellemſtuk zoo ſchellems heeft beſteeken,
Tot ſchennis van uw' huis; dies roep den Hemel aan;
Want zonder 's Hemels hulp wordt hier niet groots beſtaan,
Veel minder uitgevoert.
Tit. De hemel ſtopt zijn ooren,
En wil my in het bloedt van mijne kindren ſmooren.
Ik roep de hel tot hulp: komt felle razery,
Komt dochters van de wraak, en voegt uw aan mijn zy':
Komt onderaards geſpook, wy moeten ons noch baaden
In 't reutelende bloedt van vijfmaal honderd Raaden.
Luc. Hoe zijtge dus ontzint?
Tit. Ik ben gelijk een ſchip,
Dat zich aan ſplinters ſtoot, op een onzichtbre klip.
Mark. Ik bidt, dat gy uw' tong, voor deez' tijdt, wilt betoomen:
Uw' klachten zijn vergeefs, gy klaagt het aan de boomen.
Tit. Wiens lot betreur ik eerſt, tot teeken van veel ſmarts?
Pollanders, of Melaans? Klaudils, of Gradamards?
Of mijn bebloede handt, die 't ſlagzwaardt plach te draagen?
Of zal ik Lucius, in ballingſchap, beklaagen?
Of Rozelijnas ramp, die kuiſche maagdeblom?
Of Saturninus broêr, haar lieve bruidegom?
Luc. Verkrop uw' harte wee.
Tit. O vinnige tyrannen!
Och Lucius! och! och! zijt gy altans verbannen?
Moet gy in ballingſchap, naar 't koude Pontus, gaan?
Heillooze ravenäas! dat u de moordt moet ſlaan.
O ſmart! o pijn! o doodt! hoe is mijn hoop verdweenen!
Hoe zal ik Lucius, hoe zal ik u beweenen?
Mark. Andronikus ſchep moedt; ik zal u helpzaam zijn.
Tit. Mijn kuiſche tortelduif, mijn lieve Rozelijn,
De traanen, diege weent, zal ik met goudt doorbooren,
En hangen die, tot pronk, voor paarlen aan mijn ooren;
De drupplen van dit bloedt, vermengt met kriſtalijn,

Die zal ik voor koraal, voor ſlonkerendt robijn,
En zuiver amatiſth, tot halsſieraadt gebruiken;
Met deze ſprenkelen, als roozen op hun ſtruiken,
Zal ik mijn lauwerier, en goude ſtevenkroon,
Op 't herelijxt, bekleên; zie! elk is een Adoon.
Stoft Tirus op de kuip van 't Vorſtelijk ſcharlaaken?
De wakkre dageraadt op 't purper van haar kaaken?
De zomerzieke May, die wenſcht haar roozenhoedt
Te verwen in de bron van dit geplengde bloedt.
O meer dan Philomel door Thereus mes geſchonden!
Wat voelt mijn bange borſt al doodelijke wonden!
Ik ben in lijfs gevaar.

Luc. Mijn vaader roept te luidt:
Indien gy klagen wilt, zoo ſchudt uw' krop eens uit,
In 't binnenſt van uw' tent.

Tit. O overwaarde hoofden!
Vloekwaardig zijn de geen die u van 't licht beroofden;
Pollander, en Melaan, is dit voor al de deugdt,
Die gy voor Romen deê? de bloemen van uw' jeugdt
Zijn t'eenemaal verdort in 't bloeienſt van haar lenten.
O dubble hartewee! zijn al de elementen
Op Titus aangehitſt? ik wreek my, eer de zon
Haar hecte ſtraalen bluſt in aller vloeden bron.
Vervloekte Saturnijn! hoe zal ik uwe darmen,
Uit d'opgeſcheurde buik, noch hasplen op mijn armen!

Mark. Is Titus zinneloos?

Tit. Klaudil, en Gradamard,
Die 't zaaligh zielenveldt, in 't leeven zonder ſmart,
Met uwe broêrs betreedt, in ſchaduw' van de boomen,
Zult gy geen kondſchap doen, door wienge zijt gekoomen
Aan zoo rampzaalge dood, op dat men 't ſchelmſtuk ſtraf?
Want ik zal uwen aſch niet leevren aan het graf,
Of ik heb wraak gepleegt, aan die uw' leevens ſmoorden;
Schoon 't recht uw' broêrs beticht, die Saturnijn deê moorden.

Luc.

Luc. Heeft vaader uitgeklaagt?
Tit. O Baſſianus ziel!
Doe kondſchap aan uw' broêr, wie dat uw 's leevens kiel,
Op d'oever van de doodt, zoo jammerlijk deêdt ſtranden.
Mark. Hou op, 't is lang genoeg.
Tit. O roem van alle handen!
O handt! o dappre handt! daar 's vyands macht voor boog:
De zenuw' van de ſtadt, en d'appel van haar oog;
Gy zijt door 's Kaizers eiſch van deezen arm gehouwen.
O ſchellem! o tyran! ik zal 't vergift noch brouwen
Daar gy aan barſten zult. ween Markus, ween, ai ween!
En klop voor uwe borſt met eene keizelſteen;
Gy moet uw' broeders zaedt, gelijk uw' broêr, beſchreyen.
Laat uwe dappre handt uw' hooft met aſch beſpreyen,
En krab uw' aangezicht.
Mark. O Roomſche maagdenſchaar!
Beweent mijn broeders zaadt, met ongevlochten haar;
En maak u aangezicht, door 't rollen van de traanen,
Gelijk mijn broeder doet, tot zoore pekelbaanen;
Ik ben om broeders zaadt, tot in mijn ziel, ontſtelt;
Zoo dat mijn bange hart byna aan traanen ſmelt.
Tit. Hou op, elk heeft zijn deel, een yder voelt zijn lyen:
Maar al wat yder voelt, komt my alleen beſtryen:
Beween uw' broeders ramp. hoe zijtge zoo verſteent,
Dat gy uw' broeders zaadt, en broeder niet beweent?
Voort ſpalk uw' groove keel, en val zoo naar aan 't huilen,
Dat boſch en berriggoôn zich voor 't geſchreeuw verſchuilen
In Kakus moordſpelonk; 't is nu de rechte tijdt,
Dat elk, om Titus ramp, zich zelf aan traanen ſlijt.
Ween Rozelijn, ween, ween, ontſluit de zuivre kraanen
Van uw' benaauwde borſt, en ſtort de brakke traanen
In deeze watering, omheint van groeizaam lis,
Tot dat de varſche beek zoo zout als pekel is.
Zoo Lucius, zoo, zoo, laat zoo veel traanen druipen,

Dat Roomen, in een zee van traanen, kan verzuipen,
Zoo Markus, dat gaat wel. ſtil Rozelijn, ſtil, ſtil.
't Schijnt dat het gantſche boſch met Titus treuren wil.

Mark. O roem van 't Roomſche Rijk! gy zijt van daag gedraagen
Gelijk een Scipio, op Cezars zegenwaagen;
Betulband met lauwrier; begroet met handgeklap;
Omheiningt door 't gedrang van Roomlus Ridderſchap;
Bemantelt met de praal van Saturnijns gewaaden;
De Borgermeeſteren, en al de Roomſche Raaden
Geleiden uwe koets, in 't aanzien van de Nijdt.

Tit. Ha, ha, ha, ha.

Mark. Wel hoe! 't is nu geen lacchens tijdt.

Tit. Ha, ha, ha, ha, ha, ha; hoe zoud' ik konnen weenen?
Mijn boezem is verdrooght; mijn traanen zijn verdweenen;
Mijn hart is leeg geput; mijn ingewandt dat kookt;
Zoo heeft de wraak haar vuur in deeze borſt geſtookt;
Een vuur als Ætnas vuur, een vuur als 't vuur van Trooien.
Ik brandt, (helaas!) ik brandt, hoe kan ik traanen ſtrooien?

Mark. Betoon nu wie gy zijt, en wie gy eertijds waart,
Toen gy het Gotſche heir deêdt ſneuvlen door het zwaardt.

Tit. Van daar, noch eens van daar. weg weg, 't zijn beuzelingen.
Zacht Markus, zacht, ai zacht! waarom zal Titus zingen?
Wat zeidt de domme loer? hoe yſlijk gilt het zwijn!
Het gantſche boſch dat dreunt. hoe zegt gy Rozelijn?
Zwijg, zwijg, wy weeten 't wel. hoor! hoor! hoe kanze ſmeeken!
O hemel wat een vreugdt! mijn Rozelijn kan ſpreeken.

Mark. O zinnelooze held! dit woeden duurt te lang.

Tit. Wie daar? is 't Titus? ja 't, ik ken hem aan zijn gang.
Sta Gradamard, ſta, ſta, gy zult my niet ontſnappen.
Voort, voort, Klaudillus voort, ik moet naar Styx toeſtappen.
Laat los Melaan, laat los, het is Pollanders Bruidt.
Hier Aran, hier, kom hier, en krijt uw' oogen uit:
Hoe huilt de rekel dus? wat klimmen hier al ſpooken!
De zon bezwijmt van angſt, de hel ſchijnt uitgebroken.

Luc. O Vaader zie uw' zoon!
Tit. Ik bidt u blijf niet ſtaan:
Gy moet, met Vaader thans, naar 't Roomſche Raadhuis gaan.
De Vorſt heeft my ontboôn, en bouwt 'er zelf zoo wakker
Aan 't huis te weezenbloedt, op aller weeuwen akker;
In 't midden van de zaal, die overgoten is
Van weeuw' en weezenbloedt, zult gy de Vorſt een diſch,
Van weeuw', en weezenbeen, in aller yl, gaan ſtellen;
Die alſins is beſpreet met weeuw' en weezen vellen;
Hy heeft zijn wreede muil en tanden al gewet,
Om zijn vervloekte balg, op 't dierber moordbanket,
Van weeuw' en weezenvlees, tot walgens vol te vreeten;
Terwijl hy in 't geraamt der weeuwen is gezeeten,
En zuipt het lauwe bloedt by 't holle harſſenvat
Van een onnooſle wees.
Luc. Is Vaaders brein beſpat
Van Lethus domme ſtroom?
Tit. Weg weg, de Vorſt is dronken.
Hier komt de Kaizer zelf, en knaagt noch aan de ſchonken
Van mijn vermoorde zoons; 't bloedt loopt hem uit den bek.
Mark. Is broeder herſſeloos?
Tit. Wie ſtaat daar achter 't hek?
Och 't is de Roomſche Raadt! o dood waar zal ik loopen?
De Beul ſtaat al gereedt om Titus op te knoopen;
De ladder is gerecht; de ſtroppen al gedreit:
Genâ, genâ, genâ; wort my genaad' ontzeid?
Wel hoe! waar blijft de dagh? my dunkt ik hoor iet fluiſteren:
Zwijg Thamra, zwijg, ey zwijg! ik moet een luttel luiſteren:
Ik hoor, maar 'k weet niet wat.
Mark. Verzet uw' ongeval:
Hier namaals komt de tijdt, die 't quaatdoen wreeken zal.
Gy zijt wel eer geweeſt der raadeloozen raader;
De weeduwen tot voogdt; der vaaderloozen vaader;
Den burger tot een burg; een Kokles daar men ſtormt;

Een

Een Kato in den Raadt: maar nu zijt gy vervormt.
Tit. Onlijdlijk ſchellemſtuk! ik zal de doodt verraſſen.
Luc. Houw' vaaders handt toch vaſt.
Tit. Ik wil de pekelplaſſen,
Die Rozelijna weent, doormengen met mijn bloedt.
Mark. Leg af het wreedt geweer: hoe zijtge dus verwoedt?
Tit. Een gadelooze ramp is qualik te verzette;
Dies zal ik, vól van wraak, mijn brein en ſabel wette:
De weêrwraak is getergt.
Mark. Uw' wraakluſt is te groot.
Tit. Een moedelooze ziel vreeſt altijdt voor de doodt.
Mark. Een die voorzichtig is, die zoekt gebaande weegen.
Tit. Geen weg is ongebaant, voor die zijn luſt wil pleegen.
Mark. Daar 't recht is, daar is Godt: vertrouw ſlechts op zijn macht.
Tit. De wraak is op de been: Godt heeft te lang gewacht.
Mark. Die 't woeden van de zee van d'oever kan beſchouwen,
En ſtiert zijn kiel van landt, wordt redeloos gehouwen.
De zaak is vol gevaar.
Tit. Het is geen eedel hart,
Dat, door de achterdocht, tot vrees gedreeven werdt.
Ulyſſes, en Achill' heb ik in een geſchapen.
Vernuft, en ſtrijdbaarheidt, is 't allerſterkſte wapen.
Luc. Gy zijt, door broederſchap, aan Vaaders huis verplicht.
Mark. Ik vrees voor weederwraak.
Luc. Het leger dat hier ligt,
Dat is tot Vaaders dienſt; het kan niet qvaalijk vallen,
En zoo het quaalijk valt, zoo zal ik deeze wallen
Beſtormen met gewelt: wie zal ons weêrſtand biên?
De vrouwen van haar mans? dat wil die liefd niet zien.
Mark. Ik buig my naar uw' wil.
Tit. Geen grooter bergen leggen,
In d'ommering van d'aard, dan tuſſchen doen en zeggen;
Dies zweere wy elkaâr, hoe datmen 't Roomſche hof,
Tot aan de grondveſt toe, zal morſelen tot ſtof.

Titus ſchrijft met zijn vinger in d'aard.

Wat

Mark. Wat doet gy?
Luc. Vaader ſchrijft.
Tit. Ik heb den eedt geſchreeven.
Mark. Den eedt gevalt my wel.
Tit. Het geldt den Vorſt zijn leeven,
En al het hofgezin.
Mark. De wraak verſchoont geen vrundt,
Schoon dat het halzen koſt.
Tit. Men zweer nu op de punt
Van 't wreekgeweer.
Mark. Ik ben gereedt. leg aan.
Tit. Mar. Lucius. Wy zweeren.

De Geeſten van Klaudil, en Gradamard.

Geeſt. WY zweeren.
Tit. Wel hoe! zouw' d'Echo wel de klank te rug doen keeren?
Men treê wat aan d'een zy.
Tit. Mar. Lucius. Wy zweer.
Geeſt. Wy zweer.
Tit. Wie baut ons na?
Mark. 'k Zie menſch, noch menſch gelijk.
Tit. 't Is beſt men derwaarts ga.
Tit. Mar. Lucius. Wy zweeren.
Geeſt. Wy zweeren.
Luc. Wie mach 't zijn? wat wil ons hier vertoonen?
Tit. Och! 't is de naare galm van mijn vermoorde zonen.
Klaudil en Gradamard, ik ken u aan de ſpraak;
Wat wilt gy? ſpreekt, ai! ſpreekt.
Geeſt. Wy willen niet dan wraak.
Tit. De wraak is al beſtemt; meldt ons uw' moordenaaren.
Spreekt, ſpreekt, ai zonen! ſpreekt. hoe rijzen my de hairen!
Mark. Komt voegt u tot den eedt.
Tit. Mar. Lucius. Wy zweeren 't Roomſche hof,
Tot aan de grondveſt toe, te morſelen tot ſtof:
Dat ons de donder ſla, dat ons de aardt moet zwelgen,

Indien wy 't heilloos hof niet tot de grondt verdelgen.
Tit. Nu vindt ik my gehardt, geharnaſt om de Vorſt
Het ſchitterende ſtaal te wringen in zyn borſt.
Mark. Wat ſtaat ons nu te doen?
Tit. Wie dat zich poogt te wreeken,
(Zoo ſchrander is de wraak) zal zelden raadt ontbreeken.
Wy ylen naar de ſtat, blijf gy in uwe tent,
En ſtier voor d'avondſtondt uw's broeders regement
Tot ons verzekering, met vier van uw' Kornellen;
Wy zullen hun de wraak van ver eens voor gaan ſtellen;
En ſtemmen zy de moordt, zoo wordt u weet gedaan,
Door een geheimen brief.
Luc. 'k Laat alles op u ſtaan.
Gelukt ons deeze daadt, zoo is 'er niet te vreezen:
Zoo zal myn Vaader Vorſt, en ik zijn nazaat weezen.

Lucius. Vier Kornellen.

Manhaftige Kornels, 't is nu de rechte tijdt,
Dat gy naar 't regiment van mijnen broeder rijdt,
En voert het ſteêwaarts in, de Veldheer zal u wachte.

Aran. Lucius. Quiro. Demetrius. Vier Kornellen.

Aran. HOe droeg haar Rozelijn, toen gy haar eer verkrachte?
Luc. Men treê wat aan d'een zij, zoo krijgt men beſt gehoor.
Aran. Hoe is Demetrius ſtom?
Luc. Het is de Gotſche Moor.
Dem. Ik ben de eerſt geweeſt, die 't maagderoosjen plukte.
Quir. Ik ben de eerſt geweeſt, die haar de tong ontrukte.
Dem. Ik ſneêdt haar handen af, en tratze met de voet.
Quir. Ik verfde 't aangezicht met 't uitgeſpatte bloedt.
Aran. Is 't errenſt dat gy zegt?
Quir. Gy moogt 'er op betrouwen.
Aran. Indien ik d'ondergang van Titus huis kan brouwen,
Zult gy my byſtandt doen?

Quir.

Quiro. Die vraagt, het geen hy weet,
Die is geen antwoordt waard.
Dem. Hoe zich Demetrius queet,
In 't ſchenden van de maagd, dat kan mijn broeder tuigen;
Dies zal 'k my, na de wil van uwe wille, buigen,
Indien het ſtrekken zal tot Titus ondergang.
Luc. Op Roomſche Ridderſchap: 't gedult duurt veel te lang.
Men loopt voort op hun aan.
Aran. Wie komt ons hier beſpringen?
Luc. Die het geſtroopte ſtaal tot in uw' hart zal wringen.
Aran. Eelaardig zaad, ſchep moed; elk weert zijn eigen lijf.
Luc. Leg af, leg af't geweer.
Aran. Daar is mijn tijdverdrijf,
Daar d'onverzade wraak haar kracht in heeft bezwooren.
Luc. Heillooze moordenaar! tot ons verderf gebooren,
Meld ons uw' ſchelmery.
Aran. 'k Zal u mijns leevens boek
Eens leezen, zoo 't u luſt.
Luc. Uw' daeden die ik vloek?
Aran. Ik groei in menſchen moordt; 't was Aran, die de Nonnen,
In 't godgewijde koor, haar kuisheidt heeft geſchonnen;
't Was Aran, die by wyl, met zijn gelaarsde voet,
't Heilheiligheiligdom, beſpat van menſchenbloedt,
Dorſt trappelen in 't puin der neêrgeſtorte daaken;
't Was Aran, die zich queet, in 't ſtroopen, moorden, blaaken;
't Was Aran, die zich heeft met moedermoordt beklat,
Toen hy haar buik op ſneedt, en zag waar dat hy zat,
Eer hy geboren was; 't was Aran, die de beenen
Der zuigelingen greep, en kneusdenz' op de ſteenen;
't Was Aran, die, in 't noordt, zijn geile minneluſt,
Met eenen offerſtier, voor 't outaar, heeft gebluſt;
't Was Aran, die, wel eer, zijn jongſte broeder ſlachten;
Wiens egemaal dat hy, op 't lijk haars mans, verkrachten;
Die hy door 't zelfde mes, dat haare man verriedt,

Noch roodt van 't bloedt haars mans, de blanke borſt doorſtiet;
't Was Aran, die de vrucht uit 's moeders buik quam rijten,
En ging 't mishandelt kindt in 's moeders aanzicht ſmijten;
En dwong de vaader zelf te knaagen aan zijn zaadt;
't Was Aran, die zijn beeldt, dat noch in 't noorden ſtaat,
Daar 't aangebeeden wordt, een marmrekerk deêdt bouwen;
En liet in 't hoogoutaar deez' goude vaarzen houwen:
Vaart voort boosaardig zaadt, hier na is ſtraf noch heul.
De doodt verſtrekt de ziel als 't lichaam tot een beul.
Al wat uw' Vaaders huis van daag is overkoomen,
Dat is door my gewrocht.

Luc. Hoe zal ik my betoomen!
Wat houdt my, dat ik u niet datelijk doorſtoot?
Vervloekte moordenaar, uw' wreedheidt is te groot.

Aran. De Wraak bewoont mijn hart: de Moordluſt ſtiert mijn handen:
De Schenzucht ſtookt het vuur, dat my de luſt doet branden;
De dertel' Overdaadt, de felle Dwinglandy,
De heete Stokebrandt, en d'arge Schelmery
Heb ik tot edelliên.

Luc. O goddelooze ſtukken!
'k Zal u de wreede tong uit uwe mondt doen rukken,
En ſcheuren 't ingewant uit uw' verwoede borſt.
O duivelaardig zaadt! dat ſtaâg na wreedheidt dorſt.

Aran. Indien het Duivels zijn, die my tot wreedheidt porden,
Zoo zal ik, na mijn doodt, zoo wreeden Duivel worden,
Als zich ooit heeft vertoont in het Romeinſch geweſt,
En doen de menſchen vliên, als voor de heete peſt.

Luc. Voort, zet de moordenaar in een beſlote waagen;
En doet hem, ſtreng geboeit, naar Vaaders woning draagen.

Rey van Andronezenzer en Roomſche Iofferen.

Zang.

O godvergeete wolveneſt,
En zeteltroon der Aards Tyrannen!
Te vreezen als de doodſche peſt,
Ghy hebt de roem der Roomſche mannen,
In 't bloeienſt van hun jeugt geknot:
Hoe kon 't oneerelijk ſchavot
Het eerelijke bloedt verzwelgen?
Al zuipt de wraak het bloedt voor wijn,
Zoo is 't te dier van zulke telgen.
Och! och! te wreede Saturnijn,
Indien, gelijk 't wel waar te wenſchen,
Het quaat geen herreberrig kreeg
In 't ruime hart der aardſche menſchen,
Zoo bleeven al de kerkers leeg;
Men wiſt in 't Rijk van geen verbannen,
De bijl des Rechts waar voor de roeſt;
Men hoefd de vierſchaar niet te ſpannen;
Het heilig Raadhuis bleef verwoeſt,
En zou van Amptenaars verminderen;
De Vorſten waren voor 't gemeen,
Gelijk de poppen voor de kinderen,
En niet om troonen te bekleên,
Daar yder voor 't gezicht moet yzen.
In 't Landt daar 't volk in ſtraf vervalt,
Daar kan de Vorſt zijn deugdt bewijzen;
Maar Saturninus is vergalt:
't Is waar, zy leefden om te ſterven;
Maar niet dat hun de beulſche kling
De draadt des leevens zou doorkerven;
Hoe ſturf de jongſte jongeling?

Tegen-zang.

Hy ſprak op 't hooge wreektoonneel:
Hoe dus als uitgelaate wolven?
Indien de bron van 't moordkrakkeel,
Die 't borgerbloedt langs d'aard doet golven,
Te ſtoppen zy door onze doodt,
Zoo ſla vry toe, de nek is bloot.
Maar denkt niet datwe zullen ſneuvelen,
Als broederbeuls, zoo voer hy voort,
Al ſtaan wy hier op deeze heuvelen,
Beticht met zoo vervloekt een' moordt;
Hoe zal de Wraak haar ſlachtmes ſlijpen!
Indien de wijdberoemde Vorſt,
Zich zelf aan ons zoo komt vergrijpen,
Dat hy zijn handt met bloedt bemorſt.
Het woên des Wraax is quaadt te toomen,
Daar een getrouwe bloedtverwandt,
Het bloedt van zijne vrundt ziet ſtroomen.
Maar godt hoedt u en 't Vaaderlandt.
Toen ſloot de Bruidegom zijn lippen,
En knielde voor 't meineedig zwaardt,
Dat hem de ziel uit 't lijf deê ſlippen,
Het hoofd dat rolde voort langs d'aardt;
En ſcheen in 't lauwe bloedt te baanen;
De Bruidt die kroonde 't met haar krans,
En ziltent met een zee van traanen,
En zweem voort op het lijk haars mans.

Toe-zang.

Men vangt het bloedt in goude koppen,
Deurmengt met paarlemoere droppen,
Dat overkoſtelijke bloedt:
Men vangt het bloedt van zulke bronnen,

De

De drupplen zijn alreê geronnen,
Tot roozen aan haar roozenhoedt:
Wat groeien hier al roozeboomen,
Langs d'oever der korale ſtroomen!
O leevendige purperbeek!
Gy leevert ons uit uwe mijnen,
Een ſchat van gloeiende Robijnen;
Vergun dat ik mijn hulſel ſteek
In uw' Tirierſche verruwkuipen,
Die nu van dierzaam purper druipen;
Vergun my daar ik u om ſmeek:
Zoo zullen al de goude doppen
Veranderen in roozeknoppen.

HET VIERDE BEDRYF.

Titus. De hoofden van Pollander, en Melanus. De Geeſten van Klaudillus, en Gradamard.

Klaud. ANdronikus.
Tit. Ai my!
Grada. Andronikus.
Tit. Ai my!
Klaud. Op, op, Andronikus, volvoer de wraak, die gy
Zoo dier gezwooren hebt.
Tit. Wie komt zich hier vertoonen?
Grada. Klaudil en Gradamard.
Tit. Waar heen, waar heen mijn zoonen?
Het hair rijſt my te berg! wat is 'er dat gy deiſt?
Hoedanig is de wraak, die gy van vaader eiſcht?
Pol. hooft. Een zoenelooze wraak.
Tit. Aan wie zal ikme wreeken?
Mel. hooft. Aan die onz' Vaaders val zoo ſchendig heeft beſteeken.
Tit. Wie wrocht uw's Vaders val?

Pol. hooft. Gy zijt ten val gedoemt,
Van Gotlands wapengodt; of die zich zelf zoo noemt.
Tit. O goddelooze Moor! gy zult voor 't ſchelmſtuk boeten.
Hoe zal ik met de kling, in uwe boezem, wroeten.

Markus. Askanius. Titus.

Mark. HOe ſtaat mijn broeder dus? wat is 't dat broeder peinſt?
Het is geen broeders hart, dat voor zijn broeder veinſt.
Askan. Help, help, Grootvaader help.
Tit. Wat doet mijn neefje krijten?
Askan. Mijn moey, Grootvaaderlief, wil my dit boek ontrijten.
Daar komt zy uit de zaal; zy ſchijnt op my verſteurt:
Ai lieve houtze vaſt! eer zy de blaaden ſcheurt.
Tit. Askaan mijn waarde neef, gy moet voor moey niet vreezen.
Wat wijſt mijn lieve lam? wat is 't? moet vaader leezen?
Wat wiltge dat ik lees? is 't hier of daar gemunt?
Is 't hier rampzalig kindt?
Mark. Zy wijſt op d'eerſte punt.

Titus leeſt.

Ovid. 6 Boek der verſchey. *NA dat hy in zijn landt, met Philomela, quam,*
Brocht hy die ſchoone maagdt, om zijn onkuiſche vlam
Te bluſſchen, in een huis, omheint van oude boomen;
Daar zy, door vrees geparſt, terwijl datz' in de ſtroomen
Van haare traanen zwom, om haare zuſter riep:
Maar Thereus was als doof, zijn wondt was veel te diep:
Hoe datz' haar zuſter, en haar overoude Vaader,
En boven al de Goôn, tot hulp zocht, de verraader
Erbarmde niet, maar heeft de jonge maaght verkracht, &c.

Rozel. laat Titus 't boek uit de hand.

Tit. Is Rozelijn verkracht? is Rozelijn geſchonden?
Haar eerelijke bandt zo eereloos ontbonden?
Mark. Zy knikt, o godt, zy knikt! (helaas!) zy is verkracht.
Wie heeft deez' gruwelen, aan Rozelijn, gewracht?
Tit. Verkracht! verkracht! verkracht! rampzaligſt aller vrouwen!

Uw

Uw' zuiverheidt bemorſt? uw' handen afgehouwen?
Uw' gallemrijke tong, uit uwe mondt, geſcheurt?
O gruwelijk bedrijf! daar Godt en menſch om treurt.
Verkracht? verkracht? op wraak.
Mark. Zoudt gy den ſchelm wel kennen,
Indienge ſpreeken kond, die u zoo ſchelms dorſt ſchennen?
Kom hier mijn lieve nicht, zijn u de handen af,
Zoo leer van uwen Oom, hoe dat hy met zijn ſtaf
Zal ſchrijven in het zandt. daar ſtaat mijn naam geſchreeven.
Zoo gy de wreede beul, die 't ſchelmſtuk heeft bedreeven,
Zijn naam, gelijk uws Ooms, kont ſchrijven in het zandt,
Zoo is hy leevenloos.
Tit. Zoo zal ik, door deez' handt,
Het overgeile bloedt voort uit zijn aadren pompen.
Mark. Vat eerſt met uwe mondt; ſtier nu met bei de ſtompen.
Schrijf niet te dicht in een.

Titus leeſt.

Door Thamra, Arans hoer,
Is Rozelijn verkracht, van Quiro, en zijn broêr
Demetrius.
O ſpijt! o godvergete luſten,
Die uw' vervloekte brandt, met zulk een ſchepſel, bluſten!
Mark. Nu is ons 't ſtuk bekent.
Tit. *Door Thamra, Arans hoer,*
Is Rozelijn verkracht, van Quiro, en zijn broêr
Demetrius.
O ſpijt! o godvergete luſten,
Die uw' vervloekte brandt, met zulk een ſchepſel, bluſten!
Mark. Nu dient ons niet dan wraak.
Tit. *Door Thamra, Arans hoer,*
Is Rozelijn verkracht, van Quiro, en zijn broêr
Demetrius.
O ſpijt! o godvergete luſten,

Die uw' vervloekte brandt, met zulk een ſchepſel, bluſten!
Askan. Wat deert Grootvaader lief? is u 't verſtant ontrooft?
Ik zal de moorderen hun oogen uit het hoofd,
Ja zeker Grootvaâr lief! met deze handen ſcheuren.
Tit. Uw' kindsheidt is te zwak.
Askan. Gy zult wel anders ſpeuren.
Ai! denk niet dat Askaan voor zulke ſchelmen gruwt;
Heeft Herkles, in zijn wieg, twee ſlangen doodgeduwt?
Hoe veel te meer zou ik? ik ben de wieg ontwoſſen,
Ik ſlaap al zonder Min, ik draag al vederboſſen.
Tit. Mijn neefjen is te jong, het ſtuk is u te zwaar.
Askan. Ik ga, Grootvaader lief, al in mijn tiende jaar.
Mijn Vaader heeft gezeidt, als ik zoo mooy kan leezen,
Als Alexander neef, dan zal 'k een Ridder weezen,
En draagen een rapier, en rijen op een paardt
Met een vergulde zaâl. ai! geefme maar een zwaardt,
Ik zal de ſchenners ſtrax de wreede buik op ſnijen.
Tit. O roem van Titus ſtam! de moedt zou u ontglijen
Dat gy de ſchenners zaagt.
Askan. Meent Grootvaâr dat ik ſchrik?
Ik durf wel alle daag, ja yder oogenblik,
Als ik voor 't outaar ſta, met onze huisgoôn ſpreeken.
Tit. Het zal u niet aan moedt, maar aan de macht ontbreken.
O zoon van Titus zoon! die in de dageraadt
Van uwe lenten zijt; manmoedige ſoldaat!
Gy zult de Kaizers ſtaf als Cezars nazaat zwieren;
De paarelrijke kroon zal u de kruin verſieren.
Mark. Ik ga naar 't buitenhof, en pas op 't regement.
Tit. Ik ſchrijf aan Lucius, zoo wordt hem 't ſtuk bekent.

Thamera. Titus. Quiro. Demetrius.

Tham. ANdronikus.
Tit. Wie daar?
Tham. Ik kom door 't aardrijk breeken,

Om met mijn Speelgenoots uw' ongeval te wreeken.
Tit. Wie zijt gy?
Tham. Wie ik ben? ik ben de Wraakzucht zelf,
Geboren uit de ſchoot van 't onderaards gewelf.
Tit. 't Is Thamra met haar zoons, hier dienen veinzerijen:
De ſpraak heeft haar verraân. kom wreexſter van mijn lijen!
Kom langverwachte Wraak! zijt driemaal wellekom!
Mijn overſchoone Bruidt! hier is uw' Bruidegom.
Ik bidt u om een kus, want zulke roode kaaken
Doen Titus ingewandt in uwe liefde blaaken.
Tham. Andronikus ſta af, mijn aanzicht ziet te naar.
Tit. Die uwe ſchoonheidt ziet, die komt in groot gevaar;
Want mint hy, door het zien, uw' aanzicht vol van glooren,
Zoo toont hy zich verwaant; blijft hy gelijk bevrooren,
Zoo is hy zonder brein: maar wie is zoo verſtaalt,
Die uwe ſchoonheidt ziet, en niet in min verdwaalt?
Dies houw dan niet voor vremt, in 't raadhuis van uw' zinnen,
Dat ik (nu ik u zie) uw' ſchoonheidt moet beminnen.
Tham. Heeft liefde zulk een' kracht?
Tit. O tergſter van mijn Min!
In liefd beſtaat het al. de liefd is het begin,
Het midden, en het eindt van menſchelijke dingen.
De liefde kan het hart, al was 't van ſtaal, doordringen.
Tham. Uw' liefd' die is gedaan, uw' leeven loopt ten endt.
Tit. Ik ben een jongeling in 't jeugdigſt van mijn lent!
O ſuikerzoete Vrouw'! o poeſle ledematen!
Uw' vingren zijn verſiert met paarlemoereplaten;
Uw' mond met mildt robijn, ſpijt Ganymedes kelk;
Uw' kaak met roozebloedt, op ſpierwit lelimelk;
Uw' zacht albaſte borſt met purpre kerſſebronnen;
Uw' hals met leenigelp; uw' oogen met twee zonnen;
Uw' tanden met yvoor; uw' pruik met ſchittrendt goudt;
Uw' toverende lach met zedigheidt gezout.
Gelijk de goude zon de zilvre maan doet wijken,

Zoo doet gy Venus zelfs haar ſchoonheids wimpel ſtrijken.
Tham. Is 't errenſt datge zegt?
Tit. Mijn zuchten zijn verliefd,
Zoo heeft uw' ſchoone glans mijn ſtale borſt doorgrieft,
D'een neſtelt onder 't dak van uw' vergulde hairen,
Die 't Minnegootjen haalt om zijne boog te ſnaren;
Een ander, bluſcht zijn brandt in d'aaſſem van uw' mondt;
Een ander kuſt uw' kaak; een ander, maakt zijn wondt
Een gaſthuis van uw' krop; een ander, noch wat grager,
Kruipt by uw' boezem in, en daalt te met wat lager
Naar Venus luſtpriëel, in 't dartle roozendal,
En plukt de weelge blaân.
Tham. Andronikus houw' ſtal;
Uw' vrijen loopt te hoog.
Tit. Te laag wil wraakzucht zeggen.
Kom gaan wy hier in 't boſch, en vryen langs deez' heggen.
Quir. Zijn harſſens zijn ontſtelt.
Dem. Hy ziet gelijk een ſtier.
Tit. Mijn hart dat wordt gebrandt door een wraakgierig vier.
Tham. Zoo gy uw' hartewee door wreeken wilt betoonen,
Zoo zet de wraak te werk aan d'outſte van uw' zonen;
Want wat 'er is gewrocht, dat is door hem gedaan;
Hy was 't die 't goudt begroef; door hem is Baſſiaan
Zoo deerelijk vermoordt: nu heeft hy 't mes te wetten,
Om zich, door menſchenmoordt, op 's Kaizers troon te zetten.
Tit. Geveinsde moorderes, ik merk uw' ſchelmery.
Tham. De Vaader ſtaat verbaaſt.
Tit. Kom voeg u aan mijn zij.
Mijn Dido! mijn Heleen! komt hier mijn trekkebekken,
Die 't goddeloos verraadt aan Titus komt ontdekken.
Poogt hy de Roomſche Vorſt te ſtieren naar zijn graf,
Om zoo, door 's Kaizers doodt, te raaken aan de ſtaf?
Dat ſta ik nimmer toe: al hadt ik duizend leevens,
Zoo zijnze voor de Vorſt: ik zal mijn wraakluſt t'eevens

Betoonen aan die ſchelm, die wreeden Broederbeul.
Tham. De doodt van Baſſiaan, die zal den Vaader heul
Doen krijgen by de Vorſt, om 't ſchelmſtuk fel te wreeken.
Tit. Ik zal den moordenaar de wreede ſtrot affteeken.
Tham. Dat is dat Thamra zoekt.
Tit. Gy ſtaat naar Titus val;
Maar 't ſtaal is al gewet, dat u doorſtooten zal.
Ik zal de Roomſche Vorſt met zijne bruidt ontbieden,
En melden 't gantſche ſtuk.
Tham. Laat ons maar derwaarts vlieden;
Ik zal de bootſchap doen.
Tit. Neen geurge balſem ſpruit:
Dat Saturnijn u zag, hy liet zijn ſchoone bruidt,
En viel voor u te voet, om 't zoet uws monds te leppen.
Tham. Ik zal my in den ſchijn van uwe boô herſcheppen.
Heb ikme vaak verkeert in leeuw, in beer, in zwijn?
Die goddelijke macht zal niet verandert zijn;
Wy vormen ons bywijl in bergen, en in boomen,
In lucht, in aardt, in vuur, in winden, en in ſtroomen,
In bloemen vol vergift, dat dieze naaulijx ruikt,
Eer hy zich ommekeert, de doodt zijn oogen luikt.
Tit. Ga wraakzucht, ga, ja vlieg, en zeg het hoofdt van Roomen,
Dat hy met zijne Bruidt zoo daad'lijk hier moet komen,
Om zaaken van belang: de tijdt lijd geen verzuim;
En groet hem uit mijn naam.
Tham. Wy vliên gelijk een pluim.
Tit. Hoe gaat gy alle dry? uw' ſpeelnoots moeten blijven,
Zoo zullen zy mijn hart noch meer tot wraakluſt drijven:
Ik bidt u ga alleen.
Tham. Nu zal ik Titus huis,
Tot nootweer van de Moor, verpletteren tot gruis.
Tit. Ga heen vervloekte hoer: nu zal de tijdt genaaken,
Dat ik van uwe buik het graf uws zoons zal maaken.
Hou Markus, Tacitus, Philippus en Kamil,

Kom herwaarts met uw' ſtoet.
Quir. Ai! Titus, zwijg toch ſtil.
Tit. Waar blijft de kamerwacht? waar zijn de dienſtbre ſlaaven?
Mijn lijftrauwanten hou! kom al t'zaam herwaarts draaven.
Hoe is 'er geen gehoor?

Markus. Titus. Quiro. Demetrius. Tacitus. Philippus. Kamillus.

Mark. ANdronikus, wat is 't?
Tit. Wie meentge, dat hier ſtaat?
Mark. 't Zijn Thamras zoons.
Tit. Gy miſt.
Mark. Ik zweer 't zijn Thamras zoons.
Tit. Uw' oogen zijn beneevelt.
Mark. 'k Heb al haar doen gezien.
Tit. Zwijg Markus, zwijg, gy reevelt:
't Zijn ſpeelnoots van de Wraak.
Mark. Ik heb de broeders zelf,
Verzelſchapt met hun moêr, zien ſtappen naar 't gewelf.
Het veinzen heeft nu uit. weg met de pruik van ſlangen:
Weg met de duivels kleên, gy zijt althans gevangen.
Tit. Wel Broeders! wel hoe dus! vervormt u nu in vier,
Of in een waterſtroom, of in een wilde ſtier;
Kont gy u zelleven verwiſſelen in winden,
En laat gy u althans van menſchen handen binden?
Dem. Wy bidden lijfs genâ.
Tit. Toen Rozelijna badt,
Wie heeft met Rozelijn medogenheidt gehadt?
Dies zal ik u de neus flux uit uw' aanzicht bijten,
En al wat manlijk is van uwe lichaam rijten,
En ſtroopen u de huidt, al leevendig, van 't lijf,
En ſteecken u aan 't ſpit; en ſchaffen 't helſche wijf,
Uw' godvergete moêr, de gaargebraaden ſchinken:

En

En geeven haar uw' bloedt, met wijn doormengt, te drinken.
Quir. Wy zijn, door Arans raadt, tot deze fout gebrocht.
Tit. 't Was uw vervloekte luſt, die 't ſchelmſtuk heeft gewrocht.
Mark. Nu broeder vaar maar voort, de tijdt lijdt nu geen rekken:
Of treedt gy aarzeling?
Tit. Komt herwaarts met een bekken.
Hier Rozelijn, kom hier, wreek u van 't ſchellemſtuk,
Terwijl ik met dit mes de wreede borſt opruk.
Hoe ſtaatge dus? wat is 't? ontbreekt het u aan handen?
Scheur Quiro 't middelrif, met uw' bebloede tanden,
Uit d'opgeſnede borſt, uw' ramp heeft u verplicht.
Daar, ſpuw 't moordadig hart in 's moorders aangezicht.
Voort, voort Demetrius, men zal u als uw' broeder,
Door Titus mes geſlacht, doen ſchaffen voor uw' Moeder.
Daar leit het ingewandt, bedooven in het bloedt,
Dat tegens Titus huis zoo ſchendig heeft gewoedt.

Bode. Titus. Markus.

Bode. DE Vaader zy getrooſt, de Moor is nu gevangen.
Tit. Door wien?
Bode. Door Lucius.
Tit. 'k Zal hem zijn ſtraf doen langen.
Waar is hy? in wiens tent?
Bode. Hy is al binnen wals,
In een beſloten koets.
Tit. Zoo is de ſchelm om hals:
En al die Titus huis zoo wreedelijk beſtormen.
Hoe zal ik 't Roomſche hof van deeze nacht vervormen?
Mark. Al wat mijn broêr beſtaat, dat zal ik meê beſtaan.
Tit. Het moet 'er nu meê door, 't zy hoe 't ook mach vergaan.

Rey van Andronezenzer Iofferen.

Zang.

IS Rozelijnas roos geplukt?
Haar poeſle handen afgeſneeden?
De tong uit haare mondt gerukt,
Die 't allerhardſte hart kon kneeden?
De glans van uw' volmaakte leeſt,
Heeft u dit ongeluk beſchooren;
Veel zaalger waar 't mismaakt geweeſt,
Dan handt en tong en eer verlooren.
Te duldeloos is uwe ſmart.
Gy draagt de roozen op uw' koonen;
Maar (laas!) de doorenen in 't hart.
Wie zal deez gruwelen beloonen?

Tegen-zang.

De vaader heeft de ſchelms geſlacht,
En d'overgoddelooze leeden,
Tot loon van zulk een maagdekracht,
Al vloekende van een geſneeden;
En om zijn wraakluſt te verzaân,
Half levendig aan 't ſpit geſteeken;
De vlammen weigren 't vleeſch te braân,
Al poogt haar meeſter zich te wreeken.
De ſpieren lillen aan het ſpit;
Men hoortze ſomwijl deerlijk karmen,
Maar hy die 't hart vol gramſchap zit,
Die weet in 't minſt van geen erbarmen.

Toe-zang.

Hy dekt den diſch op zulk een' wijs,
Gelijk als Atreus voor zijn broeder;

Nood

Nooit ſchafte Roome vuiler ſpijs,
Dan 't vleeſch der kindren voor de moeder.
De galdery is al gereet
Om Aran aan het vuur te geeven,
O oorzaak van ons harteleet!
Gy naakt de grenspaal van uw' leeven.

HET VYFDE BEDRYF.

Saturninus. Thamera. Titus. Markus. Lucius in ſchijn van zijn Kamerling.

Satur. WAs 't Lucius, die 't hart van Baſſiaan doorboorde?
Was hy 't, die zijne broêrs zoo jammerlijk vermoorde?
Was hy 't, die 't goudt begroef? heeft hy den brief gedicht,
Die zijn onnooſle broêrs met broedermoordt beticht?
En poogt hy nu zijn luſt aan Saturnijn te toonen,
Om zoo gevoegelijk te raaken aan de kroonen
Van 't machtigh Roomſche Rijk? dat wil de hemel hoên,
Het zy dan, wie het zy, hy zal voor 't ſchelmſtuk bloên.

Tham. Ik bidt voor Titus zoon.

Tit. Gy bidt hier voor zijn leeven,
En poogt nochtans mijn zoon den ſteek des doods te geeven:
O afgerechte hoer!

Tham. Hoe zeidt de vaader daar?

Tit. Dat ik my wreeken zal, dat ik den moordenaar,
Die 't wreede ſtuk beſtondt, van lit tot lit zal ſnijen.

Luc. Lang leef de Roomſche Vorſt in zijne heerſchappijen:
Lang leef de ſchoone bruidt: lang leef de ſtrijdbre heldt.

Tit. Wat tijding van mijn zoon?

Luc. Ik heb' uw zoon gevelt,
In 't midden van zijn luſt.

Satur. Is Lucius verſlagen?

Luc. Hier is 't bebloede hoofd, dat uwe kroon wou draagen.

Satur. Hoedanig was zijn doodt?

Luc. 'k Heb hem, door Titus laſt,
In d'armen van zijn boel, met deeze kling verraſt;
Mits ik, zijn kamerling, de kamerwacht verſtierde.
Satur. Was Roomen vol van vreugdt, toen 't hof de uitvaart vierde
Van Nero? nu is 't tijdt dat elk het zelfde doe.
Tham. Nu moet de Vaêr van kant, de wraak is noch niet moê,
Daar na de Roomſche Vorſt.
Tit. O ſchelm! die zoo vermetel
Het kuſſen wou bekleên van Saturninus zetel!
Heilloozeradebout! meineedige tyran!
Bloeddronken moordenaar! die in uw' harſſenpan
De val van 't Kapitool, zoo ſchendig, hadt beſchooren;
O helhondt! die u broêrs, zoo gruwlijk, deedt verſmooren;
Is dit de wreede muil, die 't bloedt van Saturnijn,
Uit vaaders bekkeneel, wouw' ſlurrepen voor wijn?
Mark. Weg, met dit raavenâas, de wraak heeft haar vernoegen.
Indien 't de Vorſt gelieſdt, hy kan zich diſchwaart voegen.
Tit. Kom wreeker van ons leet, gy doet de Vorſt veel hoons,
Zoo gy niet diſchwaart komt.
Satur. Waar zijn Vrouw Thamras zoons?
Tit. Die overdeugdelijk, en hooggebooren broeders,
Die zullen daadlijk zijn in d'ommering haars moeders;
Mevrouw, geen handt zalz' u onthouden, zijt getrooſt,
Gy zult uw' luſt verzaân, in 't byzijn van uw' krooſt:
Ik zal uw' dienaar zijn. waar zijn de mommerijen?
Daar zich de tong vernoegt, moet 't oog geen honger lijen.
Satur. De dans bevalt ons oog, gelijk de tong 't banket.
Tit. Ontſachelijke Bruidt, ontfang, naar Bacchus wet,
Deez' overgoude kop, ter kim vol wijn geſchonken,
Daar Titus gemaalin wel eer heeft uit gedronken.

De Geeſten van Quiro, en Demetrius.

Tham. 'k Ontfang de waarde gift, op d'uitvaart van uw' zoon.
Men pleng den wijn eerſt toe de Vaaderlijke goôn,

En drink dan voort. wat 's dit? mijn handt begint te zinken;
De kop bedriegt mijn mondt in 't midden van het drinken:
De wijn ſpringt zelf te rug, en zijpelt langs mijn kin.
De tafel ſpringt van d'aardt.

Sat. Wat deert onz' kaizerin?

Tham. Het toortslicht wordt gebluſcht. hoor! hoor! de hemel dondert.
Wat of ons naaken zal?

Tit. Vorſtin zijt niet verwondert:
De hemel lacht ons toe. de tafel danſt van vreugdt,
Nu 't ſchelmſtuk is geſtraft. o ſpiegel van de deugdt!
O goddelijke vrouw! 't is nu een tijdt van dartelen.

Tham. Ik voel iet leevendigs in deeze boezem ſpartelen.
Ik wallig van 't banket. ik ben in doods gevaar;
Men roep mijn zoonen hier. wel hoe! wien hoor ik daar?
Mijn bange boezem ſteent; maar niet van 't eigen ſteenen.
Waar of mijn zoonen zijn? o ramp! ik hoorze weenen.
Komt hier, komt hier mijn zoons. van waar hoor' ikze weêr.
Och! och! mijn kinderen.

Mark. Men zet Mevrouw' wat neêr.

Tham. Voort haalt mijn zoonen hier.

Tit. Mijn dochter Rozelijne,
Die zal hier datelijk, met uwe zoons, verſchijne'.

Mark. Daar komt de droeve maagdt.

Sat. Met glans verſierde ſpruit,
Waar zijn Mevrouw haar zoons? hoe! geeftge geen geluidt?
Wat draagtge, dus bedekt? hoe Rozelijn? geen reeden?

Tit. Hoe kanze ſpraakzaam zijn? haar tong is uitgeſneeden,
Gelijk gy zelf kond zien.

Sat. Wie heeft dit werk beſtaan?

Tit. Die d'eevenrijpe maagdt haar maagdom heeft misdaan.

Sat. Is Rozelijn verkracht?

Tit. Haar maagdelijke banden,
Haar minnelijke tong, en poezelige handen,
Zijn haar, op eene tijdt, dus gruwelijk, ontrokt.

Satur. 't Is wonder dat hier d'aard de ſchelmen niet inſlokt!
Tit. Neen, Saturninus, neen, het aardrijk zou 't zich belgen,
Dat het die vuilen brok door d'open keel moeſt zwelgen.
Satur. Hoe kan Andronikus 't mishandeld ſchepſel zien?
Tit. Ik zal de moordenaars de punt van 't lemmer biên:
En op dat Rozelijn niet vaaderloos zal leeven,
Zoo ik te ſneuvlen kom, zal 'k haar den doodſteek geeven.
Houw' daar mijn Rozelijn, en trouw' met Baſſiaan:
Vergeeft my wat ik doe, 't wordt u ten dienſt gedaan.
Satur. Wat raazerny is dit?
Tit. Mijn doen beſtaat uit reeden:
Uw' broêr, haar bruidegom, die zal haar teegens treeden,
En leyen haar langs myrth, in 't Elyzeeſche veldt.
Satur. Wie heeft uw' kindt geſchent?
Tit. O wijdbefaamde heldt!
Die, die 't doorluchtig tal van Titus huis verminderen.
Satur. Wie, Lucius?
Tit. O neen! 't zijn Thamera haar kinderen;
Demetrius, en zijn broêr.
Satur. Men haalt hun hier.
Tit. Houd ſtal.
De moordenaars, daar gy om ſtuurt, die zijn hier al.
Satur. Waar zijnze? wijſtze ons.
Tit. Hoe! heeft de Vorſt geen oogen?
Satur. Ik zieze hier, noch daar.
Tit. 't Gezicht heeft u bedrogen.
Hier zijn de moordenaars, deez' hebben 't quaad beſtaan,
Bezietze wel te deeg.
Tham. O ramp! wy zijn verraân!
Tit. Kent gy de hoofden wel? dit zijn de wreede hoofden,
Die Rozelijn haar eer, door uwe raadt, ontroofden.
Tham. Hoe kon zy kondſchap doen, zy had noch tong, noch handt.
Tit. Zy heeft het met een ſtaf geſchreeven in het zand.
Tham. Waar is het overſchot van mijn vermoorde zoonen?

Tit.

Tit. Al wat 'er over is, dat zal ik u vertoonen:
En wat 'er geen meer is, dat hebt gy nu al weg:
Hier is het overſchot.
Tham. Is 't errenſt?
Tit. 't Geen ik zeg
Is waar: g'hebt zelf uw' zoons, gy hongerige raaven!
Door d'ingang van uw' keel, in uwe buik begraaven.
Tham. Hoe! zijn de kinderen in 's moeders ingewandt?
Tit. Gy hebt aan uwe zoons terſtondt gelekkertandt,
Gekerft, geknaagt, geſcheurt, met uw' ſcheurzieke koonen.
Geen tiger is zoo wreedt, of hy zal 't jong verſchoonen;
Maar gy maakt uwe balg uw' zoonen tot een graf.
Satur. Voort, vat den moordenaar, 'k zal hem voor dagh zijn ſtraf
Doen voelen, naar verdienſt.
Tit. Doorluchtige kornellen!
Schiet toe, en knelt de Vorſt, die Titus zoekt te knellen.
Tham. Wee my onzalig wijf! wat quaadt is hier berokt?
Heb ik mijn eigen zoons zoo gierig ingeſlokt?
Hoor Titus! Titus hoor! hoor Thamras zoonen karmen!
Zy bijten in mijn hart, en ſcheuren mijne darmen,
En krabben aan mijn borſt, om door een enge baan,
Als eer uit 's moeders ſchoot, in 's werelds ſchoot te gaan.
Kom Titus, laat uw' zwaardt een oopen venſter maaken
In mijn vervloekte buik, ik zal de leeden braaken
Van mijn vermoorde zoons. ſta felle moordenaar,
Eer ik uw' gorgel grijp, en wurgze met mijn hair;
Verſchoon de geeſten die in 's moeders lichaam ſpooken.
Hoe zal ik mijne zoons 't behoorlijk lijkvuur ſtooken?
Ik ben gantſch raadeloos, ten zy de blixem zelf,
Ten ſlinger uitgegooit, komt daalen van 't gewelf,
En zengt mijn wreede borſt met al haar ingewanden:
Want zoo ik mijne zoons tot aſſche wil verbranden,
Zoo moet ik zelver ook verberrenen tot aſch.
Kom helſch, en hemelſch vuur. och dat de Moor hier was!
Help Aran, Aran help.

Aran. Thamera. Saturninus. Titus.
Markus. Lucius.

Aran. WIe hoor ik Aran melde?
Tham. Och! Aran zijtge daar? zoo gy u zelf ooit ſtelde
Voor Saturninus Bruidt, zoo komt haar nu te baat;
Want Titus ſtelt my hier als oorzaak van al 't quaadt,
Dat zijn geſchonne kindt, in 't boſch, heeft overrompelt;
Hy heeft zijn zwaardt, in 't bloed van mijne zoons, gedompelt,
En 't verſche vleeſch, gebraân, de moeder voorgeſtelt:
De Vorſt, die 't keren wou, die keert hy door gewelt.
Aran. Al wat 'er is gedaan, is hem door my gebrouwen;
Door my hebt gy de handt van uwen arm gehouwen;
Door my is Rozelijn zoo deerelijk verkracht;
Door my zijn uwe zoons moordaadig omgebracht;
Door my is Baſſiaan zijn hartaât afgeſteeken.
Sat. Hoe zal ik Broeders doodt, hoe zal ik 't ſchelmſtuk wreeken?
Wie zal my byſtandt doen?
Tit. Ik zal u hulpzaam zijn.
Aran. O yſſelijke val! o doodelijke pijn!
Help Titus! Titus help! ik zal uw gramſchap kuſſen.
Tit. De wraak keert u de nek.
Aran. Wie zal deez' vlammen bluſſen?
Tit. De traanen van uw' hoer.
Aran. Genâ! genâ! genâ!
Tit. Als 't quaaddoen wordt geſtraft, dan komt 't berouw te ſpâ.
Aran. O Titus! geef genâ.
Tit. De wraakluſt heeft geen ooren.
Aran. Bepaal de woede wraak van uw' getergde tooren.
Tit. Hadt gy u wreede handt, in al uw' doen, bepaalt,
De weerwraak was zoo fel niet op uw' hooft gedaalt.
Hier leit hy in zijn graf die ons in 't graf wou wikkelen.
Aran. O overheete vlam! o al te ſcherpe prikkelen!

Kom

Kom Titus, Titus kom, en kerf mijn leevens draân.
Tit. Eerſt moet het rauwe vleeſch tot op het been toe braân.
Aran. Help ſpooken! ſpooken help! ik ben om hulp verlegen.
Stort dolle donderaar, ſtort nu een dichte regen,
Met uw' vergramde vuiſt, van blixems op my neêr;
Op dat ik, in der yl, tot aſſche toe, verteer.
O wee! o wee! o wee!
Tit. De ſchelm is al gezonken;
Hy leit, als in de gloedt van Ætnas bergſpelonken.
Satur. Nu is mijn wraak vernoegt; mijn broeders geeſt gepait;
Ik zwem in ene zee van alle dartelheidt:
Het hart ſpringt my van vreugdt.
Tit. Ik zal de vreugdt betoomen.
Daar moorchoer, hou daar; gy zult uw' pol bekoomen
In 't onderaardſche Rijk.
Satur. Hou daar vervloekte guit,
En volg de bloedge ſchreên van Saturninus bruidt.
Luc. Is vaader doodt? o doodt! door Saturninus handen?
Tyran daar is uw' loon.
Mark. Uw' Kaizerlijke banden
Zjin nu voor Lucius, en wat aan't Rijk behoort.
Nu zal het noodig zijn, dat gy des Tybers poort,
En 't ruime marriktveldt, omheiñigt met uw' troepen,
Dan zalmen 's Vorſten doodt, en u voor Vorſt, uitroepen;
En wie 'er teegens ſtreeft, alwaar 't de Ridderſchap,
Zal voort naar Pontus Meir, in eeuwge ballingſchap.

UIT.

VREEDE

tuſſchen

FILIPPUS DE VIERDE,

KONING VAN SPANJE;

EN

DE STAATEN

DER VRYE

NEEDERLANDEN.

Eedelen, hooghgeleerden, wijzen en voorzienigen Heer,

MYN HEER

ANDRIES BIKKER,

STAAT GENERAAL,

Eertijdts

GEZANT

aan de Kroonen van Poolen en Zweeden;

RAADT, OUDT-BURGERMEESTER,

KORNEL, en BEWINTHEBBER

der Ooſt-Indiſche Maatſchappy t'Amſterdam, &c.

MYN HEER,

Hier isze, daar de liefde tot het verbondt der Neederlanden, en de luſt tot de Dichtkunſt, twee ſcherpe ſpooren, my toe aangeprikkelt hebben. twijfelt U Eedt. wie 't is, die ik zoo ongedaan, gelijk een ruwe ſchets, onder d'oogen van U Eedt. dar brengen? de koorenäaren, de palmtakken en olijfkranſſen, daar zy haar ſchoot meê gevult heeft, getuigen dat ik de Vreede voor U Eedt. doe verſchijnen. zy komt niet om op uw Burgermeeſterampten, die d'Aamſtel aan uw' huis verbinden, te roemen; noch om uw Gezantſchappen by gekroonde Vorſten, tot heil der ze-

ven Geweſten, voltrokken, met een dreunende ſtem uit te donderen; neen: laat een ander zich zelf door aantrekkelijke klanken kittelen; U Eedts. ooren walgen, wanneerze de nimmer genoeg volpreze dienſten, daar gy het Vaderlandt meê verplichte, hooren. zy verzoekt om in de handen van U Eedt. te ruſten, en gehoor by U Eedt. te krijgen; by u, die, benevens andere Staatkundige vernuften, het woedende Ooreloogh, tot nut der ſteeden, met ſtaale keetens kluiſtert, en de heilige Vreede in Neederlandt voor eeuwigh op 't autaar helpt zetten. die Vreede, daar alle rijpe herſſenen, met een taaje lijdtzaamheit, naa verlangden, en hun keelen hees om ſchreeuwden; wantze hadden haar eigenſchappen, in de ſchaal der gemoederen, met het nauluiſterende teegenwicht der ſcherpe oordelen, voor goddelijk opgewogen. zy pooght U Eedt. de hoedanigheeden, dieze in haar boezem verborgen heeft, door d'oogen in het brein te drukken; vergun haar zulk een hoovaardy; vermitsze de Vreede der Neederlanden met zulk een aanminnigheidt omhelſt, gelijkze de Krijgh, de moeder aller gruwelen, vervloekt. MYN HEER, indien ik U Eedt. met een te vrye tong bejegent heb, vergeef my zulk een misdaadt; want ik ben in een landt geboo-ren daar U Eedt. de Vryheidt, het waardtſte naaſt de Vreede, een tempel hebt helpen bouwen.

U W' EEDELHEIDTS

t'Amſterdam, den xv van Mey, of Vreedemaandt, 16;8.

plichtſchuldighſten onderdaan

JAN VOS.

VREEDE

tuſſchen

FILIPPUS DE VIERDE,

KONING VAN SPANJE;

En DE STAATEN

DER VRYE NEEDERLANDEN.

DEn ander doopt de punt van FREEDRIX ſtaale deegen
In een helmet vol bloedts, om zijn beroemde zeegen,
Op 't yzre harrenas, daar hy zijn borſt in waagdt,
Die voor geen hekel van gevelde ſpietſen ſaagt,
Noch voor geen zwarm van loôn, op 't heerelijxſt te ſchrijven.
Mijn Zanggoddin heeft luſt, in ſchaaduw van olijven,
Met pallem geperruikt, langs d'Amſterdamſche bron
Te zingen, hoe de Vreê, die helle middaghzon,
Die Neederlandt beſtraalt, haar witte vlag komt planten,
't Geſchut vernaagelen, de helmen aan de wanten,
En 't ſlaghzwaardt in de ſcheê, de roeſt te knaagen geeft;
Hoe zy de moordttrompet en trom met rach beweeſt,
En Janus tempeldeur voor eeuwigh weet te ſluiten.
Op heldendichters, op, verſnaart uw' ſchorre luiten,
En voeght u aan de rey. de Krijgh is afgeſtreên.
De Vreede lacht ons toe. hier vloeit een Hippokreen.
Waar vlucht ik, riep Euroop', toen zy haar heerſchappyen,
In wapenen gegeſpt, als helſche raazernyen,
Elkaâr het ſpits zach biên? hier zwalpt een beek van bloedt.
Daar rijſt een bergh van doôn. gins zie ik, door de gloedt
Van Mavors oorlooghstoorts, de ſteeden overrompelen.
De dorpen in een zee van duizent jammren dompelen.

Men breekt de graven op, en trekt de doôn uit d'aardt,
Om, of 't de wreetheidt van het nimmerzatte zwaardt
Aan leevendt volk ontbrak, de dooden te bevechten.
Men ſleept de kuiſſche bruidt, by haar ontvlochte vlechten,
Door 't zi pelende bloedt van haare bruidegom,
En ſchentz' op 't warme lijk. tans plof men in een drom
Van menſchen, als de beer, in 't ongebaande Noorden,
Met zijn geſpalkte muil, en klaauwen ſcharp tot moorden,
In 't weerelooze vee. geen gierigheidt zoo hol,
Noch geilheidt zoo onkuis, noch vyandtſchap zoo dol,
Of 't wordt gepleeght. men hoeft niet naa de Nijl te vaaren,
Om wreedt gedrocht te zien. mijn heerſchappyen baaren
Afgrijſlijker gedrocht dan 't Zuiderdeel. geen kuil
Heeft, riepze, mijn geweſt, daar ik voor't Oorloogh ſchuil.
Zy vluchte naa de Vreed'. In 't Ooſten, daar de waagen
Van Febus, vol geſteent, om ſchitterendt te daagen,
Uit Tetis golven rijſt, leit een geheilight hof,
Omheiningt met een heg van eeuwighbloeiendt lof.
De mantelingen zijn met ceedren overwoſſen.
O zegenrijke Vreê! vergun dat ik de boſſchen,
En beemden van uw' Rijk, voor 't daalen van de zon,
Door wandel, en mijn pen magh doopen in de bron,
Die 't weeligh klavergras met nektar komt beſtroomen.
Hier opent zich een dal, vol gaadelooze boomen.
Dit is het luſtpriëel van godt Saturnus tijdt.
De Tempe lilt van ſchrik, en quijnt van enkle ſpijt.
Wie zou deez' gaarden niet voor d'Elizeeſche kiezen?
Hier neſtlen fenixen. daar weien gulde vliezen.
Gins loeien d'akkers van eenhoorens, groot van waardt:
Het krielt 'er, in 't geboomt, van pauwen, ſchoon van ſtaart:
Van papegaien, en parketten, rijk van taalen:
Het klinkt 'er over al van ſchelle nachtegaalen.
Hier ruiſt een zilverbeek. daar lacht een roozegaardt.
Gins aâmt een mirtheboſch. men ziet de vruchtbaar aardt,

Met

Met bloemen getapijt, vol liefelijke ſpikkelen.
De neetlen zijn 'er koel. de doornen zonder prikkelen.
De diſtlen handelbaar, en d'iben gifteloos.
De koorenhallem bloeit en zwelt 'er van ambrooz'.
Het dauwt 'er hooningraat men zuigt 'er moſt uit alſſem
En riekt 'er tijm uit look. de pijnboom zweet 'er balſſem.
De duif, en kiekendief, die broên 'er op een neſt.
Mijn ganzeſchacht verlieft op 't vreedenrijk geweſt!
Men ziet 'er wolf en ſchaap, door Min geprikkelt, paaren.
De lauwerier omhelſt de groene pallemblaaren.
De poopeltak d'olijf. de daadel is verlieft,
Op d'oofteloooze wilg. elk voelt 'er zich doorgrieft.
Geen dier dat ſcharp van klaauw', of ſchor is, mach de heggen
Genaaken, of het moet zijn klaauw' en galm afleggen;
Ja al wat ſchriklijk is. het is 'er altijt Lent'.
Men heeft 'er ploegh, noch zein, noch 't ſnoeimes nooit gekent.
Het groeit 'er zonder hulp; of zoo m' 'er hulp kan vinden,
Het zijn geen handen; maar de laauwe weſtewinden.
Men ziet 'er kruidt noch bloem, door rups noch ſpin beſmet.
De donder, die de kruin der heuvelen verplet,
Durft haar verwoede kracht niet by de takken brengen.
De blixem vreeſt het loof van 't heiligh boſch te zengen.
De haagel heeft 'er nooit de bloeiſemblaân geſnoeit,
Noch halm gekreukt, noch druif gequetſt, noch wat 'er groeit.
De vorſtelijke Trouw, d'oprecht' Onnoozelheeden,
De ſtark' Eendrachtigheidt, een borſtweer aller ſteeden;
De waare Burgerliefd, het ongekreukte Recht,
De hemelſch' Eerbaarheidt, en al wie, door 't gevecht,
Euroop' verlieten, gaan in deeze luſtpriëelen,
En klaagen dat de Tijdt, die van geen moordtkrakkeelen,
Noch barſche wapenen, noch wallen om de ſteên,
Noch boey, noch vierſchaar wiſt, zoo jammerlijk verdween.
In 't ronde middelveldt, omgordt met zeven ſtroomen,
Staat een verheeven ſlot, dat hier uit alle boomen

Komt

Komt rijzen, als het licht van Febus uit de zee.
De ſtoffen lyden nau dat ik het naader treê.
Mijn oogen ſchemeren, mijn voeten zijn aan 't ſtronkelen.
D'agaaten, d'amatiſt', de paarlen, de karbonkelen,
Het barnſteen, 't kriſtalijn, het zillever, en goudt,
Heeft Mulciber, tot roem, vol kunſt, aan een gebouwt.
Kan iemants ooghſtraal het gebouw vol goude zonnen,
Vol zilvre maanen, en vol ſtarren, ongeſchonnen,
Deurwandlen, hy ga heen, de mijn is veel te flaauw.
Hier quam de droev' Euroop', toen zy de ſcherpe klaauw
Des Oorelogh ontliep, en hoort hier op den drempel
De maaghden zingen: hoe Auguſtus Janus tempel,
Met yzre grendelen, met ketenen van ſtaal,
Met kopre boomen, en met ſlooten van metaal,
Naa 't bloedigh vechten, ſloot. nu hoe de helſche twiſten,
Van 't Sweedſch, en Poolſche Rijk, naa 't woeden, weeder ſliſten,
Nu zong de Vreedeſchaar, hoe Spanje het beſtandt,
Daar d'allergaauſt' om riep, in 't quijnendt Neederlandt,
Het worſtelſchool van Mars, voor twalef jaaren maakte.
Hoe d'uitgeputte ſteên, door vreê, aan 't bloeien raakte'.
Zy tradt in d'oopen zaal, daar zy de Vreede zag,
Dat goddelijke beeldt, gelijk een flonkerbag,
Met paarelen omringt, in 't midden van haar ſchaaren,
Op een yvoore troon. haar ſtaatſidochters waaren
Heel beezigh met gebloemt, met kruidt, met gom, en zaadt:
Deez' ſchift' het van elkaâr. die woogent op de maat.
De Vreê bereiden 't voort. 't een doet de buſſen zwijgen.
Het ander bluſcht het vuur der heete burgerkrijgen.
Het ander wikkelt Mars, wanneer hy menſchen ſlacht,
Het ſlaghzwaardt uit de vuiſt. elk heeft bezondre kracht;
Doch elk bemint de ruſt. Wie zijt gy, riep de Vreede,
Toen zy Euroope zagh; wat jaaght u hier? geef reede.
Hier, ſprakz' al knielend', buight Euroope voor uw' ſchoot:
Ik kom niet klaagen, dat mijn blonde hairen roodt

Van bloedt, begruiſt van ſtof, noch vet van merrigh hangen
Langs mijn doorkerfde rugh, noch dat mijn doodtſche wangen
En borſten zijn doorkrabt, noch 't barſten der granaat',
Noch 't ſpringen van de mijn', noch 't woeden der ſoldaat':
't Een ziet gy, 't andre heb ik u, door duizent zuchte',
De booden van mijn ſmart, doen hooren; maar doorluchte
Godin! ik kom om hulp. hier dient iet uitgewrocht.
Hoedaanigh, vraaght de Vreê, wat heeft de noodt bedocht?
Euroop' hier op; gy moet, om onze twiſt te ſmooren,
De veerſte Koningen, in aller yl, bekooren
Tot een uitheemſche krijgh. mijn eiſch is in uw' macht,
Zoo gy hen vreê vergunt; want dit verdeelt geſlacht,
Zal, zoo het ruſt bekomt, in ſteden, boſſchen, beemden,
Hun handen wapenen, om tegens ons, als vreemden,
In 't veldt ten ſtrijt te gaan. o pallemdraagſter! preſt
(Zoo ſtikt mijn burgertwiſt) de Turk uit zijn geweſt.
Ja lokt de woeſt' Albaan uit zijn beſneeuwde kuilen.
D'onburgerlijk' Ibeer, die by 't gediert gaat ſchuilen,
Van het Hirkaanſche meir. de ſtraffe Moſcovyt
Uit het beplant moeras. en d'onbemuurde Scyt
Van Oxus vuile kil, begroeit met wilderniſſen,
Tot daar hem d'yszee, vol van yſelijke viſſchen,
Aan d'andre werreldt hecht. hitſt hen op 't Duitſche Rijk.
Laat Fes haar olyfant, als eertijdts voor Afrijk',
Gezaadelt met een burg, door d'Iberſtroom doen waaden;
En Babel haar kameel, met wapentuigh gelaaden,
Het koele water uit de Donau drinken. doet
Het rappe Moorſche paardt te wedt gaan in de vloedt
Die Avinjon doorklooft. jaa laat hen, die in 't weſten
Hun ſpieren, als 't gewormt, met menſchen ſpieren meſten,
De Taaghſtroom, en de Sein, de Loir, de Scheldt, de Rijn,
De Wezerkil en d'Elb, dat zeeven keelen zijn,
Daar Portugees, daar Vrank, en Duitſch hun aâm door ſcheppen,
Met ſcheepen naaderen; zoo zal 'er niemant reppen

Van onderling krakkeel. de noodt, die veel vermagh,
Zal 't vollik in de ſchaauw' van mijn ontrolde vlagh,
D'uitheemſch' te keer doen gaan; want daar men wordt beſtreeden,
Wordt binnenlandtſche twiſt, de bloedtbron aller ſteeden,
En dorpen, ſtrak geſtaakt. dies maak, o goude Vreê!
Dat ik de vrucht geniet van mijn gedwongen beê.
Zoo ſprakz' en looſd' een zucht, die uit haar boezem welde,
Die ik niet kan, noch wenſch' aan u te kunnen melde';
Want wie zulx pooght te doen, moet zellef zoo vol ſmart
Als onz' Euroope zijn. de rijke Vreede werdt
Bewoogen; hadt het in haar macht geweeſt te ſchreien,
Zy hadt een zoute beek van traanen, met haar reien,
Ten oogen uitgeſtort. zy drukt haar rechte handt;
En ſprak: rampzaalige ſchep moedt. ik zal uw' landt
Door zachter hulp behoên. mit riepze haar boodinne.
Reis, zeidze, ſtrak naa 't Noordt, op Taurus berrightinne',
En zegh de kille Vorſt, die 't vierde deel van 't jaar,
Door d'ysſtaf, heerſcht, dat hy zijn krachten by elkaâr
Vergaader, om het vuur der heete krijghsgemoeden,
Al waar Euroop' gebiedt, in 't blaakenſt' van het woeden,
Te bluſſchen. voort ry heen. De maaght beklom haar kar,
En mende naa Kaliſt', de groote beer; een ſtar
Die 't noorderäs bemint. zy liet de paarelſtroomen
Van Zanbal aan haar recht', d'Araabſche balſſemboomen
Heel aan haar ſlinke zy. de Kaſpiaanſche zee,
Die nergens uitgang toond' aan dieze vaak doorſneê,
Schoon dat haar twintigh vloên met golleven verkroppen,
Bezaghze van om hoogh. zy daalt op Taurus toppen.
Haar paarden beefden ſtrak, en ſnooven ſchuimendt ys.
Het leutrend bit bevroos. haar pallemkrans wierdt grijs.
Hier zat de ſtrenge Vorſt, gedoſt met beeren huiden,
In 't gaapen van een rots, bekroont met dorre kruiden,
Op een verysde troon, en zwaait de kegelſtaf,
Die hy in d'yzer' eeuw' van Jupiter, tot ſtraf

Van

Van 't aardtſche volk, ontfing, dat ſtaâgh verwoeder worde'.
Op 't midden van den riem, daar hy zijn kleedt mee gorde,
Hadt hy de waterman, de ſteenbok, en de viſch,
Drie hemelteekenen, daar hy vol moedts op is,
Naar 't leeven afgebeeldt. zijn leedemaaten lilden
Als rieten in den windt. zijn eigen krachten kilden
Dwars door zijn boezem heen. zijn lokken waaren graauw
Van nimmerdooient ſneeuw. zijn kloofde lippen blaauw.
Hy klappertande ſtaâgh. 't bloedt klonterd' in zijn aâren.
Zijn winkbraauw was berijpt. de borſtelige hairen
Van zijn verwarde baart vaſt ramlen aan zijn kin
Van gladde kegelen. zijn aanzicht glom als tin.
't Beſtandt (zoodaanigh wordt de Vreêboodin geheeten)
Riep deezen Godt haar laſt van verre, door de reeten
Der guure rotſen, toe. zy dorſt niet naader gaan;
Want zy gevoeld' haar bloedt en mergh, al bleefze ſtaan,
Bevriezen. zy vertrok. Hy riep zijn lijftrauwanten,
Daar hy ten ſtrijt meê trekt; die ſtrak van alle kanten,
Zijn zeetel naaderden. hier zagh hy Starrelief,
Veeplaager, Zwaluwſchrik, Grasplukker, Loverdief,
Ja al wie yſlijk is; Natſtremmer, Kegelmaaker,
Sneeuwſtrooier, Hagelaar, dewoeſte Buiebraaker,
De ſidderende Koudt, de kille Klappertant,
De grijs bepruikte Rijp, en al wie Febus brandt
Verdrijven, lieten zich voor hunne kaizer vinden.
Men hecht op zijn gebodt, twee lijdelooze winden
Voor vleuglen aan zijn rugh. O Aamſtelnimf! vergeef
Mijn pen, indien zy mart. ik heb de ſchuldt. ik ſtreef
Te hoogh op Taurus kruin. mijn inkt is heel bevrooren.
Ik vrees hier in een wolk van jaghtſneeuw te verſmooren.
Mijn leeden zijn verſtijft. mijn veeder vrieſt aan 't bladt.
Ik ben de beer te naa. het is hier ſlibbergladt.
'k Zie niet dan duiſternis; of zoo ik licht kan ſpeuren,
't Is glinſtering van ys. Apol, ontſluit uw' deuren,

En licht my met uw' toorts. Nu vloogh de Vorſt langs 't zwerk,
Met al zijn hofgezin. hy zet zijn kracht te werk,
Om 't vuur des Oorelogh s, als eer, voor twalef jaaren,
Voor eeuwig, in Euroop', met hullip van zijn ſchaaren
Te dooven, waar hy komt. zijn aaſſem ſmoorde 't kruidt,
Deur aâr en middelrift, tot in de wortel uit.
Hy blies van al 't geboomt' het overſchot der blaâren;
En ſpreid' zijn mantel, die, door 't wreedſte deel der jaaren,
Van eeuwighduurendt ys, in 't ſpoorelooze Noordt,
Met hagel geborduurt, met ruige rijp geboordt,
En ſneeuw gevoêrt was, neêr. de groene meereminnen,
En ſtroomgoôn hingen 't hair, de baart, en gladde vinnen,
Vol yzge druppelen. geen beek, noch waterval
Zoo diep, of 't nat bevroos aan yzerhardt kriſtal.
De ſchepen wierden, in het zeilen, door het ſtremmen
Der golleven, geſtut. de viſſchen in het zwemmen.
Neptunus dook naa 't zuidt. de paarden, die de borſt
Der aard' betrappelen, ſtrak draafden langs de korſt
Der roerelooze vloên. het hart wierdt zoo bekroopen
Van d'yſelijke kou, dat het in 't ſnelſt van 't loopen
Bevroos; ja doodt bleef ſtaan. daar 't eer uit harde ſteen,
Vol kunſt, gehouwen, dan van kou geſturven ſcheen;
Den hondt, die 't ſchichtigh volgt, met d'oopen muil vol kiezen,
Begonnen, eer hy 't beet, de kaaken vaſt te vriezen.
Hy bleef al gaapend' ſtaan, als Cefaals jaghthondt deê.
Ten leſt' bevroos de Krijgh. Euroopes hartewee
Wiert voor een poos verzacht; maar toen de zon aan 't blaaken,
Den Kreeft, het vierde merk des dwarsriems, quam genaaken,
En dat Pomoon haar hair met verſche vrucht op huldt,
En Ceres haar peruik met korenäar verguldt,
Ondooide 't Oorloogh weêr, en viel als eerſt aan 't woeden.
De Vreede nam Euroop', om zulk een quaat te hoeden,
Naa dat zy Azië, haar zuſter, hadt gekuſt,
Op d'elpenbeenen koets, en reedt, wel toegeruſt,

Dwars

Dwars over Siriën. zy zagh 't bekreeten Kreete,
In 't rijden, door den Turk, den boezem opgereete',
Het aardtrijk dat de doôn bedekt, was hier bedekt
Met dooden, die de Doodt, die elk tot ſchrik verſtrekt,
Op allerleie wijs, in 't rookend bloedt deedt baaden.
Hier lagh 't mishandelt hooft van een der oudſte Raaden,
Aan d'uitgebloede romp van een onnoozel wicht.
Daar d'arrem van een vrouw, doorſchooten met een ſchicht,
Aan 't lijf van een ſoldaat. gins d'afgekapte handen
Van een ſpierwitte ſlaaf, noch vaſt met yzre banden,
Dicht aan de zwarte ſtomp van een Moorjaanſch tiran.
Hier lagh het bovenlijf van een doorluchtigh man,
Aan d'allervuilſte romp der hoofdelooze paarde'.
Het ſcheen hier dat de Krijgh noch wreê Centauren baarde.
De Rijn, noch Donau heeft ooit zulk een ſtrijt gezien.
Zy liet Korinth, Miſſeen, en Argus, in het vliên,
Recht achter haar. Kartaag', dat om de heerſchappyen
Der wijde werreldt, met oudt Roome wilde ſtryen,
En Malta, mijde zy. nu zaghze van 't geſtarnt,
In Etnaas ſchoorſteenmondt, van ondren uit gebarnt,
Daar Tifon aâm door ſchept, de naakte reuzen ſmeeden.
Het hol daar Polifeem zijn balg met menſchen leeden,
Al knaagendt, heeft gevult, Cyaan, een brakke ſtroom,
Die eertijdts bergnimf was, Sardeniën, de boôm
Van 't ſteile Korzika, en wat 'er van den Tiber,
Van Roone, van Argent, van d'Eridaan, en Iber,
Diez' in een lam verſchiep, al kabblend wordt beſproeit,
Beſchaauwtze van de lucht. nu rendez' onvermoeit
Bezuiden Baleaar, de Mauritaanſche boſſchen,
Daar Atlas, Eters zoon, met pijnen overwoſſen,
In harde ſteen vervormt, de ſlonkerende randt
Der hemelkreitſen ſchraaght, liet zy ter ſlinkerhandt.
Hier mentze naa den Taagh, daar 't hof der Luſitaanen,
De markt, en ſtraaten, met het bloedt der Kaſtiljaanen,

Door 't zwaardt, gemarmert zijn. zy reedt langs dal en tin,
Tot zy de Sein genaakt, die, door de Heerſchzucht in
Een felle wolf verſchept, de bloedig' oorloogswaagen,
Daar Mars op zat, voort trok; om 't Rijk der naaſte maagen,
Dat hem zijn lelytuin, tot eigen ſchaa, hulp wiên
Van ſcharpe doornen, als dol, het ſpits te biên.
In 't naadren van den Teems, begafz' haar in de wolken,
Op dat het eedle bloedt, door 't woên der Britſche dolken,
Niet in haar aanzicht ſprong. zy ſloot haar oogen, om
Het raazend' eilandt, dat, door een vervloekte drom,
Zoo zwart van boosheidt was, als wit van krijt, in 't rennen
Niet aan te zien. waar zy haar waagen heen ging mennen,
Is 't vyantlijke vuur een luttel uitgeſmoort.
Geen tiger was zoo wreedt, noch leeuw zoo heet na moordt,
Of hy ſcheen tandeloos. de nimmerſtille baaren
Begaaven haar te ruſt. de grootſte viſſchen waaren
De kleenſte toegedaan. de toomelooze windt
Was afgeſtreên. het weer was heel tot vreê gezindt.
De blixem wierdt gebluſcht. de dolle donderſlaagen
Bezaadighden. de duif was veiligh voor de laagen
Der felle havikken en arenden. zy quam
Recht boven Batoos wijk. Hier ziet gy Amſterdam,
O Vreede! ſprak Euroop', die 't Oorloogh durft verſtooten;
Die door haar Burgervooght, een van haar eêlſte looten,
De mondt der Staaten, 't heir het woeden heeft belet;
Die Raadtsheer, die Gezant, daar ik mijn hoop op zet.
Die 't blaakent oorlooghsvuur, voor eeuwigh, pooght te bluſſen.
Die Kato van dit oordt, die 't Amſterdamſche kuſſen,
Tot neegen reizen toe, als vaader, heeft bekleedt.
Die 't heiligh Recht nooit heeft gekreukt, om lief, noch leet.
Die om de vryheidt, die het volk met bloedt betaalde,
Te ſtarken, u ten hoof voor 't heil des landts afmaalde.
De zeven Landen zijn aan zulk een Man verplicht.
De Vreede marde lang, eer zy haar aangezicht

Van

Van deeze kaizerin der waaterſteên kon wende'.
De Zomer was verby, de Winter raakt ten ende,
Eer zy 't Weſtfaals geweſt beneên de waagen ziet.
Zy daalde met Euroop' in 't Munſterſche gebiet.
De Lip en vloeiend' Eems, die op hun randen morde,
Bedaarden op haar komſt. waar datze reedt, verdorde
De groene lauwerier, 't ſieraadt van Mavors kop.
Daar zy haar elpenkoets, en witte paarden op
D'onvruchtbaar' aarde ſtreek, begroeide 't met olijven.
Waar datze tradt wies palm. zy quam om 't bloedigh kijven
Der Vorſten van Euroop' te ſlechten, door haar raadt.
Zy ſchuilt haar in de holt' van eene wolk, en gaat,
Onzichtbaar, in de zaal, om naa den twiſt te luiſteren.
Wat geeſt zal my 't verſchil, zoo 't is, in d'ooren fluiſteren?
O VANDER BURG! die het krakkeelen van Euroop',
Te Munſter hebt gehoort, ik ſteld' op u mijn hoop,
Zoo 't u geoorloft was het Staatgeheim te melde'.
O Droſſaart! die mijn lier zoo meenighmaal verſtelde:
O HOOFT! die 't grijze hoofdt, met geen verwelkbaar lof,
Op 't vleiend' Helikon; maar in het goude hof
Van Febus, met een krans van ſtraalen doet verſieren,
Beſproey mijn harſſenvat, blaas niet dan zuivre vieren
In mijn deurvrooze borſt, en ſtier mijn ſtramme tong.
O Aamſtel leen uw' oor! 't beroemde Vrankrijk dong
Naa 't opperſte gebiedt. het moedige Germanje
Beſchermd' haar oudt gezagh. het wijtbeheerſchendt Spanje
Betoond' zich noch vol krachts, naa veel geleede ſtrijdts.
't Gezeegent Hollandt zocht de paalen van haar krijts
Wijt uit te werreken. het oorloghzieke Zweeden
Wou d'Ooſter-Adelaar, door enkle dapperheeden,
Een ſlaghveêr uit zijn wiek doen trekken. ja de Hes
Was meer tot krijgh gezint, nu dat hy 't leegermes
Getrokken had, dan ruſt. men kon geen toegang vinden,
Om deeze harten door den bandt der Vreê te binden.

Het

Het yzer' Oorelogh, de nijdig' Eigenbaat,
De woede Zielendwang, het eereloos Verraadt,
De woekerende Wraak, de wreede Dwingelanden,
D'in bloedt deurverfde Moordt, de gloênde Stookebranden,
't Bewimpelde Bedrogh, en d' overgeile Luſt,
Verſpreiden haar vergift. men ſcheidt; maar ongeruſt.
De zon was afgeſlooft, en dreef zijn matte roſſen,
Om al wat aaſſem ſchiep van 't woelen te verloſſen,
In d'oceaan te wedt. de zorgelooze Nacht,
De dochter, die 't Begin, voor 't Licht, ter weereldt bracht,
Klom uit haar diepe kolk, en nam het veldt der zwerken,
En 't ongemeete rondt, in haar ontvouwe vlerken.
De fluiſterende Stilt', de moeder van de Ruſt,
Die volgd' haar ſpeelgenoot, terwijl zy 't daghlicht bluſt,
Met zachte wol geſchoeit, en deedt, in plaats van ſpreeken,
Door wijzen, het gedier', de menſchen, boomen, beeken,
De winden, ſpijt Eool, hoe breideloos in 't woên,
En 't loeien van de zee, of 't ysgediert in 't broên
Der jongen had geweeſt, ja wat zich repte, zwijgen.
De logge Slaapzucht, die 't gezicht niet op kan krijgen,
Beklom, al ronkende, haar ſtramme koets, en goot
Het drabbig wäter, dat zy uit de bruine ſchoot
Van Letes hadt geput, om d'oogen toe te lijmen,
Op onze werreldtkreits. de viſch begon te zwijmen.
Het vee wierdt roereloos. de ſtuurman raakt op zee
Aan 't noodigh roer in ſlaap. de leegerwachter glee
Het waapen uit de handt. het kon de donker voogels
Niet helpen, datze 't net, de ſtrikken en de koogels
Ontvloogen; want de Slaap verraſcht haar in de lucht.
Ik voel, o Aamſtelnimf! ik voel de ſluimerzucht,
Nu ik haar kracht beſchrijf, deur al mijn leeden trekken;
Mijn oogen met een wolk van nachten overdekken.
Mijn veeder ſchijnt van loodt. mijn handt verlieſt haar kracht.
Mijn yver geeuwt van vaak. de dach ſchijnt my een nacht.

Mijn

Mijn oogen willen toe. indien ik kom te miſſen,
Verhaal het op den Slaap, en zijn gheimeniſſen;
Die my, by zonneſchijn, de heete geeſten bluſt.
O Aamſtelnimf! al d'aardt geraakte toen in ruſt.
De Slaapgodt quam 't gezicht der menſchen heel verduiſteren,
En wiegde hunne zorg, om hen voort vaſt te kluiſteren,
Door vleiery in ſlaap. De geeſt van vaader Ney,
Die 't Spaanſch, en Staatſche heir, in Neêrlandt, door 't geſchrey
Des volks, tot twaelf jaar met ſtaale ketens boeide',
Verſcheen te Munſter. zijn ſneeuwitte tabbert gloeide
Van ſlonkerendt geſtarnt. zijn hooft was met een krans
Van groen olijf omringt. in 't aanzicht ſpeeld' een glans,
Daar Febus zijn perruik, als d'uchtent hem komt hulde',
In wenſcht te ſpiegelen. zijn ſchittrend' oogh vergulde
De wanten van de zaal; die, tot aan 't ruime dak,
Met geur doorwaaiſemt wierdt. hy hadt een pallemtak,
Vol bloeiſſem, in zijn handt. hy oopende zijn lippen.
O harten! ſprak hy, ja zoo hardt als Kaukaas klippen,
Wat mort gy dagh aan dagh; wilt gy de Vreed' opdoen?
Zoo hakt geen hout om 't vuur des oorelogs te voên;
Maar ſmoort den nieuwen krijgh, in haar geboorteniſſe;
Want nergens gaat het meer den ſchrander' uit zijn giſſe',
Dan in de krijgh. of zijt gy dronken, en niet zat
Van menſchen bloet? zie toe, dat gy niet meer bevat
Dan uwe ſepteren bereiken; want de trotſe
Geweſten ſtaan Fortuin ten doel, gelijk de rotſe'
In 't barnen van de zee, de woeſte breidloosheidt
Der winden. wikt uw' doen. 't voorzichtige Beleidt
Is dochter van de Koelt', de Wraakzucht van de Hette
Laat, bidt Euroop, den Krijgh den Vreede niet verlette'.
Elk waant, hy ziet, door 't zwaardt, zijn landtgeluk te moet
't Is hachelijk; en is 't,'t is door een wolk van bloedt.
O averechts geluk! te dierbaar is de zeege,
Die iemant met zijn bloedt, zoo koſtlijk, op moet weege'.

Op, legt de wapens af: gy zijt tot vreê geport.
Een vaſte vreê met zijn gebuur te maaken, wordt
Van rijpe harſſenen de beſte raadt gehouwen;
Maar zeekerheidt van Staat op zijn gebuur te bouwen,
Dat is de ſlimſt'. wie 't volk door dwang beminne doet,
Die gaan voor vrinden, zoo men hen,'t welk leedt verhoedt,
Als vyanden betrouwt. verandert uw' gemoeden,
Eer Godt, op u vergramt, u voor de geeſſelroeden,
Die op de lendenen der poortelooze buur'
Heel afgeſleeten zijn, komt ſmijten in het vuur;
Op datze, die dus lang en naar om vreede karmen,
Hen, ſchaaterend' van vreughdt, by zulke vlammen warmen.
Doet het vervloekt geſpook des Oorloghs in den ban,
En ſtapt de heilge Vreê, die d'outſte dochter van
De Liefd is, te gemoet. waar toe zoo veel Gezanten,
Op 't jammren der gemeent', met moeit' van alle kanten
Der aard' by een gebraght, als 't meer zal ſtrekken om
De ſteên te ſloopen, dan te bouwen, door uw' drom?
Euroop', die feller krijgh, dan ooit, in 't hart moet lyen,
Heeft, door het marren van de vreê der heerſchappyen,
Een ſteekwondt in haar borſt gekreegen, die de vloedt
Van d'onbepaalde zee, en d'aarde met het bloedt
Deurpurpert heeft; daar zy niet licht van op zal rijzen.
Hy beelde hen den Krijgh, 't herdenken doet ons yzen,
Zoo gruwelijk alsz' is, en d'overvloedt der Vreed',
Die hen onkunbaar was, om dat zy in het wreed,
En duldelooz' gevecht, verwoedt, geboore waaren,
Zoo leevendt af, dat dit geen tong, hoe wel ervaaren,
Uit ſpreeken, noch geen brein, hoe ſtark, begrijpen kan.
Het zaaligh ſpook verdween. de morgenſtont quam an.
De maan was afgewaakt. de zwaluw raakte wakker.
De zorg ontſloot het huis. de ploegh reedt vaſt naa d'akker.
De handelaars der vreê verreezen met de zon,
quamen by elkaâr, waar dat de Vreê, de bron

Der

Der leevendige weeldt, de ſteigerende wanden,
Tot walging van den Krijgh, met een tapijt beſpanden;
Daar Klaar' Eugenia, in 't eeuwighblinkend' hof
Der englen, het beloop des Krijghs, de rechte ſtof
Tot vreê, in hadt gewrocht. men quam nauw of men twiſte.
D'een breide d'andre 't net van allerleie liſte.
Het Oorlogh fluiſtert hen de wapenroem in 't oor.
Die 't woeden ſtaaken wou, kreegh nauwelijx gehoor.
De wreê Megeer, die nooit zoo gruwelijk kon werken,
Dat haar deedt ſchaatren, klapt' van vreugt haar vaale vlerken
Afgrijſlijk teegens een. zy ſpand' haar ſchorre krop,
En rimpelde haar kruin, en ſpalkt' haar lippen op,
En liet haar tanden, die vol groene galſlijm hangen,
En gift uitbraaken, zien; haar kaaken, daar de ſlangen
Omkrullen, fronſte zy by d'ooren in elkaâr,
En lacht, om 't helſch krakkeel, uit zulk een grijns, zoo naar,
Dat Tethis golleven, verbaaſt, van ſtrandt afzwalpen.
De boſſchen ſidderen. de Pyreneen, en Alpen,
Al lillend' daveren. de ſteeden, op 't geſchal,
Weêrgalmen. Cerbrus baſt', in 't nooit bezonde dal,
Tot driemaal toe, met zijn drie keelen, op dat ſchaateren.
Bellone deedt haar zweep door alle landen klaateren.
De zon bezweem van anxt. het leeger wou te veldt.
De zaal was vol geraas. elk ſteunt op zijn geweldt.
De Vreê, die onheil vreeſt, deedt ſtrak de wolkgordijnen,
Daar zy haar leeſt zoo lang in hadt verſchuilt, verdwijnen,
En zegt: ontmenſcht geſlacht! hoe zijt gy dus geſplitſt?
Wat helſche raazery heeft u weêr opgehitſt?
Uw' arm ſcheen afgeſlooft van 't moorden, is de hitte
Van 't moorden niet gebluſt? voort helpt de Krijgh aan 't zitte.
Uw' moeder d'Aarde zwemt in merg, in brein, en bloedt.
Geen ongebooren eeuw', noch zoute watervloedt,
Zal deeze vlekken uit haar groenen mantel veegen.
Al wat 'er uit haar borſt, bevloeit met aaderreegen,

Komt waſſen, zal heel roodt, tot ſchrik van yder, zijn.
Haar balligh is vol doôn; dat tuight de Maas, de Rijn,
De Donau, en de Belt, jaa hondert andre beeken.
Gy zult niet ploegen, of gy zult de graaven breeken
Van het vermoorde volk, en ſteurenz' in hun ruſt.
Laat Azië haar ooſt, Afrijk haar zuiderkuſt
Vry om gaan wroeten, en bezien of zy meer knooken
Doorëggen, en meer aſch doorgraaven zullen. 't ſpooken
Der doôn zal 't overſchot der menſchen wech doen vliên.
Gy zult geen vreemde kiel in uwe havens zien.
Geen bouman zal het landt, tot nut der menſchen, bouwen.
Men zal Euroope voor een woeſte moordtkuil houwen.
Het veldt zal leêgh van vee; de ſteên van menſchen zijn.
De ſtroomen onbezeilt. geen dier, hoe wreedt in ſchijn,
Of 't zal het purpre gras, dat uit de rotte leeden
Der menſchen groeien zal, met gramme poot vertreeden;
Ja walgen voor 't gewas van 't ſtinkendt ingewandt.
Wat zoudt gy met het bloedt, zoo dol geplengt, al landt
Gewonnen hebben. ſtaakt, ay ſtaakt! uw' krijgelheeden.
Mijn dochter d'Overvloedt reikt uw' vervalle ſteeden,
Die uitgemergelt zijn, haar zeegenrijke handt.
Wy willen niet, dat gy de waapens aan den want
Van 't hof zult hangen; neen. zy moeten niet verroeſten.
Gy moet naa Soliman, om 't Ooſten te verwoeſten,
Gelijk in Henrix eeuw' de Vorſten van den Rijn.
Laat Luiters, Geus, Paapiſt, vergeete naamen zijn.
Doet Deenemarken hout, en Neêrlandt ſcheepen ſchaffen,
En Zweedenrijk geſchut; om Mahomet te ſtraffen.
De Duitſchen 't harrenas, de Kaſtiljaan den dolk,
De Geenevooizen geldt, de Vrank en Poolen volk;
Zoo zult gy met uw' heir, daar yder voor zal ſaagen,
Den hongerigen Turk uit Hongeryen jaagen;
Zelf uit Dalmatië. gy zult al wat de rug
Van Tracië bewoont, by feil van leegerbrug,

Als Grieken Xerxes heir deur Bosforus doen zwemmen;
En 't oud' Ieruzalem; ja 't ſteigrendt Babel temmen;
En domplen 't overſchot, daar Indus rijke vliet
Haar ſchatting in den ſchoot van d'ooſter Tethis giet.
Waar ghy den grondt met bloedt, in 't naadren, zult beſproeien,
Door 't ongeloovigh zwaardt, zal 't ſpoor vol bloemen groeien,
Die Ajax, Hyacinth, Adoonis, en Narcis,
De werreldt deur befaamt, hoe ſchoon dat yder is,
Verdooven zullen, ſpijt de veeders der Poëeten.
Dit zullen Cimberen, dat dappre Gotten heeten,
En deez' Hooghduitſchen zijn, hier zullen Mantuaan',
Wat verder Kataloon', en gins Latijnen ſtaan,
Dat zullen Batavier', dat Vrank', deez' Portugeezen,
Dit niet dan Kaſtiljaan, en dat Poolakken weezen;
Elk geurger dan de bloem, die in het purpre bloedt,
Dat uit de doorenbron van Venus zuivre voet
Quam ſpringen, is geverwt. gy zult, wech vederboſſen,
Uw' hoofdt met bloemen, uit uw' eigen bloedt gewoſſen,
Met lauwerier deurmengt, en groene pallemſpruit,
Op 't prachtighſt, ſieren. maakt, o Vorſten! een beſluit
Tot eendracht; kneevelt Mars met zulke taaie koorden,
Als daar hem Mulcibar meê kneevelde. Haar woorden
Ontzetten hen. in hun gemoedt gaat een gety
Van ſtaatzucht, dapperheidt, krijghszeege, raazery,
En wreevelheidt; met ſchaamt, beweegen, burgerminne,
En reedlijkheidt deurmengt. hoe dwerelen de zinne'!
Nu wil men dus, dan zoo. de Vreê heeft hen gelijk
Als d'akkerman in 't boſch een halfdeurkurven yk,
Die daarze van de windt gedrongen wordt, zal vallen.
O Vorſten! kittelen de naare moordtgeſchallen
Uw' ooren, zegtze, meer dan wy? weet gy geluk
Uit krijgh te reekenen? ontzinden, zulk een ſtuk
Eiſcht rijper overlegh. ik zal u d'oorloghstochten,
Waar dat uw' onderen, nu heil, dan ramp bevochten,

Op 't leevendighſt doen zien. mit wees zy op 't tapeet,
Daar zy de wanten van de zaal meê hadt bekleet.
Hier, ſprakze, komt de Got Ligurien beſpringen.
Daar weet hy met zijn heir de Lombardeez' te dwingen.
Gins worſtelt hy met Room'. men klimt 'er naa den top.
De Tiber zwelt van bloedt. hier geeft de ſtadt zich op.
Daar wordt het landt verwoeſt, door d'uitgelaate rotten.
Gins (let 'er op) verdwijnt het krijghsgeluk der Gotten.
Narcis komt met zijn heir, en neemt de ſteên weêr in.
Hier ſlaat hyz' in een dal. daar op een berreghtin.
Gins jaaght hyz' in een ſtroom, door 't dringen van zijn ſchaaren.
D'een vliet de doodt op 't landt, en rijdt haar in de baaren
Te moet. een andre zinkt, door 't wight van 't harrenas,
Daar hy zijn leeven vaak, als in een yzre kas
Beſlooten, door behiel. deez' om de doodt t'ontdraaven,
Wordt leevendt in de buik van eenen viſch begraaven.
Zoo nam de Got, uw' roem, in dit geweſt een endt.
Dit heen ('t is overſtout) wordt u Guſtavus tent
(De Donau deiſt van anxt) op 's Kaizers boôm geſpannen.
Het grimmelt waar men ziet (ik ſchrik!) van yzre mannen.
Het lemmer girſt van leer. hier dwingt hy 't Duitſche volk.
Daar zoekt hy, door de deught van zijn gevreeſde dolk,
Naa 't ſpoor dat Totila te Roomen braght. hier branden,
Door 't blaaken van zyn toorts, de hutten der vyanden.
Deez' vlucht het hongrigh vuur, daar hy het zwaardt genaakt.
Zulk een verſtrekt het ſtrooy, daar hy zijn bedt van maakt,
Tot lijkrijs. d'ander die zijn balligh wil verzaaden,
Wordt, eer hy 't wildtbraadt eet, aan zijnen diſch gebraaden.
Deez' wordt 't onzichtbre vuur van zijn onkuiſche luſt,
Daar hy zijn boel omhelſt, door 't zichtbre vuur gebluſt.
Terwijl de ruiter twiſt, om 't roofgoedt te verdeelen,
Verzwelgt de vlam de hut, en endight het krakkeelen.
Hier toont de kunſt Guſtaaf by Lutſen op het veldt.
De Schikgodin, die hier zijn paalſteen hadt geſteldt,

Staat

Staat achter hem, en dreight, terwijl zy 't vuurroer laaden
Met een moordtdaadigh loodt, zijn tengre leevensdraaden.
Hier braakt de donderbus de koegel, en de Vorſt
Zijn vlotte ziel. die zuil, die 't Zweedtſch gewelffel torſt,
Lagh nau teraardt, of uw' geluk geraakt' aan 't ebben.
Waant Zweeden dan noch heil uit oorelogh te hebben?
Het dwarrelendt Geluk, dat op een loſſe bal
Haar ſlibberige voet gezet heeft, biedt u al
Haar hairen, om den leeuw, de kracht der Zweedtſche ranken,
Te boeien. zie wel toe, gy zwelgt vergifte dranken
Uit goude kelken, daar gy noch aan barſten zult.
Zoo ſlokt de viſch het aas, dat dicht om d'angel krult,
Zijn eigen beul, in 't lijf. de roos bedekt de doornen.
De Prieſter ſiert de ſtier zijn hals, en gladde hoornen,
Met bloemen, eer dat hy de kartelige ſtrot,
Voor 't outar, met den bijl, ten offer van de godt
Der hemelliên, doorkerft. zaaght gy met Lynceus oogen
Deur al dat veinzen heen, gy vloekt' het oorelogen.
Hoe waalbaar dat de Krijgh der Vranken heeft geweeſt,
En is, kan Vrankrijk zien. hier loopenz' onbevreeſt,
Als hongrigh ongediert, om naa het prat Milaanen,
Tot koſten van hun bloedt, een ruime wech te baanen.
De windtasſlinger woedt. de ſtormleer werdt gezet.
Bellone drijft het heir, met hitſende trompet,
Naa booven toe. hier valt op 't luien van de klokken,
Een harde hagelbuy van koegelen, van blokken,
Van ſteenen, en van ſchroot. daar ſneeuwt het ſmookend' aſch,
En ongeleſchte kalk, en half gebrijzelt glas,
Met gloeiendt zandt doormengt. gins ſtort een dichte reegen
Van ſmolten loodt, van pik, en ziedend' oly. deegen
Noch werpſchicht wordt gevreeſt. hier naakenz' aan de muur
Een blixem van herpuis, van fakkelen, van vuur,
En vonken. dit heen valt, in 't heetſte van 't beſpringen,
Een boſch van balken, en een berg van keizelingen.

Italjen

Itaaljen lijdt geweldt. hier keert hun oorlooghskans.
Daar vlucht het ſaagendt heir. gins moet de dartle Frans,
In 't vet Siciliën, het kneevlen, moorden, ſtroopen,
En ſchenden, in een uur, met wreeder doot afkoopen.
De wêerwraak houdt geen maat. dies ſtoft niet dat uw' volk,
Door moedigheidt gehardt, met buſch, met ſpies, en dolk,
In 't vruchtbre Vlaandre ſtreeft, in ſpijt der ſtarke muuren;
Want Vrankrijk heeft haar Vlaamſ', en Duitſ', en Spaanſe buuren
Weléer door krijgh verſchrikt; maar 't moeſt zoo menighmaal
(Hier ziet gy 't afgebeeldt) als 't overquam, door 't ſtaal
Des vyandts weêr te rugh. wat maakt u dan vermeetel?
Het ſchijnt de Vranken licht, om op den Spaanſche zeetel
Te klimmen; maar het ſcheen des grooten Karels zoon,
Door Parmaas dapperheidt, veel lichter, om de kroon
Der Vranken op zijn hooft, zoo kroonrijk, te doen drukken.
Betrouwt niet op uw' macht, al lachten u de lukken
Der oorelogen tôe. de vloot voor Orbitel,
En 't heir voor Lerida, zoo redloos in de knel,
Door 't Kaſtiljaanſche zwaardt, dat Vrankrijk luidt dedt weenen,
Zijn ſpiegels van uw' macht. ik rep hier niet van Meenen.
Of ſteunt gy op uw' liſt? liſt is de leſte pijl
Die een voorzichtigh Vorſt, voor een metaale ſtijl,
Om 't Rijk te ſchraagen, in zijn kooker houdt beſlooten;
Als deeze, zonder 't wit te raaken, is verſchooten,
Zoo ſtaatm''er deerlijk toe. verbant de vyantſchap.
De zon van uw geluk is op den hooghſten trap,
En zal, eer dat gy 't denkt, ('t is zeeker) in het brallen,
Om niet licht op te ſtaan, met bloedt beſprenkelt vallen.
Verdrijft de waan van winſt, veel t'ydel is uw' hoop.
O Hollandt! die de borſt der Vorſten van Euroop',
Door uw' aanminnigheidt, om weederliefd doet branden,
Bezie het wiſſelen der fiere Neederlanden.
Hier ſpant het los geluk met Albaas leeger aan.
Daar keert het hem de nek, en zwaait Prins Willems vaân.

Gins lonkt het Parma toe. ik zou u meer vertoogen
Van haar verandren; maar de waarheidt ſchijnt wel loogen.
Op, haaſt u tot den Vreê. haaſt is de beſte raadt,
Daar 't marren, als gy weet, voor uwe vrye Staat,
De grootſte vyandt is. betrouwt geen wufte zinnen.
De Vorſten doen wel deught, niet dat zy deught beminnen;
Maar om, te meer betrouwt, een grooter ſchelmery,
Op hoop van winſt, te doen. de ſchepters, zeggen zy,
Die moeten 't beſte raân, maar vaak het ſlimſte keuren,
Als 't ſlimſt het noodighſt is. de noodt kan niet verbeuren;
Want die geweldt, door noodt, beſtaat, die heeft voor heen
(Dus tooien zy 't geweldt) door noodt geweldt geleên.
Het Oorlogh ſchijnt u wel veel zeegening te toonen;
Maar het gebou dat elk behaaght, om in te woonen,
Mishaaght aan die den val hier van verwachten moet.
Gy ſtookt een vuur, dat uw' geweſt, zoo gy meer woedt,
Tot aſch verteeren zal. noch pooght gy 's vyandts wallen
Te brijzelen; maar 't puin zal u te barſten vallen.
Wie zal u hulpzaam zijn in zulk een droeven ſtant?
Britanje wroet zich zelf met ſtaal in 't ingewant.
De Taagh is trouweloos. de Vorſten van Germanje
Zijn tegens een gekant. geloof ook niet dat Spanje
Een ander, om uw' min, uit nijt, te keer zal gaan.
De Moor beloert zijn kuſt. 't meinëedigh Katelaan
Beſtelt zijn wapens werk: en Lisbon doet hem duchten,
Schoon dat haar zeetel kraakt. de Zweedtſche krijgsgeruchten
Zijn niet dan voor haar zelf. Veneedje lijdt gewelt.
De Pool is u onnut. de Heerſcher van de Belt
Zult gy om uwe ramp, al berright hy zijn tooren,
'k Weet niet waar door geterght, van blijtſchap, ſchaatren hooren.
Wat tegenwerp hebt gy? o Vorſten! blaaſt de Faam:
Kaſtilje leit in zwijm, en Weenen weet nau aâm
Te krijgen, door den Krijgh? men roept ook in de ſteeden:
't Hooghdraavendt Vrankrijk wordt den boezem toegetreeden.

De kracht van Zweedenrijk is, zonder 't Frans beſchik,
Niet dan een donkre wolk. de Hes een oogenblik;
En Hollandt draagt een laſt daar 't onder zal verpletten,
Zoo haar de Vreê niet helpt. wat baat u het blanketten!
Het veinzen is ondekt. Dus maaktz' 'er veel gedwee.
Mit baard de Faam de klank van FREEDRIX doodt. o wee!
Haar aanzicht was deurkrabt, de borſten opgereeten,
't Hooft met cipres gehuldt, bey d'oogen roodt gekreeten,
De traanen zijpten langs het ſnoerelooze hair,
Zy hadt haar ſchouders, om de Prinſelijke baar
Tot Delft te vollegen, met treurgewaadt behangen.
Zy blies niet alsze plagh, met uitgeſpanne wangen,
Deur 't zilvre mondtſtuk van haar dreunende trompet;
Zy hadt haar lippen aan een hoorentromp gezet,
En toete naar, en ſchor, en droef, en dof, in d'ooren,
Als of de vrucht der Vreê in haar geboort' zou ſmooren.
Hoe ſaaghden Hollandt, door het ſterven van den Vorſt!
Zy zucht, en karmt, en klopt, met vuiſten voor haar borſt,
En ſcheurt de pruik van 't hooft. haar oogen zijn twee beeken,
Daar Quelling en Verdriet in zwemmen. onder 't leeken
Druipt haar het leeven langs de vaale kaaken neêr.
Zy zou den Doodt, indien hy oogen had, zoo veer,
Door 't aanzien, brengen, dat zy haar ellendt beſchreide.
In zulk een bangigheidt, die haar de Vreed' ontzeide,
Vermits het jaar verliep, vertoonde zich de geeſt
Van Willems ſtrijtbre zoon; maar ruim zoo ſchoon van leeft,
Als toen hy met zijn heir op 's vyants boodem raakte,
En met zijn zwaardt een wegh tot in hun ſteeden maakte.
Dus quam hy uit de zaal, daar niet dan helden zijn,
Die om den vreede te bevechten, in de mijn',
En in het ſpits van 't heir hun vyanden genaakte.
Men zagh dat hy den twiſt der hofgezanten wraakte.
Hy drilde met zijn handt een prikkelſcherpe ſpeer,
En brakze voort aan twee, als ſchuw voor zulk geweer.

Strak

Strak wies uit yder endt, tot teeken dat hy vreede
Wou hebben, een olijf. zoo quam hy harten kneede'.
Hy dreef den Krijgh, de bron der gruwlen, op de vlucht,
En volgd' hem naa, en liet de zaal vol zoete lucht.
Dit was het dat de Spaanſch', en Staatſche 't hart doorgriefde.
De Vreede zocht deez' twee, door onderlinge liefde,
Aan een te ſchaakelen. de Nering, d'Overvloedt,
De Rijkdom, d'Eendracht, en de Trou, oprecht van moedt,
Deurmengden, om 't verbondt van Neederlandt te ſchrijven,
In plaats van inkt vol gal, het ſap van zoet' olijven
Met nektar en ambrooz'. de Twiſt moeſt elders vliên.
Apollo dreef zijn koets, om 't teekenen te zien,
Heel traagh naa 't weſten toe. hy poogt den dagh te rekken.
Diaan quam op haar kar, om 't werk te zien voltrekken,
Veel vroeger dan zy plach, en brocht de ſtarren meê.
Saturnus en Merkuur vertoonden hen gedwee.
De helle Jupiter, die zijn gewijde wetten
Zagh ſcheuren, en zoo lang met bloedt hadt zien beſmetten,
Belonkte Neederlandt: doch Mars verſcheen heel gram;
Maar toen zijn minnepop de quixe Venus quam,
Liet hy zijn beukelaar, en wreede ſabel glyen.
Mit wierdt het vreêverbondt, hier hulp geen teegenſtryen,
Bekrachtight op 't papier. Bellone zwol van ſpijt:
De vreê van ware vreugt. de ruſtelooze Nijdt
Verwurp haar doorneſtaf, en knaagd' haar ingewanden.
De Vryheidt, naaſt de Vreê, de waardſt der zeeven Landen,
Was eerſt een enkle naam, toen raaktez' in haar kracht.
Den dagh beſcheen ons nooit zoo helder, als dien nacht.
Het oude Roome roemd' op haar gewijde daagen;
Maar Neêrlandt zal dien nacht, die 't Oorlogh quam verjaagen,
Voor heiligh offeren. o Munſter! gy zijt door
Krakkeelen rijk gemaakt, nu zult ghy, tot een gloor
Van uwe burgery, door vreê onſterflijk worde'.
De Faam, die Neederlandt, ja heel Euroop' door ſnorde,

Streek op het hoogh Cariel, daar Ottomans geſlacht,
Gedoodtverft door haar klank, 't verëende heir verwacht.
De ſteeden, daar de Nijl, door zeeven ruime monden,
D'Egiptſche zee bevecht, en die langs Ganges ſponden
De paarlen viſſen, doen hun poort' en wal verzien,
Als toen Filippus zoon hen in de kroon quam vliên.
De vlugge Waterleeuw begint alree te brullen,
Zijn klaauwen t'openen, zijn taaien ſtaart te krullen,
De vleuglen uit te ſpreên, de maanen rijzen op,
Ja d'oogen branden als twee Etnaas in zijn kop.
Zoo moedight hem 't gerucht der Neederlandtſche vreede.
Hy wil naa 't landt, wel eer beroemt op hondert ſteede';
Om 't heir van Soliman aan pletteren te treên.
Het grimmelt, waar men ziet, op d'Itaaljaanſche zeen
Van ſcheepen, die van ver, als hemelhooge boſſchen,
Omheint van peekelſchuim, ten golven uit gewoſſen,
Neptuin doen vraagen, of het eilandt Delos weêr
Aan 't drijven is. men zeilt en roeit naa 't Kreetſche meir.
O BAARLE! die, hoe oudt, ons noch te jong ontvluchten,
Daar 't Schelt, de Rijn, en 't Y, door zucht tot u, om zuchten.
O mondt! die my zoo vaak met ſpreuken onderhiel.
O brein! daar Cicero, daar Flakkus, daar Virgiel,
Daar Ariſtoteles, en Tacitus in woonde.
O wijsheidt! daar Apol zijn lauwren aan verkroonde,
Hoe zal mijn pen de vreught beſchrijven, die Euroop,
In 't vreedigh Neederlandt, haar allergrootſte hoop,
Bejeegent, zonder u? beſtier haar uit den hoogen.
't Is waar, ik heb uw' lijk niet dan met traanend' oogen,
En zuchten naagevolgt, in plaats van treurgedicht
Te zingen; maar de ſmart belette my mijn plicht.
De Droefheidt bindt de tong. dies ſtort uw geeſten needer,
En vul met Pallas inkt, vol waare weeldt, mijn veeder.
Hoe blaakt de blank' Euroop! al d'andre deelen van
De werreldt koomen zich, op 't eeuwigh vreêgeſpan,

In

In Neêrlandt, voor haar troon eerbiedelijk vertoonen.
Het geel' Amerika, die 't hoofdt met veederkroonen,
Van groen en roodt, omringt, en bey haar ſchouwders met
Een taaie menſchenhuidt, van brein en bloedt beſmet,
Tot pronk, bemantelt heeft, verlaat haar heete paaden,
Om op haar egedis, met ſuikerriet gelaaden,
Euroop' te naaderen. op 't midden van de plaat,
Daar zy haar kleedt meê geſpt, vertoont zich, tot ſieraadt,
Een afgemende zon, die half beneeden d'aarde,
Met haar roobijne koets, en zweeterige paarde',
Die niet dan vuur en vlam, ten muil, en ſnuit uit gaan,
In 't weſt op 't water daalt. het zwart en half gebraân
Afrijke, die de pruik vol goude zanden hingen,
Die met haar borſtkooraal, en oor', en armringen,
En halsſieraaden bralt, beſchrijt haar olyfant?
Behangen met een kleedt, daar Pallas wiſſe handt
De tuin van Atlas, vol van ſchitterende toppen,
Met goudt, en zijd in wrocht. de draak met hondert koppen,
Bewaakt de koopre poort, en braakt 'er niet dan vuur
Op Herkles ſtoute borſt, die ſtandt houdt als een muur.
Hier zwelt de Nigerſtroom. daar ſtaan d'Egiptſche naalde'.
Gins leidt de vette Nijl, die zy naar 't leeven maalde.
Hy zweet, terwijl de zon de gloênde kreeft genaakt;
Elk druppel is een beek, die d'akkers vruchtbaar maakt.
Zijn armen zijn beſtikt met felle krokkedillen.
Hy ſchijnt zijn hoofdt, met riet betulbandt, op te tillen.
Zoo komtze by Euroop', met glimmendt goudt gelaân;
Zy leit het voor haar neêr, en noemt zich onderdaan.
Het geurigh Azië, dat Febus goude ſtraalen
In 't ooſt ter werreldt brengt, trekt nu, om meê te praalen,
Haar ſtaatſitabbert aan, die, langs den breeden zoom,
Met naaldtwerk is verſiert. de ſnelle Tigerſtroom
Stort plotſigh van 't gebergt, en wentelt zwaare rotſen,
En boomen, door zijn loop, om d'oceaan te trotſen,

Al brullend' in den ſchoot van d'Arabierſche kolk.
Hier ſpoelt de zoet' Eufraat de vette kley, om 't volk
Te voeden, over 't landt, en laaft de drooge daalen.
De ſchuimend' Indus beurt, behangen met kooraalen,
En ſlonkerendt geſteent, zijn paarlemoere pruik,
En giet de golleven uit zijn kriſtalle kruik,
Daar hondert beeken van geſmolte glas in vallen,
Met paarelen deurmengt, langs kronkelende wallen,
In 't hobbelende zout. de groote Ganges met
Zijn zwalpendt watervat verrijſt 'er uit zijn wedt,
En keert den Macedoon door 't ſteigeren der vloeden.
Dit heen verteert de zon, door haar vergulde gloeden,
't Kanneele fenixneſt, in 't mirth, en balſſemwoudt;
Om 't gaadelooze dier, nu zeven eeuwen oudt,
Een moeder van zich zelf, en 't geurge neſt, door 't blaaken,
Voort tot een vruchtbaar graf en bakermat te maaken.
Zoo wilze naa Euroop', op 't langgehalſt kameel,
Om, neevens andre ſchat, aan 't vollikrijkſte deel,
Den heilgen wierooktak, daar elk 't rechtvaardigh wreeken
Der gooden meê verzoent, tot een deemoedigh teeken,
Op t'offeren. de Faam verbreit de wiſſe vreê.
Elk walght van menſchenbloedt. het Oorlogh is gedwee.
De vaader Oceaan, d'omarremer der Aarde,
Die op zijn wagenſchelp, met blaauw beſchubde paarde',
Met vinnen groen van mos, en maanen wit van ſchuim,
De ſpoorelooze paân van 't grondelooze ruim,
Al bruizendt, kloofde, deed' het woênde nat bedaaren,
Door zijn beroeſte vork, en riep de waterſchaaren,
Die, om den Krijgh t'ontvliên, in zijn puimſteene zaal,
Die met turkoois verwelft, met purperverft koraal
Gevloert, en kriſtalijn beſchooten is, vertrokken.
De roſſe Triton, zijn trompetter, dien de lokken
En halfgeſplitſte ſtaart, en ſlibberige huidt
Met harde ſchelliper, en ſlijmigh neetelkruidt

Bewoſſen

Bewoſſen is, die ſtak (het dreund' in yders ooren,)
Zijn ſchorre zeetrompet; 't welk een deurboorde hooren
Van paarlemoeder is. zy borlen uit den grondt,
En zien Euroop' vol hoops door 't Neederlandts verbondt.
Vochtleeverende Goôn, (zoo ſprak de Godt der wateren)
Bewoont uw' killen weêr. gy zult niet meer voor 't klateren
Der buſſen ſidderen; noch voor het ſmookendt puin
Der ſteeden aarzelen; maar uw' gehulde kruin
Weêr beuren in de lucht. de groote leegerbruggen,
Die gy (o zwaare laſt!) moeſt ſchraagen met uw' ruggen,
Zijn nu voor 't vreedevúur. men zal uw' vloên niet meer
Met dooden dammen; neen. de boosheidt neemt een keer.
Zy juighden dat het klonk, en zwommen, op zijn ſpreeken,
Dwars door de barning heen, naa hun geëbde beeken.
De Niers perruikte zich met lekker klavergras.
De Leiſtroom met een krans, die hy van bloeiendt vlas,
Van reigers veederen, en geele koorenäaren,
Door een geſtrengelt hadt. de Rijn deurvlocht zijn hairen
Met rijpe muskadel: de Lip met eike lof.
De Maas begaf zich voort in zijn meetaale hof,
Om kooper, yzer, tin, en loodt van een te ſcheyen,
En d'aderen van goudt en zilver uit te breyen.
Ja d'Iber vormde zich een mijter van limoen
En ſmall' oranjeblaân. men ziet hem in citroen'
En groen' olijvenſchaauw van weeld' op 't water danſen.
De Scheldt vertoont zich weêr, in 't midden van de ſchanſen
Die hy te vreezen plagh. al 't onheil is geſtuit.
De Satyrs ſteeken 't hoofdt ten donkren hoolen uit,
Om in hun tempelen van boomen lucht te vinde'.
Zy hippelen door 't boſch, daar Tyter zijn Lerinde,
Die zy belaagen, voor hun ſnoepery bewaart.
De dichtkunſt gaat in zwang. nu ziet men Adelaart,
Op 't Amſterdams tooneel, zijn Haageroos genieten.
Garinter ſpeelt vaſt op zijn ruispijp, rijk van rieten:

Op Amerilles op, de wreede Krijghsgodt wordt,
Nu ons de Vreê omhelſt, met keetens vaſt gegordt,
Uit Neederlandt geſleept, al knarſend' op zijn tanden.
Men hoort geen vrouwekracht, noch ziet geen ſtookebranden.
Men hangt het roer niet meer, om vry in 't veldt te gaan,
Gelaaden op de rugh. het ſtroopen is gedaan.
De weegen zijn gebaant. 't is veiligh op de ſtroomen.
Op Amerilles op, het bloeien van de boomen,
Het ruiſchen van de beek, het blaeten van het vee,
En 't queelen van 't gediert, getuigen van de vreê.
Op Amerilles op, de ſchaaterende buuren,
Die ſtooken 't vreedevuur. de Mey belooft de ſchuuren
Een rijke koorenoeſt; de ſtallen weeligh hooy.
Men drijft de lammren weêr, al zingendt, uit de kooy.
De krijghwolf is verjaaght. dit zijn de goude tyën.
Op Amerilles op, en helpt de Vreê inwyën.
Haar outar is in 't veldt van groene zoôn gemaakt.
Amintas offert palm, en Koridon genaakt
Het outar met olijf, die lauwerier verdoemen.
Kamilla leevert gras, deurmengt met botterbloemen.
Gruzella ſchaapekaas, en Fillis geitemelk.
Op Amerilles op, neem deeze lindekelk,
Daar ik, tot pronk, in ſneedt, ſint ons de Krijgh verbande,
Hoe dat Arkadië godt Pan haar offerhande'
In d'oopen beemd op draagt: gy zult voor onze rey
Als Prieſtereſſe gaan, en plengen verſche wey
Op 't outar van de Vreê, die duinen, daalen, velde',
En boſſchen, voor de ſteên en dorpen oopen ſtelde.
Op Amerilles op, het mes is in de ſcheê.
Zoo klinkt Garinters fluit. o goddelijke Vreê!
(Zoo hoort men Vlaanderen, naa 't ſpeelen van Garinter,)
Ik heb u lang verwacht, ik waand' u in de winter
Te kuſſen; want het vuur der liefde, dat de borſt
Der Neederlanden briet, verboô de koude Vorſt

Het water met een ſchors van ſlibbrig ys te dekken;
Nu komt gy in de Lent, en doet den Krijgh vertrekken,
En maakt haar veldttrompet, en dolle leegertrom,
En 't morzelendt geſchut in Neêrlandt eeuwigh ſtom;
Of zoo 't zich elders rept, 't is om uw komſt te mellen.
Antwerpen doet haar wal en burghpoort oopen ſtellen.
Het hof te Bruſſel juight, om 't heiligh vreêbeſluit.
De teelend' Aardt, die 't hoofdt tot aan de ſchouwders uit
De reeten van een mijn' in Neederlandt quam ſteeken,
En riep: ô Vreê! hoe traagh verſchijnt gy op mijn ſmeeken;
Die ſteekt haar aanzicht nu, noch half met bloedt bemorſt,
Ten klooven uit, en roept: lang leef de Spaanſche Vorſt
Met zijn gebuur in ruſt. lang leef de dappre WELLEM,
Die 't harrenas ontgeſpt, en zijn bepluimde hellem
Doet hangen aan den want, en 't ſlaghzwaardt needer leit.
Bekoorelijke Leeuw! vol fiere moedigheidt,
Gy doet mijn borſt, in dit geweſt, weêr aaſſem haalen.
Opgaand' Oranje zon! de leevendige ſtraalen,
Die gy in d'uchtent van u heerſchappy uit ſchiet,
Belooven Neederlandt, dat vrygemaakt Gebiet,
Een ſchoonder middagh, dan Auguſt de Roomſche volken.
Uw' Vader vocht om vreê; gy drijft de bloedge wolken,
Die, als gy weet, voor heen vergaarden, om dit landt,
Met Schennis, Anxt, Ellendt, Verwoetheidt, Moordt, en Brandt
Te naardren, voor u wech. zy wou noch meerder ſpreeken;
Maar 't vreedevuur begint haar pruik met vlam te leeken.
Haar oogen zijn bezwalkt. haar keel is hees van rook.
Zy trekt haar aanzicht in haar zelf. het ſchijnt een ſpook.
De ſchrandre TESSELSCHA, die Salems ſtarke ſchanſen,
Met Godefroy, om d'eer van heilge lauwerkranſen,
Langs Taſſoos ſpoor, beſtormt, verlaat Jeruzalem,
En zingt aan d'Aamſtelſtroom; maar met een ſcheller ſtem:
Nu zal het veldtgeſchrey van Mavors woeſte drommen,
Noch 't dondren van 't metaal, noch 't bulderen der trommen,

De handt van KONSTANTYN, in FREEDRIX leegerſteê,
Niet meer verhinderen: NASSAU omhelſt de Vreê.
Hy zal in 's Princenhof, met palmen en olijven
Behangen, WILLEMS tijdt met goude vaarzen ſchrijven.
Zijn zwangre fenixveêr, die nu in arbeidt gaat,
Om iet te baaren dat het keurighſt' oor verzaadt,
Belooft ons Poëzy in vierderleie taalen.
De groote VOSSIUS begint zijn aâm te haalen;
Hy ſchuwt zijn Boekery, en viert met Neederlandt.
Den Heer van BRANDTWYK, die het koutſte hart verbrandt
Door kusjes, vol van gloedt, de rechte bruilofshymen;
GRASWINKEL, die de mondt van Roomſch' en Duitſche rijmen
Geſtaadigh overvloeit; en BROSTERHUIZEN, die
Te Leide, Pallas tuin, zoo yvrigh als een bie,
De diere honingdau der wijsheit heeft gezoogen,
En weeder te Breeda, vermaart door ooreloogen,
Door d'ooren, in het brein der leerelingen ſtort,
Zijn beezigh om de Vreê, die my tot zingen port,
Een krans van letteren, die eeuwigh duurt, te maaken.
De fiere BIKKERS, de VAN BAARLES, en de BAAKEN,
De VANDER HOEVENS, en de HOOFDEN, die de bron
Van het geklooft Parnas, en 't wijze Helikon
Beminnen, haaken vaſt, met oopen oor 'en oogen,
Naa 't geen de ruime Dam, of Schouburg zal vertoogen.
Zoo zong onz' TESSELSCHA. Op, Zweedſche Hannibal,
Verſmijt uw' wapenen. de Haaghſche Mars heeft al
Zijn krijghstuigh neêrgeleit, om niet meer bloedt te zwelgen.
De Spaanſche Pyrrhus plant zijn hof vol pallemtelgen.
Staa Hes, en keer uw' heir; want d'ooſterſche Jupijn
Wil al de ſtraalen van zijn blixem, in de Rijn,
En Donau, en de Beldt, voor eeuwigh uit doen dooven.
Op Franſche Herkles, doet uw' knots aan ſpaanders klooven,
En leevertz' aan het vuur. zoo ſluit men voor de Moordt,
Als in Auguſtus eeuw, godt Janus oorlooghspoort.

STRYDT

STRYDT

TVSSCHEN DE

DOODT en NATUUR,

OF

ZEEGE

DER SCHILDERKUNST.

Eedele, grootachtbaare Heer,

MYN HEER

KORNELIS DE GRAAF,

Vryheer van Zuydt-Polsbroek,

OUDT-BURGERMEESTER

en RAADT

der ſtadt Amſterdam, &c.

DE felle Doodt, o GRAAF! verlieft op graven,
Vertoont zich hier tot ſchrik van 't aardts geſlacht;
Al wat ooit aaſſem ſchiep wordt omgebracht:
Z'ontziet noch harders ſtok, noch koningsſtaven.
Vergeefs is 't ſtaaleſchildt en ſteenewal.
De moordtpijl van de Doodt vliegt overal.

Natuur laat zich tot hulp der menſchen vinden.
Zy rukt haar kracht, door noodt geparſt, by een:
Maar d'alverdelgſter wordt om niet beſtreên;
Haar ziekten weeten alles te verſlinden.
De kruiden dienen 't volk ſlechts voor een tijdt.
De doodtſchicht voert een onbepaalde ſtrijdt.

Nu komt de Kunſt, gewapent met haar verven,
En puikpenſeelen, tot bederf van 't graf.
Zy maalt de menſchen naar het leeven af.
Zoo hoedt men al wat leeft voor 't eeuwigh ſterven.
Die zeege dient Natuur in 's werreldts ſchoot.
De Schilderkunſt verwint de Tijdt en Doodt.

Uwer Ed. Groot-achtbaare

verplichtſte dienaar

JAN VOS

STRYDT

STRYDT

tuſſchen de

DOODT en NATUUR,

of

Zeege der Schilderkunſt.

TOen d'opper Jupiter, door zorg gedreeven,
Zijn oog op 't aardtrijk ſloeg, en dat hy 't volk
Zag ſmooren in een poel van heilloos leeven,
Riep hy zijn vlugge zoon, de hemeltolk;
Voort, ſprak hy, bindt de vleugels aan uw hielen,
Gy moet naa 't hof der Doodt; 't is over tijdt:
Ik wil de boozen door haar handt ontzielen;
Dies zeg, dat ik de menſch, die ons beſtrijt,
Ten doel zal zetten voor haar ſcherpe ſchichten.
De Boosheidt wordt door laffigheidt gevoedt.
Men kan de quaân door ſtraf tot deught verplichten.
Zoo ſprak de Dondergodt, en ſmeet de gloedt,
Die Brontes in de ſtaale blixem ſmeeden,
Met zijn vergramde vuiſt, door d'ope locht.
Merkuur, zoo gladt van tong als rap van leeden,
Begaf zich voor gezant op deeze tocht.
Hy deedt de wolken voor zijn godtheidt wijken,
En daalde vaardigh door de dampen heen.
Wie zich in dienſt begeeft van groote rijken,
Moet wakker zijn tot heil van 't algemeen.
By 't nevelige Styx, het veer der zielen,
Vertoont zich een geweſt vol ſchriklijkheidt.

Men

Men ziet 'er niet dan ongedierte krielen.
Het aardtrijk is 'er met vergift beſpreit.
De grachten zijn gevult met bloedt en traanen.
Het is 'er eeuwigh dor; of is 'er groen,
Zoo is 't van neetelen, van ÿbenlaanen,
Van ſcherpe doornen en van diſtelroên.
Hier neſtlen ravens, uilen en herpyen.
Het is 'er ſtaadigh nacht: want Febus laat
Zijn paarden nimmer naa dit moordthol ryen.
In 't midden rijſt een ſlot dat gruwzaam ſtaat.
De Helgodt heeft de wantt' van yzre plaaten,
En ſtaaleſtaaven aan elkaâr doen ſmeên.
Men gaat 'er langs een vloer van herſſenvaaten,
Doodtshoofden, ſchouderblaân en ſchinkelbeen.
Het is 'er yſſelijk in alle deelen.
Voor 't pronkbeeldt brandt een lamp vol beerevet.
Dit lichtvat is gemaakt van bekkeneelen.
Het welffel is van brein en merg beſmet.
Men ſlibbert 'er in bloedt van heldekoppen.
Hier ſcherpt men wapentuigh dat onheil baart.
Daar mengt men blaauw vergift. gins dreit men ſtroppen.
Hier ſtaat een outaar overwreedt van aart.
De prieſter is gekleedt met menſchen huiden.
Hy heeft een doodtshooft tot een wierookvat;
En offert harten van gewijde luiden.
Hier quam Merkuur van vuile miſt bekladt.
De Doodt verſcheen hem op een troon van beenen.
Haar ſchepter was een vreeſelijke ſchicht,
Gemaakt van zuchten, karmen, klaagen, weenen,
En al wat moordery op d'aarde ſticht.
De vlugge boode durft dit ſpook nauw naaderen:
Haar giftig' aaſſem maakte hem bevreeſt.
Het heete bloedt verkoud' in all' zijn aaderen.
Indien de godtheidt ſterflijk hadt geweeſt,

De damp der doodt hadt hem het oog gelooken.
Hy maakte haar zijn laſt van ver bekent,
En deiſt voort uit het hof der woeſte ſpooken.
De Doodt, die alles door haar wapens ſchent,
Deedt driemaal op een menſcheſchonk trompetten.
Hier op omringden haar een wreede ſtoet.
Het toomelooz' Geweldt, de ſchrik der wetten;
De ruſtelooze Wraak, beluſt op bloedt;
De pratte Staatzucht, dol naa heerſchappyen;
De ſidderende Schrik, de bleeke Vrees,
De woede Krijgh, verzelt van Roveryen;
De heete Moordt, verlieft op menſchevlees;
De hatelijke Twiſt, de val der ſteeden;
En al wat ſterven baart quam in de Raadt.
Mijn krijgsvolk, ſprak de Doodt, die peſt der Vreede,
Nu is'er ſtof tot roem voor onze Staat:
Want Jupiter ontzeit de menſch het leeven.
Merkuur heeft ons, door 't hemelſche beſluit,
Het menſchelijk geſlacht tot roof gegeeven.
Wie zucht tot krijgsroem heeft, ſtreef nu voor uit.
Men krijgt geen zeege dan door dapperheeden.
De lijkcypres zal voor de ſtoute zijn.
Voort baan een bloedigh ſpoor, ik zal uw ſchreeden
Haaſt volgen in een yſſelijker ſchijn.
Zoo ſprak zy, en het ſpook daar zy op ſteunde,
Maakt zulk een handgeklap in haar ſpelonk,
Dat d'afgrondt met zijn yzre wallen dreunde.
De Helhondt blaften driemaal dat het klonk;
De weerklank ſloeg de kroon van Plutoos hairen;
En ſmeet de boot van Karon op het ſtrandt.
Nu ſcheurde d'aardt van een om 't ſpook te baaren.
De Staatzucht tradt voor uit als moordtgezant;
Men zag haar in geen harders hutten ſchuilen:
Zy ging in huizen hemelhoogh gebout,

Daar 't gulde welfſel ruſt op marmre zuilen.
Zy was verlieft op kroon- en ſcheptergoudt.
Men zag haar, om aan 't purperkleedt te raaken,
Al d'aardt bepurperen met eedel bloedt.
Elk kreegh nu toegang onder hooge daaken.
Nu volgt de Doodt, verwaant door overmoedt;
Zy hadt haar wapenrok, om meê te praalen,
Met kroonen, zwaarden, boeken, roozenhoên,
En dorre kranſen kunſtigh doen bemaalen.
Dit was een teeken dat zy 't al deedt bloên.
Haar koets was met een menſchenhuidt behangen,
En wierdt van raavens door de lucht gevoert.
De heillooz' uil, bodin der lijkgezangen,
Zat achter op 't verhemelt vaſt geſnoert.
Elk ſchrikte toen die vyandin van 't leeven,
Gebooren uit de ſchoot der helſche Zondt,
Zoo heet op menſchemoordt, langs d'aardt quam zweeven:
Want zy, die al wat aaſſem ſchiep doorwondt,
Quam hier een ſchatting vol van gruwel eiſſen,
Die elk met hartebloedt betaalen moeſt.
Haar ſcherpe ſlagzwaardt was een kromme zeiſſen;
Een ſabel daar zy 't leeven meê verwoeſt.
Waar dat zy met haar waagen quam verſchijnen,
Verwelkte het gebloemt' en groene kruidt.
De zon die 't al verquikt begon te quijnen.
Haar ſchaaduw bluſten 't vuur des leevens uit.
Men zag de viſſchen in het water ſneeven.
't Gevogelt, dat zy in de lucht genaakt',
Verloor, in 't zingen, het geluit en leeven,
En viel op d'aarde die naa byſtandt haakt.
Het vaardigh ſterven ſtrekt de Doodt tot zeege.
Door bloedtvergieten krijgt haar aanzicht glans.
De zwakke menſch, op aard' om hulp verleegen,
Sloegh het bedroeft gezicht naa 's hemels trans:

Och,

Och, och Natuur, och moeder aller dingen,
Zoo riep men met een deerelijk gelaat;
Ziet gy uw liefſte ſchepſels niet beſpringen?
Of walgt gy van de menſch, uw eigen zaadt?
De ſnelle Doodtſchicht komt ons dol verſlinden.
De verſche lijken leggen overal,
Gelijk de blaaden, als de woeſte winden,
In 't felſt der Herfſt, in 't boſch, op berg en dal
De boomen ſchudden, dat de telgen kraaken.
Geen ſtaale borſtweer ſchut het Doodtgeſchut.
Nu woedt het ſpits in hemelhooge daaken;
Dan weeder in een lage rietchut.
Men kan de vlugge moordtpijl niet bepaalen.
Wat baat het u dan dat gy by Jupijn
In 't midden van de blaauw turkooize zaalen,
Bezaait met ſtarren van een helle ſchijn,
Ten toon moogt zitten in vergulde troonen,
Als gy ſlechts voor een enkle poos gebiet.
Wie macht heeft laat zich niet van minder hoonen.
Gedoog niet dat de Doodt dus vinnigh ſchiet.
Zoo riep men naa het hof der hemelgooden.
Terwijl dat dit op d'aardt gebeurde, hadt
Natuur al wie haar dient ten hoof ontbooden.
Dit hof wordt van een zuivre lucht omvat.
Hier koomen, als het Jaar begint, de reien
Der gooden en godinnen van de zeen,
Van ſtroomen, bergen, mijnen, boſſchen, weien,
En al wie vruchten baart voor 't algemeen;
Want deez' verſchijnen hier om 't zaadt te haalen
Van allerhande ſteen, van kruidt, van graan,
Van paarlemoer en dienſtige meetaalen:
Dat zy, om 't volk in alles te verzaân,
Door hulp der Maanden, Weeken, Daagen, Uuren,
Elk op zijn beurt, doen koomen in het licht.

De werreldt kan niet zonder vruchten duuren.
'tIs drok in deeze plaats, elk volgt zijn plicht.
Deez' vormen zaadt. die weegen. andre deelen.
Deez' blaaſt 'er leeven in. in dit gebiet,
Vertoont zich een geweſt vol luſtpriëelen:
Dit is omheiningt van een zilvre vliet.
Hier ziet men duizenden van ſchimmen krielen.
Deez' worden hier tot zeekre tijdt bewaardt;
Want dit zijn niet dan ongeboore zielen:
Die, ſchoonz' onſterflijk zijn door hemelſch aart,
Met ſterflijk vlees en bloedt ter werreldt koomen.
Het binnenſt van dit oordt heeft vrou Natuur
Tot haar vertrek en zetel ingenoomen.
Zy hadt de dunne Lucht, het lichte Vuur,
Het driftigh Water en de zinkend' Aarde,
Vier opperſtoffen, aan haar rechtehandt.
Dit zijn de godtheên daar zy 't al door baarde.
Het lieve Leeven ſtondt aan d'ander kant.
De jonge Lent, beluſt op grasgehuchten;
De naakte Zoomer, die ons kooren geeft;
De guure Herfſt, met haar verzaadtbre vruchten,
En d'oude Winter, die van koudtheidt beeft;
Vertoonde zich in 't midden van de zaalen.
Hier quam de heete Zon en koude Maan,
Deez' met geſtarnt verſiert, en die met ſtraalen.
Mijn rijxtrauwanten, ving d'Almoeder aan,
Nu dat het volk vermeert door heiligh paaren,
Begeer ik dat gy d'Aardt, door my bevrucht,
Zoo lang ze zwanger gaat en in het baaren,
Meer dienſt zult doen. terwijl zy zulk een zucht
Betoond' aan yder menſch, zoo hoogh van waarde,
Vernam zy 't moordtgeſchrey. ô droeve ſtandt!
De ſleutel waar dat zy de vruchtbaar' Aarde,
In 't voorjaar, meê ontſluit, viel uit haar handt.

De

De hemel daverde door 't neederſtorten.
Hoe! moet ik hooren, riepze, dat de Doodt
De draadt des leevens, door haar ſein, kan korten?
De menſch, daar ik mijn gaaven in beſloot,
Heb ik geſchept om eeuwigh meê te pronken.
Al wat het aardtrijk teelt, dat is alleen
Dit ſchoonſte ſchepſel tot vermaak geſchonken.
Zal ik dit woên dan moeten dulden? neen.
Ik zal haar moorden, zweer ik, haaſt beletten.
De ſchrandre Kunſt is ſtarker dan Geweldt.
De Noodigheidt weet het vernuft te wetten.
Zoo ſprakze, maar door Schrik en Spijt ontſtelt.
Zy riep de Willigheidt, een van haar maagden.
Voort, zegtze, haal mijn koets; mijn reis ſtrekt var.
De Willigheidt, die haar in all's behaagden,
Bereid', in aller yl, de vlugge kar.
Deez' is van windt gevormt, die Sefier baarde.
Men ſpant geen kleppers aan de diſſel-boom:
De vier Getyen ſtrekken haar voor paarde'.
Het Jaar, haar vaader, vat terſtont de toom.
D'alteelſter zetten zich op deeze waagen.
De dartle Jongheidt, aangenaam van leeſt;
De milde Rijkdoom, die zich doet behaagen;
En d'eedle Wijsheidt ver beroemt door geeſt,
Geleiden haar tot aan het ſpoor der wolken,
Voort voerman, riep Natuur, maak grooter vaardt;
Ik wil al wat hier ſchuilt, tot heil der volken,
Bezoeken, en gebiên dat het op d'aardt,
Noch zee, geen leevendt ſchepſel zal verſlinden.
Het Jaar, haar voerman, nam een ſneller vlucht,
En bracht haar eerſt in 't hof der ſtarke Winden.
Dit is een plaats omheint van graauwe lucht:
De ſtrenge Noordewindt, de plaagh van 't Zuien,
Verſchijnt 'er op een troon van ruwe ſteen.

Hy zwaait een yzre ſtaf, die hy vol buien,
En woeſte ſtormen, door Vulkaan, deê ſmeên.
De Winden vliegen hier op dunne vleugelen.
Het huilt, het gonſt, het loeit en gilt 'er naar.
Het raazend' onweer laat zich niet beteugelen.
Gy woeſte, graauwt ze met een ſtraf gebaar,
Die uwe krachten braakt op holle golven,
Om al wie dat de zee om winſt deurvaart,
In 't pekel van haar boezem te bedolven;
Gy, zeg ik, die in 't ingewant van d'aardt,
De grondt doet ſchudden dat de bergen rijten;
Een ſiddering, die huizen hoogh en wijt
Zelf gooden tempelen om ver durft ſmijten,
Ik wil niet dat gy mijn geſlacht beſtrijt.
Het wordt my, door de Doodt, te ſtout beſprongen.
Mit heeft ze hen een ſcharpe breidel in
Hun bulderend' en harde bek gewrongen.
Zy brulden gruwzaam: maar de Schepgodin,
Deedt hen, door 't dreigen van haar oogen, zwichten.
Nu mend' ze naar een wolk die hooger ging.
Hier vindt men zwavelvuur, ſalpeterſchichten,
En kamferfakkels hel van ſchittering.
Het dreunt 'er gruwelijk van donderklooten.
De ſlaagen zijn deurmengt met blaauwe vlam.
Deez' woedt op kielen. die op hooge ſlooten.
Een ander klooft de boomen zwaar van ſtam.
Zulk een is afgerecht op toorenkneuzen.
Dit is het wapenhuis van godt Jupijn.
Hier haalde hy geweer, toen 't heir der reuzen
Zijn rijk beſtormden, om dat boos fenijn
Zijn onbepaalde krachten te doen weeten.
Zy bluſten 't blixemvuur, dat heilloos blaakt;
En ſloot de dolle donder aan een keeten.
Van hier is zy in 't koudt geweſt geraakt.

Hier houdt de Winter ſtandt, om ſtof te leenen.
Het is 'er ruigh van rijp en wit van ſneeuw.
Het kraakt 'er waar ze rijdt van hagelſteenen.
Dit yzigh oordt begon met d'yzereeuw.
De dingen worden hier uit miſt gebooren.
Hier zweeft een lucht die 't bloedt in d'aadren ſtremt,
En 't volk in ſneeuw, als in een poel, doet ſmooren.
Zy heeft deez' kille plaats door warmt getemt.
Nu rijtze naa de twalef hemel Merken,
Die, op het zonneſpoor, vol ſtarren ſtaan.
Hier gaf zy yder laſt om niet te werken,
Dat aan de menſch, haar ſchepſel, kan beſchaân.
Ten leſten wentze na de laagſte weegen,
Waar dat zy over reedt verkoelde 't woên.
Haar aaſſem viel op d'aardt gelijk een reegen.
De dorre ſteenklip zwol en baarde groen.
De dooden wierde 't bloedt weêr warm in d'aâren.
Indien de zielen niet, door Karons boot
Dwars over Styx gezeilt, in d'afgrondt waaren,
Zy hadt ze weêr herſtelt, in ſpijt der Doodt:
Maar wat de hel ontfangt laat zy niet ſlippen.
Nu daalt zy in het heet en zweetend' Zuidt;
Dan in het koude Noordt vol ſteile klippen;
Hier in het dagend' Ooſt, verrijkt door kruidt;
Gins in het goude Weſt, daar 't licht komt daalen;
Zy klom op bergen tot aan 't zweevendt zwerk;
En ging in holen tot aan Plutoos zaalen.
De Noodt, die veel vermagh, ontziet geen werk.
Wie eeuwigh op zijn zeteltroon wil brallen,
Moet zorg noch zweet noch geen gevaar ontzien.
Waar dat de zorg ontbreekt zal 't rijk vervallen.
De vlugge Wakkerheidt kan lagen vliên.
Hier kreegze wortels, ſteenen, gommen, ſappen,
En groene kruiden die zy dienſtigh ſchift;

Elk overdierbaar door zijn eigenſchappen.
Zy mengde balſem met gevreeſt vergift.
Niet is 'er, door Natuur, vergeefs gewoſſen.
Zy maakt' all' haare vruchten naa den eis.
De Heelkunſt komt de menſch bywijl verloſſen.
Zy quam, met zulk een ſchildt voor 't weeke vleis,
Het krachtelooze volk behoên voor ſneeven.
Dus heelde zy op aardt de diepſte wondt.
Hoe! riep de koude Doodt, ik die het leeven
De draadt, die haar bewaart, wel eer ontbondt,
Wordt nu verhindert in mijn zeegbaar ſtryen.
O Jupiter! hebt gy my toegeruſt?
Zoo ly niet dat Natuur uw heir doet lyen.
Of is uw wraak door d'eerſte ſtorm gebluſt?
Een halve wraak kan niet verzeekert weezen.
Wie 't zwaardt niet ruſten laat voor 't endt der ſtraf,
Doet zich aanbiddelijk van yder vreezen.
't Begin was veel te fel, of 't endt te laf.
Zoo ſprak de Doodt, en wurp haar ſcherpe pijlen,
Vergramt, om hoogh. ſtrak hoord' zy een gerucht,
Dat uit een nevel op haar aan quam ylen:
Dit was geſteen, gekarm, geklaagh, gezucht,
Deurmengelt met een klank van deerlijk weenen:
Maar toen de wolk verdween, zag zy 't geweer
Allengs veranderen; hier vielen beenen;
Daar ſtorte hoofd' en arm en ſchouders neêr.
Zy zag haar pijlen heel van leeſt vervormen;
Maar niet van vinnigheidt: want dit geſlacht,
Uit moordtgeweer geſchept, wou d'aardt beſtormen;
Doch in de ſchijn van Ziekten, groot van kracht:
Zoo noemt men deeze beulen aller menſchen.
Nu riep de Doodt, geneigt tot wreedigheên,
Dit heillooz' heir, om 't leeven te verſlenſchen,
Door Bloedtdorſt, haar heerout, ter vlucht by een.

Strak

Strak quam de koude Koorts, de heete Peſten,
De vette Dronkenſchap geverft door drank;
De holle Gulzigheidt, verlieft op meſten;
De bolle Waterzucht, de vuile Stank,
De vaale Bloedtgang, die nauw aâm kan haalen;
De maagre Teering, die al gaande ſterft;
De geile Min, verzelt van Venus quaalen;
En d'ydle Wanhoop, die zich zelf bederft
Door vuur, door water, ja door mes en koorden.
Dit waaren hopluy van haar leegerſtoet,
Al t'zaamen afgerecht op gruwlijk moorden.
De Doodt, omheint van dit vervloekt gebroedt,
Vertoont zich met een kroon van lijkeipreſſen;
Die zy, tot roem, met lauwren had deurvlecht.
Op, riep dit opperhooft der moordereſſen,
't Is overtijdt dat gy de menſch bevecht.
Natuur, hun moeder, komt mijn macht vertreden.
Geen vuilder brandtmerk voor een machtigh Vorſt,
Dan 't ſmartende verlies van moogentheeden.
Voort, kruipt dit bros geſlacht tot in de borſt.
Het heir verdeelt zich ſtrak in alle rijken.
Dit leger was Natuur in 't woên te wreedt.
Haar allergrootſte kracht moeſt zelver wijken:
Of zoo de Kunſt haar immer voordel deedt,
Zoo was het ſlechts om 't leeven te verlangen.
Wie dat toen dranken aan de zieken gaf,
Wierdt dikwijls zelf, voor 't bedt, met ziekt' bevangen,
Ja raakte met die ziek, of eer in 't graf.
Men zag de draagers met de lijken vallen.
Dit baarden haar een nijpendt hartewee.
Haar groene mantel, daar zy meê ging brallen,
Om dat 'er Pallas hemel, aardt en zee
In hadt gewrocht, elk met zijn eigen verven,
Verſcheurden zy als rag. zy zwol van ſpijt.

De Leeventeelſter ſcheen toen zelf te ſterven.
De Doodt die nimmer lacht deedt 't op die tijdt.
Waar zal ik nu toch, riep ze, naa lang zwijgen,
In 't uiterſte gevaar, om byſtandt gaan?
Wanneer men dienſten, door verzoek, kan krijgen,
Dan houd men eerlijk by zijn minder aan.
Zal ik de Schilderkunſt nu moeten ſmeeken?
Ik heb haar, ik beken 't, te lang benijdt.
Waarom? om dat zy naa mijn kroon komt ſteeken.
Maar het verandren van de vlugge tijdt,
Kan bittre vyanden tot vrienden maaken.
De Noodt, die ſchrander is, zoekt yders gunſt.
Zoo ſprak zy met haar zelf, heel doodts van kaaken,
En ging naa 't hof van d'eedle Schilderkunſt.
In 't midden van een ruime lauwergaarde,
Leit een verheeve huis van marmerſteen.
Hier hangen ſchilden. hier beroeſte zwaarden.
Hier leit een doodtshoofdt. hier een menſchebeen.
Hier pronkt een leeuwshuidt. hier gepeeſde boogen.
Wat varder boeken met een oude bandt.
Men ziet 'er overal iet vreemts vertoogen.
Wat elk verwurpen heeft krijgt hier weêr ſtandt.
De kunſt verkieſt by wijl verachte dingen,
De wanden zijn met zwarte kool bemaalt.
Men kan de handt der geeſten niet bedwingen.
De blijde dagh, die in de kamer daalt,
Komt hier ſlechts door een enkel venſter heene,
Dat, om het licht, in 't noorden is gemaakt.
Hier quam Natuur, heel nat door ſtaadigh weenen.
De goude Kunſt, die zy beleeft genaakt',
Was toen vaſt bezigh met haar aartigheeden.
Haar blonde hairen hingen half gevlecht.
De zyde tabbert, daar zy haar meê kleeden,
Was haar ſlechts met een riem om 't lijf gehecht:

Want yver, weet men, wil geen tooien lyen.
De Poëzy haar grootſte zuſter, daar
De braafſte geeſten 't keurigh oor naar vlyen,
Hadt zy, tot hulp, geſtaadigh neevens haar:
Want zy wiſt voordeel uit haar raadt te haalen.
Deez' twee zijn by de Grooten groot geacht.
De kunſten gaan tot in de Konings zaalen.
Nu ſprak Natuur, geheel door rouw verkracht,
O Schilderkunſt! ô lieffſte van mijn kinderen!
Op, help u moeder, want zy is in noodt;
Mijn oude krachten, ziet gy, zijn aan 't minderen:
Al wat ik immer ſchiep is voor de Doodt.
Zy wil niet dat 'er iet op aardt zal blijven,
Daar ik meê pronken kan. ô ongeval!
Gy kunt my, zoo gy wilt, door kunſten ſtijven.
Ik geef u alle verven zonder tal.
De fierſte die op 't aardtrijk, door hun werken
Lang leevent zijn, behoort men ook te zien.
Men kan 't gedachte door het oog verſterken.
Mijn Staat vervalt zoo gy geen hulp wilt biên.
De gaaven worden tot gebruik gegeeven.
De Wijsheidt maakt zich door haar pen vermaart.
Dies doe de menſchen door 't penſeel herleeven.
Zoo ſprak ze vol van ſmart en zeeg ter aardt.
De Schilderkunſt, tot in haar ziel bewoogen,
Omhelſt haar moeder op het droef vermaan;
En looft haar, door het wenken van haar oogen,
(Want zy is ſtom) geſtaadigh by te ſtaan.
Die groote haatſter van het ſchichtigh ſterven,
Die wapendt haar in ſpijt van 't hongrigh graf,
Met allerhande puik van vaſte verven;
En teekende de menſch naar 't leeven af.
De Doodt begon hier door van ſchrik te beeven.
De grijze Tijdt die nu graagh ruſten wou,

Wierdt, door de Maalkunſt, nu weêr ſtof gegeeven,
Daar al zijn kracht vergeefs op woeden zou:
Hy liet zijn vaale vleugels moedloos hangen.
Toen vrou Natuur de kracht der Kunſt vernam,
Sprak zy: ô Dochter die de Doodt kunt prangen!
Ik zal, tot loon, al wie ik ſchep een vlam
Doen voelen, die de Schilderkunſt zal volgen.
Gy zult all' oogen binden aan 't panneel.
Geen woedend' yzereeuw, hoe helſch verbolgen
In 't blanke harrenas, zal 't puikpenſeel
Begraaven kunnen onder 't puin der muuren.
Men zal de verven meer ontzien dan bloedt.
De fiere Maalkunſt zal meetaal verduuren.
Ik zie, mijn kindt, ik zie de tijdt te moedt,
Dat in het Noordt, beſpoelt van zoute golven,
Een ſtadt zal rijzen uit een viſſchers hut,
Al leit haar grondtveſt nu in veen gedolven,
Die u zal ſtrekken tot een ſtarke ſtut:
Want mit dat Amſterdam (dus zal ze heeten)
De gaffel zwaaien zal van alle zeen,
Zal 't grimmelen van Schilders en Poëeten:
Deez' zullen in dit hooft der waterſteên,
Een broederſchap, door Kretſers raadt, oprechten,
Om u op 't jaargety ten dienſt te ſtaan.
Briezé zal, tot ſieraadt, feſtonnen vlechten
Van ſpeel- en bou- en wapentuigh, en blaân
Van lauwren offeren op uw altaaren.
Zoo wordt uw Faam behoedt voor ondergang.
Apollo zal hier met Apelles paaren.
De Dichtkunſt met haar dochters Maatgezang.
Hier ziet men Rembrandt, Flink, de Wit, Stokade,
Daar van der Helſt, de Koningen, Quillien,
Van Loo, Verhulſt, Savooy, van Zijl, wiens daade'
In 't kleen zoo groot zijn dat de Doodt moet vliên:

Men

Men ziet 'er Bronkhorſt, Kalf en Bol uitmunten;
En Graat en Blom en die penſeel en plet,
Veel waarder ſchatten dan de heldre punten
Van dierbaar diamant in goudt gezet.
Die Stadt zal zich zoo ver, door haare verven
Doen roemen, als haar ſcheepen zee beſlaan.
Zoo ſprak Natuur, die 't volk, gedoemt tot ſterven,
Nu veiligh, voor de pijl der Doodt, zag gaan.
Men zag de mannen die door wijze raaden,
Hun landt behoeden voor het woeſt Geweldt;
En zulken die door dappre heldendaaden,
Met loof bekranſt zijn in 't gewapent veldt,
Voor eeuwigh deur de wijde werreldt zweeven.
De Doodt heeft op die tijdt haar Staat beſchreit:
Want wie dat brein heeft wort tot deughdt gedreeven,
Op hoope van zijn aardtſch onſterflijkheidt.
Dus zag Natuur haar ſchepſels weeder leeven,
Door verf, vol vlees en bloedt, op 't vlak panneel.
De ſcherpe Doodtſchicht wijkt voor 't ſtomp penſeel.

BYSCHRIFTEN

OP

AFBEELDINGEN, &c.

BYSCHRIFTEN.

Zijn Excellentie den Heer
JOACHIM GERSTDORP,
Ridder, Ryx-Hofmeeſter in Deenemarken, &c.

Door Karel van Mander geſchildert.

DUs laat zich Gerſtdorp zien, het licht der koningryken,
Dat deur een wolk van bloedt komt ſtraalen aan de Beldt.
Zyn brein vol wysheidt hoeft geen hart vol moedt te wyken.
Een afgerecht vernuft is ſtarker dan geweldt.
De Tydt heeft hem deurzult in 't merg der grootſte dingen.
Zyn ſpreuken, ryk van zin, zyn paarlen aan de kroon.
Hy waakt, tot ſchrik van al die Freedrix hof beſpringen:
Op zulk een ſteunſtyl ruſt de Deenſch' en Noorſche troon.
Wie dat zyn Vorſt verlaat, hy blyft in ramp en zeege.
De tong der wyzen ſtrekt de Vorſten tot een deege.

Den Eed. Geſtr. Heer
HENDRIK BIELKE,
Ridder, Ryx-Vys-Amiraal van Deenemarken, &c. Stadthouder van Yslandt, &c.

Door Karel van Mander geſchildert.

DUs ziet men Bielke, d'arm der trouwſte Ryxpilaaren:
Het Onder-opperhooft der Deenſch' en Noorſche zeen.
Hy brandt om Yslandt, door zyn ſcheepsheir, te bewaaren:
Zoo houdt hy, door zyn wacht, de kroon en ſtaf by een.
Wie voor zyn Koning ſtryt doet loffelyke daaden.
Zyn krygsdeugdt hoeft geen faam, zy maakt haar zelf vermaart.

Dit Stamhuis pronkt van oudts met helden lauwerblaaden.
Nu waakt het, om zyn Vorſt, door donderbus en zwaardt,
Tot heil van 't Deenſch geweſt, met luiſter te doen ſtygen.
De ruſt der Ryken is door wakkerheidt te krygen.

Den Eed. Geſtr. Heer
HENDRIK SANDRA,
RIDDER, &c.
Ritmeeſter.

Door Geeraarts van Zyl geſchildert.

DUs toont de kunſt Sandra gewapent met een deege.
Zoo waakt men in de vreê, tot ruſt van 't yrye Landt.
Wie wakker is bewaart de vruchten van de zeege.
De zucht tot reizen dreef hem naar de Poolſche ſtrandt:
Hier vondt hy zich bywyl in ys en ſneeuw begraaven.
Wie dat hem nu wil zien, moet hem langs d'Yſelſtroom,
Op 't moedigh paardt, gevolgt van ruitery, zien draaven.
In 't noopen met de ſpoor, en 't handelen van toom,
Ontwijkt hy Kaſtor niet, beroemt op paardemennen.
De roem van kunſt is beſt door 't keurigh oog te kennen.

Mejuffer
MARGARETA TORTAROLVS,
Zyn Gemaalin, door de zelfde geſchildert.

APel, gy maalt Margreet, om na haar doodt te leeven;
Maar 't is vergeefs: haar Faam is ſtarker dan de doodt.
Al wat Natuur aan elk bezonder heeft gegeeven,

Quam

Quam zy by haar alleen uitſtorten in haar ſchoot.
Door kunſt en wysheidt kan men alles overwinnen.
Wie andren overtreft verkrygt onſterflykheidt.
Vertoon haar in 't gedrang der wakkre Zanggodinnen:
Maar als een Pallas, die dit Neegental geleit.
Zoo zult gy Margareet naar 't leeven doen gelyken.
Een Beelt vol geeſt en kunſt hoeft geen Godin te wyken.

Den E. Heer
PIETER FLORISZOON,
Vys-Amiraal van Noordt-Hollandt &c.

DIt is hy die 't geweldt vol moedts aan boordt durft klampen,
Spyt hagelbuy van loodt en regenvlaag van bloedt.
Een ſtrijdtbaar waterheldt ontziet geen oorloghsrampen.
Hy ſtapt zyn doodt in zee, tot heil van 't Landt, te moet.
Zoo kreegh hy vaſte roem op Tetis loſſe paaden.
De ſcheepskroon wordt gekocht voor dappre heldendaaden.

Den Eed. Heer
ANDRIES DE GRAAF,
Oudt Raadt ter Rekenkamer van Hollandt &c.
Nu Burgermeeſter t'Amſterdam.

Door Ian Lievenſen geſchildert.

DUs leeft de dappre Graaf, die 't hofampt heeft verlaaten.
Zoo groot een hooftdeugdt paſt een Hooft van 't hooft der ſteên.
Wie dat zich zelf verwint kan d'eigenbaat vertreên.
Toen Kato 't hof verliet, verliet hy d'onderzaaten:

Maar deez' verlaat het hof tot heil van 't bloeiendt Y.
Zoo ſlaaft men niet voor zich: maar voor zyn burgery.
't Gezagh is heerelyk: doch vol bekommeringen.
De Graaven leeven voor het Recht der ſteedelingen.

Mevrouw
CHRISTINA DE GRAAF,
Zuſter van de gemelde Heer, &c.

GY laat ons 't buitenſt van Chriſtyn door kunſt beoogen.
Wie haar wil treffen moet beleeftheidt, oordeel, geeſt,
En wakkerheidt alſaam in haar alleen vertoogen.
Het oog vernoegt zich met geen lichaam braaf van leeſt.
Wy eiſſen 't waardtſte van het Huis der ſchrandre Graaven,
Dat door de ſchelle faam zoo heerlyk wordt verbreit.
Het keurigh oor bemint de heerelykſte gaaven.
De glanſen worden met het lyk in 't graf geleit.
Vertoon ons 't eedelſt door de kracht van uw penſeelen.
De weetenſchappen zyn onſterfelyke deelen.

MARIA DE MEDICIS,
Koningin van Vrankryk, &c.

Door Hondthorſt geſchildert.

DUs toont zich Medicis, een moeder van drie Ryken.
De dooren van de Nydt verſteekt haar leelybloem.
Al wat Fortuin aan veel der Grooten ooit deedt blyken,
Heeft zy alleen gevoelt. onzeeker is den roem.
Haar klimmen wordt verpooſt door zwaare ballingſchappen.
De troonen zyn van goudt: maar ſlibberigh van trappen.

IZABELLA KLARA EUGENIA,

Hartogin van Brabandt &c. in Nonnekleeding.

Door van Dyk geſchildert.

DUs ziet men Izabell de hooffchè praal verdryven.
Zy leit het purper om de nonnekleeding af.
Haar hooft behaagt geen kroon, dan die van vreed' olyven.
Zy kieſt de palmtak voor de goude paarelſtaf.
De toppen van haar deugdt gaan hooger dan de wolken.
De deugdt der Grooten ſtrekt een baak voor alle volken.

Den Eed. Heer LAMBERT HENDRIKSZ. anders MOOI LAMBERT,

L. Amiraal der watervlooten van haar Hoog-Mog.

DUs ziet men Lambert, die getergt tot oorlogsdaaden,
Zyn vyanden beſprong, in 't aanzien van de Moordt.
Wie heldenroem bemint heeft zucht tot lauwerblaaden.
Hy klampt den Taag en Turk in 't weſt en ooſt aan boordt,
In ſpyt van 't dondrendt ſchut en blixemende klingen.
De dapperheidt ontziet noch vuur, noch ſtaal, noch loodt.
Wie dat om zeege vecht is moedigh in 't beſpringen.
Hy vondt zich meenigmaal in 't heetſt van 's vyandts vloot:
Maar hy verwon 't Geweldt, of deedt de zeepeſt wyken.
De ſcheepskroon is voor 't Hooft van die de vlag doet ſtryken.

LAURA. *Aan de Schilder.*

MAal Laura met een ſpeer, zy zal Minerf gelyken.
Verſchynt zy met een boog, men ziet de Jagtgodin.
Geef haar een goude ſtaf, zy zal geen Juno wyken.
Vat zy een appel, z'is de Moeder van de min.
Vertoef. myn Laura hoeft geen praalglans van Godinnen.
Al wie men by haar lykt, geniet onſterflyk' eer.
Wie yder overwint, laat zich van haar verwinnen.
Vertoon haar in het veldt: Natuur vereiſt geen meer.
Het zonlicht kan geen glans van bruine wolken haalen.
Wie ſchoon is van zich zelf hoeft geen geleende praalen.

Den Eed. Heer
ANDRIES BIKKER,
Heer van Engelenburg,
Burgermeeſter, Raadt en Bewinthebber der Ooſt-Indiſche Maatſchappy t'Amſterdam, &c.

DUs ziet men 't waakend' oog van 't hooft der vrye ſteeden.
Op zulk een ſchildtwacht gaat het bloeiend Landt te ruſt.
Zyn zorg behoeden ons in oorlog en in vreede.
Hy waakt hier in het Noordt door raadt voor d'Ooſterkuſt.
Wie heel voor andre leeft is alles te betrouwen.
Veracht Fabricy 't goudt? ſpreekt Kato voor 't gemeen?
Strydt Brutus om het volk uit ſlaaverny te houwen?
Wie Bikker kent, bevindt die drie in hem alleen;
Met reeden blaaſt de Faam tot in het oor der Mooren:
Deez' is niet voor zich zelf, maar voor het landt gebooren.

Mevrouw

Mevrouw
KATRINA BIKKERS,
Gemaalin van den Eed. Heer
ANDRIES BIKKER, &c.

DIt is Katryn: maar 't is vergeefs door verf te leeven.
Haar inborſt overwint de pylen van de Doodt.
De deugden worden in het brein van 't volk geſchreeven.
Zoo volgt zy Englenburg, haar trouwe bedtgenoot:
Deez' zoekt het Landt, als zy haar huis, door zorg te hoeden.
Door Staat- en huiszorg keert men alle teegenſpoeden.

OVIDIUS NAZO.

DIt is Ovidius, die door zyn veedelſnaar
Apolloos luit verdooft, gelyk de zee de beeken.
Virgiel wordt by Homeer, en Flakkus by Pindaar,
Twee Koningen in kunſt, tot hunne roem, geleeken:
Maar dit vernuft heeft ſtaagh een ander voor getreên.
De braafſt der geeſten kan men nooit meer eer bewyzen,
Dan dat men zegt: hy volgt de ſchrandre Nazoos ſchreên.
Hy deedt de Faam van d'aardt tot aan de ſtarren ryzen,
Om in de ruime maan een andre werreldtkloot,
Die z' in haar boezem heeft verburgen, op te zoeken:
Want deêze werreldt is, hoe ongemeete groot!
Te kleen, om 't eêl verſtandt t'omvatten van zyn boeken.
Hier hoeft geen ſchildery: 't is ſlechts een ydle leeſt.
Wie ryk van brein is zoekt geen eeuwigheidt door verven.
Het heele lichaam was niet dan een enkle geeſt.
De geeſt, die ſchrander is, heeft geen gevaar voor ſterven.

Beeldt

Beeldt van de Griekſche Veldtoverſte SOFOKLES, &c.

DUs ziet men Sofokles, zoo dapper met het wapen
Als ſchrander met de pen, van marmerſteen geſchapen:
Maar wie hem hooren wil hoe hy t'Athene zong,
Moet luiſtren naar de maat van zyn Elektraas tong.

A. DE POORT, *Godtgeleerde* &c.

DIt is de Poort daar zich de ziel op durft betrouwen.
Door deeze kan men 't heir des afgronds buiten houwen.
Wie zich verzeekren wil behoeft geen andre wyk.
Men gaat deur zulk een Poort tot in het hemelryk.

VRBANVS DE ACHTSTE,

Uit het Huis der Barbarinen, &c.

DUs ziet men Barbaryn: maar geen barbaarſch gemoedt.
De Kerk verſiert zyn kruin met gonde myterkroonen.
Apol gaf hem wel eer, zyn groene lauwerhoedt.
Nu hult Euroop zyn hooft, om 't vreêbeſluit te loonen,
Met palm en olyloof, het eedelſt der ſieraân.
Vernuft en deugdt word wel geëert: maar nooit voldaan.

FREDERIK DE DERDE,

Koning van Deenemarken, &c.

Door Karel van Mander geſchildert.

DVs maalt men Frederik, de burg der Deenſche Staaten,
Die 't trouwlooz' Zweeds geweld deed deizen door zyn zwaardt.

Het

Het Kroon- en Burgerrecht wordt door 't geweer bewaardt.
Hy geſpt zich, om de vreê, in yzer' oorlogsplaaten:
Maar voor zyn heldenmoedt is 't heele Ryk te klein.
Een ander vecht met macht: maar hy met hart en brein.
Zyn hooft paſt kroon en helm, zyn handt de ſtaf en deege',
Een wyze krygsmoedt baart een loffelyke zeege.

SOFIA AMALIA,

Koningin van Deenemarken, &c.

Door van Mander &c.

DVs leeft Sofy, de wyſt' der Baltiſch' Amezoonen,
Die in een vrouweborſt een mannenhart omvat.
Vernuft en moedigheidt zyn wallen voor een ſtadt.
De deught verſiert haar meer, dan 't goudt der Deenſche kroonen.
Wie dat uit ſtaatzucht vecht, verkrygt een bloedigh lof:
Maar Fredrix Gemaalin verlaat het veiligh hof,
En volgt de Vorſt, tot heil der burgers, op de muuren.
Zoo kan een vrouwedaadt een manneroem verduuren.

CHRISTIAAN,

Prins van Deenemarken, &c.

Door van Mander &c.

DVs groeit de Deenſch' Askaan, d'opgaande zon der ſteeden;
Die 't Ryk zoo ryk met hoop van geeſt en kracht beſtraalt.
Men ziet hem ſtout in kryg, en wakker in de vreede:
Zoo wordt de hoogſte prys in Pallas ſchool gehaalt.
Hy weet zijn groene moedt met ryp verſtandt te paaren.
Verſtandt en krygsmoedt zyn twee ſtarke troonpilaaren.

J. M. Siciliaan.

DIt is de ſtookebrandt die leſt uit Etna quam.
Wie Vrankryk niet aan aſch wil zien, moet deeze vlam
Voort bluſſen in de Sein, tot heil der onderdaanen.
Zoo wordt het Ryk ontlaſt van brandtſchat, bloedt en traanen.

Den Eed. Heer Amiraal HOVTEBEEN, &c.

DIt is hy die de zee zal baanen naar de Mooren.
Heeft hy een been van hout? hy heeft een yzre handt.
Het klotſen van zyn ſtelt dreunt Aragon in d'ooren
Gelyk een donderſlagh. het lichaam van ons Landt
Dat ruſt niet op zyn been: maar op zyn moedigheeden.
Wie zich vol moedts betoont ontbreekt het aan geen leeden.

BRADSHAW, *die Koning* KAREL D'EERSTE *beſchuldigde, en 't vonnis deedt vellen.*

HEer Bradshaw en zyn print die koomen over een.
Nochtans is 't beeldt, zeidt elk, heel goddeloos geſneên;
En 't is de waarheidt: want zyn print vertoont de blyken.
Het beeldt moedt godtloos zyn of 't zou hem niet gelyken.

CHRISTINA, *Koningin van Zweeden, &c. toen zy de kroon aan* KAREL GUSTAVUS *opgedragen hadt.*

DUs toont de kunſt Chriſtyn, de wyſt' der Koninginnen.
Wie vyanden verwint betoont wat hy vermach:
Deez' kan haar vyanden en zich ook zelf verwinnen.
Zoo ziet men dat de zon, die 't albeziet, nooit zag.

Wegh

Wegh Staatzucht die uw bloedt om kroon en ſtaf durft waagen.
De Wysheidt zoekt geen goudt, maar lauwerier te draagen.

S. O. V. Tooneel-Poëet.

HIer maalt de kunſt een geeſt die kaizers plag te maaken.
En zelver kon hy niet aan d'arme koſt geraaken.
Zyn armoedt die ontſtondt uit zyn verrykte brein.
De groote dichtkunſt maakt haar dienaars dikwyls klein.

JOOST VAN VONDEL, &c.

Door Govert Flink geſchildert.

DUs ziet men Vondels beeldt: wie dat hem poogt te hooren,
Moet luiſtren naar zyn geeſt, de bron der Poëzy.
Het beeldt der wysheidt is de ſchoonſte ſchildery.
De treurtooneelen zyn door dit vernuft herbooren,
En daavren door zyn pen vol traanen, bloedt en gal.
Het ſpel vertoont den menſch het weifflen van 't geval.
Zoo is de Rynzwaan ons, tot roem van 't Y, verſcheenen.
De dichtkunſt bindt zich niet aan Roomen, noch Atheenen.

Den Eed. Heer
KORNELIS VAN VLOOSWYK,
Heer van Vlooswijk, Diemerbroek, Papenkoop, Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam.

Door B. vander Helſt geſchildert.

DUs ziet men Vlooswijk, die tot heil der vrye ſteeden,
In 't harrenas te paardt, de vyandt ſpits aan boodt.

Wie zucht tot Vryheidt heeft betoont zijn dapperheeden.
Een eedelmoedigh hart ontziet noch ſtaal, noch loodt.
Nu waakt hy aan het Y, op 't kuſſen, door zijn raaden.
Op zulk een hooftſtijl ruſt het hooft der waterſteên.
Hy heerſt tot trooſt der goên, en ſtraft tot ſchrik der quaaden.
Zijn grootſte zorgen zijn tot welſtandt van 't gemeen.
Zoo groet hy Prins en Vorſt uit naam van Stadt en Staaten.
Wie wakker is bewaart het Recht der onderzaaten.

Mevrouw
ANNA VAN HOOREN,
Gemaalin van den Eed. Heer
BVRGERMEESTER VLOOSWYK, &c.

Door van der Helſt geſchildert.

GY maalt vergeefs aan 't hooft der Duitſche zanggodeſſen.
Een ſchrandre vrouw verduurt de ſchoonſte ſchildery.
Minerf verſiert Atheen door kunſt en Poëzy:
Maar Anna d'Amſtel door haar reeden vol van leſſen.
Al wat Natuur aan veel vereert, heeft zy alleen.
Wie haar wil treffen, moet haar wakker oordeel, zeên,
En dichtkunſt ſchilderen. zoo ziet men meer dan leeden.
De wijzen kent men niet dan aan hun ſchranderheeden.

Den

Den Eed. Geſtr. Heer
P. KORNELISZ. HOOFT,
Ridder, Droſt van Muide, Baljuw van Gooilandt, &c.

Door Sandrart geſchildert.

DUs ziet men Hooft, het hooft der ſchryvers en Poëeten:
Maar 't oordeel, ryk van geeſt, wordt door hem zelf gemaalt.
Apols vernuft is door Apels niet af te meeten.
Staat-nutte ſchranderheidt wordt door geen verf bepaalt.
Zyn geeſten vliegen op de vleugels van zyn pennen,
En baanen hem een ſpoor, om naar 't geſtarnt te gaan.
De wyzen kan men beſt aan hunne ſchriften kennen.
Zoo ziet men Tacitus en Maro in zyn blaân.
Men hoeft het hooft van Hooft met geen laurier te naadren.
De ſchoonſte praalkrans wordt gevlecht van ſchrandre blaadren.

Den Eed. Geſtr. Heer
JAKOB BIKKER,
Ridder der ordre van S. Mark:
Opper-Wachtmeeſter en Kapitein t'Amſterdam.

Getekent door Vaillant.

HIer ziet men Bikker, door 't penſeel van verf geſchapen:
Den Ridder die de Stadt bewaakt door zyne dolk.
Waar wakkre krygsluy zyn, is 't veiligh om te ſlaapen.
Den zeeleeuw paſt een man, die 't brullend' oorlogsvolk,
Zoo heet op roof en moordt, durft ſtutten voor het woeden.
De Bikkers zyn om 't Recht der Vryheidt te behoeden.

Mejuffer

ALIDA BIKKERS,

Zyn Gemaalin.

Door de zelfde geteekent.

WAarom komt ons de kunſt dit beeldt ſlechts half vertoogen,
Daar 't dubble krachten heeft? om dat haar puikpenſeel,
Door 't blaakerende vuur van haar bekoorlyk' oogen,
In 't ſchildren is verbrandt: maar deeze helft, zoo eel
Van luiſter, weet haar man het heele hart te wonden.
Zoo houdtz' hem aan haar mondt, haar hals en oog gebonden.

Mejuffer

MARGARETA RAAPHORST,

Gemaalin van den E. Heer

JOAN VAN HELLEMONDT,

Scheepen en Raadt t'Amſterdam.

DVs zag men Venus toen zy d'appel hadt gekreegen.
Door zulk een glans heeft zy van Hellemont verplicht.
D'aanminnigheidt verkrygt op alle harten zeege.
De Minnegodt gebruikt de ſchoonheidt voor zyn ſchicht.

SINT

SINT JAN DEN DOOPER,

Door Bakker geſchildert.

HIer zou aan 't leeven van Joannes niet ontbreeken,
Indien dien boettrompet een ſchel geluit kon ſlaan.
Ey Bakker! doe zyn mondt, vol hemelſch orgels, ſpreeken.
Gy hebt door uw penſeel het keurig oog voldaan.
Vernoeg ook, want gy kunt door uwe kunſt, onz' ooren.
Is hy een ſtem van Godt? zoo maak dat wy hem hooren.

Den Eed. Heer
GABRIEL MARCELIS,
Reſident van zyn Koninglyke Majeſteit van Denemarken, &c.

DVs leeft Marcelis, als hy 't zonnelicht zal derven.
Nu leeft hy tot zijn roem voor Freedriks kroon en ſtaf.
Zijn leeden zullen, maar zijn gaaven nimmer ſterven.
Al wat doorluchtigh is verduurt het ſteenegraf.
Zyn dienſten zyn tot heil der Deenſche koningryken;
Die hy een handt en mondt verſtrekt aan d'Amſtelſtroom.
Geen krygsramp doet zyn trouw van 's Konings zetel wyken.
Zoo houdt hy 't Zweedtſch bedrog in Neederlandt in toom.
Zyn zorgen zyn om 't hooft der Deenen te behaagen.
Een wakker dienaar hoedt zyn Vorſt voor 's vyandts laagen.

FLIP VAN DER N. N.

WAarom komt Flip ons hier zyn aanzicht zylings biên?
Is 't wonder? neen: de Nydt weet beſt op zy te zien.

Den

Den Eed. Heer
GEERAARDT SCHAAP,

Heer van Kortenhoef, Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam; eertydts Gezant der Vrye Neederlanden by de Koningen van Deenemarken en Zweeden, &c.

DVs ziet men Kortenhoef, een mondt der onderzaaten.
Wie voor zyn burgers ſpreekt verdient geen enkel lof.
Zoo droeg hy zich toen hy, tot heil der vrye Staaten,
Voor Hooftgezant verſcheen in 't Deenſch' en Zweedtſche hof.
Wie d'eer van 't Landt bewaart behaalt gewenſte zeege.
Nooit klimt men ſteiler dan door 't zorgen voor de Staat.
Zyn faam, dit is het loon, is dus ten top geſteege'.
Hy wordt vergeefs van verf, die door de nydt vergaat,
Voor 't volk ten toon geſtelt: hy leeft op alle tongen.
Een loflyk Burgervoogt wordt eeuwigh opgezongen.

Mevrouw
MARIA SPIEGELS,

Gemaalin van den Eed. Heer

BURGERMEESTER SCHAAP, &c.

DUs ziet men Spiegels beeldt, de ſpiegel aller oogen,
Waar oordeel, huiszorg, tucht en trouw in zyn te zien.
De luiſter van de deugdt wordt nooit met damp betoogen.
Zy lag by Pallas, om de leedigheidt te vliên,
Op 't ſteil Parnas ter ſchool, in 't oog der Zanggodeſſen.

Zoo

Zoo wierdt zy aan het Y de tiende Zanggodin.
Wie 't brein wil ſcherpen leent zyn oor aan wyze leſſen.
Haar glans en ſchranderheidt, twee pylen van de min,
Deurwonden Kortenhoef, dat hem de borſt deedt blaaken.
Een dubble pyl heeft macht om tot in 't hart te raaken.

Meeſter
LIEVEN VAN KOPPENOL,
Vermaart ſchryver.

Door Rembrandt van Ryn geſchildert.

HIer ziet men Koppenol, de fenix aller pennen:
Maar wie 't vernuft wil zien moet ſtaaren op zyn ſchrift.
Op zulke vleugels weet zyn Faam om d'aardt te rennen.
Zyn ganſeſchacht verwint de diamanteſtift.
Het zonlicht ryſt en daalt: elk is verplicht aan wetten:
Maar 't licht van Lieven ryſt, en neemt noch aan in glans.
Minerf verwacht zyn pen om by 't geſtarnt te zetten.
Auguſtus paſt laurier: maar Koppenol een krans
Van vaarzen, die voor geen beroemde lauren zwichten.
De roem der pennen eert men beſt met eergedichten.

OLIVIER KROMWEL, &c.

DIt is hy daar Natuur een tiger van wou teelen;
Een ſchrikdier, dat het wreedtſt der wilde dieren tart:
Maar 't is haar macht gemiſt; doch niet in alle deelen:
Want in een menſcheſchyn ſchiep zy een tygers hart.
Dit toont hy door geweldt, door ſtroopen en verdelgen.
Jong luſt' hem niet dan gal, oudt niet dan bloedt te zwelgen.

De zelfde voor SINT JORIS, *verzelt van den* AMIRAAL BLAAK, *geſchildert.*

HIer ziet men Kromwel voor Sint Joris, neevens Blaak.
Maar 't lykt niet: want hy paſt veel beeter voor de draak.

FAMIANUS STRADA, *Hiſtoriſchryver van* ALEXANDER VAN PARMA, &c.

DIt's Strada, een Romein, in al zyn blaân zoo ſchrander
Als Parma ſtout in 't veldt. hy wykt zoo weinigh voor
De pen van Kurcius, als zynen Alexander
Voor die van Macedoon. elk geeft zyn ſchrift gehoor.
Hoe loont men zulk een geeſt? gelyk zyn veldtheers zeege.
De pen verdient niet min lauwrieren dan de deege.

ROBBERT DUDLEY, *Graaf van Leiceſter, in een goude lyſt.*

HIer ſtaat Leiceſter in een lyſt met goude doppen.
't Is waar: maar het vergift ſchuilt meeſt in goude koppen.

ALEXANDER, *Hartog van Parma, Veldtheer van* FLIPS DE TWEEDE, &c.

HIer blinkt van Parmaas beeldt zoo heerelyk in 't waapen,
Gelyk 't verſtaalde zwaardt in zyn gevreeſde handt.
Het hoofd is hem vol brein, en 't hart vol moedt geſchaapen.
Hier wint hy door zyn raadt, en gins door teegenſtandt.

Hy

Hy wykt noch donderbus, noch blixemende deege.
Vernuft en moedigheidt zyn moeders van de zeege.

Aan G. FLINK, *toen hy een geſchilderde* Venus *in* Maria Magdaleena *veranderde*, &c.

HIer maalt men Venus tot een Sinte Magdaleen :
Haar boek, de minkunſt, tot een handtboek vol gebeên :
't Blanketvat wordt een bus vol zalf, om Jezus t'eeren.
Wel hem die door 't penſeel d'onkuiſſen kan bekeeren.

Den Eed. Heer REINOUT BOEKHOOVEN, Kapitein over een Vaandel voetvolk, en Kommandeur van Kadſandt, &c.

DUs leeft Boekhooven, die het heldenboek der Staaten
Hulp ſchryven met zyn zwaardt, dat nu Kadſant bewaakt.
Een wakker krygshooft is het oog der onderzaaten.
Geen bulderendt geſchut, dat vuur en yzer braakt,
Noch ſchitterende kling, beluſt op bloedt te zwelgen,
Beletten hem, als hy op landt, of water woedt.
Niet maakt 'er ſtouter dan de zucht tot lauwertelgen.
Nu ſteunt hy op zyn kruk : maar Vlaandren op zyn moedt.
Hy heeft tot ſeſtig jaar het zwaardt voor 't landt gedraagen.
Een trouwe ſchildtwacht hoedt de Staat voor 's vyandts laagen.

Den Eed. Heer

NIKOLAAS TULP,

Burgermeeſter, Raadt, &c. t'Amſterdam.

DUs ziet men Tulp door kunſt, die door zyn kunſt het leeven
Zoo dikwyls heeft beſchermt voor 't woeden van de Doodt.
Zoo heeft hy door zyn tong het nachtheir weg gedreeven;
En redden Amſtellandt voor 't nypen van de noodt.
Nu waakt hy door zyn zorg voor burger, weez' en weeuwen.
Zoo leeft men na zyn doodt: want deugdt verduurt all' eeuwen.

Mevrouw

MARGRIET DE VLAMING VAN OUDTSHOORN,

Gemaalin van den Eed. Heer

BURGERMEESTER TULP, &c.

DUs ziet men Vlamings beeldt: maar haar deemoedigheeden,
Beleeftheidt, tucht en trouw, zyn voor geen aardts penſeel.
De Maalkunſt toont ons niet dan ſterfelyke leeden.
Haar deugdt vereiſt niet min dan 't hemelſche panneel,
Beſlooten met een lyſt van ſtarren die ſtaâgh blinken.
Het beeldt der deugt houdt ſtandt, als 't lyk in 't graf zal zinken.

Den

Den Eed. Heer
LEEVWE VAN AITSMA,
Rezident der Anzeeſteeden, &c.

DE fiere Leeuw is aan zyn ſcherpe klaauw te kennen;
Maar hier verſchynt een Leeuw van loffelyker aart:
Deez' kent men aan de kracht van zyn beroemde pennen.
De geeſten worden door hun blaaderen vermaart.
Wie Aitsmaas geeſt wil zien, moet zyn papier beſtraalen.
De ſchranderheidt is niet dan door zich zelf te maalen.

Den Eed. Geſtr. Heer
FRANS BANNING KÓK,
Ridder, Heer van Purmerlandt en Ilpendam, Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam.

Door van der Helſt geſchildert.

DIt is van Purmerlandt, een van de Hooftpilaaren
Daar 't Raadthuis vaſt op ſtaat: zyn ongekreukte moedt
Laat zich niet aan het Y, door woeſt geweldt, vervaaren.
Een die de Vryheidt mint ontziet geen hartebloedt.
Zyn trouw verſtrekt een ſchildt voor 't oog der waterſteeden.
Geen ſtarker wallen dan de trouw der Overheeden.

Mevrouw
MARIA OVERLANDER,
Gemaalin van den Eed. Heer
BURGERMEESTER KÓK, &c.

DUs toont Maria zich, door 't maalen der penſeelen.
Begeert gy d'eedle deugdt, het loffelyk verſtandt,
En 't liefelyk gemoedt, drie goddelyke deelen,
Die zy omhelſt, te zien? zoo zoekt van Purmerlandt
In geen vergulde lyſt: maar by haar huisgenooten.
De gaaven worden in geen ſchildery beſlooten.

VENUS *door van der Helſt geſchildert.*

DUs ziet men Venus, d'eelſt der eelſte hooftgodinnen.
Zy pronkt met d'appel, die zy door haar glans verkreeg.
De ſchoonheidt heeft de macht om alles t'overwinnen.
Nu biedt zy 't blinkendt ooft, daar zy ten top door ſteeg,
Aan van der Helſt. waarom? als d'allereelſt in 't maalen.
Wie dat zyn verf bezielt behoort met goudt te praalen.

Mejuffer MAGDALENA BAAK.

DVs toont zich Magdaleen: maar wie haar tong wil hooren
En glans begeert te zien, twee gaaven in een leeft,
Moet zich veranderen in oogen en in ooren:
Of hy blyft onverzaadt van ſchoonheidt en van geeſt.
De wysheidt is voor 't oor, d'aanminnigheidt voor d'oogen.
Decz' dient de Min voor ſchicht, die beezigt hy voor boogen.

Den

Den Eed. Heer
FREEDRIK DE VRIES,
Rezident van haar Hoog. Moog. by zyn Koninklyke Majeſteit van Deenemarken, &c.

DVs leeft de Vries als hem het leeven heeft verlaaten.
Noch leeft hy langer door zyn dienſt aan Neederlandt.
Hy waakten in de Zondt tot ruſt der ſteên en Staaten.
Zoo droeg hy zich, toen hy in Holſtein voor Gezant
Den doop van 's Hartogs kindt eerbiedigh quam genaaken.
Wie dat zijn plicht volbrengt wordt loffelijk verbreit.
De trouw is machtigh om onſterfelyk te maaken.
Zyn onvermoeide zorg en vlugge wakkerheidt,
Zyn door hem zelf gemaalt in 't hart der vreemde Ryken.
't Onzichbre kan men door zich zelver beſt doen lyken.

KUPIDO, *door* QUELLINUS, *uit marmer gehouwen.*

HIer ſtaat de zachte Min van hatde marmerſteên.
Is die hem koel beziet zelf niet van marmer? neen:
Hy is als in een zee van ys en ſneeuw verdronken.
De hardtſte ſteen laat zich door 't ſlaan van ſtaal ontvonken.

Den

Den Eed. Heer
JOAN HINLOOPEN JAKOBSZ.
Scheepen t'Amſterdam.

Door van Loon geſchildert.

DVs ziet men 't buitenſt van d'oprechte Hindeloopen:
Maar 't binnenſt, nooit van nydt, noch eigenbaat deurkroopen,
Verſchynt ons braaf van aart, in 't Raadthuis aan het Y.
't Vernuft wordt niet vertoont door verf, noch tekenpennen.
't Onzichbre kan men niet dan aán het oordeel kennen.
Zoo ziet men, als hy ſpreekt voor 't recht der burgery,
't Afbeeldtſel van zyn hart, zoo leevendt als zyn leeden.
Geen ſchoonder ſchildery dan 't beeldt der ſchranderheeden.

Mejuffer
LEONORA HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN,
Gemaalin van den Heer
SCHEEPEN HINLOOPEN, &c.

Door van Loon geſchildert.

HAdt Leonoor de vrucht van Atlas boomgaart in
Haar ſchoone handt, zy was de Moeder van de min.
Behoeft zy d'appel? neen: Natuur heeft haar beſchonken
Met appels van agaat: maar van een heter gloedt
Dan Paris appel: want deez' doen het hart ontvonken.
Wie dat de borſt verwint, is meeſter van 't gemoedt.

Zoo

Zoo heeft van Maarſeveen haar Egaas hart verwonnen.
Een helder voorhooft is een hemel met twee zonnen.

SYBRANDT KAMEY,
En MARIA KOPPEN,
Zyn Huisvrouw.

Door Geeraarts geſchildert.

Dit 's Koppens, noch Kamey: maar Venus en Adoon,
Heeft zy op haar perruik geen purpre roozekroon?
Noch drilt zyn handt geen ſpriet om harten te verſchrikken?
Het is geen noodt: Zy draagt de roozen op haar koon,
En hy vertoont de ſpriet, op 't ſcherpſt, in zyne blikken.
Zy blaakeren elkaâr door 't kuiſche minnevuur.
Geen heeter toortſen dan de gaaven van Natuur.

Den Eed. Heer
ALBERT PATER,
Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam.

Door vander Helſt geſchildert.

Dus ziet men Pater, die hier ſtandt hiel op de wallen,
Toen 't brullende Geweldt in Amſtellandt verſcheen.
Het zyn geen dappre die met veederboſſen brallen.
Maar die in noodt het zwaardt aangorden voor 't gemeen.
Nu ſtrydt hy door zyn raadt tot heil der burgerye.
Geen grooter roem dan 't Recht der Steeden te bevrye.

Juffrouw

MARGRIET LASMANS,

Huisvrou van EUGENIUS FONTEIN.

Door Ian Lievenſen geſchildert.

WIe d'Eer, de Schoon- en Schranderheidt
In d'ommetrek van een wil maalen,
Behoeft geen Venus beeldt te haalen:
Dat drietal, overal verbreit,
Zien wy in Lasmans beeldt vertoogen.
Wie verder zoekt is vert bedroogen.

Voor zeeker Raadthuis in Duitſlandt, ſtaat het Beeldt van de Gerechtigheidt met een zwaardt zonder ſchaal in de handt.

DIt pronkbeeldt plag wel eer Gerechtigheidt te heeten:
Maar nu 't de ſchaal verwerpt, en 't zwaardt niet heeft verſmeeten,
Is 't van een ander aart; dies dient hier by geſtelt:
Dit Raadthuis wordt bewaardt door 't goddelooz' Geweldt.

Den Eed. Heer

KORNELIS WITSEN,

Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam, &c.

Door vander Helſt geſchildert.

DUs maalt men Witſens beeldt, vol geeſt en dapperheeden.
Zoo ziet men Grieks vernuft en Roomſche moedigheidt.
Door zulk een dubble kracht bewaart men volk en Steeden.

Wie

Wie 't algemeen beſtiert eiſt moedt en wys beleidt:
Zoo gijpt men niet in weeldt; noch ſtrandt inteegenſpoede.
De wakkerheidt van Wits helpt landt en zee behoede.

Marmerbeeldt van den zelfden Heer.

Door Quellinus, &c.

HIer ziet men Wits, door kunſt, uit marmerſteen geſneeden.
Vernuft, noch moedt wordt in geen ſteen ten toon geſtelt.
Zyn wakkerheidt bewaakt de markt der waterſteeden.
Zoo wordt de Staat behoedt voor laagen en geweldt.
Hy helpt de zee, door raadt, in 't Weſt en Ooſt ontſluiten.
Zyn wysheidt ſtrekt het Landt niet min dan bus en zwaardt.
Het zeegedrocht is beſt door oorlogsraadt te ſtuiten.
Zoo volgt hy 't oude ſpoor der Witſens trouw van aart.
Verduurt de Tydt zyn beeldt? zyn lof verduurt de Tyen.
De faam der Grooten leeft in 't hart der burgeryen.

Mevrouw
KATRINA OPSY,
Gemaalin van den Ed. Heer
BURGERMEESTER WITSEN.

DUs toont zich Opſy in het bloeienſt van haar jeugdt.
Haar glanſen zyn verſiert met ſchranderheidt en deugdt.
Aan zulke keetens heeft zy haar gemaal gebonden.
Het hardtſte hart laat zich van geeſt en deugdt deurwonden.

Juffrouw
KATRINA HATTEVIER,
in een landtſchap.

KAtryn komt ons in 't boſch, vol zwier en geeſt genaaken.
Zy bindt all' oogen aan de glans van 't aangezicht.
Aanminnigheidt heeft macht om 't koudtſte hart te blaaken.
Haar voorhooft is verſiert met dubbel zonnelicht.
Atheene was vol moedt op Pallas ſchranderheeden;
Oudt Argos bralde lang met Junoos braave ſtandt;
En Cyprus roemden op vrouw Venus ſchoone leeden:
Zwyg Cyprus, weg Atheen en Argos, Amſtellandt
Komt uwe faam, o drie! alleen door een verwinnen.
In d'omtrek van een vrouw verſchynen drie godinnen.

Den E. Heer
JAKOB JAKOBSZ.
HINLOOPEN,
Scheepen en Raadt t'Amſterdam.

't IS Hindeloopen die men hier door verf ziet leeven:
Zyn inborſt ziet men beſt waar dat hy recht, of raadt.
De geeſten worden door geen doode verf beſchreeven.
Zyn zorgen zyn tot heil der burgery en Staat.
Het lichaam van ons Landt vereiſt geen andre leeden.
De Staatſche Staat houdt ſtal door wakker' Overheeden.

Den Eed. Geſtr. Heer

JAKOB VAN WASSENAAR,

Ridder, Baron van Waſſenaar, Heer van Obdam, &c.
L. Amiraal van de Scheepsvlooten der
Vereenigde Neederlanden.

DUs toont zich Waſſenaar, het Hooft der Staatſche vlooten :
Maar niet beſpat van bloedt, noch klam van zweet en teer.
Zoo zag men hem in 't Ooſt, tot heil der Bontgenooten.
Wie Bontgenooten helpt behaalt een eeuwig eer.
Hier is hy koel in 't raân, daar heet in oorlogsdaaden.
Zoo maakt hy zich op landt en ook in zee vermaart.
De ſcheepskroon paſt hem als zyn krans van lauwerblaaden.
De donder van zyn ſchut, en blixem van zyn zwaardt,
Ontſluiten alle zeen, om veiligh uit te vaaren.
De dapperheidt kan heil, voor 't Landt, op baaren baaren.

Den E. Heer

BARTOLEMEUS SCHOUT,

En JOANNA VAN OORSCHOT,

zyn Huisvrouw.

DUs ziet men Schout en 't beeldt van zyne vrouw verſchynen :
In 't leeven ziet men tucht, beleeft- en ſchranderheidt.
De gaaven houden ſtant als vlees en verf verdwynen.
Niet duurt 'er langer dan een loffelyk beleit.
Hun zorgen zyn altydt, om hunne plicht te pleegen.
Wie dat zyn plicht voldoet verkieſt de beſte weegen.

Den

Den E. Heer
PIETER SCHOUT,
Op zyn Paardt geſchildert, &c.

DUs zag men Schout, toen hy Oranjen in hulp haalen.
Hy wykt geen Kaſtor in het mennen van een paardt.
Wie 't hof ontmoeten wil, behoort in all's te praalen.
Hy toont zich afgerecht, om 't ſchitterende zwaardt,
En balderendt piſtool, als 't noodt doet, te gebruiken.
De dapperheidt verſtrekt de ſteeden tot een ſchildt.
Wie dat de Vryheidt mint behoedt haar recht voor duiken.
Zyn zucht tot weetenſchap, die nimmer tydt verſpilt,
En oordeel over kunſt, beſtellen ſtof tot dichten.
Wie ryk van gaaven is weet yder te verplichten.

D. G. K. door N. N. geſchildert.

DUs ziet men Diedrik, door 't penſeel, van verf vertoogen.
Maar 't binnenſt overwint de verven vol van kunſt.
De Doodt heeft op vernuft, noch inborſt geen vermoogen.
Zyn yver voor de Stadt ontziet noch nydt noch gunſt:
Zoo weet hy d'Eigenbaat, aan d'Amſtel, te vertreeden.
Wie dat zyn plichten pleegt voldoet zyn Overheeden.

Den E. Heer
ERASMUS SCHARLAAKEN,
Penningmeeſter, &c.

DUs toont de ſchilderkunſt het buitenſt van Scharlaaken:
Zyn inborſt, braaf van aart, verſchynt op geen panneel.

D'on-

D'onzichtbre deugdt is door geen verf bekent te maaken.
Den menſch verſtrekt zich zelf een leevendigh penſeel.
Zyn zucht tot kunſten, gaat d'Apollen en d'Apellen,
Als hy zyn zorg verpooſt, eerbiedelyk te moet.
Zoo plag Meceen de kunſt, tot roem, in 't top te ſtellen.
Wie eedle geeſten eert betoont zich eêl van bloedt.
Noch kan zyn Egaas glans en geeſt hem meer bekooren.
De ſchoonheidt is voor 't oog, de ſchranderheidt voor d'ooren.

Mejuffrouw
ANNA VAN ERKEL,
Huisvrouw van den Heer Penningmeeſter, &c.

APelles, maal dit beeldt: maar meng uw verf, in 't maalen,
Met roozen, lelien, robyn en elpenbeen.
Wie 't ſchoon wil treffen, moet de ſchoonſte ſtoffen haalen.
Een pronkbeeldt van Natuur vereiſt aanminnigheên.
Doorzult het bly gelaat met zout van braave zeeden.
Ik zwyg van ſimbelſnaar en vaarzen vol van geeſt.
Gy moet Minervaas ſtandt, vrouw Venus blanke leeden,
En Junoos achtbaarheidt vertoonen in een leeſt:
Zoo paait gy de Natuur, die haar met recht doet minnen.
Een aardtſche vrouw vertoont drie hemelſche godinnen.

Mejuffer
MARGRIET VAN VLOOSWYK,
In een Krans van bloemen geſchildert.

DUs toont de kunſt Margriet, omheint van ſchoone bloemen.
Zoo pronkt de Lent als zy de feeſt van Flora viert,

Al wat aanminnigh is behoort men op te roemen.
Het aanzicht van dit beeldt wordt te vergeefs geſiert:
Natuur beſchilderde haar welgevormde kaaken,
Met roozen, leliën, en al wat liefde baart.
Wie ſchoon is hoeft zich niet door verf bemint te maaken.
Hoe! deeze bloemen zyn niet door de kunſt vergaart:
De lier van Orfeus heeft gediert naar zich getrokken;
Maar griet wiſt door haar keel vol englen, ſchel van klank,
De bloemen ryk van glans en geur tot zich te lokken.
Niet trekt 'er verder dan bekoorelyke zank.
Haar ſtem komt in 't gebloemt als in onz' ooren dringen.
Een ſchelle keel heeft macht op onbezielde dingen.

Den Eed. Heer
SYMON VAN PETKOM,
Heer van Nieuwegaarde, Reſident by zyn Majeſteit van Groot-Britanje, &c.

APelles wacht ü wel, nu gy begint te maalen,
Van meer te toonen dan het beeldt van Nieuwegaardt.
Beleeftheidt, trouw en geeſt begeeren ruime paalen.
Al wat onſterflyk is wordt door de Faam vermaart.
Zoo ſchoon een ſchildery behaagt de keurigſt ooren.
Zyn loffelyke zorg, voor Freedriks vrye kroon,
Is nu in 't Britſche hof, als eerſt in 't Spaanſch te hooren.
Staatnutte zorgen zyn ſteunſtylen voor een troon.
Wie voor zyn Koning waakt gevoelt zyn mildigheeden.
Zoo kreegh hy Nieuwegaardt, toen hy ten hoof verſcheen.
Hy mint de teekenpen en dichtkunſt, ryk van reeden.
Vertoon, o kunſt! vertoon dien grote Kunſt-Meceen:
Ontrukt het hof ons 't lyf? wy willen 't beeldt niet derven.
In 't afzyn leeft men noch door kunſt van doode verven.

FRAN-

FRANCISCUS SNELLINX.

DUs ziet men Snellinx, door 't penſeel, van verven blaaken:
't Vernuft vertoont hy zelf door zyn beïnte ſchacht.
Zoo weet hy zich op d'aardt onſterfelyk te maaken.
De Doodt, die 't al verſlint, heeft op de geeſt geen macht.

Den Eed. Heer
JAKOB FRANSZ. HINLOOPEN,
Scheepen t'Amſterdam: nu Kaſtelein van Purmerent, &c.

Door vander Helſt geſchildert.

HIer ziet men d'omtrek van een inborſt braaf van aart:
Deez' toont zich overal met moedigheidt gepaart.
Waar deez' bezonder zyn, hier zynz' in een geſlooten.
Dit zyn de pylen die zyn Egaas hart doorſchooten.

Mejuffer
MARIA HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN,
Gemaalin van den Heer SCHEEPEN HINLOOPEN, &c.

Door vander Helſt geſchildert.

BEleeftheidt, oordeel, tucht, en wat Natuur ooit ſchonk
Aan vrouwen, zettenz' in dit aangezicht te pronk.

Zy hoeft geen minnetoorts, om haar gemaal te blaaken.
Geen heeter fakkels dan ſchoon' oogen, mondt en kaaken.

Den Eed. Heer
WITTE CORNELISZ. DE WIT,
Ridder, Vys-Amiraal van Hollandt &c.

DUs zietmen Witte met de ſcheepskroon op zyn hairen.
Hadt hy de drietandt in zyn vuiſt, hy was Neptuin.
Wie dat voor koegels zwicht, hy ſtaat gelyk een duin.
Zyn oorlogs-yver brandt in Tethis koude baaren.
Zoo weet hy 't vuur des Nydts te bluſſen door zyn bloedt.
Hy zag de Doodt, die hem doet leeven, te gemoedt:
Maar 't hart was hem te hardt om 't krygsgevaar te wyken.
Dat hy een lyk wierdt koſt zyn vyandt duizent lyken.

Den Eed. Heer
SYMON VAN HOORN,
Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam, &c.

Door Govert Flink geſchildert.

DIt is van Hooren, die een hooren kan verſtrekken
Van burger-overvloedt: want hy bewaakt het Y.
Waar trouwe zorgers zyn, is ryke vrucht te trekken.
Het oog vermaakt zich wel door deeze ſchildery:
Maar 't oor is onvernoegt, elk wil van Hooren hooren.
De wysheidt, groot van roem, wordt beſt gezien door d'ooren.

Mevrouw

Mevrouw
MAGDALEENA MOENS,

Dochter van Heer MOENS, Raadtsheer van de Kaizer, en Ontfanger van de Koning van Spanje, kuiſche Echtgenoot van BALDEES, Veldtheer in 't leeger voor Leiden.

DUs ziet men Moens, waar dat Natuur, om meê te pronken,
Haar gaaven ryk van roem, zoo mildt aan heeft gedeelt.
Wat elk bezonder ſiert, is haar alleen geſchonken.
Niet trekt de harten meer dan een aanminnigh beeldt.
Zy dompelde haar glans in 't water van haar traanen,
Om dat men Leiden niet zou dompelen in bloedt.
Zoo deedt zy haar Baldees, tot heil der onderdaanen,
Het zwaardt ontvallen, eer 't zyn moordtluſt hadt geboedt.
De hardtſte harten zyn door traanen week te maaken.
Haar ſchoon- en kuisheidt ſtrekt hem tot een minneſchicht.
Een welgeſchape vrouw kan koude boezems blaaken.
Heel Neerlandt heeft zy, door haar deugdt, aan haar verplicht.
Wat Judith deedt door 't zwaardt, deedt zy alleen door ſchreien.
Wie Leien heeft ontzet verdient een beeldt in Leien.

ERASMUS beeldt, &c.

HIer ſtaat Erasmus beeldt, is 't om zyn wysheidt? neen;
Want Chriſtus, d'allerwyſt, heeft hier geen beeldt van ſteen:
Het is om dat hy 't quaadt der monken heeft verſtooten.
Hadt hy dan geus geweeſt hy was van goudt gegooten.

Mejuffrouw
JOANNA SIX,
Gemaalin van den Ed. Heer
PIETER SIX.

Aan Ian Lievenſen, &c.

Wie dat Joanna maalt, moet verf met kunſte paaren.
Het ſchoon wordt beſt gekent van die vol oordel zyn:
Maar bindt de blindtdoek van de min, om niet te ſtaaren
In 't ſchildren, voor uw oog. men kan de zonneſchyn
Nooit veiliger bezien, dan deur de bruine zwerken.
Wie zich verzeekren wil moet teegens onheil werken.

Als gy haar kaaken vormt, die hooven daar de lente,
Met haar bekoorlykheên, komt brallen voor altoos,
Dan moet gy roozeblaân op witte lelien ente':
Maar doop uw puikpenſeel in goddelyk ambrooz'.
Weet gy geen raadt om 't zoet van 's hemels diſch te haalen?
Zoo meng uw verven vry met dauw van haar koraalen.

Wilt gy uw zelve niet in haar perruik verhangen,
Zoo mydt het blonde hair: Natuur heeft haar dit net,
Vol kunſt, om 't hooft gebreit, om harten in te vangen.
Kupid' hadt zulk een pees op zyne boog gezet,
Toen hy haar bruigoom ſchoot met zyn geſcherpte ſtraalen.
Het zoet genot van min kan alle ſmart betaalen.

Vertoon haar zuivre mondt met liefelyke lippen.
Dit is de nekterzee, vol leevendt paarlemoêr,
Daar Six ſtaâgh ſchipbreuk lyt op twee robyne klippen;
En vaſt moet blyven aan een dubbel paarelſnoer.

Wie

Wie zou de vryheidt voor zoo ſchoon een boeien kiezen?
De minnaars winnen door hun vryheidt te verliezen.

Als gy het blaakendt vuur van haar gezicht zult maalen,
Waar dat de Zoomer op het heerelykſt in woont,
Gebruik dan voor penſeel twee helle zonneſtraalen.
Betoon uw kunſt aan een die gy aan veel betoont:
Maar wacht u voor de vlam van haar betoovrendt oogen.
Vraagt gy: waarom? de verf zou door de gloedt verdroogen.

Men moet haar, dus gemaalt, met glinſtrendt goudt omvatten.
De puikſteen paſt in goudt. dit is de diamant
Der vrouwen, die aan 't Y voor roembaar zyn te ſchatten:
Dies hoor zoo ſchoon een beeldt niet minder met een randt
Van goudt omringt te zyn, dan ſteenen ryk van ſtraalen.
Een ſchoone vrouw is waardt, om ſtaâgh in goudt te praalen.

Beeldt van den Eed. Heer Amiraal
PIETER PIETERSZ. HEIN,
Op een goude penning.

HIer blinkt den zeeheldt Hein. waarom in goudt geſneeden?
Om dat hy 't gulde vlies van 't weſt in 't noorden bracht:
Doch niet als Jazon, die het vlies, door tooverreeden,
Te Kolchus heeft verheert: maar door zyn watermacht.
De zeege ſiert hem met een kroon van Spaanſche kraaken.
Wie 't Vaaderlandt verguldt behoort in goudt te blaaken.

CHRISTUS van Palmenhout geſneeden.

HIer ziet men Chriſtus beeldt uit Palmenhout geſneeden.
De palmen paſſen voor een zeeg- en vreedtbaar heldt.
Deez' heeft de zielemoordt aan pletteren getreeden.

Zoo

Zoo wordt het helſch gebouw, door 't kruis, ter aardt geveldt.
Een hemelſch oorlog dient om̀ vreed' op aardt te baaren.
Wie vreede wil, die kan; Godts Zoon heeft plaats bereit.
Een die uit ſtaatzucht vecht en praal van lauwerblaaren,
Wordt vreed', eer dat hy ſterft, en na zyn doodt ontzeidt.
Het kruisbeeldt zoekt geen roem door glans van goude ſtraalen.
Wie alles overwint paſt beſt met palm te praalen.

D. SONOY,

Stadthouder van Noordthollandt, &c.

DIt is een beeſt: maar 't ſchynt een ménſch voor die 't bekykt.
Geen ſchrikkelyker beeſt dan dat een menſch gelykt:
Of is 't een menſch; zoo is 't om elk in bloedt te ſmooren.
De hel heeft aan Sonoy haar wreedtſte beul verlooren.

Den Eed. Heer

JAN VAN GAALEN,

Opperbevelhebber in de Middellandtſche zee over de Vloot van haar Hoog-Moogende, &c.

Door K. Dankerſen in print.

DUls ziet men Gaalen in 't gedrang der Britten woeden.
Zoo ſtaat de Noordtſche klip in 't barnen van de vloeden.
Hy ſtreeft deur moordtgeweer, als of hy van Natuur,
Tot heil van Neederlandt, van yzer, ſtaal en vuur,
In ſpyt der wiſſe Doodt, onſterflyk was geſchaapen.
Een dapper oorlogshooft verſtrekt een zeegbaar waapen.
Zyn ſcheepskroon, vol lauwrier, betaalde hy met bloedt.
Toen hem zyn been ontviel, ontviel den Brit zyn moedt:

Want

Want hy wierdt heet op wraak. wie hart heeft miſt geen leeden.
De Tucht, Beleit en Kracht, drie zuſters, die zyn ſchreeden
Staâgh volgden, zyn met hem beroemt in 't graf gegaan.
Het graf zal vallen : maar zyn krygsroem eeuwigh ſtaan.

't Geſchildert hooft van
GUSTAAF ADOLF,
Koning van Zweeden, &c.

HIer ziet men 't ſchrander hooft van d'onverſaagſte Vorſt.
't Penſeel wiſt hem geen lyf, gelyk 't behoort, te maalen.
Het hart is veel te groot, om in een kleender borſt
Dan 't Duits geweſt te zyn. Guſtaaf wil aaſſem haalen.
De heldenharten zyn in 't veldt en op de wal.
De kunſt vertoont zyn hooft : het lyf is overal.

Den Eed. Geſtr. Heer
MARTEN HARPERSZ. TROMP,
RIDDER,
L. Amiraal der vereenigde Neederlanden, &c.

Door Ian Lieveſen getekent.

DUs leeft de groote Tromp, die Taag en Teems deedt zwichten.
Zyn krygsmoedt was een zuil van kooper, die de Staat
Voor 't vallen onderſchraagt. hy toonde dubble plichten ;
Nu klampt hy aan als hooft, dan vocht hy als ſoldaat :
Twee deugden die de zee, de keel van 't Landt, herſtelden.
Zoo ver als 't grofgeſchut de handtbus overwint,
Zoo ver verwint hy, door zyn daaden, 't puik der helden.

Wie d'eedle dapperheidt, roept Neederlandt, bemint,
Beſchreit dien watergodt. vergeefs is 't zeegepraalen.
De lauwren zyn te dier die wy met Tromp betaalen.

Mevrouw
MEVROUW BARKHOUT,
Weeduw van de zelfde Heer TROMP, &c.

Door Ian Lieveſen geſchildert.

DUs ziet men Barkhout nu haar Tromp het licht moet derven:
Maar 't lichaam van zyn faam beſluit men in geen aardt.
Geen langer leeven dan voor 't Vaaderlandt te ſterven.
Zyn lauwerryke kling, die 't Landt op zee bewaard',
Verſiert zich met de glans van Barkhouts waardigheeden.
Leeft Tromp door raadt en moedt? zyn vrouw door deugdt en zeeden.

Den E.
GOVERT FLINK,
Door zich zelf geſchildert.

DIt is geen doode verf, 't is leeven dat hier blaakt.
O fenix der penſeelen!
Die eeuwigheidt kunt teelen,
Uw kunſt is verder dan uw vaaders macht geraakt.
Heeft hy u 't lieve leeven,
Uit zucht tot zoon, gegeeven?
Gy brengt u zelf, dit 's meer, onſterfelyk in 't licht.
Flink leeft door zyn penſeel, als Maro door zyn dicht.

Mejuf-

Mejuffer
KORNELIA BIKKERS.

Door Terburg geſchildert.

DUs toont Terburg de ſchets van 't puikſtaal der Kornelien.
Haar aanzicht is verſiert met bloedtkraal, rooz' en lelien.
Zoo blinkt zy in haar jeugt, door zyn bezielde ſtreeken.
Wie dat haar oudt wil zien, die moet haar hooren ſpreeken.

Den E. Heer
JOAN BANNING WUITIERS, &c.

Door Matham geſneeden.

DUs toont de kunſt Wuitiers, als 't oog geen meer zal ſtraalen.
Maar zyn godtvruchtigheidt wordt van geen lyſt omvat.
De deugdt, die nimmer ſterft, begeert geen nauwe paalen.
Hy wyſt ons door zyn leer het zaaligmaakendt padt.
Zoo hoed' hy Petrus ſchip, vol zielen, voor de baaren.
Oprechte leeraars zyn Godts rechte kerkpilaaren.

WILLEM JANSZ. KAMEY, &c.

HIer leeft Kamey van verf, nu 't lichaam is begraaven:
Zyn deugden leeven op de tongen van 't gemeen.
Niet houdt 'er langer ſtandt dan loffelyke gaaven.
't Volvoeren van zyn plicht beſluit men met geen ſteen.
Zoo gaat hy, ſpyt de Doodt, dwars deur de ſtarren ſtreeven.
De deugt is machtigh om het ſterven t'overleeven.

Mejuffer
CHRISTINA HOOFT,
Gemaalin van den Heer Scheepen BURG, &c.

Door Bakker geſchildert.

HIer toont de kunſt haar kracht in ommetrek en aanzicht.
Al wat aanminnigh is wordt hier ten toon geleit:
Noch wykt dit beeldt Chriſtyn, gelyk 't geſtarnt het maanlicht.
Het leevendt ſchoon wordt door geen doode verf verbreit.
Wie haar wil ſchildren eiſt niet min dan zonneſtraalen.
Een hemelſch beeldt is door geen aardtſch penſeel te maalen.

Den Eed. Geſtr. Heer
JOAN HUIDEKOOPER,
Ridder, Heer van Maarſeveen, Neerdyk &c. Burgermeeſter, en Raadt t'Amſterdam: Bewindthebber der Ooſtindiſche Maatſchappy.

Door Ianſen geſchildert.

DUs toont zich Maarſeveen, een Hooft van 't hooft der ſteeden,
Die 't leeger, door zyn woord, deedt aarzelen van vrees.
Wie zieledwang bemint: hy helpt die vloek vertreeden.
Is hy hier niet omheint van burger, weeuw en weez?
Men vindt hem zoo, tot dienſt, in huis, op markt en ſtraaten.
Elk maalt zich zelver beſt door deugdt aan onderzaaten.

Op

Op den zelfden Heer, &c.

Door Quellinus van marmer

Hier is van Maarſeveen uit marmerſteen gehouwen,
Om dat hy als een zuil van marmer ſtaat voor 't Y.
Op zulk een burgerburg kan d'Amſtel zich betrouwen.
Een ongekreukte moet gedoogt geen dwinglandy.
't Gezantſchap naar Berlyn, en Ridderſchap van Zweeden,
Verbreien hem gelyk zyn zorg voor d'ooſterkuſt.
Hy waakt, door raadt en moedt, tot heil van volk en ſteeden.
Door zulk een wakkerheidt bevindt zich elk geruſt.
Hier hoeft geen beeldt van ſteen, hy leeft by vreemd'en buuren.
De Staat- en burgerzorg kan ſteen en ſtaal verduuren.

Den Eed. Heer
PIETER DE GROOT,
Penſionaris van Amſterdam.

Hier toont Apel de Mondt van 't Hooft der waterſteeden,
Die zich, tot ſteun van 't volk, laat hooren in het hof.
Zyn woorden zyn deurzult met merg van ſchranderheeden.
Wie ryk van geeſten is onbreekt geen heilzaam ſtof.
Hy bindt onz' ooren aan de klanken van zyn dichten.
Zoo liep het ongediert naar Orfeus veedeltoon.
Een afgerecht vernuft weet alles te verplichten.
Met zulk een paarel pronkt de koopſtadt aan haar kroon.
Dit is de fenix die uit vaaders aſch komt ryzen.
De vruchten zyn als d'aardt. de Wysheidt teelt ook wyzen.

Den E. Heer
KASPER BARLEUS,
Profeſſor der Filoſofy t'Amſterdam.

DUs ziet men Baarles lichaam maalen.
Maar was het lyf zoo groot als 't brein,
Hy reikte tot aan 's hemels zaalen.
All' d'aardt is voor zyn geeſt te klein.
De Wysheidt lyt geen nauwe paalen.

S. M. voor Jazon geſchildert.

Door Bakker geſchildert.

DIt 's Jazon, die om 't vlies, vol moedt, te Kolchus landen.
Men krygt door moedigheidt de lauwerkrans op 't hooft.
Zyn ſchoonheidt doet de borſt vol ys en hagel branden
Van die in andren 't vuur des Mins, door kunſt, verdooft.
Zy hardt, doch te vergeefs, haar hart door toveringen.
De ſchoonheidt is een pyl die deur meetaal kan dringen.

Juffrouw N. K. zyn huisvrouw, voor Medea geſchildert.

VRaagt gy wat toverkruidt Medea beſt zou paſſen?
Niet dan de lelien en roozen, die Natuur
Op haare kaaken, vol aanminnigheidt, doet waſſen:
Want deeze toveren haar Jazon, die geen vuur
Van ſchrikgediert ontziet, dat hem de borſt doet blaaken.
Geen ſtarker toverkruidt dan 't loof op ſchoone kaaken.

Den

Den E. Heer
DANIEL DE VOGELAAR, &c.

DUs ziet men Vogelaar, een van de hooftpilaaren
Daar 't Beursgewelf, tot heil van Amſterdam, op ruſt.
De handel is niet dan door wysheidt te bewaaren.
Hy heeft de zee deurploegt van d'een tot d'andre kuſt.
De zucht tot koopmanſchap begeert de ruimſte paalen.
Wie dat de Beurs bezorgt verkrygt een heerlyk lof.
De Noordtbeer, vol geſtarnt, quam hem bywyl beſtraalen,
Daar hy den grooten Saar begroeten in zyn hof.
Nu wordt hy aan het Y geroemt door ſchrandre pennen.
Een wakker koopman is na 't leeven noch te kennen.

Praalbeeldt van den
HARTOG VAN ALBA,
van veroovert geſchut gegooten.

WAarom is Albaas beeldt van wreedt geſchut gevormt?
Om dat het lyken zou: want een die 't volk beſtormt,
Paſt beſt van heilloos ſtof. wie 't leeven recht wil raaken,
Moet Albaas praalbeeldt van moordaadigh kooper maaken.

Den Eed. Geſtr. Heer J. V. O. in goudt gedreeven, &c.

H. ſpreekt:

DIt is myn Landtpilaar, de roem der trouwſte mannen.
Die d'oude vryheidt heeft verdeedigt voor Geweldt.
De Staatzucht, die dit ſpeet, heeft hem, door haar tierannen,

De

De Nydt ten dienſt, vermoordt. nu wordt zyn faam herſtelt.
Zoo blinkt zyn beeldt van goudt, tot eer der trouw en wyzen.
Het zonlicht daalt in zee om ſchooner op te ryzen.

Den Eed. Heer
JAN JAKOBSZ. HUIDEKOOPER,
Scheepen, Raadt &c. t'Amſterdam.

DIt 's Huidekooper, die de Spaanſche knevelkeeten
Hulp breeken aan het Y, door raadt en dapperheidt.
Nooit toont men grooter kracht dan om een vry geweeten.
Zoo wordt de zieledwang haar gruwlyk' eis ontzeidt.
Nu poogt zyn zoon dit recht aan d'Amſtel te bewaaren.
Die 't Recht beſchermen zyn de rechte Landtpilaaren.

Den Eed. Geſtr. Heer
JAKOB WESTERBAAN,
Ridder, Heer van Brandtwyk, Gyblandt &c.

Door Viſſcher geſneeden.

DUs ziet men Brandtwyks beeldt, een Ridder die geen deege,
Maar ganſeſchacht gebruikt, als hy ten ſtrydt zal gaan.
Wie om de dichtkrans vecht, verkrygt Apolloos zeege.
Zoo klimt men langs Parnas, om by 't geſtarnt te ſtaan.
Hy volgt Diaan niet min dan 't ſchool der Zanggodinnen.
Zoo ziet men in een man twee geeſten groot van kracht.
Een eedel hart zal al wat loflyk is beminnen.
De leedigheidt wordt van de ſchranderheidt veracht.
Wie dat zyn geeſt wil zien, moet op zyn dichten oogen.
De wysheidt kan men door zich zelver beſt vertoogen.

Mejuffer

Mejuffer
GEERTRUIDT HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN.

TOen Venus zoon, de minneſtooker,
Dit pronkbeeldt eerſt aan 't Y verſcheen,
Trok hy de pylen uit zyn kooker,
En ſtietze deur zyn boezem heen,
Om 't hart in haare min te wonden:
Maar 't ſtondt zoo pal gelyk een ſtyl.
Weg, zeidt hy, weg met al de vonden
Van myn gewaande minnepyl:
Ik ken geen pylen dan de blikken
Die in dit hooge voorhooft ſtaan;
Noch overtaaier minneſtrikken,
Dan deeze kronkelende draân.
Hy bondt de blindtdoek voor zyn oogen,
Om niet te ſtaaren door het licht
Dat hy in Geertruidt zag vertoogen.
De ſchoonheidt, zeidt hy, is een ſchicht;
En greep naar 't beeldt vol aartigheeden:
Maar hy omhelſd' een plat panneel.
Dit zyn, riep hy, gemaalde leeden.
O Maarſeveen! kan 't kunſtpenſeel
Door koude verven harten blaaken?
Zoo is myn pyl, zeidt hy, onnut.
Nu leert het goodtje beelden maaken.
De Maalkunſt ſtrekt de Min tot ſchut.

Den Ed. Heer

GARBRANDT NIKOLAASZ. PANKRAS,

Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdàm.

DUs leeft de Vaader van het hooft der waterſteên.
Veel heerſchen voor zich zelf: maar Pankras voor 't gemeen.

Mejuffer

ELIZABET HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN.

DIt is Elizabet, verlieft op wyze blaâren.
Haar aanzicht is vol glans; haar boezem vol van deugdt:
Haar braave reeden zyn veel ryper dan haar jaaren.
Zoo kan men oudt zyn voor de middagh van zyn jeugdt.
Beleeft- en Zeedigheidt gebruikt zy voor geſpeelen.
Wie ryk van gaaven is heeft loffelyke deelen.

Den Ed. Heer

KORNELIS DE GRAAF,

Vryheer van Zuidtpolsbroek, Burgermeeſter, Raadt &c. t'Amſterdam.

ALs Graaf begraaven is zal hy zich dus vertoogen:
Maar 't brein dat hem Minerf, tot heil van Hollandt, gaf,

Dat zal men door 't penſeel van zyne Faam beoogen.
De wysheidt laat zich niet beſluiten in het graf:
Dat tuigt zyn vaaders roem in 't oor der vrye ſteeden.
Niet wordt 'er ouder dan de deugdt der Overheeden.

Marmerbeeldt van den zelfden Heer &c.

Door Quellinus &c.

DUs toont zich Graaf voor 't oog: maar niet voor keurig' ooren.
De ſchranderheidt wordt uit geen marmerbeeldt gehoort.
Zyn werreldtwysheidt is uit 's vaaders brein gebooren.
De rechte fenix brengt niet dan een fenix voort.
Hy bindt de menſchen aan de ketting van zyn woorden.
Wie elk behaagen kan behaalt een dubbel lof.
Hy zorgt hier voor het Ooſt tot welſtandt van het Noorden.
Hy mint Apel, Apol en Pallas ryk van ſtof.
De kunſten zyn bywyl tot voordeel van de ſteeden.
Zyn raadtſlot ſtrekt de Staat een borſtweer voor geweldt.
Een wakker oordeel vecht niet min dan dapperheeden.
Hier hoeft geen beeldt voor Graaf van harde ſteen geſtelt;
Zyn eerfaam laat zich niet door 't woên des Doodts verſlinnen.
Een loflyk leeven kan de doodtſchicht zelf verwinnen.

Mevrouw
KATARINA HOOFT,
Gemaalin van den Heer van Zuidtpolsbroek, &c.

WIlt gy Katryn, door verf, de Doodt verby doen ſtreeven?
De Doodt heeft aan de deugdt, die eeuwigh is, geen deel.
Een ander leeft, o kunſt! door kracht van uw penſeel:
Maar Polsbroeks gemaalin zal uw penſeel doen leeven.

Zoo maakt haar man het Y, door wys beleit, vermaart.
Haar eedel' inborſt kan men door geen verf vertoonen.
De deugdt wordt door geen kunſt, maar door zich zelf bewaart.
Een braave Faam verduurt de roem der lauwerkroonen.

Den Eed. Geſtr. Heer
KONSTANTIN HUIGENS,
Ridder, Heer van Zuilichem, Moniklandt, Seelhem, &c.

Door Viſſcher geſneeden.

DUs ziet men Zuilichem, de zon der hooffſche lichten:
Maar 't brein wordt niet vertoont dan door zyn fenixveêr.
Mint Nazo? ſtrydt Virgiel? lacht Plautus? reiſt Homeer?
Wat elk bezonder dicht weet hy alleen te dichten.
De wysheidt maakt zich door haar eigen deugdt vermaart.
Zoo wordt zyn Ridderſchap, noch lauwerkrans, door 't zwaardt
Bevochten: maar door 't ſpits van zyn geleerde ſchachten.
Een ſchrandre pen verdient niet min dan helden krachten.

Den Eed. Heer
HANS VERKEST, &c. &c.

DUs ſtondt Verkeſt, toen 't heir voor Valencyn moeſt wyken.
Zoo baand' hy zich een weg deur yzer, ſtaal en loôn,
En klom ten top van eer langs heuvelen van lyken.
Men plukt geen krygslauwrier dan op een berg van doôn.
Hy viel toen hy de wal van 't Franſche heir deedt vallen.
Geen ſchoonder heldengraf dan 't ſtof van 's vyandts wallen.

Beeldt

Beeldt van de BOTHEIDT.

STaat hier de Botheidt niet van witte marmer? neen:
De Kunſt vervloekt de handt, die deeze ſchoone ſteen
Geheel verbrodt heeft. wie de Botheidt wil beſchouwen,
Ziet niet op 't beeldt: maar op de man die 't heeft gehouwen.

Den Eed. Heer
KORNELIS BIKKER,
Heer van Zwieten, Burgermeeſter t'Amſterdam.

DUs ziet men Zwieten, die, door dapperheidt en raaden,
De Vryheidt aan het Y bevryde voor gevaar.
Die hooftdeugdt paſt een krans van palm en eikeblaaden.
Nu waakt hy voor 't gemeen, en draagt, als een pilaar
Van 't Hof, de zorg van 't Landt. hy vreeſt geen teegenſpoeden.
Zoo leeft men recht om 't Recht der ſteeden te behoeden.

Den Eed. Heer.
NIKOLAAS KORVER,
Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam, toen hy gedoodtverft was.

VRaagt gy waarom dat ik dit beeldt niet op kan maaken?
Om dat dien Amſtelheer my 't aangezicht ontzeidt.
Zoo maal dan in een beeldt, om Korver recht te raaken,
De loffelyke Trouw, de fiere Dapperheidt,
En d'eedle Burgertucht; zoo zal 't geen leeven wyken.
Men doet hem door deez' drie in 't afzyn beſt gelyken.

DANIEL DE LANGE,

Door de Ratel geſchildert:

Aan de zelfde.

DE Lange die hier leeft, ſchynt niet dan ſpraak t'ontbreeken:
Maar nu Natuur de kunſt uit nydt hier in bepaalt,
Zal zyn papiere mondt, na 't ſterven, met ons ſpreeken.
Zoo wordt het kleenſt door u, en 't grootſt' door hem gemaalt:
Maar zulk een kracht eiſt eer. Hoe zal men die erkennen?
Met eene letterkroon, deurvlecht met fenixpennen.

Den Eed. Geſtr. Heer
JOAN HUIDEKOOPER VAN MAARSEVEEN,
Ridder, Heer van Neerdyk, en Scheepen t'Amſterdam.

Door Ian Lievenſen geſchildert.

DUs ziet men Maarſeveen, in 't bloeienſt van zyn daagen;
Die d'Alpen wit van ſneeuw en d'Apenin betradt.
De zucht tot reizen vreeſt geen ongeval te draagen.
Nu helpt hy, door zyn raadt, de Rechtbank van de Stadt,
En 't Beursheil ſtutten, tot een ſtut van alle Steeden.
Zoo worden Themis en Merkuur in een vertoont.
Nooit hoort men grooter roem dan dubble ſchranderheeden.
Wie zyn gemeent bezorgt wordt door de Faam gekroont.
Hy mint al wie Apol en Pallas ſchool beminnen.
Waar dat Meceenen zyn behoudt de dichtkunſt ſtandt.
Zoo eerd' Auguſt Virgiel, tot ſteun der Zanggodinnen.

De

De pen der geeſten wykt geen punt van diamant.
Al wat de herſſens ſcherpt kan zyn gemoedt bekooren.
Wie dat op 't Raadthuis zit vereiſt de keurighſt' ooren.

Mevrouw
SOFIA KOEIMANS,
Gemaalin van den Eed. Heer
SCHEPEN HUIDEKOOPER, &c.

Door Ian Lievenſen geſchildert.

WAt voor een hemelſch beeldt komt ons op d'aardt vertoogen?
Is 't Venus? of Minerf? of is het Juno? neen.
't Zyn drie Godinnen die wy hier in een beoogen:
Elk waart, om d'appel, door de handt van Maarſeveen,
Die voor geen Paris wykt, aan d'Amſtelſtroom, te geeven.
De ſchoonheidt eiſt een prys die andren overwint.
Ik ſcheemer: 't is Sofy. myn oog verlieſt het leeven.
Wie dat op 't zonlicht ſtaart wordt licht door 't licht verblindt.
Zoo miſt men door de glans van Koeimans wondre gaaven.
Aanminnigheidt verkrygt de heerelykſte roem.
De braafſte luiſter heeft zy in haar borſt begraaven.
De geuren zyn altydt veel waarder dan de bloem.
Zoo blaakt d'onzichtbre glans die by Natuur ten toon leit.
De deugdt der vrouwen is de loffelykſte ſchoonheidt.

JOANNES SERWOUTERS.

DUs wordt Serwouters beeldt, door verven, uitgeprint:
Maar 't wit papier vertoont zyn brein door zwarten int.
Apelles verfpen wykt voor zyn verſneede nebben.
Wie hem wil maalen eiſt zyn geeſt en pen te hebben.

GEE-

GEERAARDT VOSSIUS,

Kanonnik der Aartsbiſſchoppelyke kerk te Kantelberg, en Profeſſor t'Amſterdam.

Door Sandrart geſchildert.

DUs ziet men Voſſius, die d'overleede jaaren,
Aan 't Y, ten graf uitdelft, door zyn geſplitſte ſchacht.
De Tydt, die 't al verſlint, heeft op zyn goude blaaren,
Vol ſpreuken, ryk van geeſt en ſchranderheidt, geen macht.
De Wysheidt weet de tandt des Tydts verby te rennen.
Al wat doorluchtigh is lydt geen vergeetelheidt.
De Faam poogt haar trompet te maaken van zyn pennen.
Zoo wordt het oudt bedryf, roept zy, deur d'aardt verbreit.
Maar 't is vergeefs gepoogt, hy toont ons d'eerſte tyen.
De boeken vol van kunſt zyn ſpreekende ſchildryen.

Juffrouw

KORNELIA PAUW.

Door Geeraarts geſchildert.

UW beeldt is ſchoon gemaalt, dit ſtuk vertoont de blyken;
Nochtans gelykt het niet: want hier is nauwlyks ſchyn.
Vraagt gy hoe 't weezen moet zoo 't u in all's zal lyken?
Uw aanzicht ſchoon van glans, moet noch veel ſchoonder zyn.
Noch heeft de kunſt gelyk dat zy u niet kan maalen.
Wie 't zonlicht ſchildren wil die ſtaaroogt door de ſtraalen.

Mejuf-

Mejuffer
KONSTANCY HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN,

Door Govert Flink geſchildert.

DUs leeft Konſtancy, na 't verwelken van haar jeugdt.
Haar zeeden zyn deurmengt met huiszorg, tucht en deugdt.
Wie dat op glanſen roemt, hier huwt men glans met gaaven.
De paarel van de deugdt leit in 't gemoedt begraaven.

Mejuffer
JAKOBA HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN.

DUs toont Jakoba zich in 't bloeienſt van haar tydt.
Natuur heeft haar geſchept tot doelwit van de Nydt.
Haar ſchoonheidt is vereent met deugdt en braave zeeden.
De luiſter van de deugdt verduurt aanminnigheeden.

Den E. Heer
JAN HEIMENSZ. KOEK,
Krygsbouwmeeſter, &c.

DUs ziet men 't beeldt van Koek, die zoo veel ſtarke ſteeden
Hulp breeken door zyn arm, en bouwen door zyn raadt.
Zyn wakkre dapperheidt en oorlogs ſchranderheeden,
Verſtrekte 't Spaanſche heir een harde harnasplaat.

Hoe zal de Koning hem voor dubble dienſt bekranſen?
Met lauwren: maar deurvlecht met ſluizen, ſteên en ſchanſen.

Den Eed. Heer
JAN VAN DE POL,
Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam.

Door vander Helſt geſchildert.

DUs ziet men Pol, die burg der trouwe burgerye,
Die raadt geeft op zyn tydt, en ſtant houdt in gevaar.
Zoo plag zyn vaader voor het burgerrecht te ſtrye':
Want deugdt ontziet noch nydt, noch gal van laſteraar.
Hadt Roomen, by Auguſt, de Pollen tot een wapen.
Het Y durft op de zorg der Pollen veiligh ſlaapen.

Mevrouw
DUIFJE VAN GERVEN,
Gemaalin van den Eed. Heer
BURGERMEESTER POL, &c.

DUs pronkt van Gervens glans, als 't lichaam zal verdwynen.
Maar zoo de verf verdwynt, behoudt haar deugdt noch ſtandt.
De deugden blinken als de zon geen meer zal ſchynen.
Zoo wiſt zy 't hart van Pol, ſchoon hy de huwlyksbandt
Altoos ontworſtelt was, tot liefde te verplichten.
De deugdt en ſchoonheidt zyn twee ſcherpe minneſchichten.

Den E. Heer
JAN DE VISSCHER,
Vaandraager van de Burgery t'Amſterdam.

DUs ziet men Viſſcher, die het vaandel heeft gezweit:
Maar toen het woeſte heir de Stadt aan 't Y deedt vreezen,
Heeft hy van ſpyt zyn vaân en leeven afgeleit.
Zoo toont de jongling zich van Bikkers bloedt te weezen:
Dien Bikker, die zyn Staat, tot heil van 't volk, verliet.
Een vrye ziel gedoogt niet dan een vry gebiedt.

OP D'AFBEELDINGEN
van de Doorluchtighſte Vorſten
KAREL DE TWEEDE,
Koning van Groot-Britanje, Vrankrijk en Yrlandt, &c.
En zijn Majeſteits Broeders.

Door Simon Lutikhuis, in Bloeimaandt 1660, te Breda geſchildert.

DUs ziet men Karel, door Vulkaan, in ſtaal geklonken.
Wie landt en volk bewaakt moet ſtaag gewapent zijn.
Britanje, dat in bloedt en traanen was verdronken,
Ontmoet, door 's Konings komſt, de ſchoonſte zonneſchijn.
't Herbooren daghlicht lydt geen neevelige nachten.
De kerken zijn herſtelt door 't Koninglyk gebodt.
't Geſcheurde Burgerrecht verkrygt zyn oude krachten.
De byl, noch roodt van bloedt, en 't heillooz' moordtſchavot,
Verdwynen nu de Bank door Karel wordt geſpannen.
Waar 't heilig Recht verſchynt heeft alle wreedtheidt uit.

Oprechte Koningen gedoogen geen tierannen.
De gruwlen worden door Genaade beſt geſtuit.
Zoo weet een Koning zich voor eeuwigh vaſt te zetten.
De Vorſt beſtaat door macht: het volk door wyze wetten.

JAKOB STUART,
Hartogh van Jork, &c.

DUs leeft de dappre Jork in harde harnasplaaten.
Zoo toont zich Mars als hy in 't veldt ten ſtrydt zal gaan.
Een wakker Oorlogsheldt is 't ſchildt der onderzaaten.
Door fiere moedigheidt kan Vorſt en volk beſtaan.
Hy wapent zich tot ſchrik der woede dwingelanden,
En al wie dat de zee door woeſt geweldt vermant.
Zoo raakt de Roovery in klem van ſtaale banden.
Wie 't water veiligh maakt ontmoet zyn lof op 't landt.
Hy poogt zyn roem, tot heil van 't Ryk, door 't zwaardt te haalen.
De heldendeugdt verduurt de glans der zonneſtraalen.

HENRIK STUART,
Hartogh van Gloceſter, &c.

DUs komt Gloceſter als een zon voor 't Ryk opdaagen:
De tweede hooftpilaar van Karels zeteltroon.
De troonen zijn door moedt en ſchranderheidt te ſchraagen.
Wie zulke ſtijlen heeft behoudt zijn ſtaf en kroon.
Zijn oordeel, rijp van geeſt, is ouder dan zijn jaaren.
Het brein wordt beſt geſcherpt door bitter ongeval.
Zoo leerden hem de noodt zijn moedt met wijsheidt paaren.
Die zulk een borſtweer heeft behoeft geen ſteene wal,
Als hy 't geweldt verwacht van ſlagzwaardt, ſpies en looden.
Wie koningen beſchermt volvoert de wil der gooden.

Den

Den Eed. Heer
JOAN DE WIT,
Raadt-Penſionaris van Hollandt en Weſt-Vrieſlandt, &c.

DUls leeft de ſchrandre Wit, de mondt der vrye Staaten;
Dien hofleeuw, die de hoedt van 't Landt voor ramp behoedt.
Een wakker Raadtsman is het ſchildt der onderzaaten.
Zyn oordeel, ryk van roem, ontwykt geen heldenmoedt.
Zoo blyft men op het landt en doet de zeepeſt zwichten.
Wie dat door raadt verwint verdient een heerlyk lof.
De goudtzucht heeft hem nooit deurſchooten met haar ſchichten.
Men maak de Wit vry zwart, hy volgt de laſt van 't hof.
Zyn Staatplicht wordt vergeefs van 't woeſte graauw beſprongen.
Een ongekreukt gemoedt ontziet geen laſtertongen.

VERSCHEIDE GEDICHTEN.

Aan de Boom, die KAREL DE TWEEDE, Koning van Groot-Britanje, &c.

Na dat hy zich een heele nacht, om zyn vyanden te ontvluchten, in haar holle ſchors verſchoolen hadt, veilig in 't licht brocht, &c.

Britanje ſpreekt:

HOe zal myn pen, o Boom! uw eigenſchap afmaalen?
Hier eiſt niet minder dan de heele Helikon.
De deugdt verdient een pen van d'allerrykſte taalen.
Elk duikt voor uwe deugdt als 't maanlicht voor de zon.
Wie groot van luiſter is wordt loflyk uitgekreeten.
De ceder wierdt geroemt om 't ſteigren van haar hout:
De lauwer ſiert het hooft der Helden en Poëeten:
Het boſch van Atlas pronkt met applen zwaar van goudt;
Noch moet haar vrucht, o Boom! voor d'uw' in waarde wyken:
Want gy hebt ons een vrucht vól wysheidt voortgebracht:
Een Koning, die van 't volk der waterryke Ryken
Met ſchepters, kroonen en vreêteekens, vol van pracht,
Eerbiedlyk wordt ontmoet, om eeuwigh meê te brallen.
Een gaadelooze vrucht verdient de grootſte praal.
Een wakker Koning ſtut de Staat en 't volk voor 't vallen.
Gy zyt van Jupiter, het hooft van 's hemels zaal,

Die 't Vorſtelyke zaadt voor onheil wil behoeden,
Uit zyn Dodoonſche boſch in dit geweſt gebrocht.
Hier heeft hy u beſproeit met zuivre nektarvloede',
En op doen waſſchen, tot een ſchrik van 't ſchelms gedrocht.
De goddelyke zorg heeft onbekende ſpooren.
Wat d'eeuwigheidt belooft wordt endelyk voldaan.
Nooit moet het blixemvuur, in 't heetſte van haar tooren,
U naadren, om uw loof tot aſch te doen vergaan.
De donder zy vervloekt zoo zy uw ſtam wil klooven:
Maar valt gy door de Tydt, die alles werpt in 't zandt,
Dan zal ik van uw hout, tot ſteun der ſteên en hooven,
Een zuil doen maaken, voor de troon van Engelandt.
Wie zulk een ſteunſtyl heeft behoeft geen andre ſchraagen.
Geen trouwer ſchildtwacht dan een vaader voor zyn zaadt.
Een die men heeft geteelt beſchermt men ook voor laagen.
Zoo zal nooit aarts-tiran, door wapens, noch verraadt,
Het wettig' erfrecht uit de handt der Stuarts rukken.
Van nu aan roep ik al myn volkeren by een,
En hou de marmerberg, in aller yl, tot ſtukken:
Ik zal, tot dankbaarheidt, een tempel van de ſteen,
Recht over uwe kruin, op 't heerelykſte bouwen:
Hier zal ik op de dagh dat gy myn Vorſt voortbracht,
O Koninglyke dagh! myn hoogſte hoogtydt houwen.
Drie Ryken zullen u, tot roem van uw geſlacht,
Haar gaaven brengen, om uw telgen te verſieren.
Wie dat een Vorſt voortbrengt verdient geen minder eer.
De deugden van een ding vereeuwt men door het vieren.
Een krygsheldt offert Mars zyn ſlagzwaardt, ſchildt en ſpeer:
Ik leever u myn hart ontlaſt van naare zuchten.
Wie wys is eert de boom om 't leevren van zyn vruchten.

Toen den Eed. Geſtr. Heer
KONSTANTIN HUIGENS,
Ridder, Heer van Zuilechem, Zeelhem, &c.
my zeekere uitheemſche vruchten, die in ſuiker ingeleit waaren, vereerde.

DAar Vos, daar is een vrucht, zegt gy, om op te roemen:
Want zy verſtarkt het brein al was de geeſt verſmacht.
O Zuilechem! de geur van uwe Koorenbloemen,
Die gy my hebt vereert, is van een andre kracht:
Zy weet het ſtomp vernuft op 't ſchranderſt ſcherp te wetten.
Wie andre geeſt inſtort verdient een dubbel lof.
Door wysheidt kan men zich in Pallas hooftſchool zetten.
Ik koos voor uw gebloemt geen bloem uit Floraas hof.
Nooit zagh men 't kooren voor 't gebloemt zyn onkruidt ſtryken:
Maar gy hebt Ceres aâr door uw gebloemt verdooft.
De vrucht die gy my geeft moet voor uw bloemen wyken.
Noch dank ik Zuilechem voor zyn deurſuikert ooft,
Als voor zyn bloemen, waardt om by 't geſtarnt te praalen.
Twee giften van een handt zyn quaalyk te betaalen.

Hopmanſchap van den Eed. Heer
JOAN HUIDEKOOPER,
Ridder, Heer van Maarſeveen, Neerdyk, &c. Voorzittendt Scheepen, Raadt en Bewinthebber der Ooſt-Indiſche Maatſchappy t'Amſterdam.

WIe helpt my 't Hopmanſchap inwyen,
Dat Maarſeveen aan 't Y bezweert?

Op,

Op, volg 't gedreun der ſchutteryen.
Een die de Duitſche dichtkunſt eert,
Behoort men met gedicht t'ontmoeten.
Ik ga de rey der dichters voor,
Om Maarſeveen met zang te groeten.
Vergun myn ſchorre pen gehoor.
Toen 't woeſt Geweldt begon te woede',
Beſloot het volk zich met een wal.
De wallen zyn om ramp te hoede.
Door wakkerheidt behoudt men ſtal.
Wie vry is laat zich niet verheeren.
De dieren waapnen zich voor quaadt.
Het Y, beroemt door Staat-regeeren,
Heeft Maarſeveen, naar ryp beraadt,
Tot hooft der ſchuttery verkoozen;
Haar eerſte Rechter van 't gerecht:
Die 't zwaardt gebruikt tot ſchrik der boozen,
En al wie dat men laagen leght,
Voor ramp beſchermt, door recht te pleegen.
Zoo raakt d'onnoozel' uit de ly.
De Rechters paſſen rechte weegen.
Minerf, de hooftgodin van 't Y,
Begaf zich by de ſchutterſchaaren,
Daar Maarſeveen het zwaardt ontfangt,
En ſprak: o Kaizerin der baaren!
Die ſtaadigh naar myn raadt verlangt,
De ſchutters zyn tot ſteun der ſteeden.
De ſteeden voor de burgery.
Het volk beſtaat door dapperheeden.
Door 't zwaardt bedwingt men dwinglandy.
Zoo dempt men putten, galgen, raaden;
Ja pynbank, water, vuur en ſtaal.
De vryheidt ſpruit uit heldendaaden.
Van Maarſeveen, daar ik meê praal,

Die zweert voor u in noodt te ſtryden,
Gelyk zyn vaader heeft geſtreên,
In d'allerdroefſt' en bangſte tyden;
Toen zwakke vrouwen daaden deên,
Waar dat haar's vyandts heir toe porde,
Die van de ſtarkſte mannen eer
Gepreezen dan gevollight worde.
Dat yder dan zyn Hopman zweer,
Tot voorſtandt van d'aaloude keuren,
Eer dat haar iemandts luſt verwoedt,
Tot ſchrik van 't vrye Landt, komt ſcheuren,
En dompelen in menſchebloedt.
Zoo ſtuit men 's vyandts oorlogsliſten.
De wapens zyn tot heil der ſteên.
Zoo ſmoort men kerk- en burgertwiſten;
Twee helſche peſten voor 't gemeen.
Zoo zwygt het graauw van huizen plondren.
Hier zweeg Minerf vol geeſt en moedt.
Mit viel de ſchuttery aan 't dondren.
De gladde Nimf van d'Amſtelvloedt,
Bedekt haar hooft, uit vrees, met ſtroomen,
En dook tot in haar watergracht.
De vrees is quaalyk te betoomen.
De ſchrik heeft ongemeene kracht.
Zy ſchool tot in haar veenſpelonken.
Het ſtroom- en goudtryk Amſterdam,
Scheen tot de ſtarren toe verdronken,
In eene zee van rook en vlam.
De lucht was vol van gloênde ſtraalen.
O wakkre Heer van Maarſeveen!
Gedoog dat ik myn aâm mach haalen,
Daar gy gelyk een Mars komt treên;
Zoo zing ik hoe men u beſtaarde,
En neevens 't Ridderſchap beſchonk,

Me

Met eene reex van zilvre zwaarde',
Waar dat de Gotſche leeuw uit blonk;
Een dier dat door zyn wyde ſtappen,
Dwars over alle golven heen,
De Ryn zoo hardt op 't hart komt trappen,
Gelyk 't oudt Roome heeft getreên;
Toen 't overlaân van paarelſtaaven
En goude kroonen, door het vuur
Van zyne fakkel, wierdt begraaven
In 't gloeiendt puin van dak en muur.
Myn dicht zal dondren als uw buſſen:
Want gy beſtelt myn veeder ſtof.
De zucht tot dicht is niet te bluſſen.
Vergun my eens dat ik uw lof
In d'ooren van de Faam doe dringen.
De waarheidt hoort men op te zingen.

Toen ik van de hondt in de Stadts timmertuin &c.

IK wierdt onlangs beſtreên, myn arm vertoont de blyken,
Van een vervloekte dog, die d'onderaardtſche hondt,
Met zyn driekoppen, niet in wreedtheidt hoeft te wyken.
Het ſchrikdier vloog my aan, en oopende zyn mondt
Vol tanden, ſcherp van punt, en heet op bloedt te zwelgen.
Ik zagh noch weegen om myn lyfsgevaar t'ontvliên;
Noch wapens, om dit dier in 't woeden te verdelgen.
Wie zich verweeren zal eiſt ſtof om weer te biên.
Toen Herkles met zyn knots de helpoort quam genaaken,
Schoot Cerbrus hem zoo fel niet uit zyn moordtneſt an.
Wat geeſt of deeze dog naar 't bloedt van my deedt haaken?
Is 't zeker dat de ziel van een boosaartigh man,
Naar 't ſterven, in een dier dat fel is komt te vaaren;
Zoo wordt deez' tuinhondt van een zweedtſche ziel bewoont.
Deez' ſtaat naar weederwraak, om dat ik, door myn blaâren,

Zyn godtvergeeten aart aan 't aardtryk heb vertoont.
De wraak is wakker om haar vyandt te beſpringen.
Een dichter moet nochtans geen wreede ſchelm ontzien.
Wie om de dichtkunſt lydt, doet loflyk van zich zingen.
Ik wierdt bevochten: maar ik kon geen weêrſtandt biên.
Wie zonder krachten vecht genaakt de grens van 't leeven.
Ik ſtondt met d'eene voet op d'oever van de doodt.
De veerman Karon quam, op hoop dat ik zou ſneeven,
Om myn bebloede ziel te laaden in zyn boot.
De ſchrik voor 't ſterven is veel meerder dan het ſterven.
Het leeven, dat ik lief, bevondt zich in gevaar:
Het mes was aan de draadt, het hoefde ſlechts te kerven.
Ik wiert alree omheint, docht my, van Plutoos ſchaar.
Hier zagh ik Kromwels ziel, bewaart van zwarte ſpooken,
En vinnig geeſſelen met ſlangen vol fenyn:
Want deeze Koningbeul was uit zyn hol gebrooken,
Om opperkoning van het helſche hof te zyn.
Wie eenmaal heeft geheerſt heeft noch geneegentheeden.
De zucht tot heerſchappy maakt overſtout van moedt.
Ik zagh de ketens voor de purpre landtpeſt ſmeeden,
Die nu al dronken is: maar noch niet zadt van bloedt,
Om hem te ſluiten als hy komt in Plutoos Ryken.
De tieranny beſtaat ſlechts voor een korte tydt.
De Boosheidt kan de ſtraf der gooden niet ontwyken.
Wie dat zyn ſtarker tergt moet zwichten als hy ſtrydt.
In 't bangſte van het woên en naarſt der moordtgeſchallen,
Quam Pallas, die het Y tot heil van 't Landt bewaakt;
Want zy was hier om 't werk der ſteigerende wallen
En gracht te ſchouwen, en al wat 'er noch gemaakt
Moet worden, tot beſcherm der burgers af te ſteeken.
Zy toond' de dog haar ſchildt en gruwlyk ſlangenhooft.
Het ſchrikdier liet voort los: de wreedtheidt was geweeken.
Toen ſprak de Kunſtgodin, die my haar gunſt belooft:
Een dog die bits is moet men aan de bandt doen ſmyten.

Een

Een loſſe reekel ziet noch vreemt, noch vrienden aan.
Een wachthondt dient veel eer tot blaffen dan tot byten.
Op zulk een ſchildtwacht laat men alle tuinzorg ſtaan.
Zoo ſprakz' en ging weer heen van waar zy was gekoomen.
De Schranderheidt verwint het raazende Geweldt.
Een ſpringvloedt laat zich eer door kunſt dan kracht betoomen.
Ik dank Minerve, die myn leeven heeft herſtelt,
En zal haar outaar ſtaâgh genaaken met myn dichten.
Een die men 't leeven ſchenkt moet zich tot dienſt verplichten.

Aan Juffrouw
TESSELSCHADE VISSCHERS, &c.

OP beroemde Teſſelſchaade,
Stier uw ſtem naar 't puik der Riddren,
Daar men door de busgranaade',
't Overſtarke Sas ziet ſiddren:
Vrees niet dat de klank zal ſmooren.
Zangen dringen zelf deur ſteenen.
't Oorlog zal haar yzer' ooren
Zelver aan uw gorgel leenen:
Want de galm zal deur de drommen,
Deur het blixemen der klingen,
Dwars deur 't rammelen der trommen,
In de tent van Huigens dringen.
Hier gaat hy het krygsnut weegen,
In de ſchaalen van zyn oordel.
Huigens brein is Freedrix deegen.
Schrandre doen de dappre voordel.
Zing dan dat wy zyn gezeeten,
Aan de diſch der poëezye;
Daar het Hooft der hooftpoëeten,
Ons met zulke lekkernye'

D'ooren ſtaadigh komt onthaalen.
Dichtkonſt kan de zinnen wetten.
Noodt hem in de Muider zaalen,
Op Apolloos oorbanketten.
Wysheidt paſt op zulke feeſten;
Niet om leſſen te ontfangen:
Maar om aan de minder geeſten
Saus voor het vernuft te langen.
't Oor laat zich door kunſt verzaade'.
Hier op zal hy weeder zingen:
Zeg den Droſt, o Teſſelſchade!
Dat ik, ſpyt de donderingen,
Spyt de naare moordtgeſchreeuwen,
Na zyn ſchelle luit ga luiſteren.
Zeg hem dat het Hooft der leeuwen,
't Sas alree begint te kluiſteren.
Stouten vreezen voor geen wallen.
Strydbre willen zeege haalen:
Maar wie als Auguſt wil brallen,
Moet het meeſt met bloedt betaalen.
Koude klingen, heete looden,
Yzre mannen, ſtaale handen,
Noch het vallen van de dooden,
Kunnen 't heir met ſchrik aanranden.
Helden weeten van geen ſaagen,
Wie de landen vry wil heeten,
Moet zich voor de landen waagen.
Als myn veldtheer 's vyandts keeten
Heeft gebrooken door zyn deege',
Zal ik, naa de woeſte buien,
Ook deelachtigh aan de zeege,
Koomen op het Huis te Muien.
Hier zal ik myn brein verluſten,
In de hemel van myn vrinden.

't Oor-

't Oorlog moet by poozen ruſten.
't Zwaardt laat zich bywyl ontbinden.
Zoo zal Huigens gorgel klinken,
Langs d'Oranje leegerpaade',
Daar de ſcherpe lemmers blinken.
Zing, doorluchte Teſſelſchade,
Bindt zyn ooren aan de koorden,
Aan de keetens en de zeelen,
Van uw goude goodewoorden.
Maatgezangen zyn gareelen.

Op 't Huis te Muide, 1644.

BLYDE INKOMST

van den Wel-Edelen Geſtrengen Heer

JOAN HUIDEKOOPER,

Ridder, Heer van Maarſeveen, Neerdyk, &c. Burgermeeſter, Raadt, en Gezant der Stadt Amſterdam aan Zyne Keurvorſtelyke Doorluchtigheit van BRANDENBURGH.

O dappre Maarſeveen! zyt welkom in uw wallen.
Toen Cezar, om als Vorſt op 't Kapitool te brallen,
De Tiber naderde, verſchrikte 't Roomſche volk:
Elk vreeſde voor de moordt van zyn verwoede dolk.
De Staatzucht bindt zich niet aan 't recht der onderzaaten.
Maar nu dat gy aan 't Y, de zuil der zeve Staaten,
Tot heil van 't volk, verſchynt, ontluikt de gantſche Stadt:
De vroolke Blydtſchap, die als in een kerker zat,
Vertoont zich op uw komſt, met liefelyk geſchaater.
De Stroomgodt beurt zyn pruik van liezen uit het waater,
En roept: hier komt een ſteun van Amſtels rijke troon:
Een van de paarlen daar zijn goude waapenkroon,

Door

Door oorlogsdeugdt verdient, op 't heerlijkſt meê mach praalen.
Men zoekt u in de Stadt en harten in te haalen.
Al 't volk is op de been. van Waavrens ruiterſtoet
Rijt u, vol moedigheidt, gewaapent te gemoet:
Maar niet om u van hier als vyandt te verjaagen.
Gy hebt aan deze ſtroom, om 't recht der Steên te ſchraagen,
Het nachtheir, heet op roof, doen deizen, door uw woordt.
Zoo hoedt een tong de Stadt voor plondering en moordt.
Een deugdt die Hollandt aan uw' Stamhuis houdt verbonden.
De zucht tot vryheidt koſt de Nederlanden wonden.
Men rukt om vry te zijn de waapens van de wandt.
Van zulk een krijgsrecht tuigt uw vaäders rechtehandt,
Die oover tachtig jaar de wreedtheidt hulp beſtryen.
Zoo leeft men niet voor zich, maar voor zijn burgeryen.
De Huidekoopers zijn tot dienſt van 't algemeen.
De ſchandre Graaf, het oog van 't hooft der waaterſteên,
D'oprechte Spiegel, en de trouwe Poll, drie ſtijlen
Van 't Raadthuis, yder waardt om met de bondelbijlen,
Als Burgermeeſteren van Roomlus ſtadt, te gaan,
Verwachten u aan 't Y. zoo doen all' andre Raân.
Op uwe weederkomſt gaan alle harten open.
Zoo toonde zich Berlijn, toen 't u te moet quam loopen,
Met dartel handtgeklap, tot roem van d'Amſtelvloedt.
Gedoogt dan dat ik u als uw verplichtſte groet.
Een die zyn Vaaders eert betoont maar burgerplichten.
O ſteunſtaf van 't Gemeen, en roemſtof van myn dichten!
Leef lang voor uwe Stadt, waar dat de Faam op boogt.
Geen langer leeven dan een trouwe Burgervoogt.

Toen LAURA ziek geweeſt hadt, &c.

DE Doodt, die anders niet dan uitgeteerde maagde'
Ontmoeten in haar kolk,
Riep, toen zy Laura zag, die haar in all's behaagde:

Ik walg en ſchrik voor 't volk
Dat, uitgemergelt, in myn duiſter hof komt ylen.
Ik ben op glans verlieft.
Zoo ſprak dit ſpook, en kreeg een van haar ſcherpſte pylen,
En heeft myn Nimf deurgrieft:
Dit baart, o groot geluk! niet dan verwoede ſmarten;
Zy was ſlechts half vermoordt:
Want Laura hadt haar borſt gewapent met twee harten,
Toen 't haare was deurboort,
Behiel zy door het hart, dat zy my in het kuſſen
Ten mondt uitzoog, noch ſtandt.
Twee vuuren in een borſt zyn quaalyk uit te bluſſen.
Het leeven is een brandt.
Zoo wierdt de Doodt gekeert, en in haar hoop bedroogen.
Wie dat twee harten heeft is machtigh van vermoogen.

Yvoore Kop, door zyn Keurvorſtelyke Doorluchtigheidt VAN BRANDENBURG gedreit, en aan den Ed. Heer JOAN HUIDEKOOPER, Ridder, Heer van Maarſeveen, &c. Gezant weegens Amſterdam, te Berlyn vereert.

Is 't zeeker dat de kunſt een keurigh oog kan trekken?
Zoo geeft de Keurvorſt, door dit proefſtuk, keurigh ſtof.
Zyn handt die 't aardtryk, door het zwaardt, met doôn quam dekken,
En dwingelanden dwong, verdient geen minder lof
Door beitel, dan door kling, by die de kop beoogen.
De kunſt heeft op 't gemoedt der menſchen groote macht.
Zoo wordt men in het ſchool van Pallas opgetoogen,
En in het veldt van Mars ten oorlog opgebracht.
Door kunſt en dapperheidt is alles te verkrygen.
Twee gaaven in een Vorſt zyn heilzaam voor 't gemeen.
Nooit kan men hooger dan door braave Vorſten ſtygen.

Hy heeft de randen met geen zeegepraal beſneên ;
Hier hoeft geen oorlogsroem van zyn vergoode vaadren :
De Faam heeft ons al lang hun wapendeugdt verbreit.
De helden pronken beſt in 't veldt met lauwerblaadren.
Zoo ziet het krygsvolk 't loon van fiere dapperheidt.
Eneas wierdt weleer van Helenus beſchonken :
Maar nooit met zulk een kunſt als onze Maarſeveen ,
Toen hem den Keurvorſt zelf, een eer om meê te pronken ,
Voor d'Afgezant van 't Y, met deeze kop verſcheen.
Laat andre giften vry met goudt en ſteenen praalen ,
Die door een ruwe handt gevormt zyn voor het hof ;
De roem beſtaat niet in de glans van kop en ſchaalen.
De kunſten zyn bywyl veel dierder dan de ſtof.
Nu ziet men Maarſeveen, omheint van diſchgenooten ,
De kop, ten kim vol wyn, ombrengen , op 't geluk
Van 't machtigh Brandenburg, tot ſchrik van heir en vlooten.
Een ſtrydbre Stam, zegt hy, verdraagt geen laſtigh juk.
Zoo leeft de ſchenker, door zyn gift, by dankbre menſchen.
Een Vorſtelyk geſchenk baart loffelyke wenſchen.

Zingen van Juffrouw MARIA POTEY.

MEn reis geen meer naar vreemde paalen ,
Om overliefelyke zank :
Potey verdooft de nachtegaalen ,
En weet haar woorden, ſchel van klank ,
Deur d'ooren in de ziel te dringen.
Een ſchel geluit heeft groote kracht.
De maatzang is vol tooveringen.
Het liedt wordt om 't geluidt geacht.
Wierdt Argus oog van ſlaap bekroopen ,
Door 't helder windtſpel van de fluit ?
Zy zingt de ſlaapend' oogen oopen ,
Wanneer dat zy haar mondt ontſluit.

Zoo

Zoo kan men ongediert verwinnen.
Een zoete galm verdooft de veêl.
Zy heeft de neege Zanggodinnen,
Tot roem van d'Amſtel, in haar keel,
Elk met een keel vol orgelpypen.
Zoo bindtz' all' ooren aan haar maat.
Uliſſes, ſchrander in 't begrypen,
En afgerecht op oorlogsraadt,
Die ſtopt' zyn bootsgezellen d'ooren,
En deedt zich binden aan de maſt,
Om naar geen meeremin te hooren:
Maar hadt hem deeze ſtem verraſt,
Zyn banden waaren los geſprongen;
En 't bootsvolk d'ooren opgegaan.
Geen grooter kracht dan ſchelle tongen.
Zoo weet zy 't koudſte hart te braân.
De zee moet voor de ſnaaren zwichten:
Maar 't ſnaarſpel voor haar eedle ſtem.
Een heldre ſtem kan elk verplichten.
Zy krygt de minnaars in de klem,
Zoo zy hen na haar zangen ſchikken.
De zangkunſt is vol minneſtrikken.

Op een Kriekeſteen, *daar de Kaizer, de zeeve Keurvorſten, de Doodt met haar zandtlooper en eenige hondert doodtshoofden, door een Beierſche Non, op geſneeden zyn.*

Aan Mevrouw KATARINA HOOFT,
Gemalin van den Heer Burgermeeſter GRAAF,
Vryheer van Zuidtpolsbroek, &c.

EEn ander magh op 't helſt' van helle ſteenen zingen,
Tot lof der ſchitteringen;

Ik roem, ô Polsbroek! op een ſteentje zonder glans:
Maar daar een vrouw de mans,
In kunſten, door verdooft, in ſpijt der puikpanneelen.
Wegh beitels en penſeelen,
Men ſnyt hier met een naaldt in 't pitje van een kriek,
Dat nimmer door een Griek
In marmer is gewrocht. men ziet verſcheide vormen.
De Kaizer die de ſtormen,
Vol moets te moet durſt treên, verſchrikt hier voor de Doodt.
De Vorſten ſterven noodt.
Die yder zwichten doet moet voor de doodtſchicht zwichten:
Want haar verwoede ſchichten
Die reiken verder dan de ſcepter die gy draaght.
De Doodt die hem mishaaght,
Om haar afgryſlijkheidt, behaagt hier yders oogen.
De kunſt heeft groot vermoogen.
Men drinkt het bitter liefſt uit een vergulde ſchaal.
Het oog heeft zin in praal.
't Vergift wort, door de Moordt, in blinkendt goudt geſchonken.
Zoo ziet men 't doodtshooft pronken,
Om 't ruiken te verhoên, met kranſen van gebloemt.
Het uurglas waardt geroemt,
Schynt hier, door Mulciber, in leenig goudt gedreeven.
Zoo toontmen ons het leeven:
Nu breekt het als het glas, dan vloeit het wegh als 't zandt.
Het ſterflijk houdt nooit ſtandt.
Verkrygt de tong by 't volk, door d'ooren, groot vermoogen?
Dit ſteentje preekt voor d'oogen.
Men maakt het ſteenehart gedwee door deze ſteen.
De vrees kan harten kneên.
Men ziet hier honderden van holle herſenpannen.
Men ken geen dappre mannen,
Noch laffen uit elkaâr. de Doodt maakt elk gelyk.
De Vorſten, die het Ryk

Aan Fardinandus zoon eerbiedelyk opdraagen,
Betoonen zich verſlaagen.
De purpre tabbert doet het Zeevetal geen baat.
De Doodt verſchoont geen ſtaat.
Nu woedtze hier in ſchijn der heet' en veege peſten:
Dan maaitze weêr in 't Weſten
In 't midden van een vloot, die alles durft beſtaan,
Om zich met goudt te laân.
De Roofzucht laat zich aan geen koordt van eeden binden.
Elk maakt zich ſterk door vrinden:
Maar deez' zoekt vyandtſchap tot heil van Lisbons ſtaf.
De werreldt is een graf:
Een ſierlyk kerkhof, vol van leevendige lyken.
De Doodt is niet t'ontwyken.
Een Non vertoont in 't kleen haar overgroot gebiet.
Wie dat dit kunſtſtuk ziet,
En onderſcheit begeert, moet arents oogen leenen.
Men ſiert de handt met ſteenen,
Maar wie dit karntje vat, behoeft geen diamant,
Tot ſierſel van de handt.
De kunſt verdooft de glans der flikkerende ſtraalen.
De goud' en zilvre ſchaalen
Zyn dikwyls meer om kunſt dan om de ſtof bemint.
De Doodt die hier verwint,
Wordt zelver door dit werk, dat zy hier ziet, verwonnen.
Zoo leeft de roem der Nonnen
Van d'een in d'ander eeuw. de kunſt, van veel benydt,
Verduurt de woede Tydt.

Barnſteene koffertje door Haare Keurvorſtelyke Doorluchtigheidt van BRANDENBURG, aan Mejoffrouw LEONORA HUIDEKOOPERS van MAARSEVEEN, gemaalin van den E. Heer Scheepen JOAN HINLOOPEN, vereert.

Hier bindt de kunſt myn oog veel vaſter dan een keeten.
Ik brandt, o Brandenburg! nu ik de brandtſteen vat,
Die uit uw zee, in 't ooſt, op d'oever wierdt geſmeeten.
Het ſchrander China heeft tot noch de roem gehadt
Van pronkwerk, ſchoon van glans, verſiert met goude bloemen:
Nu is haar luiſter, door dit proefſtuk, uitgedooft.
Wie overwonnen wordt heeft geen gehoòr in 't roemen.
't Opgaande zonnelicht wordt allermeeſt gelooft.
Drie tranſen ziet men, door de kunſt, op een vertoogen.
Egipte ſtof niet op uw grafnaaldt zwaar van ſteen,
Die ſteil durft ſteigren naar de helgeſtarnde boogen.
De wondren zyn bywyl vol van afgryslykheên.
Polfeem was wonderlyk: maar door wanſchape leeden.
Dit minlyk wonder ryſt veel hooger dan uw naaldt.
De toppen van de kunſt bereiken d'eeuwigheeden.
De faam van loflyk werk bevind zich onbepaalt.
De goude klaauw wordt om de diamant gepreezen:
Maar wierdt de diamant in deeze kas geleit,
Dan zou het binnenſt om het buitenſt prysbaar weezen.
Zwyg zeven Wyzen: hier is grooter waardigheidt:
De zeven deugden ziet men deeze kas bekleeden.
Pandoora plag weleer te brallen met haar doos.
Maar toen zy 't ſlot ontſloot, o helſche gruwlykheeden!
Verſcheen de tieranny, en al wat goddeloos
Genoemt wordt, onder 't volk, om 't aardtryk te beſtryen.
Wie dit geheim ontſluit, zal noch Meineedigheidt,

Noch

Noch dolle Burgerkryg, noch wreede Moorderyen,
Noch Staatzucht vinden: want de blanke Venus leit
Hier veiligh by Adoon, in ſchaauw van mirteblaaden.
O wakkre Leonoor! o inborſt goet van aart!
Ik ben verſlingert op de wondere ſieraaden.
Het kunſtigh Neurenberg, de werreldt deur vermaart,
Heeft nooit een ſtuk vertoont dat by dit ſtuk kan haalen.
De gift van een Vorſtin behoort te zeegepraalen.

Aan Juffrouw M. R.

't HAir dat wy zoo wuft zien kronklen,
Om uw oogen van karbonklen,
Yder als een heldre maan;
Om de lelien en rooze',
Die op uwe kaaken ſtaan,
Vol van nektar en ambrooze,
Beezigt Venus vlugge wicht,
Om de harten vaſt te zetten.
Yder krul verſtrekt een ſchicht.
Min gebruikt het hair voor netten,
Als hy wis ter jagt wil gaan.
't Menſchendom beſtaat door paaren.
Zonder Min kan niet beſtaan.
Pallas heeft dit hair, voor gaaren,
In haar diamante naaldt,
Om haar wapenrok te ſtikken.
't Stof moet ſchoon zyn als men maalt.
Schoon ſieraadt kan elk verquikken.
Krygt Diana eens een net
Van uw hairen, om te jaagen,
Dan behoeft zy brak, noch fret,
Om de dieren te belaagen:
Wat deur boſch en hoolen zweeft,

Blyft

Blyft dan in haar jaagtuig hangen.
Wie een ſchoone boeien heeft,
Is niet meer dan half gevangen.
Goude kluiſters nypen niet.
Febus ſiert zyn zwaddrendt hulſel,
Als hy uit de zee opſchiet,
Met dit leevendigh vergulſel,
Daar hy meê ten krits geraakt,
En ontſluit, door zyn geboorte,
Die de huiszorg wakker maakt,
Alle venſteren en poorte'.
't Middaglicht heeft groote kracht:
Maar het moet voor d'uchtent duiken.
Al wat minlyk lonkt en lacht,
Doet het oog en hart ontluiken.
Hadt Arachne zulke draân
Als hier om uw ſchouders zweeven,
In haar elpenſpoel gedaan,
En in 't proeftapyt geweeven,
Z'hadt de lippen van de Faam
Meer doen roemen op uw ſtukken,
Dan op Pallas groote naam.
't Oog laat zich door ſtof verrukken.
Glans zet alles luiſter by.
Speeld' uw handt op zulke ſnaaren,
't Raadthuis aan 't gezeegent Y,
Zou op 't ſpel ten hemel vaaren;
Ja de klank van zulk een ſnaar,
Zou de gevels ſteil op metſen,
Eer de Griekſche ha penaar,
Door zyn ſpel, de ruwe ſchetſen
Aan het oog vertoonen zou.
Jupiter zou Juno wraaken;
Zelf het hemelſche gebou,

Om

Om zyn hemelryk te maaken,
In de pruik van zulk een vrouw.
Die zyn hart door 't hair kan ſtooven.
Schoonheidt is een gloeiend' oven.

Aan de Ed. Heeren
BURGERMEESTEREN,
En Regeerders der Stadt Amſterdam,
Toenze 't vertoonen van J. van Vondels SALOMON *met haar Ed. byzyn vereerden.*

BEroemde Vaaders van de Scheeprijkſt aller vloeden!
Zijt welkom in mijn Burg; die u geen heilloos woeden
Zal toonen als oud' Room' haar Vaaders heeft vertoont.
Hier wordt geen moordtgevecht met lauwerier gekroont.
Ik walg van worſtelſpel. Gy zult geen panterdieren;
Noch tigers ſcharp van klaauw, den balg met menſcheſpieren,
En lillend ingewant, bekladt van bloedt en ſmeer,
Zien vullen op 't tooneel. Van Vondels fenixveêr,
Zal Salomon doen zien naa tweemaal dartien eeuwen:
Niet hoe hy op zijn troon van veertien goude leeuwen,
De Vrouwetwiſt beſlecht door dubble ſchranderheên.
Hy zal, gelijk hy plag, geen wijze wetten ſmeên,
Om d'ongebondenheit der gruwelen te kluiſteren.
Hy moet nu zelver naa de teedre wetten luiſteren
Die hem de dartle Min met broſſe pijlen ſchrijft.
Het mannelijk gemoedt wordt door de weeld' verwijft.
De Luſt ontziet zich niet den Hemel te vertoornen.
Hy hult het grijze hooft met roozen: maar de doornen
Die ſteeken is zijn ziel. Gy zult hem, in de kerk
Van Hierams afgodin, een ſchriklijk offerwerk

Zien pleegen op 't outaar: maar Godt, tot wraak ontſteeken,
Komt zich met blixemvuur en donderſlaagen wreeken.
De Straf ontziet geen kroon, noch diere purperverf.
Zoo endigt het begin van Salomons bederf.

Aan Juffrouw S. V. B. voor G. B.

UWe mondt, o ſchoone Joffer!
Is een rechte paarelkoffer;
Ingeleit met ambroozyn:
Toegeſlooten met koraalen.
Zeekerheidt is meer dàn ſchyn.
Toen ik leſt een kus quam haalen,
Bleef myn vrye ziel te pandt.
Is 't dan vreemt dat ik kom henglen?
'k Zoek myn ziel, o mondt vol Englen!
Die hier met een paarlebandt
Vaſt geboeit is, los te maaken.
Laat my nu, in ſtervens noodt,
't Mondtje, daar myn ziel is, raaken.
't Lichaam zonder ziel is doodt.

Verjaaren van Mejuffer
KATALINA SIX, &c.

OP, help 't verjaaren van Katlyna zingen:
Maar geen Katlyn die wreedt en helſch verwoedt,
Oudt Roomen door de moordt der dolle klingen,
Weu domplen in een zee van burgerbloedt.
De Staatzucht woedt op hoop van heerſchappyen:
Zy leſt haar dorſt met bloedt in plaats van wyn.
Men weet hier noch van Roof, noch moorderyen.
Hy Y vindt zachter aart in haar Katlyn;

Dies

Dies laat ons, vol van vreugdt, haar jaarty vieren:
Maar bindt haar met geen bandt van ſierlykheên.
Zy pronkt met banden die haar meer verſieren:
Want toen de zon dit ſchepſel eerſt verſcheen,
Verſcheen zy d'Amſtel vol aanminnigheeden.
Wie moedigh is op erſkel oogſieraân,
Zy draagt geen roem op ſtal van braave leeden.
De ſchoonheidt is een bloem van teedre blaân.
Zy eert vernuft en deugdt voor oppergaaven.
De felle Doodt heeft aan de Deugdt geen vat.
De wysheidt leeft als 't lichaam is begraaven.
Geen paarel wordt by haar zoo dier geſchat,
Als wysheidt die met deugde wil vereenen.
Aan zulke keetens bindt zy yders zin.
Wie wel gevormt is hoeft geen glans te leenen.
Natuurelyk ſieraadt bekoort tot min.
Hadt ik de geeſt, gelyk ik wens, van dichten,
Ik maakte haar geboortedagh vermaart:
Nu toont myn veeder ſlechts bewys van plichten,
En dit bewys beloont gy met een taart.
De Dankbaarheidt is lichtlyk te behaagen.
Laat ons de zorg nu ſmooren in de wyn.
Het leeven is een bloem van weinigh daagen.
Dies vat, in Bacchus naam, dit kriſtalyn,
En drink het bruizendt nat op haar verjaaren.
Een zorgelooze geeſt kan vreugde baaren.

Luſthof van den E. Heer
JOAN ROETERS,
Geheimſchryver t'Amſterdam.

LAat Flora en Pomoon vry ſtoffen op haar bloemen
Vol kunſt geſchildert, en op boomen ryk van ooft.
Wat oog en tong behaagt is waardt om op te roemen.
Noch wordt haar geur en ſap door Roeters hof verdooft.
Zyn luſt tot teelen ziet men groeien met zyn boomen.
Hy dwingt Natuur, door kunſt, om 's winters vrucht te zien.
De queekzucht laat zich noch door windt, noch ſneeuw betoomen.
Wie dat zich wakker toont kan 't weer het woên verbiên.
Een ander deelt het Jaar in vier verſcheide tyden:
Hier wordt niet meer dan Lent en Somertydt geteelt.
De Herfſt en Winter zyn hier krachteloos in 't ſtryden.
De loffelyke Zorg verwint het dol Geweldt.
Men reis geen meer om vreemt gewaſch naar ander' oorden:
De zee is ſpooreloos, en 't landt door krygh beroert.
Hy toont de vrucht van 't Ooſt, van 't Weſt en Zuidt, in 't Noorden.
Door geeſt en wakkerheidt wordt alles uitgevoert.
Oudt Grieken roemde lang op Ajaxen, Adoonen,
Narcis en hiacint; dit hof heeft min geſchals,
En komt ons bloemen van een grooter luiſter toonen:
Hier zyn Auguſteſen, ja Cezars, Hannibals,
Zelf oppergooden en godinnen, groot van waarde.
Zoo wordt zyn luſtpriëel een hemel vol vermaak.
De veuglen zingen hier tot lof van bloem en gaarde.
't Gezicht, 't Gehoor, de Reuk, 't Gevoel, en lekkre Smaak,
Zyn hier in all's vernoegt. een luſthof pait vyf zinnen.
Een menſchetuin verduurt het hof der plantgoddinnen.

Amin.

Amintas aan Laura.

SLuit, Laura, ſluit uw oog, ey Laura! ſluit uw oogen:
Ik zeng, ik braâ en brandt,
Tot in myn ingewandt.
De lonken van een vrouw zyn machtigh van vermoogen.
Ik voel een Etnaas gloedt: een gloedt van 't brandendt Troien.
O lydelooze ſmart!
De vlammen van myn hart
Zyn machtigh om al 't ſneeuw op Taurus kruin t'ontdooien.
Hoe! Laura wat is dit? uw oog is nauw gelooken,
Of 't zonlicht wordt verkracht.
Ik zie een naare nacht:
Een nacht die zwarter is dan 't hol der helſche ſpooken.
Een minnaars oog gedoogt geen dikke duiſterniſſen.
Wat is dit voor een oordt?
Ik ben, o ramp! in 't noordt.
Nu ik de zonnen van uw oogen kom te miſſen,
Begint myn bloedt van koud' te ſtremmen in myn aaren.
Ik voel door deeze vorſt,
Een ysklip in myn borſt.
In 't luſthof van de min ontmoet men veel gevaaren.
Ontſluit de venſters die gy booven uwe kaaken
Met wolken hebt omrinkt.
Maak dat de zon weêr blinkt;
Ja val my weeder aan met zengen, braaden, blaaken,
En branden; neen: of laat het branden my verbranden,
Zoo raakt myn aſch in 't graf;
Neen: Laura, 't is te ſtraf:
Zoo miſten ik uw mondt vol paarlemoeretanden;
Uw kaaken van yvoor, die my tot kuſſen tarten;
En boezem van albaſt,
Daar bloedtkoraal op waſt.

D'aanminnigheidt is niet dan voor verliefde harten.
Wie dat geen min gevoelt zal 't ſchoon niet nauw beoogen.
Zoo ik uw glans mach zien,
Ik zal geen vlam ontvliên.
Een die op weêrmin hoopt kan alle ſmart gedoogen.
Daar blinkt myn Lauraas oog dat my alree komt tergen.
De nacht en koud' verdwynt,
Nu 't dubble licht verſchynt.
De ſchoonheidt kan zich voor geen minnaars oog verbergen.

Toen den manhaftigen Zeeheldt
JAN VAN KAMPEN
voor Kommandeur naar de Straat, &c.

VAn Kampen gaat in zee, om in de Straat te kampen.
Het Beursgewelf wort beſt door zeegevecht geſtut.
Hy brandt in 't water om Algiers aan boordt te klampen.
Geen blixemendt geweer, nocht donderendt geſchut,
Weerhouden hem, als hy zyn vyandt komt beſpringen.
Hy durft de Doodt, op hoop van roem, het voorhooft biên.
Straatſchenners, maak hem plaats eer dat hy u komt dwingen.
Wie andre wil behoên zal voor geen roovers vliên.
Zoo wordt d'onvrye Straat geveiligt om te vaaren.
Hy poogt de ſteevenkroon, die hy door 't ſcherp geweer,
Voor Kroonenburg, bevocht, te houden op zyn hairen.
Niet ſnooder voor een heldt dan ramp in oorlogs-eer.
De krygsfaam wordt bewaart door moedt en ſchranderheeden.
Dit toont hy door zyn ſtaal, noch roodt van 's vyandts moordt.
My dunkt ik zie dit Hooft, tot heil van 't Hooft der ſteeden,
De Turk alree, tot ſchrik van Mahomet, aan boordt.
Verwin, o heldt! of ſterf. niet laffer dan te ſtryken.
Wie dat naar krygsroem ſtaat moet geen gevaar ontwyken.

Fillis in haar Tuin.

TOen Fillis in haar tuin quam gaan,
Begon de roos van ſchaamt te luiken,
Om haare kaak vol roozeblaân.
De lelien kroopen in haar ſtruiken
Voor 't lelyverwigh aangezicht.
De kers begon van ſpyt te quynen,
Toen zy haar mondt, die elk verplicht,
Omheint van kerſen, zag verſchynen:
Ja kerſen vol van hemels pit.
De kriek verſchool zich in de blaaden,
Toen zy de krieken, als een git,
Die d'allerraauwſte harten braaden,
Al ſlonkrendt zag in 't voorhooft ſtaar
All' d'applen vielen, op haar zwieren,
En offerden zich zelver aan
Bey d'applen, die haar borſt verſieren.
De reuk der bloemen was te laf,
By die men uit haar mondt kon ſcheppen.
Het bietje ley zyn angel af,
Om honing uit haar mondt te leppen:
Maar 't minlyk wonder van haar leeſt,
Kon my niet tot de min verplichten.
Ik wierdt geſchooten door haar geeſt.
De wysheidt ſchiet de ſcherpſte ſchichten

Britanje aan Euroope, toen Koning KAREL D'EERSTE vermoordt, &c.

O, op, bedroefd' Euroop', de wraak ontſluit haar deuren:
Gy krabt uw borſt vergeefs, 't is nu geen tijt van treuren;

Het

Het kroonrecht ſchreeuwt om hulp. verwerp het zwarte kleed;
Het blanke harnas zal uw' leeden beeter paſſen:
't Is tijdt om d'oude Teems met wapens te verraſſen.
Mijn tabbert druipt van bloedt. op, wreek 't geleede leet.

De weerwraak doet het volk voor ſcepterſchennis vreezen.
Gy moet, om zonder vrees in uw' geweſt te weezen,
In 't mijn de wraaak voldoen, eer 't zich de hemel belgt.
Span al uw' krachten t' zaam. men plettert uwe troonen,
Men breekt uw' ſepteren, en trappelt op uw' kroonen,
Zoo gy de ſchenders niet op 't allerfelſt verdelgt.

De wreede moordtvlak is door Tetis pekelplaſſen,
Uit mijn geſchonde pruik, noch praalgewaadt te waſſen.
Geweldt wordt overal door groot geweldt geſtut.
Men weet hier d'eene brandt door d'ander te verkoelen.
Zoo moet men 't eene bloedt door 't ander weêr affpoelen.
De weerwraak eiſcht geweer, en jankt vaſt om geſchut.

Ontſluit uw havenen, en ſcheep uw' oorloogsrotten,
Om met de moedigh Ier, en d'overſtrijdbre Schotten,
't Verduivelt Engelandt, in Doris zoute vloedt,
Op 't hart te trappelen; ja laat de ſcheên geen klingen
Ontfangen, ofze zijn, in 't heetſte van beſpringen,
Op 't herſſenvat geſchaart, en zat van 't Britſche bloedt.

Gy zult geen arendèn, geen lelien, noch kroonen
In uwe vaandelen, in 't Britſche veldt, vertoonen;
Maar zet mijn Karels hooft uw' leegers tot een baak,
Dat eeuwighbloênde hooft, in uw ontrolde vaanen,
In 't midden van een ſchildt, daar, met bebloede traanen,
Rondtom geſchreeven is: *Den hemel roept om wraak.*

Gy zult mijn Strafforts huit, tot ſchrik der wreê tirannen,
Op Strafforts bekkeneel met taie peezen ſpannen,
En ſlaan met zijn gebeent op zulk een trom voor 't volk;

In 't trekken zult gy op zijn holle ſchonken blaazen ;
Want zulk een krijgsgerucht zal Fairfax zelf verbaazen ;
En 't leeger wegh doen vliên, als eertijdts voor zijn dolk.

Zoo wordt de helſche moordt op 't allerſtrengſt gewrooken ;
Of 't recht der Koningen is overal gebrooken ;
De wetten in het vuur, de hoven vol van wee.
Hoort ghy de moordtbijl op mijn Karels halsbeen klinken,
En zie ik u noch niet met kling en harnas blinken ?
Zie toe, de bijl is lang van ſteel, en ſcharp van ſnee.

De bijl ſnee Karel in de nek, om my te ſchenden ;
Maar Vrankrijk in het hart; den Iber in de lenden ;
De Deen in 't aangezicht; en Duitſchlandt in de buik :
Die diepe wonden zijn niet weeder toe te ſtoppen,
Zoo gy niet, heet naar wraak, met zwaarden, vuur en ſtroppen
Gewaapent overſcheept, en helpt mijn roozeſtruik.

Is 't vreed' in uw gebiedt ? hier is het tijdt te wreeken.
Gy moet het ſnijdend ſtaal, dat Munſter op deê ſteeken,
Weêr rukken uit de ſcheê. het Koninklijk gezagh,
En zijn rechtvaardigheidt betrouwen op uw' deegen ;
Maar alles hangt aan ſpoet, de moeder van de zeegen.
Bedwing den dwingelandt, eer dat hy meer vermagh.

D'aardbeevingen die d'aardt erbarmelijk verdelgen ;
De vloeden die het vee, en d'akkeren verzwelgen;
De donders die 't gebergt de kruin aan morzlen ſlaan,
En buien, die in zee de hobbelende kielen
Beſtormen, zijn gering, ſchoon dat ze 't al vernielen,
By 't woên van een tiran die 't quaatſte durf beſtaan.

Het quaatſt om zijne ſtaat voor eeuwigh vaſt te zetten.
De Noodt gebiedt u 't zwaardt, tot redding van mijn wetten,
Te wetten voor de wraak. geen grooter offerhandt
Kunt gy den hemel doen, dan een tiran te ſlachten.

Hy zal, uit zucht tot ſtaat, of keer hem door uw' krachten,
Dwars over d'Oceaan heen ſtappen in uw' landt.

Beſpring hem in zijn oordt, eer hy u overrompelt;
Want die zijn handen eens gelukkigh heeft gedompelt
In 't koninklijke bloedt, ontziet geen tweede moordt.
Het eene ſchelmſtuk moet het ander veiligh maaken.
De gruwlen hangen ſtaagh, by die om kroonen blaaken,
Als ſchaakels aan elkaâr. beſpring hem in zijn oordt.

Men moet geen dwingelandt, die 't heilig recht durfd' breeken,
Met recht beſtrijden; neen: men moet met hem door wreeken
Gaan rechten; dies beſpring de moorder met zijn ſtoet.
Verjaagh dat ongediert, op dat ik aâm mach haalen.
Mijn velden weeten van geen wolven; maar de zaalen
En hooven van mijn Rijk zijn vol van zulk gebroedt.

Ik wacht uw' vlotte vloot bezwangert van ſoldaaten.
Mijn tweede Karel zal, tot wreeken uitgelaaten,
Betoonen door zijn arm, in 't woeſte wolveneſt,
Wat Vorſtenmoordt verdient. waar toe dan lang te marren?
Deurploeg de noorder zee; maar dwaal niet: want de ſtarren
Daar gy naar zeilen moet, zijn ſchuw voor mijn geweſt.

Gebruik voor hel geſtarnt de haatelijke vuuren,
Die gy, tot mijn bederf, in d'overheerde muuren,
Wel haaſt zult blaakren zien om Karels [illegible]erſtok;
Maar zie, waar gy belandt: want mijn verheeven ſtranden
Weleer zoo wit van krijt, zyn nu door felle handen
Zoo roodt van 's Koninx bloedt, gelijk de bijl en 't blok.

Gelijk dat heilloos blok, dat in de helſche boſſchen
Uit het vergiftigh ſpogh van Cerbrus is gewoſſen;
Gelijk die wreede bijl, die van 't vervloekte roer
Daar Baltezar te Delft op Welhems borſt meê woede,
In 't bloedthof is geſmeedt, en driemaal in de vloede'

Van

Van 't koude Stix gehardt, tot moordtuig voor de Toer.

Kan Karels hartebloedt uw' vloot niet driftigh maaken?
Mijn Eilandt drijft in bloedt. mijn koolmijn en ſcharlaaken
Zijn eeven roodt van verf. ik zal uw' laage vloên
Zoo hoog doen zwellen, door mijn traanen, dat uw' vlooten
Aan 't drijven raaken. op, de plicht der Bontgenooten
Beſtaat in waare hulp: nu is 'er hulp van doen.

De Wraakzucht die altijdt voor duivelſch is gelaſtert,
Die zal nu godtlijk zijn; want die de wet verbaſtert,
En 's Koninx bloedt vergiet, verdient de zwaarſte ſtraf;
Of ſchuwt gy ſtraf te zijn uit vrees van wreedt te heeten?
Die het vermoorden van een Vorſt, zoo hoogh gezeeten,
Niet wreekt, betoont zich wreet; dies hanthaaf Karels ſtaf.

Beſtormt de Vaderbeul, terwijl hy aan het maaken,
(O ſchrikkelijk bedrijf!) van raaden, galgen, ſtaaken,
En moordſchavotten is. de nood van 't kroonrecht jaagt;
De tijdt van wreeken lokt; de Plicht gebiedt; de Reede
Die roept zich hees; en d'Eer, godin der dapperheede,
Die prikkelt hart en ziel. de ſcheepstocht moet gewaagt.

Op, op, bedroefd' Euroop', ontbindt Bellonaas banden;
Mijn heil beſtaat in 't zwaardt, en 't zwaardt in uwe handen.
Gy krabt uw' borſt vergeefs. verwerp het zwarte kleedt;
Het blanke harnas zal uw' leeden beeter paſſen:
't Is tijdt om d'oude Teems met wapens te verraſſen.
Op, op, bedroefd' Euroop', en wreek 't geleede leedt.

Aan de Juffrouwen JOANNE, WILMYNE en MARIE VAN DER HOEVEN, toen zy MARIE VOS, myn Dochtertje, banket vereerde.

't Kindt ſpreekt:

EEn ander zeil vry naar de ſuikerhoef van 't Weſten,
Met een bepikte kiel,
En worſtel in Braziel
Met menſchen die hun buik met menſcheſpieren meſten.
Wie iet door 't wapen haalt,
Heeft zulks te dier betaalt.
Ik min de Hoeven die zich aan het Y vertoogen:
Want deeze, ſchuw voor moordt,
Vereeren my in 't Noordt,
Haar ſuiker voor een kus. de kus heeft groot vermoogen.
Veel helpt de vrindſchap meer,
Dan 't woedende geweer.
Wat hoef ik dan, o Weſt! dat my van veer doet gruwen,
Deur d'overwreede zee
Te zeilen naar u ree?
Drie Hoeven zyn hier meer dan duizenden van d'uwen.
Ik wraak het vreemde ſtrandt.
Wie wys is blyft op 't landt.

Op 't preeken van den Eerwaardigen Heer FRANCISKUS ANGELINUS.

HIer klinkt een Engels ſtem: maar niet van die vermetel,
Uit zucht tot heerſchappy, de goddelyke zetel,
Als dol beſtormde; neen: dat opgeblaazen rot
Leit door de blixem van de waare Dondergodt,

In

In d'yzre zwavelkolk, tot ſchrik der hovaardyen.
Wie met zyn ſtarker ſtrydt zal zonder zeege ſtryen.
Dit is een Engel van een ander eigenſchap;
Hy leert ons 't hemelryk beklimmen, langs een trap
Van trouw, deemoedigheidt, erbarmen, bidden, traanen,
En al wat heilzaam is, om, onder Chriſtus vaanen,
Vol moedts ten ſtrydt te gaan: all' andre macht is doof.
Wie zich gewapent heeft met Liefde, Hoop, Geloof,
En wat ons zaaligh maakt, zal 't eeuwig ryk verwinnen.
De hemel is ten roof voor die de deugdt beminnen.
Wie onder Chriſtus vecht behoudt het zaaligh veldt.
O zeegbaar oorelog! ô deugdelyk geweldt!
De geen die gy verwint zal uw verwinning loonen.
Men vecht op d'aardt om palm: maar booven wint men kroonen
Van eeuwighblinkendt goudt. op, ziel, hy ſtapt u voor.
Nooit volgt men veiliger dan langs een Engels ſpoor.

Grot van den Eed. Heer JOAN HUIDEKOOPER, Ridder, Heer van Maarſeveen, &c. op Goudeſtein. Aan ELIZABET HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN, &c.

De grot der ſteigrend' Alpen,
Waar dat de Ryn uit bruiſt, die ſtout in zee komt zwalpen,
Is vol afgryslykheên;
Noch klinktze wonderlyk in 't oor van alle ſteên:
Maar 't is een ſchriklyk wonder.
Het oor heeft geen vermaak in 't dreunen van de donder.
De doodtſchrik maakt vervaardt.
De grot op Goudeſtein is van een ander aart:
Deez' pronkt met fierlykheeden.
Een minlyk wonder wordt van 't aardtryk aangebeeden.
Elk zoekt de zonneſchyn.

Hier kruipen ſlangen : maar zy braaken geen fenyn.
Dit zyn Saturnus eeuwen.
De bloode lammren gaan hier by de ſtoute leeuwen.
Hier zyn geen gruwlykheên.
Toen Venus, zegt men, eerſt in paarlemoer verſcheen,
Quam zy te Ciprus ſtranden;
Maar Maarſen zegt dat zy aan deeze kuſt belanden.
Dat tuigt gewelf en vloer :
Want alles is verſiert met blinkendt paarlemoer.
Als Dido, heel aan 't blaaken,
Met vorſt Eneas (want de lucht begon te kraaken,)
In 't berghol wierdt gejaagt,
Heeft haar die plaats, uit zucht tot eenzaamheidt, behaagt,
Op hoop van luſt te pleegen :
Maar hadt zy deeze grot tot haar vertrek gekreegen,
Zy hadt meer luſt geboet.
Een ſierelyke kop maakt bittre dranken zoet.
Een zuivre diſch wekt luſten.
De Vechtnimf, die in d'arm der Zuiderzee komt ruſten,
Verlaat haar kriſtalyn,
Om met haar boel van 't zuidt in deeze grot te zyn.
Wie mint wil veiligh vryen.
De welluſt wil geen meer dan twee paar oogen lyen.
Wanneer Elizabet
Zich op de boorden van de grotbron needer zet,
Gelykt zy een Diane;
Die d'afgejaagde ſtoet verwacht, om hier te baanen.
'k Moet zwygen : want het nat
Van deeze grot bederft myn pen, myn int en bladt.

Vertrek van
ELISABETH SMITS,
naar Hamburg.

's Graavenhaagh ſpreekt:

O Blanke Smits die my doet blaaken!
Bekoorelyke middaghzon!
Kan d'Elfſtroom u nu meer vermaaken
Dan 't zilver van myn vyverbron?
Wat wreedtaart ſtiert u door de baaren;
Is hy aan d'yszee opgezocht?
Of is hy van de tigerſchaaren,
Op Taurus moordtkruin, voortgebrocht?
O neen: hy is in wreeder deelen,
Met eedel en onnoozel bloedt,
Door d'allerhelſte moordtkrakkeelen,
Aan d'oude Teemsbrug opgevoedt.
Hoe quynen myn verlaaten haagen!
Het lindeloof heeft geen vermaak.
De Lieſde kan geen ramp verdraagen.
Het nachtegaaltje dat zoo vaak
In d'overwelfde luſtpriëelen,
Van 't groot' Naſſauwſche hofgezin,
Op u verſlingert, plagh te queelen:
Is 't wonder dat ik Smits bemin?
Natuur, de moeder aller dingen,
Die kreegh toen zy haar ſcheppen zou,
Roobyn en gitt' vol ſchitteringen,
De venſters tot dit ſchoon gebou;
Albaſt, koraal, en zyde draaden,
En voegd' een yder op zyn ſteê;

En

En blies 'er voort, tot hooftſieraaden,
Een leeven in dat lieven deê.
Zy ſchonk aan een, in 't godtlyk vormen,
Dat zy aan veel geweigert hadt.
O gaaven die myn hart beſtormen!
Wie ziet zich aan uw glanſen zat?
Dat wakkre diertje, dat dus neurde,
Riep giſtren van een dorre ſtruik,
Daar 't, om uw verre reis, op treurde;
Elizabeth gy vlucht ter ſluik.
Wilt gy de nicht van Wikvoort heeten?
Betoon u dan beleeft te zyn.
O Raadtsheer! ſtof der hooftpoëeten!
Wat raadt eer ik tot aſch verdwyn?
Dus galmden 't met ontvouwe vleugelen.
Heeft niemant aan u opzet vat?
Zoo laat de ſchrik uw vlucht beteugelen,
Door 't woeden van het brullend' nat.
Of waant gy door uw minnetreeken,
Het gollevende kriſtalyn
Des Oceaans aan brandt te ſteeken,
Om oorzaak van een vuur te zyn,
Dat alle Tritons zal verwinnen,
In 't diepſte van de kille vloên?
De ſlibberige meereminnen,
Die zullen, om haar leedt te hoên,
Uw kiel met golven overrompelen,
Om u, na allerhande wee,
O zoenelooze moordt! te dompelen,
In 't pekel van de woeſte zee.
Nu zal de maſt de ſtarren raaken;
Dan zal de boodem op de grondt
Neêr plotſen, dat de ſteevens kraaken;
Het water zal haar zoute mondt,

Door

Door laſt der Nimfen, open ſpalken,
Tot dat zy al, de vet bepikt',
En roer- en maſtelooze balken,
Aan ſplinters, in haar boezem ſlikt:
Maar lyt gy ſchipbreuk door 't benyden
Van Thetis, in de zee, aan ſtrandt;
Ik zal niet minder ſchipbreuk lyden
In zeen van traanen, op het landt:
Of ſchuw Hamburg en Altenade.
Ey keer! Elizabet, ey keer!
Want die gy door de min doet braade,
Is Altenaade al te veer.

Gulde Kabinet der Schilderkunſt van KORNELIS DE BIE, &c.

TOen Mavors Neederlandt door wapens quam verdelgen,
Wierdt d'eedle Schilderkunſt vertreeden in 't gevecht:
Maar nu Vulkaan 't geweer, verzaadt van bloedt te zwelgen,
Tot minneſchichten ſmeedt, wordt zy weêr opgerecht;
Want Venus zoon deurwondt het hooft der Franſche ryken,
En dochter van Filips, tot ſchrik van 't krygsgeweldt.
De Min is machtigh om den Oorlog te doen wyken.
Dit wiſt de Bie, en heeft de kunſt hier op herſtelt.
Wie dat de Kunſt beſchryft zal leeven door zyn blaâren.
Dit is geen bie die op Himet haar honing gaart:
De ſtrydbre Scheldt, zoo ryk van kunſt, al kerkaltaaren,
Vertoont het oog een Bie van loffelyker aart.
Wie zucht tot maalkunſt heeft geeft ſtof om op te roemen.
Waar dat Meceenen zyn wordt alle kunſt gevoedt.
De Scheldtbie zuigt geen ſap uit leevenlooze bloemen:
Maar uit bezielde verf, deurmengt met vlees en bloedt.
De verfen weeten 't oog, door kunſt, naar zich te trekken.

Al wat behaaglyk is, heeft ongemeene kracht.
De Bie komt haar, voor ramp, met vleugels overdekken.
Zy biedt de Bie, tot loon van zyn getrouwe wacht,
Haar goude hulſel, van paletten en penſeelen.
Wie dat de kunſt herſtelt, behoort met haar te deelen.

Aan de Heerlykheidt van den Heer
JOAN HUIDEKOOPER

Ridder, Heer van Maarſeveen, Neerdyk, &c. Burgermeeſter, Raadt, en Bewinthebber der Ooſt-Indiſche Maatſchappy t'Amſterdam.

O Maarſeveen! priëel der Grooten,
Hoe zingt mijn pen aan 't Y uw lof?
Uw hoven, vyvers, beemden, ſlooten
En laanen dienen haar tot ſtof.
Uw glans verwint de roem der Tempe,
Die zoo veel wijken heeft verdooft.
De Nijdt heeft zich, om u te dempe',
Op uwe luiſter afgeſlooft.
Gy worſtelt door het woên der jaaren.
O ruſtvertrek van Amſtellandt!
Godt Bacchus hult zich hier met blaâren
Van wijnen, op uw kruin geplant.
Minerve vult, om ſtark te bouwen,
Uw lendenen met harde ſteen.
Vulkaan bezwangert, voor zijn ſchouwen,
Uw ruime ſchoot met vaſte veen.
De Krijgh quam u weleer verdelgen:
Uw akkers rookten van het bloedt.
Gy kondt de lijken niet verzwelgen.
Men zagh uw huizen, door de gloedt

Van

Van d'oorloogstoorts, by nacht verraſſe'.
Nu zwelt uw borſt van vette room.
Zoo groeit de fenix uit zijn aſſche.
Men krijgt de Krijgh door Vreed' in toom.
Godt Pan, omheint van harderinnen,
Vertoont zich in uw klaverwey.
De Vechtgodt met zijn Meereminnen,
Die dobbert langs uw boord van kley,
En groet de Goudeſteinſche zaalen:
Waar dat uw Heer, voor 't zeilrijk Y,
Als afgemat, zijn aâm komt haalen.
De Grooten zijn bywijlen vry.
De Zorg kan zich op 't landt verpoozen.
Het woelen tergt het taay gedult.
Men ſiert het kuſſen veel met roozen;
Maar 't is met doornen opgevult.
Diaane met haar ſnelle winden,
Verſchijnt niet meer op Cintus kruin;
Zy laat zich in uw boſſchen vinden.
Waar is Hymet? waar Atlas tuin?
De Tijdt quam haar met ſtof bedekken.
Hier houdt de waare weelde ſtandt.
Dit zijn der Gooden luſtvertrekken.
Zoodaanigh was, geloof ik, 't landt,
Daar Kato 't Kapitool om haate.
De landtzucht wraakt het hofgeweldt.
De Doodt verſchuilt in goude vaate'.
D'oprechte Trouw bewoont het veldt.
Pomoon komt zelf uw boomen ſnoeien.
Vrouw Ceres, die het aardtrijk meſt,
Doet uwe halmen weeligh groeien.
Men ſtoft niet meer op 't Griex geweſt.
Uw hoven ſtrekken Helikonnen.
De Juffers 't ſchelle Neegetal.

Uw vyvers ſchrandre hengſtebronnen.
Natuur verſiert nooit top, noch dal
Zoo ſchoon als uwe tuintapeeten,
Die Flora zelf van bloemen weeft.
Waar 't landt, ô roemſtof der Poëeten!
Zoo waardt geweeſt, daar Numa leefd,
Hy hadt zijn ſpaa niet gaan verruilen,
Voor Roomulus beroemde ſtaf.
Wie ruſten wil moet hier verſchuilen.
Merkuur leit hier 't bekommren af.
Hy vindt zich vryer by de blaâren,
Dan onder 't Beursverwelf van ſteen.
De koopmans zorg maakt grijze haaren.
Het pluimgediert, ô Maarſeveen!
Vermaakt het oor, naa het verſchrikken,
Door tijding van het weêr in zee:
Want onweer ſlaat de kielen ſtikken.
Men koopt die winſt voor hartewee.
Uw landtoordt kan 't gemoedt verzachten.
Door ruſten krijgt men nieuwe krachten.

Op den E. Heer
ALEXANDER DE BIE,
Profeſſor in de Wiskunſt, &c.

De Hooge School ſpreekt:

TOen Alexander d'aardt door wapens hadt verkreege',
Wierdt hy van 't oorlogsvolk voor overgroot geacht.
De roem van dapperheidt verkrygt men door de deege.
Myn Alexander toont zich van een grooter kracht;
Hy poogt geen werrelden, als d'eerſte, t'overwinnen:
Maar heemlen, ſchoon van glans; doch niet als 't reuzerot,

Lang

Langs bergen hoog van krum. hy wraakt vermeetle zinnen.
De wyzen wyken voor de ſtrenge dondergodt.
De ſtarren zyn niet dan door kunſten te genaaken.
Hy ſtreeft met zyn vernuft dwars deur de wolken heen,
In ſpyt der dieren die het zonneſpoor bewaaken:
Hier durft hy in het top der hoogſte kritſen treên.
Hy vreeſt noch leeuwe klaauw, noch ſcherpe tandt van beeren,
Noch Herkles ſtrydtbre knots, noch Perſeus kromme zwaardt.
De ſchrandre weeten zich voor onheil te verweeren.
De menſchen worden beſt door wakkerheidt bewaardt.
Zoo quam Eneas door de voorzorg van Sibylle,
Deur Cerbrus yſre poort, in Plutoos mirtelaan.
Nu meet hy 't tuſſchenſpoor der helle hemel ſpille'.
Dan ziet hy hoe de zon verduiſtert door de maan.
Hy dringt tot in 't vertrek der ſnelle blixemſtraalen,
En dolle donders, om haar eigenſchap te zien.
Een brein vol geeſten laat zich niet van d'aardt bepaalen.
Wie dat in d'afgrondt kruipt, hy wil ten hemel vliên.
Door wijsheidt kan men in 't geheim der dingen booren.
Hier ziet hy of 't geſternt ons dreigt met krijgh, of peſt.
Laat Alexander van oudt Grieken, dol van tooren,
Wy brallen met laurier, tot roem van zijn geweſt:
Myn Alexander zal een kroon van ſtarren draagen.
De ſtarren blinken als de lauren zyn verſlaagen.

Tuinbron op Goudeſtein, aan Mejuffer GEERTRUIDT HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN, &c.

LAat oudt Arkadien op zuivre bronnen roemen,
Men vindt op Goudeſtein
Een loffelyker bron, omheint van ſchoone bloemen.
Het nat van haar fontein,

Bekoort het oog en tong van die zich hier komt laaven.
Wie dubble deugden heeft betoont zich ryk van gaaven.

Hier komt Diana zich met haare jaagſtoet baaden:
Zy vreeſt hier voor geen ſmart.
Wie dat zyn luſten hier door d'oogen wil verzaaden,
Verandertz' in een hart.
De kuisheidt laat zich van geen dartel oog aanſchouwen.
Wie veiligh weezen wil moet zich verburgen houwen.

Als ik op Goudeſtein myn zinnen ſcherp tot dichten,
Is dit myn Hippokreen.
De ſpringbron op Parnas moet voor dit water zwichten.
Het groeizaam Maarſeveen
Is moedigh op de Vecht: maar meer op deeze ſtraalen.
Al wat het oog behaagt is waardt om meê te praalen.

Diergaarde op Goudeſtein; aan Mejuffrouw LEONORA HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN, &c.

EEn ander mach zich vry, om 't wildt, in 't boſch begeeven:
Ik walg van zulx te zien.
Niet yſelyker dan in lyfsgevaar te leeven.
De doodtſchrik doet my vliên,
Men wil om 't ongeval 't gezicht der dieren miſſen.
Wie dat voor rampen vreeſt bezoekt geen wilderniſſen.

Men vindt op Goudeſtein een veiliger waranden.
Hier gilt het ſtoute zwyn:
Maar niemandt vreeſt de beet van zyn verwoede tanden.
Daar ſchuilt het bloode knyn,
Om in geen looze ſtrik, noch jaagers net te raaken.
't Gedierte leert den menſch voor teegenſpoeden waaken.

De

De Paauw vertoont haar ſtaart, verſiert met Argus oogen,
En hooftpluim, ſchoon van glans.
Wie ryk van luiſter is begeert zich te vertoogen.
De zwaan, het hoen, en gans,
Zyn hier in volle weeldt, en teelen aan door 't paaren.
Het vuur der liefde kruipt al wat 'er leeft door d'aâren.

Hier wykt het hart de tandt der aangehitſte honden.
De heining van dit oordt,
Behoedt d'aanſchouwers voor zyn hoorens fel in 't wonden.
Men vreeſt hier voor geen moordt,
Als in het akligh boſch. de zorg verjaagt het vreezen.
Wie zich vermaaken zal moet zonder angſte weezen.

KUPIDO, in de gedaante van een MUG, door LAURA op haar borſt doodt gedrukt.

DE Minnegodt vol heete ſtraalen,
Quam giſtren in een muggeſchijn,
Op Lauraas koude boezem daalen,
En blies haar hart vol ſcherp fenijn:
Hier ging het goodtje zich ververſen,
Op bergjes van albaſterſteen.
Hy zoog uit twee robijne kerſen
Meer zoetigheidt, dan Junoos ſpeen
Aan Iupiter weet op te diſſen:
Het zoetſt is hier ſlechts bitter by.
'k Wil ambrozijn en nektar miſſen
Om Lauraas borſt vol lekkerny:
Om die bezielde kerſſentintjes.
De Min was vol van dartelheidt:
Hy rolde van d'albaſte duintjes
In 't ſleufje dat haar boezem ſcheit.
Hier heeft zy 't goodtje doodtgeſmeeten:

Maar

Maar zonder dat zy wiſt wie 't was.
Vrouw Venus zwoer, geheel bekreeten,
By Plutoos gloênde zwaavelplas,
Dat zy, de moeder van het huwen,
Dit dorp zou vliên gelijk depeſt.
Gy moogt het, riep Amintas, ſchuwen:
Want Laura zal in dit geweſt,
Voor Venus en Kupid' verſtrekken.
De ſchoonheidt kan tot min opwekken.

Roemer daar de BURGERMEESTERS van Amſterdam op gedrilt zyn, ten huize van den Eed. Heer VAN MAARSEVEEN, &c.

WAt wonder rijk van kunſt komt ons van glas verſchijnen!
Atheenſche beeldtkunſt duik; of zoek een andre wyk:
Uw beelden zullen eer dan 't broſſe glas verdwynen.
D'aaloudtheidt heeft geen recht. de kunſt beſtaat in blyk.
Dit pronkſtuk is bemaalt met diamante verven.
Laat Pollio te Room' vry roemen op 't kriſtal,
Daar hy zyn ſlaaven, als zy 't braken, om deedt ſterven;
Dit is een kunſtſtuk dat zyn roem verdooven zal.
Zoo daalt het maanlicht als de zon zich komt vertoogen.
Wie andren overwint verdient de lauwerkroon.
Een ongemeene kunſt heeft ongemeen vermoogen.
Vulkanus dreef weleer in 't ſchildt van Venus zoon,
De zeeſlagh by de Nyl, daar 't zeegeryke Roomen
D'Egiptſche vloot verwon, door enkle dapperheidt.
Wie overwinnen wil moet geen gevaaren ſchroomen.
Hy heeft 'er Romulus in 't wolveneſt geleit,
En aan de ſpeen gevoegt van d'overwreede wolven.
Zoo zoog hy 't eerſte zog van zyn moordtdaadigh aart.
Hier maalt de kunſt geen vloot, die Thetis holle golven,

Door

Door yſlyk vuurwerk, pyl en woedendt oorlogszwaardt,
Met bloedt en lyken vult: 't zyn ſchriklyke ſieraaden.
Het oog vermaakt zich niet door menſchemoordery.
De kunſt vertoont ons hier, in ſchaauw van eike blaaden,
De Burgervaaders van het vreedebaarendt Y:
Dit zyn de zuilen die 't gewelf van Neêrlandt ſchraagen.
Waar trouwe zorgen zyn behoudt de Staat haar ſtandt.
Toen Jupiter het heir der reuzen hadt verſlaagen,
Deedt hy aan zyne diſch een kop van diamant
Vol Nektar ſchenken, om de gooden toe te drinken:
Maar hadt hy deez' gezien, de zyn was blyven ſtaan.
Dit glas zal door de kunſt gelyk het ſtarlicht blinken:
Noch ſchoonder door de vier die d'ommetrek beſlaan.
Zoo komt de bleeke maan de zon haar licht ontleenen.
Het goudt is waardt: maar 't wykt de waardigheidt der ſteenen.

Aan Labelle, het hondtje van Juffrouw J. VAN DER HOEVEN, voor den E. Heer K. K.

O Labelle! bitſe wachter,
Van de minnelyke Hoef,
Kef, ey kef een weinigh zachter.
Waarom is 't dat ik vertoef,
Om te gaan by 't puik der Hoeven?
Minnaars kunnen niet vertoeven.

Gy ontzegt my, door uw baſſen,
't Heerelykſte luſtpriëel;
Daar een lent van kusjes waſſen:
Daar de lonkjes op een ſteel
Van doorluchte gitten groejen.
Zulk een Hoef is Venus boeien.

Beeken van begaafde taalen
Vloên hier uit de roozegaart;

Uit dat boſch vol nachtegaalen,
Daar de wysheidt ſpreuken baart:
Spreuken ſcherper dan de rieten,
Daar de minnegoôn meê ſchieten.

Deugdt, die my het hart komt ſchaaken,
Siert de Hoef met elpelaan.
Lachjes die het oor vermaaken,
Neſtlen hier in roozeblaân;
Roozen die op lelien pronken:
Lelien die een rots ontvonken.

Gun my toegang tot de ſtroomen
Die hier uit een paarlebron,
Tuſſchen twee roobynezoomen,
Yder als een middaghzon,
Op het allerzoetſte leeken.
Stroomen die een ſtroom ontſteeken.

Geuren die een lyk doen leeven,
Ziet men ſtaadigh af en aan
Op koraale vlerkjes zweeven.
Min heeft hier van zydedraân
Zyn gekrulde ſtrikken hangen:
Strikken om een hart te vangen.

Gy zyt Cerbrus in het woeden;
Maar in alles niet gelyk:
Die bewaart de helſche vloeden,
Gy een Hoef, myn hemelryk.
Volg hem niet in gruwlykheeden
Hemelwachters paſſen reeden.

Laat de Hoef niet eenzaam dorren.
Niemant zoekt verwelkte blaân.
Staak, Labelle, ſtaak het morren.

Laat myn oogen, bidt ik, gaan,
Daar myn hoef zich komt vertoogen.
Minnaars leeven half door d'oogen.

Toen den Eerwaardigen Heer
JUSTUS FONTEIN,
op Pingſter preekte, &c.

WAt voor een Heil-Fontein komt my in d'ooren vlocien?
Dit water helpt de borſt, zoo koudt als ys, aan 't gloeien,
En maakt het hart, gelyk de zon het ſneeuw, gedwee.
Wie met zyn zinnen zeilt in zulk een ryke zee,
Zal veiligh voor gevaar in 's hemels haaven koomen.
De Griekſche hoef-fontein, die langs Parnas komt ſtroomen,
Deedt Maro zingen van geweldt en worſtelfeeſt:
Maar wie zich hier bevindt zal zingen, hoe de geeſt
Van Chriſtus, als een duif van 't ſtarredak quam daalen,
Omheint van tongen, roodt van vuur, en ryk van taalen.
't Jordaannat zuiverde daar 't op melaatsheidt viel:
Men waſt door deeze bron de vlekken uit de ziel.
Kon Mozes rotsfontein de tong van 't volk verquikken?
Deez' hoedt de geeſt, om niet in d'afgrondt te verſtikken.
Wie dat zich dorſtigh vindt, hier drinkt men door 't gehoor.
Een ziel die dorſt heeft laaft zich 't allerbeſt door 't oor.

Aan ANNA VAN BAARLE,
op 't zingen van
ZUZANNE VAN BAARLE, haar zuſter.

GEzeedenvormd' en ſchrander' Anne,
Het is geen wonder dat Zuzanne

De ruwſte ziel door 't oor ontſchaakt:
Want d'allerſchelſt der nachtegaalen,
Heeft, toen haar oog begon te ſtraalen,
Zyn teelneſt in haar keel gemaakt.
De bietjes ſtorten op de tippen,
Van haar aantrekkelyke lippen,
De zoetſte honing van Himet.
Dus hecht zy d'ooren aan haar woorden.
Gezangen binden meer dan koorden.
De Min gebruiktze voor zyn net,
Om woeſte zinnen vaſt te maaken.
Een ſchelle keel kan harten blaaken.

Juffrouw
JUFFROUW TELLERS.
Voor N. van H.

WEg, zeidt Venus minneſtooker,
En verwurp zyn taaje boog;
Zelf zyn goude pylekooker:
Want hy teld' in Tellers oog
Duizent nieuwe minnevonden.
Mocht ik deur uw blikken zien,
'k Zou, zeidt hy, zoo wildt niet wonden:
Want myn pyl zou wiſſer vliên.
Hier op vloog hy in de kaſſen,
Die in 't hooge voorhooft ſtaan.
Min kan d'allergauwſt verraſſen.
Is dan vremt dat ik moet braân,
Door het blaaken van haar lichten?
Oogen ſchieten gloênde ſchichten

Toen den E. Heer DYLMAN, Geneesmeeſter t'Amſterdam, op zyn vertrek ſtondt, om te Wormer, op zyn Hofſteê, te gaan woonen.

TOef, Dylman, toef, ey toef! in d'Amſterdamſche wallen:
Gy zyt de ſteunſtaf daar ik 't lichaam op vertrouw.
Wanneer de grondtveſt ſpat begint het dak te vallen.
Den menſch is zonder arts 't bouwvalligſte gebouw.
Ik wens om u, en wens u nooit van doen te krygen.
De voorzorg, die ik min, wordt loffelyk geſchat.
Een landtgehucht, o ſpyt! te laag om ooit te ſtygen,
Ontrukt het Y zyn hulp. een dorp braaveert een Stadt!
De bloode tortel zal de ſtoute valk ontduiken:
Hier tergt de duif een valk. op Amſtel, keer dit quaadt.
Wie macht en brein heeft moet deez' twee, bywyl, gebruiken.
Gedoog niet dat uw arts deur 't water landtwaarts gaat.
Langs ſlibbrigh ys zal hy niet uit uw wal vertrekken.
Wie wys is waagt zich niet op een onzeeker ſpoor.
De Doodt is liſtigh: want zy treedt uit haar beſtekken.
Geef gy, o Amſterdam! myn ſmeeken geen gehoor?
Wie dat zich tydigh redt zal zich niet licht ondanken.
De zorgeloozen zyn verbannen van 't Gerucht.
Kan u het klaagen en het karmen van de kranken,
Deurmengt met jammeren, en deerelyk gezucht,
Niet parſen, om zyn ſchip de houden in uw paalen?
Oudt Roome trok weleer naar Epidaurus oordt,
Om Eskulaap, tot hulp van haar gemeent, te haalen.
De Doodt, die al wat leeft door haar geweer vermoordt,
Verſchynt alree vol moedts op hoop van ryker oeſten:
Zy toont haar ſtouter nu dat Dylman u verlaat.
Hy weet, door kracht van kunſt, haar krygsvolk te verwoeſten.
De ſchranderheidt ontwykt geen zeegenbaar ſoldaat.

Zoo Dylman blyft vertrekt haar heir naar ander' oorden.
Geneeskunſt laat de Doodt wel wonden, maar niet moorden.

Aan de Vink van Juffrouw M. G. V. G.

GElukkigſte van alle vinken!
Gy zuigt hier nektar uit roobyn,
Dat ik ſlechts met myn hart mag drinken.
Uw vleugels tergen 't kriſtalyn
Van deeze flonkerende toortſen;
Die my, deur d'aadren in het bloedt,
Doen blaakeren van minnekoortſen.
Vrou Junoos paauw, hoe groots van moedt,
Durft zulk een ſtuk, o Vink! niet waagen.
De Stoutheidt brengt zich zelf in noodt.
Vermeetlen worden meeſt verſlaagen.
Gy drukt haar boezem met uw poot,
En plukt de kerſen van de ſpruiten;
Ja kerſen vol van honingraat.
Gy neſtelt in haar blonde tuiten,
En breekt haar pruik, o wufte daadt!
Met uw verwoede klaauw en nebben:
Dat hair daar zy myn hart aan bondt.
Wie minnen wil moet rampen hebben.
De Minnenydt wordt licht gewondt.
Ik merk, o Vink! ik merk uw treeken:
Gy houdt hier op geen een plaats ſtandt.
Jupyn heeft zich weleer verſteeken
In bolle pluimen, om zyn brandt
In Leedaas zachte ſchoot te bluſſen:
Maar gy komt in uw eigen ſchyn,
En koelt uw boezem door het kuſſen:
Dit kunt gy meerder dan Jupyn.
Die groote godt quam menſchen vleien:

Maar

Maar gy, een beeſt, weet een godin
Van d'Amſtel, naar uw luſt te leien.
Hoe ongelyk is onze min!
Wie dat haar mint zal u benyden.
De Liefde wil geen tweede lyden.

Marmerbeeldt van godt Pan, in de tuin, achter 't huis van den Eed. Heer VAN MAARSEVEEN, &c. Aan Mejuffer GEERTRUID T HUIDE-KOOPERS VAN MAARSEVEEN, &c.

STaa, Geertruidt, ſtaa, ey ſtaa, gy moet dit beeldt niet naadren.
Hier ſchuilt een ſlang in 't kruidt.
Dit is een Satyr, die zich huldt met pijnboomblaadren:
Hy lokt u door zyn fluit.
Zoo ſchenkt men bittre drank in ſierelyke vaaten.
Het vleien is vergift bedekt met honingraaten.

Gy naakt de boxvoet Pan, de godt der groene weien.
Betrouw de ſchaaker niet.
D'onkuisheidt weet de Deugdt door liſten te verleien.
Syringa is in riet
Verandert, toen hy haar in 't vluchten zocht te ſchaaken.
Wie kuis wil blyven moet d'onkuiſſen niet genaaken.

Bedek uw aangezicht eer hy u aan komt randen.
De luſt dient niet getergt.
De Schoonheidt is een vuur dat elk van min doet branden.
Vlucht, Geertruidt, vlucht, en bergt
U vaardigh in 't vertrek, eer Pan u komt verheeren.
De krachten van een vrouw zyn teeder in 't verweeren.

Amerillis baadt zich in haar tuinbeek, &c.

TOen Titer Ameril zag baaden,
Om 't zonnelicht, zeidt hy, t'ontvliên,
Verblyde 't hof met al zyn blaaden.
Al wat hier groeit kreegh zucht tot zien.
Het oog genoot hier meer dan d'ooren.
De ſchoonheit is voor 't oog geboren.

Het water dat haar zou verkoelen,
Geraakte, door dit beeldt, vol gloedt.
Het blinde nat, dat haar kon voelen,
Begon te bruizen als een vloedt:
De bobbels ſtrekten haar voor oogen.
De minnaars hebben groot vermoogen.

De lucht die alles komt vervullen,
Wierdt zelf vervult van minnewee,
Om blanke leên en blonde krullen:
Zoo deê zy die haar aaſſimen deê,
Weêr zuchten, om haar weederminne.
Door zuchten kan men harten winne'.

De koele windt, om haar vol vonken,
Omhelſd' en ſtreeld' haar reis aan reis;
Zy neſtelde, van weelde dronken,
Op haare borſt, en kuſten 't vleis:
Hier wou zy zich een hemel ſcheppen.
De luſt weet zoet uit zuur te leppen.

De wolken daalden hier deur d'elzen,
Om zich te mengen met de vloedt;
En haar, in ſchyn van 't nat, t'omhelzen:
Maar deez' verteerde door de gloedt

En ſtraalen van haar blinkendt oogen,
Bedriegers worden weêr bedroogen.

Kupid', uit vrees van 't oog te branden,
Behiel de blindtdoek voor zyn oog.
De zon, verlieft aan 's hemels randen,
Schoot all' zyn ſtraalen van omhoog,
Op hoop van 't water te verdroogen.
Waarom? hy wou haar heel beoogen.

Hadt Titer, toen de doode dingen,
Door 't zien bewoogen, ook geen ziel?
De ziel quam hem in d'oogen dringen:
Hier zagh zy al wat elk beviel:
Zy wou haar hof in d'oogen houwen.
Door d'oogen kan men 't al beſchouwen.

De harder, om meer zoet te ſmaaken,
Die wenſte, toen hy haar zagh ſtaan,
Elk litmaat tot een oog te maaken:
Hy kon zich door geen twee verzaân.
Nu denkt hy ſtaâgh op dit vertoogen.
In 't afzyn zyn gedachten oogen.

Koffertje van Amber, door haare Keurvorſtelyke Doorluchtigheidt VAN BRANDENBURG, &c. aan GEERTRUIDT HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN, &c.

DIt kunſtſtuk is, tot pronk, uit amberſteen geſneede'.
Wie dat het oorlog mint, begeef zich aan een zy:
Hier ziet men anders niet dan teekenen van vreede.
Saturnus eeuw gedoogt geen wreede tieranny.
Al wat afgryslyk is kan d'oogen niet vermaaken.
De leeuw en 't lam zyn hier heel veiligh by elkaâr.

Hier durft geen zwangre bus verwoede koegels braaken.
De Keurvorſt looft het volk een overvruchtber jaar:
Zyn krygslauwrieren zyn met vreed'olyf deurweeven.
De Brandtſteen toont ons hier de vlugge Stookebrandt.
Waar dat de Liefde komt verwacht men niet dan leeven.
Hy komt hier te vergeefs met toortslicht in zyn handt:
Want Geertruidt heeft zyn toorts en pylen in haar oogen.
De lonken van een vrouw zyn ſchichten voor de Min.
Wie wakkre blikken heeft behoeft geen minneboogen.
De heldre diamant, de waardtſt' in yders zin,
Verwint dit ſtof in glimp, gelyk de zon het maanlicht:
Maar deeze kunſt verwint de diamantegloedt.
Het lichaam wordt geroemt om 't minnelyke aanzicht.
De ziel ontfangt haar glans door een oprecht gemoedt.
Zoo moet de ſtof bywyl haar roem door kunſt verkrygen.
Een vorſtelyke gift wordt beſt geroemt door zwygen.

Een Honingbietje op LAURAAS mondt terwyl zy ſliep.

Amintas ſpreekt:

MYn Laura ſliep in d'Amſteldaalen;
Dit zagh een bietje van Himet:
Dies heeft het zich, om zap te haalen,
Op haar roobynemondt gezet;
Hier riekt het mirth, narcis en rooze'.
Haar mondt verſtrekt dit dier een diſch,
Vol goodèn nektar en ambrooze.
Terwyl het bietje beezigh is,
Om 't keurigſt uit het zoet te kippen,
Zoo quetſten 't met zyn angel in
De boorden van myn Lauraas lippen.
Hier op ontwaakt de harderin,
En deedt haar vlammend' oogen oopen:

Maar

Maar 't overlaân en angſtigh dier
Vondt zich te zat, om weg te loopen;
Dies quam 't ook door het gittevier
Van haar gezicht de geeſt te geeven.
Het rolde langs haar gorgel af;
Maar 't is op haare borſt gebleeven:
Hier lag het in een marmergraf,
In 't midden van twee nektarſtroomen.
Ik die dit dier van varre zag,
Ben tot myn veldtnimf aan gekoomen,
En ſprak: o maagdt! dit bietje mag,
Als Cezar, met zyn grafſtee brallen.
Vermoordt my ook, ik vrees geen doodt,
Als ik ſlechts op uw borſt magh vallen:
Maar liever ſterf ik in uw ſchoot.
De ſchoot is 't zoetſte graf van allen.

Aan H. V. toen hy in 't Y de drie Juffrouwen V. F. in zyn ſloep hadt, &c.

NU d'Ygodt, groen van mos, u vlotte ſloep ziet vaaren,
Deur 't kabblen van de baaren,
Ontvonkt zyn kille hart. de koude watervloedt
Belet geen minnegloedt.
Hy dobbert om uw boordt, om by uw vracht te raaken.
Het ſchoon kan 't oog vermaaken.
Men zwyg nu van het jaght van zuiver paarlemoêr,
Daar Venus eerſt in voer:
Roemt dat op een godin die harten kan verwinnen?
Dit pronkt met drie godinnen,
Die alle harten, die de liefde teegenſtaan,
In ſtarke boejens ſlaan.
Laat Jazons ſchip omhoog aan 's hemels zaalen blaaken:

De hooge gooden maaken
Hun heemel van uw tent; een hemel daar't geſtarnt
Van helder git in barnt:
Geſtarnt waar dat gy na kunt bruizen deur de ſtroomen.
De gladde Tritons koomen
Vaſt borlen van de grondt; uw laading lokt hen uit;
Zy blaazen voor de ſchuit:
Wyk, woeſte buien, wyk. de bulderende ſtormen
Bedaaren; ja vervormen.
Elk in een laauwe windt, om in uw ſchip te zyn.
Zy ſtreelen, in die ſchyn,
De hairen, halzen, borſt, de kaaken, mondt en handen
Van die hen fel doen branden.
De windt, die 't vuur ontſteekt, ontſteekt nu zelf van liefd.
Door glans wordt elk deurgrieft.
Gy trekt myn ziel tot in uw vlugge waterwaagen:
Maar gy, om 't lyf te plaagen,
Laat my hier op het landt. waar zeilt gy met myn ziel?
Ey wen, ey wen uw kiel,
En neem het lichaam meê, dan zyt gy eerſt gelaaden.
Het ranke ſchip lyt ſchaaden.
De zwaare laſt behoedt voor ſchichtigh om te ſlaan.
't Is waar, gy zyt gelaân
Met fiere ſchoonigheên; maar 't ſchoon kan niet verzwaaren:
Dies ballaſt u in 't vaaren,
Met deeze leege romp. ey wen, ey wen uw kiel.
Het lyf hoort by de ziel.

Op het Regenen in 't Vreedejaar.

BElloon', het hooft der krijgskrakkeelen,
Die, alsz' aan 't woede plagh te zijn,
Haar balg vol bloedt, in plaats van wijn,
Uit hellemen, uit bekkeneelen,

En

En menſcheſchonken plagh te zuipen,
En waarze tradt, beluſt op moordt,
In veldt, in hof, in kerk en poort,
Een beek van bloedt op d'aard' deê druipen;
Die Plaagh ontgeſpte naa 't verdelgen,
(Want Neêrlandt was het hart gedwee,)
Haar harnas naulijx voor de vreê,
In d'eedle ſchaau der olytelgen;
Of godt Iupijn quam herwaarts ylen,
En ſpande, waar hy overvloogh,
Zijn nevelige regenboogh,
En trof ons met zijn waterpijlen.
Men zagh de verſche golven bruizen;
Maar niet tot loon, gelijk men blaft,
Van onze vreê, die 't woên beſtraft.
Hy opende zijn groote ſluizen,
En dompeld' d'akkers in de plaſſen,
Om 't kleedt der aard', deurverft in bloedt,
En vet van brein, door overmoedt,
In zulke bronnen ſchoon te waſſen.
Hy bluſcht door 't reegnen d'oude vlammen,
Van 't alverteerend' oorloogsvuur.
Hy ſpoelt de moordtvlak van de muur,
En breekt de halfvetrotte dammen,
Die Mars van lijken plagh te maaken,
In ſpijt der gladde watergoôn.
Noch geeft de tong in gal gezoôn,
Om 't heilige verbondt te wraaken,
Het zijpelen der dikke wolken,
In Neederlandt, de vreê de ſchuldt.
Vervloekte lippen hebt geduldt.
De hemel ſchrikt voor zulke tolken,
Die met de koude waterbeeken,
Gebooren uit de bruine lucht,

Het vuur des krijgs, daar 't Y om zucht,
In 't harſſelooze volk ontſteeken.
De legergruwlen zijn aan 't ſlapen,
En d'Overvloedt bewoont het landt;
Omhelſt het eeuwige beſtandt;
Of is de glans van 't ſcherpe wapen,
Dat niemant dan de Wraak bekoorde,
In Mavors yzre vuiſt gevat,
Van bloedt, van brein, en merg bekladt,
In 't veldtgeſchrey, door 't ſtaadigh moorde,
U aangenamer dan het roeſten?
Megere dreef nooit wreeder volk
Uit Plutoos duiſtre zwavelkolk,
Om landt en ſteeden te verwoeſten,
Met haar verwarde ſlangetroſſen
In d'yzer' eeuwen in het licht.
Wy zijn aan 't natte weêr verplicht.
Quam Febus met zijn ſnelle roſſen
In 't teecken van de Kreeft te ſtronkelen,
En wierdt zijn fakkel uitgebluſt?
Nu heeft hy zich weêr toegeruſt,
Om op zijn wagen, vol karbonkelen,
In d'overfiere Maaghdt te blaaken,
Als toen hy 't Tweelings ſpoor bereê.
Hy borrelt uit de weſterzee,
En ſchittert over onze daaken:
Dies dankt Jupijn voor zulk een regen,
Die 't bloedt, het puin, en gloeiend' aſch,
Door 't zwalpen van zyn waterplas,
In Neederlandt, van d'aardt komt veegen.

Aan OVERVEEN in de Rondehoep, Hofſtee van d'E. Heer J. BOUKART.

O vruchtryk Overveen! priëel van uw gebuuren,
Gy rukt my van het Y, door liefelyk geweldt.
Wie d'oopelucht bemint beſluit men in geen muuren.
De geeſt wordt beſt verlucht in 't onbepaalde veldt.
Zoo weet gy Boukart van de Beurszorg te verlichten.
't Is noodig dat Merkuur, de koopgodt, aaſſem haalt.
O roemſtof voor myn pen! verlieft op Duitſche dichten,
Gy zyt de paarel daar de Rondehoep meê praalt.
Uw lekkre klaverwey bekoort de keurigſt' oogen.
Wie dat het oog bekoort is meeſter van 't Gezicht.
Uw bloemhof heeft de Reuk geheel in haar vermoogen.
Een die de Reuk behaagt heeft haar aan zich verplicht.
Uw landtvrucht poogt de Smaak in alles te vernoegen.
De Smaak bevalt de tong gelyk de maag de ſpys.
Uw hoornig vee weet zich heel naar 't Gevoel te voegen.
't Gevoel verdient bywyl de loffelykſte prys.
Hier hoeft geen nachtegaal tot kitteling der ooren.
Want Boukart ſtreelt myn oor, als hy my, door zyn ſchaecht,
Hier op zyn landtparnas, zyn Hannibal laat hooren,
Die door de leegerkracht van Roomen wierdt verkracht.
Wie moedt heeft en geen luk zal door zyn krygsmoedt ſneeven.
Of als zyn Scipio, die door zyn dapperheidt
Zyn vyanden verwon, en eigen volk deedt beeven,
Zyn oorlogsdeugden, voor de Roomſche Raadt, bepleit.
De Stadt wordt hem verboôn van die zyn daaden preezen.
De zorg voor 't Algemeen ontziet geen noodig quaadt.
Wie voor de vryheidt vreeſt mach 't allerquaadtſte vreezen.
Een zeegbaar veldtheer is onſachlyk voor de Staat.
Of als hy Kempens geeſt, door Goodes Geeſt, gedreeven,
Door zyne veeder op een Neederduitſche toon,

My

My voorlas onder 't looſ, om Chriſtus leer en leeven
Te volgen met zyn kruis, de trap naar 's hemels troon.
't Gehoor wordt beſt vernoegt door klank van wyze dichten.
Een hof dat gaaven heeft weet yder te verplichten.

Jaargety van Juffrouw
MARGARIET VAN SCHOREL.

HAdt Cyprus recht om 't jaargety te vieren,
Dat Venus eerſt uit zee in 't eilandt quam?
Mocht dat geweſt haar beeldt met roozen ſieren,
En 't hooghaltaar beſlaan met mirthevlam?
Laat ons dan Schorels jaargety aanvangen;
Maar breng geen rooz' by d'eer van Amſtellandt:
Want zy heeft ſchoonder roozen op haar wangen;
De Lent houdt hier, in ſpijt der Winter, ſtandt,
Gelijk de Zoomer in haar helder' oogen.
Zoo pronkt zy met twee deelen van het jaar:
Natuurelijk ſieraadt heeft groot vermoogen.
Hier hoeft geen zuiver vuur op het altaar;
Men ziet hier vuuren, die all' andre tarten,
Vol ſlonkerſtraalen, in haar voorhooft ſtaan:
Dit zijn de haartſteên, waar dat Min de harten,
Vol killend ſneeuw en grondtys, weet te braân.
Dat niemant zich hier ook met mirth laat vinden,
Haar aaſſem leevert geur van mirthelof.
Men poogt haar te vergeefs aan zijd' te binden;
Hier eiſchen banden van een taaier ſtof:
Deurmeng de weetenſchap der Hooftpoëeten,
Met heiligh maatgezang en ſchranderheit:
Ghy zult haar oor' aan zulk een goude keeten,
Met diamanten, als geſtarnt, bezeit,
Veel vaſter binden dan aan zijde koorden.

De

De zucht tot wijsheidt helt naa weetenſchap.
Welſpreekentheidt bindt yder aan haar woorden.
Elk vier deez' dagh met vroolijk handtgeklap,
Om dat Natuur aan Schorel, 't oogh der Vrouwen,
Beleeftheidt, oordeel, deughdt en ſchoonheidt ſchonk.
De ſchoonheidt, ik beken 't, moet eens verouwen:
Maar d'andre gaaven blyven eeuwigh jonk.

Op de brandt van de Nieuwekerk t'Amſterdam.

WAt ſchriklyk moordtgeſchreeuw laat zich aan d'Amſtel hooren?
De burgers waapnen zich en vliegen naar den Dam.
Ik zie, o ramp! de kerk door 't vuur in aſch verſmooren.
Myn hairen ryzen door het ryzen van de vlam.
Een onverwacht ellendt komt elk met angſt aanranden.
De harten ſluiten nu de vlam het dak ontſluit.
Myn bloedt wordt koudt van ſchrik door d'overheete branden.
Het ſchynt dat Etna al de zwavelkoolen uit
Haar gloênde gorgel, ſteil naar 't ſtarrendak, komt braaken.
De zonkoets deedt all' d'aardt, door Faëton, vergaan;
De bergen morſelen; de wilderniſſen blaaken;
De golven kooken, en de natte viſſchen braân:
Nu vreeſt de Zon dat d'aardt de hemel zal verſlinnen.
De noodt gebiedt, zegt zy, dat elk zich zelf behoedt.
Voorzichtigh vrezen kan het ſtout geweldt verwinnen.
De wakkerheidt is meer dan liſt en oorlogsmoedt.
Zy rukt de wolken t'zaam, om zich hier door te weeren.
En mengtze voort met ſneeuw, met hagel, ys en damp.
De heete vonken zyn door 't koude nat te keeren.
Zoo wordt het licht behoedt van 's hemels helle lamp.
Het hongrig vuur beſtaat hier alles te verdelgen;
Het poogt gewelfſel, wandt en 't koor, vol ſierlykheên,
Door 't gierigh knaagen, deur haar ruime keel te zwelgen.
Haar gloênde tanden zyn veel harder dan de ſteen.

Nu valt de tooren, daar het dak meê plag te brallen.
Zoo ploft een bergtop, door de donder los gemaakt,
Als zy, door 't woeden van de windt, op d'aardt komt vallen.
Het grondtys, daar de vorſt het Y meê dekte, kraakt,
En ſcheurt, door deeze val, tot in de kil der grachten.
Wie komt my, roept het Y, beſtryden in het nat?
Wie dat de goôn beſtormt, heeft niet dan ramp te wachten.
De gruwlen worden door het wreeken afgemat.
Al ſpreekend'(want de rook quam in zyn aanzicht weien)
Verſchool hy onder 't ys, met zyn beſlibde ſtaf.
De klokken die de doôn naar 't naare graf geleien,
Zyn nu, door 't vallen van de tooren, zelf in 't graf.
Zy die all' oogen, by het lyk, aan zoute traanen
Deên ſmelten, ziet men hier geſmolten door het vuur.
Het woeden van de vlam kan alle rampen baanen.
De zerken barſten op van d'een tot d'andre muur.
De lyken worden, door de gloedt van 't puin, gebraaden.
De dooden ſteeken 't hooft verbaaſt ten graaven uit;
Zy meenen dat all' d'aardt, van boosheidt overlaaden,
Door 't vuur tot aſch verteert, en dat hen 't ſchor geluidt
Van Godts bazuin op wekt, om 't oordeel te verwachten.
Zy ſidderen van ſchrik: de vrees heeft hen vermant.
De vrees voor 't oordeel kan het ſtoutſte hart verkrachten.
't Rechtvaardigh vierſchaar heeft een recht- en ſlinkehandt.
Een boos geweeten weet niet dan het quaadtſt' te vreezen.
De deugdt heeft all' haar hoop op Godts gena geſtelt.
Daar daalt het leiendak, zoo hemelhoog gereezen,
Als in een diepe hel de vlammen doen geweldt.
Het koor noch onlangs, voor de bruidt, met groen behangen,
Is nu verdort, gelyk het afgeſneeden kruidt.
Het holle welfſel, dat op Davids ſchelle zangen
Weêrgalmde, geeft nu niet dan overdof geluidt.
Het orgel, dat onz' oor door klanken wiſt t'ontſluiten,
Bevindt haar keel, helaas! door puinſtof toegedaan.

My

My dunkt ik hoor in d'aſch noch een van haare fluiten,
Zy ſchynt, al morrend' op de brandt, geluidt te ſlaan:
Maar 't komt zoo droef, zoo dof en treurigh in myn ooren,
Gelyk de nachtuil, als zy niet dan onheil meldt.
Wie blyven wil, ik wyk, om niet door rook te ſmooren.
Noch eiſt 'er op de wandt, eer ik vertrek, geſtelt:
Dus wirdt de kerk tot aſch, in minder dan twee uuren.
Het vuur, dat alles baart, weet alles te verduuren.

Parketje van Mejuffer KRISTINA HOOFT, toen zy naar 's Graavenhaag trok, om Diana, haar hondtje, te haalen, &c.

't Parketje ſpreekt:

O koele Hooft! die my doet gloeien;
Ja heeter dan de Minnegodt,
In 't midden van myn yzre boeien,
Waarom verlaat gy 't Muider Slot?
Of lokt Diaan u door haar janken?
Dat ik mijn leeſt vervormen kon
In haar gedaante, door de dranken,
Daar Circe, dochter van de Zon,
Ulyſſes makkers meê in zwijnen,
Vol ſcharpe borſtelen verſchiep,
Ik zou zoo lang van haar fenijnen
Gaan zwelgen, tot ik derwaarts liep,
Met uw Dianes huidt betrokken;
Dan zou ik 't Hontjen, als de Min
Creüzaas zoontjen, elders lokken,
Om u, als hy de Koningin
Van oud Kartagen, te verleiden,
En hipplen op uw zuivre ſchoot,
Om in een beemdt van weeldt te weiden.

Hoe dikwijls zou ik aan mijn poot,
En oor', en hals met lieveryen,
Het vrygeley der minnaars, gaan,
En hebben grooter hoverdyen
In ſtrikken van uitheemſche draân,
Dan in mijn pluimen, daar de landen,
Op ginszy van de middellijn,
Schoon dat hun vloên, en ingewanden
Van goudt en paarlen zwanger zijn,
Hun Koningen het hooft meê ſieren.
Laat Memfis vry een bitſe hondt,
Tot godt gewijt, op 't outar vieren,
Ik zou, door uwe glans gewondt,
Het ſtreelen van uw elpenhanden
Meer achten dan de heldre gloedt,
Hoe koſtelijk, en d'offerbranden,
Die 't voor den balkend' Izis doet.
Des nachts zou ik uw koets verzellen.
Bekoorelijke flonkerbagh!
Ik zou, als my de ſlaap quam quellen,
Indien de ſlaap op min vermagh,
Niet dan een enkel oog toeluiken;
Het ander zou op ſchidtwacht ſtaan,
Tot dat de ſtarren haar parruiken
Uitbluſten in den Oceaan.
Mijn luiſtrend' ooren zou ik ſluiten
Voor het betoovrendt maatgezang,
En 't kittelen der ſchelle fluiten,
Des harders Argus ondergang.
Dies ſtaak het ſchichtige vertrekken;
Of moet het prikklendt minnevier,
't Parketje tot een lijkvier ſtrekken;
Gelijk de zon 't vereeuwde dier,
Op het kaneeleneſt komt rooſten,

Daar

Daar 't graf een baakermat verſtrekt?
Ik zal my zulk een uitvaart trooſten.
Het zal geen moordt die weêrwraak wekt,
Maar een gewilligh offer heeten,
Op 't outar van uw achtbaarheidt.
Mijn ſtuivend' aſch, van min bezeeten,
Zal, zoo de luſt u elders leit,
Zich noch, uit rechte liefde, binden,
Met d'eerſte ſtrikken van de Min,
Op het geſpan der vlugge winden,
En volgen u landt uit landt in;
Ja daalen daar gy u zult hullen,
In ſchijn van 't ſtof dat Cyprus geeft,
En neſtlen in de fiere krullen;
Die Venus zoon, daar 't al door leeft,
Voor peezen op zijn boog komt zetten;
Ja vaak tot gladde ſtrikken dreit,
En beezight voor zijn taaiſte netten.
Als 't hair zich om uw aanzicht zweit,
Zal 't ſtof, om niet te heet te gloeien,
Zich koelen aan de nektarſtroom,
Die uit uw geurge mondt komt vloeien,
En kuſſen de roobijnezoom,
Tot aan de dubble paarelkeeten;
Zoo ſchoon als onder andre pracht,
Van Ganges op het ſtrandt geſmeeten,
De Gierigheidt aan d'Amſtel bracht.
Nu zal het in de purpre roozen,
En hagelwitte leelyblaân,
Op uwe kaaken, met ambroze,
Al wiſplendt zich van luſt verzaân,
En ſpieglen in de gitte venſters,
Daar Min zijn fakkel aan ontſteekt,
Die 't ys der harten, door de glenſters,

Gelijk de zon, tot water weekt.
Nu zal het op uw voorhooft pronken;
Minerves ſchrandere vertrek.
Nu weder aan, van liefde dronken,
Al rollend' om uw ronde nek;
By uwe blanke borſt inkruipen.
Mijn rook zal, als gy aaſem ſchept,
In ſchijn van lucht ter keel inſluipen,
En vliên in 't hart, daar gy nooit hebt
Gedoogt, dat ik zou komen huizen.
Verſteende, krijg ik geen gehoor?
Ik zal u (laat de Meer vry bruizen)
Vervolgen langs het hobblendt ſpoor;
Langs golven, zwart van walleviſſchen;
Door boſſchen, wreedt van ongediert;
Ja dwars door dikke duiſterniſſen;
Naa Stix, daar nimmer vogel zwiert,
Of hy verſtikt in 't overzweeven;
Zelf in den heeten hellemondt;
Indien 'er, tot de ſtraf van 't leeven,
Een andre hel is, dan de wondt,
En 't kankerende vuur der liefde,
Dat ik in deze boezem draag.
Wat mar ik hier? zy die my griefde,
Verlaat dit Slot om 's Graavenhaag.
Zal ik de traaljen met mijn pooten,
Vol kromme klaauwen, en het hek,
Van mijn gevangenhuis op ſtooten,
Of breeken met mijn ſcharpe bek?
'k Zal dus mijn kerker niet verwoeſten.
't Is raadtzaam dat ik traanen ſtort,
Op dat het yzer, door het roeſten,
Dat hongrigh knaagt, doorbeeten wordt.

Plicht-vaarzen aan Haar Hoogheit Mevrouw de PRINCES DOUARIERE VAN ORANJE, toen Haar Doorluchtigheit my met het goude beelt van Haar Gemaal FREEDERIK HENRIK PRINS VAN ORANJE, &c. begenadigde.

LAat Mavors helden, door hun oorlogsdaaden praalen
Met wapenſchilden, die met gloênde blixemſtraalen,
Boſchleeuwen, tigers en gedrochten zyn verſiert,
Prins Freedrix Gemaalin, heel ſchuw voor ongediert,
Heeft my zyn beeldt van goudt, tot borſtſieraadt, geſchonken.
Zoo wordt men, teegens wil, om loffelyk te pronken,
Op 't ſteigerend' Parnas, by 't Neegental, gebracht.
De gunſt van een Princes heeft ongemeene kracht.
De Dichters ſterven nooit door 't leeven der Meeeenen.
De Solmſche Pallas, die geen Pallas van Atheenen
In Staatvernuft ontwykt, beſtelt myn veeder ſtof.
De wysheidt laat zich niet beſluiten in het hof.
Haar gaaven blinken als de punt van Freedrix deegen.
De faam der ſchrandren dringt door afgepaalde weegen.
Zy eert der dichtren pen als 't zeegbaar oorlogszwaardt.
Wie kunſt bemint wordt door de kunſt by elk vermaart.
De deugt heeft op haar ziel een overſtark vermoogen.
Zagh zy haar Egemaal in 't harrenas vertoogen,
Om voor de Staat van 't Landt, in 't kraaken en geknars
Van ſtaal en loodt, te woên, zy vloogh d'Oranje Mars,
Haar man, te moet, en riep: ik volg daar 't Lot u dagvaardt;
Ik zal, tot heil van u, gewapent met een ſlagzwaardt,
Uw vyandt naadren dwars door 't gieren van de loôn,
Om, neffens u in 't veldt, langs bergen ſteil van doôn,
In vrouwekleeding met een mannenhart te kampen.
Oprechte liefde vreeſt, riep zy, geen oorlogsrampen.

Wie

Wie dat 's Landts Veldtheer eert, zal zy haar gunſten biên.
Die Heldt, die d'yzer' eeuw door 't ſtaal naar 't Weſt deedt vliên,
Komt my, door haar, in 't Noordt van enkel goudt beſtraalen.
Wat dichter dat langs 't Y met lauwerier gaat praalen,
Ik praal met Freederik, die zeegepraalen baart;
Die al de lauwren, door de zeiſſen van zijn zwaardt,
In 't bloedigh oorlogsveldt, op 't ſtrijdtbaarſt' af ging meien.
Vernuft en Dapperheidt, die hem door d'aardt verbreien,
Verſchynen in 't gelaat met onderling geſpan.
Zoo ziet men Kato en Auguſtus in een man.
Hy wykt noch Griex verſtandt, noch Roomſche wapenkunſten.
Myn Zangheldin, verbaaſt door d'onverwachte gunſten,
Wordt nu zoo roodt van ſchaamt in 't aanzicht, als haar borſt
Door 't goudt van 't Princebeeldt. noch poogt haar pen de Vorſt,
Tot dankbaarheidt, in Duits, naar 't leeven af te maalen.
De waarheidt zoekt geen roem door klank van vreemde taalen.
Wie door zich zelf beſtaat hoeft geen onduitſche ſchacht.
Neen; d'Amſtel zegt: hou ſtandt: hier eiſt een grooter kracht.
Laat Neederlandt, roept zy, de helmen, harrenaſſen,
Slagzwaarden, ſpietſen en al 't ſchut, dat door 't verraſſen,
En 't woeden van de krygh, de vyandt is ontrooft,
Tot ſchelle tongen ſmeên, zoo kan men van het Hooft
Der Staatſche legers, langs mijn watergracht, op zingen:
Hoe dat hy Grol, door kracht van wapenen, quam dwingen:
Een oorlogsproefſtuk dat godt Mars voor goedt opnam.
Nu, hoe dat hy voor dagh, door liſt, in Weezel quam.
De ſtarken kan men beſt door krygsvernuft verpletten.
Hoe hy de Boſſcher Maagdt zyn kling op 't hart quam zetten,
En eerelyk verkracht' in 't oog van 't Spaanſche Hooft.
Wordt maagdekracht vervlockt? deez' wordt van elk gelooft.
Dan bidt Maaſtricht, Breda, Orſoy en Berk genaade.
Nu hult hem Hulſt met hulſt in plaats van lauwerblaade'.
Ik zwyg van Starkten die hy dwong door fier beleit.
Wie oorlogh voeren wil eiſt geeſt en ſtrydtbaarheidt.

Ons

Ons dienen tot zyn lof niet min dan ſtaale tongen.
Nu, hoe dat hy in 't veldt de vyandt heeft beſprongen,
En maakte, waar hy quam, door 't zwaardt een oopenpoort.
Hy vreeſd' noch kling, noch bus, bezwangert van de Moordt.
Fortuin vereerden hem haar zeegenrykſte deege.
De krygsroem wordt niet dan door dapperheidt gekreege.
Wie moedt heeft maakt dat hy tot aan de ſtarren ſtygt.
Nu, hoe dat hy de Kryg, door kryg, in boejens krygt.
Zoo wordt zyn oorlogskrans doorvlecht met vreedekranſen.
Wie dat de Krygh verwint wint meer dan ſteên en ſchanſen.
Zoo moet men zingen, roept onz' Amſtel groen van lis.
O groote Zuilechem! vervang my zoo ik mis.
Gy hebt den Vorſt verzelt in landt- en watertochten.
Hy heeft door uw beleit als met zyn zwaardt gevochten.
Wie kracht met raadt deurmengt heeft meer dan enkel ſchut.
De dappren worden door de ſchrandren onderſtut.
„Uw borgtocht, Zuilechem, wordt door myn pen ontſlaagen.
De Solmſche Hofzon was, om Freedrik te behaagen,
In 't hof, als hy in 't heir. haar glans wordt noit verdooft.
Zett' hy zyn ſtormhoedt op? zy nam haar praal van 't hooft.
Waakt' hy voor 't Landt en d'eer op 't veldt in 't harde wapen?
De zorg liet haar niet toe op 't zachte bedt te ſlapen.
Scherpt' hy het oorlogsvolk de nutte krygstucht in?
Zy zeedevormde, door haar voorgang, 't hofgezin.
Zweid' hy zyn deegen, om in 's vyandts bloedt te baaden?
Zy kreegh haar naaldt, om zyn bedryf, door goude draaden,
Op zyd' te ſchilderen, daarz' al haar kunſt aan ſtelt.
De dapperheidt en deugdt verſcheenen hier in 't veldt.
Elk worſtelt om de palm: elk heeft deez' ook gekreege'.
O deugdelyke twiſt! o loffelyke zeege!
Prins Freedrik won in 't heir, Amelia in 't hof.
O ſpringbron van myn dicht! uw deugdt beſtelt my ſtof:
Vergeef my zoo ik mis, om u naar eis te danken.
Ik wordt verhindert door de Deenſche zeegeklanken.

Eerſt hadt ik zucht, nu is myn zucht vereent met plicht.
Een dankbaar Dichter ſluit zyn hart op als hy dicht.

Oorzaak van Kupidoos blindtheidt, aan Venus.

TOen Fillis, ſchuw voor minnegloedt,
Niet meer wou luiſtren naar myn ſmeeken,
Beweenden ik myn teegenſpoedt:
Het nat dat uit myn oog quam leeken,
Dat bluſten 't toortslicht van de Min;
Dies vloog hy, om weêr licht te krygen,
Daar hy myn koele harderin,
Al zingendt op 't gebergt zagh ſtygen.
Hem docht, toen hyz' omhoog zagh gaan,
Dat d'uchtendtzon begon te ryzen.
Wat zal ik, riep hy, nu beſtaan?
Haar vlammen doen myn boezem yzen.
De tortel vlucht voor d'adelaar.
Wie vuur wil handlen zal zich zengen.
Maar dappre vreezen geen gevaar.
Wie wel begint moet zulks volbrengen.
Ik zal myn toorts, zegt hy, aan 't vier
Ontſteeken van haar gitteſtraalen:
Maar zyn beſtaan ſtondt hem te dier.
De ſtoutheidt moet men zuur betaalen.
Toen hy het Nimfje naader quam,
Sloeg hem de blixem van haar oogen
In 't aangezicht: door deeze vlam
Wierdt uwe zoon 't gezicht onttoogen.
Is 't dan ook vreemt dat ik moet braân?
Wilt gy u aan haar wreedtheidt wreeken?
Zoo ſteek haar koude boezem aan,
Op dat zy luiſter naar myn ſmeeken:
Zoo is Kupid' en ik voldaan.

De boosheidt zwicht door ſtraf te pleege'.
Wie 't quaadt beſtrydt verkrygt de zeege.

Aan Mejuffer JAKOBA HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN, toen zy naar de Fontein, op de plaats achter haar huis, ging, &c.

UW marmre tuinfontein ontſluit haar zuiver' aadren,
En braakt in d'oope lucht geſmolte kriſtalyn:
Maar wacht u met uw oog de kom van 't nat te naadren.
De rampen koomen meeſt van onbeſchroomt te zyn.
Het vleiende bedrog is vaardigh in 't verraſſen.
Een onbepaalt gezicht wordt meenighmaal beſchreit.
Zoo gy u ſpiegelt in 't kriſtal van deeze plaſſen,
Zult gy uw ſchaaduw zien vol van aanminnigheidt:
Hier zult gy lichtlyk zelf op uwe zelf verlieven.
Een minlyk aangezicht heeft ongemeene kracht.
De ſchoonheidt is een pyl die alles kan deurgrieven.
Wie dat zich zelf bemint betoont zich onbedacht.
Na dat Narcis zyn beeldt in 't bronnat zagh verſchynen,
Vervormde hy van leeſt van 't hooft tot aan de teen.
In welk een vreemde vorm, zoo u de min deedt quynen,
Zoudt gy veranderen? is 't in een fakkel? neen:
Men ziet twee fakkels in uw hooge voorhooft blaaken.
Is 't in een paarel? neen: die hebt gy in uw mondt.
Is 't in een lely? neen: die groeit op uwe kaaken.
Gy zoudt, dit weet ik vaſt, door uw verkeerde wondt,
Veranderen in ſtof dat deur de lucht zou zwieren.
Geef my veel liever ſtof, om uwe bruiloftfeeſt,
Door myn verplichte pen, met vaarzen te verſieren.
Ey! ſtaa, Jakoba, ſtaa, en leever aan myn geeſt
Geen droevigh treurſtof: maar een blyde bruilofshymen.
Het oor vernoegt zich beſt door minnelyke rymen.

Verjaaren van den E. Heer Profeſſor BARLEUS, &c.

De geeſt van Titus Andronikus ſpreekt:

O Roem der wydtberoemde mannen!
Het Y, de goudtmyn van de Leeuw,
Hadt zich noch nauwlyks aangeſpannen,
Om met een aangenaam geſchreeuw
't Verjaaren van uw konſt te melden,
Of ik verliet het zaaligh hof,
Het luſtpriëel der dappre helden,
Om u met nimmerquynendt lof,
Op 't allerheerelykſt te kroonen:
Want gy hebt my in 't top getilt.
Men moet de deugdt met dank beloonen.
Uw veeder ſtrekte my een ſchildt.
De vaarzen doen my eeuwigh leeven.
De poëzy verduurt de tydt:
Zy rukt al wat de braafſt' bedreeven,
Ten graf uit, in 't gezicht der Nydt.
De dichtkunſt kan de Doodt verdelgen.
Vernuft is ſtarker dan Geweldt.
Ontfang myn krans van lauwertelgen,
Terwyl het overſtrydtbaar Scheldt,
Omgordelt met een riem van ſchanſſen,
En d'overlangvermaarde Ryn,
Getullebandt met toorentranſſen,
Met Gysbrechts Amſtel twiſtigh zyn,
Om d'eer van uw vergoode dichten.
Ik toon u in 't begin van 't jaar,
Niet meer dan ſchaaduwen van plichten.
Ontfangtz' op uw beſneeuwde hair.
Laat andre met een Rykskroon praalen.
Het goudt is voor een korte poos.

De

De lauwer vreeſt geen blixemſtraalen.
De Wijzen kroont men voor altoos.

Amintas aan de Nachtegaal op Goudeſtein, &c.

OP, Nachtegaaltjen, op, en vlieg naar mijn beminde;
Zy woont aan d'Amſtelbron,
In 't hutje van de zon:
Een teeken dat mijn zon hier binnen is te vinde.
Gy moet mijn Laura niet dan in haar ſlaap aanranden:
Indien zy wakker is,
Zoo zal zy voor gewis,
Uw vleugels, door de gloedt van haar gezicht, verbranden.
Zeg haar, dat haar Amint' de Lent hier ziet genaaken,
Zoo loffelyk van bladt,
Als immer voorjaar hadt:
Maar datze voor de Lent, die op haar ſchoone kaaken
Ten toon ſtaat, zwichten moet, als 't onkruidt voor de bloemen.
Deez' is ſlechts voor een poos:
Haar luiſter voor altoos.
Een Lent die nooit verwelkt behoort men op te roemen.
De zoomerzon begint hier aan de Vecht te hoogen.
Noch is de zoomertijdt,
Die al wat leeft verblijdt,
Niet dan een winter by de zoomer van haar oogen.
Zeg dat de kerſen hier op 't allerlieflijkſt bloeien:
Maar dat de ſchoonſte kers,
Hoe lieffelyk en vers
Dat zy op Goudeſtein vol nektar ſchynt te groeien,
Voor bey de kersjes op haar blankeborſt moet bukken.
Vraag d'oorzaak van myn wondt,
Of ik met myne mondt,
De kersjes op 't albaſt van haare borſt mach plukken.

Op, nachtegaaltje ; neen : gy moet u eerſt verkoelen ;
Zoo zyt gy overwys ;
Dies vul uw borſt met ys :
Of gy zult eer gy 't denkt uw hart vol vonken voelen.
Gy moet haar als gy op het koudtſte zyt genaaken ;
Zoo blyft uw ingewandt,
Bevrydt voor minnebrandt.
De ſchoonheidt is een toorts die harten weet te blaaken. Op Godefrin.

Aan Pynenburg, hofſteê van de E. Heeren JAKOB JAKOBSZ. HINLOOPEN, Scheepen en Raadt t'Amſterdam, en JAN JAKOBSZ. HINLOOPEN, Scheepen der zelfde Stadt.

MYn handt, o Pynenburg! nu dat ik u kom naadren,
Verſchynt in uw geweſt, gewapent met eén ſchacht.
De dichtkunſt ſchept vermaak in ſchaduw van de blaadren.
In d'oopelucht verkrygt de geeſt een nieuwe kracht.
Vergun my dat ik uw naar waarden mach afmaalen.
Wie ryk van luiſter is behoort voor elk te praalen.

Uw gevels ryzen uit de boomen met haar kruinen,
En ſteigren naar de zon, daar zy op 't heerlykſt ſtraalt.
Uw veenen, vaſt van grondt, omgorden zich met duinen :
Maar d'oogſtraal wordt hier door geen heuvels afgepaalt.
't Gezicht, dat vry wil zyn, gedoogt geen teegenſtreeven.
Wie ruim wil weien moet zich op het landt begeeven.

Hier ziet men van uw trans het oude Uitrecht brallen,
Daar 't woeſte volk voorheen vergeefs op heeft gewoedt.
Gins naadert Amersvoort, omheint van groene wallen.
Daar doet zich Naarden op deurverft in burgerbloedt.
Wie door zyn daaden leeft, dit leeft alleen door ſterven.
De faam is ſchriklyk die men door zyn ramp moet erven.

Pomo-

Pomona heeft uw hof met vruchten overlaaden ;
En Flora ſchildert d'aardt met rooz' en lelybloem.
De welluſt weet zich hier door d'oogen te verzaaden.
Wie dubble gaaven heeft verdient een dubble roem.
De bolle Bacchus queekt en parſt 'er milde wynen.
De wyn, die geeſten baart, doet alle zorg verdwynen.

Uw ſingelboordt, beplant met breedtgeblaade linden,
En ſteigrend' eiken, ſtrekt de boomgaart voor een wal ;
In deeze telgen laat de nachtegaal zich vinden,
En vult de ruime lucht met ſchaaterendt geſchal.
De zang verwint onz' oor, gelyk 't gewaſch onz' oogen.
Een luſthof vol vermaak is machtigh van vermoogen.

Hier ziet men Ceres haar perruik met kooren ſieren.
Daar weit de boxvoet Pan. gins gaat Diaan ter jaght.
De byën koomen hier langs bloeiendt boekweit zwieren.
Een plaats die elk behaagt heeft ongemeene kracht.
Uw landtoordt leevert ſtof aan Schilders en Poëeten.
Wie ryk van ſtoffen is hoeft geen Parnas te weeten.

De Hindeloopens, door de zorg voor d'onderdaanen
Van d'Amſtel, afgeſlooft, verluchten hier 't verſtandt.
De zorg wordt beſt verpooſt in ſchaaduwryke laanen.
Geen zwaarder laſten dan de laſt van ſtadt en landt.
De Staatzorg laat zich niet dan voor een tydt bepaalen.
Wie andre dient moet voor zich zelf ook aaſſem haalen.

Gy weet, o Pynenburg ! de pynen te verzachten,
Door 't lieflyk lachen van uw akkers, hof en zaal.
Wie dat de pyn verwint wykt geen Apol in krachten.
Hadt ik de ſchelle ſtem van uwe nachtegaal,
Ik zou, o landtpriëel ! uw deugdt aan elk doen hooren.
Wie dat het oog vernoegt, de dichtkunſt is voor d'ooren.

Klaveſimbelſpeelen van Juffrouw
ANNA VAN BAARLE

LAat oudt Grieken 't lof uitſchreeuwen
Van haar Orfeus ſnaareſpel:
Want hy wiſt de wreede leeuwen,
Zelf de wachter van de hel
Vaſt te binden aan de klanken.
Maatſpel heeft een groote kracht.
Helden woên om lauwerranken:
Maar de lier, niet min geacht,
Wykt in roem geen heldendeege.
Wie dat zonder roem verwint,
Kroont zich met de grootſte zeege.
D'Amſtel, die het ſpel bemint,
Roemt met recht op Annaas vingren,
Die geen reedeloos gedierte
Op haar ſpeelen doet verſlingren,
Daar men Orfeus ſpel om viert:
Maar de keurigſt' aller ooren.
't Is veel min het woeſt gedrocht
Dan de menſchen te bekooren.
Dieren hebben niet bezocht.
Menſchen zyn vol ſchranderheeden.
Wyzen oordlen naar 't geluit.
Godt Apollo, ryk van reeden,
Spande leſt zyn paarden uit,
Toen hy Anna hoorde ſpeelen,
En verſcheen aan d'Amſtelvloedt;
Daar zy hem zoo wiſt te ſtreelen,
Dat hy haare roozehoedt

Me

Met zyn lauwren quam verſieren.
Kunſten paſſen lauwerieren.

Toen zyn Keurvorſtelyke Doorluchtigheidt VAN BRANDENBURG, de Vorſten VAN ANHALT, de Graaf VAN DOONA, de Ed. Heeren BURGERMEESTEREN, en andere Heeren, &c. tot de Heer VAN MAARSEVEEN ter maaltijdt waaren.

DE dappre Brandenburg, die Kaizers helpt verkiezen,
Verkieſt, o Maarſeveen! de tafel van uw huis:
Een Vorſt die zich in 't Noordt, in 't koudtſte van het vriezen,
Zoo heet van bloedt bevondt, dat hy, om 't krygsgedruis
In zee te dompelen, hulp vechten om de vreede.
Wie om de vreede vecht vangt oorlog aan uit noodt.
De tafel laat zich ook van d'Anhalten bekleede',
En Doona, die nooit zwicht voor 's vyandts ſtaal, noch loodt.
Een eedelmoedig heldt paſt palm en lauwerblaadren.
De Burgermeeſters van het Y, die nooit in deugdt
Bezwyken voor de roem van Roomlus Burgervaadren,
Betoonen zich, ik zie 't, vervult van waare vreugdt.
De Stadt- en Staatzorg moet bywylen aaſſem haalen.
Nu worden Brandenburg, Oranje, Amſterdam,
En Maarſeveen, veel heil gewenſt met kop en ſchaalen.
Heilwenſchen zyn altydt tot zeege van een ſtam.
Auguſt' was meenigmaal op 't maal der Roomſche Riddren;
Maar ſtaadigh vol van angſt voor 't haatelyk bedrog:
Zyn aanzicht lachten, en zyn hart begon te ſiddren.
De vleiers mengen wyn met doodtlyk ſlangeſpog.
De moordt is lichtelyk bedekt in 't hart te zwelgen.
Nooit vreeſt men voor het quaadt of 't is voorheen gedaan.
De ſchepterzucht ontziet geen Vorſten te verdelgen.

Dit is geen moordtbanket. hier vreeſt men niet verraân
Te worden door de drank die uit het glas komt loopen.
Hier meent men 't geen men zegt, dat tuigen Heer en Vorſt.
De goudteeuw ſpringt te rug en komt zich hier vervoegen.
't Gerecht beſtaat niet in Lucullus gulzigheidt.
Wie ſpys met vreugdt deurmengt kan tong en oog vernoegen.
De droefheidt wordt de diſch van Maarſeveen ontzeidt.
Beveinſtheidt wacht zich wel in deeze plaats te treeden.
Een open zaal vereiſt ook oopenhartigheeden.

Aan den Ed. Heer Kommiſſaris M^r. JOAN SIX, toen ik Hooft van de Schouwburg wierdt.

VRaagt gy, o Six! wat ik kan maaken,
Nu ik voor Hooft ter Schouwburg tree?
Hier bouw ik hemelhooge daaken.
Daar breng ik vlooten in de zee.
Oudt Roomen hadt in zeven jaaren,
Tot dartigh kaizers na elkaâr.
Ik kies, dit zyn noch vremder maaren,
Meer kaizers in een enkel jaar.
Wie machtigh is vertoont de blyken.
De noodigheidt mach veel beſtaan.
Myn zorgen zyn voor arm en ryken.
Door zorg bewaart men d'onderdaan.
Ik heb de Staaten in myn handen.
Nu zet ik hoofden voor 't gevecht.
k Ontwring de felle dwingelanden,
De ſchenners van het heilig recht,
Tot ſchrik der quaân, de paarelſtaven,

En geefze met hun goude kroon,
Aan d'allerminſt' van hunne ſlaaven.
De deugdt verkrygt in 't endt haar loon.
Nu ſchep ik duivels voor de quaaden.
Dan wyd' ik weêr een engleſtoet.
Ik wys den Vorſten wyze Raaden.
Zoo voeg ik 't ampt naar elks gemoedt.
Wie heerſt moet volk en tyden kennen.
Een bloodthart paſt geen oorlogszwaardt.
De dappre zoekt geen ſchrandre pennen.
Elk menſch heeft een bezonder' aart.
Dat hier het wonderſt' ſchynt van allen,
Is dat ik zoo veel Cezars maak,
En zelf niet op de troon kom brallen.
Zoo blykt dat ik de Staatzucht wraak.
Of eiſt gy ander blyk van wraaken?
Zoo neem myn voorhuis tot uw wyk:
Hier doet de buik my glaazemaaken.
De zeekerheidt beſtaat in blyk.

Titelplaat voor J. V. VONDELS Treurſpel van Lucifer.

Hier ziet men Lucifer in 't harnas op zyn waagen.
De wrede leeuw en draak zyn in 't gareel geſlaagen.
De hoverdy maakt ſtout, om 't quaatſte te beſtaan.
Keer morgenſtar, ey keer; uw hoop van winſt is waan.
Gy rent uw val te moet. de booswicht ſtopt zyn ooren.
De zucht tot heerſchappy gedoogt geen nauwe ſpooren.
Wie ſteil wil klimmen moet geen doodtsgevaar ontzien.
Men koopt de kroon voor bloedt. wie ſtout is kan gebiên.
Zyn boezem is van Nydt en Hoverdy bezeeten.
Hy zwaait zyn leegerbyl, om dol en godtvergeeten,

Met 's hemels heir te woên. de Staatzucht dryft hem voort.
Hy poogt de goude wal en diamante poort,
Van 't eeuwig' Englenburg, door ſtormen om te ſtooten:
Maar Michaël verſchynt met gloênde donderklooten,
Met blixemſchichten, en verplet dit boos geſlacht.
Wie met zyn ſtarker vecht betoont meer moedt, dan kracht.
Vermeetelheidt bedriegt het brein in alle deelen.
Hier ziet men hoe dat Godt, in d'eerſt' der Staatkrakkeelen,
De trouwloosheit verdelgt, tot ſchrik van d'Eigenbaat.
De ſtraf verſtrekt een zuil daar hof en landt op ſtaat.

Aan Juffrouw MARIA KOEK, Huisvrouw van JOAN VAN PAPENBROEK.

UW keel, Maria! doet de nachtegaal verdoven;
Zijn zang is voor een poos:
Maar d'uwe voor altoos.
Al wat beſtandigh blijft verdient een eeuwigh loven.

Gy kunt, als Orfeus, door uw ſtem de dieren lokken.
Zoodanigh was 't geſchal,
Dat Theben met een wal
Van ſteenen, tot aan 't dak vol ſtarren, heeft getrokken.

Gy weet onz' ooren aan uw gorgel vaſt te binden.
Men ſchat u by 't gemeen,
Aleens als een Sireen:
Maar tuſſchen u en haar is een verſchil te vinden.

Vraagt gy my naa 't verſchil? zy doet de menſchen ſneeven,
Door haar betooverzank;
En gy, ô zoete klank!
Doet, door uw ſchelle keel, de doode dingen leeven.

Aan d'algemeene Rymers of galbrakers, toen J. V. VONDEL het treurſpel van MARIA STUART, &c.

WAar zyn de bitſe laſtermonden,
Op Vondel, als de beul van Londen
Op Jakobs moeder, hoog van Stam,
Die haar het hooft van 't lyf deedt ſpringen?
De Bloedtdorſt laat zich niet bedwingen.
De Laſter, vol van vuur en vlam,
Ontzeidt de hooge treurtooneelen,
Mariaas moordtrol uit te ſpeelen.
Zoo wordt van Vondels hooge ſtyl
Beſtormt van buffels en gedrochten.
De Nydt is nimmer zat gevochten.
De Boosheidt dreigt hem als de byl
De hals van Karel, ſchuw voor woeden;
Ja als die byl, die door het bloeden
Van Kantelberg geverreſt is,
Zoo roodt als Englandt zwart van koolen.
Op, blaffers, op, verlaat uw ſchoolen,
En voegt u aan Apolloos diſch;
Hier wordt geen bittre gal gezoopen:
Of weigert gy uw pen te doopen
In traanen, die 't bekreeten landt,
Om Freedriks doodt ter oog uitparſten?
Het hart ſchynt haar van rouw te barſten,
Gelyk een ſchip, dat op de ſtrandt
In 't barnen van elkaâr moet ſpringen.
't Is plicht, van helden lof te zingen.
Op, brengt het lyk met rym ter aardt.
De dichtkunſt is voor dapperheeden.

Dit is hy, die de Staatſche ſteeden
Uitbreiden, door 't gezeegent zwaardt,
Dat Willem voor de vryheidt wetten;
En andre met het bloedt beſmetten
Van d'allereedelſt' Advokaat.
De Staatzucht durft het wreedtſte waagen.
Zoo viel hy, die ons plag te ſchraagen,
Als Cicero oudt Room' door raadt,
Voor Katalinaas zaamenzweeren.
Het woeſt geweldt is niet te keeren.
Verwiſſelt uw vergalde veêr,
En dompeltz' in de zoute beeken.
Die Hollandt langs haar kaaken leeken.
Een krygsheldt paſt de roembaarſt' eer.
Op, dicht de veldtheers lykgezangen.
Ik zie de baar alree behangen
Met wapens van verwonne ſteên.
Voort, weeft een kleedt daar zyne daaden,
Zoo wydt befaamt, door goude draaden,
In leeven, om het graf te kleên.
Waar of de ſchorre ſchreeuwers blyven?
Of luſt het hen met gal te ſchryven
Op 't teeknen van de heilge vreê,
Daar Freedrik ſel om heeft geſtreede'.
Het oorlog oogt alleen op vreede.
Zoo raakt het ſlaghzwaardt in de ſcheê,
In plaats van in het hart te ſteeken.
De ſnurkers zyn van hier geweeken:
Hun tanden zyn, hoe hardt van been,
Gelyk hun pennen afgeſleeten;
Op Vondels vaarzen ſtomp gebeeten,
Gelyk een reekel op een ſteen,

Op de Pronkbloemen van Mevrouw KATARINE OPCY, Gemalin van den Ed. Heer Dr. KORNELIS WITSEN, Burgermeeſter, Raadt, &c. t'Amſterdam.

EEn ander reiſt naar 't Ooſt, om hel geſteent te haalen,
Vrouw Opcy blijft aan 't Y,
En pronkt met bloemen, die geen ſteenen rijk van ſtraalen
Ontwijken in waardy.
Deez' geeven niet dan glans, die geur en ſpikkelingen.
De deugdt beſtaat niet in 't veer haalen van de dingen.

Wie oordeel heeft zal zich niet aan 't uitheemſch vergrijpen.
Elk landtſchap heeft zijn roem.
't Geſteente heeft geen glans dan door de kunſt van 't ſlijpen.
De luiſter van een bloem
Begeert geen anders hulp, gelijk de ruwe ſteenen.
Wie glans heeft van zich zelf behoeftze niet te leenen.

Geen verf is machtigh om haar bloemen uit te printen.
Hier ſchildert de Natuur
Adoonen, Ajaxen, Narcis en Hiacinten.
De roozen zijn als vuur:
De lelien als 't ſneeuw dat van de lucht komt glyen.
Het oog vermaakt zich beſt door leevende ſchildryen.

Toen Herkles Kakus in zijn moordthol ging verdelgen,
Wierdt hy van elk geroemt;
En 't hooft, tot lof, gekroont met loof van popeltelgen:
Maar hadt hy dit gebloemt,
Hy vlechten 't om zijn hair in plaats van d'eerſte blaaden.
Het hooft der helden paſt de keurigſte ſieraaden.

Laat Veſtaas rey haar vuur, door wakkerheidt, bewaaren,

Op

Op dat het eeuwigh brandt:
Katrine waakt niet min voor 't welken van haar blaâren.
Al wat in Griekelandt
Op Pindus heuvels groeit, komt in haar huis verſchijnen.
De zorgen voor 't gewaſch behoên de blaân voor quijnen.

De lauwerkrans leit noch in 't midden der Poëeten;
Elk grabbelt naar een bladt:
Maar hadt 'er Opcy eens een bloempje by geſmeeten,
Ik hadt 'er naar gevat:
Die bloem zou my veel meer dan 't lauwerloof verſieren.
Een bloem die nooit verwelkt verwint Apols lauwrieren.

Zy vreeſt noch winterkoudt, noch heete zoomergloeden.
Het is 'er eeuwigh Lent.
De blixems wreedt van punt, de donders dol in 't woeden,
En al wat hooven ſchendt,
Bepaalt zy, eer 't geweldt haar luſthof komt beſpringen.
Het woeſt geweldt is beſt door kracht van kunſt te dwingen.

In 't queeken van 't gebloemt begeeftz' haar noch tot dichten,
En al waar kunſt in leit.
Zoo weet zy door haar geeſt all' andre te verplichten.
Haar brein vol ſchranderheidt,
Laat, ſchoon zy beezigh is, noch zorg noch Godtsdienſt vaaren.
De ziel- en huiszorg zijn de ſtarkſte hooftpilaaren.

Zoo ziet men in een vrouw verſcheide waardigheeden.
Wie dat de kunſt met deugdt
Vereenight, zal de Doot, die 't al vertreedt, vertreeden.
Ik rep niet van haar jeugdt;
Noch hoe dat zy het hart doorwonde van haar Witſen.
De gaaven van een vrouw zijn ſcharpe minneflitſen.

Zoo veer als 't giftigh kruid, dat wy met ſchrik aanſchouwen,
Voor haar gebloemte wijkt,

Zoo

Zoo wijkt de ſchoonſte bloem voor deeze bloem der vrouwen.
Mijn zangeres bezwijkt:
Zy zingt te flaauw van haar gedichten, deugdt en bloemen.
Wie ſtof heeft en geen kracht, verkleent de ſtof door roemen.

Aan ELISABET VAN BAARLE, &c.

EY Elizabet van Baarle!
Laat het ſlonkerende git
Dat in uwen oogen zit,
Niet langs uwe kaaken dwaarle':
Of vèrgun myn pen te zwemmen
In dit koſtelyke badt,
Eer het biggelende nat
Weêr tot git begint te ſtremmen:
Zoo behoef ik niet te loopen
Naar het ſteile Helikon,
Om myn veeder in de bron
Van de vlugge hengſt te doopen:
Want ik zou de heldendichten
Van Homèrus en Virgiel,
Die men als twee gooden hiel,
Voor myn zwangre pen doen zwichten,
Als het kabblen van de ſtroomen,
Voor het zwalpen van de zee.
Deel my toch wat drupplen meê:
Want kan ik van 't git bekoomen,
Zoo zal d'afgerechte Anne,
Die myn glas tot gruis wou ſlaan;
Zelf de ſneedig' Adriaan',
En de zeedige Suzanne,
Al myn glas en loodt verdelgen:
Ja myn ongeſierde kruin,
Met een eeuwigh groenetuin

Van gewyde lauwertelgen,
Op het heerelykſt bekranſen;
'ſchelle keeltje van Jozyn,
Die hier d'oud' en nieuwe Rhyn
Op haar maatgezang doet danſen,
Zou ik 't lof des Droſſaarts geeven:
Die uit d'een in d'ander' eeuw,
Door 't ontwarren van de leeuw,
Als een Tacitus zal leeven.
Schrandre blaân zyn ſtaale muuren.
't Woên des Tydts heeft nimmer vat
Op een gauw vernuft gehadt.
Wysheidt kan de Doodt verduuren.
Voſſius zou geen meer blokken
In de halfverſleete blaân:
Want hy zou zyn luſt verzaân
Met zyn Voſſen op te fokken
Door het merg van myne vaarzen.
Las van Vondel myn gedicht,
Help my, riep hy, of ik zwicht:
Vos verſchynt op hooge laarzen.
Hy behoeft geen vreemde taalen.
Schoolgeleertheidt is niet waardt.
Dichtkunſt ſpruit uit ſchrander aart.
't Brein gedoogt geen nauwe paalen.
Moſtert zou het dichten ſtaaken,
Om de loffelyke kracht
Van myn gaadelooze ſchacht,
Spyt d'aalouden, in acht ſpraaken
Op het ongemeenſt' te melde'.
Koſter, die aan d'Amſtelſtroom,
Trots de Schouwburg van oudt Room',
D'eerſte Duitſche Schouwburg ſtelde,
Zeide: weg met balſſemreuken;

Weg met artzeny te biên,
Aan de halfgeſturve liên;
Want ik zal hen door de ſpreuken
Van de glazemaaker queeken.
Braaf gedicht heeft groote kracht.
Hoorde Wikkevort myn ſchacht,
Dan zou hy my koomen ſmeeken,
Of myn beeldt zyn huis moght eeren.
Ridders minnen eêl verſtandt.
't Beeldt der wysheidt tooit de want.
Hy verſiert zyn zaal met heeren:
Maar myn beeldt zou hen verſieren.
Huigens zou myn eerſte werk,
Door zyn veeder, uit de vlerk
Van het puik der fenixdieren,
Aan de vrygevochte volken,
Met een ongemeene maat,
Daar hy ſtaâgh van zwanger gaat,
Met een volle roem vertolken.
Van der Burg, die 't woên der baaren
Van de ſteigerende Maas,
Onder 't gruwlyk krygsgeraas,
Stip deedt luiſtren naar zyn ſnaaren,
Zou myn dichtmaat willen houwen,
Onder 't zingen van Torlong:
Die gelyk de Griekſche tong,
Steeden door haar ſtem zou bouwen.
D'uitgeleerde Teſſelſchaade,
Zou haar goude zwaaneſchacht,
Die met Godefrooy de gracht
Van Jeruzalem deurwaade',
Voort ontſlaan van haar gezangen;
Want zy zou haar herwaarts ſpoên,
Om myn pen met een feſtoen

Van laurieren te behangen.
Elk zou naar myn klanken hooren.
Heldre zang heeft groote boog.
Schoon gebloemt bekoort het oog.
Braave vaarzen ſtreelen d'ooren.
Laat my nu niet langer ſmeeken,
Om myn droge pen te voên
Met de zypelende vloên
Van de zuivre gittebeeken,
Die uit bey de pitjes ſpringen
Van het tintelendt geſtarnt?
Dat in uwe voorhooft barnt:
Zoo begeef ik my te zingen
Van de grootſte der Poëeten,
Die men 't hooft met lauwren hult,
En zyn hals en borſt verguldt
Met de ſchakelryke keten
Van de ſchranderſte der Vranken.
Aartige Elizabet!
Weigert gy myn pen dit wedt?
Of moet ik noch langer janken?
Neen: hier helpt, hier helpt geen vleien:
Want het git is weêr verhardt;
Dies zal ik het zilte zwart
Uit myn droevig' oogen ſchreien,
Om, nu my de luſt komt dryven,
Ween ik my niet anders blindt,
By gebrek van bruinen int,
Myn verzoek aan u te ſchryven.

Aan den Ed. Geſtr. Heer ARNOUT HOOFT, Ridder der Orde van S. Michiel; dat hy 't licht vergun aan de Hiſtory geſchreeven door wijlen zijn Vaader P. C. HOOFT, Ridder, &c. Droſt van Muiden, &c.

WAnneer, ô Hooft! wordt ons die hooftbeemt rijk van reuken,
Door Vaaders pen beplant, aan d'Amſtel opgedaan?
Elk roept om 't goude boek vol diamante ſpreuken.
Vertoon die Staatebaak, op dat 'er alle Raân
Der vryheên het gevaar der Vorſten door ontvaaren.
Geen lichter baaken dan de werreldtwijze blaâren.

Men kent de wijsheidt niet zoo zy zich niet laat hooren.
De paarel geeft geen glans daarz' in de baaren zinkt.
Wie een juweel verſchuilt die heeft het als verlooren.
Men roemt de diamant alsz' in onz' oogen blinkt.
Het goudt doet niemandt dienſt in onderaardtſche daalen.
Men eert het zonnelicht om 't ſchittren van zijn ſtraalen.

Heb ik uw Vaader 't leſt van 't leſte deel zien ſchrijven?
Laat my de leſt niet zijn om dat tot leer te zien.
Geen grooter Staatmeeſtres dan oude krijghsbedrijven.
Verſturve rampen doen ons d'ongeboore vliên.
Dat boek omhelſt het lief en leet der onderdaanen.
De wegh ter vryheidt is niet zonder bloedt te baanen.

Men wacht niet anders dan de loffelijke waarheidt:
Want toen uw Vaader zich neêrzette tot dit werk,
Verſcheen hem Klio zelf. hy ſtaarde door haar klaarheidt.
Zy hadt in d'eene handt een veeder uit de vlerk
Van d'albeziende Tijdt, in d'ander' open blaaden.
Het Tijdtboek is 't toonneel van alle wapendaaden.

O Hooft! zoo ving zy aan, het Hooft der Hooftpoëeten,
Ik kom, tot hulp van u, van 't ſteile Helikon.

Men kan 't verleeden beſt door waare ſchriften weeten.
Zoo ghy de waarheidt zoekt, hier glinſtertz' als een zon.
Mit ging de Künſtgodin d'onkundigheên vertoogen.
De Waarheidt laat zich niet beneevlen door de loogen.

Hier hult men Maurits, om zijn vaaders dienſt te loonen,
Zoo ſprakze voort, tot arm van 't lijf van Neederlandt.
De Faam der oudren doet veel hoopen op de zoonen.
Het lichaam van dit Oort vereiſt een yzre handt.
Hy toont zich jong in 't veldt: maar oudt in oorloghsdaaden.
Men kroont de dapperheidt met heilge lauwerblaaden.

Antwerpen werpt haar vuur in 's vyandts leegerkielen.
De Scheldt, die Spanje ſcheldt, wordt root en bruiſt van bloet.
Men ziet de wallen ſtaâgh van ſtrijdbre burgers krielen.
Wie om de vryheidt vecht ontbreekt geen heldenmoedt:
Maar waar dat graan gebreekt is het vergeefs te ſtryen.
Het zwaardt des hongers weet door 't ingewandt te ſnyen.

Hier blinkt van Parma zelf zoo heerelijk in 't wapen,
Als het verſtaalde zwaardt in zijn gevreesde handt.
Natuur heeft hem vol brein en moedigheidt geſchapen.
Hier wint hy door zijn raadt, en gins door teegenſtandt.
Hy wijkt geen donderbus, noch blixemende deege'.
Vernuft en Moedigheidt zijn moeders van de Zeege.

Nu ziet ghy hoe men 't Schip der zeve Neederlanden,
Aan vreemde Vorſten veilt, daar 't noch geen Stierluy derft.
O groote razery! men heeft de ſtaale banden,
Daar 't aan geſlooten lagh, om vry te zijn, doorkerft.
Zoo ſchuwt de duif een valk, en ſtrijkt in dichte netten.
Wie wijs is wraakt geen Heer of 't is om zachter wetten.

Ik oopen de gordijn van uwe twiſttoonneelen.
Leiceſter zal de rol van Loosheidt en Geweldt,
In 't Britſche hof gedicht, tot ſchrik van Neêrlandt, ſpeelen.

De

De ſchelmen worden door de pen ten toon geſtelt.
Men laat hen, tot hun ſchandt, de Doodt verby gaan ſtreeven.
Geen grooter ſtraf voor hen dan ſtaâgh gevloekt te leeven.

Hier trekt men, als Priaam, dat krijghspaardt, vol ſoldaaten
Van Londen, in uw landt; het groeit op deeze ſtal:
Maar 't luiſtert naar geen toom. het ſmijt de wijſſte Staaten,
Door 't ſteigren, uit de zaal. het landt, door zulk een val
Geplettert, ſchreeuwt om hulp. men magh in vrye paalen
Wel vreemde munten, maar geen vreemde leegers haalen.

Het holt door alle ſteên; of wordt het eens bereeden,
't Is door een Kerkgezant. dit Britſche hofpaardt laat
Zich niet dan met den rok der Godtsdienſt overkleeden.
Het breekt, in ſpijt van zweep, de draaiboom van de Staat.
Het brieſt, het ſchrabt en bijt, 't verdeelt het volk door liſten.
Geen grooter Staatpeſt dan de binnelandtſche twiſten.

Die Leeuw in 't voſſevel met zijn verraânde Raaden,
Geraakt hier in het net, door raadt van Barneveldt,
Hy wordt van 't volk gevloekt voor zijn bedekte daaden.
Elijsbet vloekt hem zelf, en heeft hem afgeſtelt.
Vraaght ghy waarom dat zy zijn maghten deedt beſnoeren?
Om dat hy 't ſchelmſtuk niet voor Englandt uit kon voeren.

Nu ſlaght men door de bijl de ſchoonſt' der Koninginnen.
O ſtrengheidt zonder gâ! ô overſtraffe Nicht!
Het Hof ontziet geen bloedt daar Kroonen zijn te winnen.
Britanje, roemt men, kreegh nooit wolf in haar gezicht;
Wat hoeft 'er wolf te zijn: men ziet 'er wolfsgemoeden,
In 't lichaam van een vrouw, op Stuarts halsbeen woeden.

Uw Vaader, in zijn tijdt, het licht der Amſtelvaaderen,
Die op de moordtrol van Leiceſter wierdt geſtelt,
Zal u, 't geen ik verzwijgh, door zijn beſchreeve blaaderen,
Doen zien. Zoo ſprak zy, en vertrok naar Febus veldt.

Vergun

Vergun ons door den Druk d'ontdekte zeekerheede'.
't Verhaalen van de krijgh is aangenaam in vreede.

De werken van de Tijdt hoort niemant te verſmooren.
Vergeetelheidt bewolkt de waarheidt van de zaak.
De jaaren worden door een ſchrandre pen herbooren.
De Drukpars haakt met ons naa Vaders penneſpraak.
Beziet men het verleên door kracht der kunſtpenſeelen?
De boeken ſtrekken ons voor ſpreeckende panneelen.

Aan J. DULLAART, toen hy my, neevens den E. Heer Advokaat JONAS KABELJAU, en andere, op viſch ten eeten hadt.

UW milde tafel is van viſſchen overlaaden:
Men vindt hier meer verſchiet dan in Neptunus grot.
De welluſt laat zich door verandering verzaaden.
Wie hier de Kabeljauw om bot laat, toont zich bot.
Laat andre tongen naar de tong in zee verlangen,
Uw Kabeljau komt my, aan d'Amſtel, nooit t'onpas;
Want deez' is niet by 't ſtrandt van Scheeveling gevangen;
Maar in de hengſtebron op 't dubbele Parnas:
Hier zoog hy Hippokreen, in 't badt der Zanggodeſſen.
Zoo voedt deez' Kabeljau de herſſens door 't gehoor.
Het brein wordt beſt geſcherpt door dieren ryk van leſſen.
Wie door zyn lippen eet, ik eet hier door myn oor.
Om zulk een Kabeljau zou Pallas 't wildtbraadt miſſen.
De viſch die d'ooren voedt is Koning aller viſſchen.

Aan Mevrouw LEONORA HELLEMANS HOOFT, Droſtin van Muide, &c.

LEonora, ryk van ſtraalen!
Wat verſchuilt 'er in uw keel?
Neſtelen 'er nachtegaalen?

't Klinkt

't Klinkt 'er als Apolloos veel:
Of is uwe mondt vol Englen,
Die uw liefelyke taal
Met iet goddelyks deurm ...gen?
Ja vol Englen is 't koraal
Van uw zuivre mondt en gorgel:
D'eene zingt 'er tot vermaak
Aller ooren, onder 't orgel
Van uw minnelyke ſpraak;
D'ander, dit is zeeker, dekt 'er
Eene diſch met goode koſt;
Zulk een ſchenkt 'er niet dan nekter
Voor de lippen van den Droſt:
Dien hy uit de malſche ſchaalen,
Daar zyn ziel by d'uw deur voer,
Van roobynen en koraalen,
Ingeleit met paarlemoêr,
Met eerbiedigheidt komt leppen.
Laat hy op zyn Helikon
Vry vermaak in dichten ſcheppen,
Gy zyt hem een hengſtebron,
Vol van loffelyke drifter..
Dat getuigt zyn fenixſchacht.
Schrandre kent men aan hun ſchriften.
Wysheidt heeft een dubble kracht.
Dichtkunſt overleeft de jaaren.
Straf my zoo ik hier verviel;
Neen: gy kunt geen wreedtheidt baaren;
Want uw woorden doen myn ziel
Deur het oor ten hemel vaaren.

Op 't Huis te Muiden, 1646.

Aan Juffrou ANNA TER HAAR, met de vaarzen op d'afbeeldingen van de Doorluchtigſte Vorſten KAREL DE II, Koning van Engelandt, &c. en zijn Majeſteits Broeders.

NOch durft de Vos, omheint van bits' en dolle honden,
U naadren met een vaars dat Karels deugdt ontleedt.
Wie deugdt van Vorſten ſchrijft ontziet geen laſtermonden.
De leeuw vergramt zich niet, ſchoon dat hem d'ezel treedt.
Nooit wapent d'arent zich om uilen te verſlinnen.
Wie fier is wreekt zich aan geen laf en reedtloos beeſt.
De leeuwrik kan de ſpreeuw door zwygen overwinnen.
Vergeef my, o Ter Haar! indien ik uwe geeſt,
Die ſtaadig bezig is, by ontijdt, kom verletten.
Apol ontzeidt u nooit te koomen in zijn hof:
Zoo braaf een voorgang baant de weg tot braave wetten.
Vergun de Vos dan ook, o Anna rijk van ſtof!
Dat hy uw Huis-Parnas met Stuarts deugdt komt naadren,
Daar gy uw vaarzen dicht vol kunſt en wijs beleit.
Een loflijk vaars verdient de ſchoonſte lauwerblaadren.
De grootſte roem is voor gerijmde ſchranderheidt.
Kan mijn gedicht uw oor, dat keurig is, vermaaken?
Zoo hoopt mijn plicht eerlang op mindering van ſchuldt.
't Gedrocht verlet' my niet door gal en gift te braaken.
De rechte wijsheidt heeft een overtaay geduldt.
Ik hoor het blaffen: maar 't zijn reekels zonder tanden.
Men ſchent my dit gediert (ik lach 'er om) op 't lijf.
Of zijn het buffels? ja. hoe krijgtmen deez' aan banden?
Niet ſpijt de Botheidt meer dan dat zy haar bedrijf
Niet waardt ziet achten om eens antwoordt op te krygen.
Geen ſcherper antwoordt aan een laſteraar dan zwygen.

ZEEKRYGH

tuſſchen

DE STAATEN

DER VRYE

NEEDERLANDEN,

En het

PARLEMENT

VAN ENGELANDT.

Aan den Eed. Heer

JOAN HUIDEKOOPER RIDDER,

Heer van Maarſeveen, Neerdijk, &c.

OUDT-BURGERMEESTER,

RAADT TER AMIRALITEIT,

En Bewindthebber der Ooſt-Indiſche Compagnie t'Amſterdam.

Groote Vader van de grootſt' der Waterſteeden!
Die 't wapentuigh hulp ſmeeden,
Daar Hollandt door verwint; want laffe vleiery,
Behoedt geen koopvaardy:
Vergun my, dat ik u het hof der zwarte ſchaaren
In deze witte blaaren
Afgrijſelijk doe zien. men hoeft geen Herkles knots
Om Plutoos poort, tot trots
Van Cerbrus, op te ſlaan: mijn veeder doetz' hier open.
Pouwlette, heet op ſtroopen,
Hitſt hier de Britten aan: maar wie dat d'eendracht ſplitſt,
Wordt lichtlijk aangehitſt.
Gy kunt hier, zoo 't u luſt, gaan bruiſſen door de vloeden,
Daar bey de vlooten woeden.
Een mannelijke borſt ontziet geen zwalpent meer.
Gy zult de zee, door 't weer,
Haar zoute kaaken tot de hel toe op zien ſpalken;
Zy zwelgt, beluſt op balken,

De ſchcepen in haar balg: of warptze naar 't geſtarnt.
En bluſt al wat 'er barnt
Aan 's hemels zaal door 't nat. Wie overal zal weezen
Moet geen gevaaren vreezen.
De Leeraar aan de Teems geeft hier zijn logens ſchijn.
Zoo mengt men gift met wijn
In een vergulde kop, om d'oogen te bekooren.
Nu zult gy 't twiſten hooren
Van 't hemelſch hofgezin: maar Jupiter is hier
Tot heil van Batavier,
En ſchrik van Engelant. Nu komt 'er Eendracht daalen.
Men vreeſt geen oorlogs quaalen,
Daar Eendracht zich vertoont, en met de Wijsheidt paart.
Wie hart heeft vreeſt geen zwaardt.
Die 't heir helpt wapenen moet niet voor vechten wijken.
Wilt gy de vlag zien ſtrijken,
Van die een ander voor zijn vlaggen ſtrijken deê?
Zoo gaa met my in zee.
Gy zult de Witt' het volk zien moedigen tot kampen.
Wie moedt heeft vreeſt geen rampen.
Men maakt het weekſte hart door 't hitſen als metaal.
Op, volg den Ameraal.
Het ſchriklijk blaakeren, de naare moortgeſchreeuwen,
Het overyslijk ſneeuwen
Van ſlibbrigh brein, en merg, het hagelen der loôn,
Het vallen van de doôn,
Het regenen van bloedt, de ſabel blixemſtraalen,
En 't dondren der metaalen,
En yſre buſſen, van de groote vlooten, zijn,
In 't oog niet meer dan ſchijn.
De grootſte ſchaduw moet voor enkle waarheidt wijken.
De Doodt, verlieft op lijken,
Rijt als de Zeege met haar koets langs 's hemels trans:
Haar kleeding is vol glans.

Wie dat bedriegen wil moet zich aanminnigh tooien.
Gy zult haar loof zien ſtrooien.
De hoop van winſt maakt ſtout. Men drijft door lauwerblaân
De laſſte krijgsluy aan.
Nu zult gy Kromwel zelf zien raazen om 't verliezen.
De vrees doet hem bevriezen.
Wanneer de ſchrik de ſtoutſt' omhelſt, wort hy de bangſt'.
De moedtloosheidt baart angſt.
Hy braakt: maar niet dan bloet, dat hy op moordtſchavotten,
Deedt vloeien uit de ſtrotten
Der wettig' Overheên, door zucht tot kroon, en ſtaf.
Mijn veeder zal u 't graf
Van marmer openen, en Karels geeſt doen ſtijgen.
Hy preſt zijn zoon tot krijgen.
De dooden krijgen veel by leevende gehoor.
O Maarſeveen! het ſpoor
Dat ik u open zet, is in een zee van blaaren.
Men kan, in deeze baaren
Van inkt, uw raatſlag zien; want gy hebt ſtaâg gezegt:
„ Men haalt door zeegevecht
„ Zijn adem op het lant. Men moet gewelt van buiten
„ Door kracht van wapens ſtuiten.
Indien men Raaders loont als die de raaden doen,
Verwacht dan lauwerhoên.
Men acht het werktuig min dan die het tuig beſtieren.
De Beurs der Batavieren
Bedankt de Raaden waar dat zy haar door verlicht.
Elk is aan dienſt verplicht.

ZEEKRYGH

tuſſchen

DE STAATEN

DER VRYE NEEDERLANDEN,

en het

PARLEMENT VAN ENGELANDT.

Wie helpt mijn pen, ô Tromp! uw oorlogsdaaden zingen?
Dat paſt een koopre keel vol dreunend krijgsgeſchreeuw.
Het donderende ſchut, de blixemende klingen,
En 't blaakerende vuur van onze ſtrijdbre Leeuw,
Bezwangren yder geeſt, tot roem der vrye ſteeden.
De Dichters hellen ſtaâgh naa Helden dapperheeden.

Toen Karel, door de bijl der dolle Londenaaren,
Voor Withal was vermoordt, deedt Pluto, d'oppergodt
Van 't onderaardtſche rijk, het helſche heir vergaaren.
Al wat afgrijslijk was verſcheen op zijn gebodt.
Het grimmelt om zijn troon van wreede werreldtplaagen.
Hy die 't al ſaagen doet, ſcheen zelf voor 't ſpook te ſaagen.

Hy hadt de felle Pym, voor heimraadt, by zich zitten;
En d'ander, die het kleedt, dat hem de Staatzucht gaf,
Gepurpert heeft in 't bloedt van 't opperhooft der Britten:
Hy zocht zijn ſchoolroê tot een goude Koningsſtaf
Te maaken: maar de wraak van Godt heeft hem verſlonden.
Tirannen ſterven meeſt door eerelooze wonden.

Trau-

Trauwanten, ſprak de Vorſt der eeuwigh duiſter' oorden,
Hebt gy dit rijk wel eer, ja zonder onzen raadt,
Uit dartelheidt geſtut, door ſtroopen, branden, moorden,
En alle ſchendery? nu moet gy, om mijn Staat
Te ſchraagen, weêr naar d'aardt, of d'afgrondt raakt aan 't glyen:
Want d'inkomſt is de zuil van alle heerſchappyen.

Gy weet, zoo ſpreekt hy voort, wat ſchaade dat de Vreede
Van Neêrlandt heeft gewrocht voor mijn berookte kolk.
Men hoort geen doodtlijk zwaardt, noch harrenaſſen ſmeede'.
Het helſche veerboot, dat door 't bloedigh oorlogsvolk
Wou zinken, laadt nu niet dan die Natuur doet ſneeven.
Waar dat de Vreede woont verzeekert zich het Leeven.

Voort, hitſt, om dit verlies aan Hollandt te doen ſmarten,
De Britten op haar aan. Dit volk, gelijk gy weet,
Staat my altijdt ten dienſt. Gy kent de wreedtſte harten:
Want gy hebt Karels doodt door 't Parlement geſmeedt.
Ik eis een ruime wraak. De weerwraak lijt geen paalen.
Wie dat zich heerlijk quijt verdient de zeegepraalen.

Elk zwoer de Bataviers, door Englandt, te verkrachten.
De Moordtluſt wette haar bloedtdorſtigh oorloogszwaardt.
Het boot van Karon wierdt, op hoop van grooter vrachten,
Voor 't zinken, opgeboeit. De hel wierdt, met der vaardt,
Door Cerbrus op gezet, voor 't heir der gruwlijkheeden:
Want d'afgrondt baart niet dan bederf van landt en ſteeden.

De vloeken zijn door d'aardt by Withal opgekoomen.
De velden wierden dor. De dau verſchiep in roedt.
Men zag den Teems, verbaaſt, naar 't weſt, zijn oorſprong, ſtroomen.
De Beurs van Londen zweem. De Noordtzee zweete bloedt.
De krijtſtrandt ſcheen die nacht vol moordtgekrijt te weezen.
De komſt der gruwlen doet zelf doode dingen vreezen.

De

De ſpooken gingen zich deur 't wreede rijk verdeelen.
De heillooz' Eigenbaat, die vriendt tot vyandt maakt:
Meineedigheidt, Gewelt, en Staatzucht, vier geſpeelen,
Begaven zich naar 't hof dat Karels ſchepter wraakt.
Elk poogde het vergift van vyandtſchap te zaaien.
Het Oorlog doet de hel een oeſt van zielen maaien.

Pouwlette, rijk van ſchat, door waterrooveryen,
Lagh nu op 't leedekant, en maald' op het verlies,
Dat Neêrlandt, zooze zeidt, haar op de zee deedt lyen;
Maar 't was een quaade waan: want Hollandt hadt haar 't vlies
Van d'oogen afgelicht, en 't vals gerucht geweezen:
Maar waan die wortels ſchiet is quaalijk te geneezen.

De zorgelooze Slaap zocht haar tot ruſt te brengen:
Maar 't ſmarten van de ſchaâ hing haar geſtaadigh an.
De Wraak, op krijgh beluſt, om 't Staatſche bloedt te plengen,
Verſcheen hier voor haar koets. Zy hadt het weezen van
De Zeeroof aangedaan, Pouwlettes afgoodinne.
De Gierigheidt ontziet geen Roovery te minne'.

Haar handen waaren als de klauwen der Harpye'.
Een zeekap, zwart van teer, bedekt haar wapenkleedt.
Zy hadt een enterbyl, tot ſchrik der koopvaardye,
In haar ſcheurzieke vuiſt. Mijn zuigling, ſprakze, 't leedt
Dat gy door ſchaâ gevoelt, doet my den boezem ſmarten.
Wien dat men 't zogh onttrekt, onttrekt men ook de harten.

Ik kom hier tot uw hulp; Of wilt gy 't leedt gedoogen
Dat Neêrlandt, 't welk hier vriendt wil heeten, heeft gedaan?
Zoo hebt gy deeze borſt, ô ſpijt! vergeefs gezoogen;
Zoo is uw ſchip, weleer, door my vergeefs gelaân.
Op, vlieg naa 't Parlement, om laſt tot wraak te haalen.
Een felle weederwraak kan alle ſchaâ betaalen.

Al ſpreekend' ging het ſpook zich op haar bedtſpondt vlyen:
Hier ſmolt het zich aan lucht, en quam, in zulk een ſchijn,
Voor aaſſem tot in 't hart van Pouwelette glyen.
De duivelin doorkroop haar leeden als venijn.
't Zweet breekt haar uit van anxt, en 't bloedt ontſteekt in d'aaren.
De vruchten van de hel zijn ſchrikkelijk te baaren.

Zy ſchuimbekt dol van ſpijt. Haar natte hairen reezen.
Hadt zy een pijnboomtoorts in haare vuiſt gevat,
Zy zou de vierde tot de razeryen weezen.
Nu holtze door het huis, dan zitz' als afgemat.
Zy is, bezeeten van dit ſpook, naar 't Hof gevloogen.
De holle Wraak heeft op de gierge groot vermoogen.

Op, Vaaders, riep zy, op, en help mijn ſchaâ vergoeden:
Want Hollandt weigert recht. Wien dat men recht ontzeidt,
Magh, zegt het rechtboek zelf, zich wreeken door het woeden;
En zoo het rechtboek zweegh, ô wettig' Overheidt!
Zoo zegt het de Natuur, zoo leeren 't ons de dieren.
Natuur Recht is het oudtſt', en ſtarkſt' in het beſtieren.

Door wapenen zult gy uw vyanden verzwakken.
Wie dat met voordeel wreekt, blijft in een vaſte ſtandt.
De Zeevaart is uw zuil; als deeze komt te zakken,
Dan ſtort uw Beurs ter aardt, en met de Beurs uw Landt.
Geen grooter Staatramp dan verlies van rijke vlooten.
Wie groot is moet zijn landt door 't waterheir vergrooten.

Terwijl men luiſtert naa de klachten van Pouwlette,
Quam 't wreede ſpook in 't hof, en ſtrooide haar venijn;
Maar geen van all' durf zich in 't hart van Kromwel zette':
Want zoo afgrijſelijk als zy aan andre zijn,
Zoo ſchriklijk was hun 't Hooft der Britten in 't aanſchouwen.
Wat al de ſpooken doen weet hy alleen te brouwen.

Dit

Dit is hy daar Natuur een tiger van wou teelen;
Een ſchrikdier dat de wreedtſt' der wilde beeſten tart:
Maar 't is haar macht gemiſt; doch niet in alle deelen:
Want in een menſche ſchijn ſchiep zy een tigers hart.
Dat toont hy door 't geweldt van ſtroopen en verdelgen.
Jong luſt' hem niet dan gal, oudt niet dan bloedt te zwelgen.

Terwijl het helſch vergift in 't hart der Raaden groeide,
Daar Moordt, Geweldt, Bedrogh, en Roof van wierdt verwacht,
Ging Kromwel, die de naam der Koningen uitroeide,
Schoon dat die Kroonpeſt meer dan koninklijke macht
Gebruikt in 't Parlement, om yder aan te ſchennen.
Verraaders kunnen zich niet tot het ruſten wennen.

Spitsbroeders, riep hy, op, men moet de zee beſtrijden.
Bedwing de Bataviers door roof, door doodt, en pijn.
Een halve dwinglandt brengt zich zelver in het lijden.
Men moet om veiligheidt een heele dwinglandt zijn.
Men maakt zich door de buit bemint van d'onderdaanen.
Een mannelijke moedt kan woeſte weegen baanen.

Men moet de Stuarts, en al wie hen bergt, doen ſneeven.
Wie op zijn erf kroon hoopt heeft dikwijls vrees gebaart.
Een doode Koning doet zijn vyandt zeeker leeven.
Men krijgt geen heerſchappy door ſuffen; maar door 't zwaardt.
De zeege kan 't gevaar van 't oorelogh vergoeden.
Men kan geen nieuwe Staat vaſt zetten zonder woeden.

Het ampteloos' gemeen haakt naar veranderingen.
't Verandren geeft bywijl de kleenſt' den grootſten ſtaat.
Vreeſt gy voor laſter zoo wy Neederlandt beſpringen?
Als 't ſchelmſtuk wel gelukt is 't een doorluchte daadt.
Men moet de vos in 't hart, de leeuw in d'armen houwen.
De Staatzucht moet haar troon door kracht en loosheit bouwen.

Men zagh de zee, hier op, van Britſche roovers krielen.
De markt der ſteeden riep: op, vrygevochte Leeuw:
Gy hebt weleer, vol moedts, tot ſchrik van alle kielen,
Dwars over zee geſtapt. waar is die ſtrijdber' eeuw?
De fiere moedigheidt ontziet geen felle ſlaagen.
Wie eeuwigh eer begeert moet nooit voor vyandt ſaagen.

Merkuur de handelvoogt, die deeze klachten hoorde,
Verliet zijn beurs, en vloog om hulp naar Pallas ſlot.
Hy zocht haar noch in Britſch', noch ook in Vrankrijx oorde':
Want dat meineedigh zaadt wierdt door 't vervloekte rot
Des afgronts opgehitſt, om teegens een te kanten.
De zucht tot Staat ontziet noch kroon, noch bloedtverwanten.

In Grieken leit een hof vol ſchoone luſtprieëlen.
Dit is 't doorluchtigh ſchool van 't werreldtwijs Verſtandt.
De wakkre Naarſtigheidt, de lieffſt' van haar geſpeelen,
Gebruikt de heele gaart. de Stilheidt, haar verwant,
Ging hier, de Wijsheidt te geval, haar zeetel zetten.
De Leerzucht laat zich niet door raazery beletten.

Al wat de zinnen ſteurt heeft hier nooit plaats genooten.
Vergetelheidt van tijdt, de vyandt van Gedacht,
Wordt door 't Geheugen uit dit kunſtvertrek geſtooten.
De haan, die d'uchtent meldt, houdt hier geſtaadigh wacht,
Om 't werkende Vernuft, als 't ſluimert, op te wekken.
De logge Slaapzucht moet voor Wakkerheidt vertrekken.

De Moeder van de kunſt gedoogt hier geen verwaanden.
Het ruſteloos Gedacht, dat duizent vleugels heeft,
Heeft hier de Daagen, ja de Weeken, en de Maanden,
De dochters van het Jaar, ſtaâgh by haar waarze zweeft:
Want zonder hulp van deez' kan zy geen vruchten baaren.
De Tijdt is noodigh voor de geeſt der kunſtenaaren.

Mer-

Merkuur is, naa lang vliên, in 't binnenhof geſtreeken.
Hier leert men Landtbeſtier. Daar heeft de Wiskunſt kracht.
Gins werkt penſeel, en naaldt. Men leert 'er Oorlogstreeken.
De heilge Poëzy, die 't ſterfelijk geſlacht,
Door vaarzen, leeven doet, behaagt 'er yders ooren.
Uit Pallas hooftſchool wordt vernuft en moedt gebooren.

De Korvers trouw van aart, de braafgemoede Kokken,
De Bikkers groot van roem, de Witſens rijk van reên,
En wijze Graaven, zijn hier loflijk opgetrokken:
D'oprechte vander Meer, en dappre Maarſeveen,
Betoonen dat zy hier de les der Staatkundt kreegen.
Wie volk gebieden zal behoort Minerves zeegen.

Hier quam de vlugge godt by d'eedelſt' der godinnen.
O ſchrandere! ſprak hy, en hiel eerbiedigh ſtandt,
Kunt gy uw vyanden door ſtaal en brein verwinnen?
Zoo voeg uw krachten t'zaam, tot heil van 't Vrye landt.
Ik kom by u om hulp: want my ontbreeken krachten.
Het woeſt Geweldt laat zich niet door de tong verzachten.

Men moet de wapenen met wapens teegen ſtappen.
Men dwingt het ſchelmſch Bedrogh door overwijs beleit.
Mijn Wiſſelbank en Beurs, o Bron der wetenſchappen!
Gevoelen 't Britſch geweldt. Men zucht, men klaagt, en ſchreit,
Om 't ſcheepverlies op zee, een heele zee van traanen.
De ſchaâ der grootſte ſmart de kleenſt' der onderdaanen.

Hebt gy het Staatſche landt, door kracht van oorlogsſchaaren,
En Raaden vry gemaakt? die iet door Kracht en Raadt
Verkrijgen, moeten 't weêr door deeze twee bewaaren.
De Vryheidt koſt hen bloedt: dies redt de Staatſche Staat.
De Zeeleeuw, roeptmen, ſlaapt tot ondergang der ſteeden.
De dappre laaten zich wel tergen, maar niet treeden.

O Koopgodt! ſprak Minerf, het marren is geen ſchroomen.
De Leeuw is als een beek, die, voor een korten tijdt,
Zijn golven onder beemd' en bergen door laat ſtroomen;
Om weêr aan d'ander kant, met grooter kracht, in ſpijt
Der dijken, d'akkers te bedekken met de baaren.
De Wijzen ruſten veel om krachten te vergaaren.

De gauwſt is koel in 't raân; maar brandendt in 't genaaken.
De harſſelooze valt het allereerſt aan 't woên.
Men trekt de pijl te rug om 't hart van 't wit te raaken.
Nu treedt men achterwaarts om grooter ſprong te doen.
De Zeeleeuw brult alree, om aâm in zee te haalen.
Wie fier is wil zijn ſchaâ met dubble wraak betaalen.

Zy deed d'Eendrachtigheidt, haar ſtarkſte dochter, koomen.
Met deez' en Majaas zoon quam zy in Neêrlandts oordt.
Zy ſtort haar raadt en moedt in 't oor en hart der vroomen.
De Tweedracht nam de vlucht. Men opent d'oorlogspoort,
Tot ſchrik van 't Britſch geweſt. Elk branden naar het ſtrijden.
De moedigheidt wil in den krijgh geen rekken lijden.

Nu hakt men boſſchen af, om ſcheêpen van te bouwen.
Hier knarſt de ſcherpe zaag. Daar knaagt de ſpitſe boor.
Gins plotſt de breede bijl. Vulkanus ſtookt zijn ſchouwen.
D'aambeelden rammelen, door 't ſmeeden, in het oor.
Zoo woelde Roome toen Kartaag door zee quam ſtreeven.
De wakkre teegenſtandt verdadigt goedt en leeven.

Het Staatſche waterheir quam zich op zee vertoogen.
De Leeuw ontſloot zijn klaauw; hy liet zijn tanden zien;
Zijn maanen raakten op, gelijk zijn brandend' oogen;
Hy kronkelde zijn ſtaart, om moedigh weer te biên.
Brittanje lilde vaſt in 't midden van de vloeden.
Getergde wapenen zijn ſchrikkelijk in 't woeden.

De

De Helgodt, die 't bedrijf van Engelandt beminde,
Was nu vol vrees dat Blaak zou zinken door ons ſchut.
Ik zal, om zulx te hoên, ſprak hy, door kracht van winde',
Zijn vyandt dompelen; want d'afgrondt wordt geſtut
Door 't woên van 't Parlement: dies eiſcht dit Huis te leeven.
Men rooit geen boomen uit die rijke vruchten geeven.

Hy ging niet by Eool om dolle winden ſmeeken;
Maar nam zijn yzren ſtaf, en kloofde d'aardt in tween.
Men zagh de winden ſtraks hun ſtaale keetens breeken.
Zy barſten, opgehitſt, door d'open reeten heen.
De baaren vliên verbaaſt. De zon verlieſt zijn luiſter.
Het raazendt onweer is afgrijſelijk in duiſter.

Men ziet de ruime lucht met woeſte buien vullen.
De golven ſtaplen zich tot bergen op elkaâr.
Neptuin, die Hollandt mint, begon van ſpijt te brullen.
Hy dreigt de windt vergeefs. De vloot is in gevaar.
De zee wordt wit van ſchuim. De hemel zwart van wolken.
Nooit naader aan de doodt dan in de waterkolken.

De winden quaamen ſtraks elkander dol beſtormen.
Elk ſteund' op zijn geweldt. Het ſpook ging zich met kracht
In donderklooten en in blixemſtraalen vormen.
De klippen ſidderden gelijk mijn teedre ſchacht.
Elk waant zijn graf te zien. De Doodt, om zonder wonden
Te moorden, heeft de vondt der ſcheepen eerſt gevonden.

Zy waapnen zich vergeefs voor 't naadren der gevaaren.
Het koude water barnt. Men hoort een naar gerucht.
De buien ſlingeren de ſcheepen langs de baaren.
Nu daalt men naar de grondt, dan rijſt men naar de lucht.
Die 't hooren, twijfelen aan 't wondere vertoogen.
Een woudre waarheidt ſchijnt zelf d'allergaauſten loogen.

O zee,

O zee, en windt! riep Tromp, wilt gy ons hier doen zinken?
Zoo laat ons 't nat eerſt kleên met bloedt van 's vyandts vloot.
De weerwraak zal 't voor wijn, terwijlze ſneuvelt, drinken.
Wie zonder wreeken ſterft gevoelt een dubble doodt.
Verdelg ons, luſt het u, zoo wy hen grondtwaarts ſtieren.
Wie zeegbaar ſterft, deurvlecht zijn lijkkrans met lauwrieren.

Mit ſcheurden 't zeiltuig los. De tayſte kabels breeken.
De maſten knappen of het broſſe rieten zijn.
De Schrik, Geweldt, en Moordt, die zich bywijl verſteeken,
Vertoonden zich aan 't volk in gruwelijken ſchijn.
D'een zucht, een ander bidt, deez' hoort men vloeken braaken.
't Gevaar zal deez' gedwee, en die hardtnekkigh maaken.

Die met zijn maſten aan den hemel ſchijnt te raaken,
Waant, als hy 't laaghſte ziet, dat Karon 't leere boot
Naar 't helſche ſtrandt toe roeit. Deez' die de hel komt naaken,
Meent als zich 't hoogſt' vertoont, dat hy het overgroot'
Roemwaardigh Argos ziet aan 's hemels zolderingen.
In onweer laat zich 't ſchip niet van het roer bedwingen.

Hier drijven ſteevens, reen, boegſprieten, kiſten, touwen,
En lijken door elkaâr. In 't treurſpel, vol van wee,
Dat wy op 't woeſt toonneel der golleven beſchouwen,
Vertoont de Doodt het endt. Wie ſchrikt niet voor de zee!
Want toen haar 't eerſte ſchip, op haar onkunbre ſpooren,
Quam ploegen, wierdt het volk een nieuwe doodt beſchoorer

Merkuur, de vlugge godt, quam in het noorden daalen,
En ſloot de buien, door zijn vaaders laſt, in d'aardt.
De ſcheepen die, door 't weer, in vreemde haavens dwaalen,
Geraakten weêr by een: want 't onweer was bedaart.
Elk ſprak 'er van 't gevaar tot kitteling der ooren.
Die 't quaat ontworſtelt is, is 't zoet van quaat te hooren.

Toen

Toen meeſter Pieter van de ſchipbreuk hoorde ſpreeken,
Ging hy naar d'opperkerk. de burgers volgden hem:
Want elk geloofde dat hy van den ſtorm zou preeken.
Zijn mondt vol ſlangen hadt een engelijke ſtem.
Hy hadt de mantel van den Godtsdienſt aangetoogen:
Want zonder zulk gewaadt heeft Staatzucht geen vermoogen.

Beveinſtheidt hadt dit kleedt met deugdelijke daaden
Beſchildert, voor het oog van 't harſſelooze volk:
Maar binnen was 't gevoert met bylen, galgen, raaden,
En 't wreedtſte marteltuigh van d'eeuwge zwavelkolk.
Zoo ziet men 't moordtgeweer met goude ſcheên bedekken.
Al wie verraden wil moet ſchijn van deugdt aantrekken.

De Noordtzee, riep hy, heeft de vloot der Neederlanden
Gezwolgen; door wat kracht? ik brak, door 't ſcherp geweer
Van mijn gebedt, den ſtorm, dien Godt met yzre banden
In 't aardtrijk boeide, los, en deedt het woeſte meer
Afgrijslijk gaapen: dies bedank ons voor die zeegen.
Een Leeraars tong, zeidt hy, is ſcherper dan een deegen.

Godt hadt de val van 't rijk door deeze vloot beſchooren.
Vraagt gy: om welke reên? om dat men Stuarts zaadt
Niet door de Britſche bijl gelijk in 't bloedt deedt ſmooren:
Want deeze goedtheidt brouwt, zegt hy, dit landtſchap quaat.
't Rechtvaardigh Recht liet zich hier door genaâ bekooren.
Door averechts' genaâ verwekt men Godt tot tooren.

Nu zal u, blafte hy, het zeeheir niet verraſſen.
De macht van Hollandt is gezonken met haar vloot.
Men ziet haar markten, en haar beurs met gras bewaſſen.
De werkliên zijn 'er ſtil. de koopvaardy is doodt.
Men vloekt 'er op Gezant', en op den Raadt der ſteeden.
Een hongerige buik ontziet geen Overheeden.

Naa 't dondren van die ſchalk, gaf hy het volk de zeege
Met zijn vervloekte handt, ja met die wreede handt,
Die 't moordtmes, zegt de Faam, o gruwel! hadt gekreege',
Daar hy 't gekroonde hooft, de zuil van Engelandt,
Van Karels hals meê ſneedt. wie ſchrikt niet voor die boosheidt?
Het kleedt der Godtsdienſt dekt bywijl niet dan godtloosheidt.

Ik zie dien koningbeul, dit is geen ydel giſſen,
Voor negen jaar gewurgt, en 't hooft van 't lyf geveldt.
't Voorzeggen van de mondt der dichtkunſt kan niet miſſen.
De tweede Karel zal, door Jupiter herſtelt,
Het lyk van Kromwel aan 't ſchavot ten offer ſchaffen.
De wraak kan langzaam zyn: maar zy vergeet geen ſtraffen.

Nu zeilt de Witte met de vloot, om Blaak te blaaken.
Een die zijn vyandt zoekt krijgt hem eer lang te zien.
Nu ziet men Witte, Blaak, zijn eenigh wit, genaaken.
De Staatſche Waterſaam quam by de zeeheldt vliên,
En ſtreek op 't achterſchip. elk drong 'er om te hooren.
Wie overwinning meê komt brengen lokt all' ooren.

Van Galen, bliesze, doet de Brit van Smirne ſaagen.
Deez' heeft hy dicht bezet, en d'ander op de jagt:
Indien 't geweldt van Blaak, door Witte, wordt verſlaagen,
Zoo heb ik eeuwigh ſtof. zy blies met groote kracht.
De Waterleegervoogt gevoelde nieuwe hetten.
De hoop van winnen doet den laſſt' het lemmer wetten.

Manhaftige, ſprak Witt, heeft Hollandt door haar vlooten
Een landt door 't noordt gezocht, dat d'uiterſt' Indiaan,
Om dat het met een wolk van nachten is beſlooten,
Nooit kunbaar is geweeſt? wat heeft het opgedaan?
Een doodelijke krijgh met ys, met ſneeuw, en beeren.
De Gierigheidt ontziet noch beeſt, noch landt, noch meeren.

Maakt

Maakt zucht tot winnen ſtout? de vryheidt lijdt geen ſchroomen.
Laat ons niet min in roem dan onze vaaders zijn.
De vruchten aarten meeſt naar d'eigenſchap der boomen.
Men moet die beeſten (want zy hebben ſlechts de ſchijn
Van menſchen) in hun neſt gewapent teegenſtreeven.
Wie dat door 't lemmer ſterft zal door de pen herleeven.

Gy zult hier niet met ys, noch dik beſneeuwde weege,
In 't Noorde worſtlen; neen: op, wapen u met moedt.
Een ongekreukte moedt is moeder van de zeege:
De zeege van de winſt: de winſt van overvloedt:
En d'overvloedt van weeldt. wy moeten overwinnen,
Of ſterven. dapperheidt doet zich van elk beminnen.

Gy kunt, zoo uw geboort' niet heerlijk is gevallen,
Uw graf in deeze vloot doorluchtigh maken; want
Een loffelijk bedrijf is 't heerelijkſt' van allen:
Het eerſt komt door 't Geluk, het ander door de handt.
Laat dit uw grafſteê dan, of zeegewaagen weezen.
Wie voor zijn vryheidt vecht moet voor geen rampen vreezen.

Men ſtrijt hier niet uit luſt tot roem, noch bloedge ſtraalen,
Noch roof, noch Godtsdienſt; neen: wy waapnen ons voor ſchaâ.
Een vrygevochten lijdt geen afgeſteeke paalen.
De zon, de windt, en zee zijn yder eeven naa.
Voort maakt een ruime baan, om door de zee te ſtreeven.
Wie ruſt bemint moet zich niet tot de ruſt begeeven.

Gy zult geen Spaanſche vloot, door vuur, in Duins vernielen:
Daar lagh de vyandt nau: hier is een ruimer baan.
Reikt uw geſchut niet toe? zoo naader met uw kielen.
Wie dat een been verlieſt moet op zijn ſtoutheidt ſtaan.
Beneemt u 't zwaardt een handt, dan moet de moedt noch ſtrijden.
't Zwaardt weet de leeden, maar de moedt niet af te ſnijden.

Wie Godt en 't Vaaderlandt wil dienen, lijdt geen ſarren.
Geen paarel is zoo dier als d'oogenblik daar d'eer
Van eeuwigheidt aan hangt: want haaſten is noch marren
Als 't werk geen uitſtel lijdt. op, geef u in 't geweer.
Men kan hier keetenen van goudt oft yzer winnen.
Wie 't loonbaar endt wil zien moet mannelijk beginnen.

Zoo endigt hy, en deedt de bloedtvlag boven haalen.
Ziet gy niet dat uw vlag, o Wit! van ſpijt beſterft?
Het Parlement begint met rooder vlag te praalen:
Want z'is in 't bloedt van haar vermoorde Vorſt geverft.
De vlag is ſlechts ſieraadt, zegt d'arm der zeeven Landen.
De vlaggen vechten niet, maar wakkre krijgsmans handen.

De grootſte Koningen en Vorſten van Euroope,
Verlangen naa 't begin van 't bloedigh worſtelſpel.
Mars doet het wreedt toonneel, tot ſchrik van yder, ope'.
D'aanſchouwer houdt zich ſtil; hy wacht waar dat het fel
Gevecht de zeege geeft, het eenigh doel der Grooten.
De zeegerijkſte wordt de rijkſt' van bondtgenooten.

De vlooten donderen afgrijslijk in 't genaaken.
Neptunus meent dat hy twee boſſchen, zwart van volk,
Ziet dobbren op de zee, omheint van koopre draaken,
Die yzer, vuur, en rook uitſpuwen op zijn kolk.
De zee, en hemel loeit van naare krijgsgeſchallen.
Het heillooz' krijgsgeſchrey is 't gruwelijkſt' van allen.

De raazende Megeer geraakte voort aan 't hollen,
En klatert met haar zweep langs yders houte wal.
Men zag, o gruwelen! een oeſt van lijken rollen.
De dolle Tiſifon verſcheen, op 't naar geſchal,
Met haar ontſteeken toorts, en hulp het bloedt aan 't zieden.
Wie dat voor moorden ſchrikt moet voor de zeekrijgh vlieden.

De

De bloedige Belloon die brulde ſtraks van tooren.
De moedelooze Vrees, ja d'onverſaagde Moordt,
En d'yſelijke Schrik, uit Acheron gebooren,
Beklommen nu de Staatſch', dan weer de Britſche boordt.
Hier hadt het wijs Beleit, gins 't los Geluk de zeege.
De lofkrans van de krijgh wordt ongelijk verkreege'.

De Moordt was overal. de ſtout' en bloode waaren
Gelijk in lijfsgevaar: maar ongelijk in eer.
Men vocht 'er veel uit ſchaamt, om dat de kleenſte ſchaaren
Hun plaats behoeden door de grootſte teegenweer.
Wie over ſpringt is doodt: of op de hoogſte trappen
Van zijnen ouderdom. den kling luſt bloedt te tappen.

De weifflende Fortuin deedt bey de vlooten hoopen.
Nu lacht zy Engelandt, dan Neêrlandt weeder aan.
Hier is 'er veel van d'ons, by nacht, de ſtrijt ontloopen.
Waarom by nacht gevlucht? wordt dit uit ſchaamt gedaan?
Neen: wie de ſchaamt omhelſt, zal geen gevaaren wraaken.
De bloode vlucht by nacht om veiligh wegh te raaken.

De ſchelmen havenen in onze zeegeweſten.
De moeder Aard' ontfangt dit eerelooz' geſpuis.
Op Hollandt, riepze, ſtraf: want gy hebt vuiler peſten
In uw rechtvaardge krijgh dan 't heillooz' Engels Huis:
Die zweeren teegens u, deez' voor de Staatſche ſteeden.
Meineedigheidt verdient de grootſte ſtraffigheeden.

Beſtaat gy hen in bloedt? zoo eiſcht dit rot geſchonnen.
Een die zijn bloedtvriendt ſtraft, als hy iet ſchelms beſtaat,
Wordt meer geroemt, dan die zijn vyandt heeft verwonnen;
Want hy verwint zich zelf: dit is de grootſte daadt.
Zoo 'k hen verteeren moet zal 't alle galgen ſpijten.
Men moet geen raavenäas voor het gewormte ſmijten.

Gebreekt het u aan zwaardt, aan ſtroppen, raaden, ſtaaken?
Mijn vruchtbre ſchoot geeft u meetaal, ja touw, en hout.
Wie dat geen ſtof gebreekt moet noodig ſtraftuig maaken.
Een ſlappe rechtbank maakt de bloode ſchelmen ſtout.
Zy ſprak niet dan van ſtraf, tot ſchrik der laffe harten.
De vrees voor ſtraf, baart moedt: wie moedt heeft lijdt geen tarten.

Nu komt de Witte t'huis, is 't niet met groote prijzen?
Het is met grooten roem; zijn roem beſtaat in moedt.
Men kan zijn moedigheidt in zeegevecht bewijzen.
Noch hadt de Nijdt, die zich met zwarte ſlangen voedt,
Het toomelooze volk graag op de Witt' geſchonden:
Maar 't zeepaardt ſiddert voor geen dolle waaterhonden.

Nu zeilde Tromp, het Hooft der baaren, naar de Hoofde'.
Hier komt hy Blaak te zien. hy donderdt met geſchut.
t Gezicht verduiſterde, en het gehoor verdoofde.
Het bloedt wierdt, door het zwaardt, ten aadren uitgeput.
Men hoorde niet dan wee in 't allereerſt' ontmoeten.
't Is ſchriklijk als 't geweer in 't ingewandt komt wroeten.

De zeeheldt zwaide 't zwaardt, tot heil der vrye ſteeden:
Dat ſlagzwaardt, daar het Hof de Gramſchap, het Geween,
't Bederf, de Schrik, de Doodt, en duizent yslijkheeden,
Met vuur en vlam doormengt, van Brontus in deedt ſmeên.
Hy toond' een enkle borſt, maar vol meetaale harten.
De liefde tot het landt durft alle koegels tarten.

Men jaagt elkaâr door vuur en ſabel in de baaren.
Die maar een halve ſchreê kon winnen door zijn moedt,
Moeſt deeze plaats, om voor zich zelver te bewaaren,
Bedekken met zijn lijk; of met zijn hartebloedt
Zijn merk op teekenen. wie naa zijn doodt wil praalen,
Moet zijn hovaardigheidt bywijlen dier betaalen.

De

De ſcheepen ſcheenen in elkander te verwarren.
De Britten plompten veel in zee, door ſtaal, en loodt.
Hun zielen, roodt van bloedt, die daalden, zonder marren,
Naar 't onderaardtſche ſtrandt: maar toen haar Karons boot
Quam naadren, deiſden zy, uit vrees van nieuwe rampen.
Zy meenden dat haar Tromp hier weêr aan boordt wou klampen.

Hier wierdt afgrijslijk om de Roozekrans gevochte',
En door 't gevecht verheert. daar krijgt men Herkles meê,
De kracht van Engelandt, die op zijn daaden pochte,
Door 't ſchut in ons geweldt. 't Goedt avontuur ter zee,
Wordt gins met d'anderen door oorlogsdeugdt gekreege'.
Wie het Geluk verlieſt, verlieſt de hoop tot zeege.

Waar is de ſtrijdbre Witt? de Ziekt' heeft hem door orden
Der Doodt aan 't bedt gehecht: want d'yſelijke Doodt
Hadt vrees dat hy door 't zwaardt, dat Mars hem aan quam gorden,
Meer menſchen maajen zou, tot ſchrik van 's vyandts vloot,
Dan haar verſlindbre zein. zy wiſt zijn kracht in 't ſtrijden.
Wie machtigh is begeert geen machtiger te lijden.

Nu dat de groote Tromp, Jan Evertszoon, en Ruiter,
Drie oorlogsblixemen, en Ridders van de zee,
Met vuur en yzer woên, verſchuilt de ſcheepvrybuiter
In 't achterſt' van de Teems: hy laat de heele ree
Van 't eilandt onbezet. de ſtroopers zullen zelden
Stant houden teegens 't ſpits der loffelijke helden.

De Faam, die het gevecht niet langer kon gedoogen,
Door teer, door zwavelrook, en andre ſmookery,
Verliet de zee, en is naar 't Britſche hof gevloogen.
Hier vondt hy Kromwel, die vaſt bezigh was, hoe hy
Zijn ſchepen waapnen zou, tot ſchrik van onze kuſten.
Wie dat zijn vyandt wil beſpringen moet niet ruſten.

De

De ſchelmſche Trouwloosheidt, de bloedge Moorderye,
De trotſe Hovaardy, het ſtroopen de Gewelt,
En 't vleiende Bedrogh, bekleeden bey zijn zye',
Terwijl dat hem de Faam' het zeegevecht vertelt.
Hy ſpoog zijn gal van ſpijt, en knarſt op zijne tanden.
Een onverwachte ramp doorſnijt all' ingewanden.

Hy ſchijnt een dolle hondt, gehecht aan ſtaale koorden.
Nu waant hy dat hier d'Ier komt vallen in het landt.
Dan dunkt hem komt de zoon van Karel, uit het noorden,
En voert de Schotten aan. mijn boezem, roept hy, brandt.
Men haalt hem laafenis: maar 't nat kan hem niet helpen.
De dorſt der Wreedtheidt is niet dan door bloedt te ſtelpen.

Men rukt nu, ſchreeuwde hy, want Hollandt zeilt naar 't weſten,
Het zeeheir weêr by een. ſtrak hoort men 't naar geluit
Van 't overweldight volk: want Kromwels makkers preſten
Den man van d'echte vrouw; de bruigoom van zijn bruidt;
De zoons van d'ouders, om hun ſcheepen weêr te mannen.
De ſchijn van vryheidt is een moeder van tierannen.

Hier tuſſchen rees 'er in de goude gooden zaalen
Een vinnigh Staatverſchil. de pratte Juno wou
De macht van Hollandt door het Britſch geweldt bepaalen.
Zy vreeſde dat Merkuur, in 't hemelſche gebou
Te groot zou worden, en haar adeldom verduuren.
De Grooten zijn bevreeſt voor bloeiende gebuuren.

Vergun, o Donderaar! dat ik om hoogh magh ſtappen:
Maar niet als Tifons heir langs Oſs' en Pelion,
Met wapens in de vuiſt: hier eiſchen andre trappen.
Ik zal langs Pindus, langs Parnas, en Helikon
Opklimmen; zacht: ik hoor uw raadt aan 't Y ontknoopen.
Het Britſche hof is dicht, en 't uw geſtaadigh oopen.

O vaader

O vaader Jupiter! zoo ſpreekt hier onder allen,
De wakkere Merkuur, zult gy, om Junoos moedt
Te koelen, lijden dat mijn zeevaart zal vervallen?
Zoo valt haar inkomſt meê: want d'achtbaar' Overvloedt,
Een dochter van 't Gewin, vereert haar veel met gaaven.
Wie wijs is ſtopt geen bron daar hy zich door moet laaven.

Zy wil niet dat de zee bevrijt wordt voor mijn waaren.
Weet zy niet dat ik haar voor vyandt heb bevrijt?
Want toen de reuzen, die zoo groot van lichaam waaren
Gelijk de bergen, daar zy 't hemelſch heir ter ſpijt
Langs klommen, naderden, hulp ik die ſtormers keeren.
Men moet om 't algemeen zich loffelijk verweeren.

Ik zit een van de leſt', zeidt zy, in 's hemels zaalen,
En zy hier een van d'eerſt': maar zy is meeſt de leſt,
En ik hier d'eerſt, om u met plichten te betaalen.
Zy roemt op eêl geſlacht: maar eigen deugdt is beſt.
Wie op zijn ſtamhuis roemt, pronkt met het lof van vrinden.
Elk moet zijn adeldom door eigen deugden vinden.

Zy wil geen gooden wacht by onze vloot gedoogen,
En zelver heeft zy, om een enkle koe in 't veldt
Te hoên, een wacht gezet, met tweemaal vijftigh oogen.
Zoo waakt men veel by 't vee voor d'inkomſt van mijn geldt,
En laat mijn vloot ten roof, die haar gemeent doet leeven:
Maar Nijdt gevoelt geen ſchaâ, als 't andre ſchaâ kan geeven.

Op 't ſpreeken van Merkuur, daar yder ſcherp op lette,
Riep godt Vulkaan: ik neem de zaak voor Juno aan;
Dies zal ik krijgsgeweer voor 't Parlement doen wette'.
Dat 's recht, zeidt Momus; want het heeft u dienſt gedaan,
Om dat het u de bijl tot Karels hals deedt maaken.
Een ſchemper kan, in ſchijn van vriendtſchap, laſter braaken.

Zwijgh, riep Apol, men redt geen zaak door heevigheeden.
De Staatzucht heeft die bijl in 't diepſt' der helſche poel,
Op 't aanbeeldt van de Moordt, door Bloedtdorſt laaten ſmeeden.
Maar z'is, o gruwel! op de wreede preedikſtoel
Van Londen ſcherp gewet. de preekſtoel en toonneelen
Zijn maghtigh om een Staat te wonden, of te heelen.

Wy, riepen d'eilandtgoôn, zijn tot Merkuur geneegen;
Indien hy Tetis zoon tot Waterhooftman maakt.
Wat doet u, ſprak die godt, tot zulk een eiſch beweegen?
Is 't zijne vaaders dienſt? die wordt van 't volk gewraakt,
Om dat hy Fokus, die hy hoên moeſt, heeft doorſteeken.
Men moet geen vaaders quaadt, riep Mars, aan kindren wreeken.

Men geef hem, voor de dienſt van grootvaâr, 't zwaardt in handen.
De ſtroom- en akkergoôn beſlooten 't zelfde meê.
Die loont men, zegt Merkuur, met ſtaadigh' offerbranden.
Ik hoef, zoo Juno ruſt, niet dan Minerf op zee:
Want deeze wapent zich met zeven dapperheeden.
De Kracht en Wijsheidt zijn de ſtarkten van de ſteeden.

De Jongling is te zwak om 't zeezwaardt vaſt te houwen.
Ik ben, riep Mars, de neef, betrouw aan my zijn dolk.
Neen, Krijgsgodt, ſprak Merkuur, die Mars niet kon betrouwen,
Om dat hy zijne beurs te naar komt met zijn volk,
Gy zoudt het zwaardt voor u, en niet voor neef aangorden.
Veel ziet men leengoedt, door 't gebruik, een erfrecht worden.

Uw Neef zou, als hy wies, zich hier weêr tegens kanten.
Gy zoud u met meetaal, en hy met Godtsdienſt kleên.
Geen bloediger krakkeel dan tuſſchen bloedtverwanten.
Stoft gy op 't koudt Kriſton? hy op zijn eilandtſteên.
Het Raadthuis en 't Altaar zou elk een zy verkiezen.
Veel twiſten om 't gezagh al zou men 't landt verliezen.

De

De Teemsreus zou, terwijl gy 't al in bloedt ging dompelen,
Langs 't overhoogh gebergt van zijn hovaardigheên,
Ten Hemel klimmen, en onz' zeetels overrompelen;
Of was hem 't ſpits te laagh, hy zou 't, om voort te treên,
Met Biſſchoppen, met Raân, en Vorſtenlijken hoogen.
Door burgerkrijg verkrijgt de vyandt groot vermoogen.

De Wapengodt bewees, dat hy der koopliên oorden
Nooit naakte dan door laſt; ſchoon 't Hooft van Hermes ſtoet,
Tot lof van deezen heer, hem teegentradt met woorden
Die ſcherper ſneeden dan het zwaardt daar hy meê woedt.
De Krijgsgodt redde zich door alle laſteringen.
Het is een heldenſtuk de laſter te bedwingen.

Neptunus helden met Apollo, als Minerve,
Naa Hollandt, om dat zy hier aangebeeden zijn:
Maar Bacchus bol van vlees, en Venus ſchoon van verve',
Verkoozen 't Engelſch rijk. Diaane riep: de wijn
En geilheidt paſt den Brit. Men hoorde bits verwijten.
Vaak ziet men door krakkeel de bandt der Eendracht rijten.

De Blixemdraager rees, en ſtampt', om elk te ſtillen,
Drie reizen met zyn voet op zijn beſtarnde troon.
Men zag den Raadt hier op van ſchrik gedoodtverft lillen.
De hemel daverde. Wie ſprak hy, van de goôn
Laat zich, uit eigenbaat, tot heil van Englandt hooren?
Waar Eigenbaat gebiedt gaat d'onderdaan verlooren.

Ik wil het woeſt geweldt der eilanders verſmooren.
Wie niet verdacht wil zijn toont zich de Britten ſtraf.
Men rep hier van geen hooft: Minerve wil 't niet hooren.
Wie 't roer in handen heeft, die ſcheit 'er zwaarlijk af.
Merkuur heeft haar verzocht zijn waaren te bewaaren.
Door raadt en ſtrijdtbaarheidt verwint men zeegevaaren.

Hier zweegh de Donderaar. Dit deedt Merkuur weer hoope'.
Nu is de vloot met Tromp, voorwindt, naar huis gegaan:
Die Beursvloot, die all' oeſt van 't heel geſplitſt Euroope,
In haar beteerde ſchoot van balken heeft gelaân.
De vyandt doet deez' op, met voordeel van de winden:
Maar die geen vyandt vreeſt zal 't grootſte voordeel vinden.

De doggen ſchieten hier, verhongert, uit hun laagen.
Men ziet hen, dol naar aas, in zee, op roof uit gaan;
Maar onze Leeuw, die hen noch onlangs wiſt te jaagen,
Ontſloot ſlechts d'eene klaauw, om hen in 't hart te ſlaan:
Want d'ander hadt hy om de koopvloot te bewaaren.
De waapens zijn tot heil der weerelooze ſchaaren.

De Britſche vielen aan om alles te verpletten.
De Staatſche naaderden om d'eer van onze vlag.
De Teems gaf ſtaadigh vuur om 't naadren te beletten.
De Leeuw vocht om het oudt, de Dog om 't nieuw gezag.
Wy zochten niet dan roem, zy niet dan roof te haalen.
De doodtſchrik kan de moedt der ſtouten niet bepaalen.

De groote Vogelſtruis ontziet noch ſchroot, noch kogels:
Zijn heete maagh verteerd' hier yzer, ſtaal, en loodt:
Wie hy bereiken kan, met zijn meetaale vlogels,
Breekt hy de lendenen. Zoo ſtondt hy in de vloot
Die Ruiter heeft beſtiert, en hulp d'Asku verjaagen.
Geen grooter roem dan zich voor 't Vaderlandt te waagen.

Toen d'opper Jupiter het donderen der vlooten,
En 't blixemen vernam, riep hy verbaaſt: heeft d'aardt
Een andre Jupiter? ik hoor zijn donderklooten,
En zie zijn blixemen. Wie heeft dien godt gebaart?
Ik, riep de Maas; 't is Tromp: hy poogt ons vry te houwen.
Wie ſchaâ lijdt, moet zijn recht aan moedige betrouwen.

Nu

Nu ſcheide d'avondt hen ; want Mars wou niet gedoogen
Dat d'overduiſtre Nacht, de daaden van dien ſlagh
Zou ſmooren in haar ſchoot : hy wou het groot vermoogen
Der Helden toonen op 't toonneel van d'andren dagh.
De Faam hadt d'avondtſtondt het ſcheiden meê geraaden.
De Nacht is vyandin van alle braave daaden.

De hooftman Blaak deedt all' zijn hopliên by zich koomen.
Meineedige, ſprak hy, is dit manhaftigh woên ?
Zoo heb ik u vergeefs vôor krijgsliên aangenoomen.
Gy vreeſt een vloot, ô ſpijt ! die meerder heeft te doen
Met zich te hoeden, dan een ander te beſpringen.
Men wint geen ſcheepen dan door vinnigh aan te dringen.

Voort, wiſcht die vuile vlak, die gy tot ſchandt moet draagen,
Weêr uit uw' aangezicht. De waterroof koſt bloedt.
Begeef u weeder ſcheep : 't begint alree te daagen.
't Is nu de tijdt dat Mars zijn jaarmaandt open doet.
Elk vaart hier op aanboordt. Men ziet de ſcheepen naderen.
De ſtroopers vechten meer om buit dan lauwerbladeren.

De zee wierdt roodt van bloedt. De hoofden, armen, beenen,
En d'ingewanden van de menſchen maaken hier
Een ſlibberige wegh. Het zuchten, jamm'ren, weenen
Van het gequetſte volk, het kraaken van het vier,
En 't baldren van 't geſchut, vervulde Tetis enden.
Hartnekkig krijgsvolk vecht in ſpijt der krijgsellenden.

Deez' dompelde 't geweer, om 't leeven te vernielen,
In 's vyandts ſtoute borſt, en trok het zwaardt, en bloedt,
En ziel gelijk te rug. Deez' wierdt 'er van twee kielen
Zoo plat geneepen, door het parſen van de vloedt,
Dat zijn benaaude ziel geen uitgang wiſt te vinden.
De zeegevechten zijn de gruwlykſt' in 't verſlinden.

Deez' hadt een dubble doodt: want hy was half doorſteeken,
En ſmoorde voort in zee. deez' zwoer zijn vyandts bloedt
Te drinken; want hy wou zijn makkers doodt gaan wreeken:
Maar hy, in 't hooft gewondt, viel in de zoute vloedt,
Hier moeſt hy 't water met zijn eigen bloedt in drinken.
De weerwraak miſt bywijl, dat blijkt aan deez' in 't zinken.

Strijk, riep de Zeeheldt, ſtrijk, onz' vryheidt is hier d'oudtſte.
Neen, ſchreeuwd' een Londenaar, d'onz', die gy vinnigh wraakt,
Is ouder: want wy zijn ſint Karels doodt, de ſtoutſte
Der Koningen, en gy ſint Willems vry gemaakt.
Dit ſpeet de Scheepvoogt, die d'Oranjeboom beminde.
Een moedigh hart gedoogt geen laſtren teegens vrinde.

Mit wierdt de laſteraar, want Tromp hadt laſt gegeeven,
Dwars door de ſlinke kaak geſchooten in zijn mondt.
Dit loodt ontrukte hem de tong, geluit, en leeven.
De koude Schrik, om haar vermoogen op die ſtondt
Te toonen, kroop het volk door boezem en gewrichten.
Wie zonder winnen vecht begint in 't leſt' te zwichten.

De Doodt, die 't ſpeet, quam ſtraks, om niemant te verſaagen,
Gelijk de Zeegè doet, op 't rijkelijkſt gekleedt.
Zy rende deur de lucht op een vergulde waagen.
Elk is op zondagh voor de middaghzon weêr reedt.
Zy lacht' een yder toe, en toonde lauwerhoeden.
De zucht tot lauwerier bekoort tot vinnigh woeden.

Zy wurp een lauwerkrans, toen zy de vloot zag naaderen,
In 't midden van het volk. dit baarde nieuwen moedt:
Men grabbelt naar de telg, en kreegh nauw een der blaaderen,
Of 't koſt het leeven, of een beek van dierbaar bloedt.
Val, riepze, wakker aan, 't gevaar zal minder weezen
Dan 't loon van zulk een werk. wie recht heeft moet niet vreezen.

Elk

Elk bootsman poogde hier een waterhooft te worde'.
Elk waterhooftman zocht een Opperhooft te zijn.
Elk Opperhooft een Mars : maar zoo als hy zich gorde
In 't harnas, om als hooft, toen d'opperſte Jupijn
Langs bergen wierdt beſtormt, de reuzen t'overvallen.
Een aangeprikkelt volk ontziet geen oorlogsballen.

De dooden vielen ſtraks als in de Herfſt de blaâren.
Het vuurwerk, met de moordt der vyanden bevrucht,
Gaat voort in arbeit, en verloſte', door het baaren,
Van duizent gruwelen. men hoort een naar gerucht.
De vlammen grijpen 't want, en maaken 't al tot aſſen.
Daar 't zwaardt niet op vermagh laat zich van 't vuur verraſſen.

Men ziet de vonken, die aan alle balken vatten,
Het Parlement in 't hart; Gloceſter in de buik;
Ja Doevren in de keel, en Wicht in d'oogen ſpatten.
De Teemsſtroom krijgt de vlam in zijn bemoſte pruik:
En Hul begint den gloedt in 't ingewant te voelen.
Het vuur der Wraak laat zich niet dan door bloedt verkoelen.

Waar berg ik my voor 't vuur? mijn pen begint te zengen.
De vloeiend' inkt verdroogt. 't papier geraakt aan brandt.
De rook, die zich met vlam van pik en teer komt mengen,
Beneevelt mijn gezicht. manhaftigh Neederlandt!
Beſproeit my, voor de gloedt, met water van uw beeken.
De dichtkunſt laat zich niet dan door Apoll' ontſteeken.

De ſcheepen ſpringen, door het kruidt, naar 's hemels hooven.
De koopre wooning van de Faam begon alree
Te ſmelten. Jupiter, om 't branden te verdooven,
Ontſluit zijn reegenbron, en ſchuift een heele zee
Van wolken voor de vloer van zijn vergulde zaalen:
Die 't vuur doet blaaken, heeft de macht om te bepaalen.

De Britten zinken, half gerooſtert door de vonken,
En niemant krijgt het nat der golven in zijn mondt:
Maar yder hadt zijn balg vol Koningsbloedt gedronken.
Toen d'Oceaan dit volk zag daalen naar den grondt,
Ontzette hy van ſchrik, zoo vreemt was dit vertoogen.
Een onverwacht gezicht is ſchrikkelijk in d'oogen.

Wat jaagt u, vraagde hy, in mijn kriſtalle zaalen?
Hier quam nooit ſterflijk menſch. poogt gy een groote buit,
Dat gy gewapent komt, uit dit geweſt te haalen?
Geeft d'aardt uw gierigheidt geen rijker ſchatten uit
Haar boezem? voort van hier, eer dat wy u beſtrijden.
Men magh het heilighdom der gooden niet ontwijden.

Al ſpreekend' ſchiet hy op daar hem de vlammen tergen.
De ſcheptergaffel viel, door 't ſiddren, uit zijn handt.
Wat drijven, riep hy, hier voor gloênde zwavelbergen?
Is 't Lemnos vol van vuur, of Etna dat hier brandt?
Of is het Hekla? neen: hier blaaken grooter vuuren:
Maar 't water zal en weet de vlammen te verduuren.

Help Tritons, riep hy, help. zy quaamen met haar ſchelpen
Opborlen. yder goot, niet zonder lijfsgevaar,
Met heele golleven: maar 't water kon niet helpen.
De bloedge pekel kookt. de dooden worden gaar.
Duik, riep de zeegodt, duik; mijn wraak zal haar haaſt vinden:
Want zeeluy worſtlen ſtaâgh met baaren, klippen, winden.

't Getal der leevenden was kleender dan de dooden.
Wy hadden kruidt gebrek, zy niet dan oorlogsmoedt.
Wy ſtonden, ſchoon 't gebrek ons tot het wijken nooden.
Zy weeken, ſchoon de windt, 't verſterken, en de vloedt
Hen tergden om de ſlagh op d'andre dagh te waagen.
Wie 't gulde vlies begeert moet voor geen draaken ſaagen.

Nu

Nu hoort men by den Toer 't geklaag der weeuw, en weezen.
Is dit, roept elk, de buit? o hartewee! o pijn!
Wy krijgen loodt en ſtaal, twee ſtoffen die wy vreezen,
Voor goudt en zilver ſtof. men ſchenkt ons bloedt voor wijn.
Wy zochten paarlen, en wy vinden niet dan traanen.
Al wat de hoop belooft is niet dan enkel waanen.

Men heeft de kruiſen van de markt, en kerk geſlaagen;
Het Hof kruis, riep men, heeft ons veel te lang gedrukt.
Nu moet men 't kruis, ô ramp! op onze ſchouwders draagen.
Zoo klaagt men aan den Teems, nu 't plondren is mislukt.
Die 't bloedt van andre zuipt, behoort, al doet het gruwen,
Dat bloedt weêr, en het zijn', door wonden uit te ſpuwen.

't Meineedigh Englandt raaſt, en vloekt om onze zeege:
Maar 't vloeken boet geen ſchaâ. ô langgewenſchte vloek!
De klaterende bus, en ſchirterende deege',
Zijn ſcherper dan de kling. De krijgsdeugdt toont zich kloek
In 't overweldigen: zy walgt voor laſteringen.
De Vryheidt wordt bewaart door koegelen en klingen.

Nu paſt men overal, om Englandt te bedwingen,
Op die hen toevoer doen. De Wakkerheidt houdt ſtandt.
Het zijn geen ſchelmen die hun vyanden beſpringen:
Maar dit zijn ſchelmen, die de vyandt van zijn landt,
Op hoop van dubble winſt, verboode waar beſchaffen.
Men moet hen, elk tot ſchrik, aan goedt en leeven ſtraffen.

Hier op deedt Stuarts geeſt zijn marmre grafzark breeken,
En quam voor 't ledekant van zijn gevluchte Zoon:
Op, ſprak hy, nu is 't tijdt van winnen, en van wreeken.
De weêrwraak, om 't verlies van zetel, ſtaf, en Kroon,
Is Goddelijk: want Godt heeft u tot Vorſt geſchaapen.
Het recht der Koningen bewaart men door het waapen.

De Leeuw van 't vrye Landt zal u het heirſpoor baanen.
Elk Vorſt zal u zijn hulp aanbieden: is het niet
Uit liefde, 't is tot ſchrik van eigen onderdaanen,
Die ſtaâgh na vryheit ſtaan. Geen heerſchend' Koning ziet
Zijn Buurvorſt graagh verheert: hy ſtraft het ſchepterſchennen.
't Volk leert aan anderen hun eigen krachten kennen.

Gy ſlaapt op 't zachte bedt, en laat Argile waaken
In 't harde harnas. Op, gy moet uw koets en ſpreên,
Tot ſluier, wapenrok, en leegertent doen maaken.
Uw heil beſtaat in krijgh. Zoo ſprak hy, en verdween.
Nu roept de Zoon om volk, om Kromwels heir t'ontzielen.
Wie overzee wil gaan eiſcht volk en oorlogskielen.

Nu zingt onz' Amſtel, daar zy door het nat komt ylen:
Beroemde Koningen, leg uwe zorgen neêr,
De Zeeleeuw die zijn klaauw, om vryheidt, met de pijlen
Der Eendracht wapende, dwingt Blaake door 't geweer.
Die hem te tergen plagh, komt hy op zee verpletten.
Wie Leeuwen wakker maakt moet op hun klaauwen letten.

Euroop' bevindt den Brit veel gaauwer in het ſtroopen
Der ſcheepen zonder ſchut, dan in 't gevecht ter zee:
Maar ſchelmen die het bloedt van Koning Karel zoopen,
Verwachten roem uit roof. Zy deizen voor de ſneê
Van ons vergramde ſtaal, als afgebeete honden.
De Weerwraak heelt haar zeer door bloedt van vyandts wonden.

De reekels zullen nu geen roof naar Londen ſleepen.
De beurzen, markten, en de havens van ons landt,
Die haalen door de zee, haar keel, die zy met ſcheepen
Toeſtopten, weeder aâm. Men ſmeedt een taaie bandt,
Om deeze doggen in hun neſten vaſt te ſluiten.
Men kan de waterpeſt door 't waterleeger ſtuiten.

Deen-

Deenmarken wapent zich met onze Nederlanden.
Die fiere Koning treedt all' andre Vorſten voor:
Hy heeft zich aan dit Oordt gebonden met de banden
Die d'Eendracht zelver vlocht. Die Beltleeuw ſluit het ſpoor
Der baaren voor den Britt, en al wie onheil brouwen.
Een t'zaamgeſpanne macht kan 't water veiligh houwen.

Zijn Leeuwen zijn nu met all' d'onze bondtgenooten.
De groote Kaizer der welſpreekentheidt, die 't zwaardt
Niet vreeſde, noch 't geweldt der ſtarke kerkeſlooten,
Om 't recht der ſteên te hoên, heeft deeze twee gepaart.
Laat andre Kaizers 't hooft met welkbaar goudt verſieren,
De Kaizer van ons Hof paſt eeuwige lauwrieren.

De heilig' Eendracht, die de Tweedracht quam verjaagen,
Komt met Voorzichtigheidt, met Strijdtbaarheidt, en Trouw.
O ſteeden, zegtze, nu dat gy elkaâr helpt draagen,
Vervalt de Britſche Staat. Het heerelijk gebouw
Der lieve Vryheidt ruſt op d'eenigheidt der ſteeden.
Eendrachtigheidt verduurt geſplitſte moogentheeden.

Betoont uw wakkerheidt in weeldt en ongevallen.
Bewaakt de wetten ſtaâgh tot heil van d'onderdaan.
De wetten zijn de ſteên veel noodiger dan wallen.
Een ſtadt kan zonder wall', niet zonder wetten ſtaan.
Gy moet tot deeze wacht geen vreemde ſchepters haalen.
Wie 't roer aan andre geeft helpt zijn gezag bepaalen.

De grootſe Staatzucht paſt op voorwaardt, noch op eeden.
Men wiſſelt wel van Vorſt, maar niet van heerſchappy.
Dan heeft men niet voor zich, maar voor een vreemt geſtreeden.
Wie iet door liſt verkrijgt, houdt dit door dwinglandy:
Want zoo hy 't dwingen ſtaakt, zal 't volk hem zelf bedwingen.
Wie macht wil hebben moet de ſteên haar recht ontwringen

Straf alle heilloosheidt. Vergun geen landtverraaders
  Vergiffenis; noch geen vergeetelheidt aan 't quaadt.
Zoo gy het lemmer wet, ô trouwe Burgervaaders!
  En bloedtloos neederlegt, zal dat meineedigh zaadt
Het zwaardt op vatten, en in uwe lenden duwen.
Die 't eerſte ſchelmſtuk doet zal niet voor 't tweede gruwen.

Zoo gy de boosheidt ſtraft, moet gy de Deugden loonen.
  Het loonen voedt de Deugdt; de Deugden bouwen Staat:
Een vaſte Staat baart ruſt. Toen Roome lauwerkroonen,
  En beelden maakte, wierdt de ſchelmery gehaat.
Het goudt is voor de goên, het rechtzwaardt voor de quaaden.
Door ſtraf en loon behoedt een Staat zich voor verraaden.

Zoo endight Eendracht, en men valt hier voort aan 't vlechten
  Der ſteevenkroonen, voor de ſtrijdtbaarheidt van 't volk.
De ſcheepskroon is voor die zich manlijk quijt in 't vechten:
  Want dapperheidt is meer dan koegel, ſpiets, en dolk.
D'uitheemſchen roemen Tromp, het ſchilt der zeen en ſtranden.
Wie 't water veiligh maakt verplicht all' andre landen.

M D C L I I I.

INWYDING

VAN HET

STADTHUIS

t'AMSTERDAM.

De Edele, Erentfeſte, Groot-achtbare, Wyze, zeer voorzienige Heeren, de Ed. Ed. Heeren

JOAN HUIDEKOOPER,

Ridder, Heer van Maarſeveen, Neerdyk, &c.

KORNELIS DE GRAAF,

Vryheer van Zuidt-Polsbroek, &c.

JOAN VAN DE POLL,

HENDRIK SPIEGEL;

Regeerende

BURGERMEESTEREN

der Stadt Amſterdam:

En de Ed. Ed. Heeren

D. NIKOLAAS TVLP,

Oudt-Burgermeeſter;

D. KORNELIS van DRONKELAAR,

Oudt-Scheepen;

Theſauriers der zelver Stede:

Wort d'Inwijding van het Stadthuis opgedragen door

HAAR ED. ED.

allerverplichtſte

JAN VOS

Inwijding van het Stadthuis t'Amſterdam.

TOen 't vrye Neederlandt, de Keizerin der baaren,
't Moordadig krijgsgedroch:,met haar bloetdronke ſchaaren
Voor eeuwig hadt geboeit,kreeg 't Aardtrijk weeder moedt.
De rijke Neering en de weelig' Overvloedt,
De dochters van de Vreê, bewoonden d'oude wijken.
De bloetbron, daar de Krijgh de groot' en kleene rijken,
Zoo wreedt in dompelde, door 't woedend' oorlogsſtaal,
Was weeder toegeſtopt. nu dat ons zulk een ſtraal
Van 't ſtarredak beſcheen, quam d'Ygodt boven ſchieten:
Zijn hooft was geperruikt met groen bemoſte rieten;
Doorvlecht met paarlemoêr en bloedtkoraal verſiert.
De gryze baart, die om zijn gladde ſchouwders zwiert,
Was wit van bruizendt ſchuim, door 't barnen van de baaren.
Hy hadt een goude vork, als vorſt der waterſchaaren,
In zijne rechtehandt, en in de ſlink' een roer,
De breidel van het ſchip, tot teeken dat hy voer,
En door het pekel van de woeſte zee ging ſtreeven.
Zijn ſtaacimantel was van blaauw op groen geweeven.
Zoo reet hy op zijn koets het ruime Damrak in,
En ſprak: ô Amſterdam! gy hebt my van 't begin
Der Staatſche vreê belooft, de Vreê een Hof te bouwen
Dit zou het hooftſtuk zijn, om 't vreêbeſluit t'onthouwen.
Een Raadthuis, zeidt men, daar de ruſtelooze Tijdt,
Die kooper, yzer, ſtaal en keizelſteen verſlijt;
Haar ſcharpe tanden, door het knaagen, op zou ſpillen.
De ſtondt is lang verby. de felle moordtgeſchillen,
Die Hollandt met Filips gepleegt heeft, zijn geſmoort.
Dies ſtaak het marren. op. wy ſteunen op uw woordt,
Gelijk gy op het boſch van omgekeerde boomen.
Is dit het loon dat ik uw vloot door Tetis ſtroomen

Doe

Doe bruizen, om 't gewaſch van 't Noortſch' geweſt te laân?
Door my zijt gy de ſchuur van 't vergewoſſe graan.
Ik brocht u 't gulde vlies, daar heel Peru om zuchten.
Afrike zaait en maait: maar d'Amſtel oeſt haar vruchten.
Ik maak uw Burgers vaak tot Koningen van 't Ooſt:
Of doe haar Koningen, door 't zonnelicht gerooſt,
Staagh luiſtren naa de wet die gy hen hebt geſchreeven.
't Gebiên is meerder dan 't gebooden te beleeven.
Gy leevert andre dat gy zelf nooit hebt geteelt.
Wie hulp u aan die roem? wie ſteld' u in die weeldt?
Al 't Aardtrijk ſchynt hier in uw wall' alleen te woonen:
Want al wat yder heeft kunt gy alleen vertoonen.
Vrou Juno die haar ſchat in uw gebiedt betrouwt,
Apollo die Parnas hier heerlijk heeft gebouwt,
Merkuur die uwe Beurs en Wiſſelbank komt draagen,
En Pallas die de Raadt van Amſtellandt helpt ſchraagen,
Begeeren 't nieuw Gebouw: Gerechtigheidt roept zelf,
Gelijk Voorzichtigheidt, om 't lang belooft gewelf.
Wie zyn belofte breekt zal zich in onheil ſteeken.
De ſtraffen vallen 't zwaardtſt' op die hun eeden breeken.
De blixem is geſmeedt voor die meinëedigh zyn.
De trouwloosheit is 't quaadtſt' van 't allerquaatſt' fenyn.
D'Ondankbaarheidt is uit de mondt der hel gebooren.
Zoo ſprak de Godt van 't Y, en brulde fel van tooren.
De Stadt, van elk geroemt door haar voorzichtigheên,
Hadt op de zelfde tijdt, dat haar het Y verſcheen,
Beſlooten door de Raadt, het Raadthuis op te maaken.
Een kleene zaak verlet bywijl veel groote zaaken.
Een ſteenklip kan 't geweldt der golven tegenſtaan.
Al wat men eens wil doen, dat vangtmen langzaam aan.
Waar kunſt moet wezen, eiſcht een ſchrander overweegen.
Voorzichtigheidt ontſluit de ſpooren tot de zeegen.
Men breekt de huizen af; men ſloopt 'er groot en kleen;
Ja alle huizen om een enkel huis alleen:

Maar om in dit alleen all' andre recht te geeven.
De rechten zijn voor 't volk: het volk om vry te leeven.
Men valt met macht aan 't werk. de ſchup gaat naar de gront.
Men ziet ter hoolen in, als in de hel zijn mondt.
Men graaft de graaven wech, op 't kerkhof vet van lijken.
De dooden moeten voor de levendige wijken.
Hier maakt men daalen hoog, en gins de heuvels ſlecht.
Zoo leefde Roome, toen Tarquinus, naa 't gevecht,
Het Kapitool begon voor Jupiter te bouwen.
Noorweegen heeft voor 't Y haar boſſchen afgehouwen:
Men ſlaatze, door getal van handen, met metaal
En yzre blokken, door de grondt, naar Plutoos zaal.
Het hof van d'afgrondt dreunt door d'overzwaare ſlaagen.
De Vorſt van 't helſche ryk, omheint van zieleplaagen,
Verſchrikte voor 't geſchal dat hem het hart doorboort.
Hy vreeſt dat Herkules zyn diamante poort,
Vol ſlooten, met zyn knots, verwoedt quam open rammen;
Om Cerbrus, wreedt van aart, in ſpyt der zwavelvlammen,
Met keetens, uit de nacht, te ſleepen in het licht.
De zorg, die d'oppervorſt tot wakkerheidt verplicht,
Hulp Pluto op de been, om zelver op te paſſen.
De helhondt Cerbrus viel tot driemaal toe aan 't baſſen,
Met zyn drie keelen, vol van allerley fenyn.
Het grimmeld' op die klank van ſpooken doots van ſchyn.
Trauwanten, ſprak de Vorſt, beſcherm myn yzre wallen.
De wakkerheidt is 't ſchilt voor 't ſchichtigh overvallen.
De vyandt naardert vaſt; dies redt u uit de noodt.
't Onroembaar leeven is een zuſter van de Doodt.
Een dapper krygsman lydt geen afgeſteeke paalen.
Wie dat mijn vyandt ſlaat, zal ik doen zeegepraalen,
En hullen met een kroon van ſlangen, vol van vuur.
Zoo ſprak hy, en het ſpook liep vaardigh naar de muur,
Met fakkels, buſſekruidt, vuurpylen, zwavelballen,
En al wat ſchriklyk is, om vinnigh uit te vallen.

Terwyl men bezigh is met boomen zwaar van ſtam
Te heien, klooft men, tot dit werk van Amſterdam,
De marmerbergen tot haar hemelhooge toppen.
Onz' akkers, vet van kley, bezorgen harde moppen.
Men ryt de boezem van het aardtryk gants in twee,
Om 't ingewant van ſteen, door beitels ſcharp van ſneê,
En mockers hardt van ſtaal, voor eeuwigh uit te ſcheuren.
De Berggoôn, die 't geweldt in 't hardt gebergt beſpeuren,
Verbergen zich van angſt in d'allerdiepſte kolk.
D'alteelend' Aarde riep: wat naadert ons voor volk?
Wie durft myn ſteene troon met wapentuig belaagen?
Gy zult, o dartelen! uw ſtout beſtaan beklaagen.
Ik heb in 't oorelogh al lang genoegh gezwicht.
Dit overryk geweſt, daar ik, gelijk verplicht,
Het ſchitterendt geſteent, de goud' en zilveräaren,
De paarlen ſchoon van glans, de ſpikkelende blaâren,
De taaie wortelen, en al wat leeven doet,
Haar eerſte voedtſel geef, droop ſtaagh van menſchebloedt.
Myn groene kruin wierdt in getrapt van paardevoeten.
Men quam myn zwangre ſchoot met ſcharpe ſpaân doorwroeten,
En vuldenz' op met kruidt, de moeder van de doodt,
Dat my de buik op ſprong. zal ik zoo hard' een ſtoot
Noch lyden in de vreê? neên, riep de Stadt der ſteeden:
Nu dat ik aan het Y, het luſthof van de vreede,
Een heiligh Raadthuis bouw, kom ik by u om ſtof.
De vruchtbaar' Aarde zweegh, en opende haar hof,
Op dat 'er Amſterdam de ſteenen uit zou kappen.
Minerf de hooftgodin der nutte weetenſchappen,
Vervoegt zich by het werk. de verwelooze Nydt,
Die 't zien moet, braakt vergift en knaagt haar hart van ſpyt.
De Laſter woedt vergeefs met haar vergalde ſchichten.
Al 't aardtryk leevert ſtof, om dit gebouw te ſtichten.
Elk ſpant zyn krachten in. men hoort de godt Vulkaan,
Het gloeiend' yzer met verſtaalde mookers ſlaan:

D'aam-

D'aambeelden rammelen, als toen hy met zyn reuzen,
In Lemnos wapenſmits, om 't hardt meetaal te kneuzen,
De blixem ſmeeden in Achilles oorlogsſchildt.
Het Raadthuis, daar de Nydt haar krachten op verſpilt,
Vermeemt, in dit gewoel, een wolk van gruwlykheeden:
Het Monſter van de Krygh, te Munſter afgeſtreeden,
Komt weeder in het weſt opborlen uit de zee,
En ſleept Geweldt, Bedrog en Roof en Bloedtdorſt meê.
Men dreigt het te vergeefs. de Boosheidt wil niet wenden.
De zucht tot roovery ontziet geen krygsellenden.
Wie naa de zeeſtaf grypt eiſt een verſtaalt gemoedt.
Men koopt de ſteevekroon en 't purperkleedt voor bloedt.
De wreedtheidt ſtopt het oor en oog voor klacht en traanen.
Vaak zeegent hy zich door de vloek der onderdaanen.
In 's oorlogs onweer houdt de groote Stadt noch moedt.
Zy ſteigert nooit door weeldt, noch valt door teegenſpoedt.
Zoo droegh zich Roome toen Kartaag haar quam beſtryen.
In 't bloedigh worſtelen, deurmengt met rooveryen,
Bevondt het helſch geſpook, dat Herkles haar niet quam
Beſtormen; maar dat haar 't gebouw van Amſterdam,
Dat nu aan 't ryzen was, door 't heien deedt vervaaren.
Het heillooz' opperhooft der onderaardtſche ſchaaren,
Ontzetten zich van ſchrik, toen hy dit werk zag ſtaan.
Myn krygsvolk, riep hy, op, of 't is met Stix gedaan.
De vrucht van deeze plaats zal Karons vracht verminderen:
Dies moet men 't ſteigeren door vuur en vlam verhinderen,
Eer dat Gerechtigheidt haar zetel heeft geplant.
Val aan; 't is over tydt: verteer het al door brandt.
Strak wierdt dit ſlot beſtormt van duizent gloênde pylen.
De Vreede ſchreeuwd' om hulp: hier op quam Pallas ylen
En ſchutten 't brandtgeſchut, voor 't dreigende gevaar:
De vuurpyl ſchampten van haar helle beukelaar,
En viel in 't oudt Stadthuis, dat voort begon te ſmooken.
De Helgodt deisde nauw met zyn vervloekte ſpooken,

Of al de Stadt ontwaakt, door een verbaaſt gerucht.
De huizen loopen leêgh. men ziet de ruime lucht
Vol vuur, vol vlam, vol rook, en alle ſchriklykheeden.
Men ſchreeuwt om wapenen, als toen men zonder reeden
Het leeger naadren zagh, in 't vreêbaar Amſtellandt.
De klokken brommen naar. men blaaſt 'er niet dan brandt.
Het hongerige vuur, dat zich niet wil erbarmen,
Omhelſt het oudt Stadthuis met haare gloeiend' armen,
En zet haar tanden, daar zy alles meê verſlindt,
In hout, in ſteen en ſtaal: zy doet de koude windt,
De blaasbalg van de lucht, met heete vlammen paaren.
De godt van d'Amſtel komt oplobbren uit de baaren,
En ſtort uit zijne kruik een gantſche waterval:
Maar 't gieten is om niet, de vlammen houden ſtal,
Om al wat ſtal houdt, door het knagen, om te brengen.
De Stroomgodt, die zijn pruik door 't vuur begint te zengen,
Verſchuilt zich in zijn kil, bedoven in de veen.
Het deerelijk gekarm, 't erbarmelijk geween,
Het overnaar gezucht, en 't wringen van de handen
Der Weez' en Weduwen, die 't Raadthuis zien verbranden,
Beweegt de hardſte borſt. de noodt geeft yder moedt.
Men loopt 'er naar de brandt, tot redding van het goedt,
Daar hen de Hemelvoogt wel eertijts meê quam zeegenen.
Hier ziet men 't zuiver goudt uit d'open venſters reegenen.
Daar ſneeuwt het zilvermunt en zilverwerk op d'aardt.
Gins valt een hagelbuy van paarlen groot van waardt.
Hier ziet men 't blixmen van ſafieren, diamanten,
Roobynen en kriſtal. men hoort aan alle kanten
Het ſchriklijk donderen van muuren zwaar van ſteen,
Van ſteile gevelen en daaken onder een.
Nu raakt de brandt in 't kruidt en plettert d'yzre deuren.
De Tooren, die door 't ſlaan van 't kruidt begint te ſcheuren,
Verſpreit zich in de lucht, gelijk een gloênde wolk.
Het brandend Hekla, zelf de vuurge zindelkolk

Van

Van Lemnos heete ſmits en d'eeuwig' open kaaken
Van Etna, ſchijnen hier hun ingewant te braaken.
De Maan bezwijmt van angſt en daalt in Thetis bron.
Geen hemelhoog Olimp, noch ſteigrendt Pelion,
De ſteile wenteltrap van Tifons woeſte ſpooken;
Noch rotſen door 't geweldt der winden los gebrooken;
Of door de gramſchap van de felle blixemſchicht,
En dolle donderkloot, van ondren opgelicht,
Ooit neederploften met zoo dreunende geſchallen.
De hemel ſchijnt hier in de ſchoot der aardt te vallen.
De veſten daveren en vreezen voor belegh.
De huizen morzelen. de baaren ſtuiven wegh.
De menſchen ſidderen. de polderkaaden breeken.
Wie kan het ongeval van zulk een val uitſpreeken?
Noch wordt de ſchat gebergt tot heil van Amſterdam.
Het goudt en zilver ſmolt door 't likken van de vlam,
En vloeit by beeken, die langs 't gloeiend puin heen ſtroomen.
Het oudt Stadthuis was nauw door blaaken omgekoomen,
Of achter 't oudt verryſt het nieuw van grooter waardt.
Zoo ziet Arabiën, door 't balſſemboſch vermaart,
Als d'oudé Fenix, door het vuur, verteert tot aſſche,
De jong', met ſchoonder glans, uit vaders lijkſtof waſſe'.
Nu groeit het lichaam van het Raadthuis aan in leeſt.
Hier groeit het aan door kracht, en gins door enkle geeſt.
Het ſchittert in het oog der vergeleege landen.
De wondren daar zoo veel gekroonde tullebanden
Aan wrochten, kreegen door de Faam niet dan de ſchijn;
Dit pronkſtuk zal het eerſt van alle wondren zijn:
Of vindt men 't zevetal, zoo is het, ſpyt al d'ouwen,
In dit alleen te zien. de Griekſche hooftgebouwen
Zijn glans en luiſter quyt, voor zulk een bouwery.
De Ygodt, die dit ſlot zag rijzen, quam nu by
De beezige Minerf, die hem, om 't oog te ſtreelen,
Tot in de Vierſchaar leit, en toont hem alle deelen.

Hier heeft zich Salomon, zegt zy, ten troon geſtelt.
Het ſchrander veinzen maakt hem ſtarker dan 't geweldt.
Door 't deugdelijk bedrogh weet hy 't bedrogh t'ontkleeden.
Het oog der Wijsheit dringt door alle duiſterheeden.
Hier wordt Saleukus deugdt, vol roem, ten toon gezet.
Zoo leert hy, die het zwaardt op andren heeft gewet,
Indien hy ſtruikelt, zich niet tegens 't Recht te zetten.
Wie andre wetten geeft verbindt zich zelf aan wetten.
Hier ziet gy Brutus zoons neêrſtorten voor de byl.
De vaader ſtaat gelijk een onverwrikbre ſtyl:
Hy mint de Vryheidt meer dan 't leeven van zijn zoonen.
Natuur lydt hier geweldt om 't quaadt niet te verſchoonen.
Rechtvaardigheidt is blindt: zy kent noch bloedt, noch vremdt.
De quaade worden meeſt uit vrees voor ſtraf getemt.
Men weent hier overal, en mengt de laauwe beeken
Van 't purperbloet, dat door de byl langs d'aard' komt leeken,
Met zoute traanen, die langs doodtſche kaaken vliên.
Men kan hier deerenis in ſteene beelden zien.
De watergodt betoont zich vol verwonderingen.
Nu gaatze daar de markt behoedt wordt voor beſpringen.
Dit is 't vertrek, zeidt zy, der trouwe Burgerwacht.
Hier zorgt men ſtaadigh voor de laagen van de nacht.
Men is hier wakker om dat yder vaſt zal ſlaapen.
De zorgen zyn de ſteên zoo noodigh als het wapen.
Het zwaardt is anders niet als tegen 't dol geweldt.
't Voorzichtigh zorgen wordt van Wakkerheidt verzelt.
Van hier is zy tot in de Wiſſelbank gekoomen.
Hier ziet men Atlas tuin, beplant met goude boomen.
Peru heeft al haar ſchat in deeze plaats betrouwt.
Hier vloeit de Taag, zeght zy, vermaart door 't zandigh goudt.
Wie 't gulde vlies wil zien moet zich hier binnen wenden.
Een wufte Jazon zou zyn plonderzieke benden
By duiſter ſtieren, om dit vlies vol waardigheên.
Wie dat zyn wapentuig van dit meetaal laat ſmeên,

Ver-

Verkrijgt de zeegen ſtaag in bloedig' oorelogen.
Nu leit zy 't ſlibbrigh Y door welffels ryk van boogen,
En daalden met hem in de kerkers naar van ſchyn.
Zoo ging Sibylle met Eneas in de myn
Van 't onderaardtſch geweſt, om by Anchis' te koomen.
De Nacht heeft dit vertrek voor zetel ingenoomen:
Want hier verſchynt nooit dagh, noch blyde zonneſtraal.
Het is hier overal van ſteenen, yzer, ſtaal,
En koopre balken, met geweldt in een gedreeven.
Die yder, zegt zy, door zijn overdaadt deedt beeven,
Beeft nu voor dit gebouw, de geeſſel van 't Gerecht.
Een goede ſtraf behoedt de Stadt voor quaadt gevecht.
Men ſluit hier alles om de huizen niet te ſluiten.
Die hier verzekert is, verzekert die hier buiten
Behooren, voor 't geweldt van zyne roovery.
De boosheidt zit hier nau, op dat de Burgery
Staigh op een ruime markt en beurs en ſtraat zal raaken.
Een enkle kerker kan de weegen veilig maaken.
Zy toont hem 't pynvertrek, verwelft met ſierlykheên.
Zoo ziet men 't ſlagzwaardt met een goudt geveſt bekleên.
De doornen weeten zich met roozen op te pronken.
De bittre drank wordt meeſt uit zilverwerk gedronken.
Dit is het quaadt, zegt zy, daar 't allerquaadtſt door ſtuit.
Hier is de ſleutel daar men 't hartſlot meê ontſluit.
Men weet hier door gewicht, om d'overdaadt t'ontdekken,
De zaaken van gewicht heel uit de tong te trekken,
Schoon dat de loogen haar begraven heeft in 't hart.
De valsheidt ſpreekt hier meeſt de waarheidt tot haar ſmart.
Nu klimt zy naar het hoogſt om ſchooner werk te toonen.
Dit is de kroon, zegt zy, om d'Amſtel meê te kroonen.
Hy kon zich niet verzaân in zaal noch galdery.
Toen d'opper Jupiter het Raadthuis aan het Y
Zag klimmen naar de lucht, begon hy zich t'ontzetten:
Hy waande dat het zaadt van die hy eens verpletten,

De bergen op elkaâr quam ſtaaplen, om de goôn,
Langs zulk een ſtormleer te beſtooken op haar troon.
Vermeetle, grauwde hy, uw vaaders zijn gedolven
In 't zwalpend' pekel van de ruſtelooze golven,
En met Trinakria het eilandt, en de rots
Van Etna overdekt: die zy, uit enkle trots,
Oprijten tot in 't top, om uit hun gloênde kaaken,
Een zwarm van zwavelſteen, afgryſelijk in 't blaaken,
Salpeter, fakkels en herpuis, deurmengt met ſtof
En ſchrikkelyk geſchal, te werpen, om dit Hof,
Vol ſlonkerendt geſtarnt, tot aſſche te verteeren.
Maar 't ſtormen is om niet. laat u het ſtraffen leeren.
Zoo ſprak de Hemelvoogt met een vergramt gemoedt,
En greep het wreekgeweer, daar Mulciber, door gloedt,
De blixem heet van vuur, de felle donderklooten,
En al wat gruwel baart, tot ſtraf, in hadt geſlooten:
Maar eer dat hy zijn arm opbeurd', om al zijn kracht
Te toonen, quam Merkuur en riep uit al zijn macht:
O Vaader! ben ik ooit tot uwe dienſt gebooren,
Zoo gun my dat ik u het misverſtant laat hooren:
Hier rijſt geen ſteil geberght. ſlaa uw gezicht om laag:
Hier ziet gy Amſterdam, daar ik by elk van waag,
Op bolle veen gebouwt, geſchraagt door Noorſche ſtutten;
Weleer een viſſchers buurt van ſtrooy en riete hutten.
Dit is de Dochter die d'oprecht' Onnoozelheidt
By d'Armoedt heeft geteelt: zy wierd ter ſchool geleit
Op 't wijs Parnaſſus, by Apollo en Minerve:
Naa datze langen tijdt de werreldt deur ging zwerve,
En brandt en waternoot, ja allerleie wee
Geproeft hadt, quamze noch te trouwen aan de Zee:
By deeze komtze voort de Koopmanſchap te teelen.
Van toen begon 't Geluk haar minnelijk te ſtreelen.
Men ziet haar wimpelvlag in alle havens vliên:
Zelf by de volken daar nooit zonlicht wordt gezien.

Door

Door 't groeien van 't geluk ontſtak de Nijt van tooren.
De Nijdt en 't goedt Geluk zijn op een tijdt gebooren.
Zy ruſte nimmer om de ruſt van Neederlandt.
Zoo maakte zy haar los en ley de krijgh aan bandt.
Zy kreegh de zoete Vreê, door bittre moordtgevechten.
't Is loflijk zijn lauwrier met palmen te deurvlechten.
Nu bouwtze voor de vreê, die Hollandt leſt bevocht,
Tot een gedachtenis, een Raadthuis, dat de locht
Begint te naaderen met gaadelooze gevels.
Dit is 't dat gy zoo ſteil ziet ſteigren door de nevels.
D'Egiptſche grafnaalt duikt. Koloſſus ſtaat verſaagt.
De tempel van Diaan, daar Aziën van waagt,
Verlieſt haar groote roem. oudt Baabel wraakt haar wallen.
De grafſteen van Mauzool dreigt in het graf te vallen.
Maar Hammons tempel die behoudt haar eerſte Faam:
Niet om haar werken; maar om dat 'er uwe naam
En godtheit wort geëert, die haar behoedt voor ſmetten.
In dit gebouw zal zich Gerechtigheidt gaan zetten.
Die goddelijke paſt geen minder timmery.
Men zet een diamant in goudt om zyn waardy.
De Deugdt is 't minnelykſt' in welgeſchape leeden.
't Panneel is naakt, indien 't zich met geen lyſt wil kleeden.
De goôn zyn zelver graagh gedient in koſtelheên.
Van daagh begint den dagh om 't Raadthuis te bekleên.
Zoo ſprak de Hemeltolk. Jupyn, die alles hoorde,
Leit zyne blixem neêr, en zegt: ik wil naar 't Noorde',
Om 't nieuw gebouw te zien. de vlugge boode haalt
Zyn goude wagen, die van diamanten ſtraalt,
En duizent glanſen, daar de Zon meê wenſt te deelen.
Hy wordt van adelaars, in paarele gareelen,
Getrokken deur de lucht, die voor zyn aankomſt wykt.
Hier tuſſen was de markt in tal van volk verrykt.
De ſteeden loopen uit. het krielt in alle wyken,
Om d'intreê van de Raadt op 't Raadthuis te bekyken.

Zoo liep men naar Olimp om 't worſtelſpel te zien.
Hier koomen op een ry, om d'Amſtel te gebiên,
De Burgermeeſteren, de driemaal twalef Raaden,
En al wie met de zorg der Burgers zyn belaaden:
Gerechtigheidt komt met Voorzichtigheidt voor aan:
De Vryheidt en de Vreê en d'Eendracht, die beſlaan,
Elk met zyn ſtaaciſleep verzelſchapt, bey de zyen.
Laat Roomen, 't aardtryk deur beroemt door dapper ſtryen,
Als 't uit een zucht tot eer de doodt voor 't leeven koos,
Vry ſtoffen op de deught der Katoos, Scipioos,
Marcellen, Brutizen, Fabriciën, Kamillen,
Emiliën, en wie in vreê en krygsgeſchillen
Uitblonken als geſtarnt. het is iet ongemeens:
Maar d'Amſtel bralt nu met Outshoorens, Maarſeveens,
Polsbroeken, Pollioos, en Spiegels, Waavrens, Schaapen,
En Witſens, Tulpen, en met Paters, die een waapen
Verſtrekken voor de Stadt. zoo ziet men 't oude Room
Herbooren in de Raadt van d'Y en Amſtelſtroom.
De Vaader Jupiter, die zyn gewyde zaalen
Alree verlaaten hadt, quam nu op 't marktveldt daalen,
En ging, bemantelt met een wolk, in 't hoogh gebou:
Maar Pallas die een rots, door 't oog, deurbooren zou,
Ontdekte dit bedryf; maar niet dan voor zich zelven;
En zegt: ô Donderaar! dit Raadthuis vol gewelven,
Verkrygt door uwe komſt een grooter heerlijkheidt.
Zoo ſprakze, vol van vreugdt, en heeft hem voort geleit
Daar hy de geeſtigheên der geeſten kon beoogen.
De kunſt heeft op het oog een goddelyk vermoogen.
Zy toont hem 't laagſte deel. nu komt hy op de zaal
En galderyen, vol van allerleie praal.
De Vaader ſtaat verbaaſt voor zoo veel wonderheeden.
Hier zyn twee werrelden, zegt zy, in ſteen geſneeden,
Tot teeken dat het Y de nieuw en oud' bezeilt.
De hemel, die gy hier in ringen ziet verdeilt,

Omhelſt

Omhelſt het Aardtrijk dat omhelſt wordt van de baaren.
Zoo moet men 't aardtſche volk door 't hemels Recht bewaaren.
Indien het Recht vervalt, vervalt de kracht der ſteên.
D'oprechte Rechters zijn Pilaaren voor 't gemeen.
Hier komt Amfions lier het Griekſche Theben ſtichten.
Zijn wysheidt is de lier die 't woeſte volk verplichten.
Waar dat vernuft ontbreekt blijft alles zonder kracht.
Wie 't ſchip van 't algemeen, tot zinkens toe bevracht,
Om hoog wil houden, moet het roer met oordel grypen:
Nu eiſt de ſchoot geviert: maar al te veel doet gypen.
Nu haalt men 't zeil, om wegh te ſpoeien, weeder aan:
Maar al te dicht ſlaat om. men moet, om wis te gaan,
Niet al te ruim noch ſcherp de zee van 't volk bevaaren:
Want in het midden woên de toomelooze baaren,
En aan de wal gevoelt men 't barnen van de zee.
Het Schip van Amſterdam kreegh een gewenſte ree,
Door 't afgerecht vernuft der Stuurluy, die 't beheeren:
Nu zeilt het voor de windt: nu weet het te laveeren:
Men ſtuurt het naa de tijdt. zoo wordt een viſſchers hut
Een Stadt vol burgery, die andre ſteeden ſtut.
Hier zoekt Merkuur het ſpel in Argus oor te dringen:
Maar d'Argus die hier waakt, om 't recht der ſtedelingen,
Voor overval, te hoên, ontzeidt de pyp gehoor.
De Slaap heeft hier geen vat. hy ſluit zyn oopen oor
Voor 't ſtreelen van Merkuur, om d'oogen op te houwen.
De wakkre kan men 't recht der Burgers beſt betrouwen.
De wachter, die de koe van 't Algemeen bewaart,
Moet ſtaadigh wakker zyn: of 't ſierelyke zwaardt
Van 't vleiende Bedrogh zal hem de ſtrot afſtooten.
Men waakt hier voor zich zelf, en voor zyn bondtgenooten.
Hier is Stilzwygentheidt, daar ik zoo ver op boog.
Men ſpreekt hier door de pen, en hoort hier door het oogh:
Die ſtemmelooze ſpraak kan zich by elk doen hooren.
Vaak zegt men d'oogen, dat men weigren durft aan d'ooren.

Hier wordt de Trouw vertoont, door 't allertrouwſte dier.
Men zegt hier wat men denkt, en ſluit het in papier,
Om als men doodt is met de leevende te ſpreecken.
De Valsheidt poogt vergeefs, door goudt, hier in te breecken.
De Trouw wort door geen goudt, ſchoon 't veel vermagh, verleit.
Hier ſneuvelt Ikarus, door zyn vermeetelheidt.
De Waan, die veel belooft, is vaardigh in 't bedriegen.
Wie vleugels leent, om ver, om woekerwinſt, te vliegen,
Eiſt kuntſchap van het ſpoor. de Beurs is vol gevaar.
Hier brandt de wiſſelzon. daar dreigt de zoute baar.
't Is quaadt op 't midden van de handelweg te houwen.
Wie vliên wil moet zich op geen anders kracht betrouwen,
't Zyn waſſe vleugels, die noch zon, noch zee weêrſtaan.
Wie ſtout is op zyn hoop, zal met zyn hoop vergaan.
Hier poogt Arion, die de moorders is ontkoomen,
Zich te verzekeren voor 't ſteigeren der ſtroomen.
Het lierſpel van zyn geeſt behoedt zich voor gevaar.
De wysheidt ſtrekt de Beurs tot een verzekeraar,
Daar zy haar koopmanſchap ten deel op kan betrouwen.
Arion wierdt door hulp en door zich zelf behouwen.
Wie op een ander ſteunt, die zyn geluk beſtaat
In weiffelenden windt, betoont zich zonder raadt.
Wie zich verzekren wil moet zich met andre paaren.
Men kan zich door zich zelf en andre beſt bewaaren.
Hier ziet gy, vol van kunſt, de Aarde ryk van vrucht,
Het zuiverende Vuur, en d'alverquikbre Lucht,
En 't dienſtigh Waater by elkanderen verſchynen.
Waar deeze vier niet zyn zal 't leeven haaſt verdwynen.
Zoo overnoodigh is het viertal van dit Slot
Voor 't lichaam van de Stadt. nu ging de Dondergodt
Door al de wyken heen, eer Pallas hem noch nooden.
Hy zagh 'er Berecint, de moeder aller gooden,
Saturnus wreedt van aart, vrouw Venus zacht van zin,
De wreveligе Mars, de rappe Jagtgodin,

De

De ſchrandere Apol, beroemt op lier en ſchichten;
De wakkere Merkuur, die Beurs en markt verplichten;
En 't pronkbeeldt van zich zelf. Nu gaatze met Jupyn
Tot in de kamers die vol zinnebeelden zijn.
Hier ziet gy 't groot Gezag, zegt zy, der Burgerheeren.
Zy heeft de ſleutels, tot een teeken van regeeren,
Daar alles ſtandt door houdt, voor ſcepter, in haar handt.
Men brengt haar wapentuig, tot heil van Amſtellandt,
En boeken, om 't vernuft der wyzen te ontleeden.
Wie volk gebieden zal eiſt kracht en ſchranderheeden.
Geen ſtarker wapens dan Manhaftigheidt en Raadt.
Dit zyn de zuilen daar de Staat van 't Y op ſtaat.
Hier komt de Tydt, die uit zich zelver is gebooren.
Hy heeft de goede Faam, die ons de vreê laat hooren,
En quaade, die de krygh komt blaazen aan zyn zy.
Hy vliegt hier na de puy, om aan de burgery,
Al wat de wet gebiedt, op 't ſcherpſte te verkonden.
Zoo wordt het oor van 't volk aan zyne tong gebonden.
Hier toont zich Amſterdam, tot ſchrik van 't boos beleidt.
Gy ziet haar met de ſtaf van uw voorzichtigheidt,
En weegſchaal van 't Gerecht. zoo bouwt men groote ſteede';
Zy heeft de Wysheidt, de Beſtiering en de Reede,
Geſtaadigh, neffens haar. hier komt de Wakkerheidt,
Die d'eerſte grondtſteen van haar zetel heeft geleit;
En hier de Kracht, om haar voor onheil te bewaaken.
Men ziet de draak een vloedt van vuur en vlammen braaken;
En hoe dat zy 't geweldt der gruwelen vertreedt.
De Nydt die ſlaat haar klaauw, in 't vallen, noch in 't kleedt;
En poogt het, dol van ſpyt, te ſcheuren van haar leeden.
Rechtvaardigheidt verduurt de bitſe nydigheeden.
Hier ziet gy d'overvloedt van 't oud' Egiptſch geweſt.
Men draagt vaſt ſchooven aan. een yder doet zyn beſt.
De Wysheidt toont zich ſchaars in zulke milde tyen:
Maar om in armer oeſt, tot heil der burgeryen,

Zich ryk te toonen, in 't verdeelen van het graan.
De voorzorg is een ſtyl daar alles op kan ſtaan.
Zoo zietmen 't goudt bywyl opſtaaplen in deez' kaſſen,
Om in een yzer' eeuw, die landen komt verraſſen,
De Stadt te ſtyven, voor het dringen van de noodt.
Dat zag men toen het Y, tot redding van de vloot
Der groot' en kleene ſteên, uit deeze goudtmyn boude.
Wie heeft ooit zulk een deugt in Grieken, of in 't oude
Roomeins gebiedt gezien, dat een zyn' eigen ſchat,
Om 's anders ſchat te hoên, zoo mildt heeft aangevat?
Noch kreeg die deugdt de naam van zucht tot heerſchappyen.
Zoo durft de dolle hondt het fiere paardt beſtryen.
Hier ziet gy de Voogdy, die d'onvolwoſſe wees
Voor overval bewaart. zy voedtze met het vlees
En 't allerzuiverſte van haare vloeiend' aaders.
Der vooghden zorgen zyn niet minder dan de vaaders
En moeders zyn geweeſt, in 't queeken van hun krooſt.
Dit is de voeſterwieg der weezen, en de trooſt
Der droeve weduwen. men waakt hier voor 't beſtryen
Van wolven, havikken, griffoenen en harpyen;
Die zich met goedt en bloedt van weereloozen voên.
Wie dat te Roome ſlechs een burger kon behoên,
Wierdt met een kroon vereert van palm en eikeblaaren.
Wat kroon verdient hy dan te hebben op zyn hairen
Die weez' en weeuw beſchermt? niet anders dan van 't goudt
Dat dit vervloekt gedrocht d'onmondigen onthoudt.
Geen minder kroon verdient het hooft der Voeſterheeren.
Zoo wordt de deugdt geloont. zoo kan men valsheidt keeren.
Zy toond' hem voort al waar dat zin en kunſt in was.
Het teekenloodt, penſeel, ſteenbeitel, waterpas,
En troffel ſcheenen hier om 't loof der eer te ſtryen.
De kunſten zyn altydt verzelt van hoovaardyen.
O Vaader! ſprakze hier, zoo vêr als d'ooſterſteen
Het weſtergoudt verwint, zoo vêr verwint de geen

Die

Die hier gebiedt, dit ſlot, zoo vol verwonderingen.
De ſteenen zyn altydt veel waarder dan de ringen.
De koopmanſchap verwint de waarde van de kiel.
Gelijk men 't lichaam eert om d'ingeblaaze ziel,
Zoo eert men deeze plaats om 't recht der burgeryen.
D'onnoozle krygt hier moedt: maar wie ooit ſchelmeryen
Handthaven, ſiddren voor de roede van de Wet.
Door ſtraffen wordt het Recht, vol glans, ten toon gezet.
De Rechters rechtehandt grypt hier nooit naa de deegen,
Voor dat Voorzichtigheidt, zyn naaſte raadt in 't weegen,
Daar oordel toe vereiſt, hem ſchaal en wicht beſtelt.
Wie 't zwaardt heeft en geen ſchaal, vertoont zich als Geweldt.
De tieranny kan ſteên in bloedt en puin bedelven.
Men ſchrijft hier wetten voor zyn burgers en zich zelven.
De menſchen oogen meeſt op 't voorgaan van hun heer.
Wie dat zyn leer beleeft, ſtrekt d'onderdaan tot leer.
Dit kan men in de Raadt van deeze plaats beoogen.
Men recht hier naa de zaak, en nimmer naa 't vermoogen.
Zy ſtraffen 't quaadt niet dat men aan hen zelver doet:
Maar dat aan anderen, door liſt, of overmoedt,
Uit boosheidt, wordt gepleegt. zoo kan men 't quaadt verſmooren.
De Vaaders laaten zich hier nooit door goudt bekooren:
All' ampten zyn hier voor de munt der deugdt te koop.
De Raadt is koel in 't raân: maar heet, naa lang verloop
Der zaaken, om het volk hun oude kracht te geeven.
Zoo maald' Minerf de Raadt door haare tong naa 't leeven.
Jupyn, die nu door 't oor en dan weêr door 't gezicht
Vermoegde, ſprak: o Stadt! die uw gemeent verplicht,
Door wetten, die zy niet alleen beleeven kunnen,
Maar loflyk pryzen, ſpyt die u dit lof misgunnen;
Ik zelf zal u behoên voor allerhande ramp.
Uw vyandt woedt vergeefs. de zon wordt veel met damp
Van 't aardtryk overwolkt: maar 't is voor weinigh uuren.
Gy zult de raazery der vyanden verduuren.

Wie

Wie 't moordtmes op u wet baart zich een bittre ſmart,
En ſtoot, deur uwe borſt, zich zelver in zyn hart.
Zoo Amſterdam vervalt, vervallen alle ſteeden.
Een lichaam zonder hooft heeft krachteloozе leeden.
Wanneer de bron verſtopt verdroogt de gantſche ſtroom.
De bouwman meſt en ploegt, en eert nochtans de boom
En akker, om de vrucht die hy 'er af komt haalen.
Dies vrees de Laſter niet. de tong gedoogt geen paalen.
Hy is rampzaaligh die de Nydt geen ſtof beſtelt.
Wie dat gelukkigh is wordt van dit ſpook gequelt.
Toen Neederlandt het hooft ophief, naa teegenſpoeden,
Wierdt het van elk gehaat. de Laſter is in 't woeden,
Gelyk een bitſe hondt, die d'uitgewurpe ſteen
Als dol beoorlogt, met zyn kaaken ſcherp van been.
Die hy niet eer verlaat dan met verlies van tanden.
Zoo zal al 't raazen zyn van uwe mondtvyanden.
Myn zeegen zal u ſtaâgh toevloeien als het Y.
Gy zult om deeze dagh te vieren naa waardy,
Een jaarmarkt zetten, die gy in Auguſt zult houwen:
Want uw Auguſtuſen, die gy dit hof deedt bouwen,
Vereiſchen zulk een markt, tot een gedachtenis
Van deeze dagh, die in de maant van Cezar is:
Maar rep niet van 't ontzet, al tergen u de reeden,
Om dat de tydt verjaart: wat dat in andre ſteeden
Voor dankbaar wordt geroemt, wordt in deez' Stadt gehaat.
De braam benydt hier d'eik om dat hy hooger ſtaat.
Op Amſterdammers, op, en help deez' intreê houwen:
Want gy ziet hier, dat gy nooit weeder wenſt t'aanſchouwen:
Noch dat gy nimmer hebt gezien aan 't kabblend' Y.
Zoo ſprak de godt der goôn: terwyl de burgery
De markt quam naaderen, om 't Raadthuis in te wyen.
Vergeef my dat ik zwygh voor 't dreunen der ſchuttryen.
Myn keel wordt hees van rook. myn geeſten zyn van 't ſpoor.
De klank ſtopt my de mondt, en Amſterdam het oor.

PVNTDICHTEN.

PUNTDICHTEN.

1.

EEn Puntdicht moet men 't leſt het allereerſte maaken.
Waarom ? om dat het leſt meer dan het eerſt moet raaken.

2. *Eigenſchap van Punt- en Steekdicht.*

EEn Punt- en Steekdicht zyn van ongelyke kracht.
Dit kittelt ons het oor ; dat weet in 't hart te ſteeken.
Het leeven van den menſch wordt na 't bedryf geacht.
Het Puntdicht roemt de deugdt. het Steekdicht wraakt gebreeken.

3. *Aan den Eed. Geſtr. Heer* JOAN HUIDEKOOPER VAN MAARSEVEEN, *Ridder, Heer van Neerdyk, en Scheepen t' Amſterdam.*

ELk noemt u Maarſeveen; maar 't heeft een andre zin ;
Beſt noemt men u een godt, uw Ega een godin :
Zy is een Venus, gy een Mars van moedt bezeeten.
Gy moet geen Maarſeveen, maar Mars en Venus heeten.

4. *Heinduivel en Giert zyn wyf.*

HEinduivel ſlaat zyn Giert uit enkel tydtverdryf.
Giert is heel goedt van aart, en 't is een duivels wyf.

5. *Aan den E. Heer* NIKOLAI, *Geheimſchryver t' Amſterdam.*

Aardt.

LAat Water, Vuur en Lucht vry op haar krachten boogen,
Zoo ik geen ſtof beſtel, is all' haar kracht onnut.
Een beeldt van aardt gevormt bekoort de wakkerſt' oogen.
Myn zuſters worden niet dan door myn zorg geſtut.
Den menſch en 't geen hem voedt, zyn uit myn ſchoot gebooren.
Zoo d'Aardt, d'almoeder, ſterft, is al wat leeft verlooren.

6. Wa

6. *Water.*

HEt Aardtryk heeft een vorm: maar 't heeft geen vruchtbaarheden.
Haar zaadt is zonder nat niet dan een zielloos beeldt.
De vormen zyn voor 't oog: maar 't oog is zonder reeden.
All' d'aardt verſtikt van dorſt en heeft nooit vrucht geteelt,
Of ik quam met myn kracht haar drooge borſt deurdringen.
Door water maakt zich d'aardt de moeder aller dingen.

7. *Vuur.*

HEt water heeft haar kracht: maar 't weet geen maat te houwen:
't Baart rotting, of verdrenkt het zaadt door 't zwalpendt zap.
Als 't water vuur ontbreekt moet alle zaadt verkouwen.
Myn gloedt deurſtooft, of kookt elk naar zyn eigenſchap.
Het leeven, lieven en voortteelen ſpruit uit hette.
Waar dat geen vuur is komt de Doodt haar zetel zette.

8. *Lucht.*

ZWygt, zuſters, zyt geruſt, zoo gy gewenſt wilt leeven.
De dingen die geen lucht voortbrengen zyn als doodt.
Een orgel zonder lucht weet geen geluit te geeven.
Niet kan 'er ydels zyn in 's werreldts ruime ſchoot.
De ziel, het eedelſt, kan zich zonder lucht niet reppen.
Het leeven van den menſch beſtaat in lucht te ſcheppen.

9. *Natuur.*

MYn dochters houdt u ſtil; laat reeden u beſnoeren,
En doet de waan, die 't zaadt van twiſt zaait, in den ban.
Niet ſchaadelyker dan als zuſters oorlog voeren.
Uw kracht beſtaat in roem; gy zyt niet anders dan
Het werktuig van Natuur: ik lever ziel en reeden.
Wie ziel en reeden miſt, heeft niet dan ydelheeden.

10. M. M. Ad.

POëeten, zeidt Matys, zyn overzot van geeſt.
Is 't waar? zoo heeft Matys al lang Poëet geweeſt.

11. *Ian de ſchilder.*

JAn maalt de Liefde blindt, en 't is ook wel geſtelt.
Vraagt gy waarom? zyn wyf is ſcheel, en heeft geen geldt.

12. *Matys en Iooſt.*

HOndtsjongen noemt Matys zyn Jooſt, ja ongedwongen;
Hy is hondtsjongen: want Jooſt dient Matys voor jongen.

13. *Flip, een gebochelde Poëet.*

FLip roemt zich meeſter van de dichters in het Sticht:
Wie dat hier teegen ſpreekt dreigt hy met ſteekgedicht.
Vraagt gy: hoe kan de geeſt van Flip zoo overvlug gaan?
Hy heeft Parnas, de berg der dichters, op zyn rug ſtaan.

14. *Aan* P. *van* V.

EEn ſtuk vol beelden is een ſtom panneel, zegt gy.
Dit pryſt gy, en gy durft de Schouwburg niet genaaken.
Nochtans is 't ſpel niet dan een ſpreekende ſchildry.
Wie 't eerſt wil roemen, moet het tweede grooter maaken.

15. *Een Uil voor de hofſteê van Goris geſpykert.*

WAt gruwel zie ik hier? hecht Goris dee ze uil
Met ſpykers aan zyn poort? dit ſchelmſtuk is te vuil.
Vlucht uilen, vlucht van hier, ja ſchuil in duiſter' oorden:
Want d'eene broeder durft hier d'anderen vermoorden.

16. *Aan* N. T.

DE ſnyer boeit uw arm door 't kleedt, en 't heet zoo 't hoort:
Maar deedt het Godt, gy noemd' uw zelf een misgeboort.
't Veranderen van dracht zal 't vrouwvolk, vrees ik, zot broên.
Een ſnyer (is 't niet dol?) die mach nu meer dan Godt doen.

17. *Martyn en Klaas.*

MArtyn zondt bry aan Klaas; maar vol vergift, zeidt Tys.
Klaas ſturf 'er van, en 't was nochtans gezonde ſpys.

18. *Een ongeſchikte klucht, die wel verdeelt was.*

UW klucht is geil: maar wel verdeelt voor die nau mikt.
Uw klucht is ongeſchikt: maar z'is niet ongeſchikt.

19. *Aan* J. H.

UW klucht is zonder maat, om datze heel op maat is:
't Moet weezen als het graauw, dat toomeloos van praat is.
Wat elk in treurſpel roemt wordt in een klucht gewraakt.
Een maatelooze klucht is recht op maat gemaakt.

20. *Het Leeven.*

HEt leeven vleit den menſch: doch voor een oogenblik.
Wat is 't? een uchtent roos, die t'aavondt leit in 't ſlik.

21. *De Doodt.*

ELk poogt de Doodt t'ontvliên, om dat zy 't leeven bluſt.
Het leeven is een droom. de Doodt het bedt van ruſt.

22. *Aan* G. B.

HEt Duits gedicht behoort aan 't endt gerymt te weezen.
De vuurpyl die beſt ſlaat wordt allerbeſt gepreezen.

Wie viſch wil eeten heeft het ook op ſaus gemunt.
Een rymloos vaars is als een lemmer zonder punt.

23. *Zeeker Zweedts Heer wenſten Amſterdam tot zyn Bruidt te hebben om met haar geldt de werrelt te bevechten.*

Amſterdam ſpreekt:

WAar ik, zegt gy, uw Bruidt, gy maakt' u Vorſt van d'aardt.
't Zal beeter zyn dat gy met Kromwels dochter paart.
Gy rooft en moort op 't landt, haar vaader op de baaren.
De duivel lacht als hy een Zweedt en Brit ziet paaren.

24. *Aan* K. F.

KOn Vos latyn, zegt gy, zyn dicht zou verder vliên.
Gy kunt het: maar men kan 't niet aan uw dichten zien.

25. *Dronke Matys en Anna.*

WIe dat een Annagram toeſtelt, doet groote zaaken.
Matys weet dronken wel een Anna gram te maaken:
Want als hy t'huis komt ſpuwt zyn Anna vuur en vlam.
Wat dunkt u maakt Matys dan niet een Anna gram?

26. *Dokter, Advokaat, Preedekant.*

DE Dokter, d'Advokaat en Preeker zyn vol trekken.
Veel vindt men overwys, veel zyn geleerde gekken.
De botſte willen 't meeſt: hun reeden zyn geweldt.
Deez' eiſt het lichaam, die de ziel, en d'ander 't geldt.

27. *Oordel over de Tydt.*

MEn ſcheldt de tydt voor kort, zelf veel te ſnel van gang;
En elk zoekt tydtverdryf. is dan de tydt niet lang?

28. *Onechte Aagt.*

AAgt is albaſtert wit, roemt zy, en die haar laſtert,
Zal zelver zeggen: Aagt was overlang al baſtert.

29. *Aan* G. N.

UW ſteen koſt duizent pondt, om datze 't licht verdooft.
Wie zulk een ringſteen koopt heeft ook een ſteen in 't hooft.

30. *Aan* T. K.

HOer Dalila en gy gelykt wel na elkaâr;
Want gy berooft uw man als zy haar lief het hair.
Neen; hier is noch verſchil: zy ſchoor haar Samſons lokken;
Maar gy ontrooft uw man zyn hairen door de pokken.

31. *Aan zeeker Schilder.*

HY zondigt die Godts beeldt, zegt gy, op doek durft maalen,
Om dat men Godt nooit zag. wie helpt u dus aan 't dwaalen?
Godt ſchiep den menſch naar zich voor 't heerelykſte lot.
Wie dat den menſch dan ziet, ziet die geen beeldt van Godt?

32. *Twee noodtzaaklykheeden.*

DE Schouwburg en ſoldaat zyn 't Raadthuis overwaart:
Deez' dient het door haar ſpel, die helpt het door zyn zwaardt.
Ontzagh van deeze twee kan 't vuur der outers bluſſen.
Maar ſpel, noch krygsman is, begeert de ſtoel het kuſſen.

33. *Dokter en Graavemaaker.*

DE Graavemaaker en de Dokter zyn bey ſtraf:
Deez' helpt ons in de kiſt, die ſluit ons in het graf.

34. *Louw en Matys.*

LOuw beet Matys in 't been. wierdt Louw toen niet geſmeeten.
Wat zou Matys hem doen? een hondt hadt hem gebeeten.

35. *Stinkende Hein.*

HEin eet graagh hoendren, en hy zal 't ook zelf bekennen.
Maar 't is geen wonder: want een bonſem eet graagh hennen

36.

WIe ſteckdicht maakt houdt zich van 't Raadthuis en uit kerk.
Het graauw geeft ſtof genoegh. de kunſt eiſt veiligh werk.
Het Kuſſen en de Stoel gedoogen geen verwyten.
Het graauw mach blaffen: maar het kan geen wonden byten.

37. *Een zydtworm ſpreekt:*

DE fenix, zoo zy roemt, is eeuwigh; ik niet min.
Zy is voor zich: maar ik ſtrek andren tot gewin.

38. *Jan de Pottebakker.*

JAn goedtbloedt zit op 't radt, en heeft nooit moordt bedreeven:
Maar zat hy niet op 't radt, hy zou niet kunnen leeven.

39. *Jop d'Alchimiſt, en Schout Pieter Pieterſen.*

JOp zocht naar goudt, en heeft zyn goudt om 't goudt verquiſt.
Zoo heeft hy min verſtandt dan d'allergrootſt' der gekken.
Een Schout dat is, dunkt my, een rechte Alchimiſt:
Want die weet goudt uit zweet van armeluy te trekken.

40. *Onechte Lys.*

LYs is een kindt in huis, zeidt zy, tot Herry Toomen.
Zy liegt niet: want hy plag veel by haar moêr te koomen.

41. *Aan Mevrouw* Maria Herewyn, *Gemaalin van den Eed. Geſtr. Heer* Jeronimus Koeimans, *Ridder.*

IK ben Apol, zegt gy; maar 't blykt niet aan myn dichten.
Dat lauwerdraagendt hooft heeft een beroemder ſchacht.
Een pen daar geeſt in is heeft loffelyke kracht.
Door wysheidt kan men al wie oordeel heeft verplichten.
Gy zyt, dit zet ik vaſt, Minerve vol van geeſt.
Godinnen zyn weleer in menſcheſchyn geweeſt.
Zoo gy myn oog bedriegt, uw tong zal 't my doen hooren.
De wysheidt van Minerf verbergt men niet voor d'ooren.

42. *Flip de Spanjart aan Geurt.*

MYn wyf heet Engel; Geurt, waar ziet gy my voor an?
Gy zyt geen Spanjaart: maar gy zyt een Engels man.

43. *Gequetſte Bootsgezellen uit zee t' Amſterdam in 't Gaſthuis gezonden.*

HEt Gaſthuis heeft het drok met dranken, plaiſters, wieken;
Maar 't is geen wonder: want 't is vol gezonde zieken.

44. *Amintas aan Laura.*

HOe! weigert gy een zoen? wat is 'er dat u deert?
Of heb ik uwe mondt door 't zoenen ſtrak bezeert?
Vergun dat ik 't verzoen, tot boeten van uw wonden.
Een doodtſlagh wordt verzoent; verzoent men dan geen monden?

45. *Tys rondtom leelyk.*

TYs leelyk aanzicht valt, waar dat hy komt, aan 't kyven:
Tys valt aan 't plunderen: Tys valt aan vreemde wyven:
Tys valt aan maagdekracht: Tys valt aan pyp en kan
Tys is heel leelyk, en 't is een aanvalligh man.

46. *Voor de binnedeur van de Schouwburg.*

DE godtsdienſt roept de ziel: het lyf de zorg voor 't leeven.
Elk heeft zyn eigen tydt; wee die hier teegenſtreeven.
Wie tydt in tyden vindt wordt geen tooneel ontzeidt.
Zoo leert men, door het ſpel, noch deugdt in leedigheidt.

47. *Aan Tys van* K.

TYs, gy hebt, zoo gy zegt, met Pieter veel gemeen.
Gy gaat, ik weet het, ſaam ellendigh aan de ſteen:
Maar hier is onderſcheit, hoor ik van andre zeggen.
Piet heeftz' in zyne blaas, en gy in 't voorhooft leggen.

48. *Diefachtige Angeniet.*

WIe afgerecht is, zeidt Angniet, is gauw voor d'ooren.
Angniet is over lang gegeeſſelt binnen Hooren.
Zy is gebrandtmerkt en daar by het landt ontzeidt.
Angniet is bot, en 't is een afgerechte meidt.

49. ARNOUT HOOFT, *zoon van den Heer* P. K. HOOFT *Ridder, Droſt van Muide,* &c. *nu Kommiſſaris* &c. *Aan den Heer Profeſſor* K. BARLEVS.

HIer komt de jonge Hooft, men vindt hem vol van geeſt.
Hoe! is 't de jonge? neen: hy is nooit jong geweeſt:
Want hy heeft oudt vernuft, dat tuigen die hem hooren.
De geeſt wordt niet door tydt, maar uit het brein gebooren.

op 't Huis te Muiden.

50. *Jooſt voer met zyn leelyke wyf van huis. Aan* P. G.

JOoſt wil zyn wyf, zegt gy, vermaaken; laat hy 't doen:
Zy hoort vermaakt te zyn: want 't is heel quaadt fatſoen.

51. *Aan A. D. woekeraar.*

GY ziet graag armeluy, zegt gy; maar 't is te wraaken.
Waarom? om dat gy al wie ryk is arm wilt maaken.

52. *Flip een dol krygsman, kreeg een goude ketting van* P.

FLip kreegh een ketting van een Prins, door hulp van vrinden.
Was 't om te pronken? neen: het was om Flip te binden.

53. *Aan* J. H.

GY bidt my dat ik Tryn zal quellen met paſquillen.
Ik maal geen hoeren af: dit is ſlechts tydt verſpillen.
Wie 't doen wil, komt te laat; dies hou uw mondt vry ſtil.
Tryn maakt zich zelver, door haar echtbreuk, een paſquil.

54. *Dejuiste Jas.*

JAs zweert, Jas vloekt, Jas ſteelt en moordt, dat yder ſchrikt.
Al wat hy doet, zeidt hy, dat is van Godt geſchikt.
Hy vreeſt geen ſtraf, roept hy, Godt ſchikt hem alles wel.
Jas is heel godloos, en 't is een geſchikt gezel.

55. *Op Mejuffrouw* ELIZABET BIKKERS van Engelenburg, *toen zy Mars, een hondtje, op haar ſchoot hadt.*

LAat Syrius omhoogh zich voor gelukkigh reeknen.
Dit hondtje, in geluk de hemelhondt gelyk,
Bewoont een hemel vol aanminnelyker teeknen;
Of is 'er onderſcheidt in 't helle hemelryk
Van deeze twee te zien? zoo is het hoogſt verwonnen:
Want deeze hemel heeft twee ſchitterende zonnen.

56. *Ander op de naam van Mars.*

DE vreede vreeſt geen meer voor 't woedend' zwaardt, noch loodt:
Want Mars, de godt des krygs, leit hier in Venus ſchoot.

57. *Aan* M. M. *barbier.*

UW ſcheermes kort het hair; uw praaten kort de tydt.
Michiel, 't zal beſt zyn dat gy kort in 't meeſtren zyt.

58. *Toen de Wel-Eed. Eed. Heeren* Burgermeeſteren *van Amſterdam my eenigh zilverwerk, daar haar wapen op ſtondt, vereerden. Aan* H. V. N.

MYn zilver draagt, zeg gy, het wapen van de Stadt.
Zoo veel heb ik tot dank, voor weinigh rym, gehadt.
Gy wacht het zelfde merk: maar 't zal u niet behaagen.
Vraagt gy: waarom? om dat gy 't op uw rug zult draagen.

59. *Mejuffrouw* Maria van H. *in 't blaauw ſatyn gekleedt.*

MAry verſchynt in 't blaauw. waarom mach dit geſchiên?
De zon laat zich altydt in blaauwe wolken zien.

60. *Aan* Mevrouw Torlong, *toen haar Eed. op 't Huis te Muiden de klachten van* Hendrik de Groote *over 't afweezen van* Maria van Mommerency, *Prinſeſſe van Kondé, door den Heer* P. K. Hooft *gedicht, opzong* &c.

IK meende dat ik een der neege Muzen hoorde:
Maar nu ik u genaak, zyt gy geen enkel deel.
Ik hoorder Negen, door de klank van uwe woorde'.
Want gy hebt d'ander acht godinnen in uw keel.
Zoo dwingt gy Baarle, Hooft, en Zuilechem te luiſtren.
Een ſchelle keel kan 't oor aan haar gezangen kluiſtren.

Op 't Huis Muiden.

61. *Aan den E. Heer Advokaat* P. vander Gracht, *toen hy naar Londen voer.*

GY reiſt om Kromwel in zyn heerſchappy te zien.
Dat hy aan d'Amſtel quam, ik poogde hem t'ontvliên.
Vraagt gy waarom dat ik 't gezicht niet zou gedoogen?
Een bazelisk vermoordt de menſchen door haar oogen.

62. *An-*

62. *Angeniet en Jooſt.*

ANgniet, de hondt zit op uw tas. gy ſpreekt vermeeten.
't Is loogen : want gy hebt nooit op myn tas gezeeten.

63. *Aan* Tobias van Domſelaar.

FOrtuin verdelgt, of maakt : elk wordt van haar beſtreeden.
Zy is nooit zeeker dan in haar onzekerheeden.
Met recht wordt dit geen man, maar vrouwen toegeleidt.
De vrouwen houden ſtandt in haare loſſigheidt.

64. *Aan* S. M. *die haar kindt uit luyigheidt een ander deedt zuigen.*

GY geeft uw kindt te min. verdient dit quaadt geen ſtraf?
Gy weigert 't geen Natuur u voor uw dochter gaf.
Gy zyt beeſtachtigh; neen : by beeſten is meedoogen.
Geen dier zoo wreedt, of 't zoekt zyn jongen zelf te zoogen.

65. *Aan den E. Heer* Antoni Barleus, *Kapetein over een vaandel voetvolk, &c.*

DE Veldtheer en de trom, zyn beide by gevaar;
Deez' brengt het volk in 't veldt : die hitſt het aan elkaâr.
D'een wint door wys beleidt, en d'ander door rumoeren.
De Krygh is zonder kracht noch kunſt niet uit te voeren.

66. *Tong en Pen.*

DE wyzen zyn bekent door ſchrift, of raadt te geeven.
Deez' leeft door anderen, die doet een ander leeven.

67. *Aan dronke* Jas.

EEn beeſt heeft geen gevoel, zegt gy : is 't zeeker? ja.
Hoe komt dan dat gy ſchreeuwt als ik u eeven ſlaa?

68. *Den Heer van Keiberg.*

DE Keienberger heeft my onlangs doen verſtaan,
Hy zou met vaſte ſchreên op 't loſſe water gaan:
Maar 't hooft wierdt zwaarder dan zyn voeten in het zweien.
Vraagt gy waarom? zyn hooft was vol van groote keien.

69. *Op den E. Heer* Alexander de Bie, *Profeſſor* &c. *t'Amſterdam.*

De Hooge School ſpreekt:

DE Bie op 't hoog hymet zal ſtaag by bloemen marren:
Hier zuigt hy anders niet dan door een lekkre mondt.
Het walgelyke zoet is voor een korte ſtondt.
Myn Bie verkieſt een hof vol flonkerende ſtarren:
Hier zuigt hy honing daar all' d'aardt door moet beſtaan.
De ſtarrekunſt heeft macht om deur de zee te gaan.
De Griekſche Bie moet voor de Bie van d'Amſtel buigen.
Geen nutter Byën dan die heil uit ſtarren zuigen.

70. *Kleene Tryn met hooge ſchoenen.*

TRyn ſlaapt ſlechts half, zeidt zy, en 't is gelyk zy zeidt:
Want als zy ſlaapen wil zal zy ſlechts half te bedt gaan.
Men lacht hier om, en vraagt: hoe wordt dit uitgeleit?
Haar ſchoenen, d'andre helft, laat zy altydt voor 't bedt ſtaan.

71. *Hans Snurker, zeeker kapitein, quam op de leſte Julius met zyn Vaandel voor Amſterdam.*

HAns Snurker quam aan 't Y, voor zoomer zonneſchyn.
Noch quam hy veel te laat om Julius te zyn:
En ook te vroeg om zich tot een Auguſt' te maaken.
De laagen hebben uit als Godt voor 't volk wil waaken.

72. *Beeldt van ſtraffe Michiel, uit marmerſteen gehouwen.*

MEn houdt Michiel van ſteen, 't panneel is voor 't geworint;
Maar 't hoeft niet: want hy toont zich zelf van ſteen gevormt.

73. J. *Vorm, een Juweelhandelaar*, &c.

VOrm handelt met geſteent, zeidt hy, en 't wordt gelooft.
Waarom? hy heeft een ſteen, die leutert, in zyn hooft.

74. *Aan* Jan S.

JAap ſnurkt, hy kent al 't volk; hy weet van elk te ſpreeken;
En 't volk kent Jaapbuur niet: maar elk kent Jaaps gebreeken.

75. *Lichte Styn.*

DIe ſtaadigh ziek zyn heet men bedtreedt, zeidt van Lis.
Styn is gezondt, en toont dat zy ſtaâgh bedtreedt is.

76. *Hans wou geen Chriſtus ſchilderen.*

HAns ſchildert loffelyk, zoo ons de faam verbreidt.
Natuur beſchonk Apel: maar Hans beſchonk zy milder.
[illegible]childert alle ding, behalve godtlykheidt.
Hans is een deugdtlyk man: maar 't is een godtloos ſchilder.

77. *Aan* D. S.

BIdt Godt, dat hy uw neef vernuft en krachten geeft:
Bidt ook, dat Godt uw huis, dat nu in vreede leeft,
Zoo zeegent, dat gy niet by neef om hulp komt weenen.
Wie eigen krachten heeft behoeftze niet te leenen.

78. *Rut was eerſt een broodtbakker, en nu een ſteenbakker.*

RUt bakten onlangs broodt, tot voedtſel van 't gemeen:
Nu bakt hy anders niet, 't is vreemt, dan hardeſteen.
Zoo is hy ſlimmer dan de duivel, zeidt van Aken.
Waarom? de duivel zocht van ſteenen broodt te maaken.

79. *Juffrouw* Sibylle van Griethuizen.

OUdt Grieken pronkte lang met roem van Zanggodinnen,
En met Sibylle, vol van woorden, ryk van zin.
Wie rype herſſens heeft, doet zich van elk beminnen.
Nu komt ons Groeningen een ſchrandre Zanggodin,
En een Sibylle, in een enkel menſch vertoogen.
Wie dubble wysheidt heeft, heeft overgroot vermoogen.

80. *Aan boosaartige Luit.*

IK rym te kort, zegt gy; dat lukt u booze Luit:
Was 't lang, dan melden 't al uw gruwlyke bedryven:
Nu 't kort is, noemt het u niet dan een enkle guit.
Hoe hebt gy 't liefſt', dat ik heel kort, of lang zal ſchryven?

81. *Aart van Tryn.*

TRyn ſlacht haar buuren, zoo zy zeidt, verhaalt haar nicht.
't Is waar, zy ſlachtze: want haar buuren zyn heel licht.

82. *Ruſteloze Tydt.*

DE Tydt heeft groote kracht. door Tydt wordt veel gedaan.
Noch miſt de Tydt een ding: hy weet niet ſtil te ſtaan.

83. *Juffrouw* A. V. Vlak.

IS dit een Vlak? hoe ſchoon moet dan het zuiver zyn!
Wie zulk een Vlak heeft in een kleedt van blaauw ſatyn,
Wordt door geen enkel kleedt, dat zuiver is, bewoogen.
Een kleet met zulk een Vlak bekoort de keurigſt' oogen.

84. *Aan de Eed. Heer* Hendrik Spiegel, *Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam.*

DE looze Vos, zeit Tys, meent ſchoon van bont te zyn.
Neen: Tys uw bont hadt by de Schout een ſchoonder ſchyn.

Vraagt

Vraagt gy, wanneer de Schout uw bont voor 't beſt quam ſchouwen
Toen Meeſter Hans uw vel, om 't bont, met roên wou touwen.

85. *Michiel de ſchilder.*

Ik ZAl yder, zeidt Michiel, voor myn ſchildry doen ſchrikken;
Want ik verſta my beſt op Kerk en Raadthuis ſtikken:
En 't was ook ſchrikkelyk. vraagt gy: hoe kon 't geſchiên?
Elk ſchrikt wanneer hy zyn ſchildryen komt te zien.

86. *Op 't zingen van Juffrouw* A. Raave.

HIer zingt een Raaf zoo ſchoon als iemandt kan gelooven.
Kanary, ſtaak uw zang; ſtaak Leeuwrik uw gequeel:
Want deeze Raave kan u door haar zang verdooven.
Niet bint 'er vaſter dan een overſchelle keel.
Laat zich een ander 't oor door nachtegaalen laave'?
Ik wraak de nachtegaal, om 't zingen van een Raave.

87. *Op zeeker blaauw boekje. Aan Jan Mits.*

VOs en de Preeker zyn hier in een boek gevlyt.
Vos lacht om 't ſchelden: maar de Preeker huilt van ſpyt.
Vraagt gy naar 't groot verſchil van deez' gepaarde mannen?
Vos krygt geſchenken, en de Preeker wordt gebannen.

88. *Aan* M. K. O. *toen* Kromwel *haar gekuſt hadt.*

HEeft Kromwel u gekuſt! liet gy die Kroonpeſt naadren?
'k Zou vreezen dat hy 't bloedt zou zuigen uit myn aadren.
Gy hadt geen noodt, zegt gy, die beul was afgewoedt.
Waarom? zyn balg was vol van Koning Karels bloedt.

89. *Dwarſe Flip.*

FLip is een lompe vent, die niemandt groet, noch wykt;
Maar 't is geen veinzer: want Flip is die hy gelykt.

90. *Aan* T. G.

IK ben een hontsvot, zoo gy zegt : maar 't is gezocht.
Ik zou een hontsvot zyn zoo 'k u hadt voortgebrocht.

91. *Aan Mevrouw* Maria Spiegels, *Gemaalin van den Eed. Heer* Geeraart Schaap, *Heer van Kortenhoef, Burgermeeſter, en Raadt t'Amſterdam.*

HEt water op Parnas quam door een hoef aan 't ſpringen:
Wie dat hier eens van dronk begon op maat te zingen.
Zoo kreeg de dichtkunſt by de Grieken een begin;
Gy hebt uw naam niet van de Duitſche hoef ontfangen:
Maar van de Griekſche hoef, een ſpringbron vol van zin:
Want uwe ganze eſchacht is zwanger van gezangen.
De vaarzen maaken u tot eene zanggodin.
Zoo kan d'aaloude hoef de nieuwe luiſter geeven.
Door 't hoefnat kan de geeſt het lichaam overleeven.

92. *Aan Klaas Key.*

UW lief heeft u, zegt gy, vuur uit uw oog geklonken;
Maar 't is niet vreemt, dunkt u: want minnaars zyn vol vonken.
Neen; 't is niet vreemt dat wy vuur uit uw oog zien gaan;
Want, Klaas, de vonken ziet men meeſt uit keien ſlaan.

93. *Matys en Jooſt.*

DE buffels, zeidt Matys, die worden veel gepreezen.
Ik heb nochtans, zeidt Jooſt, nooit tot uw lof geleezen.

94. *Op Iuffrouw* Anna van Erkel, &c.

DAt Anna Anno was, zy wierdt voor 't jaar gekent;
Nu zal zy eeuwigh zyn: want Anna heeft geen endt.

95. *Aan den E. Heer* L. REINST, *Opperſchout t'Amſterdam.*

DE bank is voor de quaân, en durft ook goên betygen.
Wat raadt? vervalt de bank de ſchelm zal 't quaadt verzwygen.
Behoudtze ſtandt, zoo kan d'onſchuldige niet ſtaan.
De pynbank, dit ſtaat vaſt, is 't beſte van twee quaân.

96. *Kaale Jooſt.*

JOoſt is heel reklyk, hoord' ik hem onlangs verhaalen;
En 't is zoo: want Jooſt toont zich taay in te betaalen.

97. *Geurt de rymer.*

GEurt noemt zyn rym zyn geeſt, en geeft het nicht en neeven.
Geurt leeft noch, en hy heeft zyn geeſt al lang gegeeven.

98. *Geblankette Lys. Aan Hein de ſchilder.*

HEin, gy hebt Lys gemaalt, en houdt haar ſchildery
Voor prinſepaal; gy miſt: uw kennis is verwildert.
Zy heeft het prinſepaal, uw ſtuk is ſlechts kopy.
Waarom? zy hadt haar vel, dat geel is, eerſt geſchildert.

99. *Toen* Kornelis Wittenoom *eenigh euvel aan zyn beenen hadt.*

IK heb onlangs verſtaan dat Witt'noom niet kan ſtaan.
Zyn krachten zyn vergaan: want hy kan niet ver gaan.
Hy heeft geen voeten, om zich licht van d'aardt te lichten.
Vraagt gy hoe 't komt? hy leent zyn voeten aan zyn dichten.

100. *Looy de Hoedemaaker.*

LOoy ſchynt hovaardigh: want hy ſtelt zyn werk in top.
Hy drukt, en 't is een deugdt, het manvolk op de kop.
Hy eert de vrouwen: maar hy haat al die haar voeden.
Looy zorgt allenigh om de mannen te behoeden.

101. *Demokryt en Heraklyt.*

D'Een lacht en d'ander huilt, om 't aardtryk vol van wee.
D'aanſpreeker doet alleen zoo veel als d'andre twee.
Waar deedt hy ooit zoo veel als twee beroemde geeſten?
Hy huilt by 't koude lyk, en lacht op bruiloftfeeſten.

102. *Amintas aan Laura.*

GY zyt myn zon, myn ziel, myn zelf, en 't heeft ook reeden.
Als ik uw byzyn mis, ben ik my zelver niet.
Zoo gy uw oogen ſluit, is d'aardt vol duiſterheeden.
Ik wierdt een zielloos menſch, indien gy my verliet.
Dit is de waarheidt; neen: het zullen loogens weezen.
Waarom? om dat ik u te weinigh heb gepreezen.

103. *Aan* M'. J. K.

DE Rechters zyn als goôn, de Preekers hunne tolken:
Deez' hoên de zielen, die de ziel en 't Recht der volken.
Op zulk een grondtveſt ruſt het oudt en nieuw Verbondt.
Zoo maakt men Mozes Godt, en Aron Mozes mondt.

104. *Jooſt de grutter.*

JOoſt weigert Godt zyn ziel: wilt gy de reeden weeten?
Jooſt hadt zyn ziel, eer dat hy ſturf, in 't meel gemeeten.

105. *Aan* Sara van Erkel.

GY eiſt myn leer te leen; ik kan u licht vernoegen:
Myn beſte leer die 'k leen, leert u naar tydt te voegen.

106. *Aan* Jan S.

IK draag een dief zyn hair, zegt gy, en 't wordt gelooft.
Vraagt gy: waarom? 't is hair van uwe vaaders hooft.

107. *Op een goude trouwpenning.*

DE Mingodt heeft zyn troon op 't aardtryk opgerecht.
Al wat 'er leeft gevoelt zyn heete fakkel branden.
Deez' prikkeltze tot luſt; die dryftze weer tot d'echt.
Niet bindt 'er vaſter dan de kuiſche huwlyksbanden.

108. *Tryn, die ſchoon, loogenachtigh en zwanger was.*

TRyn is als 't koopergeldt met een vergulde randt:
Want zy is vals van hart, en heeft een goede ſtandt.
Hier lykt zy 't geldt weer niet, om dat zy zwaar van'wicht is:
Maar dat Tryn zwaar is komt alleen om dat zy licht is.

109. *Geen roozen voor verkens.*

MAteuwes verg my niet om van Michiel te ſchryven;
'k Wil dat hy uit myn boek, ja uit myn brein zal blyven.
Hy geeft u daaglyks ſtof; ja ſtof van godtlooz' aart.
Een ſtoute landtdief is geen ſteekendt ſchempdicht waardt.

110. *Aan* H. M.

IK vindt geen zeekerheên als ik uw blaân deurzoek.
Uw ſchryven is zoo blaauw als d'omſlagh van uw boek.
Noch vindt ik zeekerheên in uwe blaaden woonen.
Vraagt gy: wat zeekerheên? die uwe zotheidt toonen.

111. *Huwelyk.*

HEt eerſte huwelijk wordt door de min beleit;
Het tweed' is koopmanſchap: maar 't darde dolligheidt.

112. *Pouw, zeeker Predikant, die een muts met oorlappen draagt.*

POuw heeft een oopemondt: maar twee geſlooten ooren.
Waarom? om dat hy ſtaâgh meer ſpreeken wil dan hooren.

113. *Wakkerheidt en Dapperheidt op een zilver ſchildt.*

DE Wakkerheidt is hier met Dapperheidt gepaart.
De ſteeden worden beſt door Raadt en Kracht bewaart.

114. *Alle ding heeft zyn reeden.*

DE zoonen van Guiljam die roemen, waar zy ſtaan,
Dat zy niet anders dan met rijkeluiden gaan.
Het is niet vreemt, zeidt Louw, dat u de rijke lokken:
De paarden tieren beſt in 't byzijn van de hokken.

115. *Toen Mevrouw* Katarina Opcy, *Gemaalin van den Eed. Heer* Kornelis Witſen, *Burgermeeſter, Raadt* &c.

TOen Opcy met haar koets in 't duinnat was gezonken,
Geleekz' een meeremin;
Neen: 't was geen ſtroomgodin:
Maar Venus die de zee by Ciprus deedt ontvonken.
Noch was 'er onderſcheidt:
Want Venus, die ons vleit,
Ontſteekt onkuiſche brandt, en Opcy kuiſche vuuren.
De gloedt der Kuisheidt kan de koude Doodt verduuren.

116. *Toen den Heer* Lodewyk *in Denemarken was.*

GEeft Lodewyk de Zweedt het landt en zee ten beſten?
Ik weet niet: maar hy is in 't Ooſten buiten weſten.

117. *Aart van de Nydt.*

DE Nydt verteert zich half, als zy 't Geluk ſiechts ziet.
'k Wens haar vier oogen, zoo verteert zy heel tot niet.

118. *Toen Hans 't Geluk ſchilderde.*

HAns ſchildert het Geluk: maar 't lykt haar niet met al.
Is 't wel te treffen? neen: 't Geluk houdt zelden ſtal.

119. *Aan* K. L. *die zyn ſchip, zoo hy zeide, zou laaten ſpringen, eer hy zich zou laaten neemen.*

IS wanhoop en geen moedt zoo gy uw ſchip laat ſpringen.
De wanhoop raadt, uit vrees, niet dan vervlockte dingen.
Wilt gy doorluchtigh zyn? verwin, of ſterf vol moedt.
Wie dapper vecht en ſneeft, verlieſt niet dan zyn bloedt.

120. *Op den Heer* P. Garſon, *Rechtsgeleerde.*

GArſon is jongen in de Franſche taal gezeidt:
Is 't wonder dat Garſon dan als een jongen pleit?

121. *Zeeker Engelsman, die de naam van Engelandt heel oudt roemde,* &c.

TOen 't heir der Englen viel quam 't in uw eilandt neêr;
Zoo kreeg 't der Englen naam, en Lucifar tot heer:
Dat ruigt uw Koningmoordt en helſche rooveryen.
Wie booven Godt wil zyn, wil ook geen koning lyen.

122. *Aan Amſterdam.*

WAt doet u aan het Y de Beurs op 't water bouwen?
Om dat de koopluy meeſt op wateren betrouwen.
Men ziet haar ook in 't nat van d'Amſtel met haar voet.
Hier wyſt zy dat de winſt zoo los is als de vloedt.

123. *Elk zyn oordeel vry.*

HEt Oorlog komt, zegt gy, uit d'onderaardtſche gloedt.
Gy miſt. de hel is zelf van 't Oorlog uitgebroedt.
Men kan de hel door deugdt, maar 't oorlog niet doen beeven.
De hel vermoordt de ziel: het Oorlog ziel en leeven.

124. *Sint Paulus Kerk te Londen gebrooken, en zyn beeldt het zwaerdt uit de handt genoomen, onder de regering van Kromwel.*

GY roofde Paulus zwaardt; nu eiſt gy door dit zwaardt
Sint Pieters ſleutel: want een ſchelm is ſtoût van aart.
Gelukt het, zoo zult gy ten hemel willen ſtygen.
Wie 't Godtlyk recht verdelgt, durft Godt ook zelf bekrygen.

125. *Poëet en Orateur.*

MEn kan een Reedenaar en goedt Poëet zyn: maar
Een goedt Poëet is ook een goede Reedenaar.

126. *Neel en Piet.*

NEel is de duivels moêr, al is zy vroom, zeidt Griet.
Is zy de duivels moêr? zoo is 't de moêr van Piet.

127. *Toen den E. Heer* J. J. H. S. Maria Vos, *myn Dochtertje, zeekere goude gedenk-penning aan dwong.*

Myn Kindt ſpreekt:

IK dank u driemaal voor uw penning zwaar van wicht.
Uw mildtheidt heeft geen reeden;
Is 't om myn vaaders dienſt? zyn dienſt ontſtaat uit plicht.
't Bewys behoeft geen eeden.
Gy poogt hem te vergeefs te binden door dit pandt.
Wie vaardigh is tot plicht behoeft geen ſtarker bandt.

128. *Laffe Luit.*

LUit ſtraft nooit quaadt, ſchoon dat de Staat, door ſtraf, beſtaat.
Wie dat het quaadt niet ſtraft heeft ſchuldt aan 't tweede quaadt.

129. *Aan* B. J.

WIe lof van andre ſchryft heeft dubble kracht bedreeven.
De Dichters leeven als zy anderen doen leeven.

130. *Aan*

130. *De dolle Freedrik, Hartog van* &c.

DE dolle Freedrik heeft veel menſcheboedt vergooten;
Nu is hem door een kloot de handt van d'arm geſchooten:
Maar elk vervloekt de kloot. vraagt gy om welk een ding?
Om dat de koegel hem niet dwars deur 't hart heen ging.

131. Kardenaal Granvelle, *by de Werreldtkloot geſchildert.*

WAt doet de Kardenaal dus op de Werreldt zien?
Hy wou de Werreldt graagh als Opper-Vorſt gebiên.
Zyn zucht tot heerſchappy ontziet noch nydt, noch kracht.
De Koning draagt de kroon: maar hy gebruikt de macht.

132. *Aan* N. V. S.

PIet dient geen Schoutampt, zoo gy zegt: want hy heeft niet
Met guits verkeert, noch met die 't volk, door woeker, ſtroopen.
Maakt ommegang met guits bequaam? zoo dient het Piet:
Want hy heeft, naar ik hoor, veeltydts met u geloopen.

133. *Toen den E. Heer* Jan de Brune, de Jonge, *zyn Wetſteen der vernuften aan my vereerde.*

IK dank de Bruin, die my zyn Wetſteen heeft beſtelt.
Wie zou om zulk een ſteen geen diamant verwerpen!
Deez' wet het ſtompe brein, die baart bywyl geweldt.
Geen dierder ſteen dan daar men 't brein op weet te ſcherpen.

134. *Aan* S. N. P. *die haar aangezicht vol zwarte pleiſters,* &c.

GY pleiſtert uwe wang en 't vel is ongeſchonden.
Hadt ik myn wens, gy liet dit werk, en deedt min zonden.
Vraagt gy my wat ik wens, om min te zyn bekladt?
Dat gy uw aangezicht vol zwarte wratten hadt.

135. *Aan* F. D. V.

GOdt ſtelt geen dingen vaſt; want hy wordt veel verbeên:
Of 't bidden is om niet: noch heeft hy vaſtigheên.
Vraagt gy naar vaſt bewijs? 't is weeten en geen raaden.
Godt loont de goên (dit ſtelt hy vaſt) en ſtraft de quaaden.

136. *Hein liet zyn Rymen vergulden.*

WAarom of Hein zyn rym verguldt, daar 't niemandt pryſt?
Een quaâ ſchildry zoekt roem door een vergulde lyſt.

137. *Jan en Luw.*

JAn gy wilt ſtaâgh van d'os op d'ezel, zeide Luw.
't Is waar, zeidt Jan: want ik laat d'os, en kom by u.

138. *Toen den manhaftigen Zeekapitein de handt van zyn arm geſchooten was.*

DE handt van Marreveldt was fel in 't bloedtvergieten.
Dit ſpeet de Doodt, uit vrees dat hy haar 't ſpits zou biên:
Dies heeft zy hem zyn arm verwoedt van 't lyf doen ſchieten.
Wie machtigh is begeert geen machtiger te zien.
Nu vecht hy met zijn hart, om 's vyandts macht te keeren.
Een moedigh hart heeft macht om alles t'overheeren.

139. *'t Is waarachtigh.*

WIe 't bloedigh kruishout mint wordt van Niklaas beſpot,
En zelver mint hy 't hout van 't Britſche hooftſchavot.
Waarom? om dat 'er 't bloedt van Ireton op ſpatten.
Is dat geen Barnebas zoo dier als Chriſtus ſchatten?

140. *Op drie Koningen avont.*

IK wierdt onlangs, door 't lot, een Koning van ontzagh:
Want als ik ſprak begon myn hofgezin te beeven.

Het

Heeft Kromwel geen vermaak in 't heerſchen van een dagh?
Zoo heb ik ook geen vrees, om door zyn bijl te ſneeven.

141. *d'Engel Michael, met Lucifer onder zyn rechte voet, door Pier het hooft afgebrooken.*

PIer heeft het ſteenebeeldt van Michaël onthooft;
Maar Lucifer heeft hy geen enkel lidt ontrooft:
Is dat geen wonder? neen: hoe zult gy dat betoonen?
Goê vrienden ziet men meeſt elkanderen verſchoonen.

142. *Aan* W. D.

GOdt is genaadigh, voor die zich tot deugdt bereit:
Wie op genaade ſteunt, voelt zyn rechtvaardigheidt.

143. *Ooſt-Indien.*

IK zoek geen Indiën, het is te warm van grondt.
Het landt is ongezont: want 't is altydt gezont.

144. *Tys de vrygeeſt.*

TYs vloekt het ketterdoôn, en haat de wreede banden.
Waarom? Tys vreeſt dat hy noch zelf zal moeten branden.

145. *Hardt teegen hardt.*

FOp, gy bepiſt mijn ſtoep, zeidt Neel, uit vuilen aart.
Neel, uwe ſtoep, zeidt Fop, is tot een pishoek waardt.
't Is waar, zeidt Neel, mijn ſtoep laat zich van honden hoonen.
Geen ſtoep, zeidt Fop, of 't is daar ritſe teeven woonen.

146. *Slaapende Kupido.*

HIer ſlaapt de mingodt: want hy kan geen toegang vinden.
De harten laaten zich geen meer door Liefde binden.
Het huwelyk heeft zich tot woekeren geſtelt.
't Hart wordt nu niet gewondt dan door een pyl van geldt.

147. *Overal raadt toe.*

FLip is zoo hardt, zeidt Luit, gelyk een diamant;
En niemant maakt hem week dan Wouter vander Kant.
Luit, acht dit niet voor vreemt dat Wouter zullix doet.
De diamant wordt beſt geweekt door bokkebloedt.

148. *Op 't rymen van Morant.*

HEt rymen, zeidt Morant, wiſt hem veel op te brengen.
Het brocht hem in de kroeg aan 't ſmooken, zuipen, plengen:
Zelt by zoo vuil een hoer als iemandt ooit bezocht.
Heeft hem het rym dan niet zyn inkomſt opgebrocht?

149. *Aan* K. G. N.

AUguſt' hadt in 't begin een gruwelyke borſt:
Daar na wierdt hy tot heil van all' zyn onderzaaten.
De jonge Nero was in 't eerſt een deugdtzaam Vorſt:
In 't leſt wierdt hy tot ſchrik der onderdaan' en Staaten.
Gy volgt Auguſt' in 't eerſt, en Nero in het leſt.
Wie halve wreedtheidt pleegt, gy zyt een dubble peſt.

150. *Kees vondt zyn bruidt by een ander zwanger.*

KEes kreegh een mooie vrouw, die zich nu heel gemaakt vindt.
Vraagt iemandt naar de reên? om dat hy haar vol maakt vindt.

151. *Jas de dief, of half verhangen.*

JAs hoort men ſtaadigh van zyn hoogen afkomſt kallen.
Jas komt van hoog: want hy is deur de ſtrop gevallen.

152. *Chriſtus weent.*

OM welk een oorzaak weent onz' Heilandt zoute vloeden?
Om uwe ziel, o menſch! voor 't rotten te behoeden.

153. *Aan*

153. *Aan* L. G. N.

Wie op zich zelver ſteunt betoont zich overzot.
Wie 't al op anderen laat ſtaan, is machtigh bot.
Nooit moet men heel op zich, noch anderen betrouwen.
De rechte wysheidt weet het middelpadt te houwen.

154. *Aan* B. L. F.

Wie uit de Bybel ſpreckt acht gy voor vroom van aart.
De duivel deedt dit ook; wat ſchat gy hem dan waart?
Nooit wordt men deugdtzaam door het Bybelbladt te leezen:
Of ſtaat dit vaſt? zoo moedt de duivel deugdtzaam weezen.

155. *Op Jems, Engels kapitein, die aan een wondt in zyn dye geſtorven is.*

TOen Jems, door 't ſchut van Tromp, in d'afgrondt was geſtooten,
Sprong hy in 't leereboot en ſmeet 'er Karon uit;
Deez' greep hem naar zyn ſtaart: maar die was afgeſchooten.
Nu vaart die zeeplaag in de helſtroom op vrybuit;
Hier rooft hy zielen: want hy ziet geen Franſche waaren.
Den Brit heeft na zyn doodt noch luſt op roof te vaaren.

156. *Zeekere geleerde met een roodt aangezicht.*

GYs heeft, dit is wat vreemts, zeit Jan, een yzre kop:
Hem heugt van d'oude tydt, van bouwen en verwoeſten.
Hy heeft een yzer hooft, ik kan 't wel zien, zeidt Fop:
Want Gys begint alreê in 't aanzicht te beroeſten.

157. *Aan zeeker quaaker.*

DE duivel komt, zegt gy, de paapſche huizen quellen:
Maar uwe huizen durft hy zich niet teegen ſtellen.
't Is wis dat Satan niet in quaakers huizen waart.
De duivel maakte nooit zyn eigen volk vervaart.

158. *Loſſe Jan.*

JAn was onlangs in 't weſt, en gaf zyn geldt ten beſten;
Neen: 't lichaam was in 't weſt, en hooft was buiten weſten.

159. *Engelſche oſſen hebben groote hoorens.*

WAarom heeft d'Engelſch' os zoo lange hoorenpennen?
Om dat men d'Engelſch' os uit d'Engelsman zal kennen.

160. *Vreede tuſſchen de Witt' en Roode Roos in Engelandt.*

DE Witt' en Roode Roos zyn endlyk zadt gewoedt.
Wanneer? toen zich de Witt' heel roodt bevondt van bloedt.
De Roode weeder wit, door 't oog der onderdaanen.
Geen haatelyker verf dan menſchebloedt en traanen.

161. *Mol, Schouts diender.*

MOl is diefleier, zegt gy, en 't is wel gezeidt:
Niet om zyn dienſten; neen: maar Mol heeft u geleit.

162. *Trommel en Trompet.*

DE Trommel en Trompet ontſteeken 't koude bloedt.
De blooden vechten niet: maar geeven andre moedt.

163. *Jas en zyn wyf.*

DE duivel vaart geen meer in varkens, zegt gy Jas:
Nochtans zoo vloekt uw wyf of zy vol duivels was.

164. *Graavemaaker van de Kerk.*

DE Graavemaaker huilt en ziet ons deerlyk aan.
Zyn neering is, klaagt hy, tot zyn bederf, vergaan.
Vergaan! waarom? hoe komt zyn neering zoo bedurven?
Om dat de Dokter by den Emſter is geſturven.

165. *Reis van Marcelis.*

MArcelis om zyn luſt, door landtkundt, te verzaân,
Deurreiſde heel Euroop: maar Malta liet hy ſtaan.
Hoe quam 't dat hy zich op die grondt niet dorſt begeeven?
Om dat 'er in dit landt geen ſlangen kunnen leeven.

166. *Dronke Vincent, een Juwelier.*

IK handel, ſnurkt Vincent, met paarlen en roobyn;
Ja met karbonkelen. ik kan 't wel zien, zeidt Kryn;
Gy hebt verſchiet genoeg: want om uw waar te toonen,
Zoo draagt gyz' op uw neus, uw voorhooft, hals en koonen.

167. *Aan* P. L. B. *die een ander, op hoop van zyn ampt te krygen, doodt wenſte.*

GY wenſt Marcelis doodt, om naar zyn ampt te ſtaan.
Hier is, ſchoon gy geen bloedt vergiet, een moordt gedaan.
Gy kunt het aardtſche Recht, maar 't hemelſch niet ontloopen.
Wie met zyn hart vermoordt heeft op geen heil te hoopen.

168. *Aan Styn.*

STyn, nu gy zyt getrouwt toont gy u geil van aart;
En laat uw huiszorg ſtaan. ik ben uit luſt gepaart.
Wie dat uit welluſt trouwt doet ſlechts bewys van trouwen.
Waarom? het is niet dan geoorloft hoerhuis houwen.

169. *Aan Lammert de woekeraar.*

O Lammert! dat uw a een o wierdt, in het leezen,
Dan zou uw naam, gelyk uw huis, een lommert weezen.

170. *De Dagh.*

DE Dagh ontſluit het hof der zorgen met het licht.
Geen huis, hoe ryk, of 't is by daagh aan zorg verplicht.

171. *De*

171. *De Nacht.*

DE Nacht ontlaſt het volk, en ſtreelt de matte leên.
De ruſt heeft met de zorg der menſchen niet gemeen.

172. *Roomen en Amſterdam. Aan den E. Heer* Aperus van der Hoeven &c.

WEnſt' Auguſtyn oudt Room' op 't allergrootſt' t'aanſchouwe:
'k Wens Amſterdam zoo kleen als 't immer was te zien.
Wie of men van deez' twee voor 't wonderlykſt' zou houwe'?
Men zou niet min aan 't Y, dan Tiberſtroom beſpiên.
Vraagt gy wie 't loffelykſt' in wonderen zou weezen?
Hoogh Roomen is gedaalt, laagh Amſterdam gereezen.

173. *Aan* J. G. *Mennoniſt, toen hy vraagde, waarom wordt den* Heer van Maarſeveen *met triomf in gehaalt?*

WAarom komt Maarſeveen ons met triomf genaaken?
Hy heeft een heidens Prins een Chriſten helpen maaken.
Maar gy hebt twintig jaar tot zulk een werk van doen.
Wie vaardigh wint, verdient triomf en lauwerhoên.

174. *Toen den E. Heer* Jan de Brune, de Jonge *zyn Jok en Ernſt aan my vereerde.*

IS 't Jok of Ernſt dat Bruin my Jok en Ernſt vereert?
Men proeft 'er zoet en zuur; of wat op d'aardt kan ſchuilen.
Het is geen Jok, maar Ernſt, dat Jok en Ernſt ons leert.
Wy zien geen middelſpoor, wy lachen, of wy huilen.

175. *In 't Stamboek van den E. Heer* Joannes Blazius, *Rechtsgeleerdt.*

DE duitſche dichtkunſt is de pop die ik bemin.
Wie haar zyn tydt opdraaght, verſtrektz' een afgodin.
Zy kan van my niet dan wat tydts te leen verwerven.
Wie dat zyn tydt verdicht zal door zyn dicht bederven.

176. *Toen*

176. *Toen de Blokhuizen, door order van de Wel- Eed. Eed. Heeren* Burgermeeſteren en Raaden *t'Amſterdam, geſloopt wierden.*

Amſterdam ſpreekt:

IK hoef geen Blokhuis; neen: myn waatren zyn myn muuren.
Wie twyffelt, vraagt het heir dat niet by 't nat kon duuren.

177. *Amſterdam.*

ELk haat het Y. waarom? om dat het bloeit. de Tydt
Vergun 't dan voortgang, dat het feller wordt benydt.

178. *Flip de Lombardier.*

WIe geldt van nooden heeft, moet zich by Flip vertoonen:
Deez' trekt van hondertpondt, voor 't leenen, hondert kroonen.
Uw panden blyven borg, al wiſſelt gy van wyk.
De ryke maakt hem arm, en d'arme maakt hem ryk.

179. *Aan Mejuffrouw* Geertruidt Huidekoopers van Maarſeveen.

GY wordt heel blaau, zegt gy, nu gy geen koudt kunt wyken.
Door 't blaau zult gy, dunkt my, de hemel beſt gelyken.
Gy lacht en vraagt: waarom? hoe! weet gy 't niet te raân?
Om dat 'er in uw hooft twee heldre ſtarren ſtaan.

180. *Vraatigheidt, Apteker, Doktoor.*

DE vraat, d'Apteker en Doktoor, zyn drie perſoonen.
Wat onderſcheidt weet gy in deeze drie te toonen?
De vraat verſtrekt de dief; want hy verkort zich veul:
De Dokter, Rechter en d'Apteker dient voor beul.

181. *Aan* J. *die men zegt dat vol duivels ſchynt.*

FLoor zuipt u ſtaadigh uit, zegt gy, en 't is ook wis:
Want Floor betoont dat hy heel duivels dronken is.

182. *Beurs t'Amſterdam ſpreekt:*

ROemt Efezen op haar kerk?
Tyrus op haar ruime haaven?
Babel op haar metſelwerk?
Memfis op haar ſpitſe graaven?
Roomen op haar heerſchappy?
't Is een roem om uit te dondren:
Maar all' 't aardtſch' geweſt noemt my
't Wonder van all' andre wondren.

183. *Aan Alleman.*

HEt Raadthuis geeft, zegt gy, all' ampten aan zyn vrinden.
Dit is geen deugdt: maar plicht. waarom dan bits geſcheldt?
Geen turk, hoe wreedt, of hy zal zich aan bloedt verbinden.
Waar 't bloedt dit recht ontſchiet, daar lydt Natuur geweldt.

184. *Poortſlot ſpreekt:*

IK ben 's ſmits dochter: want ik heb geen moêr gehadt.
Minerf is uit Jupyn, ik uit Vulkaan geſprooten.
Al ben ik overkleen, zoo waak ik voor de Stadt.
Wie veiligh ſlaapen wil vertrouwt op ſtarke ſlooten.

185. *Toen Pouw ceſſie deedt.*

POuw is geharnaſt en hy is geen ſoudenier:
Maar 't harnas is in 't hof geſmeedt van ſchryfpapier.
Hy lacht en ſpot met die ter ſluik gaan naar Viaanen.
Een harnas van papier bevrydt een ſchelm voor maanen.

186. *Aan den E. Heer* B. J.

DE neege Muzen, die de wakkerheidt beminnen,
Zyn dikwyls op Parnas, door Pallas afgepaalt:
Maar gy ontſluit, wanneer gy landtwaarts aaſſem haalt,

Uw

Uw neegen hofſteên voor de neege Zanggodinnen.
De geeſt der kunſten eiſt een onbepaalde lucht.
Hier wordt uw ganſeſchacht door poëzy bevrucht,
Die zy in d'ooren ſtort door hulp der Zanggodeſſen.
Wie dat de wysheidt eert heeft deel aan wyze leſſen.

187. *Aan Zeeuſche Luit.*

GY dreigt my van de key te bruien; 't hoeft niet Luit:
Zoo gy my bruidt, zoo wordt ik van een key gebruidt.

188. *Oorlog baart vreede.*

DEez' zoekt de vreê door tong, die door de ſcherpe deege.
De beſte vreede wordt beſt door de krygh verkreege'.

189. *Aan de ſchatkamer in de Bank van leening t' Amſterdam.*

O Rykdom! gy vertoont ons d'armoedt van de Stádt.
De hoverdy is 't grootſt' bederf der onderdaanen.
Wie zucht niet die dit ziet? te dier is deeze ſchat:
Zy quam door zweeten, en vertrekt weêr nat van traanen.

190. *Loffelyk verdrukken.*

't VErſtandt der wyzen ziet men met geweldt verdrukken.
Is dit geen ſchelmſtuk? neen; 't zyn loffelyke ſtukken:
Want door 't verdrukken van 't verſtandt ryſt hun geluk.
Wie door verdrukken ſterft, de wysheidt leeft door druk.

191. *Piet getrouwt.*

PIet zocht een ryke meidt, die docht hem kan beſt munt ſlaan.
Hy bleef, hier hulp geen raadt, hardtnekkigh op dit punt ſtaan.
Hy kreeg 'er een met munt, die ſpytigh was, in huis.
U heeft hy dubbeldeel: want hy heeft munt en kruis.

192. *Aan* N. L.

DE Spanjaart loont de deugdt, en ſtraft het heillooz' quaadt.
Dit zyn de zuilen daar de troon van 't Ryk op ſtaat.
Gy ſtraft, noch loont: ziet toe. hier is noch hoop noch vreezen.
Wie ſtaan wil moet met ſtraf en loon gewapent weezen.

193. *Toen Laura haar waaier aan Amintas gegeeven hadt.*

DE fakkel van uw oog hulp my het bloedt aan 't kooken:
Nu geeft gy my, 't ſchynt gunſt, uw waeier in de handt.
Is 't om te koelen? neen: want als men vuur wil ſtooken,
Gebruikt men niet dan wint. o oorzaak van myn brandt!
Ontſteekt uw oog myn hart? uw mondt kan 't weeder bluſſen.
Wie dat van liefde ſterft, herleeft door lieflyk kuſſen.

194. *In 't Stamboek van* H. Galama, &c.

DE Dichtkunſt acht men arm: maar 't zeggen heeft geen ſchyn.
Wie alles doet om niet, toont die zich arm te zyn?
Neen: ryker dan de geen die goudt door twiſten haalen.
De Dichtkunſt laat zich met een lauwerbladt betaalen.

195. *Aan* H. M. G.

EY! huil niet om uw wyf dat uw de kaaken douwen.
Gy trouwde haar om glans; haar glans is noch behouwen.
Vraagt gy, waar is haar glans die ik voor andre koos?
In zalfpot, op palet, in vles en poeierdoos.

196. *Kryn gaf zyn huisvrouw een lantaren* &c.

GY zoekt uw huisvrouw licht te maaken, zegt gy Kryn.
Uw huisvrouw, dunkt my, dat liefſt zwaar gemaakt wil zyn.

197. *Malle Freek.*

HEt Laaz'rishuis is hier voor gekken opgebouwt.
Hoe komt dan Freek dat gy u noch op ſtraat onthout?

198. *Het*

198. *Herkomſt van Geldersman.*

VAn waar komt hier de naam van Geldersman, vraagt Douwen?
Van dat hem Hollandt door haar geldt moet onderhouwen.

199. *Aan Margriet Kals.*

MArgriet, uw been is kort, klaagt gy, en 't gaat in zwang.
Ey! zwyg; gy hebt geen noodt, uw tong is weêr te lang.

200. *Babtiſt*, &c.

BAbtiſt miszeidt, misdoet, misloopt; hy kan niet wis doen.
Babtiſt is bitter Geus, en durft nochtans ook mis doen.

201. *Barſe Cent.*

CEnt lacht met die zyn beeldt van marmerſteen laat maaken:
Hy wil naar 't leeven door geen beeldt van marmer blaaken.
Hy hoeft geen marmerbeeldt. waarom niet, vraagde Leen?
De burgers vinden Cent altydt van harde ſteen.

202. *Kees geldtverquiſter.*

KEes geldtverquiſter durft zich zelf een ſteêling noemen,
En 't is een boer, die hier van Slooten is geraakt.
Kees heeft gelyk dat hy zich ſteedeling durft roemen:
Want hy is door 's ſtadtsklok, door 't Recht, ſteêkindt gemaakt.

203. *Hein* T.

HEin lyt geen ezel, zeidt hy, op de Schoutooneelen.
Nochtans begeert hy dat men 't ſpel van hem zal ſpeelen.
Is dat een ezel? neen: wat is het dan, vraagt Tjerk?
Wat zou het weezen; niet: 't is ſlechts een ezels werk.

204. *Klaas hadt zyn tydt verluidt, wierdt klokluier*, &c.

KLaas heeft zyn geldt verluidt, en wordt 'er om geſcheldt:
Nu dat hy luiër is verluidt hy 's Heeren geldt.

Verdient dit werk geen ſtraf? wat zou de ſtraf beduien?
Wie dat zyn geldt verluidt, Klaas windt nu geldt met luien.

205. *Toen* Mevrouw van Beverwaardt *met de Eed. Eed. Heeren* Burgermeeſters *in de Schouburg quam, verzelt van Mevrouwen* Anna van Vlooswyk, *en* Katarina Witſen &c.

VRouw Venus won de prys van Juno en Minerve,
Door drie bevalligheên: maar gy, o Beverwaardt!
Verwint in waardigheidt de glans van Venus verve',
Door twee godinnen van een loffelyker aart.
Vraagt gy: wat zyn 't voor twee die neevens my verſchyne'?
De ſchrander' Anna en d'aanminnige Katryne.

206. *Op de Schouwburg.*

DE Schouwburg is voor 't volk: want zy vertoont hen al
De zeekerheden van 't onzeekere Geval.

207. *Jooſt brocht zyn vyandt door vergift om.*

JOoſt brocht zyn vyandt leſt, door wreedt vergift, om 't leeven.
Hy wou vergeeven, om dat hy niet wou vergeeven.

208. *Aan* H. F.

GY zyt een lierpoëet en ſchryft het treurſpel wetten.
Zoo tergt een harders fluit de klank der hoftrompetten.
Uw les is overlaſt. de Kunſt gedoogt geen pyn.
Het ſpel wil wel bepaalt, maar niet gedwongen zyn.

209. *Aan* L. D. F.

GY hebt de Vegoos ſpel, zegt gy, zoo veel vermaakt
Dat hy 't niet kennen kan: maar dit wordt heel gewraakt.
Eerſt was 't een zyde kleedt, nu is 't gelapt met laaken.
Is dat vermaaken? neen: dit houdt men voor mismaaken.

210. *Matys Aſſeuradeur.*

MAtys verzeekert elk, en houdt zich zelf uit zorg;
Want hy verzeekert zich in 't hof te Kuilenborg:
Daar vloeit zyn huis van wyn, hier dryft de Beurs van traanen.
D'onzeekerheidt van 't weêr verzeekert elk voor maanen.

211. *Voorzichtige Jooſt.*

JOoſt badt den Heer altydt dat hy hem zou bewaaren
Voor een quaadt wyf. nu is hy naar zyn wens gepaart:
Want als hy t'huis komt doet zy niet dan ſlaan en baaren.
Heeft hem den Heer dan niet voor een quaadt wyf bewaart?

212. *Koen de ſnurker.*

NU Koen het leeger volgt, roemt hy zich zelver ſtout.
Is dit bewyzen? neen: 't is niet dan zotte kout.
Die 't leeger volgt is bloô, ja vol van bangigheeden.
Wie ſtout wil heeten moet het leeger teegens treeden.

213. *Op d' Advokaat Zacharias.*

IK zal heel rondt gaan, zegt Zach'rias, als hy pleit.
Ey! gaat niet rondt, heeft Floor hier weeder op gezeidt;
Gaa ſlechts heel recht deur zee, zoo zult gy 't landt genaaken.
Wie dat heel rondt wil gaan zoekt niet aan 't endt te raaken.

214. *Aart van Geurt.*

ALs Geurt zyn kleedt afveegt, is hy heel ſtil, zeidt Zeeger.
Geurt veegt nooit drekhuis ſchoon, en 't is een ſtille veeger.

215. *Zinnelykheidt van Prent.*

DRent kan geen kleedt, zeidt hy, dan 't wollekleedt behaagen;
En 't hoort zoo: want een ſchaap paſt niet dan wol te draagen.

216. *Aan Tacitus.*

GY laſtert Nero, om dat hy 't tooneel verſiert;
En looft Auguſt', om dat hy 't volk wurp voor 't gediert.
Dat lof zal hem veel meer dan Nero 't laſtren ſchennen.
De Vorſten ſtaan ten doel van afgerechte pennen.

217. *Saare en Nel.*

NEl zal niet kindren: want zy is te oudt, zeidt Saare.
Dat liegt gy, zeide Nel, en heeft hier op gewet.
Mit trouwde Nel een knecht van tweemaal zeeven jaare'.
Quam Nel toen d'eerſte nacht niet in het kindre bedt?

218. *Toen den Eed. Heer* Jakob Weſterbaan, *Ridder, Heer van Brandwyk, Gyblandt* &c. *zyn Gedichten aan my vereerde.*

HOe zal ik Brandtwyk beſt bedanken voor zyn blaadren?
Is 't ook met vaarzen? neen: ik ben te dier verplicht.
Poëeten hoort men niet dan met lauwrier te naadren.
Een Glazemaakers rym heeft by geen Ridders dicht.
Ik dank van Brandtwyk voor zyn boek vol braave klanken.
De Dichters danken: want zy dichten ſlechts voor danken.

219. *Aan Paſquyn de Paſquillemaaker.*

PAsquyn, gy volgt Pasquyn die Roomlus Stadt bewaart;
Want gy durft al zoo fel als hy met ſteekdicht woede:
Maar in een ding zyt gy heel ongelyk van aart.
Hy laſtert niet dan quaân, gy ſchryft heel quaadt van goede'.

220. *Rut de ſchilder en zyn wyf.*

RUt hadt Sint Teunis beeldt geſchildert naar het leeven:
Maar Pieter ſchilderde het wyf van Rut hier by.
Wat reeden hebben Piet tot dit bedryf gedreeven?
Sint Teunis heeft altydt een varken aan zyn zy.

221. *Koen en zyn Vaader.*

KOen klaagde dat zyn vaâr heel haaſtigh quam om 't leeven,
Maar door een zinking die hem aanquam op zyn krop.
En 't is gelyk hy klaagt. hoe deedt ze hem dan ſneeven?
Hy glipten van een leer, en zonk juiſt in een ſtrop.

222. *Achtbaarheidt van Koert.*

KOert acht zich 't hooft van 't wyf; 't wyf zet hem hoorens op.
Mach 't Koert beletten? neen: zy kroont haar eigen kop.

223. *Op zilver.*

WAarom is 't zilver bleek? het vreeſt voor 's vyandts laagen:
Want die de geldtzucht heeft durft 't allerwreedtſte waagen.

224. *Op Rut.*

RUt is geſchildert als een zot: maar zonder bel.
't Penſeel is kunſtigh: want het beeldt gelykt hem wel.

225. *Schurfde ſchaapen blaaten het meeſt.*

HEt Schouburgſpel, zeidt Jooſt, komt van den helſche geeſt;
En zelf leert hy een rol daar weeuw' en wees voor vreeſt.
Hy maakt de ruime markt en beurzen tot panneelen.
Vraagt gy: waarom? om 't ſpel van bankerot te ſpeelen.

226. *Aan* D. H. N.

GY ſcheldt het danſen, en weleer was 't goet bedryf.
Beſtraft gy 't om uw ampt? of zyt gy nu te ſtyf?
Verbiê banket en wyn; neen: 't zou uw luſt beletten:
Want gy zyt graagh naar wyn, uw wyf naar hofbanketten.

227. *Onder de regeering* van Kromwel *wierden eenige boeken verbrandt.*

DUs plagh de Paus, in 't eerſt, de boeken te verſlenſchen:
Daar na, o gruwelen! verbranden hy de menſchen.

Hier vreeſt men 't zelfde quaad. 't verſchil is ſlechts in 't kleedt.
Wie hier aan twyfelt, ziet op 't ſterven van Serveet.

228. *Koen en Jooſt.*

KOen piſt aan Jooſt, zeidt hy, en 't zal ook zelde miſſen.
Waarom? Jooſt lydt het dat de honden aan hem piſſen.

229. *Dronke Piet.*

PIet drinkt op zondagh zich heel zadt, zeidt hy, aan wyn.
Viert hy de zondagh zoo? zoo zal 't zyn zondtdagh zyn.

230. *Aan* M.

GY kunt niet ongedoopt in uw gemeente raaken:
Maar gy komt ongedoopt, zegt gy, in 's hemels daaken.
Wie dat dan morſſigh is blyf ver van Mennoos wyk:
Hy achtze klaarder dan de zaal van 't hemelryk.

231. *Toen Amintas van Laura een hart van ſuiker gekreegen hadt.*

DAar is myn hart, zegt gy. o liefelyke loogen!
Nooit waar ik daar myn oor de waarheidt zoo beviel.
Zoo veer als d'alſſem wykt voor Junoos nektartoogen,
Zoo wykt dit hart voor 't uw: maar 't hart daar ik voor kniel,
Wordt weêr verwonnen door uw mondt die my doet branden.
De lippen van een vrouw zyn zoete minnebanden.

232. *Op zeeker boekkamer.*

HIer ziet men overal veel ſchoone boeken ſtaan.
Schoon zynze; wantze zyn noch nimmer op gedaan.
Maar d'eigenaar is vuil. wat maakt hem dan tot ſchanden?
Onuitgeleeze blaân in uitgeleeze banden.

233. *Kees krankhooft.*

KEes krankhooft is onlangs tot Dolhuisvaâr geraakt:
Dit gaat hy, door zyn pen, aan alle menſchen uiten.

Kees

Kees, weet gy waarom 't Recht u vaâr van 't Dolhuis maakt?
Om dat men u bywyl gemaklyk op zal ſluiten.

234. *Een Stoof ſpreekt:*

WIe ziet en zwygt, wordt hoogh geroemt in alle ſteên.
Ik zie dat niemant zie, en weet myn mondt te houwen.
Noch poogt men my het hooft aan pletteren te treên.
Waarom? uit vrees dat ik de meeſte vuil zal ſchouwen.

235. *Toen zeeker Zweedts Heer, t' Amſterdam in 't Stadthuis, de Werreldt vertoont wierdt.*

DE Werreldt lilt van angſt nu haar de Zweedt komt naaken:
Zy vreeſt voor moord, en roof, verkrachten, krygh en blaaken.
Toont gy een Zweedt all' d'aardt? gy hoort het te verbiên.
Men moet geen dief zyn huis noch ſchatten laaten zien.

236. *Toen den Heer van Keyberg, zeekere key in 't veldt gebrocht hadt.*

DEn Heer van Keyberg heeft deez' Key in 't veldt gebrocht:
Dies is 't geen wonder dat hem 't volk hier voor gelooft heeft.
Waarom heeft hy de key zoo ruim een plaats gezocht?
Het is de moeder van de key die hy in 't hooft heeft.

237. *Aan* A. F.

GY trouwt, zegt gy, geen Griet; gy hoort geen Griet te vreezen:
In Vrieſlandt wil elk man heel graagh een Grietman weezen.

238. *Aan* F. H.

KLaar houdt veel van haar zoon, zeidt zy; ja uit de kerf.
En 't blykt: want zy onthoudt haar zoon zyn vaaders erf.

239. *Aan Jan de guit.*

DE boeveklok hoort u zegt gy, en 't is geen jok.
Want hoortze u, zoo is 't een rechte boeveklok.

240. *Verwaande Koen.*

KOen deedt het volk, roemt hy, lang naar zyn ſpel verlangen.
Het volk verlangde noch, toen 't lang was aangevangen:
Ja toen 't meeſt uit was wou 't verlangen noch niet vliên.
Waarom? 't verlangden om iet goedts in 't ſpel te zien.

241. *Godt en goudt.*

EEn letter is 't verſchil van Godt en goudt, zeidt Knyf.
Godt heeft 'er niet dan vier, en 't woordt van goudt wel vyf.
De menſchen zien op 't meeſt. o goddelooze zinnen!
Is 't dan ook vreemt dat veel het goudt voor Godt beminnen?

242. *Afkomſt van Frank.*

FRank roemt zyn afkomſt oudt; en 't kan voor 't oudtſte gaan.
Waarom? zyn afkomſt heeft lang in 's Schoutsboek geſtaan.

243. *Aan den Eed. Heer* P. K. Hooft, *Ridder, Droſt van Muide, Baljou van Goilandt* &c. *toen hy zyn Neederlandtſche hiſtorien geſchreeven hadt.*

UW hooft, o Hooft! was zwaar, hoord' ik u leſt verklaaren.
Nu is uw hooft, ik zie 't, verloſt van zwaarigheidt.
Wie dat bezwangert is raakt endelyk aan 't baaren.
Uw boek komt niet in 't licht door godt Vulkaans beleit,
Als Pallas uit Jupyn: maar door de hulp der pennen.
De kindren van het Hooft zyn licht aan 't ſchrift te kennen.

244. *Verſpeelt is verſpilt.*

WIe dat zyn geldt verſpeelt behoudt niet voor zyn darm.
Verſpeelt komt van verſpilt: wie dat verſpilt wordt arm.
Vraagt gy hoe dat men 't geldt verſpillen kan men troeven?
Men handelt 'er altydt met heeren, hoeren, boeven.

245. *Aan Koert een lompige rymer.*

IK raap mijn dicht, zegt gy, 'k ontkent: maar is 't genoomen
En kunſtigh; Koert, zoo is 't niet uit uw boek gekoomen.

246. *Tryn de ſluikhoer.*

HAns ſchildert Tryn gelyk een hoer, en heeft geen blyken.
Hans treft nooit vrouvolk wel: maar Tryn heeft hy doen lyken.

247. *Hovaardige Knier.*

KNier boeit zich zelf met goudt om 't hooft, om hals en handen.
Een goude boeien klemt veel meer dan yzre banden.
Want d'yzre krygt men licht door dwang van tierany.
Geen ſlaaffer boeiens dan in klem van hoverdy.

248. *Aan* F. G.

WIe ſtout durft vechten wordt voor vol van moedt verbreit:
Maar al wat moedigh heet is enkle dolligheidt.

249. *Fop en zyn lichte wijf.*

FOp ſlaat geen verken, om dat hy het ſpekvleis haat.
Hoe komt dan dat hy Giert, zyn wyf, zoo dikwyls ſlaat?

250. *Gierige Kees.*

KEes wou, om dat de koſt veel koſt, niet langer leeven;
Maar toen hy docht: men ſterft niet zonder geeſt te geeven,
Bondt hy zyn keelgat toe. waarom gedoodt door touw?
Om dat hy zonder geeſt te geeven ſterven wou.

251. *Onderſcheidt van bankerotten.*

VEel vaaren bankerot, als 't weer hun goedt doet blyven.
Jan heeft zyn geldt verſpeelt door kaartbladt, ſteen en ſchyven;
Ja hy verſpeelde leſt zyn huis en eigen beeldt.
Wie bankerot vaart, Jan is bankerot geſpeelt.

252. *Zeeker oudt vryer, die lange lubben pleeg te draagen.*

TYs heeft tot trouwen, noch tot min, zegt hy, geen geeſt;
Maar 't is niet vreemt: want Tys is lang gelubt geweeſt.

253. *Botte kryn.*

EEn die geen brein heeft is halfzaaligh, zegt gy, Kryn:
Zoo zult gy, ſchoon gy nooit in kerk komt, zaaligh zyn.

254. *Jas ſturf op de wegh naar 't Spaa.*

JAs trok onlangs naar 't Spaa, om weeder te geneezen:
Hy rende vroeg en ſpa, om aan het Spaa te weezen:
Maar eer hy 't Spaa genaakt, quam hem de doodt te naa.
Hy reiſde naar het Spaa, en quam die reis te ſpaa.

255. *Naam van Parys.*

PArys ontfangt zyn naam van Paradys, zeidt Leen.
't Is zeker: want Parys is 't Paradys der ſteên.
Gy miſt. Parys, dunkt my, ſchynt Paris 't naaſt' te raaken.
't Heeft ſlechts verſchil in d'Y: maar geen verſchil in 't ſchaaken.

256. *Marmerkoelvat van den E. Heer* Eraſmus Scharlaaken, &c.
Aan Anna van Erkel, *zyn huisvrouw.*

UW koelvat wordt gevat van koele meereminnen;
Veel ſcheepen zyn door haar gezang in zee geſtrandt:
Maar wie haar wyn genaakt, lydt ſchipbreuk op het landt.
De wyn is machtigh om de herſſens t'overwinnen.
Wie voor zyn geeſten vreeſt heeft nooit genoegh gevreeſt.
Gy lacht, en zegt; de wyn verſtarkt de zwakke geeſt:
't Is waar: maar overvloedt doet ſchrandre herſſens dwaalen.
Wie wys wil blyven moet de gulzigheidt bepaalen.

257. *Gees en haar dronke man.*

GEes is een zwakke vrouw, daar alleding aan ſchort.
Zy quam nooit uit de kraam, of z'is weer ingeſtort.
Haar man, die haar bemint, ſchynt andre ziekt' te ſchorten:
Want hy kraamt nimmer, en men ziet hem ſtaâgh inſtorten.

258. *De Koning* van Angolen *door zyn baſtert neef verraaden* &c.

ANgoolen is verraân door een vervloekt gebroedt.
Wie veiligh heerſen wil verbant zyn baſtertbloedt.
Een nodigh quaadt beſchermt de Vorſten voor iets quaaders.
De Staatzucht maakt bywyl het baſtertbloedt verraaders.

259. *Giert was met het kint en wiſt 'er geen vaader* &c.

GIert gaat niet licht naar 't landt, zeidt zy, en 't is ook waar.
Zy kon niet licht heen gaan: want Giert bevindt zich zwaar.

260. *Nel en ſpytige Tryn.*

NEl gaat haar gal af, door een drank, zeidt dokter Bondt:
Maar Tryn is galligh en zy looſtze deur haar mondt.

261. *Giel vuilbek.*

GIel ſtort zijn vuilnis in geen ſchuit, laat hy zich hooren.
Waar dan? hy ſtort het uit zyn mondt in yders ooren.

262. *Gulzige Cent.*

CEnt houdt de Paasdagh voor zijn dagh; maar 't is vermeeten.
Of zoo 't zyn dagh is, zoo zal 't beſt een hondtsdagh heeten.

263. *Rem kleedt zich al rymende.*

REm rymt, als hy zich kleedt, om niet lang leeg te weezen.
't Zou beeter zyn dat hy zijn Vaader ons wou leezen:
Zoo kleeden hy zijn ziel gelyk hy 't lichaam kleedt.
Hy kleedt zich ongerymt die Godt door 't rym vergeet.

264. *Elk*

264. *Elk zyn keur.*

DEez' diamant heeft Floor voor duizentpondt gekocht.
Wat is 't? een ſtukje glas daar glans in wordt gebrocht.
Floor wou veel liever doodt, zeidt hy, dan zonder ſteen zyn.
Dat zotheidt ziekte was het gaſthuis zou te kleen zyn.

265. *Metaale buſſen in de zaal van den E. Heer* Hans Bontemantel *Scheepen en Raadt t' Amſterdam.*

HIer is 't geſchut gereedt om kruidt en loodt te braaken.
Waar toe dit oorlogstuig? 't is vreed' in Neederlandt.
Wie niet verraſt wil zyn moet in de vreede waaken.
Het zwaardt is in de ſcheê, en 't harnas aan de wandt;
Niet om te pronken; neen: maar om gereedt te houwen.
Gedwonge vrindtſchap moet men niet te veel betrouwen.

266. *Elk moet zich zelf kennen.*

RUt kleet zich naar de tydt, en 't is heel wel verzint.
't Bevaare bootsvolk maakt de zeilen naar de wint.
Ik min het warmendt kleedt, ſpyt koudt en heete vlaagen.
Het dier moet luy zyn dat zyn wol niet zoekt te draagen.

267. *Kupido een blindt kint.*

KUpid' wordt als een kindt dat blindt is afgemaalt.
Waarom? om dat een kindt dat blindt is lichtlyk dwaalt.
Dies is 't niet vreemt, dat die hem volgen 't ſpoor verliezen.
De minnaars zyn meeſt kindts, en blindt in hun verkiezen.

268. *Het noodigſte hoort voor te gaan.*

TJerk heeft van als, zeidt hy: maar 't beſt ſchynt hem t' ontbreeken
Wat of dat is? een tong om waarheidt meê te ſpreeken.

269. *Alleding wil niet gezeidt zyn.*

IK zeg niet dat gy deugdt, noch dat gy niet veel ſtuit.
Uw man, dit zeg ik, broeit een anders eiren uit.

270. *Aan* G. N.

AL wat ik rym, zegt gy, moet ik van andre weeten.
Ik rym, en 't is ook waar, dat gy uw moeder ſmyt.
Ik rym dat gy weleer in 't tuchthuis hebt gezeeten.
Ik rym dat gy uw Vaâr zyn bankerot verwyt.
Zulk rymſtof raap ik: want dit is al lang geſchreeven.
Wie dat de waarheidt raapt heeft kleene zondt bedreeven.

271. *Michiel en Jan.*

MIchiel, gy zyt, zeidt Jan, een dol en dronke gek;
Ja een Selenus die ik t'huis droegh op myn nek.
Wat dier dat gy dan zyt behoef ik niet te vraagen.
Waarom? Selenus laat zich van een ezel draagen.

272. *Aan Niklaas* &c.

NIklaas, gy vraagt my of ik noch al vaarzen maak.
De leedigheidt, dunkt my, is een vervloekte zaak.
De luſt beſtelt my ſtof, of 't brein zou heel verwoeſten.
Als 't gladde yzer ruſt begint het heel te roeſten.

273. *De Huisvrouw van Mel voor Pallas geſchildert.*

MEl zeidt, zyn huisvrouw hoeft voor Pallas niet te wyken.
Stondt hy hier by, dunkt my, dan zou zy 't beſt gelyken.
Waarom dan beſt? ey zeg: dit bidt ik u Mary.
Om dat vrouw Pallas meeſt een Uil heeft aan haar zy.

274. *Op* G. F. *van* M.

DE maaker en dit ſpel zyn eens in grillen, ja
Zyn rijm is als zyn gang, ook ſtyf van Podagra.

Van Podagra? gy miſt: dat wordt niet wel getrokken.
Is 't rym gelyk zyn gang? zoo is het ſtyf van pokken.

275. *Aan den E. Heer* Mr. Kornelis de Vries, *Geheimſchryver t'Amſterdam.*

WIe dat naar eerdicht ſtaat, is vol verwaande driften.
Een loffelyk bedryf wordt door zich zelf verbreit.
Ik hoor niet liever dan 't geraas der laſterſchriften.
Al waar 't Geluk verſchynt, verſchynt de Nydigheidt.
Wel leeven leevert ſtof aan bits' en bittre pennen.
De lauwren houden ſtant ſchoon 't onweer blixems baart.
De Nydt is vinnigh: maar te zwak om d'eer te ſchennen.
Zoo wordt men door de Nydt de werreldt deur vermaart.
Dit ſpook verwekt my nooit, door laſteren, tot tooren.
't Bemindt Geluk en Nydt zyn in een uur gebooren.

276. *Kryn goedthals.*

't SChaapſcheeren zal eerlang beginnen, zegt gy Kryn.
Is 't zeeker? zoo zult gy het eerſt geſchooren zyn.

277. *'t Wapen van Maarſeveen is een wildt zwyn.*

VOert Maarſeveen een zwyn, zeidt Lou, dat kan niet gaan:
Maar zoo 't een ezel voert, zoo zal 'er Lou in ſtaan.

278. *Schryfpen.*

EErſt vloog ik deur de lucht: nu vlieg ik langs papieren.
Ik vlieg het veerſt' en wydſt' nu andre my beſtieren.

279. *Aan* G. O.

NOoit moet men quaadt, zegt gy, van Gys die doodt is ſpreeken.
Waarom durft gy dan ſtaâgh van Judas 't quaadtſte preeken?
Heeft hy zyn Heer verkocht? deez' heeft zyn heer verraân.
De ſchelmen moeten ſtaâgh ten doel der tongen ſtaan.

280. *Arme hovaardigheidt.*

IK wordt omringt, zeidt Hans, van allerleie luiden.
Men volgt my ooſt en weſt, van 't noorden tot in 't zuiden.
Myn eerſleep tergt het hof: maar wat zeidt Harmen Trek?
De raave volgt een kreng: de vlieg een menſchedrek.

281. *Bittere Flip.*

FLip braakt geſtaadigh gal: wat of hy dan in 't zin heeft?
Een vat, gelijk gy weet, geeft uit wat dat het in heeft.
Nochtans roemt hy zich zoet, en houdt het ook voor wis.
Wie alſſem zoog, weet niet dat galdrank bitter is.

282. *Toen* Henriette, *Koningin van Engelandt, t' Amſterdam met Vertooningen vereert wierdt.*

VErander uw tooneel, de Koningin is 't zat:
Of toon haar meeſter Pijm gekeetent op een radt.
Door zulk een ſpel zult gy haar wraak, door d'oogen, laave'.
Het vlees der ſchelmen paſt tot aas van krey en raave.

83. *Toen den Eed. Heer Burgermeeſter* Hendrik Spiegel, *t' Amſterdam dier tydt voorzittendt Burgermeeſter, Mevrouw* de Princes Doüariere van Oranje *geleide.*

HIer ziet men Spiegel by de moeder van Naſſouwe:
Die hy als voorſt' der vier deur Amſterdam geleit.
Op zulk een grondtſtyl durft de Stadt haar voorrecht bouwen.
Niet ſtaat 'er vaſter dan een loffelijk beleit.
Wie voor zich zelver zorgt, hy zorgt voor d'onderzaaten.
Een die 't gemeen bewaakt verſterkt de krácht der Staaten.

284. *Aan* Adriaan F. *toen Cent zyn fakkel geſtoolen hadt.*

CEnt ſtal uw fakkel: maar zyn ſtoutheidt ſchynt te duiken.
Waarom? hy durftze niet by daagh op ſtraat gebruiken.

285. *Onbeleefde Niklaas.*

NIklaas is hardt van kop en taay van vel, zeidt Luit.
Wat is hy dan? een bok: maar in een buffels huidt.

286. *Aan* T. H.

WIe dat Godt help u zeidt, zegt gy, heeft zondt bedreeven.
En 't is ook zondt: want die dit zeidt zoekt niet te geeven.

287. *Aan* S. J.

'k ZAt op een ezel, laat gy door uw aarswis weeten.
Gy ſchryft, gelyk men zegt, niet zoet: maar zot van aart.
Het zou een ezel zyn hadt ik op u gezeeten:
Want gy zyt, als gy rydt, een ezel op een paardt.
Ik rep niet dat uw wyf in 't Spinhuis wierdt gedreeven.
Ik zeg niet dan dat gy van 't Y gebannen zyt:
Gy hadt, om geldt, voor 't hof en teegens 't hof geſchreeven.
Geen zwaardt hadt macht op u, riept gy, in deeze ſtryt;
En 't is de waarheidt: vraagt gy my naar wiſſe blijken?
Een buffel heeft een huidt die voor geen zwaardt zal wyken.

288. *Aan* M. *de plaatſnyer, toen hy Meeſter* S. G. *zou ſnyen.*

NU gy u needer zet om loſſebol te raaken,
Zoo mydt zijn voorhooft wat, of 't beeldt wordt niet volſneên.
Gy zult 'er 't yzer, dat nu ſcharp is, ſtomp op maaken.
Waarom? in 't voorhooft leit een harde keizelſteen.

289. *Alleding heeft zyn waarom.*

FIlips verzeekert al zyn ſcheepen; zelf zyn lyf;
Ja hy verzeekert ook zyn huizen: maar zijn wyf
Verzeekert hy noch niet voor 't rooven van de Doodt.
Waarom toch? zy is oudt, ja leelyk, doof en ſnoodt.

290. *Kettery is haatelyk.*

NU d'eene Kerk hier d'aâr beticht met kettery,
Zal 't beeter zyn, zeidt Leen, dat ik die zondt vermy.
Hy deedt ook zoo hy zey. waar liet hy dat aan merken?
Hy bleef, om niet verdoemt te zyn, uit alle kerken.

291. *Aan* H. G.

UW vaarzen, zegt gy, dat op vaſte voeten ſtaan.
't Is waar: want dieze leeſt bevindtze ſtram in 't gaan.

292. N. *ſpreekt:*

IK wierdt door kleene groot, nu weêr door groote kleen.
De rijke vechten niet. de moedt is by 't gemeen.

293. *Aan* J. van Vondel, *toen hy my vraagde of ik de Bruidegom zou zyn* &c.

IK zoek myn eenigh kindt geen ſtiefmoêr op te dringen;
Ik weet van Junoos wrok: want Herkles groot van moedt,
Kon twaalef monſters, maar geen enkle ſtiefmoêr dwingen.
Een booze ſtiefmoêr mint niet dan haar eigen bloedt.
Myn zucht tot kindt en kunſt gedoogt geen twiſt om 't ſtreelen.
Het tweede huwlyk baart vervloekte huiskrakkeelen.

294. *Op Mercelis van* H.

MErcelis ſchat zyn hooft op duizentpondt aan geldt;
En 't is 't ook waardigh: want 't is lang op prys geſtelt.
Waarom? om dat hy 't Landt door raaden wou verraaden.
Veel ſchat men om hun deugdt: deez' om zyn booze daaden.

295. *Aan* E. O.

ENkhuizen roem niet meer op 't munten van uw geldt;
Het Y ſlaat beeter munt, ſchoon 't nimmer ſtempel ſtelt:

Dies zeg niet dat het ſlaan aan u alleen vergunt is.
't Is zeeker dat aan 't Y, zeidt elk, de rechte munt is.

296. *Aan zeekere* P. *die zich niet wou laaten ſchilderen.*

GY wilt niet afgebeeldt, 't is, zegt gy, hoogverdy.
Een die zyn heer bevecht, is daar iet needrigs by?
Gy zoekt door 't weigeren uw roem in top te trekken.
De kap kan 't lichaam, maar geen hooverdy bedekken.

297. *Floor loskop.*

FLoor heet de Dichters zot, en 't blykt aan hun bedryven.
Waarom? om dat zy Floor zyn zotheidt niet beſchryven.

298. *Flip ſchilderde veel tydts ſtrûikroovers* &c.

IN rooveryen, op 't panneel, toont Flip zyn geeſt;
Maar 't is niet vreemt: zyn vaâr is Lombardier geweeſt.

299. *Hein vocht met zyn zuſter.*

HEin beet zyn zuſter in haar arm, tot ſchrik van 't huis:
Hy heeft haar vleeſelyk bekent, en bleef noch kuis.

300. *Toen Jellis brandtſtichter in de boskruidtmeulen quam.*

STaa, Jellis, ſtaa, ey! ſtaa, begeef u niet by 't kruidt.
Uw boezem is vol vuur. daar 't vuur is wil 't ook uit:
Dat toont gy door uw handt, die dorp en ſtadt deedt blaaken.
Brandtſtichters moeten 't kruidt niet al te dicht genaaken.

301. *Aan* T. K.

GY vloekt, om dat ik 't beeldt van Chriſtus ſtel veur 't bedt.
Gy toont een Venus beeldt, een hoer die u beſmet.
Het myn verwekt tot deugdt, het uw tot geile minne.
Wat d'oogen eerſt ontmoet kan ons gemoedt verwinne'.

302. *Aan* D. W.

DE ziel die ſlaapt, zegt gy, als zy het lyf begeeſt.
t Is loogen: maar de uw die ſlaapt nu zy noch leeft.

303. *Ryk.*

ALs Ryk iet pryzen wil blyft hy 'er ſtaagh in ſteeken.
Waarom? om dat hy niet dan quaalyk leerde ſpreeken.

304. *Jakobus, Koning van Engelandt, Schotlandt, Ierlandt* &c.

ELisbets ſterven hulp Mariaas zoon aan 't ſtygen.
Hy heeft zyn troon bekleedt tot heil van d'onderzaat.
Zyn groote gaaven deên Auguſtus roem verzwygen.
Hy ſtutten 't algemeen door wakkerheidt en raadt.
Hy hitſt' nooit krygsvolk aan in buur, noch eigen Ryken.
Een Vorſt die wys is poogt het vuur des krygs t'ontwyken.

305. *Aan zeekere oproerige* P. *die geen ſnaarſpel, noch orgel in de kerk wou hebben.*

TOen Sauwel toornigh wierdt, deedt hem het ſpel bedaaren:
Maar gy wordt toornigh door het ſpel van pyp en ſnaaren.
Verkeerde Sauwel geeft de reeden toch gehoor.
Wie alle hulp ontzeidt daar is het Dolhuis voor.

306. *Op Vianen.*

VIanen lacht wanneer de Beurs aan d'Amſtel ſchreit.
De zeeſtorm is het veldt daar zy haar vrucht af meit.
De doodtſlagh van het volk doet haar in weelde leeven.
Veel worden door de val van anderen verheeven.

307. *Koning, of Tiran.*

EEn Koning heeten eerſt Tiran by 't volk en Raadt.
Nu is 't een andre naam: maar 't blyft het zelfde quaadt.

308. *Goudt-*

308. *Goudtgewicht.*

DE Goudtgewicht ontdekt de dievery van 't goudt.
Zy eiſt geen bloedt; maar geldt: men paait haar als de Schout.

309. *Niet om ſnel: maar om wel.*

MArinus rymt heel draa, laat hy aan yder weeten;
En 't is de waarheidt: maar het is weêr draa vergeeten.
Piet rijmt heel traagh, zeidt hy; en 't valt hem vry wat bang:
Maar herſtooft rot niet licht. wat langzaam groeit duurt lang.

310. *Eikeboom.*

EEn eikeboom houdt ſtant: haar telgen zwaar van hout,
Beſtellen 's winters warmt', en in de zoomer koudt.
Het bladt belet de zon. de vlam kan 't bloedt ontſteeken.
Wie d'eik wil roemen, moet haar roem tot tweemaal ſpreeken.

311. *Scheele Gees.*

GEes ſcheeloog is een wyf dat niet veel neering maakt.
Zy weet nochtans, zeidt elk, wel met de bek te ſpeelen.
Waarom wordt ſcheele Gees van alleman gewraakt?
Om dat zy 't ſcheel, met al wie geldt biedt, zoekt te deelen.

312. *In de tuin van den Heer* Jean de la Fontaine, *in 't gezelſchap van vyf Mariaas, aan Juffrou* Maria Kuiſten, *zyn huisvrouw.*

HOe! vyf Mariaas in een huis?
Men vondt 'er niet dan drie by 't kruis:
Wat zyn de reên? ey laatze weeten!
Daar was te vaſten, hier te eeten.

313. *Vuile Neel.*

NEel kreegh leſt ſlaagen van een Chriſten, zeide Saar;
Nu woont zy by een Joodt: hier heeft zy geen gevaar.

Waar

Waarom heeft zy geen quaadt van Jooden te verwachten.
Om dat het Joodtſche volk geen verkensvlees moet ſlachten.

314. *Gierige Louw de Printafzetter.*

LOuw zet veel Printen af, zeidt hy, en zonder ſmetten.
't Is waar: maar Louw is beſt in menſchen af te zetten.

315. *Mees aan Jan.*

AL die de Beurs betreên, zyn dat niet van de vroomen?
Ik weet niet: maar ik weet dat zy voor koopluy koomen.

316. *Venus, of Veen is.*

VRou Venus meen ik dat Vrouveen is, naar ons landt:
Want Venus weet men, als al wat dat veen is, brandt.

317. *Martyn en Piet Viſch, twee zottebollen.*

MEn hoort Martyn en Piet altydt naar viſſchen heeten.
Wat dunkt u van deez' twee? dat zou ik gaaring weeten.
Martyn is bot, om dat hy zulk een plattert is.
Maar Piet, zyn volle neef, dat is een botter viſch.

318. *Toen* K. G. *Regent van't Spinhuis wierdt.*

KRijn Ritſaart is tot in zijn hart verblijdt, zeidt Jan:
Want hy komt op de trap van Spinhuis-vaâr te ſtijgen.
Heeft hy hier zin in? ja. wat reeden heeft hy dan?
Om dat hy nu zijn keur van hoeren hoopt te krijgen.

319. *Jas de Schuitevoerder.*

JAs zeilt, noch ſtuurt: maar roeit, waar dat hy met zyn ſchuit vaart.
Hy vaart door 't roeien wel, gelyk hy zelver melt.
Een ander man wordt arm, wanneer hy achter uit vaart:
Maar Jas vaart achter uit, en wordt heel rijk van geldt.

320. *Amintas aan Laura, toen hy haar onverhoedts in 't oog raakte,* &c.

STrak heb ik vuur, zegt gy, uit uw gezicht geklonken.
Dat is geen wonder: want uw oogen zyn vol vonken;
Ja vonken daar gy 't hart uit deeze borſt door trekt:
En zelver zyt gy koudt. vraagt Laura naar de reeden?
Uw hart is ſtaâgh met twee ſneeuwbergen overdekt:
Maar waaren 't bergen van wit marmer, als uw leeden,
Dan zoum' 'er vuur uit ſlaan dat Venus vuuren tart.
Wie vuur in d'oogen heeft vereiſt ook vuur in 't hart.

321. *Hermanus eerſt Barbier nu een Waardt.*

HErmanus de Barbier is nu een Waardt geworde'.
Is dat niet ſchandelyk? in 't minſte niet, zeidt Jorde;
Barbier en Waardt verſcheelt: maar 't werk heeft niet veel keurs
Eerſt ſchoor hy 't volk het hooft, nu ſcheert hy hen de beurs.

322. *Giel aan Flip.*

DE Nyl eert beeſten, zoo Matys aan yder zweert.
Giel, komt Matijs hier eens, hy wordt dan ook geëert.

323. *Op zeekre ſtiefmoêr.*

DE naam van ſtiefmoêr ſchijnt uit ſtyfmoêr eerſt t'ontſtaan.
Waarom? wie ſtiefmoêr is betoont zich ſtyf in 't ſlaan.

324. *Aan den Eed. Geſtr. Heer* Joan Huidekooper van Maarſeveen, &c. *Ridder, nu Scheepen t'Amſterdam.*

GY noodt my in het veldt om 't veldthoen te verſchalken,
En haas te jaagen, die gy endlyk achterhaalt:
Ik volg noch vlugge hondt, noch ſcherpgebekte valken.
Al waar men zweet voor geeft wordt veel te dier betaalt.
Ik leen mijn voeten niet om naar het wildt te loopen:

Zoo

Zoo zyn mijn vaarzen niet verleegen om een voet.
Een voeteloos gedicht heeft nooit op roem te hoopen.
Ik zoek het ſchuwe wildt, dat gy in 't veldt op doet,
Te vangen op uw diſch, en makkelyk te eeten.
Wie in de ſchootel jaagt, zal vangen en niet zweeten.

325. *Jool de geldtverquiſter*, &c.

JOol leert boekhouden, om naar Indiën te vaaren:
Want hy verteert, aan landt, zyn geldt in Bacchus waaren.
Ik weet hem beeter raadt: boekhouden is om zunſt.
Jool leert geldt houden: want dat is de rijkſte kunſt.

326. K. *Veering en Lukas.*

WAarom draagt Tryn altydt twee maanen, vraagden Veering?
All' uithangborden zyn, zeidt Lukas, naar de neering.
Zy hangt twee maanen uit. kunt gy dit niet verſtaan?
Tryn wiſſelt meer van man dan 't lichaam van de maan.

327. *Geurt en Gooſen.*

DE doodt zal zich niet licht, zeidt Geurt, by guits begeeven.
Geurt, zoo dat zeeker is, zoo zult gy noch lang leeven.

328. *Beeldt van de Liefde ſpreekt:*

ELk mint my; ja 't is vreemt dat ik noch niet geſchaakt ben;
Niet om myn deugdt: maar om dat ik van goudt gemaakt ben.

329. *Op 't ſpringen van de Kruidttooren tot Delft.*

De Stadt ſpreekt:

TWee Donderdaagen heb ik in een week gekreegen.
Mijn Maandagh wierdt, o ramp! mijn tweede Donderdagh.
Is 't zeegen als men wint? dit 's een vervloekte zeegen:
Want deeze kreeg haar naam door eene donderſlag.
Wie 't hoort verſchrikt en ſchreit: wilt gy de reeden weeten?
De donder heeft my op dien dagh ter aardt geſmeeten.

330. *Koen de nachtlooper.*

KOen komt by nacht op ſtraat, zeidt hy, en weet te zien.
Dat hoort zoo: want een uil weet beſt by nacht te vliên.

331. *Toen Mardijk d'eerſtemaal overging. Aan* Jan Heimenſz. Kock *Krijgsbouwmeeſter, &c.*

IK heet Mardijk, om dat ik mar in 't overgaan:
Hier by Marsdyk, om dat ik als een Mars durf kampen.
Die my geboeit heeft draagt bebloede lauwerblaân;
Wie roem door zeege krijgt, ik krijgh myn roem door rampen.

332. *Grel de reederyker.*

GRel ſpeelde voor Suzan: maar hy heeft, zeidt Vermoer,
Meer naar een lichte vrouw dan naar Suzan geleeken.
Hoe quam het by dat hy de ſchijn hadt van een hoer?
Grel hadt zich in het kleedt van Neel zijn wyf geſteeken.

333. *Aan zeekre Auguſtiner munnik,* &c.

LEert Auguſtinus bend', deez' is voor Godt gebooren,
En die voor Lucifar? dat heb ik nooit doen hooren.
Zoo gy dat leert, zoo is uw leer om 't quaadt te voên.
Godt wil al wie hem wil: zijn rijk is voor de goên.

334. *Toen de Zweeden Funen verövert hadden,* &c.

DE Funnen, zegt men, dat de grootſte dronkers zijn:
Maar dronken zy, door 't zwaart, het Zweetſche bloet voor wijn,
Dan was 't een heldendronk, die loffelyk zou klinken.
Dat 's op gezondtheidt van zijn landt en Koning drinken.

335. *Aan zeekere Stadt in* &c.

UW krygsvolk koſt te veel om 't kuſſen te behoên.
Geeft 't preekers rot de helft, zoo hebt gy 't niet van doen.

Zoo

Zoo zal het graauw 't bedrijf van 't Raadthuis nimmer haaten.
Wanneer de preekſtoel wil behoeft men geen ſoldaaten.

336. G. Geeſt Kapitein.

't Waardt is my aan de zy gewoſſen, zeidt van Geeſt.
Hy liegt niet: want het is nooit van zijn zy geweeſt.

337. *Nijdige zijn ongelukkigh.*

RUt gy benijdt elkeen: maar gy zijt niet benijdt.
Hoe komt dat? om dat gy dat luk niet waardigh zijt.

338. *Aan* D. V. E. N.

HY heeft heel ſtout geweeſt, die eerſt in zee dorſt gaan.
Noch ſtouter die op zee zijn vyandt niet durft ſlaan;
Want zulk een durft zijn eedt, in ſpijt der galg, verpletten:
Noch ſtouter die 't niet ſtraft: want deez' breekt eedt en wetten.

339. *Voor* N. van G. *op zeekere wonderdaaden.*

GY acht de wonderen, die ik hier zie, voor doof.
De Bijbelwonderen zijn niet dan door 't geloof.
Het weeten komt door 't zien. 't gelooven ſlechts door 't hooren.
De waarheidt vindt men eer door d'oogen dan door d'ooren.

340. *Aan Katrijn van G.*

GY wilt dat ik heel kort, heel ſcherp en waar zal ſchrijven.
Katrijn begeert gy dat! zoo luiſter hier eens naar:
Gy zijt heel boos, heel licht en vals in uw bedrijven.
Dit is heel kort, heel ſcherp, en daar by ook heel waar.

341. *Trouwelooze Trijnſnaps.*

HAdt ik Trynſnaps van goudt, ik zou 'er geldt van ſlaan.
Wat voordeel zou 't u doen? het zou niet moogen gaan.
Het goudt van Trijn zou 't oog geen goede proef beſchaffen.
Met recht zou 't Recht u voor een valſchemunter ſtraffen.

342. *Aan* W. D. S. S.

MEl heeft all' d'aardt deurreiſt. wat brengt hy meê aan 't Y?
De Franſche korſelheidt, en Spaanſche ſnurkery:
Maar 't Italjaans bedrogh heeft hy niet willen eeren.
Waarom? hy was te bot om deeze kunſt te leeren.

343. *Aan* N. G.

DE hemel ſtaat, zegt gy, en 't aardtrijk dreit 'er binnen.
Hier dreit iet, ik beken 't: maar 't zijn uw loſſe zinnen.
Noch dreit 'er meer dan 't brein: begeert gy recht beſcheit?
Uw vaader is om ſchuldt uit Amſterdam gedreit.

344. *Aan* P. Luw.

IK weet wel met de hondt te huilen, zegt gy Luw;
Maar 't is een loogen: want ik huilden nooit met u.

345. *Aan* E. Y.

't BEgrip is ydel, zoo Agrippaas veeder zeidt.
Wie dit geleert bewijſt toont zelf zijn ydelheidt.

346. *Een Krib.*

EEn kindre bedtſteê heet een krib, en 't heeft ook ſchyn.
Vraagt gy waarom? om dat de kindren kribbigh zijn.

347. *Stamboom ten huize van den E. Heer Advokaat* P. vander Gracht

WAt Huis dat luiſter zoekt, dit hoeftze niet te raapen:
Want deeze Stamboom blinkt dwars door een lange nacht
Van jaaren, als de ſtar in 't midden van haar waapen.
Niet heerelijker dan een loffelyk geſlacht.
Een goede wortel paſt een ſtam met braave telgen.
Hier vindt men mannen die 't gemeen van Amſterdam
Behoeden, door hun raadt, voor laagen en verdelgen.

Zoo!

Zoo leeft men by het volk. zoo bloeit en pronkt de ſtam
Der Smitten, Hulſten, ja van Hoorns, en vander Grachten.
Een vaſte ſtamboom pronkt tot luiſter der geſlachten.

348. *'t Is waarachtigh.*

NIklaas, de Paap, beſliep een Non te Brug in 't klooſter.
Zoo wierdt hy van een Paap een krijgsman in Brazil.
Hier worden hy, door hulp, van krijgsman Zieketrooſter:
Toen kreegh hy in de kerk van een zwartin zyn wil.
Zoo raakt hy af, en wierdt een beul op 't onverzienſte.
Wie Godt, noch menſch ontziet, paſt d'allerſnoodtſte dienſte'.

349. *Gys troude zyn Gouvernante.*

GYs troud' zyn Gouvernant, hoort ik hem onlangs melle;
Want zy kon 't heele huis, zeidt hy, in order ſtelle'.
En 't is zoo: want zy ſtelt hem zelver naar haar handt.
Zoo maakt haar Gys zyn vrouw, en houdt zyn Gouvernant.

350. *Tryn, dochter van* H. G. *die in Turkyen beſneeden was.*

TRijn roemt haar heel beſneên van ommetrek en zeeden.
Is dat geen wonder? neen: haar vaâr is zelf beſneeden.

351. *Harmen en Gooſen.*

GIert mach geen ſchrobber zien, om datze haar mishaagt.
Ik zal 't gelooven alsz' haar man ten huis uit jaagt.

352. *Op* Artus Quellinus, *beroemt beeldthouwer.*

QUellyn teelt kinderen tot ſierſel van de Stadt.
Zijn huisvrouw heeft nochtans nooit kinderen gehadt:
Zijn 't dan onechte? neen. wilt gy haar oorſprong hooren.
De kindren die hy teelt zijn meeſt uit ſteen gebooren.

353. *Op 't wapen van Giel onverſtandt.*

GIel voert een buffel in zijn wapen, zeidt van Mel.
Wat dunkt u dan van Giel? hy lijkt zijn wapen wel.

354. *Aan zeeker bankrotier die op zyn kunſtigh zilverwerk roemde.*

GY roemt het dier fatſoen van uwe goude ſchaalen:
Maar die u geldt af eiſt, ontzegt gy te betaalen.
De kunſt is heerlijk: maar die ſchijven heeft van doen,
Is die 't gebroke goudt niet nutter dan 't fatſoen?

355. *Zeekere ſchildery, daar een kreupel rym by geſchreeven is.*

DIt rym en ſchilderſtuk zijn eeveneens van aart:
De maalkunſt deugdt niet veel, en 't rijm is ook niet waardt.
Waarom of Jas het ſtuk niet voor het rijm deedt wijken?
Om dat het rijm en ſtuk elkander zou gelijken.

356. *Aan* P. van M.

GY ſchryft aan my in Frans: zoo wordt gy burger by
De vreemden, en een vreemdt by uwe burgery.
Ontbreekt het my aan taal? 't ſchijnt u aan brein t'ontbreeken.
Wie aan een Duitsman ſchrijft behoort ook Duits te ſpreeken.

357. *Op Juffrouw* Sara van Erkel &c.

VAn Erkels oor bemint de wijsheidt ryp van reeden,
En ſlaat haar oogen ſtaâgh op kunſten, rijk van lof.
Wie kunſt en wysheidt mint, is zelf vol ſchranderheeden.
Men vraag niet naar bewijs: van Erkel geeft ons ſtof,
Om deeze waarheidt door haar leeven te bewyzen.
Wie dat de geeſten pryſt verdient geen minder pryzen.

358. *Hein met zyn nieuwe pruik.*

HEin heeft een Pruik gekocht; hy hadtz' ook wel van doen.
Zy paſt hem: want zijn pruik dat is een zotskaproen.

359. In

359. *In't Stamboek van den Heer* Samuel le Rouſſeau, *gelaurierde Poëet*, &c. *den 7 Iunii*, 1661.

EEn maatlijk ſchrijver houdt zyn ſchriften 't langſte ſtaan.
't Is wiſſer in het dal dan op 't gebergt te gaan:
Maar wie Poëet wil zijn moet naar het hoogſte poogen.
Een half Poëet is doodt voor 't luiken van zijn oogen.

360. *Roel de bakker kocht ſchildery voor broodt.*

ROel kocht veel kunſt om broodt; men raakt'er niet voor zunſt aan.
Wiens kunſt om broot gaat, Roel die laat zijn broot om kunſt gaan.

361. *Aan Katryn.*

KAtryn, uw beeldt van verf, zegt gy, gelijkt u niet.
Zoo 't u geleek, zoo zou 't niet deugen, zeidt Margriet:
Want nu 't u niet gelijkt zal 't volk 'er meer voor geeven.
Waarom? de doode verf is beeter dan het leeven.

362. *Hovaardige Geert.*

DE ledekant van Geert die blinkt van zuiver goudt;
Zijn zolder, vloer en wandt zijn ſlechts van vierenhout.
Hy is hovaardiger in 't ſlaapen dan in 't waaken.
Wie Geert dan dienſt wil doen moet hem niet wakker maaken.

363. *Aan zeeker ſcheepskapetein, die zich eerſt dapper en na moedeloos betoonde, &c.*

GY hebt weleer, voor moedt, een reeks van goudt gekreege':
Maar zoo men laf heidt ſtraft, als loon geeft voor de zeege,
Zoo paſt u nu een reeks van yzer, zwaar van ſtof.
Een landt dat loont en ſtraft verdient een dubbel lof.

364. *Aan* T. H.

'k GAa met de duivel om, zegt gy, naar ik verſtaa:
En 't is de waarheidt, nu dat ik met u omgaa.

365. *Aan Nel.*

NEl zyt gy tweeling? ja. ik kan 't wel hooren: want
Uw broeder Pieter heeft de helft van u verſtandt.

366. *Amintas aan Laura.*

GY vraagt my naar myn hart, en 't is u lang gegeeven.
Vraagt Laura hoe dat ik dan zonder hart kan leeven?
Ik heb uw beeldt weêr in de leege plaats gebracht.
Hier wordt het ſtaâgh geëert met wierook van gedachten.
Zoo wordt de Doodt, die 't al verſlindt, van my belacht.
Een beeldt dat minlyk is baart levendige krachten.

367. *Aan de zelfde.*

VErwerp uw ſcherpe zwaardt; want raak ik hier om 't leeven,
Zoo wordt 'er door een wondt een dubble moordt gedaan;
Ja Laura zal niet min dan haar Amintas ſneeven.
Uw beeldt is, door de min, tot in myn borſt gegaan.
Zoo gy myn borſt doorſteekt, zoo wordt uw beeldt geſchonden.
Wie dat zich zelf vermoordt is gruwelyk in 't wonden.

368. *Driederhande ſpel.*

WIe met de teerling ſpeelt, verteert zyn geldt heel arm.
Zoo hy verkeert, verkeert zyn lachen in gekarm.
Bemint hy kaartſpel, zoo begint zyn goedt te ſpringen.
De ſteen, de ſchyf en kaart zyn vol veranderingen.

369. *Aan* L. V.

KLaag niet eer 't quaadt u raakt, of 't klaagen gaat te vart.
Wie klaagt eer 't quaadt hem treft, gevoelt een dubble ſmart.

370. *Flip de Kuiper.*

FLip was een Kuiper die een ſteevigh dryf hout hadt;
Hy droeg geen ſchootsvel: want hy kuipten voor de Stadt.

De hoepen die hy dreef quam nimmer kasduig tuſſen.
Waarom? hy kuipten niet dan jabroêrs op het kuſſen.

371. *Aan gierige Meelis.*

GY geeft op hoop dat Godt u geeven zal voor 't geeven.
Zoo wordt uw gift, o wrek! vergift dat u doet ſneeven.

372. *Mary Gort-eetſter.*

MAry eet gort, op hoop van hagelwit te zijn.
Nu wordt zy gortigh en zy is nochtans geen zwijn.

373. *Aan de barbierswinkel van Meeſter* J. G.

DIt ſchijnt een beuls paleis; of 't luſthof van de wreedtheidt.
Hier ziet men dat het mes, de zaagh en tang ſtaâgh reedt leit.
De zolder pronkt met ſlang, met draak en leeuweſtaart.
Wie gruwzaam huisraadt mint betoont zich wreedt van aart.

374. *Kaizer Tiberius van Agaat in een goude ring.*

HIer wordt Tiberius van ſteen in goudt gevat.
't Behoort zoo; want hy heeft een hart van ſteen gehadt.
Wat reeden heeft zijn beeldt in loutergoudt geſlooten?
Dat hy, om 't goudt, het bloedt der burgers heeft vergooten.

375. *Toen leelijke Pryn haar aangezicht wies.*

PRijn is heel zwart, en waſt haar vel met heet en kou.
Prijn blijft heel leelyk, en zy wordt een ſchoone vrou.

376. *Aan* A. V.

HOe of Amint de roos op Lauraas kaaken roemt,
Die zoeter geuren heeft dan nektar en ambrooze?
De roos is Kaizerin van 't eedelſte gebloemt:
Maar Lauraas kaakroos is de kaizerin der rooze'.
Het maanlicht wijkt de zon, de zon voor Lauraas licht.
De ſchoonheidt is een beeldt dat elk tot min verplicht.

377. *Op de vryheidt.*

ELk poogt om vry te zijn; men vindt geen waarder goedt.
De vryheidt wordt gekocht voor wysheidt, zweet en bloedt.

378. *Aan* Maria Vos, *mijn dochtertje.*

BEmin, of vrees uw Godt: dit is de beſte leer.
Wie dat Godt vreeſt, doet veel: maar wie Godt mint, doet meer.

379. *Aaderlaaten van den Heer Rem van* G. *Griffier.*

TOen Rem zich laaten deedt, zeidt dokter van der Steur:
Dit is geen bloedt van een, ik zie verſcheide kleur.
Wis was 't geen bloedt van een: want Rem, beluſt op ſtroopen,
Hadt, door zijn pen, het bloedt van alleman gezoopen.

380. *Neroos beeldt van yzer.*

WAarom wordt Neroos beeldt van yzer uitgegeeven?
Om dat hy door het ſtaal de goudteeuw heeft verdreeven:
Maar nu verkrijgt men goudt voor 't yzer van zyn print.
Die leevendt wierdt gehaat, wordt doodt van elk bemint.

381. *Sint Steeven door Jop heel leelijk geſchildert.*

JOp toont zich een tieran: men ziet hem ſinte Steeven,
Die eens gemartelt is, weêr martlen na het leeven:
Hy is de Joôn gelyk; neen: hier is noch verſcheel;
Die märtelde door ſteen, en Jop door zijn penſeel.

382. *Op zeeker boek,* &c.

HIer twiſten Jozef en de huisvrouw van zijn heer.
Hy roemt de kuisheidt: maar haar reeden weegen meer.
Zoo leert men door dit boek de breuk der huwlijksbanden.
Een boek dat andre brandt, behoort ook zelf te branden.

383. *Aan*

383. *Aan* K. S.

GY koopt geen ſchildery, zegt gy, dan oude ſtukken.
Wie geldt voor oudtheidt geeft, is vol van zotte nukken.
Natuur betoont de jong' niet min dan d'oude gunſt.
Wie wijs is ſchat geen ſtuk om oudtheidt: maar om kunſt.

384. *Lys leelyk aanzicht.*

LYs roemt vertellingen, en wraakt ſieraadt in 't ſpel.
Waarom? zy ſpreekt heel gladt, en z'heeft een rompligh vel.

385. *Op een beeldt door Hans Diſcipel geſneeden. Aan Frans.*

DIſcipel ſneedt dit beelt, Frans, paſt het in uw kerk?
Ik weet niet: maar ik zie 't is een diſcipels werk.

386. *Aan den Eed. Heer* Symon van Petkom, *Heer van Nieuwegaarde, Agent van zyn Kon. Maj. van Denemarken* &c. *in Brabandt en Vlaandren, nu by zyn Kon. Maj. van Groot-Britanje* &c.

DIe 't bloet, gelyk een beek, door 't ſtaal langs d'aart doet bruizen,
Vereert men met de naam van een doorluchtig heldt.
De gruwlen worden veel voor loffelijk geſtelt.
Mijn miniſte werken zijn, dat tuigen zoo veel huizen,
Doorluchtiger dan 't werk van 't woedendt oorlogszwaardt.
Gy lacht, en vraagt: wat werk maakt u aan 't Y vermaart?
Het glazemaaken, dat geen donker wil gedoogen.
De glazen dienen 't huis, daar 't duiſter is, voor oogen.

387. *Giert zonder verſtandt.*

GIert koopt ſtaâg inboel: want zy maakt in 't minſt geen huis ſtaat.
Giert heeft veel huisraadt, en zy heeft nochtans geen huis raadt.

388. *Voddige Koen en morſige Tryn.*

KOen poeiert Trijn het hair. zoo hoort het, zeidt Klaas Kat.
Waarom? een asbeer paſt wel by een vuilnisvat.

389. *Peer de Glasblaazer.*

PEer maakt doorluchtigh werk, op hoop van weinigh weeken:
Peer lacht, en heeft gelijk, als hy zijn werk ziet breeken.

390. *Juffrou* Adriana Hinloopen *op Pynenburg* &c.

WAt Jagtgodin komt hier in ſchaaduw van de boomen?
't Is Hindeloopen: maar gewapent als Diaan.
De Hinden zullen haar, door 't loopen, niet ontkoomen.
Een ſcherpeſchicht is door geen ſnelle voet t'ontgaan.
Zy zal de Harten zelf, na 't rypen van haar jaaren,
Noch wonden met de ſtraal van haar aanminnig oog;
Of vangen in haar pruik van kronkelende hairen.
De pruik is Venus net; de lonk een minneboog:
Twee wapens daar een hart niet teegens aan zal kennen.
De krachten van de Min zijn quaalyk te ontrennen.

391. V. *aan Amſterdam.*

ZWijgh van uw koopmans beurs; Freek heeft nooit beurs geſtelt
En pleegt ook koopmanſchap. vraagt gy: met wat voor waaren
Met Staat- en oorlogs ampt: maar eer men leevert, geldt.
Wie dat eerſt geldt heeft hoeft niet bankerot te vaaren.

392. *Knier met de bochel.*

KNier wapent zich in vreê. waar toe zoo ſtoute ſtukken?
Haar vyandt valt haar ſtaâgh, 't is ſchelms, van achter' aan.
Zy zoekt die haar beklimt, door 't harnas, te verdrukken.
Gedwongen oorlog mach in tydt van vreê beſtaan.

393. *'t Nieuwe werkhuis ſpreekt:*

VOort, luië beed'laar, voort, ik heb u werk bereit.
Wie niet wil werken, zegt d'Apoſtel, zal niet eeten.
D'erbarming, die my ſticht, gedoogt geen leedigheidt.
Het voedtſel wordt gekocht voor wakkerheidt en zweeten.

394. *A*

394. *Aan* G. *en* K.

GOdt help u, acht gy zondt: dit kunt gy licht ontleggen.
Waar door? geef die u bidt; zoo hoeft gy 't niet te zeggen.

395. *Loſſe Loen.*

LOen kent zich zelver beſt, zeidt hy, naar my gemeldt is.
Is 't waar? zoo weet hy beſt hoe dat een zot geſtelt is.

396. *Op 't koelvat van den Eed. Heer* G. H.

HIer wordt de wijn bewaart door kronklende dolfynen.
Arion quam weleer door een dolfyn te landt:
Maar deeze bergen ons de loffelyke wynen.
De wijn, daar geeſt in is, bezwangert het verſtandt:
Maar wieze gulzigh zwelgt, verſcheptze heel in beeſten.
De maatigheidt in drank bewaart het brein der geeſten.

397. *Aan* W. *toen hy vertooning voor zyn huis zocht te doen, op het vereenigen der* S.

WIlt gy vertooningen op deeze tijden maaken?
Zoo zet uw huistooneel vol galgen, raaden, ſtaaken,
Voor A. K. en hun maats. zoo zult gy 't volk voldoen.
Geen beeter ſpel dan daar de landtverraaders bloên.

398. *Aan* D. N. *voor* S. *van* H.

GY brandt de tooveraars: maar 't toovren heeft geen ſchyn.
'k Wou liever zoo verbrandt dan zulk een Rechter zyn.
De waarheidt heeft de waan van dit bedrogh verovert.
Wie toovery gelooft betoont zich zelf betoovert.

399. *Aan* G. M.

UW beſtemoêr is wreedt, zegt gy, en vol venijn.
Is dat uw beſte moêr? wat moet uw ſlimſt' dan zijn.

400. *Aan Pryn Klaas.*

PRyn Klaas, gy hebt mijn knie een hoerebank geheeten;
En 't is zoo: want gy hebt meeſt op mijn knie gezeeten.

401. *Fransman en vloo.*

EEn Fransman en een vloo die hebben veel gemeens.
Men vindt hen licht van aart, in geilheidt zijnz' ook eens.
Zy houden ook geen ſtandt. waar in of zy verſcheelen?
Een vloo bemint de vreê: een Fransman moordtkrakkeelen.

402. *Aan zeekere quaaker.*

DE Paus hoopt door zijn werk by Goodes zoon te gaan.
Kalvinus ziet zyn ſtoel heel in de hemel ſtaan.
Deez' ziet zijn ſtoel vergeefs; die is zijn werk verlooren.
Waarom? de quaaker is, zeidt hy, alleen verkooren.

403. *De Faam door een vrouw uitgebeeldt. Aan den E. Heer* Joan Witſen, *Geheimſchrijver t' Amſterdam.*

DE Faam is moeder van de zeekerheidt en loogen.
Zy haat de Stilligheidt, en leeft door oor' en oogen.
Waarom is zy een vrouw? het vliegen paſt een man.
Om dat een vrouw, als zy iet weet, niet zwygen kan.

404. *Frans een wildtſchut.*

FRans roemt zich wildtſchut, en hy krygt by my geloof;
Want hy ſchiet ſtaâgh naar 't wildt, en brengt geen wildt ten hoo
Hy laadt zijn bus in 't wildt, en is ook wildt in 't loeren.
Wie wildt naar 't wildt ſchiet mach de naam van wildtſchut voeren.

405. *Aan* B. H. *uurwerkmaaker.*

MYn klok is ſtaâgh ontſtelt, dat valt my al te duurwerk;
Stelt 't uurwerk toch voor lang: want ik begeer geen uurwerk

406. *Fa*

406. *Verjaaren van* Kornelis Dirkſen Wittenoom; *voor zyn Nicht* Alida &c.

DE hemel kroont mijn Neef met eenënveertigh jaren.
O jaarkroon! groey vry aan gelijk zijn lauwerhoedt:
Soo zal hy Davidts harp, door driemaal vijftigh ſnaaren,
Doen klinken aan het Y, tot ſteun van 't zwak gemoedt.
Dan wordt hy te vergeefs in 't kerkegraf gedreeven.
Wie Bijbelvaarzen rijmt zal in de kerk herleeven.

407. *De Tydt van goudt, door Flip gemaakt.*

VErdween de goude tijdt, toen d'yzre zich liet hooren?
Hier is de goude tijdt, door kunſt van Flip, herbooren.

408. *Fem ſchuw voor ſpek.*

FEm proeft nooit verkensvleis, laat zy aan yder weeten.
Is 't zeeker? zoo heeft Fem nooit op haar tong gebeeten.

409. *Toen den Heer* Julius, *na dat hy zijn geldt verſtuurde, uit Vrankryk vluchten.*

HEer Julius, zegt gy, belet de Franſe vreê.
Gy liegt het: want hy neemt de kracht van 't oorlog meê;
Hy heeft de zeenuw van de Franſe krijgh verſchoolen:
Want Julius vertrekt met kiſten vol piſtoolen.

410. *Aan* N. D. G.

WIe dat te veel gelooft, acht gy het brein te voos:
Maar wie dat niet gelooft betoont zich goddeloos.
Geloof ik u te veel? gy zijt te godtvergeeten.
Is beeter voos van brein dan goddeloos te heeten.

411. *Beeſtige geeſtigheidt van* Jaak.

JAak dronk uit Bacchus vat, by heelen en by halven.
't Vat was zijn hengſtebron; ja Jaak die maakte kalven

En vaarzen op een tijdt: dat tuigt de Velzer dijk.
Zoo worden Jaak, 't is vreemt, poëet en bul gelijk.

412. *Toen Teuwes zijn goedt in de Weſt-Indiſche maatſchappy verlooren hadt.*

Die buiten weſten zyn, die acht men ſtomp van geeſt;
Ja menſchen die niet van de loop des werreldts weeten.
Nochtans is deeze ſpreuk altydt niet waar geweeſt.
Was Teuwes buiten weſt men zou hem ſchrander heeten.

413. *Op zeeker huis.*

GY zijt van naam verſchept: maar niet van uw bedryf.
Zoo maakt men 't kleedt wel nieuw, en houdt het oude lyf.
Gy doet het oude werk: maar door een nieuwe neering.
Nu maakt gy arm door drank, en eerſt door quaâ regeering.

414. *Aan den E. Heer* M^r. Willem Blaau, *Licentiaat in de beide Rechten*

IK heb van daagh geſtreên met een van mijn gedichten.
Tot driemaal quam ik 't vuur genaaken met een vaars:
Tot driemaal tradt ik weêr, uit liefde, ruggewaars.
De zucht tot eigen werk wil voor geen reeden zwichten.
Nu is 't, ik dank Apol die 't riedt, door 't vuur vertukt.
Zoo wordt het door den druk van andre niet verdrukt.
Die 't nu ontſlipt zal 't licht op morgen moeten weezen.
Een zotte zucht is op geen een dagh te geneezen.

415. *'t Beeldt van Faro van yzer.*

WAarom wordt Faroos beeldt van yzerſtof vertoont?
Om dat 'er in zijn borſt een hart van yzer woont.

416. *Aan d'Oogentrooſt van den Eed. Geſtr. Heer* Konſtantyn Huigens *Heer van Zuilechem*, &c.

UW naam is Oogentrooſt, de wyſten kunnen hooren.
Gy zyt, o Oogentrooſt! dan ook een trooſt der ooren.

417. M

417. M. G. K. *toen hy zijn gebrooke glazen niet liet maaken* &c.

WAarom laat Markus 't glas niet ſtoppen in zyn zaalen?
Om dat Jupyn, in goudt verſchept, hier deur zal daalen.
Hy heeft zijn dochters ſchoot hier toe al op geſtelt.
Een woekeraar verkoopt zelf lyf en ziel voor geldt.

418. *Knol en Jas.*

KNol ſteekt de draak, zeidt Jas; maar 't is my nooit gebleeken.
Zoo hy de draak ſtaâgh ſteekt, behoort hy Pier te ſteeken.

419. *Jaap de drukker, en Cent de rymer.*

JAap drukt geen rijm dat deugdt, zeidt Cent, ſchoon 't Jaap wel lukt.
't Is waar, Jaap drukt quaadt rijm als hy van Cent iet drukt.

420. *Katrijn kocht te borg, en zwoer, als zy gemaant wierdt, dat zy betaalt hadt.*

KAtrijn koopt alles: maar men ziet haar niet beſteeden.
Wie dat haar borgt en maant, betaalt zy voort met eeden.
Is dit voor niet? och neen: wie dat dit waant die dwaalt.
't Is dier al wat men met zyn zaaligheidt betaalt.

421. *Aan zeeker rijmer.*

IK rijm niet anders, zegt gy, dan dat waarheidt heet;
En zelver noemt gy u een ongemeen Poëet.
Dit is van beide waar: want ik, om laagh te vliegen,
Heb luſt in zeekerheidt, en gy in ſtout te liegen.

422. *Klaas een bootsgezel.*

KLaas bootsman zagh een vrouw in purperzydtſatijn,
Met paarlen om haar hals, en ringen vol roobyn;
Hy wenſten vyandtſchap: ik wou, liet Klaas zich hooren,
Dat oorlogſchip, om 't wandt, wel in de grondt gaan booren.

423. *Een vos van ſuiker aan Laura* &c.

STaa: Laura, ſtaa, ey ſtaa! verſchuil niet by de linden:
'k Ben zoo bedrieglyk niet, gelyk'er wordt gezeidt.
Ontſluit myn borſt en ziet wat hier verburgen leit:
Gy zult my binnen zoo oprecht als buiten vinden.
Noch ſchuilt 'er een bedrogh: vraagt gy wat dat dit is?
Myn hart is dubbel: want uw ſchoone beeltenis
Wordt in de tempel van myn boezem aangebeeden.
'k Wens u, o Nimf! een hart met zulke dubbelheeden.

424. *Lichte Knier.*

POëeten liegen veel, zeidt Knier, en 't is geen loogen.
Vraagt gy wanneer? als zy op Knierbuurs kuisheidt boogen.

425. *Het Zoontje van den E. Heer* Verhooren, *op een zilvere penning als een krygsman geſneeden.*

DUs durft Verhoorens kindt een manne plaats bekleeden.
Door wapenkunſt en moedt bewaart men 't recht der ſteeden.

426. *Op 't geldt, dat Amſterdam in 't jaar* 1577 *van een zilvere Sinte Niklaasbeeldt deedt ſlaan.*

DIt geldt heeft d'Amſtel van haar Sint Niklaas geſlaagen.
Zoo moet men om de kerk te houden 't koorbeeldt waagen.
Op 't ſlaan van deeze munt, ſloeg 't Y haar oorlogstrom.
De noodt, die veel vermach, verſchoont geen heiligdom.

427. *Cy allemans* &c.

CY is gelyk de poort van 't bloeiendt Amſterdam:
Deez' oopent zich voor 't volk van hoog en laage ſtam.
Cy laat een yder in, zy wraakt noch arm noch ryken.
Vermach men Cy dan by geen oopepoort gelyken?

28. *Aan de twalef Roomſche kaizers, in de zaal van zeekere herberg, daar veel Advokaaten koomen.*

WYk, Roomſch' tierannen, maak hier plaats voor d'Advokaat.
Waarom? wy zyn alleens, 't verſchil is ſlechts in 't weezen.
Wy rooven door geweldt, en zy door quaade raadt.
Het looz' Bedrogh is meer dan 't ſtout Geweldt te vreezen.

429. *Neel troude Gryn haar ſlaaper.*

NEel hadt aan Gryn geborgt: maar hy kon niet betaalen.
Hier eiſt verſtandt, zeidt Neel, of ik verlies 't geduldt.
Wat deedt zy om haar geldt van Gryn weêr in te haalen?
Zy trouwd' hem, om geen ſchaâ te lyden, over ſchuldt.

430. *Flip, een ſtom geboore ſchilder* &c.

NAtuur vernam dat Flip zijn beelden zou doen leeven:
Want Pallas hadt zijn huis zoo groot een geeſt belooft;
Dies heeft zy hem, uit nijdt, de ſpraak niet willen geeven:
Maar Flip die, door 't penſeel, Natuur bywijl verdooft,
Bedriegt haar nijdigheidt: want hy, om zich te wreeken,
Doet, nu hy zelf niet kan, zijn beelden voor hem ſpreeken.

431. *Aan* K. G.

IK hou mijn handt te hoog, zegt gy, als ik u groet.
'k Ontkent niet: maar mijn hart is laager dan mijn hoedt.

432. *Aan* S. J.

GEluk is rechts en ſlinks. niet ſtaat 'er vaſt. de zeege
Wordt nu door 't vreêbeſluit, dan weer door krygh verkreege'.

433. *'t Beeldt van Maria, door Flip de rechte handt afgeſlaagen.*

FLip ſchendt Mariaas beeldt; maar 't is niet vreemt voor my:
Want Flip is afgerecht op maagdeſchendery.

434. *Glazemaaker.*

GLasmaaker noemt my d'een, en d'ander weêr glasbreeker:
Wie dat glaslooder zeidt, ken 't ambacht wel zoo zeeker.
Glasbreeken doen ik meê: maar eer ik 't loôn begin.
Wie glas met ſchaade breekt, ik breek het met gewin.

435. *Voetjuffer, of bedtwarmer.*

DEez' Juffer komt wel in mijn bedt: maar niet in d'arm.
Zy volgt de Juffer die in Davids bedt quam ſtreeven:
Want zy maakt my, als die haar Konings voeten, warm.
Zy ſlaapt by elk, 't is vreemt, en is noch maagdt gebleeven.

436. *Endeloos is eeuwigh. Aan* S. V. J.

GY ſchynt de tydt veel min dan d'eeuwigheidt te roemen.
Ik vindt geen onderſcheidt, 't verſchil is ſlechts in 't noemen.
Bezie de tydt vry voor en achter; hoe gy 't wendt,
De tydt is eeuwigh: want de tydt is zonder endt.

437. *Kil, voor Mozes geſchildert.*

KIl wierdt onlangs gemaalt voor Mozes. waarom dat?
Hy lijkt hem: want men leeſt dat Mozes hoorens hadt.

438. *Krijgsmans aart.*

DE krijgsman brandt en blaakt; maar zelden zal hy breeken.
Hy wierdt geen krijgsman zoo hy handt aan werk wou ſteeken.

439. *Aan D.*

HEin heeft de duivel, zegt gy, van het Raadtgewelf.
Hein liegt het: want hy heeft de duivel van zich zelf.
Hy reekent zich Souvrein, daar durf ik niet meê ſpotten.
Waarom? Souvreinen * zijn bywyl heel dol, of zotten.

* Als Neêl anderen.

440. *Aan den Eed. Geſtr. Heer* Joan Huidekooper van Maarſeveen, *Ridder* &c. *Scheepen t' Amſterdam, toen zyn Zoontje op zyn Gemaalins ſchoot ſliep, in 't byzyn van zyn nichten.*

ZIt uwe zoon, in ſlaap, op 's moeders ſchoot ten toon,
Omheint van nichten? neen: dit zyn geen aardtſche leeden.
Hier zit vrouw Venus met haar ſchutterlyke zoon,
in 't midden van de glans der drie Bevalligheeden:
Maar haar bevalligheidt gaat varder dan haar leeſt.
Geen grooter gaaven dan in 't binnenſt' van de geeſt.

441. *De Soomer.*

DE Soomer ziet op winſt. aan winſt is arbeidt vaſt:
Maar hoop van overwinſt gevoelt in 't werk geen laſt.

442. *De Winter.*

DE Winter teert by 't vuur. de weelde heeft geen zorg:
Verlieſt zy haar geloof, de Soomer blyft haar borg.

443. *Rut de ſchoenmaaker.*

RUt ſtelt zyn werk heel laag, en 't is niet zonder reeden:
Want Rut vaart beſt als hy zyn werken ziet vertreeden.

444. *Zeeker Advokaat van quaade zaaken, heeft twee deuren aan zijn huis.*

DIt zijn twee deuren van een ongelijk vermoogen;
Hier woont de Waarheidt; daar, haar vyandin, de Loogen:
Maar die van Waarheidt wordt hier zelden opgedaan.
Wie geldt heeft en geen recht moet deur de Loogen gaan.

445. *Gerechtigheidt vertoont zich t' Amſterdam, als men recht doet, ongeblindtdoekt, op 't ſchavot.*

Zy ſpreekt:

IN 't Raadthuis ben ik blindt, om niemandt gunſt te biên.
Wie dat te Recht zit moet niet dan door d'ooren zien.

Hier

Hier doe ik d'oogen op, om 't halsrecht kracht te geeven.
Waar dat men recht pleegt kan d'onnoozle veiligh leeven.

446. *Blaasbalg.*

O ſnuiffter in de windt: en blaaskaak by het vuur;
Gy toont ons door uw werk uw woekrende natuur:
Want gy geeft enkelt dat gy dubbel weet te trekken.
De blaasbalg toont ons d'aart der onverzaadtbre wrekken.

447. *Martijn, eerſt quakzalver, en nu een beul* &c.

MArtyn de dokter is verandert in een beul.
Dat valt hem licht: nu dient hy 't Recht, en eerſt de kranken.
't Verſchil is ſlechts in naam: het werk is eeve veul.
Nu moordt hy door de ſtrop, en eerſt door vuile dranken.

448. *Aan* N. S.

DE Schouwburg is, zeidt Fop, een hoerhuis voor veel liên.
Is 't waar? zoo zalmen Fop veel in de Schouwburg zien.

449. *Roel een verloope Munnik* &c.

EEn kloosterpaap, zeidt Roel, leeft geiler dan een beeſt.
Roel weet het: want hy heeft zelf zulk een paap geweeſt.

450. *Op* Maria van der Hoeve, *voor den E. Heer* A. H. K.

AL gaf Filippus my zyn ſchepter in de handen:
Zelf 't goudt dat hy in 't weſt ten diepe myn uitgroef;
En dat ik over hem zou heerſchen in zyn landen,
Noch bleef ik liever ſlaaf in ſchaaduw van een Hoef.
Vraagt iemandt: welk een Hoef houdt u zoo vaſt gebonden?
Die myn bevrooze hart met gloeiendt git deurwonden.

451. *Op 't goude beeldt van* Maria van Borgonje, *Graavin van Hollandt.*

HIer ſtaat Mariaas beeldt van louter goudt gewrocht.
Waarom? om dat zy 't Landt veel goude wetten brocht.

452. *Korenbeurs t' Amſterdam ſpreekt:*

MYn zuſter zorgt voor ſchat, ik voor de tengre keel.
Een die de keel bezorgt, behoedt het grootſte deel.

453. *Smit.*

WIe ſnuift en blaaſt en ſlaat en brandtſticht wordt geſcheldt:
Zoo 't Recht hem krijgt wordt hy aan ſcherper recht gegeeven.
Ik ſnuif en blaas en ſlaa en brandtſticht met geweldt:
Wie hier om ſterft, ik blijf, door dit bedrijf, in 't leeven.

454. *Voor* F. H.

MYn kar gelijkt niet dan een drekkar, zeidt Klaas Kit.
Is zijn karros, als hy hier in zijn fulp in zit,
Geen vuilder drekkar? ja. waarom toch, vraagde Harmen?
Klaas is een zak van zijdt, gevult met drek en darmen.

455. *Kaatsbaan van Fortuin.*

DE Beurs is 't kaatsperk van het weiffelendt Geval.
De koopman ſtrekt haar, in het kaatſen, tot een bal:
Nu zal de bal te kort, dan weeder over vallen.
De koopmanſchappen zijn bedriegelijke ballen.

456. *Leeuw en Vos.*

DE boſchleeuw en de vos zijn ongelijk van leeſt:
Deez' heeft Achillis kracht, en die Ulyſſes geeſt.
Wie dat dit paar omhelſt behoeft geen andre wallen.
Waar kracht en wijsheidt is, kan Staat noch Stadt vervallen.

457. *Pier zeeker kunſtenaar: maar anders een loſſebol.*

PIer heeft de handt vol geeſt: maar 't hooft dunkt my dat leeg is.
Toen hem het brein ontzonk begaf 't zich in zijn handt.
Is 't dan ook wonder dat het hooft van Pier geen deeg is?
Zoo Pier zijn handt verlieſt, behoudt hy geen verſtandt.

458. *Koſtelijke Saar.*

WAarom doet Saar haar kleedt van enkel zilver blaaken?
Zy, die niet waardigh is, zoekt zich zoo waardt te maaken.

459. *Deenſche brieven, door 't ys in de Sont belet* &c.

DAt Koppenhaaf niet ſchrijft, dunkt malle Koen niet wyslyk:
Maar Koen verſtaat het niet, de weegen zijn al t'yslijk.

460. Amintas *aan* Laura, *toen zy haar ſluier veur haar oogen trok.*

NU dat uw aangezicht met zydt beneevelt wart,
Gevoel ik minder gloedt: maar meerder pyn in 't hart.
't Bedekte vuur heeft kracht. myn branden is nu braaden.
De kleene vlammen voên een overgroote ſmart;
Dies toon my 't gloeiendtgit bewolkt met zyde draaden:
Of blus, of ſtook myn vuur. 't is feller pyn te braân,
Dan in een groote gloedt tot aſſche te vergaan.

461. *Klok in de Weſtertooren t' Amſterdam ſpreekt:*

MEn vraagt niet wie ik ben; elk kent my aan myn ſpraak.
Waarom? om dat ik door myn ſtem de Stadt bewaak.

462. *Den Eed. Geſtr. Heer* M. H. Tromp, *L. Amiraal* &c. *op een zilvere penning.*

WAarom doet Muller Tromp, door kunſt, in zilver leeven?
Om dat hy d'yzer' eeuw door krygsdeugdt heeft verdreeven.

463. *Een*

463. *Reinier van een dolle hondt* &c.

REinier is, zeidt hy, van een dolle hondt gebeeten :
Maar hy is kort hier naa, zweert hy, in zee geſmeeten.
Wie dat hem hoort, gelooft de beet van 't dolle beeſt :
Maar niemandt looft dat hy in 't water heeft geweeſt.

464. *Floor.*

FLoor zweert en houdt geen eedt. hy houdt : begeert gy reeden ?
Hy zweerdt nooit quaadt te doen, of hy volvoert zyn eeden.

465. *Aan* Marijn van S.

MArijn, gy vreeſt dat ik met uw bedrijf zal ſchempen :
Ik dicht niet van een man die vuil is in 't verſlempen,
En ſtaâgh by hoeren loopt. vraagt gy dan wat my ſchort ?
Uw boosheidt duurt te lang, en ik heb tydt te kort.

466. *Aan zeeker Kamper* &c.

DE Spaanſche zieledwang quam eerſt uit d'afgrondt voort :
Maar 't is geen godtsdienſt; neen : zy leeft door menſchemoordt.
Wierdt gy hier niet belet, gy zoudt de dwang gebruiken.
't Gaat beſt daar Arons kroon voor Mozes ſtaf moet duiken.

467. *Toen Aacht geſchildert was.*

AAcht is heel ſlecht gemaalt; de lijſt heeft ook geen praal :
Noch ſchat men de kopy meer waardt dan 't prinſepaal.

468. *Aan* B. O.

GY vraagt of ik ook dicht om geldt; 't heeft blijk noch ſchijn.
Ik mis; ik dicht om geldt : maar 't moeten glazen zijn.

469. *Aan* J. de Dekker, *op zijn gedichten.*

GEſtarnt, o Dekker ! komt zich op zijn tijdt ontdekken :
Maar gy ontdekt uw geeſt te laat door uwe handt,

De zon moet rijzen zal de duiſterheidt vertrekken.
Zoo toont gy door uw dicht de ſtraal van uw verſtandt.
In 't kort zien wy uw geeſt, in 't lang uw oordeel lichten.
Geen boek is goet of 't is vol uitgeleeze dichten.

470. *Eigenſchap van* Katryn *en* Flip *haar broeder* &c.

DE Dapperheidt en Kunſt verſchynen hier by een.
Katryn gebruikt de luit, om harten meê te blaaken:
Maar Flip, haar broêr, het zwaardt, om meê ten ſtrydt te treêr.
Wie haar tot een godin, en hem een godt wil maaken,
Beſtel de luit aan Flip, en 't ſlagzwaardt aan Katryn.
Zoo zal haar broêr Apol, en zy Minerve zyn.

471. *Boekkamer van den E. Heer* K. B.

DAt hier nauw boeken zyn hoor ik de wuften wraaken.
Hy hoeft geen boeken die zelf boeken weet te maaken.

472. Lof van Nero, *door den E. Heer* Kardanus *in Latyn geſchreeven, en nu door* Jan Hendrikſen Glazemaaker *in Duits gebrocht.*

TWee hebben aan het Lof van Nero lof behaalt:
Die 't loflyk ſchreef, en die 't zoo loflyk heeft vertaalt.

473. *Barbier of Barbaar.*

BArbier komt van de baart te ſcheeren, zeidt van Laar:
Maar my dunkt dat Barbier moet koomen van Barbaar.
't Scheelt ſlechts een letter: maar het hart is een van weezen;
Neen: een Barbier is meer dan een Barbaar te vreezen.

474. *Moſtert.*

DE Moſtert gaat in 't hof zelf op den Vorſt zyn diſch;
Hier tergt zy 's Kaizers neus, ſchoon hy in vreugden is.
Zy wil niet zonder broodt te krygen rugwaarts wyken.
De ſtark' en ſtouten zyn ontzien in alle Ryken.

475. *Hart teegen Hart.*

DE Meeuw heeft Pieter vuur uit zyn gezicht geklonken.
Hoe! vuur uit zyn gezicht? was Pieter dan vol vonken,
En Meeuw een vuurſlag? neen: hoe kon 't dan zyn, vraagt Mey?
Meeuw heeft een vuiſt van ſtaal, en Pieter is een key.

476. *'t Geloof is een gaaf van Godt.*

IS godtloos dat den menſch om zyn geloof moet ſterven.
Zoo hy, gelyk gy zegt, het hemelſch' licht zal derven,
Zoo gun hem 't aardtſche licht: wee die dit teegen ſtaan.
Wie wangelooft heeft niet dan aan zich zelf misdaan.

477. *Jan hadt een bal geſtoolen.*

JAn ſtal myn bal, en heeft zich voort tot deugdt gewendt.
De dievery van Jan is nochtans zonder endt.

478. *Beeldt van d'Armoedt.*

HIer ziet men d'Armoedt ſtaan: elk wil haar huisveſt geeven.
Is 't al uit deernis? neen: maar z'is van goudt gedreeven.

479. *Aan Laura.*

OP, Laura, op, gebruik de ſchoonheidt,
Zoo zingt Amintas in het wout,
Die in uw aangezicht ten toon leit:
Het is een gaaf die licht veroudt.
't Is tydt om kuiſche min te boeten.
Het leeven is een reis op d'aardt,
En gaat: ja loopt met vlugge voeten.
De glans wordt te vergeefs bewaart:
Die bloem is veel te zwak voor vlaagen:
De ſchoonheidt is voor weinigh daagen.

480. *Op 't kreupele vaars voor 't Dolhuis.*

IS 't Dolhuis voor al die krankzinnigh zijn geſticht?
Zoo is 't ook voor die 't vaars voor 't Dolhuis heeft gedicht.

481. *Schipper en ſlak.*

DE ſchipper en de ſlak ontmoeten vreemde vlaagen.
Deez' draagt zijn eigen huis, die wordt van 't huis gedraagen.

482. *Lompige Sem.*

SEm doet de veugels, zeidt hy, uit zijn boomgaart vliên.
Waar door? zy vluchten mit dat zy een moolik zien.

483. *Aan* S. H.

UW treurſpel, roemde gy, zou al die 't zag doen weenen:
En 't roemen hadt ook ſchijn: het volk, zoo hardt als ſteenen,
Beweegden, of 't bedrijf hen zelver hadt geraakt.
Waarom? om dat het ſpel zoo deerlijk was gemaakt.

484. *Aan* M. H.

FLip zeidt dat Antechriſt zich binnen Room' zal zetten.
En 't is ook waar: want zoo hy Chriſtus kerk zal pletten,
Moet hy te Roomen zijn: hier houdt zijn ſteevoogt ſtal.
Is 't dan niet waar dat hy te Roomen heerſchen zal?

485. K. N. *Loogenachtige geldtverquiſter* &c.

GY ſpilt uw geldt en toont nochtans een gierig' aart.
Hoe kan dat zijn? om dat gy ſtaâgh de waarheidt ſpaart.
Wildt gy by zuinigen en milden zijn geleeken?
Weez' zuinigh op uw geldt, en mildt in waarheidt ſpreeken.

486. *Op een zilver ſchildt.*

DE vryheidt wierdt aan 't Y door 't wettigh zwaardt herſtelt.
D'eendrachtigheidt van 't volk is ſtarker dan 't Geweldt.

487. *Aan Dirk de kunſthaater.*

WEgh kunſt, zeidt Dirk, 't is kunſt die geldt vergaaren kan.
Zoo woekren kunſtigh is, is Dirk een kunſtigh man.

488. *Aan Mevrouw* Margareeta van H. *toen haar zoontje zyn oogen, door de kinderpokken, verlooren hadt.*

MArgreet, gy weent vergeefs om uwe zoontjes ogen;
Hy wordt, door ramp, een godt, en gy tot een godin:
Want nu men 't git geen meer in 't voorhooft ziet vertoogen,
Zult gy vrou Venus zyn, uw zoon de vlugge Min:
Twee godtheên die all' d'aardt doen luiſtren naar haar wetten.
Wie iet om winſt verlieſt, behoort geen rouw te zetten.

489. *Deugdelyke beriſping.*

TOom toont zich niet bequaam, om zich in 't hof te geeven.
Ontbreekt hem wysheidt neen: maar Toom is vroom van leeven.

490. *'t Klaagen komt van oudts.*

GY klaagt my dat deez' eeuw van yzer is gemaakt.
Hoe komt dan dat uw diſch van goudt en zilver blaakt?

491. *Mathys de ſchilder, die niet wel deedt gelyken.*

AAn 't ſchildren ſchynt Mathys een fyne Geus, zeidt Toon:
Want als hy ſchildren zal volgt hy de tien geboôn.
Vraagt gy hoe dat hy volgt, om 't wetboek wel te raaken?
Men ziet hem nooit door verf gelykeniſſen maaken.

492. *Onbepaalde en bepaalde vryheidt.*

DE Koning denkt en ſtraft, de ſlaaf mach niemandt krenken:
Maar 't ſtaat hem vry als Vorſt het allerſtoutſt' te denken.

493. Guldeleeuw *en* Steenbok, *Deenſche en Zweedtſche Overſten*, &c.

DE Steenbok zocht onlangs de Guldeleeuw te ſtooten:
Maar deez' ontmoeten hem te vinnig met zyn pooten.
De Bok bezweek in 't endt: want hy bevondt zich ſlaauw.
De hardtſte bokskop wykt de ſcherpe leeuweklaauw.

494. *Aan* Michiel van L.

MIchiel, gy looft niet dat ooit ezel ſprak, zegt gy.
De Bybel zeidt het zelf; dat is geen ſpottery:
Maar of gy 't looft of niet, 't is hier noch ſtrak gebleeken.
Al wie u hoort, gelooft dat ezels kunnen ſpreeken.

495. *Aan* H. L.

PEer houdt van rymen die heel zacht gaan, zeidt hy my;
En 't blykt ook: want zyn rym gaat niemandts rym verby.

496. *Luit is wys: maar niet wel beſpraakt.*

LUit toont zich ſcherp van hooft: maar ſtomp van tong, zeidt Ryk
Luit is een wyshooft, en een botmuil te gelyk.

497. *Aan* G. N.

TYs rymt heel vuns, zeidt Klaas; en weet het te bewyzen:
Maar hy verdient, dunkt my, de loffelykſte pryzen.
Vraagt gy: waarom? om dat zyn veeder niet bedriegt:
Wie zyn paſquillen leeſt kan hooren dat hy liegt.

498. *Aan* Maria Vos, *mijn Dochtertje.*

MEn moet het heillooz' quaadt niet mijden,
Uit vrees van in de hel te lijden;
Noch goedt doen om het hemels loon:
De rechte deughdt heeft andre reeden;
Zy ziet op ſtraf, noch zaaligheeden.
Men moet, uit liefd tot Godes Zoon,
Het quaade vliên en 't goede pleege'.
Wie Chriſtus lieft verkrijgt zijn zeege.

499. *Overgezet Spel van Tijs.*

TYs heeft zijn Spel uit Frans: maar 't rijm is eigen zaadt.
Ik loof 't wel: want het Spel is goedt, en 't rijm heel quaadt.

500. *Venus Star.*

DE Star van Venus ſchijnt heel licht aan 't blaauw gebouw.
Zoo toont de Star aan d'aardt de lichtheidt van haar vrouw.

501. *Toen Niklaas in zeekere reekening van tien door een o hondert maakte.*

HOe komt het dat Niklaas zoo graagh met oortjes reekent?
Dat is niet vreemt: want hy heeft eens in d'O geteekent:
In d'O die 't Raadthuis hier aan d'Amſtel wou verraân.
Wie landtverraadt beſtaat, durft ook diefry beſtaan.

502. *Toen den E. Heer* Koenraadt van Beuningen, *Penſionaris t'Amſterdam, nu Gezant &c. in zijn luſthof, &c.*

HIer ziet men Beun'gen, die de mondt van Amſtels wet is,
In 't midden van zijn hof, dat hy voor onkruidt redt.
Ik vindt hem op zijn bedt nu dat hy van zijn bedt is.
Zoo raakt hy eerlijk van het een op 't ander bedt:
Het eerſt' is wit van pluim, het leſt' vol zwarte zanden.

Het koetsbedt is alleen voor afgematte leên.
Het tuinbedt dient tot ruſt der wakkere verſtanden.
Zoo zag men Kato, door de zorg voor 't algemeen,
Vermoeit en afgewaakt, zich in zijn hof verpoozen.
Wie veel deur doornen gaat verkrijgt bywijl noch roozen.

503. *In 't tweede deel van* Klioos Kraam, *is, door onkunde van den Drukker, zeeker gedicht, door* Izak Vos, *op 't Spel van de Bedekte Verraader, gerijmt, in de bladtwijzer op mijn naam geſtelt.*

EEn ander heeft tot lof van Fuiters ſpel geſchreeven;
Dit rijm is op mijn naam; 't ſchijnt gunſt, in 't licht gegeeven:
Ik wil niet dat men my voor vreemde vaarzen ſtelt.
Een averechtſe gunſt is een bedekt geweldt.

504. *Aart van veel Dichters.*

EEn Dichter is gelijk een teeder ſcorpioen;
Zoo hy geen laſter hoort, zal hy geen hinder doen:
Maar die hem tergen durft, helpt hem op 't felſt' aan 't wreeken.
De dichtpen is gelijk een ſcorpioen in 't ſteeken.

505. *Gees en Giel.*

GEes wenſt van Giel, haar man, een lichterman te maaken;
Maar zy weet aan haar wens, klaagt zy, niet wel te raaken:
Want eerſt verdronk hy 't geldt, nu vangt hy 't dobblen an.
Giel kreegh geen lichter, en Gees kreegh een lichter man.

506. *Mattheuwes en Trijn.*

MAttheuwes ging by Trijn, en zocht haar niet te trouwen.
Wat zocht de ritſaart dan? hy wou haar onderhouwen.

507. *In 't Stamboek van* D. Heiblok, *den* 27 *Junii*, 1650.

BEſcherm' ons Landt in vreê, o Vaaders! voor krakkeelen.
De Twiſt is op de been. de wonden die de Staat

Door

Door burgerkryg verkrygt, zyn door geen tijdt te heelen:
En zoo zy heelzaam zijn, de teekens van het quaadt,
Behouden eeuwigh ſtandt: op, toon uw ſchranderheeden.
Door Twiſt verdelgt men 't landt. door Eendragt bouwt men ſteeden.

508. *Toen botte Louw ziek geweeſt hadt.*

LOuw is zoo doodts door ziekt' als geen geeſt weezen kan.
Louw is heel bot van aart, en 't is een geeſtigh man.

509. *Slaapende Toon.*

TOon leit altijdt op 't bedt: maar 't is in 't minſt geen eeter.
Hy weet ook nergens van, nochtans is 't een bedtweeter.

510. *Juffrouw* Walburg van Boekhooven, *huisvrouw van de Capitein* Barleus.

BOekhooven is uw naam: zal ik naar d'oorſprong zoeken?
Neen: 't komt u van uw hooft, dat is een hof vol boeken.

511. *De Geheimſchryvers kamer.*

DIt zijn twee deuren daar men veel tot lof van zeidt.
Hier gaat men by de Trouw: daar by Stilzwygentheidt.
Op deeze zuſters mach het Raadthuis zich verlaaten.
Door trouw en zwijgen dient men Stadt en onderzaaten.

512. *Aan* J. M.

GY wraakt het duits tooneel, en gaat naar 't franſche ſpel.
Al wat van ver af komt dat ruikt en ſmaakt u wel.
Verandering baart luſt: maar vraagt gy mijn gevoelen?
Ik kies het inlandts kruidt voor vreemde paddeſtoelen.

513. *Geſchut van* Hendrik d'Achtſtes *beeldt gegooten* &c.

WIe voor geen donder ſaagt, verſaagt voor deeze buſſen:
Haar wreedtheidt is niet dan door menſchebloedt te bluſſen.

Zy brullen moordt en brandt, wanneer het leeger ſtormt.
Dit is niet vreemt: want 't is van Hendriks beeldt gevormt.

514. *Aan* L. P.

WIe maakt hier d'Advokaat, tot ſchaâ van andre, rijk?
De teſtamenten, en het tweede huwelijk.
Van zulk een akker weet hy ſtaadigh vrucht te meien.
Zoo trekt men wijn uit bloedt, en lacht om 's anders ſchreien.

515. *Mollin heel dol in 't ſtormen.*

WAt duivel is Mollin, die wy voor duivels haaten?
Wat duivel zou hy zijn, een duivel der ſoldaaten.

516. *Kees vaarent-gezel.*

KEes quam uit zee, en vocht in kerk en in kapel.
Kees was eerſt bootsgezel, nu is 't een boos gezel.

517. *Jan aan Jan.*

IK ben een meeſter van quaadt ſpreeken, zegt gy, Jan.
't Is waar: ik toon dat ik uw tong bedwingen kan.

518. *Maars bier.*

MAars bier valt op de tong heel bitter, wreedt en bars;
Maar 't is geen wonder: want dit is het bier van Mars.

519. *Voor de Schouwburg, toen 't Treurſpel van Aran en Titus geſpeelt wierdt.*

DE Schouwburg doet haar deuren oopen
Van dierbaar menſchebloedt bedroopen.
En dekt den diſch op zulk een wijs
Als Atreus voor zijn droeve broeder.
Nooit ſchaften Roome vuiler ſpijs
Dan 't vlees der kindren voor de moeder.

De weerwraak houdt in 't woên geen maat;
Zy wordt wel vol: maar nooit verzaadt.

520. *Schildery vol wanorder.*

DIt ſtuk is ongeſchikt; ja 't is geheel verwildert.
Men ziet geen geilheidt, en 't is ongeſchikt geſchildert.

521. *Brandende lamp.*

DE lamp verlicht de zaal, en wordt ook zelf verlicht.
Wie 't zijn aan andre geeft verlieſt van zijn gewicht.

522. *Wat is een narrepaardt?*

EEn yspaardt hoordt men voor een narrepaardt uit ſchellen.
Louw heeft een narrepaardt, en 't komt niet uit de poort.
Vraagt gy: hoe kan dat zijn, het heeft noch pluim, noch bellen?
Het is een narrepaardt, om dat het Louw toe hoort.

523. *Misſpelding* &c.

HEt woordt van winter heeft zijn oorſprong van win teer;
De winſt is teer, wanneer men 't water kan berijden:
Maar 't woordt van zoomer ſpruit, dunkt my, van kom zoo meer.
Wie dat wel zaait en oeſt, wenſt die niet zoo meer tijden?

524. *Aan den Eed. Heer* F. R. S. *en* K.

DAt gy Salluſtus in uw zak hebt wordt gelooft:
Maar zijn vernuft, het eelſt, dat hebt gy in uw hooft.
Wie twijffelt, hoeft zijn oor ſlechts naar uw raadt te hellen.
De bron der wijsheidt wil altydt ten mondt uitwellen.

525. *Kees ſchipper wierdt een leeraar van de quaakers,* &c.

KEes ſchipper wierdt onlangs een preediker, zeidt Trijn:
Nu laadt hy zielen, ja veel meer dan alle jachten.
En 't is gelijk zy zeidt. vraagt gy: hoe kan dat zijn?
De helſche ſchipper heeft altydt de grootſte vrachten.

526. *Jan en Jaſper.*

JAn heeft, zeidt Jaſperbuur, een zonderlinge vondt.
De zieke paarden maakt hy door zijn reuk gezondt.
Is dat geen wonder ? neen : het kan niet minder weezen.
De paarden zijn niet dan door bokken te geneezen.

527. *Aan* B. S.

GY durft u met harnas en voſſevel bekleên.
Zoo ziet men 't dol Geweldt en 't loos Bedrog by een.

528. *Job meugeveul.*

JOb mint de taafels, en hy haat de Joodtſche wet.
Wat taafels mint hy ? daar men gulzig zuipt en vret.

529. *Op den Eed. Heer* P. K. Hoofts *ſchrijfpennen, toen ik by hem in zijn ſchrijfvertrek was*, &c.

VAn deeze pennen maakt de Faam haar vlugge vlerken,
Om Wilm te draagen in 't Naſſouſche heldenhof:
Door deeze blaaſt zy ſtaâgh Leiceſters ſchelmſche werken,
Een ongelijk bedrijf geeft haar gelyke lof.
Zy heffen 't goedt in 't top, en leeren 't quaadt verachten.
Geen diamantpunt is zoo waardt als zulke ſchachten.

530. *Elk zijn gevoelen.*

DE Bybel is een veldt bezeit met hemels zaadt:
Deez' meit 'er niet dan goedt, die oeſt 'er niet dan quaadt.
De Schrift is voor de meeſt' als 't mes in kindre handen.
Het Bybelbladt ſpreekt klaar door ſchrandere verſtanden.

531. *Ander.*

DE Schrift is als een maagt, daar Godt zijn gaaf in prent:
Van deez' wordt zy geëert, van die wordt zy geſchent.

532. *Elk*

532. *Elk zijn ſchoonſt.*

BEderf der mannen heeft zijn oorſprong meeſt uit wijven.
Ik zal 't gelooven zoo 't geen mannen zijn die 't ſchrijven.

533. *Teegenſtelling.*

DE deugden worden meeſt door vrouwen uitgebeeldt:
Maar waar Natuur geen vrouw, zy hadtze mans geteeldt.

534. *Aan* E. A. M.

AL wat een ander dicht begint hy voort te ſchryven.
Mijn Titus was gedicht en quam noch niet op 't bladt:
Hy moeſt drie maanden in mijn hooft verburgen blyven:
Toen raakt' hy, door de pen, eerſt uit mijn herſſenvat.
Nu wordt dien heldt gedrukt: maar hy verrijſt door drukken.
Wie dapper is, verduurt de Tijdt door heldenſtukken.

535. *Aan* J. W. P.

GY wilt u goedt, eer dat gy ſterft, aan d'armen maaken.
't Is overloffelijk: maar wilt gy hooger zien?
Zoo geef het nu gy leeft, dit zijn de grootſte zaaken.
Een penning die gy geeft is meer dan d'andre tien.

536. *Jooſt en Schout.*

JOoſt, gy hebt voogt geweeſt, en ſtal het weezen goedt.
Nu zoekt de Schout, want hy is hol, met u te eeten;
En 't is niet vreemt. waarom bijt hy tot in mijn bloedt?
De dieven worden meeſt van raavens opgevreeten.

537. *Elk zijn natuur.*

IK eet graag zoet, en ook, 't is wonderlijk, graag zuur.
Mijn veeder, als ik rijm, vertoont u mijn natuur.
Zy voegt haar, zoo 't kan zijn, naar nijpen en naar ſtreelen.
De pen is als een bie die quetſen kan en heelen.

538. *Voor-*

538. *Voorzichtige Lijn.*

LYn ſchaft veel boontjes, om haar man haar hart te toonen.
Zy heeft gelijk. waarom? een bok eet gaaren boonen.

539. *Aan* G. F. *liefhebber van ſchelpen en hoorens.*

REiſt gy om hoorens naar de ſtranden van Neptuin?
Uw wijf heeft u bezorgt: waar toe zoo ver te dwaalen?
Indien gy hoorens zoekt, zoo taſt eens naar uw kruin.
Al wat men by zich draagt behoeft men niet te haalen.

540. *Op* Lambrecht van den Boſch, *toen hy het Spel van de Witte en Roode Roos gerijmt hadt.*

WIe heeft van zulk een Boſch als dit is ooit gehoort?
Het brengt by winter Witt' en Roode roozen voort:
Die voor geen avondt van de bitſe laſter duiken.
Wie Poëzy bemint moet zulk een boſchroos ruiken:
Maar deur het oor en oog, zoo wordt haar deugdt bekent.
Deblоemen, rijk van geur, tot ſierſel van de Lent,
Verwelken door de rijp: dit loof verduurt de vlaagen.
Geen ſchoonder roozen dan die 't oor en oog behaagen.

541. *Toon oneigentlijk geſchildert.*

TOon is geſchildert: maar niet wel getreft, zeidt Jan.
Waarom toch? Toon gelijkt, zeidt hy, een eerlijk man.

542. *Louwrens dommekracht.*

LOuwrens weet paalen, zeidt hy, uit de grondt te rokken.
Maar 't is niet vreemt, dat werk wordt meeſt gedaan door bokken.

543. *Lichte Flip.*

FLip weet de prijs, zeidt hy, van Neel de hoer te raân.
Waar door? die hoer komt hem op duizentpondt te ſtaan.

544. *Aan* N. O. D.

MArcellus lacht, zegt gy, 't drie-eenig-weezen uit.
Gy miſt. vraagt gy wat drie dat hy in een beſluit?
De Bloedtdorſt, Roovery, en Schijndeugt fijn van noppen.
Heeft deeze helhondt dan geen drie vereende koppen?

545. *Aan 't vrye Neederlandt, toen de Franſen haar ſcheepen* &c.

HEt gruwzaam Oorlog quam uit d'afgrondt eerſt op d'aardt.
Nochtans verkrygt men vreê door 't bloedig oorlogszwaardt.
Wie dat dan vreê begeert moet eerſt in oorlog weezen.
De zieken kan men beſt door bittre drank geneezen.

546. *Toen* Striklandt, *Gezant van* Kromwel, *zich t'Amſteldam, aan de taafel zetten, omringt van lyfſchutten,* &c.

DE Britſche Striklandt eet; maar 't eeten ſmaakt hem niet:
Hem dunkt dat hy een zwaardt, dat op zijn hart mikt, ziet.
Behoort zijn diſch dan niet omheint van lijfſchutſchaaren?
Tierannen ſneuvlen licht zooz' hen niet wel bewaaren.

547. *Papegey en Aap.*

DE Papegey en Aap zijn dieren van vermoogen.
Door deez' wordt onz' gehoor, door die 't gezicht bedroogen.
Twee dingen maaken hen een menſch, de ſpraak en leeſt.
Is dan een reedloos menſch ook niet een dubbel beeſt?

548. *Aan zeekere ſnurker.*

UW vaâr was Geus, zegt gy, en 't wordt ook niet gewraakt.
Waarom? gy zijt van jongs door 't kerkgeldt groot gemaakt.

549. *Op de ſchryfkunſt van* Daniel de Lange.

WAnneer de ſchelle ſtem niet tot in 't oor kan zinken,
Dan ſpreekt men met het oog, door een geſplitſte ſchacht.

De ſchrijſpen doet haar mondt, vol int, veel verder klinken
Dan 't zonlicht weet te zien. de letters hebben kracht.
De dootſchicht weet de ſtem, maar d'intſpraak niet te ſmooren.
Zoo zal men Langes pen lang na zijn lippen hooren.

550. *Voor den Heer* S. N. G. &c. *in een glas.*

VEel zoeken roem op landt, ik op het landt en baaren.
De fiere krijgsdeugt wordt gekroont met lauwerblaaren.

551. *Aan* L. B.

MAria is een hoer, zeidt Job de Joodt aan my;
En 't is waarachtigh: want zijn huisvrouw heet Mary.

552. *Aan* D. W. S.

GY leeſt het Bybelbladt, zegt gy; en 't is heel wel.
Gy leeſt van Chriſtus: maar gy leeft naar Machiavel.

553. *Neel Doorop.*

NEel Doorop is verkeert gedoopt, zeidt oude Koen;
Zy is, dit weet ik wis, een meidt van hoeren doen:
Want zy laat yder in zoo zy de veurdeur weeten.
Moet Neel dan niet in plaats van Doorop deur op heeten?

554. *Eva met lamme armen, door Koen geſchildert.*

KOen ſchildert Eva: maar veel beter dan het leven:
Want zy is lam van arm; en daarom 't dierſt' geſchat.
Waar d'eerſte lam geweeſt, den menſch zou nimmer ſneeven.
Waarom? dan hadt zy nooit naar 't doodtlijk ooſt gevat.

555. I. G. *wou geen kooper kruisbeeldt gieten, en maakten een koperen lamp, die voor d'afgodt van de Kaizer van Japon zou branden* &c.

SChijnheilig wou weleer geen kooper kruisbeeldt maaken;
Nu maakt hy iet dat voor een duivelsbeeldt zal blaaken:

Maar

Maar dit belooft meer geldt dan 't kruisbeeldt, naar ik reeken.
Is dat de duivel niet, om winſt, een kaars opſteeken?

556. *Elk moet zich naar geleegentheidt voegen.*

MOlijn, u bruilofsdicht is overlam van leên.
Het gaat, wanneer men 't leeſt, met ongelijke ſchreên.
My dunkt het eene been heel kort en 't ander lank ſtaat.
Het moet zoo zijn. waarom? om dat de bruidt ook mank gaat.

557. *Toen* Olivier Kromwels *Gezant op de vreedehandeling der Zweeden, Poolen en Ruſſen verſcheen,* &c.

NV brandt het oorlogsvuur van Zweeden, Poolen, Ruſſen.
Heer Kromwel giet, in ſchijn van 't vuur door nat te bluſſen,
Met oly, pik en teer. zoo mengt men wyn met roet.
Hoe les men 't krijgsvuur beſt? door Kromwels hartebloedt.

558. *Op Juffrouw* A. van Aldewerreldt. *voor* H. N.

HEt Noorden heeft u hart met ſneeuw en ys omgordt.
Het Ooſt bezet uw mondt met paarlen en koralen.
Het Zuiden heeft uw tong met bitter ſap beſtort;
En 't Weſt verſiert uw pruik met heldre goude ſtraalen:
Verwerp het Ooſt en Zuidt, en neem my voor uw deel.
Door zulk een helft als ik bevindt gy u weêr heel.

559. *Aan* Jakob Leſcaille, *toen hy klaagde dat hy niet ver kon zien.*

GY zijt byzienden en verzienden. kan dat weezen?
Verziende mannen zijn byzienden door veel leezen.

560. *Aan* B. H.

GY heet my loogenaar. ik lieg wel, ik bely 't:
En 't blijkt ook, als ik zeg dat gy geen hoer meer zijt.

561. *Aan* L. *de ſchilder, toen hy my zeekere ſchildery vertoonde.*

IK min dit beeldt; want 't is heel los gemaakt: maar gy,
Dat haat ik, zijt zoo los als uwe ſchildery.

562. *Aan zeeker Engelsman, die zijn kindt met het goude beeldt van Kromwel verſierde.*

GY ſcheldt, om dat mijn kindt dit hemels kruisbeeldt draagt.
Het uwe draagt het beeldt van die de Britten plaagt.
Dit goot zijn bloedt, tot heil der menſchen, uit zijn' aadren.
Het uwe zuipt het bloedt der trouwſte burgervaadren.
Het kruisbeeldt paſt, zegt gy, in 't binnenſt' van de borſt.
't Is waar: maar 't uwe hoort, zoo ik het zeggen dorſt,
Voor Withal opgeknoopt, tot ſchrik van 't godtloos Londen.
Wie koningmoordt niet ſtraft wordt zelf vol ſchuldt bevonden.

563. *Wilm van het ys.*

WIlm wandelt langs den dijk, ſchoon d'Amſtelſtroom vol ys is.
Zoo toont zich Wilm, zeidt Jooſt, dat hy in alles wijs is.
Waarom verdient het landt, vraagt Roel, de hoogſte prys?
De wijzen gaan op 't landt, de narren op het ys.

564. *Dolle windthondt van Peer.*

DEez' dolle hondt koſt Peer wel vijftigh pondt, zeidt Lijn.
Zoo moet hy alzoo dol als deeze windthondt zijn.
Voort, wacht u vry voor Peer, of 't ſpog zal u verraſſen.
't Vergift van hondtzucht is in zee niet af te waſſen.

565. *Aan zeekere broodtbakker.*

ELk gildt heeft zijn patroon; maar 't bakkers heeft 'er geen:
Dit paſt de bakker die by Jozef zat gevangen.
Zoo maakte zy het broodt, uit vrees, geen meer te kleen.
De dievery wordt beſt geweert door vrees voor hangen.

566. Op

566. *Op* Elizabet &c.

DE groot' Elizabet was, looft men, rijk van gaaven.
Men looft ook datz' haar beul door Stuarts bloedt deedt laaven.
Noch looft men dat haar byl Eſſex uit vrees deurkurf:
Maar Spanje looft niet dat zy maagdt was toen zy ſturf.

567. *Aan den E. Heer* Joan Hinloopen Jakobſen, *Scheepen t' Amſterdam.*

GY dicht, o Vos! zegt gy, zoo veel niet als wy wenſchen.
De huisplicht bindt myn handt. myn luſt wordt wet geſtelt.
De Dichtkunſt, dit ſtaat vaſt, eiſt niet dan heele menſchen:
Ik ben niet meer dan half. de zorg doet my geweldt.
Een ander laat zich 't hooft, door kunſt, met lauwren ſieren.
De buik verzaadt zich niet door kranſen van lauwrieren.

568. *Koert* &c.

KOert laſtert de Fortuin, om d'ongeſtaadigheidt;
Want Koert houdt ſtaadigh ſtandt: maar 't is in vals beleit.

569. *Wel is veel.*

FOp rymt veel ſpellen, en Flip ſtelt 'er een ter handt;
Neen: Fop werpt knynen, en Flip baart een olyfant.

570. *Jooſt.*

JOoſt ziet heel ſcheel, zeidt hy, als hy een hoer ziet gaan.
Hoe ſcheel moet Jooſt dan zien als hy zyn wyf ziet ſtaan!

571. *Kracht van de Schouburg.*

DE Schouburg is tot ſchrik van al die 't graau aanſchennen.
De ſchrandre vreezen haar, om 't ſteeken van haar pennen.
Zoo krygt men door de ſtok een bitſe hondt aan bandt.
De Schouburg is een tucht- en Staatſchool voor het landt.

572. *Aan* W. S. N.

FLip dwong de vrye ziel. dat zyn afgryſlykheeden.
Hy ſtrafte beeldeſtorm. hier hadt hy dubble reeden.
Godt heeft dit werk beſtiert. Godt gaf hem, zeidt hy, 't zwaardt.
De dwang is goddeloos, en ſtraf een godtlyk' aart.

573. *Tabak voor rym.*

HAns ſchreef een eerdicht voor Michiel, daar roem in ſtak.
Michiel gaf Hans, tot loon van 't dicht, een rol tabak.
Is dat beloonen? ja: hy hiel de rechte paalen.
Die windt verkoopen moet men weêr met rook betaalen.

574. *Aan Juffrouw* A. G. *voor een ſpiegel.*

GY waant, nu gy u ziet, u ſchoon en ſtark te zijn.
Den menſch is broſſer dan dit brijſlendt kriſtalijn.
Gy ziet hier aan u zelf een ydle ſchilderye.
Geen ſchoonder ſpiegel dan het beeldt van Chriſtus lye'.

575. *Aan Martijn de ſchilder.*

MArtijn, gy ſnurkt altijdt op uwe ſchildery.
Het volk verſtaat noch kunſt, dunkt u, noch haar waardy.
't Is waar, 't gemeen is bot om d'eigenſchap te vatten.
Was 't volk heel wijs, het zou uw verf zoo dier niet ſchatten.

576. *Verwaande Flip.*

FLip heeft een gaaf, zeidt hy, verkreegen van hier booven:
Maar 't volk heeft weêr een gaaf van Flip niet te gelooven.

577. *Toen Mevrouw de* Princes van Aanholt *aan Mejuffrouw* Geertruidt Huidekoopers van Maarſeveen, *een zilvere lamp, door een Moor, deedt vereeren.*

DE lamp van Aanholt komt u hel in d'oogen ſtraalen.
Waarom wordt u de lamp hier door een Moor gebracht?

De

De Moor en 't lamplicht zyn afbeelſels van de Nacht.
Een leevendt zinnebeeldt behoeft men niet te maalen.
De vruchten van 't vernuft verkrygt men by de lamp.
Wanneer de nacht all' d'aardt bedekt met zwarte damp,
Dan ſcherpt men 't brein, by daagh door 't woelen ſtomp geſneeden.
Wie 't lamplicht lieft, bemint de ſchrandre wakkerheeden.

578. *Meulenaar en 't hof.*

DE Meulenaar en 't hof zyn dikwyls eens gezint :
Dit voegt zich naar de Staat, die draait zich naar de windt.

579. *Toon botmuil.*

HEt Schouſpel leert, zeidt Toon, om dat het vol van geeſt is.
Toon gaat 'er : maar het blykt niet die 'er Toon geweeſt is.

580. *Windige Nies.*

NIes is vol achterklap, gelyk wy daaglyks hooren :
Maar haar geklap mishaagt de neus veel meer dan d'ooren.

581. *Aan* B. K.

GY ſtiert my licht, zegt gy, een ſchempdicht naar myn gat.
Ik wou wel dat het quam : de ſtillen zyn verleegen.
Ey! ſtier het voort, ik bidt : eer kaakedoor zich kladt.
Een quaadt gedicht is goedt om poortegaal te veegen.

582. *Toen* N. S. G. Kromwels *Gezant, hier met een appel ſpeelde*, &c

DE Britsman ſtreelt ons ooft met een beleefde handt :
Maar eer men 't denkt zal hy het ooft door 't mes verdeelen ;
Het mes zal Kromwel zyn, en d'appel Neederlandt.
Wie vinnigh nypen wil begeeft zich eerſt tot ſtreelen.

583. *Een van de zeeve doodtzonden geſchildert.*

DEez' doodtzondt, ſchoon van verf, koſt Teunis hondertpondt.
Wie zoo veel ponden geeft voor een gemaalde zondt,

Doet

Doet meerder zonden dan diez' al op een durft hoopen.
De kunſt is godtlyk: maar 't is godtloos zoo te koopen.

584. *Geurt bemint het rym.*

GEurt mint het rym, zeidt hy, en weet het waar te maaken;
Want hy vervalſt de Schrift om 't rymwoordt recht te raaken:
Hy ſcheldt zyn wyf, om 't rym, voor hoer en hoerekindt.
Zyn ongerymt bedryf toont dat hy 't rym bemint.

585. *Aan* T. F. G.

IN Hollandt meenden u de luis en vloô te vreeten:
Maar nu gy, roodt van bloedt, in 't moordthol zyt gezeeten,
Bedriegt gy dit gediert. vraagt gy: waarom? de raave
Zal u, zoo zy niet walgt, noch in haar balg begraave'.

586. *Aan* G. F.

'k ZOek gauwdiefs loopjes, hebt gy ſtrak aan Jas verklaart.
Ik zoekze: maar gy hebt die uit uw eigen aart.

587. *Juffrouw Mary hadt gaſten, en de wijn noch niet in gekreegen.*

MAry wordt dol, zeidt zy, nu zy de wyn niet in heeft:
Maar Klaas wordt dol wanneer men hem de wynen ingeeft.

588. *Aan Juffrouw* Jozyna van Baarle.

TIende tot de negen Muze',
Is het wonder dat Meduze,
Die haar goude pruik beweent,
Door de kronkelende ſlangen,
Die om haare bakkes hangen,
Zoo veel menſchen heeft verſteent,
Die uit ſteenen zijn gereezen?
Welk een wonder moet het weezen!
Nu uw keel aan 't zingen raakt,

Dat

Dat gy door de helder' orgel,
Van uw gaadelooze gorgel,
Marmerſteen tot menſchen maakt.

589. *Op 't nieuw Stadthuis.*

HIer twiſten kunſt en ſtof, elk roemt zich ver vermaart.
De Raadt aan 't Y is ook geen minder Raadthuis waardt.

590. *Op de Kamer van de Wel-Eed. Eed. Heeren* Burgermeeſteren,&c.

WAt yder kamer kan, kan dit vertrek alleen.
Het Raadthuis is een ring: maar deeze plaats de ſteen.

591. *Ooſt-Indiſchhuis ſpreekt:*

IK breng het Noordt in 't Ooſt, en 't Ooſten weêr in 't Noorden:
Zoo laat ik d'Amſtel zien daar Roomen nooit van hoorden.

592. *Aan Koert.*

IK kan waarzeggen, zweerdt gy Koert, en gy hebt recht.
Als ik zeg: Koert die liegt, dan heb ik waar gezegt.
Ik duiveljaag, bywyl, gaat gy de Rechter klaagen.
'k Zal duiveljaagen zoo ik u van hier kan jaagen.

593. *Den Heer* Otto *t'onrecht met landtdievery beticht.*

HEer Ott' betoont zich vol van ongemeen verſtandt;
Maar hy is graagh naar geldt: doch niet tot laſt van 't Landt:
Want Ott' geniet geen ſchadt dan van uitheemſche Kroonen.
Wie vreemde dienſt doet hoort zich ook te laaten loonen.

594. *Op de Beedag in de Zweedtſche zeekrijg.*

NU houdt men beedag in de Tempel van Martijn:
Maar hier wort meeſt gebeên voor 't hooft der Gott' en Zweden.
Zoo ſchenkt men Neederlandt vergift, bedekt met wyn.
Wie Godt zoo bidt is vol van Gotſche godtloosheeden.

595. *Aan* D. F.

IK heb Chriſtoffels, zegt gy, die my byſtandt biên :
Maar gy hebt niemant, hoort men u bywylen klaagen.
Bv zulk gebroedt als gy wordt nimmer hulp gezien.
Waarom? een ezel moet zijn laſt alleenigh draagen.

596. *Aan de vier winden.*

GY zijt vier broederen : maar ongelijk van aart.
Door uw onzeekerheidt verzeekert gy de vaart :
Die u betrouwt, daar durft zich niemant op betrouwen.
Wie vaſt wil ſtaan moet niet op loſſe gronden bouwen.

597. *Voor de hofſteê van den E. Heer* W. V. E.

DE koopmanſchap en 't landt zyn ongelijk van paalen :
De Beurszorg is voor 't huis, en 't landt om aâm te haalen.

598. *Toen zyn* Exelency van Sweeryn *een Spinwiel van barnſteen aan Mejuffrouw* Konſtancy Huidekoopers van Maarſeveen *vereerde.*

DE Heer Sweeryn heeft u dit Barnſteen wiel geſchonken.
De zorg van 't huis wordt beſt door 't ſpinwiel uitgebeeldt.
Een Vorſtelyke gift is waardt om meê te pronken :
Maar wie een huiszorg heeft, die zich in ramp en weeldt
Geſtaadigh wakker houdt, kan heerlijker praalen.
De huiszorg is een zuil, die door zich zelf beſtaat.
Het radt van barnſteen, rijk van flikkerende ſtraalen,
Vertoont ons d'eeuwigheidt, die door geen tijdt vergaat.
Zoo moet de huiszorg zijn, indien men ſtandt zal houwen.
Geen ſtarker huisſtut dan de wakkerheidt der vrouwen.

599. *Jan, weleer een kaalis, nu door aſchkoopen rijk* &c.

JAn is de man geen meer die hy voor heene was.
Waarom? zijn neering en verſtandt leit heel in d'aſch.

600. *Wan*

600. *Waare roem.*

GY roemt haar tanden wit; ja witter dan haar kaaken;
Cy weet het: want zy heeft die van yvoor doen maaken.

601. *Op de* L.

WIe maakt de Lotering een eerdicht, vraagd' ik leſt?
De duivel, zeide Floor, die kan zijn daaden beſt.

602. *Aan Mejuffer* Elizabet Huidekoopers van Maarſeveen.

UW oog, Elizabet, heeft zucht tot alle blaadren:
Nu tot de blaadren in een boek vol ſchranderheên.
Dan tot het eikeblad t in 't vruchtbaar Maarſeveen.
De geeſten kan men beſt in ſchaaduwen vergaadren.
Het brein wordt nooit zoo wel geſcherpt dan als men leeſt.
Noch ziet men blaaderen, tot ſierſel van uw geeſt,
Van rooz' en lelien op uwe kaak vergaaren.
't Is wonder als Natuur vernuft met glans komt paaren.

603. *Aan de* Graaf van O. *toen hy* Olivier Kromwel *een bloedthondt vereerde*, &c.

GY ſtiert uw bloedthondt aan de Teems, daar hy te veul is.
Men hoeft geen beul, daar 't hooft der Rechters zelf een beul is.
Dies houdt uw blondthondt t'huis, in Englandt heeft men keur.
Geen bitſer bloedthondt dan de Britſe Protekteur.

604. *Aan zeeker ſchilder.*

GY maalt van Magdeleen een Venus ſchoon van bloos.
Haar zalfbus ſchildert gy tot een blanketſeldoos.
t Gebeedtboek vormt gy tot de minkunſt, geil in 't blaaken.
Vervlockt is zulk een kunſt die hoeren weet te maaken.

605. *Aan Sander.*

PIer draagt een innocent: wat dunkt u hier van Sander?
De kleeding en 't verſtandt dat paſt wel by elkander.

606. *Aan* G. *de bloode ſnurker.*

GY lijkt een hondt en uil; het is geen vals gerucht:
Een hondt om dat gy blaft, een uil om dat gy vlucht.

607. Amintas *aan* Laura, *toen zy hem zijn naam van ſuikere letters op een zilver taafelbordt vertoonde.*

HEer Huigens ſchreef mijn naam, tot roem, met bitter nat:
Maar gy, o Laura! weet mijn naam ten toon te ſtellen
Van ſuikerletters, op een zuiver zilver bladt.
Is uw begaafde handt zoo overzoet in 't ſpellen!
Wat of uw mondt dan is, die purpre paareldoos?
Een diſch van Jupiter vol nektar en ambrooz'.

608. *Zeekere pilaar, daar men eertijdts dieven aan gegeeſſelt en gebrandtmerkt heeft, nu op Goudeſtein, een zonwijzer &c.*

De Pilaar ſpreekt:

IK toonden 't volk weleer de ſtraf der dieveryen:
Nu toon ik hen de tijdt, al houdtze nimmer ſtandt.
Twee glo eden leeren hen de quaade ſpooren myen;
D'eerſt' was het brandtmerk vuur, nu is 't de zonnebrandt.
Op, eer mijn dubble dienſt: hier is geen wijzer wijzer.
Een dubble deugdt verduurt het allerduurzaamſt' yzer.

609. *Op een goude penning daar het beeldt van de Biſſchop van &c.*

GY ſchijnt voor 's Biſſchops beeldt van loutergoudt te vliên.
Ik wil hem liever van fijn goudt dan leevendt zien.
Hadt hy van goudt geweeſt, hy hadt my niet beſchooten.
Een goude dwinglandt heeft nooit menſchebloedt vergooten.

610. *Dok-*

610. *Dokter Pier, Louw d'Apteker en zijn wijf.*

PIer was een Dokter van een overgroot bedrijf:
Hy maakte hem gemeen met Louw d'Aptekers wijf.
Haar man, wou 't die wel zien? die heeft 'er toe gewent.
Zijn wijf was ziek: maar hy verſtrekte de pacient.

611. *Aan* S. P.

UW boek heet maantwerk: maar het heeft in 't minſt geen ſchijn;
Beſt noemt gy 't weekwerk, dat zal wel zoo zeeker zijn:
Men vindt het overal heel weekelyk in 't leezen.
Hoe! weekwerk? neen: het zal niet dan een daghwerk weezen.

612. *Sent grootſpreeker.*

SEnt heeft het grootſte woordt op ſtraat en in gelag.
Sent is geen Amiraal, en voert de grootſte vlag.

613. *Op Luit de turfdief.*

LUit ſtal uw turf, klaagt gy; het is geen noodt Kees Krijnen:
Het geen hy u ontſtal zal noch tot aſch verdwijnen.

614. *Tiet lichtaars.*

DE pruik en 't hooft van Tiet die paſſen by elkaâr.
Waarom? de pruik van Tiet is niet dan hoerehair.

615. *Aan* F. V. H.

DE lamp van Epikteet koſt u vierhondert kroonen.
Waant gy, o dolheidt! door deez' lamp zijn geeſt te toonen?
Wie dat zulks waant die blijft, gelijk hy is, een beeſt.
't Vernuft wordt niet gekocht. elk heeft zijn eigen geeſt.

616. *Omkooper der ſtemmen.*

DE Burgermeeſterkeur gaat noch te Luik niet voort:
Want Peer de Rooy is om zijn ſtem te wreedt vermoordt.

Door welk een wreedt geweer is hy in 't graf verſchoolen.
Door 't ſtaadigh ſchieten van Hendrikus zakpiſtoolen.

617. *Frans en zijn meidt.*

FRans maakt' zijn meidt met kindt. zoo quam hy aan een baſten.
Hy worden om dit ſtuk van alleman gelaſtert.
't Is kindrewerk, riep Frans. dat liegt gy, zeide Tjerk.
Hoe! kindrewerk? o neen: 't is man en vrouwewerk.

Op de Neege Muzen, *of drukparſſen, die naar de Zanggodinnen ge noemt zijn, in de drukkery van den E. Heer* Dr. Joan Blaau, *Scheepe en Raadt t'Amſterdam. Aan Mejuffrouw* Geertruidt Vermeul, *Ge maalin van den zelfde Heer*, &c.

618. KLIO.

DE Pen van Klio maalt het beeldt der oude tyen:
Zelf 't geen vergeetelheidt beſlooten heeft in 't graf.
De doode boeken zijn de leevenſte ſchildryen.
Hier erft men 't Koningrijk. daar vecht men om de ſtaf.
Al wat verleeden is toont zy om op te paſſen.
Wie aan 't verleeden denkt is quaalijk te verraſſen.

619. EUTERPE.

EUterpe laat haar fluit tot lof der wijsheidt klinken.
De wijsheidt, vol van deugdt, verdient de grootſte lof.
Wie dat vernuft verdooft, zy helpt het weêr aan 't blinken.
De maalkunſt vol van geeſt, en dichten, rijk van ſtof,
Twee ſuſters groot van roem, voert zy naar 's hemels boogen.
Door kunſt en ſchranderheidt behaagt men oor en oogen.

620. THALIA.

THalia leert all' d'aardt het vroolijk blyſpel zingen.
Zy treedt, heel licht geſchoeit, al lachendt op 't tooneel.
Het ſpel vertoont het volk hun dartle wiſſelingen.

Haa

Haar Schouburg ſtrekt hen tot een leevendigh panneel.
De looge krijgt 'er ſchijn door vleyery en klachten.
Het blyſpel leert den menſch voor looze laagen wachten.

621. MELPOMENE.

MElpoom vertoont zich ſtaâgh met treurgewaadt behangen.
De traanen bigglen langs haar doodtſche kaaken af.
De droef heidt heeft vermaak in naare lijkgezangen.
Zy volgt de dooden naar, en ſchreit tot op het graf:
Maar wat doorluchtigh is behoutz'er eeuwigh buiten.
D'onſterfelijke deugdt is in geen graf te ſluiten.

622. POLYHYMNIA.

't IS Polyhymnia die elk door reên doet wijken.
Al wat haar brein begrijpt bewaart zy als in ſtaal.
De reeden kan men door 't geheugen beſt verrijken.
Zy bindt all' ooren aan de ketting van haar taal.
Zoo dwingt zy dwingelandt. zoo ſtuit zy 't graauw in 't woeden.
Welſpreekentheidt betoomt de wreevelſte gemoeden.

623. ERATO.

ERato vult haar hoorn met bloemen ſchoon van blaaden.
Zy volgt de Minnegodt en zingt zijn oorlogskracht.
De Liefde wijkt geen Mars in roem van oorlogsdaaden.
Al wie 't geweldt verwint moet buigen voor zijn macht.
Nu ſiert zy 't bruilofsbedt met rooz' en mirteranken.
De minnedichten zijn de liefelijkſte klanken.

624. TERPSICHORE.

TErpſichore bemint de ſchelle cyterklanken.
De galm van 't ſnaarſpel trekt de ziel ten ooren uit:
Een ander volgt de diſch om Bacchus ſtarke dranken:
Zy ſpringt in 't luchtigh kleedt op 't liefelijk geluit.

Dit

Dit is noch hoverdy, noch 't zijn geen dartelheeden.
De wakkre maatdans ſtrekt tot oeffening der leeden.

625. URANIA.

URania bewoont de helle hemelringen.
Zy vreeſt geen zonneſpoor, dat vol gedrochten leit.
De Kunſt is machtigh om tot in 't geſtarnt te dringen.
Zoo gaat men in 't vertrek van Godts verburgentheidt.
Hier wordt den menſch zijn lot als in meetaal geſneeden.
De ſtarrekunſt ontdekt veel diepe duiſterheeden.

626. KALLIOPA.

DE dappre Kallioop heeft zucht tot lauwerblaaden.
De krijgslauwrier verduurt de Koninglijke kroon.
Haar rollen, roodt van bloedt, zijn vol van heldendaaden.
Zy zingt in 't harrenas, omheint van verſe doôn,
Tot lof der moedigen, op 't dreunen der trompetten.
De heldenzang verdooft het dondren der musketten.

627. *Aanhang.*

DE Druk-Parnas van Blaau heeft neege Zanggodeſſen:
Maar hier is geen Apoll' die haar de herſſens wet.
Geen nutter wetſteen voor het brein dan wijze leſſen.
Wanneer dat Blaau zich by deez' neegen needer zet,
Behoeft 'er geen Apol, om herſſens te verrijken.
De Duitſche wijsheidt hoeft de Griekſche niet te wijken.

628. *Toen den Eed. Heer* P. K. Hooft, *Ridder, Droſt van Muiden* &c. *my zeide dat hy den Heer* Jakob vander Burg, *Rezident* &c. *niet wiſt te vinden.*

'k ZIe van der Burg niet ſtaan. die woorden maakt gy licht waar.
Is 't dan geen wonder? neen: de geeſten zijn onzichtbaar.

Op' t Huis te Muiden.

629. *Den*

629. *Den Advokant* M.

MIchiel ſpreekt nooit voor niet, ſchoon hy noch raadt noch pleit:
Het ſpijt hem dat hy eens om niet Godthelp u zeidt.

630. *Een der zeeven werken van Barmhartigheidt, heel mettigh geſchildert.*

ZIe een Barmhartigheidt van zeeven in uw kerk.
Gy miſt: gy ziet hier niet dan een barmhartigh werk.

631. *Niklaes van Zweeden.*

NIklaas zweert Rem de doodt. zweert dat Niklaas van Zweeden?
Zoo zal Rem vry zijn: want Niklaas die houdt geen eeden.

632. *Roel van Weſtfaalen.*

ROel vloekt de Paapſche mis; hy lacht met Mennoos werk,
En haat de Luiteraan, hy houdt het met de kerk:
Dit is niet meer dan plicht, of Roel zou groflijk dwaalen.
Waarom? hy pleegh weleer broodt uit de kerk te haalen.

633. *Dokter, Advokaat, Graavemaaker.*

DE Dokter, d'Advokaat en Graavemaaker zijn
Nooit iet te doen gewenſt: d'een lacht om ziekt' vol pijn;
Deez' groeit door twiſt; die leeft door 't ſterven van de menſchen.
Wie dat hen heil toewenſt, is goddeloos in 't wenſchen.

634. *Aan Mevrouw* Anna van Hoorn, *Gemaalin van den Eed. Heer* Kornelis van Vlooswijk, *Heer van Vlooswijk*, &c. *Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam.*

IK dank van Vlooswijk voor haar vaſtenavondts tafel.
Prins Willem zat onlangs niet beeter aan uw diſch.
Mijn tong heeft meer vermaak in een geſpouwe wafel
Dan Cezar in 't banket. durft iemandt voor een viſch

Driehondert ponden biên? ik houdt met uw gebraaden.
De koſten van de koſt kan 't lichaam niet verzaaden.

635. *Op het Toorentje, in de Boomgaardt van 't Huis te Muiden, daar wylen den Eed. Geſtr. Heer* P. K. Hooft &c. *het leeven van de* Groote Hendrik *in geſchreeven heeft. Aan den Heer* Gerrit Bikker van Engelenburg, *Droſt van Muiden, Baljuw van Gooilandt* &c.

DE Groote Hendrik quam uit deeze kleene Tooren
Veel leevender van geeſt, dan uit zyn moeders ſchoot:
Daar wiert hy voor een poos, hier voor altydt gebooren.
Een ſchrandre veeder weet de kerker van de Doodt
T'ontſluiten voor de Deugdt, tot loon van waare zeege.
Zoo wordt vergeetelheidt door wijs papier belacht;
En Hoofts beroemde pen, zoo ſcherp als Hendriks deege',
Een mondtſtuk voor de Faam, tot roem van 't eêl geſlacht.
De fenixveeder wykt voor zulk een ganzeſchacht.

636. *Toen ik zeekre graavemaaker tabak in een graf, terwyl hy groef, zag drinken.*

DE graavemaaker graaft, en drinkt tabak in 't graf.
Zoo beeldt hy 't leeven, en d'onzeeker' uitvaart af.
Het leeven door de rook, en door de kuil het ſterven.
Wat is den menſch? niet dan een bloem van ſchoone verven.

637. *Landtlucht voor* W. J. van A.

DE wyze Kato liet, om 't landt, zyn heerſchappy.
Het hof is heerelyk: maar vol van ſlaaverny.
Uit zucht tot zaadt en plant verliet ik Amſtels wallen.
Zoo 't aardts gewaſch vervalt zal al wat leeft vervallen.

638. *Aan zeeker rijk woekeraar.*

IK ben zoo rijk als gy; geeft my noch ſchip, noch ploeg:
Ik heb van all's genoeg, om dat ik my genoeg.

639. *Groot*

639. *Groot geſlacht van Trijn.*

TRijn neeft elk een. hoe of zy aan 't geſlacht geraakt is?
Om dat zy, loof ik, in een hoerekuf gemaakt is.

640. *Toen* A. J. *in de zaal van Mejuffrouw* Maria &c. *de vier hooft-ſtoffen, of elementen zou ſchilderen* &c.

GY ſchildert Water, Aardt en Lucht, dit is uw plicht;
Het Vuur, de vierde ſtof, behoeft hier niet te pronken:
Maria heeft het vuur in 't pit van haar gezicht.
Een oog dat helder is, vertoont de ſchoonſte vonken.

641. *Aan zeeker veldtheer, die 't leeger verliet, om in d'ommegang te zijn.*

WIlt gy u naar de rey van 't groote wonder ſpoên?
Hou ſtandt; en wapen u, om Vlaandren te bevrijden.
Zoo zult gy door uw zwaardt een noodig wonder doen.
De kerk moet bidden: maar het krijgshooft dapper ſtrijden.

642. *Toen het treurſpel van* Aran en Titus *uit Duits in Latijn overgezet was* &c.

MYn Titus ſprak aan 't Y Neêrduits, zijn eerſte taal:
Nu leert hem Tiel Latijn, voor 't oor der vreemde volken.
Zoo wordt hy burger by de Spanjaart, Brit en Waal.
Wie veer vermaart wil zijn vereiſt Latijnſche tolken.

643. *Mary en Frans.*

MAry doet Frans, haar knecht, veel goedt, in vreugdt en rouw.
Paſt Frans dan op zijn baas? neen: Frans paſt op zijn vrouw.

644. *Aan den E. Heer* Paulus Barbette, *Geneesmeeſter t'Amſterdam.*

DE Doodt verwon in 't eerſt' al wat 'er wierdt geſchapen.
Dit ſpeet Natuur, en heeft de Kunſt tot hulp gebaart.

Geneeskunſt ſtrekte voort het Leeven tot een wapen:
Want toen de Doodt bevondt wat dat de kunſt op d'aardt
Kon werken, deiſde zy, en liet ons ruimer ſpooren.
Eens wordt men door Natuur, maar veel door kunſt gebooren.

645. *Een Hondt, tot verachting, aan* B. W. *geſtiert*, &c.

EEn vreemt heeft my onlangs een bitſe hondt gezonden.
Wat of dit weezen wil? ik zal 't u zeggen, Kryn.
Een leeuw brengt leeuwen voort, een hondt werpt niet dan honden.
Die u deez' hondt ſtiert moet een hondt, of hondtsvodt zyn.

646. *Gaarnaat is* &c.

GAarnaat, geloof ik, dat van gaaren nat moet komen.
Al wat gezouten is heeft gaaren natte ſtroomen.
Gaarnaat is gaaren by de vocht van Bacchus vat.
Men zeg geen meer gaarnaat: men noemze gaaren nat.

647. *Op 't Weeshuis.*

't IS 't Weeshuis dat gy hier tot trooſt der kindren ziet.
Men derft hier d'ouders naam: maar d'ouders zorgen niet.

648. *Aan* J. v. Poel.

WIe dat voor Spanje vecht en ſneuvelt in de ſtrydt,
Zeidt Room', zal zaaligh zyn. Geneef, om dit te wraaken,
Zeidt dat 'er niemant ſterft voor zyn gezette tydt.
Zyn dit geen vonden om de blooden ſtout te maaken?

649. *Pilgift van den E.* Heer Daniel de Voogelaar, *aan* Matys Bartſen &c.

DEez' Pilgift wordt Matys van Vooglaar toegeleit.
Zyn Vaaders trouw verdient geen minder dankbaarheidt.
Waſch op, o ſpruit! waſch op, en volg uw Vaaders ſchreeden.
De loffelyke Trouw geeft ſtof tot dankbaarheeden.

650. *Op*

650. *Op het Tuchthuis.*

WIe ſtaat, houdt ſtandt; of vrees. de ſtraf is voor de quaân.
De Tucht gebruikt de roê, om deugdelyk te ſlaan.

651. *Marcelis Alchimiſt.*

MArcelis zocht naar goudt, door hulp van oude boeken:
Maar hy verloor zyn goudt met lang naar goudt te zoeken.
Nu dat hy arm is vindt hy goudt en zonder werk:
Want hy leeft nu op 't goudt van 't zakjen in de kerk.

652. *Aan Melleen.*

MElleen, uw tym is ſtyf, zeidt Dokter van der Vlaa.
Wat ſchort 'er aan? het is als gy vol podegra.
Vol podegra als ik! waar door kunt gy dat raân?
Om dat uw vaarzen meeſt op kreuple voeten ſtaan.

653. *De Ritmeeſter* Krook, *om zijn wreedtheidt door de wreede* Sonooy *onthooft.*

SOnooy deedt Krook door 't zwaardt, dat hy de beul gaf, ſneeven.
Om welk een reeden heeft Sonooy die ſtraf gedaan?
Om dat hy 't quaadt van Krook niet zelver haidt bedreeven.
De Bloedtdorſt heeft geen knecht, zy wil zich zelf verzaân.

654. *Aan den Eed. Geſtr. Heer* Jan Huidekooper van Maarſeveen, *Ridder, Heer van Neerdyk, en Scheepen t'Amſterdam.*

DE krygsheldt weet de pen des dichters ſtof te geeven:
Maar 's dichters veeder doet de doode krygsheldt leeven.
De Tydt verwint het zwaardt: de pen het zwaardt en Tydt.
De ſchoonſte lauwer wordt aan 's dichters pen gewydt.

655. *Los en vaſt.*

KArolus is in huis en kerk een loſſe gaſt;
Behalven in de kroeg: hier is hy yzervaſt.

656. *Mr. Floor.*

FLoor meeſtert oogen, zoo hy zeidt, en 't is geen mienen.
Waarom? Floor heeft al lang all' oogen kunnen dienen.

657. *Aan* S. V. H. *toen de Zweeden in de Zondt &c.*

IK doe een zondt, zegt gy, wil ik iet ſchelms bedrijven:
Maar gy doet zondt, zoo gy de Zondt niet zoekt te ſtijven.

658. *Aan zeekere quaaker.*

SOcijn gelooft, zegt gy, aan geen Drieëenigheidt.
Tot zulk een gruwel heeft uw kerk de grondt geleit:
Want deeze wil de Mis, als buiten Schrift, verdooven.
Behoeft Socijn dan ook iet buiten Schrift te looven?

659. *Aan* Alida van N.

UW kindt dat ſpeelt altijdt, roemt gy, eer iemandt repT.
Ey! roem niet: want elk weet dat gy een ſpeelkindt hebt.

660. *Aan* J. M.

GY drinkt uit porſelein, om niet om hals te raaken:
Zoo hier vergift in quam, zoo zou het, zegt gy, kraaken.
't Is een verzierde vondt: want zoo 't door gift verplet,
Hoe blijft het dan noch heel daar gy uw mondt aan zet?

661. *Aan* Mr. H. K.

GOdt heeft de Zweedt, zegt gy, voor ſtrafroê aangenoomen.
G'k Ontkent niet: maar men maakt de roê van't ſnootſt der boomen.
Al wat hy doet, dunkt u, raadt hem den hemel aan.
Als Godt de zonden ſtraft gebruikt hy een tieran.

662. *De waag ſpreekt:*

WIe dat door draagen zwicht, ik hou door draagen ſtandt.
't Bezwaaren van mijn ſchaal verlicht de laſt van 't Landt.

663. *De Kamers van d' Aſſeurancy en Dezolate boedel ſtaan naaſt elkander. Aan* T. K. S.

't VErdeelen van 't Stadthuis kan u niet wel vernoegen.
Hier zijn twee kamers die niet beeter zijn te voegen.
Vraagt gy hoe deeze twee zoo by elkander ſtaan?
Omdat men veel uit d'een' in d'ander komt te gaan.

664. *Op 't Schermſchool.*

HEt zwaardt is ſchrikkelijk. de hemel haat het woeden.
Hier trekt men 't doodtlijk zwaardt, om 't leeven te behoeden.

665. *Aan Juffrou* Maria Kuiſten, *gemaalin van den E. Heer* Jan de la Fontaine.

UW mondt, o Kuiſten! heeft my eerelijk bedroogen:
Want gy hebt, nu gy rijmt, ook voor mijn oor geſchaft.
Wie dubble deugden pleegt is waardt om op te boogen.
Een eerelijk bedrog wordt niet door 't Recht geſtraft.
Genaak ik u met rijm, tot kitteling der ooren,
Strak naadert gy my weêr met een gelijke maat.
Gy zyt als Pallas uit uw vaaders brein gebooren.
De vruchten aarten meeſt naar d'eigenſchap van 't zaadt.
Volhardt in uw bedrog, ik zal u nooit beſtraffen.
Wie ſpijs met rijm deurmengt is loffelijk in 't ſchaffen.

666. *In de Koets van* Mevrouw van B.

MEvrouw, deez' koets is 't hemelryk,
Dat tuigt dit blaau, in all's gelyk.
Uw krooſt zien wy voor ſtarren aan:
U voor de zuivre zilvre maan.
Ziet gy geen zon? uw nicht Katryn,
Verſtrekt hier voor de zonneſchyn.

667. *Op*

667. *Op 't afgaan en weeder aankoomen der* Hoofden van de Schouburg &c.

LEſt zyn 'er zes onthooft, en zonder hooft te korten :
Maar dat het wonderſt' is, 't was zonder bloedt te ſtorten.
Nu zyn d'onthoofden door d'onthoofders weêr verheeven.
Kon Hollandt deeze kunſt, 'k zag Barneveldt weêr leeven.

668. *Schildery van Ikarus.*

ZAg dit een dief, hy riep ; 't is nergens veiligh : want
Die naar de hemel vliegt, wordt door de zon verbrandt.
Wie dat de zee genaakt verdrenkt in zoute droppen.
In 't midden 't beſt, zoo 't ſchynt, verſtikt men veel in ſtroppen

669. *Op* Jan van K. *Kanunnik van den Dom* &c.

JAn roemt zich Domheer, zoo my onlangs wierdt bericht ;
En 't is de waarheidt : want hy kent noch zwaar, noch licht.
Wie reeden geeft, hy ſtaat altydt gelyk een ſtom heer.
Is Jan, gelyk hy roemt, dan niet een machtigh dom heer?

670. *Onbeleefde Piet.*

PIet licht geen hoedt, zeidt hy, als gy hem kom ontmoeten.
Waarom? een ſchelm heeft ſchaamt' een eerlyk man te groeten.

671. *Aan* K. van A.

KLaas preekt te lang, zeidt Koen, dit teemen valt my bang.
Ik hou van kort en ſcherp : want kort en ſcherp is lang.

672. Aal G. *hadt een kindt buiten d'echt.*

AAl is een Vroemoêr, ſchoon zy nooit uit roeien gaat.
Zy was al Vroemoêr eer zy quam in d'echteſtaat :
Want zy verkreeg een kindt dat zy een bootsman toezwoer.
Wierdt Aal, toen zy dit kindt verkreeg, dan niet een Vroemoêr?

673. G.

673. G. M. V. E.

GY roemt op d'oudtheidt van uw ſtam, als een die zot is:
't Is waar, uw ſtam is oudt, zoo oudt datz' al verrot is.
Wat gy zyt weet ik niet; maar dit wordt veel gehoort:
Een ſtam die oudt is brengt nooit goede vruchten voort.

674. *Toen 't lijk van* N. N. *een van de Rechters, die over de doodt van &c. gezeeten hadt, in 't graf gezet wierdt, drukte de kiſt de graavemaakers handt aan pletteren.*

HIer ziet men wat Niklaas geweeſt is: want na 't leeven
Betoont hy noch, wat hy voor 't ſterven heeft bedreeven.
Tierannen zijn altijdt voor 't ſterven afgewoedt.
Niklaas is in zijn kiſt noch heet naar menſchebloedt.

675. *Toen Mejuffrouw* Leonora Huidekoopers van Maarſeveen *te paardt reedt.*

DUs zag men Dido op haar fiere klepper praalen;
Maar Dido wapent zich in 't jaagen met een boog:
Doch Leonora ſpant de peezen van haar oog;
En quetſt de harten met twee flonkerende ſtraalen.
Behoeft dit pronkbeeldt dan te ryden met een ſchicht?
Geen wiſſer jaagtuig dan de pyl van hel gezicht.

676. Jaap *zeeker* N.

JAap ging onlangs, zeidt hy, om een quaâ boel te redde'.
Hy reddenz' ook: want Jaap ging met zyn boel te bedde.

677. *Elk moet reeden geeven.*

DUël is Frans, zegt gy; maar 't is een Neêrlandts woordt.
't Is duw-wel; neen: het komt niet dan van duivel voort.
Gy lacht en vraagt: waarom? dat kan men licht bemerken.
Wie in duël verſchynt doet die geen duivels werken?

678. Teun *aan* T.

GY gooit met verkenszwoordt, zeidt Teun, en 't heeft geen reeden
Ik dank u: want gy komt my met uw huidt bekleeden.

679. *Beeldt van de* Koning van Poolen, *dat zyn Majeſteit met een goudeketting vereerde aan* Jonker Gerrit Tak, *Kapitein, &c.*

DE Poolſche Koning komt de borſt van Tak verſieren.
Een hart van yzer paſt met vorſtlyk goudt bedekt.
Waarom niet met een krans van keurige lauwrieren?
Om dat hy zelf een Tak van lauwerier verſtrekt.
Met reeden wordt zyn borſt met 's Koningsbeeldt belaaden.
Niet pronkt 'er beeter dan vergulde lauwerblaaden.

680. *Geldt-Munter.*

EEn Munter heeft het drok met ſtempelen van ſchijven.
Hy heeft veel toeloop: want hy maakt heel goedt fatſoen.
Zijn werken ziet men niet lang in zijn winkel blijven.
Wie all' mans gaading maakt heeft 't allermeeſt te doen.

681. *Toen* Maria Vos, *mijn dochtertje, neevens andere kinderen, met de hoepel liep ſpeelen.*

MYn dochter ſlaat de hoep, die door de ſtokſlag dreit:
Zy vindt geen endt, ſchoon zy haar aâm ten endt komt loopen.
Zoo toont een kindt oñs, door haar hoepel, d'eeuwigheidt.
Het eeuwigh is door zweet en wakkerheidt te koopen.

682. *Raadt hier naar.*

WIe ſchrander plagh te zijn, wierdt meeſter, na veel druk:
Nu is een zot bedrijf het grootſte Meeſterſtuk.

683. *Loodtgieter.*

MYn handeling beſtaat in dingen van gewicht.
Wie zwaarigheidt veracht, ik wordt 'er door verlicht.

684. Amin-

684. Amintas *aan* Apelles &c.

APelles, poogt uw handt mijn Laura na te maalen?
Zoo maal haar op een knie met uw ondekte hooft:
Maar vul uw hart, om niet te zengen door haar ſtraalen,
Met grondt-ys, hagel, ſneeuw en al wat gloedt verdooft.
De koele kuisheidt zou hier zelf aan 't branden raaken.
Aanminnigheidt is vuur om harten meê te blaaken.

685. *Aan Mejuffrouw* Geertruidt Huidekoopers van Maarſeveen, *toen haar lauwerboom verdorde* &c.

DIt loof, o Geertruidt! is hier voor de herfſt geſchonnen:
Maar 't is geen wonder: want het blaaderrijke hout,
Wierdt dag aan dag beſtraalt van twee kriſtalle zonnen,
En 't wierdt by nacht ſlechts eens van 's hemels vocht bedouwt.
Vraagt gy: wat zonnen zijn 't die 't loof ter aardt doen zinken?
Die in de hemel van uw helder voorhooft blinken.

686. *Aan* P. G.

UW boek begint heel kuis: maar 't is vol vuile reeden;
En 't voorhooft is verſiert met een beroemde Sant.
Is dit geen Venus beeldt als een Maria kleeden?
Een ſluiphoer heeft veeltijdt een Pſalmboek in haar handt.

687. *Koning en Schoolmeeſter.*

FEn machtig Koning en ſchoolmeeſter zijn gelijk:
D'een toont zich hooft in 't ſchool, en d'ander in zijn Rijk.
Deez' voert de goudeſtaf, die beezigt felle roede'.
Wie vorſt, of meeſter tergt, raakt lichtelijk aan 't bloede.

688. *Aan* G. F.

WAarom is Tiet zoo roodt, daar zy de roos geen meer heeft?
Om datz' haar ſchaamt voor 't volk dat zy zoo weinig eer heeft.

689. *Op de Rampzaligheeden der verheffinge van den* Huize vanMedicis, *door* P. K. Hooft, *Ridder* &c. *Droſt van Muiden* &c.

HIer toont de pen van Hooft, vol van waarachtigheeden,
Het Huis van Medicis, in voor- en teegenſpoedt.
Een hooft dat wijs is weet de waarheidt beſt t'ontleeden.
Dit ſtamhuis klimt in top : maar roodt van eigen bloedt.
Zijn Faam wordt ſtaâgh gevolgt van heillooz' ongelukken.
Niet ſchrikkelijker dan te ſteigeren door drukken.

690. *Yzere deuren aan de wiſſelbank.*

VEracht geen yzer' eeuw; hier zijn twee yzre draaken,
Die 't gulde vlies aan 't Y voor roovery bewaaken:
Het vreeſt geen Jazon, die, door wapens, onheil baart.
De goudteeuw wordt hier zelf van d'yzer' eeuw bewaart.

691. *Aan* S. G.

GY hebt onz' Zottebol in kooperſtof geſneên:
Maar wilt gy al wie ſnijt voor uwe ſneê doen wijken?
Zoo ſny hem voor in 't hooft een overgroote ſteen.
Het binnenſt' hoort niet min dan 't buitenſt' te gelijken.

692. *Pier dronken.*

PIer wierdt, door 't drinken van de mom, zoo roodt als 't maanlicht.
Zoo kreeg Pier, ſchoon dat hy geen grijns hadt, een momaanzicht.

693. *Kaales en Kaalis.*

KAales en Kaalis heeft niet veel verſchil, zeidt Douwen:
Want Frans wierdt kaalis door een rookaales te houwen.

694. *Aan zeekere pilaarb. &c.*

DE ſpreeuwen neſtlen aan de kerk, zeidt Pieter Tin.
Maar d'uilen, zegt Servaas, die neſtlèn hier meeſt in.

695. *Teel*

695. *Toen de Juffrouwen* Leonora, Geertruidt en Konſtancy Huidekoopers van Maarſeveen *my banket vereerden, &c.*

LAat Jupiter omhoog vry roemen op banketten,
En nektardrank vol zoetigheên:
Ik roem niet min, nu Maarſeveen
My aan zijn milde diſch, vol lekkerny, doet zetten.
Dient Ganimeedt Jupijn naar wens?
Zoo dient hem ſlechts een enkel menſch;
Dies zal mijn aardtſche roem zijn hemelſch' overwinnen:
Want ik wordt aan deez' diſch gedient van drie godinnen.

696. *Op* Kromwel.

HEer Kromwel bouwt zijn troon door roof en menſchemoordt.
Wie doen kan wat hy wil, wil meer dan hy behoort.
Nu doet hy landt en zee door heir en vlooten beeven.
Wie wreedt wil heerſchen moet zich nooit tot ruſt begeeven.

697. *Aan* G. F.

IK dicht te bits, zegt gy; maar gy beſtelt my ſtof.
Waar ſtof is wil 't ook uit, het zy tot ſchemp, of lof.
Men kan een zwangre vrouw het baaren niet beletten.
Noch quaader is 't een pen die ſtof heeft te verzetten.

698. *Toen* G. B. *zeide dat hy zich zelf niet kon, liet ik hem een ruit van glas zien.*

KEnt gy u zelf noch niet? zoo ziet uw zelf: 't is tijdt.
De kennis kómt door 't zien. hier ziet gy wat gy zijt.

699. *Karolus, de goude omkijker.*

WAarom heeft Karel 't hooft ter rechte zy gewent?
Om niet in 't hof te zien van 't ſlinkſe Parlement.

700. *Op Juffrou* Anna van Loon, *gemaalin van den Heer* Mr. Willem Blaau.

EEn eerlijk koopman zoekt zijn huis van loon te bouwen.
Van loon komt dapperheidt : zoo raakt een Vorſt ten troon.
Elk ſchijnt op Saturdag van loon het meeſt te houwen:
Maar Blaau die houdt, dit 's meer, het heele jaar van Loon.

701. *Aan* M. V. F.

HEt ſpijt u dat de Paus, door hulp der Kardenaalen,
Drie kroonen heeft op 't hooft; gy volgt het zelfde recht:
Want d'Amſtel ziet uw hooft als 't hooft der Pauzen praalen.
Waarmeê? met kroonen die van hoorens zijn gevlecht.

702. *Aan den E. Heer* Bartolomeus Schout *&c.*

WIe dat zich reklijk toont maakt zich voor wijs vermaart;
Want zulk een ſchranderheidt is Stadt- en Staatampt waart:
Maar laffe reklijkheidt zal 't hof vol ſlaaven maaken.
Een hof moet reklijk zijn, om aan zijn wit te raaken.

703. *Aan* W. van L.

HEt ſpelen, blaft Matijs, is vol van ydle reeden.
De Schrift, zeg ik hier op, noemt alles ydelheeden.
Is 't daarom ydel? ja. hebt gy dit vaſt geſtelt?
Zoo is 't ook ydel dat gy 't ſpeelen ydel ſcheldt.

704. *Aan* M.

ALs Koen geen Schriftſtof heeft, dan ſchelt hy op 't tooneel.
Vergun my ook dat ik ſlechts een reis wan hem ſpeel.
Ontzegt gy 't? 't is geen noodt: zijn byten maakt geen wonden.
Het paardt verſteurt zich niet door 't blaffen van de honden.

705. *Doofpot en Tijdt.*

DE doofpot en de Tijdt zijn beide koudt en guur:
De doofpot bluſt de turf, de Tijdt het minnevuur.

706. *Aan*

706. *Aan zeeker Kerkmeeſter.*

GY zijt Kerkmeeſter, en gy houdt niet van Kalvijn:
Maar was de Kerk aan 't Y uw meeſter, 't zou niet zijn.

707. *Aan zeekere S.*

UW Landt is vry, zegt gy, door dapper te verweeren.
Men vindt uw vryheidt ſlechts by 't graauw en preedikheeren:
Uw Raadthuis leit noch aan een bandt van alle wee.
Waarom? om dat dit ſtaâgh moet luiſtren naar deez' twee.

708. *Aan* T. *toen hy voor Juffrou* K. K. *op de fluit ſpeelde.*

UW fluit, o Titer! temt de baaren:
Zy doet het woeſte weer bedaaren.
Kolomba ſtaat hier zelver ſtil.
Gy zijt als Orfeus op de ſnaaren;
Men ziet ſlechts in de plaats verſchil:
Want Orfeus ſpeelde by 't gewemel
Der zwarte ſpooken, voor de hel;
En gy verſchijnt hier met uw ſpel
Voor d'overſchoon' beſtarnde hemel.

709. *Steekdichter.*

WIe ſteekgedichten ſchrijft, begint tot ſchrik te leeven.
Van wie? van die hem ſtof tot ſteekgedichten geeven.
't Quaadt wordt van hem, als van de preekſtoel aangetaſt.
Een ſteekdichtſchrijver is een preeker zonder laſt.

710. *Op de geevel van zeeker Raadthuis in Walslandt, ſtaat de Kracht met een pilaar, Gerechtigheidt met een zwaardt zonder ſchaal, en Voorzichtigheidt met een ſlang, zonder ſpiegel,* &c.

KOmt d'Armoedt hier om Recht? zoo heeft zy haar vergiſt.
Dit Raadthuis wordt bewaardt door Kracht, Geweldt, en Liſt.

Maar

Maar zoekt zy recht voor geldt? zoo gaat de vierſchaar oopen.
Aan d'Amſtel ziet men waar', maar hier het Recht verkoopen.

711. *Aal en haar Pol.*

AAl heeft een byzit. dat mach zijn: maar andre zeggen
De naam van byzit komt van by elkaâr te leggen.

712. *Katrijn betaalt niet.*

KAtrijn onthoudt heel veel, zegt gy, gelijk men meldt;
En 't is ook zeeker: want Katrijn onthoudt mijn geldt.

713. *Op Jan.*

DE haaſtigheidt is quaadt, zoo hoort men dikwijls zeggen:
Maar Jan, dit ſtaat ook vaſt, heeft dubble haaſtigheidt;
En daarom veer de beſt. hoe wordt dit uitgeleit?
Zoo haaſtigh alsze rijſt, zoo haaſtig gaatze leggen.

714. *Aan* K. O.

FRank is getrouwt aan Neel, zijn Governant, zeidt Kling.
Nu hoort men deeze twee een heele dag aan 't kijven;
Maar Frank heeft ſchuldt: want Neel wil geen verandering.
Wat dan? zy zoekt niet dan zijn Governant te blyven.

715. *Stijn en haar dronke man.*

STijn baarden, toen haar man leſt dronken was, als dol:
Hy kon het baaren, door zijn ſmeeken, niet verhindren.
Het is geen noodt, zeidt hy, en dronk zijn buik weêr vol;
Laat Stijn vry baaren: want dit baaren baart geen kindren.

716. *Aan* G. N. H. *toen hy Cerberus ſchilderde.*

GY maalt de helhondt: maar wilt gy zijn hoofden maalen?
Dan moet gy Saramijn, Staaguf, en Kromwel haalen.
Dit zijn de hoofden van de hondt voor Plutoos poort.
Zoo ziet men door een ſtuk de Staatzucht, Roof en Moordt.

717. *Aan* V. F. D.

ZOek andre werrelden, riep Flippus zoon, door 't zwaardt.
Waarom? deez' een, docht hem, was ydel en niet waardt.

718. *Tijs en zijn wijf.*

TYs drijft zijn wijf in huis, en vloekt op haar uit yver.
Tijs komt niet op de markt, en 't is een varkendrijver.

719. Amintas *aan* Laura.

IK dank mijn Laura, nu mijn mondt haar borſt mag drukken.
Die applen rondt van vorm; daar ik, in ſpijt van noodt,
Geen applen zwaar van goudt, op Atlas voor zou plukken.
Heeft Herkles om die vrucht de wreede draak gedoodt?
Om deeze zou ik zelf met Herkles willen kampen.
De min, op hoop van winſt, ontziet geen oorlogsrampen.

720. *Aan de zelfde.*

ELk heeft zijn ſtar, zegt gy, aan 's hemels helle zaalen.
'k Ontken 't; de ſtar die my beſtiert, verſchijnt op d'aardt:
Want Laura is mijn ſtar, zoo hel van gloet als ſtraalen.
Ik mis. ik heb 'er twee, die, liefelijk gepaart,
Recht in de hemel van haar helder voorhooft pronken.
Geen ſchoonder ſtarren dan aanminnelijke lonken.

721. *Aan* S. N.

ROel is door Bybeltwiſt de neus aan bloedt geſlaagen
Wie om de Bybel lydt, behoort, zeidt hy, geloont.
Zyn hooft vereiſt, dunkt hem, een martelkroon te draagen.
Waar zouze ſtaan? zyn wyf heeft hem al lang gekroont.

722. *De jonge Fillis met een pyl in haar handt.*

ZOo gy uw oogen luikt, zoo zijt gy d'eedle Min,
Die my het hart deurgriefde:

Zoo gy de pijl verwerpt, zoo zijt gy koningin
Der blaakerende liefde.
Uw macht is niet t'ontvliên: want hoe men u bevindt,
Gy zijt vrou Venus zelf, of haar gewapent kindt.

723. *Op Andreas vloeiende rijmen.*

ANdreâs roemt dat hy heel vloeiendt rijmen kan.
En 't is zoo: want het vloeit zoo vaardig af als an.
Hy lijkt zich by Homeer. die waan wil ik niet ſtutten;
Hy lijkt Homeer: maar waar? daar deez' begint te dutten.

724. *Een koopere vergulde Louys.*

DIt geldt is quaadt van hart: maar 't heeft een goede ſtempel.
Hier ſchuilt een kooperbeeldt in een vergulde tempel.
Geloof de munter niet, zijn vleien heeft ſlechts ſchijn.
Van buiten is Louys, van binnen Mazarijn.

725. *In 't uithangbordt van* G. J.

HIer hangt een ezel uit: hoe zal ik dit ontknoopen?
Waar dat een krans uithangt, daar wil men wijn verkoopen.
Vraagt iemandt waarom zich dit dier in 't bordt vertoont?
Om dat 'er in dit huis een lompig' ezel woont.

726. *Aan* F. H.

IK ben een hondt, zegt gy, mijn blaffen doet u ſchroomen.
De honden blaffen meeſt als zy een dief zien koomen.

727. *Aan geblankette Neel.*

NEel roemt zich ſchoon te zijn; maar 't is te dier een glans:
Trijn koſtze minder en behoudtze ruim zoo zeeker.
Waarom heeft zyze wis, en minder prijs, vraagt Fráns?
Trijn kreegze van Natuur, Neel kooptze van d'Apteeker.

728. *Aal vuilbeks.*

AAl heeft geen afgang; maar zy acht het niet een mijt.
Waarom? Aal maakt zich 't vuil meeſt door haar lippen quijt.

729. *Aan Katrijn.*

MAnas de Joodt heeft u, klaagt gy, in d'arm gebeeten:
Maar hy liet voort weêr los, en 't was, zegt gy, geen peis.
Katrijn, dit is niet vreemt: wilt gy de reeden weeten?
Een Joodt, die 't wetboek volgt, eet van geen verkensvleis.

730. *Tooneelſpeelder. Aan den E. Heer* Pieter Schout &c.

EEn reizendt ſpeelder heeft gemeenſchap met de winden.
Men ziet hem over al: maar hy is nergens t'huis.
Hy weet all' ooren aan zijn lippen vaſt te binden.
Als hy geen kruiſſen heeft, heeft hy het grootſte kruis.
Nu is 't een koning; ſlus een ſlaf van ander' heeren.
D'onzeekerheidt is door een ſpeelder beſt te leeren.

731. *Aan zeekere vieze Mennoniſt* &c.

DAt Roomen bandt, zegt gy, is een verduivelt werk.
Neen: 't bannen van de Paus bewaart de waare kerk.
Gy bant het wijf als 't met haar echte man wil eeten.
Zoo 't bannen duivels is zoo moet gy duivels heeten.

732. *Hein op d'orgeldeur geſchildert.*

HEin ſtaat op d'orgeldeur; is 't om zijn ooren t'aazen?
't Is om dat hy zoo ſtijf als d'orgel weet te blaazen.

733. *Kees van de vaart.*

KEes quam uit Engelandt, toen hem zijn vaar eerſt zagh:
Hy quam voor lichtmis t'huis, en 't was na vrouwendagh.

734. *Jan de nachtſlemper.*

JAn gaſt en drinkt by nacht; ja in een maant wel acht maal:
't Is vreemt, Jan is niet Geus, en houdt nochtans van 't nacht maal.

735. *Aan* L. van G. *die Latijn leerde om een Poëet te worden.*

MEn trekt het goudt, door zweet, uit diepgegraave daalen:
Maar daar 't van zelf niet groeit is 't door geen zweet te haalen.
Zoo is de dichtkunſt meê: men krijgt haar door de gunſt
Van d'eedele Natuur. gy doet vergeeſſe dingen.
De Grieks', noch Roomſche taal doet niemandt vaarzen zingen.
Geleertheidt ſtrekt niet dan een vijl voor deeze kunſt.
Gy raakt door 't ſchool niet op Parnaſſus ſteile ſpooren.
Men maakt geen dichter; neen: men wordt 'er een gebooren.

736. *Op 't zak-uurwerk van &c.*

DIt werk heet veêrwerk en het klinkt ook veer door 't ſlaan.
Wat kunſtig is komt ons bywijlen veer van daan.
Dit veerwerk komt van veer aan 't veer van d'Amſtel vaaren.
Wie dat een veêr heeft help dit veerwerk veer vermaaren.

737. *Aan* S. H. van R.

GY hebt het kruisbeeldt uit uw koor en kerk gedreeven:
Maar uw Eraſmus beeldt is op de brug gebleeven.
Wat reeden parſten u tot zoo verkeerdt een ding?
Dat deez' een burger is, Godtszoon een vreemdeling.

738. *Wapenhuis en Scheepstimmerwerf van de Zeeraat t' Amſterdam.*

HIer bout de Zeeraadt, om de vrye zee te bouwen.
Op zulk een voorzorg kan den koopman zich betrouwen.
Wijk roovers: want de zee is als de zon gemeen.
Wie reeden wraakt, verwint men beſt door dapperheên.

739. *Aan*

739. *Aan* D. F.

VOs, onderhouw mijn paardt zoo geef ik 't u, zeidt Douwen.
Neen, zeidt ik; want uw paardt zou my zelf onderhouwen.

740. *Aan ritſche* E.

UW voogt is vroom, zegt gy, en 't is gelyk gy boogt.
Uw voogt, dit weet ik meê, dat is een hoerevoogt.

741. *Leſera en Floor de waardt.*

LEſera maakt Romans; maar Floor de waardt, zeidt Krijn,
Is gauwer: want die maakt romans door witte wijn.

742. *Aan* N. G.

UW kunſt weet alle kunſt, ſchrijft elk, verby te vliegen.
Zy liegen 't en ik meê: zelf die 't een ſchatkiſt noemt.
Vraagt gy waarom dat ik en ook all' andre liegen?
Om dat men, zegt Minerf, uw kunſt niet hooger roemt.

743. *Op de geſchilderde voet van Vulkanus, te Haarlem in 't Prinſenhof.*

DIt is de voet daar Luit tot hondertpondt voor biedt:
Maar Uitrecht heeft een voet die gaf het graagh voor niet.
Hier hondertpondt, daar niet! wat heeft het Sticht voor reeden?
Haar voet wil uit de kerk tot in het Raadthuis treeden.

744. *Voor* Jan Leiſtar, *t' Amſterdam, in de ſuikerbakkery van 't hemelrijk, in de Lootery van de Rijp na datze meeſt verbrandt was.*

O Leiſtar! die omhoogh het hemelrijk bezit,
De Leiſtar, hier omlaagh in 't hemelrijk, die bidt
Dat gy de Rijp een rijp verſtandt geeft op haar karmen.
Waar rijpe herſſens zijn zal brandt niet licht verarmen.

745. *Bybel en* D. *der* H. S. *van* H. *Aan den E. Heer* Joan Uitenboogart, *Ontfanger* &c.

DIt Staatboek en de Schrift zijn beide van gewicht.
Aan dit is onze ziel, aan dat het lijf verplicht.
Het eene leert de deugdt, en 't ander vryheidt zoeken.
Wie heil en landt bemint behoeft geen andre boecken.

746. *Aan* R. F. K.

GY zult myn reekening eens overzien, zegt gy.
Het over zien is veel te haatelyk by my.
Dies ziet 'er toch eens in, ik kom om geldt te haalen.
Wiez' over zien wil zoekt my nimmer te betaalen.

747. *Aan* O. N.

FLip was een machtig heer, een man van groote prijs.
Veel hielden hem voor ſlecht: maar hy was overwijs.
Vraagt gy aan Machiavel wanneer hy zulks deedt blijken?
Toen hy de mont van 't Recht, door 't zwaart, voor zich deed ſtrijken.

748. *Aan* F. V. G.

HOfmeeſter, zeidt ik leſt, gy heerſt hier veel te grof,
Gy zyt Hofmeeſter: maar geen meeſter van het hof.

749. *Hans de Duitſcher.*

HAns roemt zich kunſtigh, en hy mach 't met reeden roemen.
Zijn kunſt komt van zijn moêr, dit kan hy niet verbloemen.
Wat dient 'er tot bewijs van 't oude wijſs verſtandt?
Zijn moêr is om haar kunſt, in 't Duitſche Rijk, verbrandt.

750. *Aan* D. B.

UW veeder heeft tot noch veel ſchoon papier bekladt.
't Vernuft wordt beſt gekent aan d'inhoudt van het bladt.

Ik

Ik berg uw naam, gelijk uw boek de rechte klaarheidt:
Noch ſcheelt 'er meer aan. wat? goedt oordeel, ſtijl en waarheidt.

751. *Quaadt-aartige Saar.*

SAar wil haar wraak voldoen aan die haar fout komt zeggen:
Zy durft haar zak vol doen waar dat zy geldt ziet leggen.
Zy zal haar darm voldoen by die haar diſchwaarts leit.
Saar is heel gierigh, en 't is een voldoende meidt.

752. *Eigenſchap van Machiavel.*

MEn zegt dat Machiavel te Roomen ſchrander ſcheen:
Hier houdt het volk hem bot, en 't is niet zonder reên.
Is 't om zijn Prinſe leer, van godtloosheidt bezeeten?
Neen: om dat hy hen leert dat zy van zelver weeten.

753. *Daagelijkſche wiſſel.*

FReek was een wiſſelaar die goudt, noch zilver hadt;
En in het wiſſelen beſtondt zijn grootſte ſchat.
Hy gaf zijn ziel bywijl door 't wiſſelen ten roof.
Waarom? hy wiſſelde geſtaadigh van geloof.

754. *Aan den Eed. Heer* P. K. Hooft, *Ridder, Droſt van Muiden* &c.

GY noodt my eens voor al, o Hooft! op 't Slot te Muiden.
Ik houd 't met all' voor eens, zoo koom ik meenigmaal;
En eet ook meenigmaal met overwyze luiden.
Eens is begin en endt. gy bindt my aan uw taal
Vol woorden groot van kracht, en loffelijke leſſen.
Wie dichtkunſt mint is graag by 't Hooft der Zanggodeſſen.

755. *Aan* G. V. F. &c.

GY weet gelegentheidt voor my, zegt gy, tot trouwen.
Ik dank u voor uw zorg; mijn liefd' is veel te vart:
Want ik bemin, o vrindt! de ſchoonſt' en wijſt' der vrouwen.
Door glans en ſchranderheidt ontſteekt men 't koutſte hart.
Haar oogen ſchitteren als duizent zonneſchijnen.
Zy pronkt op haar perruik met nimmerdorrendt groen.
Haar gaaven zijn bekent by Grieken en Latijnen.
Elk leit haar laagen om zijn wil met haar te doen.
Het Raadthuis luiſtert zelf na haar geleerde leſſen.
De wijsheidt is een zon die alle kunſt verdooft.
Zy gaat tot in 't vertrek der Prinſen en Prinſeſſen.
De Godtsdienſt eert haar ſtaâgh met haar ondekte hooft.
Wanneer zy haar laat zien bekoort haar glans all' oogen.
Het graauw, dat ſtaadigh mort, als d'overheidt iet zegt,
Leent d'ooren aan haar ſtem, ſchoonz' haar niet komt vertogen.
Zoo werdt de woeſtheidt, door mijn lief, aan bandt gelegt.
Wie elk de borſt deurwondt is vol aanminnigheeden.
Ik ſmeek haar dag en nacht, zy lacht en lonkt my aan:
Maar ſpreek ik eens met haar van voort in d'echt te treeden,
Dan treedt zy van my af, en laat my hooploos ſtaan.
Een hooploos minnaar lijdt de doodelijkſte pijnen.
Ik zal nochtans, ik zweer 't, volharden in mijn min.
Vraagt gy wie dat het is die my van ſmart doet quynen?
Het is de Dichtkunſt, o de Dichtkunſt! rijk van zin:
Dies ſtel geen ander voor; ik wiſſel niet in 't minnen.
De Dichtkunſt is de waardtſt' der neege Zanggodinnen.

ONTZET

VAN

KOPPENHAVEN,

Onder 't beleit van den Ed. Geſtr. Heer

JAKOB VAN WASSENAER,

RIDDER

der Koningl. Ordre van Denemarken,

Heer van Waſſenaer, Obdam, &c. &c.

L. Admiraal van de Scheeps-Vlooten der Vereenighde Nederlanden, &c. &c.

Aan de doorluchtighſte

P R I N S E S,

SOFIA AMALIA,

Koningin te Deenemarken, Noorwegen &c. &c.

Hertogin in Sleswyk, Holſtein, Stormaren, Ditmarſen, &c.

Geboren Hertogin te Brunswyk en Luneburg, &c.

Wordt het

ONTZET VAN KOPPENHAVEN

opgeoffert met zulk een vuurigen yver,

als

HARE MAJESTEIT

de heete ſtormen der vyanden, door 't vuur Harer onbezweeken moedigheidt, van de wallen heeft helpen af keeren;

door

HAAR MAJESTEITS

ootmoedige en getrouwe dienaar

JAN VOS

ONTZET VAN KOPPENHAVEN.

DEenmarken wapent zich door 't parſen van de reede.
Gedwongen oorlog is zoo loflijk als de vreede.
Wie zich uit noodt verweert beſchermt zijn wettig recht.
Het Zweedtſche Leger rooft, vermoort, verwoeſt en vecht
Uit zucht tot heerſchappy, en mint vervloekte vonden.
De Staatzucht bindt zich noch aan eeden, noch verbonden.
Dat blykt aan 't wreede zwaardt doorverſt in menſchebloedt.
Ik volg, o Frederik! terwijl het krijghsvolk woedt,
Uw ſchreeden naar de wal door 't gieren van de looden,
En 't zwalpen van het bloedt, om op een berg van dooden,
In ſchaaduw van uw ſchildt, het dondren van 't metaal,
De ſtormen van het heir, het blixemen van 't ſtaal,
En 't ſchriklyk woeden van de vlooten op te zingen.
My dunkt ik ben alreê in 't heetſte van 't beſpringen.
Op, wijze Koningin, mijn zangheldin heft aan,
Om met een yzre tong een ſtaale maat te ſlaan.
Toen Koning Frederik van d'oopen toorentranſen
De lenden van zijn ſtadt omgordelt zagh van ſchanſen,
Vertrok hy vol van ſpijt, zoo ſmarten hem 't belegh.
Een moedigh paardt gedoogt geen draaiboom op de wegh.
Hier eiſt vernuft, riep hy, om 't krijghsgevaar te waagen.
Die wijs is wikt de laſt of hyze weet te draagen.
De Dapperheidt alleen wordt meenigmaal belacht.
Wie zich verweeren zal vereiſt een dubble kracht.
Terwijl hy zich beraadt en hulp zoekt by de goode',
Verſchcen hem Pallas, (want hy hadt nu hulp van noode,)

Gelyk zyn vaders geeſt, de gryze Chriſtiaan :
Maar niet in zulk een ſchyn, als toen hy, heet op ſlaan,
De Zweedtſche Vloot beſprong, om in hun bloedt te baaden.
De Krygsmaagdt was gekleedt met hemelſche gewaaden.
Haar ſtaacymantel blonk van ſtarren ſchoon van glans.
Zy droegh in plaats van helm een helden lauwerkrans.
Myn zoon, ſchep moedt, ſprak zy, (en quam vaſt naader dringen)
Want Zweeden komt de Stadt met oorlogsvolk omringen.
Nu hebt gy ſtof tot roem door 't nypen van de noodt.
Wie lauwerier begeert moet dwars door ſtaal en loodt
Heenſtreeven, om dit loof op 's vyandts grondt te haalen.
Een moedigh krygsman laat zich van geen heir bepaalen.
D'onſterflykheeden zyn voor dapperheidt te koop.
Wie macht heeft en geen moedt vecht met een ydle hoop.
Op, geef u in 't geweer : gy hoeft ſlechts tydt te rekken.
Het heir van Ooſtenryk komt hier tot byſtandt trekken.
Het ſcheepryk Neederlandt, uw trouwe Bontgenoot,
Heeft zich gewapent, om uw haven door haar Vloot
T'ontſluiten, ſpyt de macht van Zweeden, Lappen, Vinnen.
Wie tydt in oorlogh wint heeft hoop van meer te winnen.
Op, 't koſt uw vryheidt, roem, uw ryxſtaf, kroon en bloedt.
Zoo ſprak Minerf, en ſtampt' met een vergramde voét,
Dat alles daverde. Haar lyf wierd overtoogen
Met een meetaale plaat. De Schrik bekroop haar oogen ;
De Doodt haar ſterke vuiſt. Zy ſcheen een yzreberg
In eene zee van bloedt, beſpat van brein en merg.
De Vorſt omhelſt de ſchim ; maar zy verdween in d'armen ;
Of kroop hem in zyn hart : want toen het ſchichtigh zwarmen
Van vaaders geeſt (gelyk hy waande) weêr verdween,
Gevoelden hy zyn borſt voor 't moedigh hart te kleen.
Hy ſchreeuwd' om wapenen, daar andre 't hart beklemmen.
Een aangehitſte moedt is qualyk te betemmen.
Hy raaſt van ongeduldt. Nu ziet hy wat de poort,
Dan wat de wal ontbreekt. De Gramſchap dryft hem voort,

En

En geſpt hem 't harnas aan, en wapende zyn handen.
Hy was gelyk een leeuw, in klem van yzrebanden,
Die op de keeten byt, en knaagt en brult van pyn.
Een koninglyk gemoedt wil niet beſlooten zyn.
De Staatzucht, die het heir van Zweedenryk bewaakte,
Verliet haar goude troon, die van geſteente blaakte,
En ging in aller yl naar 't luſthof van 't Geweldt.
In 't Noorden leit een hol, in 't midden van een veldt
Dat driemaal wordt omheint van gruwlyk' ommegangen:
Het krielt 'er overal van wolven, beeren, ſlangen,
Harpyen, havikken en al wat heilloos is.
De zon vertoont zich nooit by deeze wildernis.
De maan verſchynt hier niet of 't licht begint te walgen.
De mondt van d'ingang pronkt met putten, raaden, galgen,
En al wat meer verſlint dan 't moordtvuur van de peſt.
De Doodt die elk verſchrikt, verſchrikt voor dit geweſt.
De wanten zyn verſiert met ſabels, ſtroppen, koorden,
Harnaſſen, knotſen, roers, en alles wat tot moorden,
Verbranden, rooven, en verdelgen dienſt kan doen.
In dit vervloekte hol, verlieft op vinnig woên,
Verſcheen de Staatzucht uit de naam van 't heir der Zweeden.
Hier zagh zy 't woeſt Geweldt omheint van gruwlykheeden;
Maar wie hier was, zy zagh hier geen Meineedigheidt:
Want dit verduiveldt ſpook, dat yder laagen leit,
Hadt zich in 't Zweedtſche heir in dienſt der Krijg begeeven.
Door raadt van deez' brak zy. (wie hoordt het zonder beeven!)
Het Poolſch en Deenſch verbondt, dat zy bezwooren hadt.
't Geweldt vertoont zich hier van brein en bloedt beſpat.
Hy hadt de werreldtkloot, die op twee aſſen dreiden
Van zilver, voor zich ſtaan. Zyn brandend' oogen weiden
Van 't een in 't ander landt, en teekent yder ſtuk:
Hy zocht waar 't Noodtlot hier het Zweedtſche krygsgeluk
Op 't aardtryk hadt bepaalt. In deeze beezigheeden,
Zag hy de Staatzucht ſtaan. Wat doet uw herwaarts treeden?

Wat jaagt u hier? vraagt hy. Ik kom in deeze wyk,
Zegt zy, om u. Gy hulpt onlangs het Zweedtſche Ryk,
(Daar heel Euroop om weent) de Poolſche boôm verdelgen:
De ſtroomen konden 't bloedt der menſchen niet verzwelgen;
Het zwalpten over 't landt dat wit van lyken was:
Wie zagh de weereldt ooit in zulk een diere plas,
Door 't lemmer afgetapt, dan in die hoek, gedompelt?
De Vrank heeft, door uw hulp, den Vlaaming overrompelt.
Het Britſche leegerpaart gaat in de Ley te wedt.
Byzanten weet u dank dat zy haar zeetrompet
Afgryſelyk in 't oor van Kandiën doet klinken.
Op, voegh uw groote kracht, om heerlyk uit te blinken,
(De noodt gebiedt het u) by myn voorzichtigheidt.
Guſtaaf, die met zyn heir voor Koppenhaven leit,
Heeft ons tot hulp van doen. Men wint geen ſterke ſteeden
Dan door manhaftigheidt, doormengt met ſchranderheeden.
In landtbeſtiering hoeft men niet dan enkle geeſt.
Heeft Karel ooit by u en my ter ſchool geweeſt,
Zoo laat ons d'oorloghshelt niet in de noodt verlaaten.
'k Beloof Guſtaaf, het hooft en d'arm der Zweedtſche Staaten,
Sprak 't breidelooz' Geweldt, te helpen in de ſtat.
Voort riep hy Roof, Bederf, Verwoedtheidt, en al wat
Guſtaaf kon dienen in 't beleg van Koppenhaaven.
Hy doet dit ſpook voor heen naar 't Zweedtſche leeger draaven.
Mit gorden hy het zwaardt, daar Mulciber de moordt
In ſmeeden, op zyn zy. De Krygszucht dreef hem voort.
Hy dekten zyn perruik, om in het heir te raaken,
Met een gekamde helm, daar twee meetaale draaken,
Die met haar ſtarten door elkander zyn gevlecht,
Op vaſt geklonken zyn; die onder het gevecht,
Een gloênde zwavelwolk van blaauwe vlammen ſpuwen.
De ſtoute Staatzucht ſcheen voor 't ongediert te gruwen.
Nu ging hy naar zyn koers en leidt haar by de handt.
Door Staatzucht en Geweldt verwoeſt men ſtadt en landt.

Hier

Hier tuſſchen was het heir voor 't ſchichtigh overvallen
Der vyanden verſterkt. Men groef vaſt naar de wallen,
In 't oog van 't woede ſchut. De vruchtbaar' Aarde keek
Uit d'opgegraaven gront: haar aangezicht wierdt bleek
Toen zy de Veldtvorſt zagh met zyn verwoede makkers.
Haar toorenryke kroon en ſleutel, daar zy d'akkers,
Voor hagel, ſneeuw en ys, de krygsluy van de vorſt,
In d'oude Herfſt meê ſluit, en in de Lent de korſt
Van d'overzwangre grondt, tot wasdom aller vruchten,
Meê oopent, was zy quyt. Men hoord' haar deerlyk zuchten.
O Vreede! riep zy, geef u vaardigh herwaarts aan:
Help d'alverſlindbre Krygh in klem van boeiens ſlaan.
D'ellenden naaderen Euroop' aan alle kanten.
Het bloedigh wörſtelen der naaſte bloedtverwanten,
De dolle burgertwiſt, de felle dwinglandy,
't Vermoorden van het volk, de geile ſchendery,
't Verwoeſten van de ſteên en 't wiſſelen der kroonen,
Maakt d'afgrondt zelf verbaaſt, daar alle gruwlen woonen.
Het heilooz' Oorelogh vermeeſtert volk en landt.
Al wat de krygh verwoeſt wordt door de vreê herplant.
De Vreede ſtrekt een zon die 't aardtryk komt beſtraalen.
Verlaat, o groote Vrouw! verlaat uw goude zaalen;
Ik laat om u d'olyf en groene daadeltak
Opſchieten uit de grondt, om 't rontgeſpannen dak,
En al de wanten van uw kerken meê te pronken.
De Vreê, die d'Aardt al lang in traanen zagh verdronken,
Verſcheen, en ſprak haar, uit een wolk vol ſtarren, aan:
Gy roept vergeefs om my; de zoon van Chriſtiaan
Is ſchelms bedroogen van het heir der woeſte Zweeden.
Wie dat de Gooden durft bedriegen door zyn' eeden,
Ja wie al lachendt durft met eenen dartlen voet
Gaan trappelen op 't hart, en trippelen in 't bloedt
Der menſchen, heeft in 't minſt van vreede geen gevoelen.
De dorſt der wreedtheidt is niet dan door bloedt te koelen.

Ik zie (o Aardt!) geen ruſt voor dat Euroop met macht
De Zweedtſche Oorlogsgodt, tot heil van t'aardtſch geſlacht,
Met yzre keetens ſleept tot in zyn' koopermynen;
En op dat dit gedrocht nooit zonſtraal komt beſchynen,
Moet zy de duiſtre mondt toeſtoppen met een rots;
Die door geen ſterke reus, hoe wreeveligh en trots
Op kracht, t'ontſluiten is. Zoo kan men veiligh ſlaapen.
Wie oorlogh voert om vreê heeft een gezegent wapen.
Zoo wordt de kryghslauwrier met vreedepalm vertuit.
Zy wou meer ſpreeken: maar zy zag de Krijgsgodt uit
Zyn tentdeur koomen, om het leeger te beoogen.
Zy ſchrikt', en heeft haar glans met wolken overtoogen,
Gelyk de zon toen zy de helhondt uit de hel
Zagh koomen in het licht. De Aardt heeft zich ook ſnel
In d'aardt verſchoolen, om dat zich 't geſchut liet hooren.
Toen Freedrik Kroonenburg door ſtormen hadt verlooren,
Verloor hy, en 't hadt reên, de veurwal van zyn hoop:
Maar toen hy zyn gezicht liet daalen op de knoop
Van zyn verſtaalde kling, begon zyn hart te blaaken:
Want Brontes die dit zwaardt, om zich beroemt te maaken,
Voor Freedrik hadt geſmeedt, wrocht Kokles, om de dolk
Te ſieren, in 't geveſt. Hy zach hoe deez' voor 't volk
Van Roomen, op de brug Porſennes heir dorſt keeren.
Hoe! ſprak hy, heeft een man, om Roomen te verweeren,
Al 't vyandts heir geſtuit? zoo wil ik op de wal
Betoonen wat ik kan. Voort riep de Koning al
Wie wapens voert by een, om zich ter weer te ſtellen.
Manhafte Burgers en getrouwe rotgezellen,
Zoo ſprak hy, en voer voort, nu 't godtlooz' Gotſch geweldt
Zyn ſtandert in 't gezicht van Koppenhaven ſtelt,
Vereiſt 'er dapperheidt om naar de ſtorm te loopen.
De vryheidt is voor moedt en oorlogskracht te koopen.
Een ſtadt vol Burgers lyt geen toegeſlooten poort.
De noodt, die bloode ſtout kan maaken, dryft ons voort;

Niet

Niet om myn kroon, noch ſtaf, veel minder om myn leeven:
De ſchatten die my door het erfrecht zyn gegeeven,
Zyn min van my geſchat, dan 't heil der burgery.
Ik wapen my om u: want Karels tieranny
Komt om uw vryheidt, goedt en leeven te verdelgen.
De Zweedtſche wreedtheidt zoekt haar balg vol bloedt te zwelgen,
En 't geen 'er over is te mengen met het ſtof
Van 't puin der wooningen, en 't afgebrande hof,
En kerken hoogh van kap, die wy den hemel wyen.
Een die meineedigh is ontziet geen ſchelmeryen.
Hy kieſt geen maatgezang voor 't ſchreien van 't gemeen.
Wat komt 'er uit een landt dat door Natuur van ſteen,
Ysbergen, yzer, ſtaal en kooper t'zaamen ſpande?
De menſchen aarten meeſt naar d'eigenſchap der Lande'.
Wie vry wil weezen volg, en redt zich uit de noodt.
Een laffe boezem is een zetel van de Doodt.
Wie voor de vryheidt ſterft zal naa de vryheidt leeven.
De grootſte krygsroem ſpruit uit vinnigh teegenſtreeven.
De wallen zijn niet dan tot ſierſel van de Stadt.
Wie moedigh is verlaat zich op geen gracht vol nat,
Noch ſterke veſtingen: maar op zyn dapperheeden.
Een dapper krijgsman is de ſterkſte wal der ſteeden.
Is 't leeger groot? zoo veel te grooter zal uw lof
By alle volken zijn: zoo krijgt de dichtkunſt ſtof.
Hier helpt geen marren meer: wy hebben niet te wachten
Dan moorden, plonderen, verwoeſten, en verkrachten
Van onze dochteren en vrouwen kuis van aart.
Ik ſtap vol moedts vooruit gewapent met mijn zwaardt,
Om onze grachten met een oeſt van doôn te vullen.
Het trouwlooz' heir genaakt: ik hoor de ſtroopers brullen.
De Noodt, de Tydt, en 't Recht gebiên ons weer te biên.
Zoo ſprak de Koning, die geen ſtormheir wou ontzien.
Het volk ſcheen d'oorlogsmoedt ten oogen uit te blinken.
Gy zult ons, riep de Stadt, eer 't licht in zee zal zinken,

Noch leevendigh of doodt bedanken, dit ſtaat vaſt.
De ſtormleer wierdt gezet en boogh door overlaſt.
De lemmers leeverden in 't treffen meerder vonken,
Dan Etnaas reuzeſmits, toen zy in hun ſpelonken
De wapens ſmeeden van de moedige Trojaan.
De ſtadt ſcheen door 't geſchut in vuur en vlam te ſtaan.
Men ſtreefden naar de gracht door 't ſpatten van de looden.
Men klom langs heuvelen van versgevalle dooden.
De Raſernyen vliên met fakkels onder 't volk.
Bellona ſchittert met haar vreeſelyke dolk:
Wie datze raakt was doodt. Hier worſtlen met elkanderen
Een Stadt vol Kokleſen, een heir vol Alexanderen.
't Verwoeſtende Bederf, 't voorzichtige Beleit,
De ſidderende Vrees, de dolle Stoutigheidt,
De ſchaadelyke Twiſt, de wreede Moorderyen,
En al wat gruwlyk is vertoonden zich in't ſtryen.
Men ſlibberd' waar men tradt door 't vloeien van het bloedt.
Nu hadt het Deenſche volk, dan 't Zweedtſche weeder moedt.
Het bloedigh krygsgeluk heeft ongelyke vlaagen.
De Doodt vertoonden zich in 't woeden op haar waagen:
Zy rende door de lucht, en hitſt de vaandels aan.
Ik hoef geen pyl, riep zy, om 't volk te keer te gaan:
Het oorlogs moordtgeweer weet meer dan ik t'ontlyven.
Ik wil in dit geweſt, om by het woên te blyven,
Myn zetel bouwen op een berg van bloênde doôn.
Zoo riep de Moorderes, die zulk een oorlogstroon
Niet ruilde voor 't geſtoelt daar Cezar zich in zetten.
Men vocht 'er onder een. Het oorlogh heeft geen wetten.
De ſtadt hadt volk gebrek, om teegenſtandt te doen;
Het Zweedtſche leeger plaats, om mannelyk te woên.
De moordt was overal, en kaatſt met yzre ballen.
De Koningin verſcheen, in 't ſtormen, op de wallen:
Zy volgd' haar Egemaal in weeldt en tegenſpoedt.
Zoo ziet men in een vrouw een mannelyke moedt.

De

De liefde vreeſt zich niet in doodtsgevaar te ſtellen.
Zoo plagh Andromache haar Hektor te verzellen,
Als hy de Grieken van de Trooiſche wallen hiel.
Wyk, Baltiſch' Amazoon, wyk hooghgeboore ziel,
Eer 't loodt u door de borſt tot in het hart komt vallen.
Deez' had zyn eene been op 't hooghſte van de wallen,
En 't ander in zyn graf. Die ſtreeft door vuur en vlam
En quam in 't water om, daar hy zyn volk een dam
En vaſte brug verſtrekt. Elk poogt zich beſt te quyten.
Deez', om zyn leven op het dierbaarſt uit te ſlyten,
Vloog tot zyn vyandt in, en dompeld' hem zyn zwaardt
In 't hart, daar 't leeven woont. Elk maakt zich zelf vermaart.
Men hoord' een naar geſchreeuw. Elk burger was een kryger.
Guſtavus riep: val aan, de ſtadt is als een tyger
Die 't yzer van de ſpriet in zyne lenden heeft,
En dol van pyn de doodt al brullendt teegenſtreeft,
Om onder 't jaghtgeſpan, eer dat hy 't op wil geeven,
Een groote moordt te doen tot woeker van zyn leeven.
De walkreits was met doôn en wapenen beſpreet;
De wapenen met bloedt; het bloedt met ſtof en zweet.
De ſtormers weeken af. De ſtrydtbre burgers lachten.
Mit dat de Waternimf het krygsvolk in de grachten
Der Stadt zag zinken, zwom ze naar de ruime Beldt.
Help, riep zy, 't is nu tydt: myn grachtkil lydt geweldt.
Het bloedigh oorlogh komt myn ſlibbrigh hof verſtooren.
Men moet het heillooz' quaadt in zyn geboorte ſmooren.
De noodigheidt gebiedt op 't felſte weer te biên.
Wie d'aardt bevechten durft zal 't water niet ontzien.
Op, dompel 't Zweedtſche heir, om 't oorlogsvuur te bluſſen.
Heb ik u ooit behaaght als ghy myn mondt quaamt kuſſen,
Zoo laat myn beed' u ook behaagen, het is tydt.
O Nimf! zoo ſprak de Belt, gy hebt my, ik bely 't,
Door gunſt aan u verplicht: maar 't noodtlot zet my paalen:
Het wil niet dat myn vloedt door 't leeger heen zal ſtraalen,

Om Karel en zyn heir te zwelgen in myn nat.
Zoo ſprak hy, en hy heeft de Nimf in d'arm gevat.
De Koning, die zoo veel door kunſt als kracht kon ſtryen,
Ging met zyn zoon, de hoop der Deenſche heerſchappyen,
De wal bezichtigen, en ſtorten hem een moedt,
Door d'ooren in het hart, daar 't heir vergeefs op woedt.
Hier leert hy hem de kunſt van veſtingen te bouwen.
Daar 't boeten van de wal. Gins 't ſtormen af te houwen.
Hier uit te vallen met een onverwachte ſprong.
Vorſt Freedrik ſcheen een leeuw, die met zyn moedig jong
Dat zyn gekrulde maan te berg begint te klimmen,
De ſtaart te kronkelen, de felle muil te grimmen,
En klaauwen t'oopenen, in 't ſpoorelooze wout
Op roof uit gaat, en maakt het door zyn voorgang ſtout.
De jongling eiſt geweer, om op de wal te ſtryen.
Zoo plag Eneas met Askaan door 't heir te ryen,
En ſcherpte hem het wit der oorlogsleſſen in.
De Krygskunſt leert men beſt in 't oog der Krygsgodin.
Nu baard' de zwangre buik der barſtende granaaten,
(Myn veeder lilt van angſt!) in huizen, toorens, ſtraaten,
Een gruwelyk gedrocht van yzer, loodt en ſtaal;
Dat Zeelandt in het hart gelyk een blixemſtraal,
En Iut- en Langelandt tot in de keel toe ſpatten.
De Doodt quam Koppenhaav' afgryſelyk omvatten.
Wie dat een karn genaakt wierdt jammerlyk geveldt.
Vulkaan hadt dit geweer met gramſchap, moordt, geweldt,
Verwoedtheidt, gruwel, brandt en allerley ellenden,
Met kruidt doormengt, gevult: al t'zaamen op het ſchenden
Der ſteile gevelen van ſloten hardt van ſteen;
Van ſpitſe toorenen, zoo dol van windt beſtreên,
En menſchen afgerecht. Men zagh de ſcharven woeden,
Gelyk de dondergodt met zyne vuiſt vol gloeden
Op ſcheepen ſtyf van kiel: of boſſen taay van kruin;
En bergen hemelhoogh: óf, als hy, om het puin

Met

Met bloedt te mengelen, de ſteên komt overvallen,
En morſelt en verplet, door 't ſlaan der donderballen,
De huizen en het volk. De Koning wierdt als vuur,
En ſtreeft, vol moedts, voor uit naar 't zwakſte van de muur.
Getergde dapperheidt ontziet geen heir te naaken.
Nu ſpalkt het Deenſch geſchut tot wraak haar gloênde kaaken,
En braakt haar ingewant op Karels leegerzwarm.
Men hoord' een moordtgeſchreeuw, doormengt met naar gekarm.
Duik, Zweedtſche Koning, duik, eer d'uitgelaate koogels,
Riep 't krijgsvolk, want de Doodt beſtelt hen ſnelle vloogels,
U treffen, duik, ey duik, eer 't yzer u genaakt.
Men heeft u hooft van 't heir, maar geen ſoldaat gemaakt.
Als 't opperhooft vervalt, vervalt de hoop van zeege'.
De Veldtheer ſtrekt het heir een donderbus en deege.
Verberg u voor 't geſchut eer 't yzer u doorboort.
De Doodt vermaakt zich meeſt in een beroemde moordt.
Uw leeven is de hoop van onze heerſchappyen.
Zoo riep het leger, heet op wreede rooveryen.
Het woeſt Geweldt, dat zyn geweſt verlaaten hadt,
Om Karels leeger in de Koninglyke Stadt
Te brengen, liet zich vaſt naar Koppenhaven draagen.
Hy wierdt met Staatzucht, op zyn yzer' oorloghswaagen,
Van Gruwel, Schrik en Vrees, drie plaagen, voortgevoert.
De wolken raakten los. 't Geſtarnte wierdt beroert.
De buyen barſten uit. De ſnelle blixemſchichten
Vertoonden haar als bloedt. De maan begon te zwichten.
De donder daverden met yſelyk geſchal.
De beeken ſpoogen vuur. De bronnen braakten gal.
De Ryn begon van angſt van ondren op te huilen.
De koets was met een zwarm van kraaien, gieren, uilen,
En allerley gediert, dat niet dan onheil ſpeldt,
Waar dat hy reedt, omringt. Men hoorde groot geweldt
Van wapens in de lucht, en wat verſaagt kan maaken.
De zetel van Madrid begon van vrees te kraaken.

Italiën bezweem. Heel Duitslandt wierdt verbaaſt.
Het Frans geweſt beſturf. Terwyl het onweer raaſt,
Deedt Papenheim, door kracht, zyn zwaare grafzark breeken,
En quam zyn hooft vergramt ten diepen kuil uitſteeken,
De wonden bloeden noch die hy in 't heir ontfing.
Wie eiſt my uit? riep hy, hier ben ik met de kling.
Maar hy verſchool toen hy het Zweedts Geweldt zag komen.
Waar 't ſtout Geweldt verſcheen verdorden veldt en boomen.
Daar hy de gront eerſt raakt met zyn gelaarsde voet,
Verzuchten d'aardt van angſt en dauwde menſchebloedt.
De krygsmoedt van 't Geweldt quam in de harten woonen.
Al 't volk gevoeld' een zucht tot groene lauwerkroonen.
D'een geſpt zyn harnas aan. Een ander wet zyn zwaardt.
Hier ſchuurt 'er een zyn helm. Gins ſpringt 'er een van 't paardt,
Om aan de koude graft zyn heete moedt te bluſſen.
Een ander laadt de buik der groote donderbuſſen
Met al wat gruwlyk is, die voort in arbeit gaan,
En niet dan koegelen, die 't al te barſten ſlaan,
En blixems baaren, om de wallen te verpletten.
Minerve, om 't Geweldt van Zweeden te beletten,
Verzeld' het Deenſch gezagh met moedigheidt en raadt.
Nu zorgde hy als Vorſt, dan vocht hy als ſoldaat.
Op Freedrix wakkerheidt durft Koppenhaven ſlaapen.
Waar kracht en wysheidt is behoeft geen ander waapen.
Nu ſtondt Guſtaaf in 't heir en zweiden 't wreede zwaardt:
Spitsbroeders, ving hy aan, dat ik, tot ſchrik van d'aardt,
De hoven, dorpen, ſteên en vorſtelyke ſlooten,
Door ſtaal en vuur verdelg, en 't bloedt der Bondtgenooten
Langs 't veldt doe bruizen, weet ik uwe rechtehandt
En oorlogsdeugden dank. Myn ſtandert is geplant
Op 't hooft van Kronenburgh, in 't oog van bei de Ryken:
Maar nu doet u een Deen, o ſpyt! in 't ſtormen wyken,
En jaagt u naar, en keert met groote roof gelaân.
Niet ſnooder voor een Vorſt dan dorre lauwerblaân.

Geen

Geen dieper brandtmerk voor een heir dan laf te weezen.
Wie andre vreezen doet hoort zelver niet te vreezen.
Wilt gy uw oude roem herſtellen? hier is ſtof.
De muurkroon lacht u toe. De Faam zal uwe lof,
Zoo ver als 't zonlicht ſtraalt, met duizent monden melden.
Gy zult onſterflyk zyn: want dapperheidt maakt helden.
De zucht tot roem, de roof, de koningskroon en ſtaf,
En al de ſchatten die hem 't wettigh erfrecht gaf,
Gebiên u op de Stadt gewapent aan te vallen.
Dat zich de vyandt weert op zyn beſchoote wallen,
Is meer uit wanhoop dan uit fiere moedigheidt.
De krygslauwrier wordt door een ſtoute kling gemeit.
Verſchrikt gy? ſchrik bedriegt. De grootſte dapperheeden
Zyn veiligh voor 't gevaar. De dichtgeſloote ſteeden
Zyn voor een moedig heir gelyk een oopen veldt.
De Krygsboukunſt heeft nooit voor 't ſteigren van 't Geweldt
Zoo ſteil een werk gemaakt, of d'ongekreukte moeden
Beklommen 't tot hun roem. Een krygsman die in 't woeden
Zyn leeven niet ontziet, kan overwinner van
Een anders leeven zyn. Groothartige, val an
Het ſtormen, winnen, woên, vermoorden, branden, ſtroope'.
Gy zult door dit bedryf tot ſchrik zyn van Euroope.
De ſchrik voor wreedtheidt weet de hardtſte borſt te kneên.
Zoo wint men, door een Stadt te dempen, alle ſteên.
Uit hadt de Vorſt, en heeft de buſſen los doen branden.
De donder trof zoo fel op poort en veſtingranden,
Of al de donders van de dondergodt aan een
Geſchaakelt waaren, tot bederf der Deenſche ſteên.
Het ſchieten heeft de muur aan morſelen geſmeeten.
De wallen zyn in 't leſt door 't groot geweldt gereeten,
En kloofden d'aardt van een. Men zagh door d'oopen grondt,
Zoo 't waar is dat men zeght, tot in de hel haar mondt.
Het krielden overal van lyvelooze ſchaaren.
Hier zagh men Charon door de helſche ſtroomen vaaren:

Zyn

Zyn ranke veerſchuit was vol zielen, roodt van bloedt,
Die in de leſte ſtorm door koegel, zwaardt en gloedt,
In 't vinnigſt van 't gevecht, vol moedts, gebléeven waaren.
Het daavren ſmeet de kroon van Plutoos zwarte hairen.
De helhondt jankte naar. Het drabbigh Acheron,
Het nevelige Stix, het brandendt Flegeton,
En 't bloedige Kocyt, zyn van de zon beſcheenen.
Prozerpina beſturf en viel van ſchrik aan 't weenen.
De walreedt wierdt door 't ſpook geſtopt met groote kracht.
De Zweedtſche Staatzucht riep, in 't naadren van de gracht:
Op, oorlogshelden, op, beklim de ſteile veſte';
De Stadt is als een toorts, die op het allerleſte
Het allerlichtſte brandt: maar 't is om uit te gaan.
Voort ſtakze haar trompet en ſtuwt het krygsvolk aan.
De ſtukken donderen. De ſcherpe lemmers blinken.
De Krygsgodt deedt zyn ſtem tot aan de ſtarren klinken,
En dreef zyn wolven met zyn zweep van yzer voort.
Verwoedtheidt, Schennis, Brandt, Bedrogh, Bederf en Moordt,
Zyn lyftrauwanten, vliên langs onbepaalde ſpooren.
't Geweldt vertoonden zich al brullende van tooren;
Hy knarſetande fel, als dol naar menſchevlees,
En heet naar rookendt bloedt. Hy ſchreeuwt zyn gorgel hees,
Om in de Stadt te gaan, door d'afgeſchoote wallen.
Guſtaaf is zelf vol vuur al raazendt aangevallen.
De Burgers hielden ſtandt, in ſpyt van loot en kling.
De Koning quam van 't hof, en rukt de ſteedeling,
Gewapent, met zich voort, daar 't leeger hem quam tergen.
Wanneer de ſiere Ryn komt bruizen van de bergen,
Om 't woên te ſtuiten van de ſteigerende zee,
Neemt hy de ſtromen, die hy onder weeg vindt, meê,
En keert de gramſchap van de vader aller vloeden.
Zoo rukt de Vorſt het volk met zich, om 't volk te hoeden.
Hy ſtondt gelyk een rots die ſtorm en ſpringvloedt tart.
Een moedig Krygshooft maakt de weekſte harten hart.

Men

Men ſtopt de reeten van de muuren met de lyken,
Van die de muuren eerſt door 't ſchut van een deên wyken.
Zoo ſtuit men 't woeſt geweldt van die geweldt beſtaan.
Deez' vecht om vryheidt, die om roof en lauwerblaân.
Ten leſten week de Zweedt al bytendt op zyn tanden.
De Vaader Iupiter, die 't recht der ſteeden, landen,
En Koningen altydt voor heiligh heeft geſchat,
Deedt, om het Zweedtſche heir te krygen van de Stadt,
De waterman en al de wolken by zich koomen:
Zelf d'Eridaan die by de zuideräs komt ſtroomen.
Voort ſtort uw vloên, ſprak hy, om Koppenhaven neêr,
Verdrenk de leegerplaats van die door 't wreedt geweer
Al 't Noordt in bloedt verdrenkt. Ik wil de Stadt bewaaren.
Men temt de boosheidt beſt door ſteigerende baaren.
De trouweloozen zyn tot doelwit van de ſtraf.
Span all' uw krachten t'zaam en ſtortze t'eevens af.
Zoo ſprak de donderaar, en oopend' all' zyn ſluizen,
Daar 't water, los van toom, al raazendt deur quam bruizen,
't Welk voort een onheil in Guſtavus leeger baart.
De wolken ſmolten en verſpreiden zich op d'aardt,
Om met een volle loop op 't Zweedtſche heir te woeden.
De Watergieter vult zyn kruik met heele vloeden,
En ſtortze weder uit op 't eilandt aan de Beldt.
De vloeiend' Eridaan heeft alles opgeſtelt,
En braakt' zyn golleven uit zeven wyde monden.
De Zweedtſche nadernis wierdt door het nat verſlonden.
Heel Zeelandt ſcheen een zee door 't zwallepen der vloên.
Zoo kreegh de burger, die door waaken, weeren, woên,
En uit te vallen, heel vermoeit was, nieuwe krachten.
De Zweedt, die 't aardtſche volk, ſpyt Koninglyke machten,
Beoorlogt, (want wie dat al d'aardt bevecht, veracht
De Vorſten) vondt zich nu door 't reegnen zonder kracht.
Hy loeit en balkt van ſpyt, en raaſt van enkle tooren.
Een ſtier die in het perk zyn hoornen heeft verlooren,

Door 't ſtadigh ſtooten, is zoo ſchriklijk niet voor 't volk.
Hy brengt het heir aanboordt, en zeilt langs Tetis kolk
Naar d'oever van Amak, daar 't leeger weeder landen.
Dit deedt de Deenſche Vorſt van eed'le gramſchap branden.
Een moedigh Koning lydt geen vreemt in zyn gebiedt.
Hy was gelyk een leeuw, als hy zyn jongen ziet
Beſpringen van de klaauw der hongerige tygers.
Hy rent met Guldeleeuw en Aleveldt, twee krygers
Vol moedts, naar 't leeger van de geeſſel van Euroop.
De vyandt zet zich ſchrap en ſtuit hem in zyn loop.
Hier zyn twee Koningen in 't perk om fel te kampen.
Wie dat om zeege vecht ontziet geen bloênde rampen.
Guſtaaf zocht Freedrix kroon te rukken van zyn kruin;
En Freedrix handt Guſtaaf in 't water van Neptuin,
Of in zyn eigen bloedt, door 't ſcherpe zwaardt, te ſmooren.
Wie hier in moedt bezweek hadt plaats, of lyf verlooren.
Elk houdt hardtnekkigh ſtal. Men vecht 'er voet aan voet:
Maar endtlyk is Guſtaaf, door Freedrix oorlogsmoedt,
Die hier geen donder week, al ſidderendt geweeken.
Nu viel de Deen aan 't woên. Het houwen, kerven, ſteeken,
Ontzielen en 't vertreên der menſchen hiel geen ſtandt.
Deez' jaagt zyn deegen dwars door 's vyandts ingewandt,
En wyſt de ziel en 't bloedt twee weegen om te wyken.
Die kreegh een ſpiets in 't lyf: maar hy, in plaats van ſtryken,
Drong noch, uit zucht tot wraak, ſchoon 't ſpits door 't lyf heen ging,
Recht op zijn vyandt aan, en planten hem zijn kling
In 't weekſte van zyn buik. De wraakluſt is vol hetten.
Hier raakt 'er een van 't paardt door 't loſſen der musketten;
't Paardt valt hem op zyn lyf: zoo kreegh de klepper d'eer
Dat hy van 't bloênde lyk van zijn doorſchooten heer,
Die hy gedraagen hadt, nu zelver wierdt gedraagen.
Gins wierdt 'er een op 't paardt het hooft van 't lijf geſlaagen,
't Paardt dat aan 't loopen was, rendt met de romp naar ſtrandt,
Daarz' uit de zadel viel. Nu vlucht de vloot van landt,

En zeilt deur menſchen, die verjaagt zyn van de Deenen.
Men ſchreeuwt vergeefs om hulp: hier baat noch klagt, noch weenen.
De dooden leggen langs het bloedigh veldt verſpreit.
Het ſchouwſpel van de krygh is vol van ſchriklykheidt.
O groote Frederik! dat wy uw krygsbedryven,
Noch al de ſtormen van het leeger niet beſchryven,
Ontſtaat uit reeden: want het trommlen, 't veldtgeſchal,
Het dondren, blixemen, het ſtuiven van de wal,
En 't rooken van 't geſchut, bedwelmen oog' en ooren.
Hier eiſt een ſterker ſtem om uwe kracht te hooren.
De hoogſte toonen zyn voor koninglyke daân.
Een dapper koning ſiert zijn kroon met lauwerblaân.
Guſtaaf, die zich uit waan de Deenſche kroon beloofde,
Was nu op Kroonenburg, daar hy al d'opperhoofde'
Van 't landt- en waaterheir onthaalden aan zyn diſch.
Heldthaftige, ſprak hy, de Zweedtſche krygsmacht is
Zoo hoogh geklommen, dat al d'aardt begint te ſaagen:
Maar Hollandt poogt die roem, om grooter roem te draagen,
Te ſtuiten door haar vloot, veel minder dan de ſchyn.
Een modderpoel braveert de Zweedtſche koopermijn.
De zwakk' Adonis durft de knots van Herkles tergen.
Wy moeten 's vyandts vloot in onze havens bergen;
En ſtappen over zee tot in 't Hooghmoogendt hof,
En beuken 't voort zoo laag, dat gy door 't gloeiendt ſtof
Zult draaven, om 't bederf al lachendt aan te ſchouwen.
Ik wil myn troon op 't puin van andre troonen bouwen.
Geen ſchoonder ſchildery dan afgebrande ſteên.
Ik zal de handelaars aan d'Yſtroom en in 't veen
Weêr in een rieten hut doen duiken by hun netten.
Uit hadt hy. 't krygsvolk riep: de Zeeleeuw heeft geen hetten:
De vrees houdt hem veel meer dan weer en windt van hier.
Zwyg, riep Minerf van ver, de Leeuw is 't hart vol vier:
Hy zal u, eer gy 't denkt, zoo fel met ſchut aanklampen,
Dat gy noch wenſchen zult, uit vrees van grooter rampen,

Dat d'yszee tuſſchen uw en zyne vloot in lagh.
Geen ſmaller ſcheimuur eiſt uw doodtſchrik in de ſlagh.
Wie langzaam komt begeert aan 's vyants boordt te leggen.
De Zweedtſche Koning kreeg, gelijk de Faam komt zeggen,
Een kop van louter goudt, vol moedighmaakendt nat,
Daar Karel, die zyn neef door 't zwaardt verdreeven hadt,
Het jaargety, dat hem de kroon wierdt opgedraagen,
Meê vierde, ja die kroon die hy door oorlogslaagen,
Van Sigismondt, die hy voor ſtadtvoogt diende, nam.
De praalkop was verſiert met ſteenen hel van vlam,
En vinnigh wapentuigh, tot teeken dat hy Zweeden
Door wapens hadt verheert. Deez' brocht hy d'overheeden,
Op hoop van dapperheidt te toonen in de ſlag.
Zyn Zeevoogt waeht de dronk, en zweert by 's Konings vlag;
En wenſten, zoo zyn ſchip geen ſtandt hiel op de baaren,
Dat hem meer ſpooken dwars door 't lichaam moeſten vaaren,
Als hy noch druppels zocht te zwelgen uit het vat.
Hy wierdt van elk gevolgt (zoo werkte Bacchus nat)
Met vloeken die de hel hier zelver wenſt te leeren.
Toen Jazons bruit de draak op Kolchos wou bezweeren;
De ſtier in 't juk doen gaan langs Faſis dorre ſtrandt,
Heeft zy zoo ſchriklyk niet gevloekt op Plutoos brandt,
Als deez' hen aan den diſch op Kroonenburg deên hooren.
Geen orgel klinkt Guſtaaf zoo liefelyk in d'ooren.
Zy waaren zadt van wyn, en haakten noch naar bloedt.
Terwyl dat dit gebeurt vertoond' zich op de vloedt
Een Triton wit van ſchuim, om Zweeden te verbaazen;
Men hoorden hem met kracht op zynen hooren blaazen:
Wyk landt- en waterpeſt. De zee is elk gemeen.
De Leeuw van Hollandt draagt de ſleutel aller zeen;
Niet om te rooven: maar om elk een weg t'ontſluiten.
De vyandt ſidderden en ſtak zyn hooft nauw buiten,
Of hem verſcheen van ver de ſcheepsvloot van Obdam.
Toen onze Watervoogt de Zweedtſche vloot vernam,

Ont-

Ontvonkten d'oogen: want zyn hart begon te blaaken.
Hy riep het volk by een om oorlogsmoedt te maaken.
Zeehelden, ving hy aan, die onder myn beleit,
Het zwaardt hebt aangegort, zoo gy uw dapperheidt
Wilt toonen, hier is kans om mannelyk te kampen.
De ſcheepskroon is voor die het felſt aan boort durft klampen.
Gy hebt uw landt onlangs verloſt van 's vyandts vloot:
Toen vocht gy voor uw zelf; nu voor uw bondtgenoot.
Wie Bondtgenooten helpt zal dubble roem behaalen:
Zoo kan men voor zich zelf en andre zeegepraalen.
Ik eis niet meer dan plicht. Wy zullen in deez' wyk
Niet vechten om een ſtadt: het koſt een koningryk.
De kroon en ſcepter zal voor d'overwinner weezen.
Wie om een ſchepter vecht moet geen gevaaren vreezen.
De waardtſte dingen zyn altydt het dierſt' gekocht.
Wie Zeelandt wil behoên voor 't Zweedtſche krygsgedrocht,
Of 't Duitſch geweſt niet ſtaâg in 't harnas wil zien waken,
Moet zyn manhaftigheidt, die elk in 't oog zal blaken,
Bewyzen in de Zondt met enterbyl en zwaardt.
Wie dat manhaftig is maakt zich by elk vermaardt.
De krygsdeugt laat zich niet door 't woên des tydts verſlenſen.
De grootſte Koningen en Keizers zullen wenſen,
Om zich te binden aan een landt met zulk een vloot.
Niet loffelyker dan een trouwe Bondtgenoot.
Wie zich te laf bevindt magh weêr naar 't Vlie toe vaaren.
De laffen zyn tot laſt der mannelyke ſchaaren.
Men wint veel meer door moedt dan door een groot getal.
Wie keeren wil, ik blyf, en hou ook zoo lang ſtal,
Dat ik het Zweedtſche volk, of zy het mijn doen ſneeven.
Wie in het vechten blyft zal door het ſterven leeven.
Niet duurt 'er langer dan een onverſaaghde moedt.
Zoo ſprak het Opperhooft, en wierdt van d'oorlogsſtoet
Met eeden toegezeidt, zich loffelyk te toonen.
Zeehelden branden in de zee naar ſteevenkroonen.

Nu wondt men d'ankkers op en zeilt naar 's Konings vloot:
De fiere Dapperheidt en vreeſelyke Doodt,
Ontſlooten hier 't gordijn der wreede zeetooneelen.
Wie dat twee Koningen in 't harnas wou zien ſpeelen
Hun rollen roodt van bloedt, en vòl van razerny,
Begaf zich in de Zondt. Minerve koos de zy
Van Freedrik, en 't Geweldt zocht Karel, heet op ſtroopen.
De zwangre buſſen deên hun koopre monden oopen,
En braakten vuur en vlam en koegels langs de vloedt.
De mannelyke Wit, beroemt door heldenmoedt,
Genaakt de vloot in ſpyt van haar meetaale draaken.
Obdam, om zich op zee ontſachelyk te maaken,
Begroete Wrangel met een doodelyke laagh:
Hy wierdt geantwoordt met een dubble dondervlaagh.
Belloone zoekt haar dorſt met menſchebloedt te laaven.
De koegels, bouten, ſchroot, ſchuiftangen, wiggen, ſtaaven,
En al wat volk vermoordt, vloogh gruwelyk door een.
De blixem van 't geſchut was vol afgryslijkheên.
De donders hielden aan met morſelen en kneuzen.
Toen d'opper Jupiter de grofgeſchonkte reuzen
De bergen op elkaâr zagh ſtaaplen, om zyn troon
Heel t'overweldigen, nam hy, tot wraak van hoon,
Zyn gloênde blixemſchicht vol dolle donderklooten,
En heeftz' op 't ſteil gebergt en 't woeſte heir geſchooten,
Dat alles daaverden en bryzelden van een.
Noch was die donderſtorm, hoe gruwlyk ongemeen,
Niet dan geſchildert by de donders die hier ſtreeden.
Fortuin, die zeeker is in haar onzeekerheeden,
Vertoonde zich op zee, daar 't waterleeger woedt.
Men zagh haar waagenſchelp voorttrekken door de vloedt,
In plaats van paarden, door vier lichte dwarrelwinden.
Nu lietz' haar by Obdam, dan weêr by Wrangel vinden.
Zy maakte waarze quam veel laffe krygsluy ſtout.
Men zagh haar Freedrix kroon en ſcepter, zwaar van goudt,

In't midden van 't gevecht aan 't oorloghsvolk vertoogen.
Het Koninglyk ſieraadt bekoort een kryghsmans oogen.
Wie moedigh is, riep zy, wordt deeze gift gebrocht.
De heerſchappyen zyn voor zweet, of bloedt gekocht.
Men kan zyn landt bywijl door waterkrygh bewaaren.
't Gevecht der baaren zal de ſtoute zeege baaren.
Zoo drong zy met haar ſtem door 't oorelogs gerucht,
En dreef de vlooten aan. de kroon- en ſcepterzucht,
Ontſtak het kryghsvolk meer dan trommels en trompetten.
Het buldren van 't geſchut, het baldren der musketten,
Het yſlijk krijgsgeſchrey, het hagelen der loôn,
Het reegenen van 't bloedt, en 't vallen van de doôn,
Wierdt niet met al ontzien van bootsluy, noch ſoldaaten.
Al't helſche ſpook ſcheen hier al t'eevens uitgelaaten.
't Geweldt verſterkt de Zweedt, en Pallas Neederlandt.
Deez' hiel uit dapperheidt, en die uit wanhoop ſtandt.
Men klampt elkaâr aan boordt en wiſſelt dubble laagen.
De Wraakzucht weet de vrees van ſterven te verjaagen.
Wie overwinnen wil ontziet geen doodtsgevaar.
Het ſtaadigh donderen verſpreide zich heel naar
En diep in d'ooren van de naaſte koningryken.
Deenmarken daaverden; haar boſſchen, dicht van yken,
Ontwortlen door 't gedreun en raakten heel uit d'aardt.
Noorweegen, ver door hout en viſſchery vermaart,
Begon te ſidderen en hoord' haar klippen kraaken.
Zelf Zweeden, afgerecht op grofgeſchut te maaken,
Geraakt' aan 't ſchudden, en haar myn vol kooper ſtof,
Van angſt, te ſcheuren, tot bederf van 't heillooz' hof.
Men zagh het eilandt Ween beweegen door 't beſtooken.
De geeſt van Tycho, die men hier bywijl hoort ſpooken
In zijn Uranjenburg, ontwaakte door 't geluit,
En ſtak zijn hooft verbaaſt ten ſteilen toptrans uit;
O Ptolemeeu! riep hy, uw les heeft my bedroogen:
Ik maakte 't aardtrijk vaſt, en 't wordt, ik voel 't, bewoogen.

'k Volg

'k Volg nu Kopernikus, en al wat Blaauw bewyſt;
(Die nu aan d'Amſtel door zyn zoon ten graf uitryſt)
Deez' ſtelden vaſt dat d'aardt op loſſe ſpillen dreide.
Toen Tycho 't groot geweldt, dat zich door 't eilandt ſpreide,
Bevondt door 't ſchut t'ontſtaan, dook hy van ſchaamt' in 't dak.
O dappre Koningin! dunkt u myn ſtem te zwak
Te weezen? dit ontſtaat door 't donderen der ſcheepen.
Nu wierdt van Waſſenaar van 's vyandts vloot beneepen:
Men zagh hem zwak van lyf; maar overſterk van moedt.
Wie op het landt durft ſtaan bezwykt niet op de vloedt.
Waar hy zyn ſteeven wendt verneemt men niet dan moorden.
Zyn ſabel vocht in 't ſchip; maar 't hart aan alle boorden.
Hy was godt Mars gelyk: maar hier in was verſchil,
Mars wapent zich voor 't woên, en d'arm van Neêrlandt wil
Geen harnas: want hy hadt, ſchoon hy door 't bloedt moeſt waden,
Min angſt dan Cezar op zyn troon, omheint van Raaden.
De ſtouten zyn bywyl het veilighſt' voor de doodt.
Gins zag men Witte door zyn eigen volk in noodt.
Keer ſchelmen, riep Minerf, of 't ſcheepshooft gaat verlooren.
Maar 't ſchreeuwen was vergeefs. de doodtſchrik ſtopt hun ooren.
Noch hadt de Witte hart al hadt hy weinigh bloedt.
Het ſchip is hem veel eer ontſonken dan zyn moedt;
Want eer het zyne zonk deedt hy zyn vyandt zinken.
Wie dat zich loflyk wreekt zal naar zyn ſterven blinken.
Nu wordt zyn lykcipres doormengelt met lauwrier.
De branders zeilen, vol van onuitbluſlyk vier,
Naar Wrangels kielen, door het ſnorren van de looden.
De ſcheepen ſpringen op. De halfverbrande dooden
En levendige vliên dwars door de wolken heen.
De zon begaf zich op het ſpringen naar beneên,
En daald' op middagh in 't gezicht der weſterſtranden.
De Faam, die zich om hoog van 't onheil aan zag randen,
Verliet haar koopre hof, en blies met volle kracht:
Op, hemelteekens, op, hier klimt geen reus geſlacht

Langs

Langs ſteile bergen; heen: iet anders dreigt uw zaalen.
Deez' vliên op vleugelen van ſnelle blixemſtraalen,
En donderklooten naar de troon des dondergodts.
Hier op heeft Herkles zich gewapent met zyn knots:
Wie niet verheert wil zyn, riep hy, moet zich verweeren.
De hemel laat zich van geen aardtſche macht braveeren.
Zoo moedight hy 't geſtarnt, en heeft zich ſchrap geſteldt.
De Steenbok, Leeuw en Stier verwachten 't woeſt geweldt.
De Schutter ſpand' zijn boog om zich vol moedt te toonen.
Al wie op 't zonneſpoor, bezaait met ſtarren, woonen,
Verſcheenen in 't geweer om teegenweer te biên.
Een wakker krijgsman weet de laagen te ontvliên.
Gy hoeft hier, riep Merkuur, geen waapens te gebruiken:
„Want d'oproermaakers van al 't aardtrijk zijn aan 't duiken.
Al wat u hier ontmoet is niet dan ydelheidt.
Terwijl hy aan 't geſtarnt de waterkrijg verbreit,
Begon de Zweedtſche vloot voor d'onz' op zee te ſaagen.
Hier zagh men hen, door 't ſchut, verbaaſt naar 't ſtrandt toe jagen.
Daar overweldigen naar lange teegenſtandt.
Gins naar de grondt toe gaan. Hier wierdt 'er een zyn handt,
Door 't zwaardt, van d'arm gehakt: maar hy, in plaats van zwichten,
Vocht met zyn moedigheidt, om andre te verplichten.
Daar miſt 'er een zyn been: maar hy ſtondt op zijn hart.
Gins mikt een ſchutter op zijn vyandt: maar hem wardt
Het oog daar hy meê mikt van d'ander uitgeſchooten.
Deez' kreeg terwyl hy blies, in 't enteren der vlooten,
Een koegel door zijn ſtrot, mit ſmoorden 't ſchor geluit:
Hy blies het leeven, 't bloedt en windt ter keelwondt uit.
Hier klom 'er een om 't want voor 't vuurwerk te bewaaren;
Maar hy wierdt door een loodt geſmeeten in de baaren.
Zoo wierdt het leeven eer dan 't brandendt want gedooft.
Gins vloogh een koegel, die de lucht en rook doorklooft,
Voor in een tromp: maar 't ſtuk, dat vuur begon te geeven,
Heeft deeze koegel weêr in 's vyandts ſchip gedreeven,

Daar zy haar eigen volk erbarmelyk vermoordt.
Een heete waterkryg brengt wreede wondren voort.
Hier zagh men Floriszoon van 't grofgeſchut doorbooren.
De Faam deê 't ſterven, door haar hooren, Hooren hooren;
Dat om haar Zeevoogt nu een zee van traanen ſtort.
Men krygt geen ſcheepskroon dan daar bloedt vergooten wordt.
Men zagh de zee, waar Mars zyn dolle rol quam ſpeelen,
Vol gloênde Lemnoſſen, vol brandende kalkeelen,
En Etnaas vol van vuur. De Zondt wierdt roodt van bloedt.
De golven kookten door d'onleſſelyke gloedt.
Euroope, die 't gevecht van verre quam beſchouwen,
Riep, toenze Karels vloot niet langer zee zag houwen:
De Zweedtſche Krygsgodt vlucht, o Waſs'naar! voor u heen:
Op, beet zyn handen met een keeten hecht aan een,
En leit hem met een reex, tot teeken van de zeege
Die Deenemarken door uw daden heeft gekreege',
Deur alle Ryken heen, gelyk als Herkles deedt,
Toen hy de helſche hondt, zoo overſterk als wreedt,
Gekeetent in de ſteên van Griekelandt deedt hoonen.
Gy moet dit ſchrikdier ook aan Mazaryn vertoonen,
Tot ſchrik van al die hier, tot ſchrik der vreede, leeft.
Laat hem ſlechts denken wat dit ſchouwſpel in zich heeft.
De ſtraf der Staatzucht doet all' oproermaakers zwichten.
O Staatſche Herkules! gy zult al d'aardt verplichten,
Zoo gy door dapperheidt de Zweedtſche Krygsgodt vat.
Wie 't bloedig' Oorlog dwingt wordt loffelyk geſchat.
De menſchen zyn op d'aardt om veiligh aâm te haalen.
Minerve, die Euroop' heord' zorgen voor haar paalen,
Riep: 't Oorlog is gevlucht eer dat de ſlag begon:
Hy die de Leeuw onlangs in zyn gemoedt verwon,
Moet zelf gedoogen, dat de Leeuw hem zoo komt temmen,
Dat hy niet weêr zoo licht om roof door zee zal zwemmen.
Een afgeworſtelt Ryk vertoeft geen tweede macht.
Het dondren van 't geſchut deedt Pallas, groot van kracht

En wysheit, zwygen, en Euroope weêr bedaaren.
Toen d'Amiraal de Zweedt zag vluchten uit de baaren,
Heeft hy Lantskroon, daar deez' zich in verburg, bezet.
Guſtaaf die dit verlies, dat hem de moedt verplet,
Van 't vaſte landt moeſt zien, is nu geheel aan 't ſaagen.
De allerwreedtſte zyn het allerlichtſt' verſlaagen.
Zyn opgeblaazen hart is nu te grondt gegaan.
Hy is gelyk de vloedt van vaader Oceaan,
Die van vermeetelheidt en hoverdy gezwollen,
Om ruimer heerſchappy dwars over duin komt rollen,
En dompelt heiningen, hofſteeden, boſſchen, vee,
En al wat hem ontmoet, in d'uitgebreide zee;
En korts daar aan gedoogt, ja lydtzaam moet verdraagen,
Dat een nieuwsgierig kindt, te blood' om iets te waagen,
Droogvoets de ſchelpen op komt raapen van de ſtrandt.
Wanneer de Staat vervalt, vervalt het groots verſtandt.
Een overwonnen moet is lichtlyk te vervaaren.
Wat komt 'er voor geween opborlen uit de baaren?
Het is de Stroomgodt van de Zondt, o ongeval!
Hy dobbert met een ſchaar van Zeegoôn langs de wal,
Die om het ſterven van de Witte deerlyk karmen.
Hy neemt het heldenlyk tot driemaal in zyn armen,
En ſtopt de moordtwondt: maar het leven is te vlot.
Tot driemaal hoort men hem het ſtraffe Noodiglot
Aanroepen om de ziel: maar 't weet hem niet te helpen.
De Nimfen koomen met haar paarlemoereſchelpen
Opſchieten van de grondt, en vangen 't dierbaar bloedt.
Elk verft 'er haar perruik in deeze purpervloedt,
Om paarlen en koraal op 't ſchoonſte te verniſſen.
D'een poogt het lichaam met haar hairen af te wiſſen:
En d'ander zilt het met de traanen die zy ſchreit.
Door deeze wordt het lyk op bolle mos geleit.
De Tritons blaazen op hun hoorens in all' ooren:
De Witte, die de Zweedt, de Taag, de Brit en Mooren,

Deedt ſtrycken, zinken, vliên, en overwon door 't ſchut,
Is nu, o ramp! omhals. De Beurs wierdt meer geſtut
Door zyn gevreeſde macht, dan door haar hooftpylaaren.
Hy ſloot de havens op, om vry door zee te vaaren.
Een moedigh Zeeheldt durft het allerſtoutſt' beſtaan.
De Nijdt, die hem weleer in kluiſters heeft doen ſlaan,
Beweent het ſneuvlen van dien Zeeburg van Europe.
Men miſt de helden eerſt als 't leeven is verloope'.
De deugden worden naar het ſterven dierſt geſchat.
Nooit hoord' men iemandt die de Wit verwonnen hadt,
Men ſchonk hem 't leeven: maar hy heeft het bits geweigert.
De Wittens krijgsroem was te hoogh in top geſteigert,
Om 't leeven van een Zweedt te leen te hebben: neen.
Hy overwon zich zelf door eedle moedigheên.
Op, Deenemarken, op, 't is tijdt om 't graf te bouwen;
Gy zult het uit geen berg van harde marmer houwen.
Neem tot de grafſteê van zoo loffelijk een man,
De ſtevens, ſpiegels, roers, en al de ſtukken van
De ſcheepen die hy won, en ſtapeltz' op elkander:
Verſier het naar waardy met wimpels, vleugels, ſtander,
En vlaggen, die hy van des vyandts kielen heeft:
Maar bouw het, tot bewijs dat hy naar 't ſterven leeft,
Op 't uiterſt' van Amak, in 't oog der Ooſterbaaren.
Zoo zal nooit roover zich verſtouten om te vaaren
Naar uwe ſtroomen, tot bederf van 't Deenſche Rijk:
Want elk zal ſchrikken als hy 't graf, daar Wittens lijk
In ſluimert, komt te zien, uit vrees van weêr te leven.
Dit graf zal Witte niet voor Cezars grafſteê geven.
Geen ſchoonder heldengraf dan van verwonne ſtof.
Terwijl de Tritons met hun ſchorre hoorens 't lof
Uitbreien, wordt mijn oog gerukt naar Koppenhaven.
Ik vindt de Stadt ontzet. De Zweedtſche ruiters draven
Niet meer voor Freedrix poort, zy zijn naar Kroonenborg.
Wie overwonnen wordt is overal vol zorg.

De

De vrees vervolgt de bloôn tot in hun eigen veſten.
De Burgers zijn ontlaſt van landt- en waterpeſten;
En gaan in 't Zweedtſche heir: zy ſchrikken voor 't geweldt,
Dat hier tot ondergang der muuren was geſtelt.
Wie ſteeden winnen wil moet oorlogsſterkten bouwen.
Men trekt het grof geſchut met taaie kabeltouwen,
Al zingendt in de Stadt. Dat onlangs wierdt gevreeſt,
Wordt nu ontfangen met een zorgelooze geeſt.
Een uitgelaaten vreugdt is quaalijk te bepaalen.
Nu wordt Obdam, het Hooft der water-Amiraalen,
En 't Nederlandtſche volk gewelkoomt van 't Gemeen.
Het juichen, ſchateren, omhelzen, en 't geween
Van blijdtſchap, heeft geen endt in 't allereerſt' ontmoeten.
Men hoordt het Hooft en 't heir met dit gezang begroeten:
Zijt welkoom Waſſenaar, o ſteunſtijl van onz' hoop!
Zijt welkoom Neederlandt, o Zeeſtar van Euroop!
Wy hebben 't heir gekeert: maar gy verwon hun vlooten.
Geen ſterker zuilen voor een troon dan Bondtgenooten.
Vereende wapenen zijn zegerijk in 't woên.
Wy zijn door u ontzet. Ontfang de lauwerhoên,
En ſteevenkroonen, om uw hairen meê te ſieren.
Gy toont ons d'oude kracht der nieuwe Batavieren.
Getergde moedigheidt doet daaden van gewicht.
Gy hebt het Poolſch geweſt niet min dan ons verplicht.
De zon van Ooſtenrijk begint door u te rijzen.
Wie veel door een ontzet verdient de hooghſte prijzen.
De Zee haalt aaſſem door de keel van uw geſchut.
Het trouwe Hollandts volk, dat ons voor 't vallen ſtut,
Zal in onz' harten als in onze havens leggen.
Hy zy vervloekt die hem ooit toegang dun ft ontzeggen.
Treê in, Obdam, treê in. Zoo klonk de zeegezang.
De Koning leid' hem zelf door 't ſchaaterendt gedrang.
Men ſchreeud' onlangs door 't landt: zo wy geen k..gshooft krijgen,
Zoo heeft heel Neêrlandt uit. Nu is het graauw aan 't z.. ..n:

Men toont hen in de Zondt, door oorlogskracht en liſt,
Dat Neederlandt geen hooft voor 't Staatſche landtvolk miſt.
De landtvreê hoeft geen hooft: want hy is ſchuw voor baaren.
De heilig' Eendraght kan een landt in vreê bewaaren.
De laſter, o Obdam! is ſtomp op u gewoedt.
Zy is zoo roodt van ſchaamt als gy van 's vyandts bloedt.
Gy hebt haar ſtom gemaakt door 't ſpreeken van uw buſſen.
Gy weet het laſtervuur door waterkryg te bluſſen.
Nu wordt de ſcheepsvloot in Lantskroon van zee geſneên.
Men zinkt 'er ſcheepen, die met bergen zwaar van ſteen
Gelaân zyn, om de kil voor eeuwigh toe te paalen.
De Zeegoôn koomen uit hun ſlibberige zaalen
Met ſchelp' en keizeling, om d'uitgang te beſlaan.
D'een drukt de ſcheepen neêr, en d'ander hangt 'er aan
De ſtevens, om de kiel in 't welzandt te doen ſchieten.
Zoo blyft de vloot, zoo 't lukt, zelf zonder bloedtvergieten.
Men hoeft geen zeegepraal; 't is ſlechts een ydle ſchyn:
De Zweedtſche kielen, die hier opgeſlooten zyn,
Verſtrekken teekens die onz' oorlogszeege melden,
Zoo roemt de vyandt, ſchoon hy zwygt, op onze helden.
Waar toe dan andre praal? of zoo gy meer oprecht,
Zoo recht dan galgen op, voor al die in 't gevecht
Obdam verlieten, om zyn zeege te bedwelmen.
Geen ſchoonder ſchouwſpel dan een galg met bloode ſchelmen.
Wie dat geen blooden ſtraft maakt ſtoute krygsluy bloodt.
De zielen van de doôn begeeren hen ter doodt.
De vrees voor ſtraffen dwingt de lafſt' tot heldendaaden.
De koning Freederik, zoo ſchrander in het raaden
Als dapper in de ſtrydt, betoont op zoomerdagh,
Dat hy het Zweedtſche heir te winter door een ſlagh
Verdelgt zouw hebben, hadt hy 't uiterſt' moogen pleegen.
Hy hoedt de Kroon door zorg, de Burgers door zyn deegen.
Zoo ziet men in een Vorſt Jupyns en Mavors aart.
Het koninglyk gezag bewaart men beſt door 't zwaardt.

Hy zoek de vreede : maar door mannelyke daaden.
Men krygt geen palmen dan door 't hoeft vol lauwerblaaden.
Het oorlogsvuur wordt licht door 't Zweedtſche bloedt gebluſt.
De Vreedetroon houdt ſtandt indien' op wapens ruſt.
De Wakkerheidt behoedt zich voor vervloekte laagen.
Op, Deenemarken, ſpan uw Vorſt een zeegewaagen:
De fiere Leeuw, die door zyn zeven pylen leeft,
Zal met uw Leeuw, die meer dan zeſtien harten heeft,
De Koning door 't gedrang der blyde Burgers trekken.
De ſchelmen, die hun hart voor Freedrix oog bedekken,
Nuhen 't verraadt niet helpt, zult gy in boeiens ſlaan,
En deenz' ook achter aan de ſtaacywaagen gaan.
Wie veilig heerſchen wil moet geen verraadt vergeeven.
O Koning, die uw volk door wapendeugdt doet leeven!
De daaden van de minſt' der helden zyn weleer
Onſterfelyk gemaakt door zangen : uw geweer
Dat maakt myn zangheldin en zwakke poëzyen
Onſterfelyk. Wie nu wil leeven door uw ſtryen,
Moet zingen hoe uw zwaardt... Wie ſteurt my? Wat gerucht
Verlet myn ſtramme pen? Ik hoor een bang gezucht,
Ja klaagen, karmen, dat doormengelt wordt met ſchreien.
Het komt ons aan het Y van Koerlandt overweien.
Men hoort 'er niet, o ſchrik! dan wreedtheidt, dwinglandy,
Eedtbreeken, ſtout bedrogh, en alle ſchelmery,
Die immer is gepleegt door 't leeger van de Zweeden.
Ik weet geen woorden, om de Gotſche godtloosheeden
Zoo naatſch, zoo wreedt, en helſch te ſchryven alsze zyn.
Gy hoort geen dichter; neen. De waarheidt hoeft geen ſchyn.
Ik wenſten dat ik loogh, al zoudt myn luiſter ſchenden.
Myn oogen zyn verdooft door deeze moordtellenden.
Myn kaaken worden nat. De pen wil uit myn handt.
Een ſchrikkelyk gerucht bedwelmt het grootſt' verſtandt.

BYSCHRIFTEN

OP

SCHILDERYEN.

Op de ſchildery van Abrahams offerhande, &c.

HIer ziet men Izak voor zyn vaaders outaar knielen:
Deez' neemt, op Godts bevel, het ſlachtmes in zyn handt.
Dit zyn geen verven; neen: hy poogt zijn zoon t'ontzielen.
Toef, Abram, toef, ey! toef, en ſpaar uw eenigh pandt.
Wat zal de vaader doen? hy voelt zich fel beſtrijden.
Natuur weêrhoudt zijn arm, op hoop van niet te ſlaan.
Gehoorzaamheidt gebiedt de gorgel af te ſnijden.
Indien 't Natuur verlieſt wordt hem geweldt gedaan.
Bezwijkt Gehoorzaamheidt, Godt zal tot wraak ontſteeken.
De vaader ſtaat verbaaſt. waar of zijn hart naar helt?
Hy ſteunt op 't woordt van Godt, dat zandt tot zaadt kan queeken.
Gehoorzaamheidt behoudt, door 't ſtark geloof, het veldt.
Wie helpt my 't offermes uit 's vaaders handen wringen?
Hoe! 't is geen Izak; neen: het is gevormt albaſt.
Het zwaardt, o Abram! zal, door 't ſlaan, aan ſtukken ſpringen.
Wie dat zijn ſtarker tergt wordt door zijn waan verraſt.
Ik mis, o ſpijt! ik mis: de verf bedriegt mijn oogen.
't Penſeel der ſchilderkunſt heeft ongemeen vermoogen.

Schildery van de Roomſche Klelia, door Nikolaas Heldt Stokade geſchildert.

HIer ziet men Klelia de gyzeling ontzwemmen.
Zoo wordt een vrouweliſt vereent met mannemoedt.
Haar zucht tot vryheidt laat zich niet van boeiens klemmen.
Men ſtreeft, om vry te zijn, door wall', door zwaardt en vloedt.

Wapen van Veneedje een Leeuw met een Boek, voor de ſchoorſteen van den Eed. Heer &c.

't VEneedtſche wapenſchildt komt Leeuw en Boek vertoonen.
Het Boek is haar vernuft, de Leeuw haar ſtarke handt:
Die dubble deugdt verkrijgt nu ſcheeps- dan lauwerkroonen.
Door ſchranderheidt en kracht beſchermt men Stadt en Landt.

Den

Den Heer Joan Koeimans wapen is een Haan, Oſſenhooft en Roozen.

DE wakkerheidt, de krachtt en roozen, ſchoon van blaân,
Verſieren Koeimans ſchildt. Hoe zal men dit verſtaan?
Wie handelt moet geen tijdt, leert hy, verwaareloozen:
Een wakker koopman vindt de Beurs een beemdt vol roozen.

Op de ſchildery, daar Izak Jakob zeegent.

DE jongling Jakob komt by Izak om de zeegen:
Hy gaat door 's moeders raadt in ſchyn van Ezau an.
De vrouweliſt verwint de ſchalkheidt van de man.
Hy heeft zijn vaaders wenſch, op 's broeders naam, gekreegen.
't Bedrog is eerlijk als men 't ſlechts door noodtdwang doet.
Dit baart een heilloosheidt in Ezaus wreedt gemoedt;
Maar 't dreigen is vergeefs: Godt wil geen wraak gedoogen.
Wie om Godts heil bedriegt heeft deugdelijk bedroogen.

Op de ſchildery van de zuntvloedt.

HIer oopent d'aardt, door laſt van Godt, haar waterſluizen.
De hemel ſtort, o ſchrik! haar wolken op ons af.
De ſpringvloedt zwelgt all' 't landt, zelf dijken, boſch en huizen.
De boozen zijn altijdt tot doelwit van de ſtraf.
Hier helpt noch poort, noch wall' voor 't woeden van de plaſſen.
Wat bergen bergen my voor 't ſteigeren der zeen?
De zielſmet hadt men beſt door traanen kunnen waſſen:
Nu is de zuntvloedt voor de zondtvloedt veel te kleen.
Help Noäch! berg mijn lijf. hy weigert: maar 't heeft reeden.
De ziel, als 't lichaam zinkt, drijft noch op haar gebeeden.

Op 't Hooft van Joannes den Dooper, in een goude ſchootel, voor den Eed. Heer J F. H. *geſchildert.*

HIer komt Joannes hooft in lonter goudt verſchijnen;
De ſchootel is rondtom met heilig bloedt beſprengt:

De druppels zijn geſtremt tot gloejende robijnen.
Nooit heeft de zon een ſtraal, als zy den dagh voortbrengt,
Aan haar vergulde pruik die by dit licht kan haalen.
Met recht wordt dit juweel in zuiver goudt gevat.
Waar zag men ooit een diſch met zulk een ſchootel praalen?
Aſſueer heeft in zijn hof nooit diſchgerecht gehadt,
Dat zoo veel waardigh was als 't geen men hier ziet brengen.
De Dochter koos dit hooft voor 's Konings halve goedt:
De keur was loffelijk hadt zy geen bloedt doen plengen.
Herodes bloedtſchandt maakt zich ſchuldigh aan dit bloedt.
Zoo ziet men 't eene quaadt (ô ſchrik!) aan 't ander hechten.
De wraakluſt van een vrouw is gruwlijk in 't beſtaan.
De wreedtheidt ſchept vermaak in dierbre moordtgerechten.
Nu heeft de Doodt de mondt des Preekers toegedaaan,
En 't oog gelooken, dat de Geeſt van Godt zagh zweeven.
Wie om de waarheidt ſterft zal by de waarheidt leeven.

Op de Beeldekas van G. Flink.

DIt is geen beeldekas:
Ik vindt my hier op 't hoogſt' van 't dubbele Parnas.
De werreldt, heel verdronken,
Is 't water, door 't gebodt der Tritons, weêr ontſonken.
Men ziet hier, nu het ebt,
Hoe dat Deukalion den menſch van ſteenen ſchept,
Om 't aardtrijk weêr te bouwen.
Het ſchijnt dat hy de borſt een hart van ſteen laat houwen.
Hoe! miſt mijn oog het vuur?
Ik ſtaa daar Flink de Doodt en d'eedele Natuur
Durft tarten, door zijn verven:
Want hy bezielt zijn verf en hoedtze voor het ſterven.
De kunſt wil eeuwigh zijn.
Dit zijn de ſchepſels die de geeſtige Quellijn
Door zijne beitel teelden.
Deukalion ſchiep niet dan onverſaagde beelden:

Hadt

Hadt hyze dus gevormt,
De hemel wierdt zoo dol van 't aardtrijk niet beſtormt.
Op, help deez' ſchepper eeren.
Een kunſtig beeldt kan 't woên der eeuwen overheeren.

Aan H. S. *toen hy Chriſtus aan't Kruis geſchildert hadt* &c.

DIt lichaam is geheel mismaakt,
Om dat het niet geheel mismaakt is.
Gy ſchildert dat het helder blaakt,
En toont niet waar de roe geraakt is.
't Gelijkt naar Chriſtus niet: o neen,
Om dat gy 't Chriſtus doet gelijken.
Wilt gy hem toonen als voorheen?
Zoo zoek in alle woeſte wijken
De diere bloedt- en traanenplas,
Van die men om zijn naam deedt ſterven,
En mengze met hún heilig aſch.
Gy kunt hem zonder zulke verven
Niet ſchildren als hy is geweeſt.
Niet ſchent 'er meer dan geeſſelzweepen.
Dit lichaam is te gaaf van leeſt:
Bekleê het vel met roodeſtreepen.
Zoo heeft de Joodt u voor gemaalt.
De Staatzucht durft de deugdt beſtrijden.
De Boosheidt toont zich onbepaalt.
Wie hoort dit zonder meedelijden?
Vertoon hem met een doornehoedt,
En blus zijn oogkool, hel van ſtraalen,
In eeuwigh zaaligmaakendt bloedt.
De kunſt mag niet van 't voorbeeldt dwaalen.
De roê heeft d'aadren afgeſneên.
Geweldt heeft zin in wreê ſchildryen.
't Penſeel, beroemt door geeſtigheên,
Moet nimmer teegens 't leeven ſtryen.

Wie Chriſtus beeldt het meeſt mismaakt,
Die heeft het leeven 't meeſt geraakt.

Op verſcheide Schilderyen, in de voornaamſte Kamers van 't Stadthuis.

In Burgermeeſters Kamer: op Fabius Maximus, geſchildert door Joan Lievenſz.

DE vaader eert zijn zoon, om 't opperſte beleit.
Wie 't recht van 't ampt gebruikt bewaart 's Lants achtbaarheit
All' ampten zijn verplicht aan d'Opper-overheeden.
Zoo d'achtbaarheidt veryalt, vervalt de kracht der ſteeden.

In Haar Ed. Vertrek: op Fabricius, door Ferdinandus Bol.

FAbricius behoudt voor Pyrrhus laagen ſtandt.
Die giſtren 't goudt verwon vreeſt nu geen Olifant.
Op zulk een dapperheidt magh d'Amſtel zich verlaaten.
De trouw der Grooten is het ſchildt der onderzaaten.

In 't zelve: op Markus Kurius, door Govert Flink.

D'Oprechte Markus kieſt zijn raap voor 's vyants gout.
Waar d'Eigenbaat verdwijnt wordt Stadt en Staat gebout.
Die landtpeſt zagh men nooit aan 't Y in 't Raathuis raaken.
Wie 't Algemeen beſtiert moet gift en geever wraaken.

In de Trezory: op Joſef, door Niklaas Helt Stokaade.

DE honger drijft het volk naar Joſefs ſchuur om graan.
De voorzorg is een burg voor landt en onderdaan.
Men zorgt aan 't Y, in weeldt, tot ſteun van andre tyen.
De Schatbewaarders zijn tot heil der burgeryen.

Op 't ſtuk boven de deur van de Trezoriers, door Kornelis Brizé.

HIer ziet men, door de pen, al d'inkomſt van de Stadt.
De zeevaart is een bron die overvloeit van ſchat.

Zoo

Zoo zet zich d'Amſtel vaſt op winſt van loſſe baaren.
De ſteeden worden groot door winnen en bewaaren.

Op 't ſtuk van Oudt Amſterdam, in de Trezory.

HIer beurt zich Amſterdam, vol hoop, uit brakke veen.
Zoo wordt een viſſchers buurt de haven aller zeen.
Op zulk een grondtveſt weet het Landt haar Staat te zetten.
Men bloeit door koopmanſchap. men leeft door wijze wetten.

In de Weeskamer: op Lykurgus, door Kornelis Holſtein.

LYkurgus houdt zijn neef voor wettigh erf van 't landt.
De hulp der voogden ſtrekt de weez' een mondt en handt.
Hier leert men d'Eigenbaat de wees zijn erfrecht geeven.
Zoo blijft de vaaders zorg, als 't lichaam ſterft, in 't leeven.

Op de ſchildery van Salomon in de Raadtzaal.

HIer offert Salomon tot heil van 't Joodtſch geſlacht.
Godt ſchenkt hem, in zijn droom, de wijsheidt, groot van kracht;
Lang leeven, overvloedt, en d'eer der achtbaarheeden.
Een Raadt vol wijsheidt is de ſtarkſte zuil der ſteeden.

Voor het Tooneel van de Schouwburg t' Amſterdam.

DE Duitſche Schouburg wijkt geen Roomſch, noch Griex toneel.
Zy waakt voor 't Y, tot ſchrik van al die 't Raadthuis wraaken.
Nu toontze 't vreêverbondt, dan bitter Staatkrakkeel.
De troonen zijn van goudt, maar ſlibbrigh in 't genaaken.
Haar rollen druipen meeſt van traanen, bloedt en gal:
Deez' worden hoog en droef, die laag en bly gezongen.
Zoo ziet men hier, door ſpel, het weifflen van 't Geval.
De ſpeelkunſt bindt zich niet aan klank van vreemde tongen.

Voor de zitplaatſen.

DE Schouwburg is voor 't oor en oog van 't volk geſticht.
Men leert hen door het ſpel huisnutte ſchranderheeden.

Zy wraakt de trouwloosheidt en roemt de burgerplicht.
Welſpreekentheidt heeft macht om 't hart als was te kneeden.
Zoo wordt het brein deurzult in deugdt en wijs beleit.
De Laſter brult vergeefs om 't Schoutooneel te ſchennen.
't Ontdekt het aardtſch bedrog en haar onzeekerheidt.
Tooneelſpel leert het volk hun ydelheeden kennen.

Schilderyen in 't huis van den Ed. Heer GERRIT SCHAAP, Heer van Kortenhoef, Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam, &c.

Jezus in de tempel by de Schriftgeleerde.

HIer vindt zich Jezus by de gauwſt der Joodtſche volken
Hy luiſtert naar hun reên die hy door reên verwint.
De Waarheidt kan de wil des hemels beſt vertolken.
De mannen worden hier verwonnen van een kindt.
Zoo zag men Goliat toen Davidt hem quam naaderen.
Een onverwachte zaak brengt vreemde wondren voort.
Hy ſpreekt hier uit de Schrift en zag nooit in de blaaderen.
Want deeze David treft hen met zijn Vaaders woordt.
Zoo weet zijn blonde jeugdt de grijzen te verzetten.
Wie dat zijn vaader helpt heeft kennis van zijn wetten.

Lente.

DE Lent verjaagt de koud' en ſluit het aardtrijk oopen.
Zy plant, zy zaait en ſnoeit tot heil van 't aardtſch geſlacht.
Een wakker voorjaar doet het volk op vruchten hoopen.
De Tweeling, Ram, en Stier zijn nu in volle kracht.
Zy kleedt haar heel in 't groen, en ſiert haar hooft met bloemen.
De zorgen van de Lent zijn waardt om op te roemen.

Zomer.

Zomer.

DE Zomer pronkt in 't veldt met geele koorenäaren:
Zy koos voor zulk een pruik geen koningskroon van goudt.
Het leeven kan zich beſt door voedtzaam graan bewaaren.
De weelig' akker wordt op hoop van winſt gebout.
Elk poogt zijn ruime ſchuur met garven t'overlaaden.
De Zomer druipt van zweedt om andre te verzaaden.

Herfſt.

DE Herfſt verſiert haar hooft met breede wijngaartblaaderen,
En ſnijdt de bolle druif, tot nut van Stadt en Landt.
Wie meſt en ſnoeit, leit toe om vruchten te vergaaderen.
Zy plukt het laat gewaſch, en vult haar leege mandt.
Zoo oeſt men 't ſmaaklijk ooft, in ſpijt der guure vlaagen.
Wat langzaam rijpt laat zich niet licht van rot doorknaagen.

Winter.

DE Winter wraakt het landt om 't water te betreeden,
En doſt zich heel met bont, eer haar de koudt verraſt.
Wie op een ander ſteunt zoekt niet dan maklijkheeden.
Zy meſt haar by het vuur van alle zorg ontlaſt.
Een zorgelooze geeſt begeert geen ſmart te lyen.
D'onvruchtbre Winter leeft door 't zweet' der zoomertyen.

Akteon by Diana &c.

DIana baadt zich hier in ſchaaduw van de blaaderen.
Wie veiligh baaden wil, begeert een eenzaam wedt.
De zoon van Kadmus komt haar van 't gebergte naaderen:
Haar naakte maagden zijn, door dit gezicht, verzet.
De Gramſchap doet Diaan, van ſpijt, in 't water blaaken.
Akteon, tree te rug, uw ſtoutheidt loopt te hoog.
D'ontkleede kuisheidt laat zich van geen man genaaken.
De purperverfde Schaamt' gedoogt geen dartel oog.

Zy zal zich wreeken door 't kriſtal der waterplaſſen.
De wraak van een godin is quaalijk te ontvliên.
Voelt gy de hoorens niet die uit uw herſſens waſſen?
Vlucht, vlucht, Akteon, vlucht, zoo u de honden zien,
Zy zullen u in 't boſch voor 't ſchuwe hart verſcheuren.
Wie dat de kuisheidt hoont zal zijn beſtaan betreuren.

Op de Schildery van Evaas appelbeet. Aan Juffrouw Margariet Lasmans *Huisvrou van* Eugenius Fontein.

TOef, aller Moeder, toef, dit zijn verboode looten.
Het Leeven heeft de Doodt in deeze boom beſlooten.
Zy plukt, ô ramp! zy plukt. gy hebt uw' tanden op
Uw eigen ziel gewet. uw weelden zijn in top.
Gy zult, indien gy proeft, de moordtbeet lang betreuren.
Zy bijt. den hemel ſchreit, en ſluit zijn goude deuren.
Zy zwelgt. den helhondt lacht en oopent d'yzre kolk.
O erfwondt in de ziel van 't ongeboore volk!
Och Vaader! ſtier uw Zoon, het aardtrijk komt u ſmeeken,
En laat hem, door de ſpeer en purpre ſpijkerbeeken,
De zielwondt zuiveren; de werreldt is in noodt.
Hy zal, door het verlies van 't leeven, d'eeuwge doodt
Verwinnen. hoe! ik mis. ik zie panneel vertoogen.
Is Eva door de ſlang, ik ben door verf bedroogen.
Vergeef my deeze zondt; 't bedrog is ongemeen.
De grootheidt van de kunſt maakt deeze misdaadt kleen.

Op de ſchildery daar Chriſtus zijn aangezicht in de dock drukt. Aan mijn Huisvrou Grietje Gerrits.

APelles ſtaak uw kunſt, gy beezigt waterverven.
De Heilandt, om zich zelf te ſchildren, voor het ſterven,
Gebruikt zijn bloedt voor verf; zijn dwaaldock voor panneel,
En 't aanzicht, zoo verwoedt gemartelt, voor 't penſeel.
Zoo ziet men, naa zijn doodt, de ſpiegel van zijn lyë'.

Op

Op menſch, en ſier uw hart met zulk een ſchilderyë.
Dit isze daar de Tijdt zijn tanden op bederft.
Wie Godt in 't hart omhelſt, zal leeven als hy ſterft.

Chriſtus, voor Joris de Wyze, *door* Govert Flink, *naar een Joodt, geſchildert.*

Hier ziet men vel en vleeſch; ja bloedt door d'aadren zweeven.
De Schepper ſchijnt hier, door zijn ſchepſel, weêr te leeven.
De Teelzucht haat de kunſt om zulk een groote vondt.
Hier eiſcht niet meer dan ſpraak; maar Flink heeft deeze mondt
Niet oopen willen doen, ſchoon hem de Wijz' quam ſmeeken:
Want deeze Chriſtus zou vervloekt van Chriſtus ſpreeken.
Het hart is anders dan het aanzicht dat hier ſtraalt.
Vraagt gy waarom? dit beeldt is naar een Joodt gemaalt.

Sauls bekeering door Rubens geſchildert.

Hier naadert Saulus om de Chriſt'nen te verpletten:
Want hy bevondt zich noch niet zat van Steevens bloedt.
Wie blindt door yver is heeft d'allergrootſte hetten.
't Is goddeloos den menſch te dwingen in 't gemoedt.
Men wint geen harten door moordtdaadigheidt te pleegen.
Het krijgsvolk neemt de vlucht uit vrees voor vreemt geweldt.
De ſchrik deurdringt de borſt veel ſnelder dan een deegen.
De leidtsman is in 't veldt, eer dat hy 't weet, gevelt.
Die andre door zijn macht in ongeval wou ſtooten,
Is door een enkle ſtem geſmeeten van zijn paardt.
Op 't oop'nen van de lucht heeft hy zijn oog geſlooten.
De wolf in Chriſtus kooy heeft nu een lamm'ren aart.
Zoo moet men vallen om in Goodes ſchoot te vallen.
Nu ziet hy met zijn ziel dat zijn gezicht nooit zag.
Hy zal om 't nieuw verbondt in Room'lus oude wallen,
Noch ſneuvlen door het zwaardt; om door die wrede ſlag
Te zwemmen deur een zee van bloedt naar 's hemels haven.
Wie om zijn Heilandt lijdt zal deur de ſtarren draaven.

Op de print van d'uitlegging van Amſterdam &c.

DUs ziet men Amſterdam, het luſtpriëel der zeen.
Zoo groeit een viſſchers hut tot heil der bondtgebuuren.
't Omgordelt zich op nieuw met wallen zwaar van ſteen.
Wie niet verheert wil zyn omheint zyn volk met muuren.
Waar dat Merkuur verſchynt wordt Mars 't gezagh ontzeidt.
Dit is de markt daar d'aardt haar waar te koop komt zetten.
Hier vindt men Junoos ſchat en Pallas ſchranderheidt.
De Steeden groeien beſt door draagelijke wetten.

Op de ſchildery van Joannes den Dooper, ten huize van den Heer Dokter Joan van Hartogveldt, *Scheepen en Raadt der Stadt Amſterdam.*

HIer preekt Joannes in d'Aſſierſche wilderniſſen:
Hy bindt all' ooren aan de keetens van zijn woordt.
Men taſt de menſchen beſt, door 't oor, in hun gewiſſen.
De Stem van Godt ontziet noch krijgsvolk, heet op moordt,
Noch Jooden vol bedrogh. dit zijn geen doode verven.
Ik hoor de boettrompet tot ſchrik van 't aardts geſlacht.
Zoo leert men ſterven, om te leeven na het ſterven.
Een die zijn moedt bedwingt, betoont zich groot van kracht,
En klimt, langs 't kruis, door 't hel geſtarnt in 's hemels zaalen.
Wie dat de hel beſtrijdt zal eeuwigh zeegepraalen.

Op de ſchildery daar Saul zich zelf doorſteekt.

HIer vindt zich Koning Saul in 't midden der ellenden.
Die Godt niet vreeſde, vreeſt zijn vyandts leegerbenden!
Waar loopt hy nu om hulp in 't waglen van zijn Staat?
Ziet hy ter rechte zy, zijn Raadt is zonder raadt.
Went hy zich naar de ſlink', hy wordt van 't heir verſtooten.
Slaat hy 't gezicht om hoogh, de hemel is geſlooten.
Ziet hy weêr naar om laagh, het aardtrijk grimt hem aan.
Hy vindt geen ſpooken dan die naar de hel toe gaan.
Nu wringt hy 't moordtgeweer, dat Wanhoop voor hem ſmeeden,

Dwars door zijn lenden heen; en baant, ô gruwlijkheeden!
Het moedelooze bloedt, en godtvergeete ziel,
Een dubble wegh. het zwaardt daar 's vyandts heir door viel,
Verwint zijn eigen heer: vervloekt is zulk een zeege.
Hier vloeit geen verf, maar bloedt. het is een ſtaale deege
Daar hy zich meê vermoordt. wie Godt verlaat, en heul
Aan d'afgrondt zoekt, verſtrekt zich zelver tot een beul.

Op het lijk van Leander in d'armen der zeegodinnen, door Rubens geſchildert. In de zaal van den Heer Pieter Six.

LEander zwom in zee om Hero te behaagen:
Want minnaars moeten waagen.
Hy brandt in 't koude nat, ja hy ontvonkt de vloedt,
Gelijk de min zijn bloedt.
De Tritons, om die vlam, die 't hart van hun godeſſen
Deedt blaaken, heel te leſſen,
Die hitſten weer en windt en water op hem aan.
Geweldt is niet t'ontgaan.
Al wat afgrijſlijk was quam hem gelijk beſtormen.
De Doodt ging zich vervormen
In een verwoede golf. hy worſteld' met de zee.
Wie mint ontmoet veel wee.
Zijn arm die Hero veel omhelſt hadt, in 't vergaaren,
Omhelſt de woeſte baaren.
Hy wenſt hier om zijn lief, en was verblijdt om dat
Hy haar niet by zich hadt.
De Doodt, die hem in ſchijn van water overrompeld',
Heeft hem in 't leſt' gedompelt.
Hier is hy weeder van de Nimfen opgevat:
Zy ſchreien 't lichaam nat.
Men ziet de leeden, daar Natuur meê plag te pronken,
Tot tweemaal toe verdronken;
Eerſt in de zoute zee, nu in een traanevloedt.
De welluſt is vol roet.

Zoo ziet men, die om landt te winnen 't water kiezen,
Het aardtrijk veel verliezen.
De weêrmin die men met gevaar van 't leeven haalt,
Wordt veel te dier betaalt.
Nu roept zijn Hero vaſt: ô zee! ô wee! ô winde'!
Zoo gy ooit trouw beminde,
Zoo ſpaar mijn minnaar toch; dat Venus met haar vlam
O zee! uit zeeſchuim quam,
Is waar: maar zy vertrok met al uw zoetigheede',
En liet my 't zuur. ô wreede!
De ſchipper, 't ſchip en vracht beſtaan in hem alleen.
Gy plaagt 'er drie in een.
Als 't holle water rijſt begint haar hoop te daalen.
De liefde heeft veel quaalen.
Door 't barnen van de zee wordt zy zoo koudt als ſneeuw.
O Hero gy zijt weeuw!
Leander is om hals! hy komt op d'Amſtelranden,
In 't huis van Six belanden:
Deez' toont Apel, gelijk zijn broêr Apol, zijn gunſt.
Men eert zich zelf door kunſt.

Op de geſchilderde Bloemen van Pater Zeegers. *Aan de Lent.*

BEkoorelijke Lent! priëel der jaargetyen!
Gy pronkt, doch voor een poos, met uwe ſchilderyen;
Maar Zeegers laat zich niet bepaalen op pannceel.
Hy ſchept, wanneer 't hem luſt, door 't ſtrijken van 't penſeel,
Een leevendige Lent van bloemen uit zijn verven,
Die door geen zoomerzon, noch winterſneeuw bederven.
Gebreekt het hem aan geur? u aan ſtantvaſtigheidt.
Heeft hy de keurge bie geen honighdouw bereit?
De ſpin die weet by hem als u geen gift te haalen.
Gy kunt niet dan het veldt met uw gebloemt bemaalen:
Maar Zeegers maalt gebloemt op autaar en aan muur.
De Kunſten zijn bywijl veel ſtarker dan Natuur.

Op

Op de geſchilderde Zuzanna van P. S. &c.

Hier waſt Zuzanna zich op d'oever van haar beeken :
Haar leeden zijn niet min dan 't nat dat wy zien leecken.
Zy ſchijnt een leely in een kriſtalijnevat
Daar d'uchtendtdauw op leit. de roozen die om 't badt
Heen groeien, laaten 't hooft van enkle ſchaamte hangen,
Om dat de roozen, die op haar albaſterwangen
Ontluiken, ſchooner zijn. de Grijzers naadren haar.
De kuiſche vindt zich hier in ſchrikkelijk gevaar.
Zy treedt verbaaſt te rug. als loodtwit zijn haar wangen.
Wanneer een harderin twee opgezwolle ſlangen
Ziet ſchieten uit het gras, kan zy niet anders ſtaan.
Zy dekt, om 't heet vergift van dit gedrocht t'ontgaan,
Haar lichaam met het kleedt, en 't aanzicht met een reegen
Van zoute druppelen. wie zou hier niet beweegen?
Men ziet in 't bronbeeldt, noch in haar geen onderſcheit.
Dan dat het beeldt niet weent, daar zy erbarmlyk ſchreit.
Hoe! ziet men 't beeldt hier niet uit deernis traanen loozen?
Of is 't om 't geile vuur der ſchenners uit te hoozen?
Zy zijn veel heeter dan de middagh door de zon:
Zuzanna koelder dan het water van haar bron.
't Penſeel bekoort mijn oog. het ſchoon kan harten grieven.
Indien bey d'Ouden haar beoogen en niet lieven,
Zoo zijn zy harder dan de ſteenen daar de wet
Het overſpel meê ſtraft. dat niemandt hen belet:
Hun zondt heeft groote reên. wie ziet haar zonder vleien?
Wie biedt haar weêr geen hulp die haar om hulp ziet ſchreien?
Maar ach dit water is als oly in hun vier.
Hier rollen traanen met een ongemeene zwier.
Gebruikt de vreê olijt? de krijgsgodt lauwerieren?
De Kuiſheidt wenſt haar pruik met dit kriſtal te ſieren:
Met deeze paarelen op 't aangezicht geſtremt.
De Geilheidt wordt niet door een vrouwetraan getemt.

Wie

Wie Godt, noch ſtraf ontziet beweegt zich niet door klaagen.
Elk toont zijn krachten om Zuzanna te behaagen.
Zy keert de ſtormen af. Eer paſt op niemandts gunſt.
Om deeze kuiſche te doen lyken, heeft de kunſt
Haar naar d'Onkuisheidt zelf gemaalt, om 't eerlijk weezen.
Men hoeft niet voor 't vergift van haar gemoedt te vreezen.
Dit is geen bitter kruidt gedoopt in honingraat.
't Penſeel vertoont nooit meer dan uiterlijk gelaat.

Schilderyen &c. in 't Huis van den Heer JOAN HUIDEKOOPER, Ridder, Heer van Maarſſeveen, &c. Burgermeeſter, Raadt, &c.

Print van 't Huis, door F. B.

DIt hooftgebouw verheft zijn hooft naar 's hemels boogen,
En heeft zijn voeten op het helſch gewelf geplant.
De ſchrandre Boukunſt heeft een loffelijk vermoogen.
Het pronkt, de Nijdt ten trots, tot eer van Amſtellandt.
Een welgemaakt gebouw kan 't gauwſte brein vermaaken.
Hier wordt gemak, ſieraadt en kunſt byeen vertoont.
Nooit moet het blixemvuur het ſteigrendt ſpits genaaken.
Zoo wordt het van zijn Heer, tot ſteun van 't Y, bewoont.
De kunſt aan d'Amſtel wijkt geen boukunſt van Athene.
De nieuwe werreldt hoeft van d'oude niet te leene'.

Groote zaal met tapijten behangen.

WIe rukt my van het Y tot in de Griekſche Tempe?
Hier pronkt het bly gebloemt. daar lacht het weelig landt.
De winter heeft geen macht, om dit priëel te dempe'.
De Lent, die 't voorjaar ſiert, behoudt hier eeuwig ſtandt.
Een onverwelkbaar hof behaagt de keürigſt' oogen.
Al wat beſtandigh blyft wordt loffelyk geſchat.
Hoe! 't is geen Tempe; neen: de waan heeft my bedroogen.

Ik ben in Indiën, daar 't goude zonneradt,
Met diamant verſiert, komt rijden uit de baaren.
Hier zweet de balſſemboom. daar bloeit de wierooktak.
Het krielt van vogels, ſchoon van verven, in de blaaren.
Indien ik blijven mach in ſchaaduw van dit dak,
Zoo vrees ik, dit ſtaat vaſt, noch Mooren, noch Chineezen.
Wie weeligh leeven wil moet buiten zorgen weezen.

Zaal met goudtleer behangen.

WAt rijke ſchittring komt my hier zoo mildt verſchijnen?
Wie voert my in het weſt, tot deur de middellijn?
Ik ben hier in Peru, tot in haar rijkſte mynen.
Wie vaardigh reizen kan ontmoet de kortſte pijn:
De zee ontzeidt bywijl het ſpoor der vreemde kuſten.
Wat ſpreek ik van het weſt? ik ben in 't ooſter oordt.
Dit is de ſlaapzaal daar de zon by nacht komt ruſten:
Hier ſtaat haar ledekant van zijdt, met goudt geboordt;
Of zoo ik my vergis, zoo is 't een zoet vergiſſen.
Wie dat met voordeel miſt wenſt meenigmaal te miſſen.

Indiaanſche vruchtmarkt.

WIe heeft my uit het noordt tot in het ooſt gedreeven?
Ik vindt my op de markt van d'Indiaanſche kuſt.
Hier toont Natuur haar vrucht tot voedtſel van het leeven.
Mijn mondt is, door 't gezicht, op 't ſchoon gewaſch beluſt.
Zoo wordt de maagh, bywijl, tot ſterven overlaaden.
De gierig' oogen zijn niet lichtlyk te verzaaden.

Ulyſſes by Nauſikla &c. door ..... geſchildert.

DIt is geen doode verf; 't zijn leevendige baaren.
Het woeſte water heeft Ulyſſes kiel verdelgt.
Nooit vondt men vondt, om 't groot gevaar in zee t'ontvaaren.
Wijk, eer de zee ons in haar zoute kaaken zwelgt:

Of wy vervallen in de bitterſt' ongevallen.
Nauzikla ſchrikt nu dat de Griek haar naakt genaakt.
Zy biedt hem kleedt en vrucht en huisveſt in haar wallen.
Een eedel hart wordt licht door klachten week gemaakt.
Minerf verſchijnt omhoog, om 't onweer te bepaalen.
Wie gunſt van gooden heeft ontworſtelt alle quaalen.

Sextus vindt Lukrecia in de nacht by haar ſtaatdochters, door S. de Koning *geſchildert.*

LUkrecia verſchuil: want Sextus leit u laagen.
Uw huisdeugdt baart in hem een gruwelijk behaagen.
De deugdt is hier zoo ſchoon dat d'ondeugdt haar bemint.
De dwinglandt, die gy 't oog aan zulk een keeten bindt,
Ontveinſt zijn ſchelmery. behoedt uw eer voor ſchennis.
Hy waant, nu hy u ziet, want welluſt heeft geen kennis,
Dat hem de Min verſchijnt. de vuurkool van uw oog
Verſtrekt u voor zijn toorts. uw yver is de boog.
Uw naaldt de ſcherpe pijl, die hem in 't hart komt prikken.
Uw goud' en zijdedraân, de taaie minneſtrikken.
D'onkuisheidt dicht altijdt een oorzaak voor haar brandt.
Wegh Sextus, haar gemaal, uw trouwe bloedtverwant,
Ziet, door uw oogen, in het pit van uw gedachten.
Zoo gy haar eer verkracht, zult gy uw faam verkrachten.
Door leetdoen lijdt men leet. dan valt uw ſchepterſtaf.
Wie waare kuisheidt ſchent verdient geen kleender ſtraf.

Ringſteeken van den Daufin Lodewijk, *in 't byzijn van zijn vaader, Koning* Hendrik de Vierde: *in de kleene zaal.*

ELk wijk voor Lodewijk, de hoop der Franſe wijken:
Hy vangt het ſteekſpel aan, uit groote zucht tot lof.
De roemprijs is niet dan door wakkerheidt te ſtrijken.
Hy rent als Kaſtor met zijn klepper deur het ſtof:
De ſpeer weet met zijn oog tot in de ring te raaken.
Zoo houdt men in de vreê 't geweer voor 't roeſten gladt.

Wie

Wie 't oorlog keeren wil moet eerſt in vreede waaken.
De groote Henderik, op Cezars zeegepadt,
Moedigh op zijn zoon, die hem in moedt komt naaderen.
De zoonen zoeken meeſt naar 't eerſpoor van hun vaaderen.

Oeſt-Indiën, door Vingboons geteekent.

DUs ziet men Indiën beroemt door vruchtbaarheeden.
De ſchatkiſt daar Natuur haar rijkdom in beſluit.
Hier rijk van ſchatten is bekoort uitheemſche ſteeden.
Hier zoekt men hel geſteent. daar oeſt men geurig kruidt.
Ginsviſt men paarlemoer, het dierſt' der watervruchten.
Maar deeze ſchat verſtrekt de roofzucht tot een wit.
De ſchat is haatelyk die d'eigenaar doet zuchten.
De veiligh Armoedt heeft het allerrijkſt' bezit.
Het poogt zich te vergeefs door zeevloedt te bewaaren.
De holle gierigheidt ontziet geen holle baaren.

Gevecht tuſſchen Trooianen en Grieken, door F. G. *geſchildert.*

HIer zijn de Grieken en Trooianen aan elkander.
De ſtroom verandert, door de groote moordt, in bloedt.
Deez' ſtrijdt als Herkules; die ſtormt als Alexander.
De hoop van oorlogsroem geeft laffe harten moedt.
Het krijgsvolk ziet men in het koude water blaaken.
Deez' wykt de ſcherpe ſchicht van een geſpanne boog,
En komt de doodtſchicht op de boog des brugs genaaken.
Die krygt, uit zucht tot wraak, zijn vyandts borſt in 't oog,
En weet zijn zwaardt hier door in 's vyandts borſt te krijgen.
De Doodt wordt door 't beſtaan der ſtouten uitgetart.
Penthezilea vecht tot voorſtant van de Frygen:
Zy heeft een enkle borſt en toont een dubbel hart.
Hier is gevaar: ik wyk daar 't lijf zich durft vertreuwen.
Wie dat geen krijgs-eedt zweerdt behoeft geen ſtant te houwen.

Trooianen van de Grieken overvallen, de Stadt in 't verſchiet in de brandt, door F. G. *geſchildert.*

WAt krijgsvolk ziet men hier elkaâr verwoedt aanranden?
't Zijn ſtrijdtbre Grieken en Trooianen groots van hart.
'k Zie Trooien in 't verſchiet door Sinons fakkel branden.
Wat langzaam wordt gebouwt raakt dra door vuur omvart.
Het ſchijnt dat Etna hier zijn ingewandt komt braaken.
Ik wordt door ſchrik voor 't vuur tot in mijn boezem koudt.
De ſchrik is machtigh om het bloet tot ys te maaken.
De vaandels dringen aan. elk toont zich eeven ſtout.
Hier ſtaat het Trooiſche volk: daar doet de Griek hen wijken.
Een onverwacht geweldt heeft overgroote kracht.
Het veldt wordt roodt van bloedt, en wit van verſche lijken.
De moordt is gruwelijk. wie blijven wil, ik wacht
Ulyſſes loosheidt niet, noch Pyrrhus wreede deege.
Wie 's vyandts zwaardt ontvlucht heeft in zijn ramp noch zeege.

De Moorſche Kooningin by Salomon, door G. N. *geſchildert.*

HIer ziet men Salomon zijn leeuwentroon bekleeden.
Zijn raadt en oorlogsmoedt verkrijgen groote lof.
De deugdt der Vorſten klinkt in 't oor van alle ſteeden.
De Moorſche Koningin verſchijnt de Vorſt in 't hof;
Hier vindtze zich, nu zy de Koning hoort, bedroogen:
Want haar ontmoet meer geeſt dan 't los gerucht verbreit.
De waarheidt krijgt bywyl haar luiſter door de loogen.
Het diepſte raadtſel wordt door hem ten toon geleit.
Zy vindt hem overal tot ſteun van kerk en ſtaaten.
Een ſchrander koning waakt tot heil der onderzaaten.

Korporaalſchap van den Eed. Heer van Maarſeveen.

HIer trekt van Maarſeveen de eerſt' in d'eeuwge vreede.
Zoo trok zijn vaader d'eerſt' in 't oorlog voor de Staat.
Vernuft en Dapperheidt, de kracht der vrye ſteede',

Ver-

Verwerpen d'oude wrok, in plaats van 't krijgsgewaadt.
Zoo waakt men aan het Y na moorden en verwoeſten.
De wijzen laaten 't zwaardt wel ruſten, maar niet roeſten.

Op een ſlaapende Harderin, die van Chimon gezien wordt; in de groote zaal van Abraham van Baſſen : *door Bakker geſchildert.*

VAn Baſſen hou toch ſtandt; de Nimf die gy ziet ſlaapen,
Is niet door 't groot penſeel, maar door Natuur geſchaapen.
Laat Chimon toch bezien, wie hem de borſt doet braân.
Men kan de luſt, bywijl, door d'oogen ook verzaân;
Dees zijt een weinig ſtil: hier moet geen voetzool kraaken.
Gy zult, zoo gy u rept, de veldtnimf wakker maaken.
Zy brandt ons nu zy ſlaapt; indien zy wakker wardt,
Zoo maaktz' ons heel tot aſch: want 't oog ontſteekt het hart.

Aan N. *van* M. *toen hy de Trouw en Bedrogh ſchilderde.*

GY maakt Bedrogh te kleen; de Trouw te groot van leeſt.
Dit is niet zooze zijn; dus zijn zy eerſt geweeſt:
Maar wilt gy deeze twee, gelijkze nu zijn, raaken?
Gy moet Bedrogh een reus, de Trouw een dwerghje maaken.

Op de Schilderyen en ſteene beelden in 't huis van den Eed. Heer KORNELIS WITSEN, Burgermeeſter, Raadt, &c.

David door de Profeet Nathan beſtraft.

DE ſchrandre Nathan komt voor Davids voeten buigen.
Wie 't hooft beſtraffen wil moet rijk van oordeel zijn.
De koning ſtaat verbaaſt en heeft een naare ſchijn.
Een hoos geweeten is door wijsheidt t'overtuigen.
Zoo dwingt een weerloos man een krijgsheldt groot van moedt.
Zijn hart is vuil van min; zijn ziel bemorſt van bloedt:
Maar deeze ſmetten zijn door traanen af te ſpoelen.
Zoo 's heete wraak is licht door weenen te verkoelen.

Jezus in de tempel beſneeden; door N. geſchildert.

WAar ben ik! in wat oordt? ik vindt my in Efezen.
Hier rijſt Dianaas kerk, zoo vol van kunſt als ſchat.
't Gebou van een godin moet rijk van luiſter weezen.
Hee! in Efezen? neen: ik ben in Davids ſtadt;
Dit is de tempel die zijn wijze naazaat ſtichten:
Want Jezus wordt hier na de Joodtſche wet beſneên.
Die mannen heeft verplicht voldoet de kindreplichten.
Laat ons de harten, door de zondt zoo hardt als ſteen,
Door deugdt beſnijden, om 't geloof, daar 't zakt, te ſchraagen.
Wie zijn geloof met deugdt vereent, zal Godt behaagen.

De Roomſche Kaizers van wit marmer.

DIt zijn de Kaizers van het lauwerdraagendt Roome:
Van buiten zijnze wit; van binnen roodt van bloedt.
De moordtzucht laat zich door geen burgerrecht betoome'.
De hoop op heerſchappy is nimmer afgewoedt.
Nu juicht men: want de doodt heeft hen in klem van banden.
Het leeven heeft geen vrees voor doode dwingelanden.

Vier deelen van de Werreldt.

Aziën.

HEt machtigh Aziën is rijk van koningrijken.
Hier hadt Godts Zoon zijn wieg, zijn graf en hemelvaart:
Nu doet zy 't hemelſch woordt, o ramp! voor 't helſche wijken.
Wie hier geen heil bewaart, is 't eeuwig heil niet waart.
Wat baat haar dat de zon komt rijzen uit haar daalen?
Wie Chriſtus licht verlieſt houdt niet dan doove ſtraalen.

Euroope.

EUroope ſpant de kroon van zeegenrijke ſteeden.
Haar wetenſchappen zijn voor alle ſchat geſchat.

Geen dierder ſchatten dan landtnutte ſchranderheeden.
Zy naakt haar zuſters ſtaâg, in ſpijt van 't woeſte nat;
Doch niet uit zucht: maar om 't gezagh der rijke Rijken.
De zuſterzucht, o ſmart! moet voor de Staatzucht wijken.

Afrijke.

AFrijk' wordt ſtaag beſtreên, om haar vergulde zanden:
Het wapent zich vergeefs met dieren wreedt van aart.
De goudtzucht, ſtout van moedt, ontziet geen leeuwetanden.
't Is arme rijkdom die men met gevaar bewaart.
Het landt is veer: maar 't volk veel veerder van Godts paaden.
Wie 't volk om goudt vermoordt noch veerder van Godts blaaden.

Amerike.

AMerike verſchijnt in 't midden van de vloeden.
Haar goudt is roodt van aart; noch rooder van haar bloedt.
De rijkdom maakt haar arm: maar rijk van teegenſpoeden.
Die haar het goudt ontrooft, brocht haar Godts woort te moet.
Zoo ſterft men in zijn ſchat, en wordt uit Godt gebooren.
wie goudt om Godt verlieſt heeft zeegenrijk verlooren.

Korporaalſchap van den Eed. Heer Cornelis Witſen, &c.

BElloone walgt van bloedt, en Mars vervloekt het daavren
Van 't zwangere meetaal; het zwaardt bemint de ſcheê:
Dies biedt de dappre Wits aan d'eedele van Waavren,
Op 't eeuwige verbondt, de hooren van de Vreê.
Zoo vlecht de ſtrijdtbre Leeuw zijn lauwren met olyven.
Wie dat de vreê bevecht begeert ook vry te blyven.

Op de ſchildery, daar 't hof van Trooien by Achilles komt, om 't lyk van Hektor te loſſen: ten huize van den E. Heer J. Baak.

HIer komt het droevigh hof der ſtrydbere Trooiaanen
In Agamemnons heir, om Hektors koude lijk.

Andro-

Andromache verſchijnt Achilles nat van traanen.
Priaam, daar d'onderdaan van 't uitgebreide Ryk
Deemoedelyk voor boogh, is zelf op d'aardt geboogen.
De trek tot eigen doón ontziet geen needrigheên.
Wie dat om voordeel knielt vermindert geen vermoogen.
De grijze Neſtor, wijs in 't raân en rijk van teên,
Weet geen beweegen in zijn forſe borſt te krijgen.
De zucht tot wreeken geeft noch vremt, noch vriendt gehoor.
De reeden moeten voor een toornig krijgsheldt zwijgen.
Noch weet Polyxena te booren deur zijn oor,
En 't hart, in Styx gehardt voor 's vyandts ſcherpe klingen,
Zoo diep te wonden, dat zijn barſſe krijgsmoedt zwicht.
De pijl der ſchoonheidt kan deur alle harten dringen.
Hy ziet, terwijl hy ſtaart, de zon van haar gezicht
Dwars deur een dikke wolk van heete traanen brallen:
Dit ſchat hy meerder dan all' d'aangeboode ſchat.
Zoo krijgt zy broeders lyk, welcer het ſchildt der wallen:
Dat uit een bittre wraak, tot driemaal om de ſtadt
Geſleept was deur het ſtof, in 't oog der burgerye.
De wraak is ſtark: maar min noch ſtarker in het ſtrye.

Schilderyen en Beelden op Goudeſtein, in Maarſeveen, van den Eed. Heer JOAN HUIDEKOOPER, Ridder, Heer van Maarſeveen &c. Burgermeeſter Raadt &c.

Chriſtus geboorte van marmer.

HIer toont zich Betleëm met haar vervalle daaken.
Die 't al in zich omvat wordt van haar ſtal omvat.
Wie dat de zielzon zoekt moet deeze plaats genaaken:
De Wijzen wijzen ons, als hen de ſtar, het padt.
Geen grooter offerhandt dan wierook van gebeeden.
Wie dat voor Godt neêrvalt zal rijzen door zijn val.
Roemt groot Jeruzalem haar kerk vol heiligheeden?

Het kleene Betleëm zal door haar laage ſtal
Veel hooger ſteigeren, dan haar gewijde toppen;
Want uit haar ſchoot verryſt de zon der zaaligheidt:
Die d'afgrondt vol van damp voor eeuwigh toe zal ſtoppen.
Zoo wordt de hel haar oeſt van zielen heel ontzeidt.
Dit ſteenebeeldtwerk weet het hart van ſteen te kneeden.
De kunſt die 't hart beweegt is vol godtvruchtigheeden.

Wapens van mijn Heer en zijn Gemaalin &c. van waſch geboetſeert.

HIer zijn twee wapens door de trouw aan een gebonden;
De Maarſeveenen en de Koeimans braaf van aart.
Verdeelde Huizen heelt men beſt door minnewonden.
De hemel laat hen lang, tot heil van 't Y, gepaart:
Zoo zal hun roem de glans der wapens overleeven.
Wie braave ſtammen ent heeft hoop van vrucht te geeven.

Adam en Eva, door d'Engel uit het Paradijs gedreeven, door S. D. *geſchildert.*

WAt ſchriklijk wonder komt mijn ziel door kunſt aanranden?
Hier komt een engel, op 't misdrijf van Adam, af;
Zijn ſcherpe ſlagzwaardt brandt: maar zonder te verbranden.
De hemel houdt zich ſtaagh gewapent tot de ſtraf.
Wie Godt wil lieven hoeft zijn engel niet te vreezen.
Een onbeſmet gemoedt behoudt voor eeuwig ſtal.
De vaader Adam vlucht om uit gevaar te weezen:
Maar 't is vergeefs, de handt van Godt is overal.
Een boos geweeten heeft geen plaats om zich te bergen.
't Alziendt gezicht is noch in boſch, noch dal t'ontgaan.
Wie dat met my de macht van 't hemelrijk wil tergen,
Vertrek van hier, het zwaardt is vaardigh om te ſlaan:
Ik vlucht voor uit, eer dat de vlam my komt verſlinnen.
Een ſtarker zielſchildt dan zijn Godt in all's beminnen.

Vier deelen van de werreldt, door M. M. *gemaakt* &c.

DIt zijn de zuſters, die uit Chaos zijn gebooren.
Het woeſt' Afryke heeft een goudtrijk ingewandt.
Het goudt is machtigh om all' oogen te bekooren.
Het vruchtbaar Azie verſchijnt met diamant.
De diamantſteen groeit voor koninglijke kroonen.
Amerike wordt groot door 't zilver datz' omvat.
De zilvermijnen zijn tot ſtut der zwaarſte troonen.
Euroop' is rijk van macht; maar arm van eigen ſchat:
Zy treedt haar zuſters, om haar oeſt, gewapent teegen.
De Gierigheidt ontziet noch roof, noch moordt te pleegen.

Zeeker vaader door zijn dochter in de gevangenis met haar zog &c.

HIer weet de dochter zich naar 's vaaders mondt te buigen.
Hy dronk in volle weeldt nooit liefelijker toog
Als hy nu zuigt, van die hy zelf eerſt leerde zuigen:
Want hy herleeft door 't zog, dat zy wel eertijdts zoog
Uit 's moeders borſten, waardt zoo waardt een kindt te laaven.
Het zwaardt des hongers wordt door loosheidt uitgelacht:
De doodt te loor geſtelt met haar ontſloote graaven.
Een eerelijk bedrog wordt loffelijk geacht.
Zoo wordt een deugdtzaam kindt de moeder van haar vaader:
De vaader weêr, door ramp, zijn dochters liefſte kindt.
Wie dat zijn vaader helpt uit klem van een verraader,
Betoont niet meer dan plicht: maar plicht wordt dier bemindt.
Een die zijn plicht voldoet wordt dubbel' eer gegeeven.
Wie 's vaaders leeven ſtut zal naar zijn vaader leeven.

De werreldtkloot, door M. *geſchildert.*

ZAl ik de werreldt, die zich hier vertoont, afmaalen?
Zy is te groot, om heel te ſchilderen in 't kleen.
Een ruimen ommetrek vereiſt noch ruimer paalen.
Zal ik haar lichaam, door mijn ganzeſchacht, ontleên?

Zy

Zy is te quaadt van aart om goedt van haar te ſchrijven.
Wie goedt van quaaden ſchrijft heeft deel aan quaâ bedrijven.

Op d'afbeelding van de Heerlijkheidt van Maarſeveen.

HIer ziet men Maarſeveen vol hooven en gebouwen.
Wierdt Neederlandt een ſtadt, dit bleef haar luſtpriëel.
Wie 't brein verluchten wil moet zich op 't landt onthouwen.
De Schouburg van Natuur vertoont op haar tooneel
Nooit meer ſieraaden, dan zich hier byeen vertoogen.
Een heerlijk landtgeweſt vernoegt de keurigſt' oogen.

Venus uit de zee, door M. M. *geſchildert.*

WAt voor een hooftgodin verrijſt 'er uit de baaren?
't Is Venus die haar hooft en hals met paarlen pronkt.
Ik voel haar gloedt alree in 't binnenſt' van mijn aâren.
De hemel, aardt en zee zijn door haar vuur ontvonkt.
Geen menſch is machtigh om het minnevuur te ſchuwen.
Kupid' verſchijnt om hoog, en ſticht door 't ſchieten brandt.
De pijl der liefde baart geneegentheidt tot huwen.
Het menſchelijk geſlacht behoudt door huwen ſtandt.
All' d'aardt zou in een eeuw, verſturf de Min, verſterven.
Apel bekleê dit beeldt dat ons te naakt verſchijnt.
Hier ſchijnt een leevendt vuur, bedekt met doode verven.
Mijn veeder ſchroeit, mijn int verdroogt, en 't blat verdwijnt,
Nu dat ik haar beſchryf door 't blaakren van haar oogen.
Vrou-Venus lonken zijn beroemt door haar vermoogen.

Gevecht van de Horacien en Kuracien; door K. M. *geſchildert. Aan Mejuffer* Leonora Huidekoopers van Maarſeveen.

WYk, Leonora, wyk, om doodsgevaar t'ontwijken.
Dit is geen ſcherm hof: maar een ſchouwburg van de Moordt.
Het aardtrijk wordt bedekt met diergeſchatte lijken.
Wie zich verzeekren wil verkieſt een veilig' oordt.

De Roomſche krijgsheldt zwicht, zoo 't ſchijnt, voor 's vyandts deegt
In oorlog vecht bedrog niet min dan ſtark geweldt.
d'Albaaners vallen aan op hoop van wiſſe zeege.
Maar 't worſt'len is vergeefs, zy ſneuvelen in 't veldt.
Zoo ſtort men weinigh bloedt, om alles te bewaaren.
Wie dat zijn landt behoedt paſt palm en eikeblaaren.

Perillus wordt in de koopere ſtier, die hy voor de tyran gemaakt hadt, verbrandt, door I. T. *geſchildert.*

DE koopreſtier verzwelgt zijn meeſter door de kaaken.
Zoo ſneuvelt hy die 't quaadt voor andren heeft geſticht.
Wie een tyran belieft, behoort omhals te raaken.
Godt heeft den menſchen tot een zachten aart verplicht.
Nu balkt hy in de ſtier, en wordt van 't vuur verſlonden.
Wie wreede vonden vindt paſt d'eerſte proef der vonden.

Oreſtes moedermoordt, door N. G. *geſchildert.*

OReſt' hou ſtandt; of kom uw moeders hooft niet naader;
Verwerp de moordtbijl: want zy krijgt u in 't gezicht.
Hoe! moeder? neen: het is de moordtſter van mijn vaader.
Wie vaaders moordtwondt wreekt voldoet zijn kinderplicht.
De kinderplicht wordt zelf van 't goodendom verheeven.
Gy ſtaat hier naar de doodt van die u 't leeven gaf.
Eerſt gaf zy 't my: daar na zoo ſtondt zy my naa 't leeven.
Wie met de wil vermoordt verdient de volle ſtraf.
Ik heb door zuſters zorg het leeven noch behouwen.
Wie iemandts leeven bergt doet meer dan die hem teelt.
Het teelen komt, bywijl, door dartelheidt der vrouwen,
En teegens wil: maar dit is liefde zonder weeldt.
Wie 't kindt met wil vermoordt heeft moeders naam verlooren.
'k Ontken 't niet: maar de zoon heeft nooit het recht gehadt,
Om haar, om vaadermoordt, door 't ſtaal, in bloedt te ſmooren.
Vertoef. hy ſlaat. 't is helſch. hier vloeit een bloedig badt.

Zoo

Zoo toont hy moeders aart van alle trouw verbaſtert.
Een moedermoorder wordt van Godt en menſch gelaſtert.

Sint Steeven geſteenigt, door L. N. *geſchildert.*

WIe poogt Sint Steeven hier in ſteenen te begraven?
De beulen worden mat: maar niet verzaat van 't woên.
Wie wreedt is zoekt zijn borſt door menſchebloedt te laven.
Wijk, felle ſchelmen, wijk, het lichaam is aan 't bloên.
Hun wreede harten zijn veel harder dan de ſteenen.
De deernis heeft geen vat op een verſteent gemoedt.
Hier ſcheurt het bekkeneel. daar pletteren de beenen.
De zon van 't aanzicht blinkt dwars door een wolk van bloedt.
Het moordtſchut komt zoo dicht als hagel op hem vallen.
Auguſtus Rijxkroon pronkt met ſteenen die men koopt:
Maar deeze ſteenen zijn veel waarder om te brallen;
Zy zijn in 't heilig badt van Stevens bloedt gedoopt.
De hemel oopent zich: hier ziet hy 't veiligh leeven.
Sint Steven geeft zijn geeſt aan diez' hem eertijdts gaf.
Wie om de godtsdienſt lijdt zal deur de ſtarren ſtreeven.
De faam der martelaars beſtelpt men in geen graf.
De zeetel van de deugdt is in de lucht t'aanſchouwen.
Op, Chriſtnen, op, en raap de ſteenen roodt van bloedt;
Gy moet Godtszoon een kerk van deeze ſtoffen bouwen,
Daar Salomons gebouw, vol goudt, voor zwichten moet;
Zoo veer als d'oude wet voor 't nieuw verbondt moet zwichten.
Godtskerk laat zich van ſteen, maar beſt van harten ſtichten.

Oorlog tuſſchen Sabijnen en Romeinen, door N. S. *geſchildert.*

't SAbynſche leeger is op Roomen aangeſchonden.
Sta af, Sabyn, ſta af, ontwapent uwe handt.
Wie dat zijn ſchoonzoon wondt is goddeloos in 't wonden.
De Roomer houdt uit noodt, maar gy uit wreedtheidt ſtandt.
Uw dochters bidden u, om dat zy 't quaadtſte vreezen;

Zoo gy haar mans vermoordt zoo zullen 't weed'wen zijn :
Zoo gy hier ſterft, zoo zijn het vaaderlooze weezen.
Ik zie haar weeuw en weez', dit is een dubble pijn,
Eer dat de zon vertrekt, door 't ſcherpe lemmer maaken.
Hier hoeft geen bloedt om 't vuur te bluſſen dat u brandt.
De gramſchap ſmoort men beſt door natbetraande kaaken.
Eindt uwe wraakluſt aan uw dochters huwlijksbandt.
Zoo gy niet deizen wilt, zoo zoek ik andre weege'.
Wie dat zijn bloedt verdelgt heeft een vervloekte zeege.

Lukretia deurſteekt zich, door G. F. *geſchildert.*

BEdaar, Lukrees, bedaar. wilt gy uw moordtſter weezen?
Wie dat zich zelf vermoordt wordt van de goôn veracht.
Uw onſchuldt kan men uit uw traanend' oogen leezen.
Lukrees is niet onteert, haar lijf is ſlechs verkracht.
Waar dat de wil ontbreekt, wordt ook geen ziel bevonden.
De zondt is dochter van het eerelooz' misdrijf.
Waar niet misdreeven is bevindt men ook geen zonden.
Wie 't lijf door kracht verkracht, beſmet niet dan het lyf.
Zy ſteekt, o ramp ! zy valt. zy ſchijnt in bloedt te drijven.
Op, Kollatinus, op, op, Brutus, Brutus, op :
Gy doet de vryheidt met deez' rooden int beſchrijven.
Wie dat een grondtveſt leit geraakt in 't endt aan 't top.
Verdelg Tarquinus hof door 't ſpits van uwe deege.
Wie dat het volk bevrijt verkrijgt de grootſte zeege.

Polyxena, door Pyrrhus, op Achillis graf deurſteeken, door G. *geſchildert*

STaa Pyrrhus, wacht u van Polyxena te wonden.
Uw vaader eiſt geen maagdt tot offer op zijn graf.
De looz' Ulyſſes heeft deez' vonden eerſt gevonden.
Gy dekt uw aanzicht, en ontbloodt uw zwaardt tot ſtraf.
Geen helſcher wreedtheidt dan de ſchijn van meedelijden.
Wie koningen verdelgt, ontziet geen maagdemoordt.

Een

Een dapper krijgsman zal geen zwakke vrouw beſtrijden.
De prieſterſchap, o ſchelm! die drijft u, zegt gy, voort.
't Behangſel van 't outaar kan alle quaadt bedekken.
Gy zyt, zoo gy hen looft, zoo bot als wreedt van aart.
Durft gy dit wit albaſt met purperbloedt bevlekken?
Vertoef, tyran, vertoef. Daar wringt hy 't ſcherpe zwaardt
In 't midden van haar borſt. ik zie de moordtwondt leeken.
De zon der maagden daalt hier in een zee van bloedt.
Een bloodtaart kan zich beſt door ſtarke ſchelmen wreeken.
Ulyſſes boet zijn luſt door Pyrrhus beuls gemoedt.
De wreede wraak zal hem beſtormen in het vaaren.
De ſtraf is onbepaalt, zy woedt op landt en baaren.

De kinderen die de profeet Eliza laſteren, van beeren verſcheurt.

ELiza wordt in 't boſch voor kaalkop uitgekreeten.
Zijn hooft is arm van hair: maar rijk van ſchranderheidt.
Zwijg, goddeloozen, zwijg, of laſter geen profeeten.
Een die het water, door zijn rok, in tweën ſcheidt,
En droogvoets over komt, heeft macht om zich te wreeken.
De wraak is heiligh die het quaadt der boozen ſtuit.
Wie Godtsgezanten ſcheldt is goddeloos in 't ſpreeken.
Vlucht, woeſte kindren, vlucht, het vaſt gebergt ontſluit,
En baart hier beeren, om uw leeden aan te randen.
Dit is geen ſchildery; 't is leeven dat ik zie.
Waar ſchuil ik voor de beet van haar verwoede tanden;
En klaauwen ſcherp van punt? indien ik weerſtandt bie,
Zoo ben ik leevenloos. o hemel help my raade!
Wie Godt, in noodt, aanroept, heeft hoop op Godts genaade.

Neſſus, die Deianira ſchaakt, wordt van Herkules deurſchooten: in de zaal van 't huis te Muide, door order van den Eed. Heer P. K. Hooft, *Ridder, Droſt van Muide, &c.*

DE geile Neſſus poogt Alcides bruidt te ſchaaken.
Een dolle minnedrift ontziet geen vuile luſt.

Haar

Haar ſchoonheidt doet zijn hart in 't koele ſtroomnat blaaken.
Het minnevuur wordt door geen water uitgebluſt.
Keer Neſſus, Neſſus keer. een die 't geweldt kan temmen,
Lijdt zelver geen geweldt: dies laat de koude vloedt
Uw prikkelende vlam verkoelen in het zwemmen:
Of Herkles zal uw brandt doen bluſſen door uw bloedt.
Zijn boezem ſchijnt niet min van wraak dan min te branden.
Hy ſpant zijn boog en ſchiet. de pijl, die deur de lucht
Komt ſnorren, knarſt door 't been en girſt deur d'ingewanden.
Wie leeuwen dwingt wordt door geen paardehoef ontvlucht.
Het bloedt van Neſſus komt uit dubble wonden ſpringen.
Zijn ziel heeft hier, o Hooft! een voor en achteruit.
Hy poogt de pijl, door pijn, weêr uit zijn lijf te wringen.
Hoe grijnſt! hoe ſchreeuwt dit beeſt! my dunkt ik hoor 't geluit
Zoo weet men 't ſchenden van een ſchaaker te betoomen.
De wraakzucht van een heldt is door geen vlucht t'ontkoomen.

De drie Jongelingen in de gloeiende oven, door L. W. *geſchildert.*

HIer wandelt men door vuur, en 't lijf blijft ongeſchonden.
De ſtookers van de brandt verteeren door de brandt.
Tirannen worden meeſt door d'oppermacht verſlonden.
De handt van Godt behoudt in alles d'overhandt.
De Boosheidt moet men door een yſlijk voorbeeldt teugelen.
't Gekroonde hooft verſchrikt en toont zich heel verbaaſt.
Godts engel keert de vlam door 't weien van zijn vleugelen;
En koelt de gloedt met dauw, die hy vol geurs uitblaaſt.
De vlammen woên vergeefs, om 't drietal te verſlinnen:
Zy blaakren door een vuur dat Godt in 't hart ontſteekt.
Het hemelsvuur heeft kracht om 't aardtſche te verwinnen.
Zwijg oudt Arabiën, de Fenix die gy queekt,
Moet zich aan 't zonnevuur op 't neſt ten offer geeven:
Hier branden Fenixen die door geen vuur vergaan;
Deez' teelen niet als d'uw door ſterven: maar door leeven.
D'aanſchouwers zweeren 't beeldt, hun afgodt, af te gaan.

Zo:

Zoo ziet men 't doodt geſloof voor 't leevendige wijken.
De kracht van Godt wordt beſt gekent door waare blijken.

Thisbe deurſteekt zich by &c. *door* N. P. *geſchildert.*

TOef, Thisbe, toef, ey toef! de moordtſteek zal u rouwen.
Die ſlus de leeuw ontliep vreeſt die nu voor geen ſtaal.
De min is blindt in ramp: maar allermeeſt in vrouwen.
Die onlangs al de nacht te kort vondt tot onthaal,
Vindt die een uur te lang om 't ſterven op te ſchorten?
Wie wijs is zal zijn brandt niet bluſſen door zijn bloedt.
De liefde toont haar ſmart door traanen uit te ſtorten.
Verdrenk u droefheidt in een zuivre traanevloedt.
Toef, Thisbe. 't is te laat: de doodt verjaagt het leeven.
O diepe moordtwondt! neen: 't is ſlechts een ydle wondt:
Want Thisbe heeft geen ziel, zy heeftz' al lang gegeeven
Aan haaren bruidegom; deez' heeftz' uit haare mondt,
Dwars deur de muurreet heen, tot in zijn hart gezoogen.
Zy leefde door haar bloedt; het bloedt door groote hoop;
De hoop door heete min. de min heeft groot vermoogen.
De liefde hadt deez' twee gebonden door een knoop:
Maar ach! het zwaardt des doodts heeft deeze bandt ontbonden.
De Doodt is wreeder dan de minneſchicht in 't wonden.

Zending van den heiligen Geeſt, door G. S. *geſchildert.*

MAria wordt omheint van Chriſtus trouſte ſchaaren.
De Geeſt van Godt verſchijnt, na 't ruiſen, in de zaal.
Wie alles heeft geſchept kan wonderheeden baaren.
Het regent tongen, roodt van vuur, en rijk van taal:
Ja tongen die het hart der Jongeren ontſteeken.
Wie Godt tot meeſter heeft kan alle taalen ſpreeken.

Apollo, door Quellinus van marmer gemaakt.

DE wreede Python, die zich ſtaâgh aan menſchebloedt
Smoordronken zoop, wordt hier getreeden met de voet,

Apol verwon dit dier door zijn verſtaalde ſchichten.
Zoodoet de beitel van Quellyn all' andre zwichten.

In zeeker glas &c.

FIlippus maakt met Neêrlandt vreede.
Zoo raakt de Vryheidt aan haar hoedt.
Dat tuigt het ſchrift verſtarkt door eede'.
De Vreed' is bron van overvloedt.

Op de doodt van Hartogh Karel de Stoute, en eenige geſchiedeniſſen van zijn dochter Maria, en Maximiliaan van Ooſtenrijk, haar gemaal, in glazen afgebeeldt.

Belegering van Nancy.

VOrſt Karel ſluit de Nancer wallen:
Maar 't leger wordt van d'andre kant,
Als hy, in 't woeden, overvallen.
Het los geluk houdt zelden ſtandt.

Tydinge van Karels doodt.

MAria raaſt om 's vaaders ſneuvelen.
Zy vloekt de bood' en wreede lans.
Het ongeval, de bron der euvelen,
Werkt meer in vrouwen dan in mans.

Inhulding.

MEn hult haar pruik met vorſtebanden.
De ſteeden ſchaatren vaſt van vreugdt.
Zoo ſtreelen haar de Neederlanden.
't Geluk omhelſt de friſſche jeugdt.

Vereert handtveſten.

HIer geeft zy vryheên aan de ſteeden.
De vryheên zijn de burgery

On-

Onſchattelijke waardigheeden :
't Zijn wapens teegens dwinglandy.

Gezanten by Maria.

DE Vrank verzoekt, door zijn gezanten,
Maria voor zijn zoon tot vrouw :
Daar zy haar dapper teegens kanten.
De min wil geen gedwonge trouw.

Huwlyk met Maximiliaan &c.

HIer wordt zy met haar lief verbonden.
De huwlijxbandt is goddelijk.
Men wacht uit zulke minnewonden
Een ſtarke zuil voor Chriſtenrijk.

Tornooiſpel.

HOe bralt het puik van 's Kaizers adel.
Men licht 'er met de taaie lans
Elkaar, in 't rennen, uit de zadel.
De krijgsdeugdt krijgt de lauwerkrans.

Storm op Haarlem, &c.

HIer ziet men Haarlem overvallen.
De Slooterdijker kerk in brandt.
De krijgh ontziet geen ſtarke wallen :
Noch al 't gekerm in Kermerlandt.

Kerk tot Slooten, &c.

DE Kaizer doet de kerk hermaaken,
Uit d'inkomſt van de Slootermeer.
Zoo ſteigert men naar 's hemels daaken.
De deugdt verſtrekt ons tot een leer.

Viſſchers verſchil.

't Kartuizerkloofter ſpreit zijn netten;
Maar 't wordt van Slooterdijk beſtreên.
De wapens zijn de ſtarkſte wetten.
Elk ſteunt op zijn gerechtigheên.

Valt van 't paart.

MAria ſtruikelt in het jaagen.
O val! wat baart gy ongeval.
Och! wie ontwijkt de ſlinxſe ſlaagen?
Het ongeluk is overal.

Maria ſterft.

ZY ſterft. o ramp! haar oogen luiken.
Zoo valt een roos voor middagh af.
Och moeſt haar zon voor d'avondt duiken?
De Doodt ontziet geen kaizers ſtaf.

Op het Oordeel, door M. Angelo geſchildert. Aan Mevrouw Katarina Hooft, *Huisvrouw van den Heer* Burgermeeſter Graaf, *Vryheer van Zuidpolsbroek*, &c.

HIer doet de Schilderkunſt de leſte dagh verſchijnen:
Maar d'eerſt' van d'eeuwge pijnen.
De graaven morzelen. de werreldt is verwoeſt.
De hel ontfangt haar oeſt.
Het trekken by het hair, het wringen van de handen,
En 't knarſen op de tanden,
Doorſnyen 't hardſte hart. wie dat zich hier bevindt,
Die wenſt zich doof en blindt.
Zien wy weêr naar omhoog, in 's hemels gulde deelen,
Vol klank van ſnaar en keelen,
Dan wenſt men 't heele lijf een oor en oog te zijn.

De

De Deugdt ontmoet geen pijn.
Men oordeel dan tot lof van die hier, door zijn verven,
Onz' Oordeel toont voor 't ſterven.
Het moeſt een Engel zijn die 't ons te moet deedt zien,
Om 't quaade te doen vliên.
De tong die preekt om 't zeer der zielen te doen heelen;
Hier preekt men door penſeelen:
D'een leert ons door gezicht, en d'ander door 't gehoor.
Het oog gaat hier voor 't oor.

Op een geſchilderde Judith *met het hoofd van Holoferner. Aan Mevrouw* Maria Overlander, *Huisvrouw van den Heer* Burgermeeſter Kók, *Heer van Purmerlandt, &c.*

EEn doodtſlag redde my uit twee beleegeringen;
De eene quam mijn eer, die my de Kuisheidt gaf,
En d'andere mijn ſtadt afgrijſelijk beſpringen.
Door 't vloeien van dit bloedt wis ik mijn traanen af.
Ik heb de ſlag gedaan: maar Godt beſtierd' de deege.
Wie voor den hemel ſtrijdt verkrijgt de grootſte zeege.

Op Apollo en de nege Muzen, door Quellinus geboetſeert, voor de Koningin van Zweeden.

QUellinus toont aan 't Y de Zweedtſche Hofparnas.
Hy ſchept Apollo met de nege Zanggoddeſſen,
Om over zee te gaan, naar 't koude Noorderäs.
Vraagt gy waar Pallas is met haar beroemde leſſen?
Men hoeft haar niet in 't Noordt: de Koningin Chriſtyn
Zal op het nieuw Parnas de ſchrandre Pallas zijn.

Op 't Afbeeldſel van de Penning, die door laſt der Eed. Eed. Heeren Burgermeeſteren t'Amſterdam, ter gedachtenis der Vreede, in 't jaar 1648, *by* J. *Lutma gemaakt is. Aan Haare Eed. Eed. Achtb.*

DE Spaanſche Herkules en Staatſche Pallas koomen,
Na tachtigh jaaren krijg, elkander te gemoet.

Men ziet hen afgeſtreên, en zat van menſchebloedt,
Te ruſt gaan in de ſchaauw van palm en olyboomen.
Zoo wort het oorloghsvuur, door d'Amſtel en het Y,
Voor eeuwig uitgebluſt. de Wijsheidt vind zich vry.
Den hemel oopent zich. het volk kan aaſſem haalen.
Een vreed' elijſt is meer dan duizent oorloogspraalen.

Op zeeker Juffrouw die op een luit ſpeelt, door Geeraarts van Zijl geſchildert &c.

DIt beeldt, door Zijl gemaalt, ſchijnt luchtigh voort te gaan:
't Zou leeven zoo 't penſeel haar luit geluidt deedt ſlaan.
Ey! Geeraarts, maak dat wy haar ſchelle luitſnaar hooren.
Een beeldt is ſlechts voor 't oog, de klanken zijn voor d'ooren.

d'Afbeelding van Chriſtus graf, door den Eed. Geſtr. Heer Joan Huidekooper, *Ridder, Heer van Maarſeveen, Burgermeeſter* &c. *aan my vereert* &c.

HIer ziet men 't heilig graf, door kunſt, van hout vertoogen.
Dit graf behoedt de ziel voor 't graf van 't helſche Rijk.
Auguſtus wierdt geëert door 't graf van marmre boogen:
Maar 't graf van Chriſtus kreeg haar luiſter door zijn lijk.
Zoo wordt de nacht verlicht door ſtarren rijk van ſtraalen.
De diamantſteen geeft het goudt de ſchoonſte glans.
Wie zijn gedachten in het heilig graf laat daalen,
Zal klimmen met zijn ziel naar 's hemels helle trans.
Patroklus graffteê wierdt met menſchebloedt begooten;
Maar 't graf van Chriſtus eiſt niet dan een traanenvloedt:
Want hy, die 't helſche graf door 't zijne heeft geſlooten,
Vergoot, tot heil van d'aardt, zijn eige hartebloedt.
Wie dat door Adam viel, raakt door zijn bloedt aan 't ſtijgen.
Op, menſchen, naak het graf van die u ziel verweert.
Toen Alexander d'aardt door krijgen zocht te krijgen,
Heeft hy Achillis graf met offerhandt vereert.

Laat

Laat ons de harten aan dit graf ten offer geeven.
Wie Chriſtus graf bemint zal door zijn ſterven leeven.

Lot met zijn dochters &c. *door* V. J. *geſchildert.*

HIer ziet men Lot, o ſchrik! op 't goddelooſt' vergaaren.
Zijn boezem brandt door luſt als Sodoma door 't vuur.
Hoe! durft de vaader met zijn eigen dochters paaren?
Dit is een heilloosheidt, die teegens de Natuur
Der menſchen aan durft gaan. o beeſtelijke luſten!
Is't al waarachtigh? neen: 't is ſlechts door kunſt gemaalt.
De handt der geeſten laat het teekenkrijt nooit ruſten.
De dichtpen en 't penſeel zijn eeuwigh onbepaalt.
Och! 't is de waarheidt: want Godts blaaden doen 't my hooren.
Gy wijkt een anders zondt, en pleegt een boozer zondt.
Wie bloedtſchandt pleegt, verwekt de wraak van Godt tot tooren.
Gy zijt niet door de min, maar door de hel gewondt.
Verſchuil, o Lot! verſchuil, uw val is al beſchreeven.
Hoe! Lot bedrijft geen zondt, ſchoon hy in zondt verviel:
De wijn die 't brein bedwelmt heeft zijn verſtandt verdreeven.
Wie brein ontbreekt is als een lichaam zonder ziel.
Een zielloos lichaam wordt niet als een lyk bevonden.
Vlucht, dochters, vlucht van hier, uw vaader heeft geen ſchult.
Wie 't quaadt bedenkt en pleegt, vervalt in dubble zonden.
Uw borſt is niet door 't vuur der liefde opgevult:
Wy zien uw boezem van het helſchevuur bewoonen.
Bedek deez' gruwelen, eer 't meerder onheil queekt:
Of zoo gy 't quaadt laat zien, zoo moet gy ook vertoonen
Hoe Godt de godtloosheidt door 't vuur des hemels wreekt.
De ſchrik voor ſtraf zal 't volk het goedt voor 't quaadt doen minnen.
De ſtraf is om 't geweldt der boosheidt t'overwinnen.

Jupiter

Jupiter en Aterkuur in de wooning van Philemon en Baucis, door van Zorg geſchildert: in 't huis van den E. Tobias van Domſelaar.

JUpyn verſcheen op d'aardt, en vondt 'er niet dan boosheidt:
De tempelen vol twiſt; het Raadthuis vol geweldt;
En alle hooven diep gedompelt in godtloosheidt:
De Staatzucht hadt zich in het hart van 't volk geſtelt.
Hy hoorde waar hy quam de waare deugdt verzaaken.
Het heillooz' volk ontziet geen woedendt blixemvuur.
Hy zocht de deugdt vergeefs in hemelhoege daaken;
Noch vondt hy haar: maar waar? op d'akker in een ſchuur.
Hier wordt hy met zijn zoon eerbiedelijk ontfangen,
En aan den diſch gezet, bekleedt met ſpijs en ſap.
Men vreeſt hier voor geen drank deurmengt met ſpog van ſlangen.
De koude doodt verſchuilt zich in geen houte nap.
De moordt wordt meeſt bedekt met wijn in goude ſchaalen.
Men durft zich onbeſchroomt met landtgewaſch verzaân.
Hy koos voor dit gerecht geen diſch in 's koningszaalen.
Wie ſchaft al wat hy heeft, heeft by zijn gaſt voldaan.
Jupijn is vol van vreugdt, en geeft dit paar de zeegen.
Wie dat de gooden eert is nooit om heil verleegen

Kupido met zijn boog zonder pees by Venus, door G. Flink geſchildert: in 't zelfde huis.

DE vlugge ſchutter komt, door 't breecken van zijn ſnaaren,
By Venus om een pees. wilt gy, o Mingodt! wis
In 't ſchieten zijn, zoo haal ſlechts een van Lauraas hairen,
En ſpanz' op uwe boog; zoo ſchiet gy nimmer mis:
Want Lauraas hair heeft kracht om harten ſaam te hechten.
Geen taaier peezen voor de Min dan ſchoone vlechten.

Nikodemus by Chriſtus, door Steenwijk geſchildert: in 't zelfde huis.

HIer ziet men Nikodeem Godts Zoon by nacht bezoecken.
Het ampt verbiedt bywyl dat ons gemoedt begeert.

Nu

Nu hoort hy Chriſtus mondt, de wijsheidt aller boecken :
Maar hem wordt te vergeefs de wil van Godt geleert.
Hy blyft, uit vrees voor ſtaat, op 't ſpoor der duiſterniſſen.
Vervloeckt is zulk een ziel die heil om ſtaat wil miſſen.

Manoäch en zyn Huisvrouw worden door d'Engel Samſons geboorte voorzeidt ; door M. T. *geſchildert : in 't huis van den E.* Bartolemeus Schout *&c.*

HIer ziet men Manoäch geknielt by d'offerhanden.
Wie dat zijn Schepper eert toont dat hy hem bemint.
Het hart ſchijnt hem veel meer, uit zucht tot Godt, te branden,
Dan 't vuur dat d'offerhandt door 't blaakeren verſlint.
De vlam en d'Engel ziet men ſteil ten hemel rijzen.
D'onvruchtbre huisvrouw ſchrikt voor 't onverwacht gezicht :
Zy poogt haar dankbaarheidt aan d'Opperſt' te bewijzen.
De dankbren zijn altijdt het vaardigſt' tot hun plicht.
Men hoopt hier op een kindt dat mannen zal verdelgen.
Wie in de naam van Godt optrekt zal zeegbaar zijn.
Een ander durſt om eer het bloedt der menſchen zwelgen :
Deez' zal door noodtdwang woên, tot ſchrik van Filiſtijn,
En all' die Iſraël door moordtgeweer doen ſneeven.
Wie dat geen ſlaaf wil zijn moet dapper teegenſtreeven.

Pallas in 't huis van den Eed. Heer Andries de Graaf, *Burgermeeſter t' Amſterdam* &c.

MInerve komt zich hier in 't huis van Graaf vertoogen.
Waar dat de wijsheidt waakt behoudt men loflijk ſtandt.
Noch laat zy zich vergeefs in deeze zaal beoogen.
Hier hoeft geen hooftgodin tot ſierſel van de wandt :
Chriſtina kan hier zelf verſtrekken voor Minerve.
De leevendige geeſt verdooft de doode verve'.

Sint Laurens, daar hy gebraaden wordt, door P. Rubens *geſchildert.*

WAt doet de Fenix eeren?
Is 't om zijn kunſten? neen: 't is om een weinig veeren.
Men zwijg dan van dit dier;
De rechte fenix die vertoont zich in dit vier.
Hy laat zijn vlees verſlinnen,
Om, door zijn doodt, de Doodt en eeuwen t'overwinnen.
Men ziet geen naare ſchijn:
Het vuur der liefd' behoedt de martelaars voor pijn.
Laat d'ander zich in 't ooſten,
Op zijn kaneeleneſt van zonneſtraalen rooſten;
Deez' blaakt op 't moordtäutaar.
De hemel opent zich. hier daalt een engleſchaar,
Die om hun goude hairen
Te poei'ren, Laurens aſch eerbiedig willen gaaren;
Dat ſtof van zijn gebeent:
Want d'aſch der mart'laars blinkt hier boven als geſteent.

Op de Schilderyen van den Eed. Geſtr. Heer JAN HUIDEKOOPER VAN MAARSEVEEN, Ridder, Heer van Neerdyk, en Scheepen t' Amſterdam.

Afneeming van Chriſtus.

HIer wordt de Zoon van Godt van 't ſteile kruis genoomen.
Zoo nam hy ons van 't kruis daar Adam ons aan bondt.
Wie dat in 't kruis gelooft kan 't helſche heir betoomen.
De ziel, doodtkrank door zondt, wordt door zijn doodt gezondt.
O wreede noodigheidt die 't leeven hebt doen ſterven!
Gy zijt het ſcherpe zwaardt dat 's moeders hart doorſtak.
Een innerlijke wondt kan 't uiterlijk bederven.
Hier hoeft noch aloë, noch myrr', noch balſſemtak,

Om

Om 't lichaam uit de tandt van 't haatlijk rot te trekken.
Maria ſtort een vloedt van traanen ; neen: het zijn
Gelmolte paarelen, die uit haar oogen lekken.
Zoo waſt, zoo zilt zy 't lijk, noch roodt van bloedtrobijn :
Maar 't is vergeefs, de ziel is voor een poos geweeken.
Die waare Herkles breekt de helpoort door zijn kruis.
Wie all's kan maaken heeft de macht om all's te breeken.
Hy boeit de zielemoordt in 't onderaardtſche huis.
Zoo zal hy zeegerijk, met vlees bekleedt, verrijzen.
Wie Chriſtus leeven volgt hoeft voor geen doodt te yzen.

Venus waagen, door S. G. *geſchildert.*

HIer ziet men Venus koets van blanke zwaanen trekken :
Waarom genaaktz' ons leeg van 's hemelſch derde troon ?
Om dat Sofia zelf voor Venus kan verſtrekken :
Haar poeſle kindren voor de dartle minnegoôn.
Zoo zal zy haar gemaal het hart op nieuw aanranden.
Een kuiſche Venus vlecht onbreekbre minnebanden.

Geſlaagen leeger, door M. M. *geſchildert.*

HIer ziet men't volk,door't zwaardt,in't veldt van Mars verdelgen.
Wie dat zijn krijgs-eedt volgt volvoert een wreede plicht.
Als 't zwaardt getrokken is begeert het bloedt te zwelgen.
De moedeloozen vliên veel verder dan 't gezicht
Kan reiken, voor 't geweer dat hen zoekt t'achterhaalen.
Een aangehitſt ſoldaat is quaalijk te verzaân.
Wie om de zeege vecht begeert geen enge paalen.
De dooden leggen hier als in de herfſt de blaân.
Het bloedt der vyanden begint zich te vereenen.
De wreedtheidt is hier door het ſterven afgeleit.
Wie komt hier zonder ſchrik ? wie naadert zonder weenen ?
Apel bedekt dit veldt met verf die d'oogen vleit.
Wie ſchilderen wil behoort 't aanminnigſt' te vertoogen.
De ſchouwburg van de kryg is gruwelyk voor d'oogen.

Meduza door Perſeus het hooft afgeſlaagen: door E. S. *geſchildert. Aan* Mejuffrouw Koeimans, *toen ik by haar ten eeten was, &c.*

HIer wordt Meduza't hooft door Perſeus afgeſneeden.
't Bloedt brengt, waar dat het druipt, geſchubde ſlangen voort.
Al wat afgrijslijk is baart niet dan gruwlijkheeden.
Wie niet verſteent wil zijn verkies een ander' oordt.
Dit hooft zal Atlas zelf in harde ſteen verſcheppen:
Vergeef my, o Sofy! zoo ik u niet bedank
Voor uwe diſchgerecht, ik kan mijn tong nauw reppen.
De dankbaarheidt beſtaat niet in een ydle klank.
Ik zal u, wordt ik ſteen, bedanken met gedachten.
Op, Pallas, leen uw ſchildt, eer dat ik onheil ly.
Hoe! roep ik byſtandt? neen: ik hoef geen vreemde krachten:
Al wat Meduz' verhardt, wordt leenig door Sofy.
Zoo hulp zy Maarſeveens verharde hart aan 't blaaken.
De Schoonheidt kan een hart van ſteen gevoelijk maaken.

Chriſtus met de purpere mantel, ten huize van den E. Kornelis van der Kruiſſen: *door Titiaan geſchildert.*

WIe 't hart om Chriſtus brandt moet voor dit ſchouſpel yzen.
De Zon der zielen daalt hier in een zee van bloedt:
Maar 't is om hooger dan de middagzon te rijzen.
Het ſchepſel is hier op zijn Schepper afgewoedt.
Moordtdaadigheidt ontziet geen helſche gruwlijkheeden.
De wreedtheidt heeft vermaak in ſchrikkelijk gezicht.
Men ziet dit beeldt vergeefs met purper overkleeden,
Het leevert zelver verf daar Tyrus kuip voor zwicht.
Een leevendige bron hoeft geen geleende plaſſen.
Wie wenſt niet met zijn ziel te zwemmen in dit badt,
Om door dit bloedt het vuil van d'afgrondt af te waſſen?
De dooren praalt bywijl met roozen ſchoon van bladt;
Deez' pronkt met ſchoon roobijn en kraalen braaf van verven.
Een krijgsknecht ſpot hier met een veldtheer, die de muur

Van

Van 't onderaardtſch gedrocht zal morz'len door zijn ſterven.
Zoo bluſt hy door zijn bloedt de vlam van 't helſche vuur.
Wie overwinnen wil moet geen gevaar ontloopen.
De zeegen ziet men meeſt voor bloedt van helden koopen.

Chriſtus door Judas verkocht: door S. N. geſchildert.

'T En heilloos ſchepſel heeft zijn Schepper hier verkocht:
Maar hy, van Godt verſteecken,
Zal zelf zijn ſchelmſtuk wreeken.
De wraak wordt nooit zoo wis dan door zich zelf volbrocht.

Eenige Schilderyen in 't Huis van den E. Heer JAN JAKOBSEN HINLOOPEN, Scheepen t'Amſterdam.

Haman by Heſter en Aſſueer te gaſt &c. door Rembrandt geſchildert.

HIer ziet men Haman by Aſueer en Heſter eeten.
Maar 't is vergeefs, zijn borſt is vol van ſpijt en ſmart.
Hy bijt in Heſters ſpijs: maar dieper in haar hart.
De Koning is van wraak en raazery bezeeten.
De gramſchap van een Vorſt is ſchriklijk alsze raaſt.
Die alle mannen dreigt, wordt door een vrouw verbaaſt.
Zoo ſtort men van het top in 't dal der teegenſpoeden.
De wraak die langzaam komt gebruikt de wreedſte roeden.

Jezus in d'armen van Simeon: door G. Eekhout geſchildert.

MAria komt haar kindt, haar Godt, ten offer draagen.
Zoo wordt het tempelrecht van d'oude wet volbracht.
Wie dat de wet voldoet zal Godt in all's behaagen.
Nu ziet men daar all' d'aardt zoo lang naar heeft gewacht.
't Verlangen naar een ding ſchijnt alles te verlangen.
Zoo was 't met Simeon die wy vol vreugdt zien ſtaan.
Wie 't al omvangen heeft wordt hier van hem ontfangen.

Wat Godt zijn volk belooft wordt op zijn tijdt voldaan.
d'Onfeilb. e waarheidt komt al ſchijntze lang te wachten.
Hy heeft Godtszoon in d'arm; de Geeſt van Godt in 't hart.
Is 't wonder? neen: hy heeft Godt zelf in zijn gedachten.
't Vernuft is heiligh dat van Godt bezeeten wardt.
Nu dat hy 't Leeven ziet, wil hy het leeven derven.
't Onſterflijk leeven komt de menſch door deugdtzaam ſterven.

Lazarus door Chriſtus van den doodt gewekt; door J. *Lievenſen geſchildert.*

DE val van Adam deedt de Doodt deur d'aardt opzweeven.
Al wat ooit aaſſem ſchiep moeſt duiken voor haar ſtaf.
De moordtpyl van de doodt is ſtarker dan het leeven.
Zoo rukt zy Laaz'rus in de kerker van haar graf,
En ſluit de koopre poort met ſtaal' en yzre ſtaaven.
Hier ſchijnt geen hoop van ooit in 't oordeel op te ſtaan:
Maar Chriſtus ſtarker dan de doodt, verdelgt haar graaven,
En roept de ziel om weêr in 't koude lyk te gaan.
Wie dat almachtig is betoont bywylen blijken.
't Gelooven is voor 't oor: maar 't weeten voor 't gezicht.
De broêr van Marta komt verbaaſt ten graf uitkijken,
Als of hem Godtsbazuin, daar al wie leeft voor zwicht,
Ter jongſte vierſchaar riep, om reekening te geeven.
Een onverwachte zaak heeft ongemeene kracht.
Die eens gebooren is verkrijgt hier tweemaal 't leeven.
Wie heil by Chriſtus zoekt heeft kennis van zijn macht:
Want hy verkrygt waar dat hy komt de rykſte zeege.
Wie dat gelooft wil zijn moet wonderdaaden pleege'.

Bloemen door van Aalſt geſchildert.

HIer komt de lieve lent by wintertijdt verſchijnen.
Natuur, die al wie maalt door haar penſeel verdooft,
Begint, nu zy dit ziet, van enkle ſpijt te quijnen.
Auroora, leg uw pruik vol roozen van uw hooft:

Hie

Hier groeien roozen die uw hulſel overtreffen.
Zoo wordt van Aalſt, door kunſt, de werreldt deur beroemt.
Wie andren overwint behoort men te verheffen.
Zijn handt, vol geeſten, heeft het bladt van dit gebloemt
Beſchildert met een glans, die nimmer zal verſlenſen.
Het loof dat heet en koudt verduurt zal eeuwigh ſtaan.
Vrou-Venus zou haar krans om dit gewaſch verwenſen,
Om als zy hoogtijdt houdt te pronken met de blaân;
Of als zy 't hart van Mars aanminnig komt beſtryen.
't Sieraadt der vrouwen is de lyſt der ſchilderyen.

Venus waagen in een wolk vol Kupidoos, door P. Rubens geſchildert.

HIer komt Vrou-Venus koets, omheint van kindren, daalen:
Zy ſchittert in de lucht. dit is geen ſchilderkunſt.
Vulkanus heeftze zelf van enkle goude ſtraalen
In Lemnos ſmits geſmeedt, om voor zoo groot een gunſt
Een kus te krygen van zijn Ega, vol van hetten.
Een kus van die men mint heeft ongemeene kracht.
Ik zie de minnegoôn hun ſtompe pylen wetten,
En fakkels zwaaien, om te gaan op hartejaght.
Waar dat de Liefde komt, komt ook een zucht tot paaren.
Men ſchaakelt d'eeuwen aan elkaâr door d'echtebandt.
De wolken naadren vol van dartle minneſchaaren.
Wie dat de Liefde ſchuwt, begeef zich aan een kant.
De Min is machtigh om de harten t'overwinnen.
Maar godt Apol heeft my een pyl in 't hart gedreit,
Die my doet branden om de ſchoonſt' der Dichtgoddinnen.
Het beeldt der dichtkunſt pronkt met geeſt en ſchranderheidt.
Ik wijk, eer Venus komt verſchijnen op haar waagen.
Twee vuuren in een borſt zijn quaalijk te verdraagen.

Sint Sebaſtiaan doorſchooten, door J. Kontoriqus geſchildert.

DE Ridder wordt vergeefs met koorden vaſt gebonden:
Hy is gebonden aan de koordt die Chriſtus bondt.

Uw moordtſchut komt te laat, om 't hart vol deugdt te wonden;
De Zoon van Godt heeft hem tot in zijn ziel deurwondt.
De ziel, die eeuwigh is, veracht all' aardtſche ſchichten.
Zijn pylen zijn van 't hout van 't heilig kruis gemaakt:
De doppen van dit ſchut, daar d'afgrondt voor moet zwichten,
Zijn doornen van zijn kroon. de Ridder, die gy raakt,
Zal leeven door zyn doodt als d'uwe hem doet ſterven.
Godts Engel naakt hem met lauwrier van 't hemelſch hof;
In 't Paradys deurvlecht met bloemen ſchoon van verven.
Wie d'aardtſche doodt verwint verdient het hemelſch lof.
De kroon van Cezar kan by zulk een krans niet haalen.
Wie dat om Chriſtus ſterft zal eeuwig zeegepraalen.

Chriſtus in 't graf &c. door Jan Lievenſen geſchildert.

DAar 't al door leeft wordt hier voor doodt in 't graf geſlooten.
Zoo daalt de zielzon, om voor eeuwigh op te gaan.
't Penſeel van Lievius, gelieft van alle Grooten,
Behoort voor zulk een deugdt by 't hel geſtarnt te ſtaan.
Wie dat voor d'ooren preekt, dit kunſtſtuk is voor d'oogen.
De ziel wordt, door 't penſeel, bywijl, tot deugdt bewoogen.

Schilderij daar Chriſtus op een ezelin in Jeruzalem rydt. in de zaal van den E. Heer Abraham Alewijn.

HIer wordt de Zoon van Godt ontmoet met zegezangen.
Men ſtrooit de groenepalm langs dorre weegen heen.
Elk komt om Chriſtus in de Stadt en 't hart t'ontfangen.
Het volk ontkleedt zich om het aardtrijk te bekleên.
Wie dat zijn ziel bemint moet zich deemoedig draagen.
De zaaligheidt ontſtaat uit een gebrooke zin.
Auguſt verwon de ſteên, en kreeg de ſtaatcywaagen:
Deez' overwint het hart, en heeft een ezelin.
Op, hooge Prieſters, op, ontfangt hem in uw muuren.
Uw koningen zijn door de doodt in 't graf gegaan:

Maar

Maar deeze Koning zal het graf en doodt verduuren.
't Zal alles vallen : maar zijn zeetel eeuwigh ſtaan.
Gy eerd' uw vorſten als zy 't leevendt volk deên ſneeven :
Maar deez', die 't doode volk doet leeven door zijn woordt,
Begeert gy door uw raadt te brengen om het leeven.
Wie bloedt door raadt vergiet beſtaat een volle moordt.
De grondtveſt van het quaadt is quaader dan 't volbrengen.
De dappre Samſon wiſt, tot voorſtandt van het huis
Der Iſraliten, 't bloedt der vyanden te plengen :
Maar Chriſtus zal eerlang, gewapent met zijn kruis,
De poorten van de hel zeeghaftig overvallen.
Wie wapens voert om ruſt verkrijgt door krijgen vreê.
Laat uw metaale ſlang by 't volk van Mozes brallen,
Om dat zy 't ſlangeheir voor haar verdwijnen deê :
Dit is hy die de ſlang, die in het hof van Eeden
Het zielvermoordendt ooft aan Eva gaf, vertreedt.
Een die de ziel beſchermt betoont zyn dapperheeden.
O yzre Iſralyt ! in uw geweeten weet
Gy dat Emanuël hier in uw poort komt rijden.
Wie dat zijn Heilandt wraakt zal na zyn Heilandt lijden.

Toen Kornelis Vreede de krygsgodt ſchilderde.

Hier wordt de krygsgodt door de Vreê op doek gebrocht.
't Is wonder : want de Vreê verſchrikt voor 't krijgsgedrocht.
Waarom geraakt de kryg hier door de Vreê aan 't ſtijgen ?
De rechte vreede kan men beſt door krijgen krijgen.

Op de Schildery, daar Jozef van Jempſar, Potifars huisvrou, tot onkuiſheidt verzocht wordt.

Hier toont zich Jozef zelf, dit zijn geen ſchilderyen.
Men ziet hem hier van vlees, hoe 't vlees hem komt beſtryen.
Staat hy niet als een klip voor Jempſars ſmeeken ? neen ;
Of zoo hy klip gelijkt, zoo is 't van marmerſteen,

Waar dat Natuur haar kunſt op 't minlijkſt in wou vormen.
De zee van Jempſars pruik komt hem vergeefs beſtormen.
De welluſt vindt by hem geen uitkomſt voor haar quel :
Want d'uitkomſt van haar luſt is d'inkomſt van de hel.
Wie Jozefs leeft beziet, moet Jempſars luſt verſchoonen.
Indien Zuzanne 't beeldt des Jonglings zag vertoonen ,
Zy zou meer blaaken dan bey d'Ouden, die haar eer
Belaagden : want de min ontziet noch man, noch heer.
De vrou verzoekt haar knecht : maar d'eer laat zich niet ſchennen.
Zy noemt hem dienſtbre ſlaaf. hy ſchijnt het niet t'ontkennen.
Zy brandt. hy brandt niet min. zy naar het vuil genot
Van haar onkuiſche luſt. hy naar de hulp van Godt.
Zy vleit. hy grauwt. zy bidt. hy toont zich heel vol tooren.
Zy biedt hem rijkdom aan. hy walgt van haar te hooren.
Zy dreigt met aardtſch geweldt. hy haar met 's hemels roê.
Zy rukt haar boezem op. hy ſluit de zijne toe.
Zy oopentz' om door 't vlees zijn oogen te behaagen.
Hy ſluitz' om dat de luſt zijn hart niet zal doorknaagen.
O Jozef ! ſluit uw oog gelijk uw kuiſche borſt :
Zoo gy uw hart hier niet bebolwerkt met een korſt
Van hagel, ys en ſneeuw, zoo wordt uw eer geſchonnen.
Wie deeze ſchaalen; neen : wie deeze nektarbronnen
Beoogen, worden van de Welluſt aangetaſt.
Op zulke klippen van het allerwitſt' albaſt,
Zou d'oude Jakob zelf, zag hyze, ſchipbreuk lyen.
Nu ik haar glans bezie komt my de Min beſtryen.
Zoo ik zijn trouwheidt wik, valt my de Kuisheidt aan.
Ik brandt en beef gelijk. de Welluſt doet my braân.
De Kuisheidt maakt my koudt. hoe vlucht hy deeze klippen !
Daar vatze hem by 't kleedt : maar Jozef laat het ſlippen.
Zy houdt het vaſt; maar 't ſtof komt haar te dier te ſtaan :
Want zy heeft hem haar hart, in 't vluchten, meê gedaan.
Hy zoekt door dit verlies zijn vryheidt te bekoomen.
Zoo werpt de ſchipper, als hy in de holle ſtroomen

Van 't weêr bevochten wordt, zijn laading in de vloedt,
Om 't lieve leeven, dat hy waarder ſchat dan 't goedt,
Te redden uit de mondt der hongerige plaſſen.
Wat ſchelmſtuk dichtze nu om haar weêr ſchoon te waſſen?
Een afgezette vrou durft alle quaat beſtaan.
De zon van Jozef daalt om ſchoonder op te gaan.

Op de Schildery daar Mars op een trommel ſlaapt; in de zaal van den E. Heer Pieter Six. *Aan mijn rotgezellen.*

ZWijg, rotgezellen, zwijg, hier wordt te luidt geſprooken:
Want Mars, de god des krijgs, heeft 't oog hier eerſt gelooken.
Hy vindt zich dronken, maar noch niet verzaadt van bloedt.
Zoo gy hem wakker maakt zal hy het ſlagzwaardt trekken.
De zee is zelver ſtil, om 't Oorlog niet te wekken:
Zy vreeſt zijn wreedtheidt weêr te voelen op de vloedt.
Dies raak de trom toch niet, of 't zal zijn ruſt beletten.
Als 't Oorlogh wakker wordt, dan ſlaapen alle wetten.

De ſlaapende Diana wordt Adonis door Venus ontnoomen; in de zaal van den E. Heer M^r. Willem Blaau, *der Rechten Licentiaat, &c.*

VRou-Venus ſchaakt Adoon, om zijn aanminnigheeden:
Zy vindt in 't oog een ſtraal die haar het hart ontvonkt.
D'onkuisheidt weet haar luſt met luiſter te bekleeden.
De gaaf der ſchoonheidt wordt het allermeeſt' belonkt.
Was hy behangen met een kooker rijk van ſchichten,
En hadt hy vleugels, 't zou de mingodt zelver zijn,
Die al wat aaſſem ſchept voor zijn geboôn doet zwichten.
Het ſchut der liefde baart het krachtigſte fenijn.
Op, op, Diana, op, Adoon wordt u ontdraagen.
Wie dat zich wakker toont verduurt geweldt en laagen.

Bloemen door K. de Bie geſchildert.

HIer toont de Bie gebloemt waar dat de Lent meê praalt:
Dat Floora hier verſcheen zy zouze zelver roemen.

Waarom of ons de Bie 't gebloemt zoo ſierlijk maalt ?
De Bïën weeten beſt van d'eigenſchap der bloemen.

Filippus doopt de Moorman door G. F. geſchildert.

FIlippus doopt de Moor op 't afgaan van de wal.
Men zoekt hier naar geen kerk. Godtskerk is overal.

Print daar 't vonnis van Graaf Willem de Goede &c.

HIer wordt den dwingelandt door 't wettigh zwaardt geveldt.
De ſtraf, die godlijk is, ontziet geen ſtout geweldt.

Print daar 't vonnis van Hartog Karel de Stoute &c.

DE Rechter krijgt lauwrier, de ſchenner 't zwaardt tot loon.
Wie oprecht rechten wil verdient de lauwerkroon.

Mejuffer Katrina &c.

HIer heeft de kunſt Katryn op brijslendt glas geſchreeven.
Dit kan geen quaadt. het glas is ſtarker dan het leeven.

Herodes kindermoordt, door H. W. geſchildert.

WIe rukt de tijdt te rug, om gruwlen te vertoonen !
Ik zie de moordtëeuw van Herodes aan het Y.
Hier woedt het wreedt geweer op weerelooze zoonen.
Daar werpt de moeder 't kindt van d'oppergaldery :
Maar 't valt, o ongeval ! in 's vyandts ſcherpe deege.
Zoo wijkt de duif de valk en raakt in d'arents neſt.
Verbaaſtheidt is te zwak, om onheil t'overweege'.
Gins wringt een wreede beul zijn zwaardt tot aan 't geveſt
Door 't rugbeen van een vrouw, om tot in 't hart te raaken
Van 't kindt dat zy beſchermt. o gruwelijke daadt !
Heeft Godt geen blixemvuur tot ſchrik der aardtſche daaken,
Waar blijft de donder die 't gebergt aan morz'len ſlaat.
De wraak komt nooit vergeefs op 't heillooz' aardtrijk daalen.

Wie

Wie dat den hemel tergt verwacht een wiſſe ſtraf.
De Moordt is op 't tooneel in groot' en kleene zaalen.
Deez' heeft zijn moeders ſchoot, en die zijn wieg tot graf.
Een ander wordt, terwijl hy zuigt, de keel deurſteecken:
De melk, het bloedt en ziel vliên uit een dubble wondt.
Op mannen, help de moordt voor deeze moeder wreeken.
Wie dat geen zwakken helpt bedrijft de tweede zondt.
Hier woên geen menſchen: maar een boſch vol woeſte beeren.
Wie recht ontzeidt wordt volgt de wetten van Natuur.
Zoo gy niet wreecken wilt zoo help de boosheidt keeren.
Het bloedt der kindren verft het welffel, wandt en muur.
De felle Moordtzucht maalt vervloekte ſchilderyen.
De Wreedtheidt ſchept vermaak in alle ſchriklijkheên.
De droeve Rachel die haar kindren, na lang ſtryen,
Ziet moorden, vult de lucht met deerelijk geween.
De rechte droefheidt weet in ramp geen maat te houwen.
Zy ſcheurt haar kleederen, en krabt haar aanzicht op.
Hoe! durft d'alziende zon deez' gruwelen aanſchouwen?
Verſchuil, o zon! verſchuil; neen: rijs tot aan het top:
Doet Perſeus, Herkules en Ariadne wijken;
Zeg aan Andromeda, Centaurus, en de Beer,
Ja alle teek'nen, die zich met geſtarnt verrijken,
Dat zy verſchuilen: want uit deeze purpermeer
Vermoên zielen, die voor beelden zullen ſtrekken:
De drupplen van haar bloedt zijn ſtarren hel van glans.
Wat moorder zie ik gins de moeder 't kindt ontrekken!
Hy plet het bekkeneel op 't uiterſt' van de trans.
Herkules ſtaak het woên, laat uwe ſtaatzucht duiken.
Hy is meineedigh die de wapens van het Landt
Recht teegens 't Landt, dat hem bezoldigt, durft gebruiken.
Het kindt, daar gy voor vreeſt, is uw vervloekte handt
Dat ongediert ontvlucht, door boſſchen en landtdouwen.
De Heilandt vindt geen heil by die hem eeren moet.
Wie dat geen menſch betrouwt, durft ongediert betrouwen.

Men waadt hier deur een zee van traanen, brein en bloedt.
Het ſpat my in 't gezicht. ik zal de wreedtheidt keeren.
Wie niet verheert wil zijn moet die hem dreigt verheeren.

Schildery daar Kato zich zelf deurſteekt &c.

HOe! Kato, duft gy 't zwaardt op uwe boezem zetten?
Een die zich zelver dreigt, wordt dol, of zwak gekent.
Wie kracht en oordeel heeft zal 't zwaardt op andre wetten.
De ziel, daar 't lijf door leeft, zegt gy, is zonder endt:
Maar een vermoorde ziel ontmoet des hemels tooren.
Hoe! ſteekt gy in uw borſt? o gruwelijk beſluit!
De wanhoop maakt hem wreedt: de wreedtheidt heeft geen ooren.
Daar treedt de doodt in 't hart, en dryft 'er leeven uit.
De zon der wijsheidt komt hier in een bloedtzee daalen.
Waar dat de wanhoop heerſt is 't gauwſte brein aan 't dwaalen.

Zeeker naakt beeldt in een winter geſchildert.

DIt beeldt is naakt gemaakt in zulk een koude landt:
Die 't maalde toont zich hier noch naakter van verſtandt.

Liefde, Barmhartigheidt en Mildaadigheit, in 't Weeshuis: door Holſtein geſchildert.

Liefde.

DE Liefde wordt by Godt voor d'opperdeugdt geſtelt.
Zoo komt zy 't Weeshuis, als zijn duif, met glans beſtraalen.
Zy wordt van Mildtheidt en Barmhartigheidt verzelt.
Waar waare Liefde woont kan d'Armoedt aaſſem haalen.

Barmhartigheidt.

BArmhartigheidt heeft haar begin van meedelyden.
Zy luiſtert als de wees haar bidt om 't overſchot.
Zoo vindt hy in een tijdt van yzer goude tyden.
Wie dat de weezen helpt verkrijgt weêr hulp van Godt.

Alle

Mildaadigheidt.

DE Mildtheidt ſtrekt de wees een diſch en haart in noodt.
Wie zulk een ſteunſtijl heeft behoeft geen ramp te vreezen.
Zoo erft men vaaders zorg en eigen moeders ſchoot.
De rechte mildtheidt moet tot heil der weezen weezen.

Jephta ontmoet zijn dochter: door W. P. S. geſchildert.

DE dappre Jephta komt met zeege t'huis gereeden.
Wie voor Godts ſtamhuis vecht heeft goddelijk gewoedt.
Zijn eenigh kindt komt hem, al juichendt, teegentreeden.
Hy ziet die jonge zon: maar door een wolk van bloedt.
Zoo hy haar leevendt houdt, zoo heeft hy vals gezwooren.
Volvoert hy d'offeréedt, dan lijdt Natuur geweldt.
Verdrenkt zy in haar bloedt, hy zal in traanen ſmooren.
Hy voelt het zwaardt, eer dat hy 't op zijn dochter veldt.
Wie heilloos zweert en houdt, wordt nooit van Godt gepreezen.
Een ſtrijdtbaar krijgsheldt moedt ook rijp van oordeel weezen.

Daniel in de leeuwekuil; door S. T. geſchildert.

DE Nijdt heeft Daniël in 't leeuwenhol geſtooten:
Maar 't ongediert betoont zich van een zachter aart.
Deez' heeft zijn wreede muil en ſcherpe klaauw geſlooten.
Een ander lonkt hem toe, en quiſpelt met zijn ſtaart.
Dat ſtreelt hem met zijn poot. zulk een begint te likken.
Wie om zijn deugden lydt wordt van zijn Godt behoedt.
De deugdt, die hemels is, is veilig voor verſchrikken.
De leeuwen vallen hem, als hy zijn Godt, te voet.
Wijdmy de Nijdt een wondt, 't gebedt zal hem geneezen.
Wie Godt wil vreezen hoeft geen ongediert te vreezen.

Kor-

Korporaalſchap van den Eed. Heer Kornelis de Graaf, *Vryheer van Zuidtpolsbroek, Burgermeeſter, Raadt* &c. *t'Amſterdam.*

HIer ziet men Polsbroek in 't gedrang der ſchutterſchaaren.
Zoo waakt zijn raadt en moedt tot welſtant van 't Gemeen.
Wie dubble krachten heeft kan Stadt en volk bewaaren.
Het zeegenrijke Room' en 't overwijs Atheen'
Geraakten door deez' twee tot in het top aan 't brallen.
De wakkren zijn niet licht door laagen t'overvallen.

Schildery van de Liefde, &c.

DIt is de Liefde, daar de grootſte deugdt voor wijkt.
Hoe! Liefde? hier is niet dat naar de Liefde lijkt:
Z'is by de gis gemaalt van een die haar beminde.
Waarom? de Liefde is niet meer op d'aardt te vinde'.

BESCHRYVINGEN
DER
VERTOONINGEN
OP
TOONEELEN,
ZEEGEBOGEN,
BLYDE INKOMSTEN,
EN
STAACYWAGENS.

Vertooning voor 't ſpel van

TITVS en ARAN, &c.

TItus vertoont zich op de Staatcywaagen, die door vier Gotſche veldtheeren voortgetrokken wordt : de Zeege heeft de toom in haar handt : de Krijgsfaam ſtaat achterop. zijn Zoonen bekleeden bey de zyden. de bondeldraagers gaan voor uit. Gotlandt, Deenmarken, Zweeden, Laplandt, Vinlandt en Ruslandt, met een ketting aaneengeſlooten, volgen de wagen. Tamira en haar Zoonen worden door Lucius geleit. Roomen, dat Wijsheidt, Wakkerheidt, en Dapperheidt by zich heeft, treedt haar veldtheer te gemoet. de Raadt, Ridders en Prieſters verwelkoomen hem met zeegewenſchen. de Tiber beurt zijn hooft, met pijnboomblaaderen gehult, uit zijn vloedt. de boſch en berggooden koomen hem lauwerieren en kriſtal opofferen. de Arentſtandt van krijg-en-zeeg-teekens omheint, vertoont zich by de waagen. het leeger volgt. de Burgers dringen al juichende ter poorten uit.

Andronikus verſchijnt op Cezars Staatcywaagen :

Hy ſleept het Gotſche hof gekluiſtert met zich voort.
Een ſtrijdtbaar oorlogsheldt behoort lauwrier te draagen.
De Raadt, de Ridderſchap en Prieſters, die ter poort
Uittreeden, poogen hem op 't prachtigſt' in te haalen.
Een zeegbaar leegerhooft verdient de grootſte praalen.

BESCHRYVING

DER

VERTOONINGEN;

die, op 't ſluiten der VREEDE,

tuſſchen zijne Majeſteit van Spanje,

en de

Staaten der Vereenigde Neederlanden,

in 't jaar 1648,

door order der Wel-Eed. Eed. Groot-achtbaare

Heeren BURGERMEESTEREN,

t'Amſterdam op de Markt vertoont zyn.

Vaarzen voor een der Schouwtoonneelen.

MEn vocht in Neederlandt om Vryheidt en om Vreê,
Nu zijn deez' twee bevochten:
Dies ſteekt men 't bloedig zwaart gezegent in de ſcheê;
En boeit de krijgsgedrochten.
De ſteeden haalen aâm door 't deizen van 't Geweldt.
Al wat de Krijg verwoeſt wordt door de Vreê herſtelt.

Op d'eerſte Vertooning,

't Gewapende Euroope.

DE woede Mavors komt gewapent op zijn waagen:
Hy heeft, om 't wufte volk in 't moorden te behaagen,
De ſchijn van Godtsdienſt aan zijn rechte zy geplaatſt.
Het weiffelend Geluk, dat met de kroonen kaatſt,
Gaat achter op 't verdek. de helſche Razeryen
Die trekken hem deur 't heir. de Zucht tot heerſchappyen,
Drijft deeze gruwlen met haar zweep van ſlangen voort.
De godtvergeete Wraak, de nimmerzatte Moordt,
Bederf, de Schrik, Verraadt, de lijdelooz' Ellenden,
En 't toomeloos Geweldt, op blaakeren, op ſchenden,
En ſtroopen afgerecht, en al die heilloos werk
Hanthaaven, volgen hem. men opent Janus kerk.
Yulkaan beſchikt geweer, en harrenaſt de Grooten.
De Vreede neemt de vlucht, met al haar Speelgenooten.
De Neederlanden gaan de Krijg vol hoops te moet.
Vie lauwren plukken wil, beſproeitze met zijn bloedt.

Op de tweedé Vertooning,

't Woedende Oorloog.

EUroope ſchreeuwt om hulp, nu zy aan alle kanten,
Gelijk in Cezars eeuw', de naaſte bloedtverwanten
Elkaâr te keer ziet gaan; maar 't ſchreeuwen is om niet.
veBoosheidt heeft geen oor. Veneedjen lilt als riet,
Terwijl zy Kandië, haar dochter, door de Baſſen
Van 't wreede Thraciën, ellendig ziet verraſſen.
De geeſt van Godefroy vertoont zich aan het volk.
Zijn rechtehandt beklemt een ſchitterende dolk,
De ſlinke zwaait een toorts. hy poogt, nu hy de Frygen

Ziet naadren, 't Chriſtenheir, geſplitſt door burgerkrijgen,
Te ſtillen; om den Turk, zoo goddelijk verwoedt,
Als hy het ooſt bevocht, van d'Iſter, tot den vloedt
Die 't nat van Indus zwelgt, al juichend', naa te jaagen.
Belloone ſteekt in 't heir, op haar bebloede waagen,
Haar ſchorre moordttrompet, en hitſt de benden aan.
't Geweldt is op de been. de Doodt is niet t'ontgaan.

Op de darde Vertooning,

Afgeſtreede Vorſten.

DE Vreed' ontſluit haar troon van kronkelende wolken.
Op 't karmen van Euroop', die, in 't gedrang der volken,
Deemoedigh leit geknielt, en zucht door groote noodt.
Haar Vorſten zijn, nu zy de Vreede zien, zoo roodt
In 't aangezicht van ſchaamt, als hun verwoede handen
Van dierbaar menſchebloedt. de fiere Neederlanden
Slaan d'oogen naar de lucht. de vruchtbaar Aarde ſteekt
Haar hooft, ten ſchouders toe, in brein en bloedt deurweekt,
Uit een geſprongen mijn'. de Boſchgoôn zien, op 't ſcheuren
Der wolkgordijnen, op. de Waterſcharen beuren
Hun pruiken van koraal, van liezen, mos en gras
Uit het deurbloede nat, om niet in puin, noch as,
Beneeden in hun vloên, noch lijken te verſmooren.
De Vreede reikt Euroop, nu d'opgezwolle tooren
Der Kooningen verdwijnt, van 't ongemeete dak,
Daar zy haar ſchaar omhelſt, de heilge pallemtak.

Op de vierde Vertooning,

Omhelsde Vreede.

DE rijke Vreede komt, om 't Oorlog te verjaagen.
Beſtandt (de voorboô van de Vreede) trekt de waagen.

Voorzichtigheidt beſtiert de diſſel met haar handt.
Men ziet waar datze rijdt, het vruchtelooze landt
Een oeſt van groene palm en vett' olijven teelen.
De Neering, d'Overvloedt, en Rijkdom, drie geſpeelen,
Vervolgen haar op 't ſpoor. het langverwacht Gerucht
Vliegt voor de waagen heen. Euroope ſchept weêr lucht.
De vorſtelijke Trouw, d'oprecht' Onnozelheeden,
De ſtark' Eendrachtigheidt, een borſtweer aller ſteeden;
De waare Burgerliefd', het ongekreukte Recht,
De hemelſch' Eerbaarheidt, en al wie door 't gevecht
Euroop' verlieten, zijn beleitſters van de waagen.
De Vorſten, die 't gewelt der naare donderſlagen,
En blixems van 't geſchut vervloecken, treên de ſtoet
Der Vreede, vol van vreughd', eerbiedelijk te moet.

Op de vyfde Vertooning;

Eeuwige Vryheidt.

HEt ſtrijdtber Neêrlandt vocht om Vryheidt en om Vreede.
Hier maakt het groot Naſſau haar vollikrijke ſteede'
Naar 't bloedig vechten vry. hy helpt haar aan de hoedt,
En breekt het Graaflijk juk, dat Karel ſtoudt van moedt
Haar op de ſchouders ſmeet, en maakt de ſtaale banden,
Daar d'overfiere Leeuw, die ſtaag na vryheidt branden,
Kuim zeven eeuwen aan geſlooten lagh, weêr los.
Soo laat de felle wolf, in 't ſpoorelooze boſch,
Een overheerde ſtier, als hy zich ziet bezetten
Van harders, ongequetſt. elk ſchrijft zijn eigen wetten.
't Geluk belonkt de ſteên. de verwelooze Nijdt
Staat achter 't Staatſch Geluk, en knaagt, uit enkle ſpijt,
Haar eigen ingewant. de Vreede toont Euroope,
Omheint van Vorſten, roodt van broederbloedt bedroope',
Hoe Spanje, door 't ontſlaan van 't roembaar' Neederlandt,
Auguſtus eeuw genaakt, en vett' olyven plant.

Op

Op de zeſte Vertooning,

Bezwoore Vreede.

DE Neederlanden ſtaan voor 't outar van de Vreede;
Daar zy aan een gehecht, met diergeſtaafden eede',
De Vreê bekrachtigen. elk walgt van menſchenbloedt.
De wijtberoemde Vrank, de Hes, vol oorloogsmoedt,
En d'onbepaalde Zweedt, en 't dappere Germanje,
Beöogen 't Vreêverdrag'. het ruſteloozʼ Brittanje,
Dat trekt zich zelf als dol Godtsjammerlijk by 't hair.
De Liefd', en Eendracht treên, by 't blaakerend' autaar,
De Nijdt en Twiſt op 't hart. Neptuin de vorſt der baaren,
Merkuur de handelgodt, en Ceres die haar hairen
Met geele koorenäar op 't heerelijkſt verguldt,
En Bacchus die zijn hooft met wijngaardtranken hult,
En Pan die 't vee behoedt, dat langs het veldt gaat dwaalen,
Verſchijnen by 't verdragh, om weder aâm te haalen.
Zoo doet de zoete Ley, de Maas, de Rijn, en Scheldt.
De Vreê behoedt het landt voor 't woeden van 't Geweldt.

Op de zevende Vertooning,

Geboeide Belloone.

ORanje heeft Belloon met keetens vaſt gebonden.
Euroope voelt haar borſt, dus lang vol diepe wonden,
In Neederlandt geheelt, door 't ſtreelen van de Vreê.
Kaſtilje ſteekt het zwaardt, vol ſchaaren, in de ſcheê,
En geeft het aan de roeſt. de vrygevochte Landen
Beſtrikken 't, daar het ſteekt, met zeven yzre banden.
De Vreedeſchaar verjaaght de Twiſt, Geweldt, de Moordt,
Bederf, Verraadt, Bedrogh, en wat 'er uit de poort
Van Styx ter werreldt quam. de Heſſ', de Zweed', en Vranken,

Zijn noch in 't harrenas. de Godt der wijngaardtranken,
En milde Graangodin, nu veilig in haar ſchuur,
Belonken 't Spaans gezagh. Neptunus en Merkuur
Genaaken Neederlandt. d'in-galgedoopte tongen,
Die, ſpijt hun overheên, de Vreê zoo hels beſprongen,
Zijn nu vol hooningraat. zoo bluſt een vry Geweſt
Het vuur van burgertwiſt, de ſchaadelijkſte peſt.

Op d'achtſte Vertooning,

't Veilige Neederlandt.

DE Vreede treedt den Krijg en wapenen met voeten.
De Min heeft Mars deurwondt; die, om zijn luſt te boeten,
Vrouw Venus, op haar koets, aanminnelijk omvat.
De Zanggodinnen, die het ſchrandermaakend' nat,
Op 't dubbele Parnas, voor ongeval bewaaren,
Minerve, kunſtgodin, en Febus, godt der ſnaaren,
Zoo lang door Krijg verjaagt, zijn weêr in volle kracht.
Neptunus, Ceres, Pan, Merkuur, het eêl geſlacht
Dat uit de rijke ſchoot der Vreed' is voortgekoomen,
En al de Gooden, die het Oorlog in de ſtroomen
Ontſchoolen, ſteeken 't hooft ten groene golven uit.
Veel Vorſten zweeren, door Veneedjen opgeruit,
De val van Mahomet. het ſtedenrijk' Euroope,
Verzoekt Brittanje, half in burgerbloedt verzoope',
Ruſt te brengen, door het goddelijk Beſtandt.
Zoo hangt men 't harrenas voor eeuwig aan de wandt.

Op de negende Vertooning,

Moeder der Vreede.

GEzeegendt Amſterdam, omheint van Waaterſchaaren
Zwaait nu, als Kaizerin der zoet' en zoute baaren,

De gaffel van Neptuin: haar hooft is met een kroon
Van ſteevens geperruikt. de Faam beſchrijt haar troon,
En ſteekt haar loftrompet. 't Gerecht, de kracht der Steede',
De Vryheidt, d'oude Tucht, de Godsdienſt en de Vreede,
Bekleên haar rechte zy. de Neering, d'Overvloedt,
De Rijkdom, d'Eendracht, en de Trouw, oprecht van moedt,
Heeftz' aan haar ſlinkehandt. het krielt in al haar wijke'
Van vreemde handelaars. het zwart geverfd' Afrijke
Beſchenkt haar met yvoor, met bloetkraal, en met goudt;
Amerike met riet, met zilver, en met hout,
Daar 't ongebaande boſch in 't weſten op mach roemen;
En Azië met zijd, met paarlen en met bloemen,
Met wierooktellegen, en allerhande ſchat.
Haar Vorſten ſtaan verbaaſt, nu zy de rijke ſtadt
Aan d'Aamſtel, op haar troon zoo heerelijk zien blaaken.
't Geluk biedt haar de handt. die 't heillooz' Oorloogh wraaken
Begroeten haar van veer voor Moeder van de Ruſt.
Zoo bralden 't oude Room' in 't leeven van Auguſt.

BLYDE INKOMST

van den Eed. Heer

GEERAARDT BIKKER,

Slotvooght en Droſt van Muide,

Baljuw van Goilant, Hooftoffiſier van Weezop,

Weezoper-Karſpel en Bilemer;

Zoon van den Eed. Heer

ANDRIES BIKKER,

Heer van Engelenburg,

Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam, &c.

Met de Vertooningen op de Schouwburg gedaan.

De achtbare, wijze, voorzienige Heeren,
Mijn Heeren

MARTEN HUIBERTSEN,
ZYBERT KLAASEN;

JAKOB SYMENSEN VERHOEF,
ANTONY JANSEN BERG,
GYSBERT LAMBERTSEN;

KLAAS PIETERSEN NOORDING,
GYSBERT VAN RYN,
KORNELIS SCHOUTEN:

BURGERMEESTEREN der Steden Muide,
Naarde, en Weezop;

Wordt de Blijde Inkomst *van den Heer* BIKKER
opgeoffert door

Haar E. E. genegen

JAN VOS.

BLYDE INKOMST

van den Eed. Heer

GEERAARDT BIKKER,

Slotvooght en Droſt van Muide,

Baljuw van Gooylandt, &c.

DEn vijfde van Bloeimaandt, 1649, reedt den Heer Bikker, in 't bloeien van zijn leeven, maar rijp van oordeel, t'Amſterdam ter poort uit; Hy nam zijn wegh, om voor middagh binnen Muide gehuldigt te worden, langs het zandtpadt, dat zoo zwart van menſchen, als de ringſloot wit van zeilen was. d'Aanminnigheidt, d'Ernſtveſtigheidt en Dapperheidt blonken Hem, waar Hy heen quam rijden, gelijk ten wakkeren oogen uit; d'Aanminnigheidt om te behaagen, d'Ernſtveſtigheidt om te gebieden, en de Dapperheidt om uit te voeren: drie deugden daar Natuur een enkel ſchepſel zoo ſchaars meê verſiert, dat zy eer wandinnen, dan zuſters gelijken. De vaader Jupiter, hadt de Beegen, voor het ſtuiven, met een dunne reegenwolk beſproeit. Hy quam, van ruiters, van landt- en water-kaaroſſen gevolgt, in min dan een uur, aan d'ooſtzy van de Diemerbrug.

De waagen wierdt omheint van allerleie menſchen.
Zijn langverwachte komſt trok yder naar dit oordt.
Men hoorden anders niet dan zeegenrijke wenſchen.
Een algemeene vreugdt brengt minlijk wonder voort.
De Diemgodt juichten toen hy Bikker zag genaaken.
Opgaande zonnelicht is 't heerelijkſt in 't blaaken.

Op de hoek van de viſchrijke Diem, recht voor de hofſtee van Vink, een plaats, die niet minder door gelegentheidt, dan ouderdom vermaart is, verſcheenen hem zes toneel-waagens;

die door my en de handtgemeenſchap van d'andre Hoofden van de Schouwburg t'Amſterdam, op verzoek der drie ſteeden, hier toegeſtelt waaren; niet gelijk ik wenſchte, maar beeter dan de kortheidt van de tijdt toeliet. Op de drie eerſte, wierden, door drie vrouwen, de drie ſteeden; op het vierde, door zeeker wapen, de Droſt; op het vijfde, door twee mannen en een vrou, de berg Parnas; en op het leſte, door neegen vrouwen, de Vreede, de Vryheidt, en de zeven Landen, uitgebeeldt. De tooneelen waaren met tapijten, en groene boomen; de paarden, met goude, zilvere en zijde linten; en de voerluiden met roode rokken verſiert. de trompetters reeden, al blaazende, voor uit.

De Bijlmeer arm van gras en rijk van modderwellen,
Betoont zich in haar poel, om Bikkers komſt, verheugt.
De Zuiderzee, die leſt van traanen ſcheen te zwellen,
Om d'oude Droſſaarts doodt, zwelt nu van enkle vreugdt.
Die ſtrak van droefheidt weent, mach ſlus van blijdtſchap zingen.
De wijzen voegen zich naar 't wiſſelen der dingen.

Op het eerſte tooneel, vertoonde zich Muide; zy was met een blauwe ſulpentabbert, vol goude lutſen, op het heerlijkſte gedoſt. zy hadt een vergulde ſtandert, met een zijde wimpel, daar het wapen van de Stadt in ſtondt, in haar rechtehandt. de Blijtſchap ſcheen al haar krachten t'eevens in haar aangezicht ten toon te zetten. recht voor haar ſtondt een naakt kindt, heel poezeligh, met witte vleugels, dat, om te bewijzen dat de aardtſche Rechters, tot trooſt der goeden en ſtraf der quaden, van de hemel gewapent worden, het zwaardt der Gerechtigheidt uit de ſcheê trok. achter haar, in riet en andere ruigten, lag de Vecht, met twee gevinde Nimfen; die als uit de baaren op quamen borlen. zijn verwarde baart was groen van krooſt; zijn hooft met rieten en biezen bemijtert; hy leunde met zijn ſlinke arm op een puimſteenepot, daar het waater al ſchuimende uit quam bruizen; in de rechte hadt hy zijn beſlibde riem gevat. De Nimfen, die met ſchelpen, koraalen en waterroozen gehuldt waaren, toeten op paarlemoere kinkhoornen. Oudt

Oudt Muide heeft zich van haar rouwgewaadt ontſlaagen.
Wie ſtandt in droetheidt houdt, is leedigh van verſtandt.
Zy naakt haar Droſt, om hem het Slotrecht op te draagen:
Dat ſtaale nachtſlot voor de poort van Amſtellandt,
Dat Gelder meenigmaal in 't ſtroopen plagh te ſtuiten.
Een wakker ſchildtwacht houdt all' ongevallen buiten.

Op het tweede tooneel zag men Naarde, met haar waapenſtandert, zitten. zy was in 't groen fluweel gekleedt. zy neegh, toenze de Droſt ontmoetten, met een minnelijk gelaat. het naakte kindt, dat voor haar voeten zat, vertoonde de roede van het Gerecht; want de ſteeden kunnen zoo qualijk zonder rechten als menſchen in weezen blijven. De gehoornde Pan, hadt zijn ruige Satyrs; zandige duinen en klaverweiden, wit van blaetendt vee; de jachtvaardige Diana haar kuiſche maagden, koele bronnen en dichte boſſchen, rijk van wildt gediert, verlaaten, om Naarde op deeze ſtaatſy te volgen. zy ſtonden achter op het tooneel. Pan treurde niet meer om het verlies van Syringa. Diana ſchiep meer genucht in 't vermaakelijk woelen der ſteeden, dan in de naare ſtilte der boſſchen. zy hadt haar luſt tot jaagen en boog gelijk ontſpannen. zy ſcheen, van weelde, te huppelen.

Het vruchtbaar Naarde komt haar Bikker teegen rijden:
Zy eert hem voor Baljuw, daar Gooilandt heil van wacht.
Een man daar 't volk op hoopt, belooft gewenſte tijden.
De deugdt van een die heerſt heeft overgroote kracht.
Zy biedt eerbiedelijk de Roed' om Recht te pleege'.
Wie 't Recht van 't volk beſchermt behaalt de rechte zeege.

Op het darde tooneel ſtondt Weezop, gelijk de twee andere ſteeden, met haar wapenſtandert. haar ſchouwders waaren met een roode ſatijne mantel behangen. zy bukte, toen zy de Droſt zag, met een aangezicht, daar de Zeedigheidt en Vrindelijkheidt in zweefde. het gevleugelde kindt droeg het kuſſen van de Graafelijkheidt. zy was met de vreugtteelende Bacchus, en de bouw-

bouwlievende Ceres verzeldt. Bacchus ſchiep nooit zoo veel vermaak op het mirthe ledekant, in de zachte albaſte armen van zijn bruidt Ariadne, dan toen in 't zwelgen en plengen op zijn wijnvat. Men zagh Ceres in een andere ſchijn, dan toen zy, raazende van ongedult, haar fakkel aan de brandende berg Etna quam ontſteecken, om met ongevlochte vlechten, betraande wangen en opgekrabde borſten, naa haar dochter Prozerpine te zoecken.

Het bloeiendt Weezop rijdt haar hooft van 't halsrecht teegen,
En biedt hem 't kuſſen van de vrye Graaflijkheidt.
Wie Rechten zal eiſt macht eer dat hy Recht kan pleegen.
't Gezagh is d'eerſte trap, de tweede wijs beleit:
Zoo weegt men eer men ſtraft, met overleg van Raade'.
Wie Godtlijk ſtraffen wil deurmengtze met genaade.

Nu quam het ſtaatſy-tooneel, dat niet van brullende leeuwen, noch woedende tigers, gelijk de oude Romeinen in hun zeegepraalen en blijde inkomſten pleegen te gebruiken; maar van witte paarden voortgetrokken wierd. zy ſtaaken hun ooren in de lucht, en klopten met hun hoefyzers teegens d'aarde, dat het klepte. zy knabbelden, (als ofze de Droſt voorttrokken) al brieſende, van moedigheit, op hun gebitten. men zach het ſchuim, gelijk ſneeuvlokken, om hun kleene koppen en breede borſten ſtuiven. op het midden van het tooneel ſtonden twee engelen, met een aangename dartelheidt: deeze hielden het wapen van den Heer Bikker om hoog. aan 't achterendt, op een verheeven plaats, ſtondt een vliegende Faam, en blies, uit al haar macht, op een goude trompet, dat het tot aan de hemel klonk. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt, Maatigheidt en Eendrachtigheidt, die den Heer Burgermeeſter Bikker, in alle Recht- en Raadtplaatſen en op verſcheide Gezantſchappen, tot in de hooven der uitheemſche Kooningen volgen, gingen aan de zijden van de paarden.

Hier

Hier ziet men Bikker zelf door 't wapenſchildt vertoonen.
De Faam wordt, door zijn lof te blaazen, afgemat.
De deugden die het hart van Englenburg bewoonen,
Omheiningen de koets, in 't naadren van de Stadt.
Zoo durft men van de zoon de vaaders wijsheidt wachten.
't Vernuft van die gebiedt heeft loffelijke krachten.

Het woeſte Geweldt, het vleiende Bedrogh, de bederfelijke Twiſt, en de woekerende Eigenbaat, vier landtpeſten, die uit de ſchoot der hel gebooren zijn, wierden met een yzere keeten, die achter aan het tooneel vaſt geſlooten was, naageſleept. deez' gingen al ſchoorvoetende voort. zy knarſten van ſpijt op de tanden; de ſlangen, daar zy haar vlechten meê vertuiden, bieſden afgrijſelijk.

De gruwlen zijn geboeit, om nimmer los te brecken.
Waar dat de Boosheidt zwicht, is 't veilig voor 't gemeen.
Wie dat de moedtwil temt verdient een zeegeteeken.
't Geweldt, dat, ſint de doodt van Hooft, de dorpen, Steên,
En 't landt dorſt dreigen, heeft geen hoop van weer te woeden.
Wie wijs en wakker is kan 't volk voor ramp behoeden.

Hier volgde het tooneel, daar Apollo, Pallas en Merkuur op ſtonden. de gelauwerierde Apollo groete hem voor de waare Mecenas der achtbaarſte weetenſchappen. hy ſloeg bekoorelijk op zijn ſijterſnaaren; die noch onlangs om de doodt van Hooft, het hooft der Schrijvers en Poëeten, droevigh en dof in d'ooren der Zanggodinnen klonken, en van de traanen, die hem in het Meenen langs de kaaken biggelden, zoo geweldigh droopen, dat de hengſtebron, niet van ſchrandermaakende Hippokreenen; maar van zoore pekel overvloeiden. de gehelmde Pallas volgde Bikker, die haar zoo lang en noch, uit liefde tot wijsheidt, volgde. zy was niet anders dan met haar ſpeer gewapent; want zy hadt haar ſchildt, daar Mulciber het ſchrikkelijke en verſteenende hooft van Meduza in ſmeeden, naagelaaten; om, door d'yſelijke

ſlangen, d'algemeene vreugde niet te verſteuren. De gevleugelde Merkuur quam hier niet verſchijnen als boô der gooden, of godt der koopmanſchappen; maar als kaizer der welſpreekentheidt. hy hadt zijn ſtaf, daar twee ſlangen om krulden, in zijn rechte handt. de kijkers kenden hem aan zijn gevleugelde hoedt en broozen.

De lierſnaar van Apol, die onlangs om het ſterve'
Van Hooft, erbarmlyk klonk, geeft nu een bly geſchal.
De vleiende Merkuur en ſchrandere Minerve,
Verlaaten 't hoogh Parhas, om 't laage Muiderdal,
Om hier by Bikker, haar Meceen, op 't Slot te woonen.
Waar dat Meceenen zijn komt zich de kunſt vertoonen.

Op het leſte tooneel waaren de zeven vrye Landen: men konze aan de wapens uit elkandere kennen. zy waaren met een Oranje-ſluier aan een geſtrikt. de Vreede en Vryheidt ſtonden in het midden; deeze quamen met de zeve Landen op het huldigen, om de goddelijke yver van de Vaader des Vaaderlandts in de Zoon te erkennen; want zy zijn, gelijk de Nijdt zelf bekent, voor eeuwigh aan hem verplicht.

De zeven Zuſters, ja de Vryheidt, en de Vreede,
Geleiden hem, om dat zijn vaader 't krygsgeweldt,
Tot heil van Neederlandt, op 't hart heeft helpen treede'.
Wie dat de krygh verwint, toont zich een vreedtbaar heldt.
Door zulk een hooftdeugdt won hy 't hart der Staatſche Landen.
De deugden binden meer dan d'allertaaiſte banden.

In zulk een ſchijn, reeden de tooneelwagens naar Muide; den Heer Bikker volgde. Hier op wierden vier metaale en tien yzere baſſen, op de gemelde hofſteê, los gebrandt; de tooren, die niet minder tot ſieraadt, dan om lucht te ſcheppen uit het dak komt rijzen, ſcheen door klaterende vuurwerkken in lichten brandt te ſtaan. Drie hondert roeden buiten de veſten, wiſt men niet of Hy de Stadt, dan of de Stadt Hem genaakte; want het volk quam

Hem

Hem met heele zwarmen, al hijgende en nat van zweet, te moet loopen: d'een om zijn Droſt; d'andere om zijn Baljuw; de darde om zijn Hooftoffifier te zien. Zeeker Amſterdammer riep: hier offeren wy u de Zoon van een Vaader, op wiens afbeelding dat men deeze vaarzen geſchreeven heeft:

Dus ziet men 't waakend' oog van 't hooft der vrye ſteede'.
Op zulk een ſchildtwacht gaat het landt geruſt te ruſt.
Zijn raadt behoeden ons in oorlog en in vreede.
Hy zorgt hier in het Noordt tot heil van d'Ooſterkuſt.
Wie heel voor andre leeft is alles te betrouwen.
Veracht Fabricy 't goudt? ſpreekt Kato voor 't gemeen?
Ontrijdt Brutus om het volk uit ſlaverny te houwen?
Wie Bikker kent, bevindt die drie in hem alleen.
Met reeden blaaſt de Faam tot in het oor der Mooren:
Deez' is niet voor zich zelf, maar voor het landt gebooren.

De wegh daar hy langs reedt, was met gewapende burgers geboordt; die Hem met het blixemen en donderen van hun buſſen, niet om te verſaagen, maar om vreugde te baaren, welkom heeten. voor de poort, daar Hy uit zijne karros, in zijn gebiedt tradt, wierdt Hy van de Heeren Burgermeeſters der Steeden Muide, Naarde en Weezop ontfangen; maar met zulk een geneegentheidt, die men beeter denken, dan beſchrijven kan. hier wierdt Hy van een Muider maagdenſchaar, die in het wit gekleedt, en met allerhande groen verſiert was, begroet; en, naa datze Hem de wijn, uit een kriſtallijne glas, toegedronken hadden, al zingende, door het gedrang, over de brug, naar het Raadthuis geleidt.

Op, Zuiderzee en Vechtgoddeſſen,
Men weent geen meer om 't ſchrander Hooft.
Verwerp uw pruik vol lykcijpreſſen.
De Droefheidt wordt door vreugdt verdooft.
De Blydtſchap lijdt geen rouwgewaade.
Op, rijgt uw traanen aan een ſnoer.

Geen koſtelyker halsſieraade,
Dan zulk een brak een paarlemoer.
't Is tijdt om u weer op te pronken.
De vreugde wordt door rouw gehoont.
Gy zyt te diep in ſmart gezonken.
De droefheidt heeft haar plicht getoont;
Want ons genaâken andre tyden:
Men zal den groote Bikkers Zoon
Op 't Muiderſlot tot Droſſaart wyden.
De blijdtſchap eiſt een blyde toon.

De Vecht was overal met ſchuiten, die tot zinken toe met menſchen gelaaden waaren, bedekt. de zolders, luifens, daaken en boomen kraakten en boogen van het grimmelende volk. men twijfelde of Muide in Amſterdam, dan of Amſterdam in Muide verandert was. elk geleide Hem met de ſtraalen der oogen, en daarze te kort waaren, wiſt 'er de Genegentheidt de harten aan te laſſen; op datze hem, tot binnen de wanten van het Raadthuis, zouden bereiken. de groote en kleene klokken luiden. de donderbuſſen braakten vuur en vlam uit meetaale kaaken. Het Slot, dat varder door de hoogdraavende Fenixveeder van den Ridder Hooft, dan door het opbouwen van Graaf Floris beroemt is, verlangde om den Heer Bikker te ontfangen.

Het grimmelt hier van volk op luiffens, daaken, boomen,
En ſchuiten, die de Vecht en Zuiderzee bekleên.
Een uitgelaate volk is quaalijk te betoomen.
Vier Steeden ziet men hier in eene Stadt by een.
De klank der klokken mengt zich met geluit van buſſen.
Het vuur van yver is niet dan door tijdt te bluſſen.

De tooneelen wierden door de Stadt getrokken. Ondertuſſchen waaren de Droſt en Burgermeeſters weeder aan de Vechtbrug gekoomen. hier tradt Hy op een ſteen, van oudtsher Wyſteen genoemt; dit is de plaats, daar de Zoonen van de Graaven

van

in Hollandt meenigmaal tot Droſten van Muide en Baljuwen in Gooilandt ingehuldigt zijn: Hy ſtak zijn rechte voet, naa zeekroudt voorrecht, in een yzere ring, die in de ſteen vaſt gemaakt was, hier ſtondt Hy in d'open lucht, onder een krans van nimmerdoorre kruiden, door een gevlochten; Zijn wapen hing in het midden van de blaaderen, die de Beleeftheidt in haar kracht; Edelmoedigheidt op haar troon, en de Staatkundigheidt op haar ſcherpſte naar het leven in een ſchepſel hadt willen afmaalen, konze hier in d'omtrek van den Heer Bikker beſpeuren. ik zal hier niet van andere deugden reppen, op dat de leſten d'eerſten niet verdooven. Naa 't voorleezen der voorwaarden, hechten zy zich aan de Steeden en dorpen, met een keeten, die niet yzer, noch ſtaal, maar van heilige en diere eeden aan elkanderen geſchaakelt was. van hier gingen d'Eedtverwanten weeder na het Raadthuis, en de tooneelwagens van daarze gekoomen waren.

Hier zweert de fiere Droſt het voorrecht van de Steeden,
Voor alles voor te ſtaan, zooz' haar 's landts hoogheidt gaf.
Geen ſtarker banden dan de keetenen van eeden.
Wie eeden zweert en breekt, vervalt in 's hemels ſtraf.
Hy zweert hem weeder trouw, met hoog en diere woorden.
Niet bindt 'er vaſter dan deur-een-gevlechte koorden.

De zon begon te daalen; de vreugdt te rijzen. De Stadt, die twee jaar in rou geweeſt hadt, zwom niet meer in traanen; maar in weelde. men wiſt niet, of de droefheidt, om het ſterven van den Heer Hooft, dan of de blijdtſchap, om d'inkomſt van den Heer Bikker, de grootſte was. De Poëeten, die hun ſcherpe pennen, door een rechtvaardigen yver, zoo lang in alſſem, gal, roet, en vergift gedoopt hebben, om aan d'Amſtel vaarzen te ſchrijven, datze aan de Teems ſchor in d'ooren klonken, zongen nu met ſchelle keelen, van het verkiezen, inhaalen en huldigen van den Heer Bikker, dat het door alle Steeden heen komt klinken. De Schouwburg, t'Amſterdam, doet haar

poort open, om Muide in haar kracht, op haar tooneel, aan al de werreldt te vertoonen. Met aangenaam woelen, openhartig ſchaateren, dartel handtgeklap en geſtaadigh roepen: lang leef den Heer Bikker, lang leef de Droſt, geraakte den dag ten avont, en ik, in mijn geboorteſtadt, t'Amſterdam.

Beſchrijving der Vertooningen op den Heer GEERAARDT BIKKER, Slotvooght en Droſt te Muide, &c. op d'Amſterdamſche Schouwburgh.

Eerſte Vertooning.

DEn Heer Droſt komt op Zijn ſtaatſywagen binnen Muide; Hy ſleept Geweldt, Bedrogh, Twiſt en Eigenbaat, aan keetens gekluiſtert, met zich voort. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt, Maatigheidt en Eendrachtigheidt gaan aan bey de zijden. de weegen daar Hy langs rijdt zijn met ſchutters bezet. Muide, Naarde en Weezop, drie Steeden, koomen hem eerbiedelijk begroeten; d'een is met de Vechtgodt en godinnen; d'ander met Pan en Diane; de derde met Bacchus en Ceres verzelt. De zeven Dorpen, die onder het Baljuwſchap ſtaan, koomen met haar wapens, gelijk de Steeden, om uit elkandere gekent te worden, en beſtrooien de ſtraaten met bloemen.

De Slotvoogt van de Vecht vertoont zich op zijn waagen;
Hy ſleept Geweldt, Bedrogh, en al wat onheil ſticht,
Gekeetent met zich voort, tot ſchrik der burgerplaagen.
De Dorpen ſtrooien groen. de Steeden, om haar plicht
Te quijten, poogen hem op 't heerlijkſt' in te haalen.
De Deugdt is met geen goudt, hoe waardig, te betaalen.

Tweede Vertooning.

DE Droſt ſtaat op de Wy-ſteen. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt, Maatigheidt en Eendrachtigheidt omheinen hem. Muide, Naarde en Weezop, elk met haar gooden, godinnen en Burgermeeſters beſtuwt, genaaken het outaar van de Trouw. de Dorpen ſtaan in 't verſchiet. Terwijl de Droſt de voorwaarden bezweert, ziet men drie gevleugelde kinderen booven de hoofden der Steeden zweeven, die hem te gemoet vliegen: d'een offert hem het zwaardt; d'ander de roede van 't Gerecht; het derde het kuſſen van de Graafelijkheidt. De zeven Nederlanden, de Vreede en Vryheidt, die aan de Vaader verplicht zijn, laaten haar op het huldigen van de Zoon vinden. Geweldt, Bedrogh, Twiſt en Eigenbaat neemen al ſidderende de vlucht. rondtom d'Eedtverwanten grimmelt het van menſchen.

De here Droſſaart ſtaat in 't midden van de Steeden.
Men zweert, in d'open lucht, op d'oever van de Vecht,
En bindt zich aan elkaâr met keetenen van eeden.
Men offert hem het Zwaart; de roede van 't Gerecht,
En 't Graaflijk kuſſen, om de vierſchaar op te ſpannen.
De Rechters zijn tot ſchrik van ſchelmen en tyrannen.

Derde Vertooning.

DE Droſt, die van Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt, Maatigheidt en Eendrachtigheidt verzelt is, wordt van Muide, Naarde en Weezop naar 't Slot geleidt. Apollo, Pallas, Merkuur en de negen Muzen, die hier haar Parnas en Helikon hebben, begroetten hem met maatgezangen. De watergoden en godinnen koomen uit haar zandige killen en puimſteene kolken, vol vreugden, opborlen. Pan hippelt met de Satyrs langs d'oever van de Vechtſtroom. Bacchus laat zich, al zwelgende, op zijn wijnvat van Menaden voorttrekken. Ceres ſtaat in 't midden; maar in zulk

zulk een geſtalte als op de bruiloft van Thetis. Diana ſchijnt vol weelde. de Dorpen juichen.

Het Weeſperkarſpel juigt; het Gooy is uitgelaaten,
En Muide gaat ter feeſt; het ſchrander Helikon,
De landt- en watergoôn, met hun kriſtalle vaaten,
Zijn vol van waare weeld; nu Bikker, ja die Zon
Die dit geweſt beſtraalt, naa 't hooge Slot komt rijden;
Of is 't Auguſtus? neen: hy brengt Auguſtus tijden.

BESCHRYVING
DER
VERTOONINGEN

Die,

door laſt der Wel-Eed. Eed. Heeren

BURGERMEESTEREN,

op de Vreede tuſſchen Engelandt

en Neederlandt,

in 't jaar 1654, t'Amſterdam op de Markt

vertoont zijn.

VAARZEN

voor 't middelſte

SCHOUTOONEEL.

NU zwijgt de krijgstrompet van Brit en Batavier.
De vredepalm verwint de bloedige laurier.
Noch waakt de dappre Leeuw tot heil der vrye baaren.
Wie iet door 't zwaart verkrijgt, moet zulks door 't zwaart bewaare

De Wel-Ed. Ed. Grootachtbare Heeren,

MYN HEEREN

D^r. FRANS BANNING KÓK,

Ridder der ordre van S. Michiel,

Heer van Purmerlandt, Ilpendam, &c.

KORNELIS BIKKER,

Heer van Swieten, &c.

JOAN HUIDEKOOPER,

Ridder, Heer van Maarſeveen, &c.

D. NIKOLAAS TULP;

Regeerende

BURGERMEESTEREN

der Stadt

AMSTERDAM.

BEroemde Hoofden van de Hooftmarkt aller ſteede'!
Ik zal niet zeggen dat gy Katoos in de vreede,
Noch Cezars in de krigh van Neederlandt verſtrekt:
De Faam, door zulk een klank, aan d'Amſtel opgewekt,

Verbreit, waar datze vliegt, uw lof in alle taalen.
De Wijsheidt laat zich van geen enkel landt bepaalen.
Zoo wort de kerker der vergetelheidt verplet,
En d'opgeſlooten Deught voor elk ten toon gezet.
De Deught ontworſtelt hier 't geweldt der woeſte tyen.
Vergun dat ik voor u mijn ſtomme ſchilderyen
Doe ſpreeken door mijn pen, de mondt van 't groot penſeel.
Op Vaaders van het Y, de Markt is mijn panneel:
Ontſlaa u voor een poos van uw' bekommeringen.
De vlooten zullen nu elkaâr niet meer beſpringen.
De Tweedraght, die het Landt leſt dreighd', is nu verby.
De Straf, die godlijk is, verdelgt de muitery,
Tot ſchrik der ſchelmen en meineedig' onderzaaten.
Zoo wordt het Recht behoedt tot heil der zeven Staaten.
Vernuft en Dapperheidt zijn ſtarker dan Gewelt.
De ruſt, de kracht van 't Landt, is door u raadt herſtelt.
Laat uw gedachten dan op mijn Parnaſſus ſtijgen.
Toen Roome, root van moort, de dolle burgerkrijgen
Ten ende hadt gebroght, ontfing 't haar Vorſt Auguſt,
Die 't vuur van Staatkrakeel in bloedt en traanen bluſt',
In 't midden van haar Burg, en toonden hem zijn daaden.
Men wil het oor en oogh, bywyl, door kunſt verzaaden.
De zorgen voor 't Gemeen verpooſtmen door 't tooneel.
Hier doet zich d'afgrondt op, om uit haar gloênde keel
Een ſpook te braaken, dat de harten zal verdeelen.
De hel is bronaâr van vervloekte landtkrakeelen.
Nu gaat de vloot in zee. Neptunus zwemt in bloedt,
En dobbert in de doôn. de Rijkdom, d'Overvloedt,
En Neering zyn aan 't vliên. nu ziet men 't Landt verſtarken,
Door 't goddelijk verbont van 't fiere Denemarken:
Die Leeuw, met meer dan twee maal zeven harten, hecht
Zich aan die Leeuw, die, door zyn zeven pylen, 't Recht
Van Neederlandt beſchermt. nu ſneuvelen de Grooten:
Die moordtſchuldt wort betaalt met woênde donderklooten,

En blixemſtraalen van 't wraakgierige meetaal.
De woekerende Wraak ontziet noch vuur, noch ſtaal.
Het langſte leeven is voor 't vaderlandt te ſterven.
Gy zult de Vreede, die de Steeden ziet bederven,
Haar troon zien openen, tot heil van Teems en Y.
Nu ziet men 't vrye Landt. Al wat myn ſchildery
In zich verburgen heeft, zal u de dichtkunſt mellen.
O Vaaders, die de zeen door wijsheidt hulpt herſtellen!
Beſpiegel ons Parnas: haar Hooftpoëeten zyn
Om, wie op 't Kuſſen met drie kruiſen hun fenyn
Uitſpuwen, door gedicht, voor 't hollen te betoomen.
De Dichters veeders doen de laſtermonden ſchroomen.
Zoo laat men 't quaat uit vrees daár welraân wordt veracht.
Een ſcherper geeſelroê dan een getergde ſchacht.

Uwer Wel-Ed. Ed. Groot-achtbaarheeden

onderdaanighſte en verplichtſte
dienaar

JAN VOS.

D'Eerſte vertooning

IS in de hel. Pluto, Kooning van d'afgrondt, zit in een yzere troon; Radamant, Eakus en Minos, helſche Rechters, bekleeden bey zyn zyden: Alekto, Megera en Tiſifone, drie raazeryen ſtaan met fakkels achter de zeetel. de Tweedraght ſtapt, al brullende, voor uit. de Staatzucht geeft het Oorlogh, haar bloetdorſtige Dochter, een ſlagzwaart: Geweldt, Moordt, Wraak en Doodt gespen haar een harnas aan. Gierigheidt, Eigenbaat, Roovery, Dronkenſchap, Meineedigheidt, Bedrogh, Onkuisheidt, Bloedtſchandt, Schrik en Vrees, haar lyftrouwanten, volgen deze werreldtplaag. Charon, veerman van de hel, maakt zyn boot gereet, op hoop van bebloede zielen te laaden. In 't verſchiet ziet men Siſifus de ſteen draagen, Ixion het rat drayen, Prometheus van de Gier pikken, en de Danaïden water in 't bodemlooze vat gieten.

Hier ziet men 't helſche ryk met haar vervloekte ſchaaren.
De Vorſt van d'afgront ſtuurt zyn gruwelen naar d'aardt.
De Tweedraght ſtapt voor uit, om watertwiſt te baaren.
De Staatzucht geeft den Kryg 't bloetdorſtig oorloogszwaart.
Al wat de hemel haat volgt haar met ſnelle ſchreeden.
De Hel is moeder van vervloekt' afgrijslijkheeden.

In de tweede vertooning

VErſchijnt het Oorlogh met haar leegerbenden. de Staatzucht ſtaat aan haar rechte zy. Gierigheidt, Eigenbaat, Roovery, Moordt en Doodt volgen. Eerbaarheidt, Onnoozelheidt, Gerechtigheidt en Trouw worden door Onkuisheidt, Bedrogh, Meineedigheidt en Geweldt verjaagt. zy geeft Schrik, Vrees, Tweedraght en Wraak laſt om haar zaadt in Neederlandt te zaajen: maar deeze Plaagen worden hier van Onverſaagtheidt, Moedigheit, Eendracht en Vryheidt verwacht. Aan d'andere zyde neemen Blaak, Asku, Monk, Dean en Pen affcheit van

de

de zeeraaden; de minder waterhoofden en hopluiden wapenen zich. men preſt het volk, uit kracht van een oude wet, die tot laſt der gemeente is, en ſleept het gekluiſtert naar de ſcheepen: de vrouwen, kinderen, moeders en zuſters volgen hen al weenende.

Brittanje wapent zich om Neêrlandt te beſpringen.
Het bloedig' Oorlogh, het wetteloos' Geweldt,
En d'onverzaadbre Roof, die hier door 't aardtryk dringen,
Verjaagen 's Hemels rey. men preſt de mans op 't veldt,
En ſleept hen voort naa 't ſtrandt: de vrouwen ſtorten traanen.
Het Oorlog heeft geen oor' voor klaagend' onderdaanen.

In de derde Vertooning

ZIet men Neering, Rykdom en Overvloedt quijnen. Neederlandt voeght zich met de zeven vrye Landen, daar zy al haar krachten van ontfangen moet, by Juno, Bacchus, Merkurius, Ceres en Pan, die by Mars en Pallas om hulp aanhouden. d'Eendraght komt met Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt en Kracht by de Steeden, om de ruſtelooze Tweedraght, terwyl zy beezigh is om haar tegen elkander aan te hitſen, voor eeuwigh uit te bannen.

De milde Neering ſchijnt, door waterroof, te ſterve'.
Het Staatſche Neederlandt, vrou Juno en Merkuur
Verſchynen hier om hulp. De dappere Minerve
En Mars omhelzen haar. De Tweedraght, die haar vuur
Begon te ſtooken, wykt d'onkundig' onderzaaten.
De ſtark' Eendraghtigheidt is zuil van alle Staaten.

De vierde Vertooning

IS het verbondt tuſſchen Deenemarken en de Staaten. de Koning die zyn Raaden, en Neederlandt dat de Staaten by zich heeft, zijn geharnaſt, en ſtaan voor een brandend outer; terwyl zy elkander den eedt van getrouwigheidt doen, worden zy van de

Trouw

Trouw omhelſt : d'Eendracht geeft hen de zeegen. hy heeft Mars, de Belt, d'Elf, de Wezer, de Boſch- en Klipgooden aan zijn rechte handt : zy de zeeven Neederlanden, de Vryheidt, Pallas, de Ryn, de Maas, de Scheldt en 't Y. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt en Kracht, voegen zich by het goddelyk verbondt.

Hier ziet men 't zuiver vuur der heilig' Eendracht branden.
De Koning van de Belt, beroemt door raadt en moedt,
Verbint zich voor 't outaar met onze Neederlanden :
Men zweerdt elkander hulp in weeld' en teegenſpoet.
Zoo kan men 't woeſt geweldt der vyanden verduuren.
Geen ſtarker wapenen dan trouwe bontgebuuren.

In de vyfde vertooning

GAan de bootsgezellen en ſoldaten ſcheep. Tromp heeft de Zeeraden by zich. Jupiter geeft hem den ſtok van gezagh over 't Scheepsheir; Mars zijn deegen, en Pallas haar ſchildt. Juno, Merkurius, Bacchus, Ceres, Pan, en de Zeevenlanden, van Eendracht en Vryheidt verzelt, geleiden het hooft der baaren naa de ſtrant, daar hem Neptunus zyn gaffel reikt. De Tritons blazen op hun hoorens. De Rhyn, Maas, Scheldt en 't Y, wenſchen den Zeeheldt d'oorlogszeege.

De vlooten gaan in zee op hoop van 's Hemels zeegen.
De ſtrijtbre Tromp vertrekt, daar Neêrlant heil van wacht.
Jupijn geeft hem 't gezagh, de krijgsgodt Mars zyn deegen,
En Pallas wijs beleidt: hy wort van al 't geſlacht
Der hemelliên omheint geleit van alle ſteeden.
't Rechtvaardigh oorlogh is zoo heiligh als de vreede.

In de zeſte Vertooning

VErſchijnt de Faam en blaaſt de Staatſche waterzeege. aan d'andere zyde ziet men de roubedden van Tromp en Gaalen, daar

daar hun waapens aan hangen. De Hopluiden van de zee, die hier by ſtaan, zweeren op de punten van hun geweer, dat zy't ſneuvelen van hun opperhoofden zullen wreeken. De Zeeraden ſtaan verſaagt. De vrye Landen zyn in 't zwart gekleedt: maar Mars en Pallas geeven haar weeder moedt. Apollo en de neege Muzen deurmengen de Zeegezangen van deeze twee Zeehelden met zuchten, weenen en droevige klachten.

De Staatſche Zeege klinkt in allerleie taalen:
Maar, och! de lauw'ren zyn beſpat van heldenbloedt.
Hier leit de dappre Tromp, en daar de ſtrydbre Gaalen.
De Landen ſtaan verſaagt: maar Pallas geeft haar moedt:
Apoll de Dichtgodt, mengt zyn zeegezang met ſchreien.
De lauwren zietmen meeſt met lykcipres doorbreien.

In de zevende Vertooning

Ziet men den Heer van Opdam; hy heeft Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt en Kracht aan zyn zy. de Neederlanden neemen hem den eedt af van getrouwigheidt. terwyl hy zijn rechtehandt om hoog ſteekt om te zweeren, heeft hy in de ſlinke een ſpeer met een hoedt, die hem de Vryheidt ſtreng belaſt te bewaaren. De Tydt verandert de rouwvlaggen van Tromp en Gaalen weeder in roode. de Steeden wenſchen het Zeehooft geluk.

Noch ſtaat de Staatſche Staat, naa 't vallen van twee helden.
Men draagt Opdam 't gezag van 't waterleger op.
Hy zweert, vol moets, te gaan in Thetis blaauwe velden.
De Tijdt verjaagt de rouw, en haalt de vlag in top.
De Steeden wenſchen heil aan d'eer der Waſſenaaren.
Men wacht de ſcheepskroon op zyn hooft vol lauwerblaâren.

In de achtſte Vertooning

Ziet men Neptunus en Thetis door de baaren bruizen, die door de zeekrijgh met bloedt doormengelt zijn: de wagen is van zeegooden en godinnen omringt; en wordt gevolgt van de Taag, de Loir, de Sein, de Scheldt, de Rijn, de Maas, het Y, de Teems, d'Eems, de Elf, de Belt en Wezer: zy ſchreeuwen al t'zamen om vreede. De gezanten van bey de Landen ziet men, met olyfkranſſen gehult, elkander op de ſtrant omhelzen.

Neptunus ſteekt het hooft uit zijn bebloede baaren,
En ſchreeuwt, gelyk al d'aardt, om voortgang van de vree.
De Scheepskrijg is tot ſchrik van landt- en waterſchaaren.
De hofgezanten gaan, op d'oever van de zee,
Elkander te gemoet, tot heil der Vryigheeden.
De ſchaduw wijkt de zon, zoo doet de Krijg de Vreede.

In de negende Vertooning

Daalt de Vreede uit de Hemel; zy heeft Neering, Rykdom en Overvloedt aan haar rechte zy, de zielen van Tromp en van Galen aan de ſlinke: deeze Helden worden van Mars en Pallas met ſcheepskroonen, die van ſtarren blinken, gekroont. Apollo en de negen Muzen zingen en ſpeelen haar oorlogsdaaden. de Vryheeden, elk van zijn Landtſchappen omheint, bezweeren het vreedeverbont. Juno klimt op haar waagen; Bacchus op zyn wynvat; Merkurius verwiſſelt zyn ſtaf voor een ſcheepsroer; Ceres verſiert haar pruik met koorenaären; en Pan met gras.

De zeekryg wordt in zee gedompelt door de Vreede;
Zy daaldt uit 's hemels troon met haar gevluchte rey.
De Vryheên komen hier elkander tegen treeden.
't Is veiligh op de vloet. Men wraakt het moordtgeſchrey.
Wie beurz' en havens heeft laat zich van vreughde hooren.
Waar dat de Vreê verſchijnt wordt d'Overvloedt herbooren.

In de tiende Vertooning

ZIt Neederlandt op een troon, die van ankers, kabels, zeilen, vlaggen en ſcheepswapens door elkander gevlochten is; Mars zet haar een helm op 't hooft daar een ſchip op ſtaat: Pallas geeft haar een ſpeer, daar de Vreede, door hulp van d'Overvloedt, twee vrucht hoorens aanſtrikt: Merkurius, die de Neering by zich heeft, reikt haar zijn ſcheepsroer: de zeven Neederlanden, die om haar zeetel ſtaan, worden van d'Eendracht met een rooden ſluier aan elkander gehecht: de Vryheidt ſtaat in 't midden. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt en Kracht, worden van het Zevental omhelſt. Juno, die de Rijkdom op haar waagen heeft; en Bacchus die van Satyrs voortgetrokken wordt; koomen met Ceres en Pan den troon naaderen. Apollo en de Muzen zijn beezigh om hun verwoeſte Parnas te herſtellen. Neptunus, en al de Zee- en Stroomgoden en godinnen betoonen zich vol vreughde. De Landtſchappen, die in het Zuiden, Noorden, Ooſten en Weſten door de Staatſche wapens verwonnen zijn, koomen hier wetten ontfangen.

Hier ziet men 't Vrye landt: haar Zeven oorlogsleeden
  Verſchijnen, yder met haar deugden, voor haar troon.
De groote Zuid' en Noord' en Ooſt' en Weſterſteeden,
  Die zy door wapens dwong, ontfangen hier geboôn.
De ſpeer bewijſt dat zy in Vreê noch op wil paſſen.
De Wakkerheidt behoedt de landen voor verraſſen.

Beſchryving van de Vertooning op de Waterzeege in de Zondt, door den Baron van Waſſenaar, L. Amiraal, &c. bevochten.

D' AMiraal Waſſenaar vertoont zich op een Zeegewagen : hy heeft Herkules aan zyn ſlinke, en Pallas aan zyn rechtehandt. De Laſter en Nijdt, die, eer hy met de vloot in zee ging, niet dan vuur en vlam en gal op hem braakten, moeten hem nu tegens haar wil, in plaats van paarden, deur 't gedrang der menſchen voorttrekken. Hy wordt van gevangen bootsluiden en ſoldaten gevolgt. Koning Frederik, die Gerechtigheidt en Voorzichtigheidt by zich heeft, komt hem met het gantſche hof verwelkoomen. De Faam vliegt vooruit, en doet de zeegooden en godinnen, zelf de veldt- en boſch- en berggooden, door haar trompet, vol vreugdt verſchynen. Apollo vertoont zich by de lijken van de Wit en Floriszoon in de rouw, om hunne heldendaden door lykzangen uit te breien. Europe komt, met Overvloedt, Rykdom en Nering verzeldt, in de ſmitswinkel van Vulkanus, daar zy, terwyl hy met zyn naakte reuzen aan het ſmeeden is, om wapens komt ſmeeken, die zy tot heil van alle Ryken en landen, die de Vreede beminnen, belooft te gebruiken. Zweeden, Vrankryk en Engelandt vertoonen zich in 't verſchiet.

Hier wordt van Waſſenaar van Freedrix hof ontfangen.
Alcides heeft zyn ſlink', Minerf zyn rechte zy.
Op zulke zuilen ſtaat de Staatſche heerſchappy.
Apollo eert de doôn met bloênde lykgezangen.
Zoo houdt de heldendeugdt, als 't lichaam valt, noch ſtandt.
Vulkanus ſmeedt geweer, om Zweeden, dat te landt
En water rooft, tot heil der menſchen te beſpringen.
De Staatzucht is niet dan door 't wettig' zwaardt te dwingen.

Beſchrijving der Vertooningen

op de Staacywagens,

die voor Hare Doorluchtigheden Mevrouw de

KEVR-VORSTIN VAN BRANDENBURG,

En Mevrouw haar Moeder de

PRINCES DOUARIERE VAN ORANJE,

met de voortreflijkſte Perſonaadjen der Vorſtelijke Huizen van

Oranje, Anhalt en Naſſou, &c.

op de Markt vertoont zijn, en door de Stadt reeden, toen

Hare Vorſtelijke Doorluchtigheden

het Raadthuis met haare tegenwoordigheidt vereerden.

Aan de Wel-Eed. Eed. Groot-achtbare Heeren

KORNELIS DE GRAAF

Vryheer van Zuid-Polsbroek,

JOAN HVIDEKOOPER

Ridder, Heer van Maarſeveen, &c.

HENRIK SPIEGEL,

Mr. SYMON VAN HOORN

Regeerende Burgermeeſteren der Stadt Amſterdam.

En d'Ed. Heeren

Dr. KORNELIS WITSEN,

Dr. NIKOLAAS TULP,

Oudt-Burgermeeſteren en Threſaurieren der zelve Stadt;

Worden de Beſchrijvingen der Vertooningen op de Staatcywagen en Schouwburg toegeëigent door

Harer Wel-Eed. Eed. Gr. Achtb.

allerverplichtſte dienaar

JAN VO

Ver

Vertooningen op de Staatcywagens.

D'eerſte waagen

IS van vrucht hoorens, daar twee leeuwen op ſtaan, door elkander gevlochten. Achter ziet men een ſpeer daar een hoedt op hangt; in 't midden twee vereende handen, die een bondel pijlen vatten, daar twee ſlangen om krullen: voor een ſchildt, daar een zwaardt op ſtukken geſtooten is. Op deeze Waagen vertoont zich Eendracht, die Tweedracht en Bedrog met een keeten aan elkander geſlooten houdt: zy heeft Kracht en Zeege, haar Dochters, voor haar zitten.

Naſſouwen komt het Y verlichten door haar ſtraalen.
De deugdt der helden is veel ſtarker dan de Nijdt.
Geen grooter roem dan na zijn doodt te zeegepraalen.
De laſter kan men beſt verwinnen door de tijdt.
Door Eendracht heeft Naſſouw haar oorlogsroem verkreege'.
Waar d'Eendracht zich vertoont verkrijgt men Kracht en Zeege.

De tweede waagen

IS achter met Stroomgooden verſiert, die op hun potten, daar het water uit komt bruizen, met huñ armen ruſten, en rondtom van lis en ruiggewaſch bewoſſen. Gelderlandt laat zich op deeze voort rijden: zy heeft Nimmegen, Arnhem, Zutphen, Diane en twee Jaghtnimfen by zich.

Hier toont zich Gelderlandt in 't midden van haar Steede'.
Haar krijgsroem is niet min dan Adeldoom vermaart.
Zy zwaaiden 't lemmer om d'olyſtak van de vreede.
Wie om de vreede vecht betoont zich braaf van aart.
Zy keerden 's vyandts heir en deedt ook oorlogstochten.
De zeege wordt niet dan door dapperheidt bevochten.

De derde

IS een Hollandtſche Tuin, daar een Leeuw in ſtaat. Achter zietmen de vier Winden daar de Werreldtkloot op ruſt, die met de hoedt van Merkurius bedekt is. De zijden zijn met ſcheepsgereetſchap en koopmanſchap verſiert. Dit is de waagen daar Hollandt op rijdt, verzelt van Dordrecht, Alkmaar, Hoorn, Juno en Merkuur.

't Gezeegent Hollandt hoeft geen landt in roem te wijken.
Haar zeevloot wordt gezien daar 't zonlicht rijſt en daalt.
Zoo maaktz' haar ſchatkiſt rijk door d'oeſt van andre Rijken.
De zeegen wordt door zorg en wakkerheidt gehaalt.
Zy deelt haar ſchatten meê, tot ſteun der vrye Steeden.
De Nijdigheidt is beſt door weldoen te vertreeden.

De vierde

IS een Zeeſchelp, die achter van vier Dolfijnen, die de ſtaarten om elkander krullen, gevat is. Op deeze verſchijnt Zeelandt; zy is van Middelburg, Zierikzee, Vliſſingen, Neptunus en twee Zeenimfen omheint.

Het ſtrijdtbre Zeelandt bruiſt gewapent deur de vloeden.
Het brandt in 't koude nat naar 't opdoen van een vloot.
Wie dat zyn vyandt zoekt ontziet geen teegenſpoeden.
Niet heerelijker dan een loffelijke doodt.
Zoo maakt het zich gevreeſt op vreeſelijke baaren.
Wie op een ſcheepskroon hoopt zal geen gevaar ontvaaren.

De vyfde

IS voor van allerleye vruchten. Het achterendt vertoont den Dom, daar een Biſſchopsmijter en ſtaf by leit. Het Stricht, dat Uitrecht en Amersfoort by zich heeft, wordt, op deeze Staatcy-waagen, van Pomone en de Vecht omhelſt.

Het

Het overoude Sticht, verſiert met heerlijkheeden,
Verwerpt de myter en Biſſchoppelijke ſtaf.
Het laat zich door geen voet van geeſtlijkheidt vertreeden.
Elk ſteunt hier op het recht dat hem de vryheidt gaf.
Zoo wijken d'oude, voor de kracht der nieuwe, wetten.
Wie op zijn voorrecht ſteunt laat zich niet licht verzetten.

De zeſte

IS van verſcheide gewaſſen, koppen van paarden, oſſen, koeyen, ſchaapen, bokken, kaazen en bootervaaten deureengemengt. Op deeze ziet men Vrieslandt, Leeuwaarden, Franiker, Harlingen, Pan en twee Satyrs.

Het vette Vrieslandt mach vry brallen met haar vruchten:
Dit enkel Landtſchap ſchaft veel vreemde Landen ſpijs.
Wie voor een ander zorgt hoeft voor geen roem te duchten.
Heel Vrieslandt is vol vuur, op hoop van d'oude wijs
Der vryheidt, door het zwaardt, manhaftigh te behouwen.
De vryheidt is de grondt om Staaten op te bouwen.

De zevende

IS van koorenſchooven en eiketelgen door elkander geſlingert. Hier op vertoont zich Over-Yſel, Deventer, Kampen, Zwol, Bacchus en twee Boſchgooden.

Oudt Overyſſel pronkt met eik en koorenäaren.
Wie zulk een vrucht voortbrengt bezorgt de diſch en haart.
Door wakkerheidt en zweet verkrijgt men graan en blaaren.
Zy ſtrekte Neederlandt, gewapent met het zwaardt,
Een trouwe ſchildtwacht, om voor onraadt op te paſſen.
Een wakker ſchildtwacht hoedt veel ſteeden voor verraſſen.

De achtſte

IS voor een paardt, en 't achterendt een gevleugelde vrouw. Groeningen en Omlanden, heeft Groeningen, Dam, Ceres en Vruchtbaarheidt by zich.

Het grasrijk Groeningen beſtelt het krijgsvolk paarden
En zuivel, als het heir vol moedts te veldt zal gaan.
Het voetſel dient de krijgh niet min dan bus en zwaarden.
Een heir dat toevoer derft zal door zich zelf vergaan.
Dit Landtſchap zorgt en ſlaaft, op hoop van vruchtbaarheeden.
Wie voor zich zelver oeſt, dit oeſt voor andre ſteeden.

De negende

IS van vier goude arenden, die werreldtkloot, ſcepter en zwaardt by zich hebben, aan een gehecht. Hier ziet men Kaizer Adolf van Naſſouw in 't harnas, en behangen met een goude ſtaatcymantel: hy heeft een zwaardt in zijn rechtehandt, in de ſlinke een olijftak. Jupiter vertoont zich achter. Donau en Rijn, twee ſtroomgooden, zitten voor op, en houden een pilaar daar een goude dubblen arent op ſtaat. De Heeraut, die zich by de Kaizer laat zien, is met een wapenrok, daar twee dubble arenden op geborduurt zijn, gekleedt, en heeft een goude ſtaf in zijn handt. De waagen wordt van Ments, Keulen, Trier, Palts, Brandenburg en Saxen, geeſtelijke en werreldtlijke Keurvorſten, die te paardt rijden, omringt; deeze zijn door rijxſtaf, kroon, ſcepter, werreldtkloodt, ſleutel, en zwaardt, hun eerteekens, uit elkander te kennen.

Hier ziet men Adolf, d'eer van 't overoudt Naſſouwe:
Een Stamhuis daar de Faam zoo loffelijk van waagt.
Hy zocht de vreedetroon door oorlog op te bouwe'.
Men krijgt geen ruſt voor dat men d'yzre ruſting draagt.
Hy is door dapperheidt op d'Adelaar geſteegen.
De krijgsroem is niet dan met ſcheters op te weegen.

De

De tiende

VErtoont een leeuw, die half onder een ſchildt leit, daar een vos op zit. Achter, in ſchaaduw van een Oranjeboom, ſtaat een Vrouw, die een momaangezicht voor heeft, en de vinger op haar mondt leit. Op deeze ſtaat Prins Willem d'Eerſte; hy is onder zijn tabbert geharnaſt. Dwingelandy en Moordt worden door de Prins, die Pallas en Vryheidt by zich heeft, gebonden.

Hier ziet men Willem, vol van Staat- en oorlogsſtreeken.
Zijn hart verbergt een Leeuw, en 't hooft een ſchrandre Vos.
Hy heeft de keeten van 't Geweldt, door liſt, doen breeken.
Zoo raakt de Vryheidt, die gekluiſtert was, weêr los.
De weêrwraak van Filips deedt hem door 't moordtſchut ſneeven.
Wie voor de Vryheidt ſterft zal door zijn doodt herleeven.

De elfde

IS in 't midden een ſtarke veſting; achter een gevleugeldt boovenlijf; voor een Faam, daar een haan by ſtaat; in 't midden komt een yzere arm, die een zwaardt in de vuiſt heeft, uit een wolk, om de verwerde knoop, die hier op een outaar leit, te doorklooven. Dit is de waagen daar Prins Maurits op zit; hy heeft Wijsheidt, Voorzichtigheidt, Mars en Krijgs-bouwkunſt tot Raadtsheeren.

Hier komt Prins Maurits, die Leyceſters booze daaden
Zoo loflijk heeft verdelgt, door hulp van Barneveldt.
Wie Kracht en Liſt verwint paſt dubble lauwerblaaden.
Hy deedt met kleene macht een overgroot geweldt.
Zijn krijgstoem was tot heil van 't Landt en d'onderzaaten.
Een moedigh krijgsheldt vecht niet min dan zijn ſoldaaten.

De twaalfde

IS het onderſte deel van allerleie wapentuig; achter vertoont zich Herkules knots, daar een hoedt op hangt; voor een fenix, die op zijn neſt verbrandt: in 't midden ziet men de werreldtkloot, daar een oranjetelg om heen geſlingert is. Op deeze verſchijnt Prins Freederik; hy heeft Rijkdom aan zijn rechte, en Herkules aan zijn ſlinke zy. Maatigheidt ſtaat voor. De Faam blaaſt op haar trompet, daar de wapens van de verwonnen ſteeden en ſchanſen aanhangen, om Freederix krijgsbedrijven te verbreien.

De groote Freedrik wijkt geen Mars in oorlogsdaaden.
De Faam verbreit zijn lof van hier aan d'Ooſterſtrandt.
Hy durfd', op hoop van roem, door 's vyandts ſtroomen waaden.
Waar 't Krijgshooft voor durft gaan behoudt het krijgsvolk ſtandt
Zoo wierdt de rijke vreê door Freederik bevochten.
De lauwren paſſen beſt met vett' olijf deurvlochten.

De dertiende

IS het achter-endt een vliegendt paardt; in 't midden ziet men boeken, werreldtkloot en zwaardt, dat met een olijftak verſiert is. Op 't voorſte deel ſtaat een burg, daar vreedepalmen uit ſpruiten; die van twee armen omhelſt wordt. Op deeze verſchijnt Prins Willem de Tweede: hy heeft de Krijg onder zijn voet. Vreede zit achter, Neering, Rijkdom en Diana zietmen op de voorſte bank verſchijnen.

In Willems oogen ziet men 't vuur van Freedrik blaaken.
Zijn dapperheidt wierdt van geen enkle borſt omvat.
Een leeuw brengt leeuwen voort, om zich beroemt te maaken.
Hy heeft de dolle Krijg, van menſchenbloedt beſpat,
In Neederlandt gebocit, tot heil van Landt en ſteede'.
De Landen bloeien beſt in ſchaaduw van de vreede.

De viertiende

IS de boodem van kunſtgereedtſchappen en boeken deur een gevlecht; voor ſtaat de Hoop; het achterſte deel is een ſpringendt hart, dat van een hondt vervolgt en van jaagtuig omheint is. Dit is de waagen daar Prins Willem de Derde op verſchijnt. Hy zit op de ſchoot van de Godtsdienſt, die in 't wit gekleedt is; hy heeft twee vleugels aan haar rug, en een zon op haar voorhooft. De zeeven vrye kunſten, die hier door gevleugelde kinderen uitgebeeldt zijn, poogen de Prins haar Staatnutte leſſen in te ſcherpen. Voor op de waagen ſtaat een brandendt outaar, dat met lauwerieren, oranje-appelen, en 't anker van de Hoop verciert is; uit d'aſch, die op 't outaar leit, verrijſt, in ſchaaduw van een boom, daar een enkle oranje-appel aan hangt, een jonge Fenix.

D'Oranje hofzon rijſt, om Neêrlandt te beſtraalen:
Hy wordt deurzult in 't merg van kunſt en dapperheên.
Waar wijze Vorſten zijn verbreit de Staat haar paalen.
Zoo kanmen 't groot geweldt der vyanden vertreên.
De Godsdienſt ſtort zijn hart, deur 't oor, vol heilzaamheeden.
Door Godtsdienſt, Kunſt en Kracht, bekoort men Landt en ſteeden.

De vyftiende

IS het voorſte deel een Faam; het achter-endt een Vrouw die een ſtar op haar hooft heeft; zy ſtort uit een vat, dat zy onder haar arm heeft, allerleie rijkdommen; in 't midden ziet men niet dan wapens. Op deeze zit de Dankbaarheidt, en voert het wapen van d'Algemeene Staaten: Mildtheidt en Stilzwijgentheidt bekleeden bey haar zijden: de twee gevleugelde kinderen, die voor haar ſtaan, ontvouwen een Oranjeſluier, daar de Mildtheidt, de hooren van overvloedt, die vol ſchatten gepropt is, door order van Dankbaarheidt, in leedigh ſtort, om de Prinſelijke dienſten,

gelijk zy van oudts her gedaan heeft, met koninglijke giften te beſchenken.

De Krijgsdeugdt hoort haar lof van braave dichters zingen :
Maar 't is te kleen een loon voor een Naſſouwſche moedt.
Wie groote luiſter heeft vereiſt de grootſte dingen.
De Dankbaarheidt, het grootſt', verſchijnt hier met haar ſtoet,
En naadert met haar ſchat d'Oranje wapendaaden.
De Krijgsdeugdt paſt een krans van goude lauwerblaaden.

De zeſtiende Staatcywagen

IS de Koch, het welk een ſchip zonder roer is, daar 't oude wapen van Amſterdam door uitgebeeldt wordt. Amſterdam vertoont zich by de maſt; haar hooft is met een ſcheepskroon verſiert: zy heeft de ſtroomgooden van d'Amſtel en 't Y, die 't nieuwe wapen vaſt houden, voor haar zitten. Het achterſte deel wordt door Apollo en Merkuur bewaart. Azia, Euroope, Afrika en Amerika, elk met haar vruchten gelaaden, rijden op paarden om de Koch.

't Benijde Amſterdam kan weeder aaſſem haalen,
Nu dat d'Oranje telg haar door zijn komſt vereert.
Zoo kan men 't woeſte graauw in 't laſteren bepaalen.
Wie Nijdt door Deugdt verwint is loflijk uitgeleert.
Het Raadthuis beurt haar kruin op d'aankomſt van Naſſouwe.
Wie dappre helden eert kan Staat en Steeden bouwe'.

Beſchrijving der Vertooningen, die in de Schouwburg voor de gemelde Doorluchtighſte Hoogheeden vertoont zijn.

In d'eerſte Vertooning

VErſchijnt Graaf Adolf van Naſſouw op een verheeven Troon, daar twee gevleugelde kinderen voor ſtaan, om zijn wapen te houden. Hy is, tot teeken van zijn heldendaaden, geharrenaſt, en met een goude ſtaatcymantel verſiert. Gerechtigheidt, Voorzichtigheidt, Maatigheidt en Starkheidt, bekleeden zijn recht- en ſlinke-zijde: de Biſſchoppen van Ments, Keulen en Trier, geeſtelijke Keurvorſten, verſchijnen hier met hun Keurbrieven. de Paltsgraaf, Brandenburg en Saxen, werreldtlijke Keurvorſten, brengen hem Rijxappel, Zwaardt, Scepter en Kroon. Duitslandt, dat de Vreede en Vryheidt by zich heeft, komt hem met de Henzeſteeden geluk wenſchen. Boven zijn hooft komt een Arent uit de wolken vliegen, om de Kaizer de Kroon, die hy in zijn bek heeft, op het hooft te zetten. Bacchus, Ceres en Pan, vertoonen zich aan de rechte zy, verzelt van Boſch- Bergh- en Veldt-gooden en Godinnen. Aan de ſlinkehant ziet men Donau, Rijn, Wezer, Elb, Nekker, Oder en d'andere Watergooden. Als 't kroonen ontſluit zich de hemel: Jupiter, omheint van alle Gooden en Godinnen, doet Pallas, Merkuur en Herkules, in een wolk op d'aarde daalen, om de Kaizer, door wijsheidt, wakkerheidt en ſtarkheidt, voor allerley gevaar, te behoeden. De Faam maakt de krooning aan de werreldt bekent. het volk juicht.

Hier wordt Naſſouw gekroont tot Hooft der Duitſche Staaten.
De hemel biedt hem hulp voor 't woeden van 't Geweldt.
Wie zulk een wapen heeft beſchermt zijn onderzaaten.
Zoo wordt het Stamhuis van Naſſouwe vaſt geſtelt,
En ſchittert als de zon in d'oogen van Euroope.
De kroon en rijxſtaf zijn voor heldendeugt te koope'.

In de tweede Vertooning

Ziet men de zeven Neederlanden, die, door Geweldt en Moordt, met een keeten aan elkander geſlooten zijn, erbarmlijk voor de Hemel knielen. Tweedracht verſchijnt op haar waagen; zy wordt door Bedrog en Staatzucht, die d'Onnoozelheidt en Eendracht vertreeden, voortgetrokken. Neering, Rijkdom en Overvloedt vluchten. De zeven vrye Kunſten ſtaan verbaaſt. Apollo en de negen Muzen treuren. Ceres, Bacchus en Pan verlaaten hun gehuchten. Rijn, Maas, Scheldt, Amſtel, Yſel, Spaar, en andere Watergooden en godinnen, roepen om hulp. De hemel wordt geoopent; hier ziet men Kaizer Adolf, omheint van Naſſouwſche Helden. Vryheidt, die Neederlandt verlaaten hadt, en by Jupiter om hulp gekoomen was, daalt op zijn beveelen, met Pallas en Mars op 't aardtrijk, om Prins Willem, harrenas, helm en zwaardt, tot ontſet der Steeden, te brengen. Hy is van Duitſche Vorſten omringt. Dankbaarheidt, die Mildtheidt en Stilzwijgentheidt by zich heeft, vertoont zich in 't verſchiet, met haar hooren van overvloedt, om Prins Willems zorgen en gevaarelijke dienſten, op 't rijkelijkſte te beloonen. Duitslandt, Vrankrijk, en Engelandt, ziet men van veer, en zijn bezigh met ſoldaaten en bootsgezellen voor Neederlandt te werven.

Hier ziet men Neederlandt in klem van yzre banden.
De Kunſt en Neering vliên door 't nypen van de noodt.
Prins Willem wapent zich tot heil der zeve Landen.
Wie voor de Vryheidt vecht, ontziet noch ſtaal, noch lood.
De Dankbaarheidt verſchijnt, om d'oorlogsmoedt te loonen.
Wie dapperheidt erkent heeft deel aan lauwerkroonen.

In de derde Vertooning

IS't Huwlijk van Joan Georg, Prins van Anhalt, met Henriette Katarina, Princes van Oranje. De Liefde, die voor het outaar van de Trouw ſtaat, bindt deez' voortreffelijkſte Huizen in dit doorluchtigh Paar met een Oranjeſluier aan elkander. Hy heeft Wakkerheidt, en Dapperheidt; zy Aanminnigheidt en Edelmoedigheidt tot ſpeelgenoots. Hymen, bruiloftgodt, komt uit de wolken vliegen, om de zaal, door 't blaaken van zijn toorts, te verlichten. Venus verſchijnt op haar waagen; Kupido zit voorop en ment de zwaanen. Vulkaan, Steropes, Brontes en Pirakmon, genaaken de Bruidegom met harnas, helm en zwaardt: maar de Wapenſmit, met zijn naakte reuzen, wordt door vier Minnegoodjes te rug gedreeven. D'oude Vorſt van Anhalt, vaader van de Bruidegom, heeft Jupiter en Gerechtigheidt by zich; Amelia, moeder van de Bruidt, Juno; de Keurvorſt, Herkules; de jonge Prins, de zeven vrye Kunſten; Prins Willem, Stadthouder van Vrieſlandt, Mars. Aan d'ander zy ſtaat Prins Maurits, Stadthouder van 't landt te Kleef; deez' heeft Brazil, Guinee en Angole by zich ſtaan. de negen Muzen vereeren de Bruiloft met zang en ſpel. De drie Bevalligheeden beſtrooien de vloer met palm en mirtheblaaden, die met wijnruncken en oranje-appelen deurmengt zijn. Het gewelfſel krielt van Minnegoodjes. Rijn, Maas, Eems en Lauwers, elk van zijn Waternimfen omheint, betoonen zich vol vreught.

Hier ziet men 't Huwelijk van Anhalt en Naſſouwen.
De Goden zijn vol vreugdt, en zweeven om 't outaar.
Zoo zag men Peleus met de ſchoone Thetis trouwen.
Vulkanus brengt geweer: maar Venus ſchutterſchaar,
Gedoogt noch harrenas, ſlagzwaarden, noch helmetten.
De wapens paſſen beſt op Mavors moordtbankerten.

Beſchryving van de Vertooning, die ik, op het aanmaanen van J. v. Vondel, *in zijn ſpel van Jeptha toeſtelde*, &c.

IN 't midden van de zaal, maar een weinig in 't verſchiet, vertoont zich een verheeve plaats, die met zwart bekleedt en met palmbanden behangen is: de rechte en ſlinke zy worden door twee goude fakkelſtanders verlicht. voor dit treurtooneel ſtaat een brandendt outer. Jefis, die de vrindtſchap in haar oogen, en ſchaamt op haar kaaken heeft, ziet men op dit moordtſchavot eerbiedelijk knielen. Gehoorzaamheidt, Onnoozelheidt, Kuisheidt en Liefde, die haar op d'uitvaart volgen, verſchijnen hier, om dit ſlachtoffer te ontfangen; haar geſpeelen zijn doodts in 't aangezicht: d'een ſlaat haar handen, van droefheidt, in 't hair: d'ander krabt van krankzinnigheidt haar wangen: zulk een klopt van derenis voor haar boezem: die vervult, op hoop van trooſt, de lucht met klachten. Jeptha heeft het ſlachtmes in zijn rechtehandt; met de ſlinke bedekt hy zijn aangezicht; daar men, zoo hy 't ondekte, ſchrik, vrees, deerenis, ſtandtvaſtigheidt en onverſaagtheidt, teegens elkander zou in zien worſtelen. de Godtsdienſt keert hem de rug toe, en ſluit haar oogen. Natuur, die de moordtſlag zoekt te beletten, wordt door blinde tempel-yver, onverzettre hardtnekkigheidt, en dolle oorlogsmoedt, drie Staatpeſten, vaſt gehouden; de vier hooftſtoffen, haar Dochters, ſtaan verbaaſt: d'Aardt valt van zich zelf; het Water ſchreit; de Lucht begint te zuchten, en 't Vuur van gramſchap te blaaken. In 't verſchiet koomen Berouw, Wanhoop en Raazery, om de vaader zijn loſſe eedt, boosaartige ſtandtvaſtigheidt, en wreede dochtermoordt, zoo gruwelijk als hyze uitvoert, te vertoonen. de Burgers koomen op 't gebaar, met fakkels en ſaabels gewapent, toeſchieten.

Hier ziet men Jefis bloedt door Jepthaas moordtmes leeken.
Wie eedtbreekt waagt zijn ziel: maar wie een heilloos eedt
Wil houden, waagt noch meer dan die hun eeden breeken.
Godt lijdt niet dat men 't vuur met menſchebloedt bekleedt.
De moordteedt wordt volbrocht van die de moordt moeſt keeren.
Wie zonder oordeel zweert is goddeloos in 't zweeren.

Be

BESCHRYVING
DER
VERTOONINGEN,

Die voor, in, en na 't Spel van de

BELEEGERING
EN
't ONTZET VAN LEIDEN,

t'Amſterdam, in 't jaar 1660, in de Schouwburg, vertoont zijn.

Den Wel-Eedelen, groot-achtbaaren Heer,

MYN HEER

ANDRIES DE GRAAF

BURGERMEESTER

en Zeeraadt t'Amſterdam,

Oudt-Raadt ter Reekenkamer der Graaflijkheidt van Hollandt en Weſt-Vrieſlandt:

Wordt de Beſchrijving der Vertooningen op 't Spel van de Belegering en 't Ontzet van Leiden, met zulk een geneegentheidt als Uw Ed^ts. onvermoeide zorg het Recht en Vryheidt der Stadt Amſterdam (door hulp Uwer Ed^ts. doorluchtige Voorvaderen verkreegen) helpt bewaaren, tot heil der Staat, tegen alle tweedracht der ingezeetenen, en geweldt der uitheemſche vyanden, door

Uw Wel-Ed^ts.

allerverplichtſte dienaar

JAN VOS

It

In de Vertooning voor 't Spel

VErtoont zich de Hartogh van Alba, in 't harnas, op zijn ſtaatcywaagen. de Krijgsfortuin ſtaat achter op. hy wordt van Wraakgierigheidt en Bloedtdorſtigheidt voortgetrokken. de Staatzucht heeft de toom om te mennen. de waagen wordt gevolgt van Dwinglandy, Roovery, Moordtdaadigheidt, Geveinſtheidt, Trouweloosheidt, Stookebrandt, Bedrogh, Schrik, Vrees, en alle gruwelijkheeden. Aan de ſlinke zy, worden Gerechtigheidt, Maatigheidt, en Eendracht, door Geweldt, Verwoedtheidt en Tweedracht, met ſtrop, roer en deegen gedreigt. de Neederlanden, die hy te moet komt rijden, worden, door de Stoutheidt, ſchoon dat zy voor hem knielen, met keetens aan elkanderen geſlooten. De Rijn, de Maas, de Scheldt, d'Yſſel, d'Aamſtel, de Vecht, het Spaar, en andere Stroomgooden en godinnen, zijn voor zijn komſt verbaaſt. Pallas komt by de Vryheidt, die verſcheide eedelen en ingezeetenen by zich heeft, en raadt haar te vluchten. de Voorzichtigheidt wijſt hen de wegh.

De woedend' Alba toont zich op zijn ſtaatcywaagen.
De Neederlanden zijn Godtsjammerlijk gevelt.
Wie wreedt en machtigh is, ontziet geen volk te plaagen.
Men vlucht, door Pallas raadt, voor 't prangen van 't Geweldt,
Dat oog, noch ooren heeft voor traanen, noch voor ſmeeken.
Getergde koningen zijn toomeloos in 't wreeken.

Achter deeze Vertooning, worden vijf verſchieten geoopent: in 't eerſte van de drie grootſte, dat zich aan de rechtehandt laat zien, is Speldt, de Rooderoe, met zijn knevelaars, beezigh met vangen van mannen en vrouwen. In 't tweede, aan de ſlinkehandt, neemt de Hartogin van Parma haar affcheidt van 't Hof. In 't middelſte zit de Bloedtraat aan een taafel, daar een kleene galg op ſtaat: het kleedt, om d'aangeklaagde, buiten pijn, ſchrik aan te jaagen, leit vol kluiſters, kettingen, geeſſelroeden, ſtrop-

pen, zwaarden, nijptangen, piſtoolen, en allerleie pijn- en moordtuigh. In 't eerſte van de twee kleene verſchieten, ziet men verſcheide Steeden de ſleutels van haar poorten, aan de Spaanſche Krijghs-hoofden, overleeveren. In het tweede worden de voorrechten, handtveſten en vryheeden, in 't byzijn van de Staaten, aan ſtukken geſcheurt.

Hier zijn de ſleutels in 't geweldt der vremdelingen.
Daar ſcheurt men 't Burgerrecht. gins vangt men d'onderdaan.
Wie vry wil heerſchen, moet het volk hun Recht afdwingen.
De Staatvoogdin vertrekt. men zoekt het Landt vol raân,
Wurgpaalen, galgen, mik en moordtgeweer te brengen.
De zucht tot goudt ontziet geen menſchebloedt te plengen.

Achter deeze Vertooningen, ziet men, naa 't oopenen van vijf nieuwe verſchieten, de menſchen onthoofden, hangen, wurgen, verbranden, en andere gruwelijkheeden.

Wie zagh ooit burgerbloedt zoo wreedt door 't zwaardt inzwelgen!
Men hangt, men wurgt, en brandt, door kracht van 't wreet gebodt.
Wie ſteên wil houden moet geen onderdaan verdelgen.
Heel Nederlandt verſtrekt een gruwlijk moordtſchavot.
Sonoy zal dit misdrijf verdubbelen in 't Noorden.
De weêrwraak woekert als zy macht heeft om te moorden.

In d'eerſte Vertooning in 't Spel

VErſchijnt de Honger, die een vleeſelooze ſchonk in haar handen heeft, daar zy geſtaadig aan knaagt. de waagen, daar zy op zit, wordt van Oorlogh en Dieretijdt voortgetrokken. Geduldigheidt heeft de toom in haar handt. Standtvaſtigheidt ſtaat achter op. zy is van uitgemergelde mannen, vrouwen en kinderen omheint; die de ſtukken van taaje oſſen- en paardehuiden, het vlees van honden, katten, ratten en ander ſtinkendt ongediert, elkander zoeken te ontſcheuren. Aan d'andere zy vertoont zich een kar, daar de Doodt op ſtaat; in haar rechtehandt heeft

zy

y een pijl, in de ſlinke een gebluſte toorts. de Vryheidt ſtaat chter op. zy wordt van twee zwarte raavens, die door haar ſchor- keelen afgrijslijk kraſſen, voortgetrokken. de Tijdt heeft de om om te mennen: de grondt, daar zy over rijt, leit vol lijken. uſſchen deeze twee ſchrikkelijkheeden, worden Bacchus en ulzigheidt, door Maatigheidt, geteugelt. Diana geeft haar boog n pijlkooker, tot teeken dat het wildt door 't leeger verjaagt is, an haar Jagtmaagden.

e Honger, 't ſcherpſte zwaardt dat Leiden komt beſtrijden,
Vertoont zich hier by 't volk erbarmelijk op ſtraat.
en vecht om ſtinkendt aas op hoop van ruimer tijden.
Door taay Geduldt, in noodt, bewaart men Stadt en Staat.
e moordtpijl van de Doodt bedekt all' d'aardt met lijken.
ie vry wil weezen moet geen doodtsgevaar ontwijken.

Achter deeze Vertooning oopent men vijf verſchieten; in 't rſte van de drie grootſte, komt Leiden, van de Rijn en Hoop rzelt, voor Ceres, Pan en Pomona, knielen, om broodt, vlees en uchten voor de burgery te verzoeken: maar deeze Godtheeden n de handen door 't Geweldt gebonden. In het tweede ver- ont men het lijkbedt van Allardszoon, oudt Stadtvoogt: de uwkamer is met zijn wapens en fakkels verſiert. Hier ziet men Leidtſche Maagden, die by 't lijk zitten, de handen, al ſchreyen- , in 't hair en voor de borſt ſlaan. In 't middelſte, is de ſmits- inkel, van Vulkaan, daar hy, met zijn naakte reuzen, op 't ver- ck van den Heer van Noordtwijk, nieuw Stadtvoogt, waapens eedt, om de Stadt voor het woeden van 't Spaanſche geweer te ſchermen. In 't eerſte van de twee kleene verſchieten, is d'Ar- oedt bezigh met papier, in plaats van zilver, tot geldt te mun- en: 't welk hier, door Merkuur, aan Neering uitgereikt wordt. n het tweede, zijn de Burgermeeſters by Pallas en Mars, om tadt tot Stadt- en krijgsbeſtiering.

Hier

Hier ziet men 't heldenlijk van Allardszoon vertoogen.
Daar geeft Minerve raadt. gins wordt papier gemunt.
De Noodt, die wetten ſchrijft, is machtigh van vermoogen.
Hier ſmeekt de Stadt om broodt. daar ſlijpt Vulkaan de punt
Van 't harde ſtaal, en laat zijn reuzen wapens ſmeeden.
De wakkre voorzorg is de tweede wal der ſteeden.

In de tweede Vertooning in 't Spel

VErtoont zich de Peſt op een waagen, die van een doodtkiſt gemaakt is. haar kleedt, vol roode en blaauwe vlakken, ſchijnt niet dan enkel vuur te zijn. uit haar pruik komt een flikkerende vlam. haar rechtehandt is met een ſchitterende blixem, de ſlinke met een zeiſſen gewapent. zy wordt van twee toomelooze en gloeiende draaken, die vonken ſpuwen, voortgetrokken. de Moordt ſtaat achter op. de Tijdt, die zy verby rendt, ziet haar achter na. d'Armoedt en Rijkdoom, worden hier (want de Peſt verſchoont niemandt) overreeden. Eſculapius, Hippokrates en Galenus, gaan naaſt de waagen; maar geblindtdoekt en de handen met keetens aan de raaden gebonden. Hier ziet men de lijkdraagers, door honger en ziekte krachteloos, met de lijken ter aarde ſtorten. Aan d'andere zy verſchijnt de Tweedracht; zy heeft een hooren in haar rechte en een fakkel in haar ſlinkehand. haar waagen wordt door Honger en Ongeduldt voortgetrokken. Stoutheidt heeft de toomen. Ongeruſtheidt ſtaat achter op: zy is van verſcheide hoopelooze burgers omringt. Leiden, die van Standtvaſtigheidt en Neering verzelt is, roept de Hemel tot hulp: Jupiter, omheint van Gooden en Godinnen, belaſt Herkules en d'Overvloedt, dat zy haar byſtandt zullen doen.

De Tweedracht komt het volk, om broodt, op 't Raadthuis ſchenden
Een holle buik is ſtout en gruwlijk in 't beſtaan.
De Burgervaader weet dit onheil af te wenden.
De heet' en veege Peſt komt Arm en Rijk verſlaan.

De

De Hemel opent zich en ſchijnt tot hulp geneegen.
Wie traanen met gebeên deurmengelt, hoopt op zeegen.

Achter deeze Vertooning, verſchijnen vijf verſchieten; in 't een zich aan de rechte zy vertoont, ſtaat de Tempel van d'Eendracht: hier offeren de Burgermeeſteren op 't outaar, daar 't kronkbeeldt op ſtaat, een bondel pijlen. Het geen zich aan de linke zy laat zien, is een oopen lucht; hier ſtaat het outaar en beeldt van de Vryheidt: den Heer van Noordtwijk en d'andere krijgshoofden, zweeren de Vryheidt te verdeedigen, of het leeven te verliezen. In 't middelſte, verſchijnen Herkules en Overvloedt in een daalende wolk, om Leiden t'omhelzen. In 't eerſte van de twee kleene verſchieten, is vander Werf, die Mars en Merkuur by ſich heeft, en biedt het volk, dat van honger raaſt, zijn eigen vlees, om hun honger te verzaaden, als hy de Stadt hier door voor de ſtaat weet te behouden. In het tweede koomen de Rijn, Pomona, en Pan by Apollo, om byſtandt teegens het woeden van de Peſt.

Hier komt men d'Eendracht haar behoorlijk offer brengen.
D'eendrachtigheidt der Steên verduurt het oorlogsveldt.
De Krijgsraadt zweert, om vry te zijn, haar bloedt te plengen.
Een ingebooren volk gedoogt geen vreemt geweldt.
Kleid' en d'Overvloedt zijn hier om heil te baaren.
De Steeden zijn door kracht en voedtſel te bewaaren.

In de derde Vertooning in 't Spel

VErdagvaarden de Tritons, door het geluit van hun kinkhoorens, de zoete en zoute baaren. De Noordtweſtewindt vliegt tuſſchen hemel en aardt, en helpt het water, door geſtaadigh blaazen, aan 't zwellen: de Zuidtweſte jaagt, terwijl zy over d'akkers en velden zweeft, de vloeden deur de deurgeſteeken dijken en kaaden, en doetze langs het landt naar de Stadt toe bruiſchen. De Stroomgooden en Godinnen, die dus lang, voor 't woeden van 't Spaanſche leeger, in hun bemoſte killen verſchoolen, ziet men

nu van de grondt opſchieten, en op de baaren dobberen. Hier ſteekt de vyandt verſcheide leegerplaatſen, door 't naaderen van de vloot, aan brandt. Daar klampen de Staatſche en Spaanſche elkander aan boordt. Gins gaat men elkander, in 't water, met roer, ſpies en deegen te keer. Overal dryven verdronken krijgsluiden.

Hier komt de laage zee het hooge landt beſpringen.
Het water vloeit, door hulp der winden, naar de Stadt.
De golven wyken nooit voor koegelen, noch klingen.
Waar 't water d'oeſt bederſt, hier oeſt men vrucht door 't nat.
Nu ſpoelt het bloedt van 't landt, en bluſt de Spaanſche hetten.
Geen ſtarker arm dan Godt om ſteên vol volk t'ontzetten.

Achter deeze Vertooning worden alle verſchieten geoopent; hier ziet men Boiſot en d'andere krijgshoofden van de Stadtvoogt en Burgemeeſteren omhelzen. De ſchuiten vaaren in de Stadt; het grimmelt van mannen, vrouwen en kinderen, die het broodt, dat hun door de bootsluiden uit de ſchuiten toegeworpen wordt, poogen te vangen; men zier 'er die, met de ſpijs in de mondt, door de gulzigheidt in 't zwelgen, verſtikken. Veel menſchen, door honger voortgedreeven, ſpringen in de watergrachten, om broodt, kaas, haring, of andere eetwaaren te krijgen. Leiden vertoont zich met Stantvaſtigheidt, die haar neevens Herkules verzelt, op de trans van de burg, om de vyandt te zien vluchten.

De Honger heeft haar zwaardt weêr in de ſcheê geſteeken.
De Stadt is vol van vreugt door 't oopnen van de Vloot.
Een uitgemergelt volk laat zich door voedtſel queeken.
De ſpijs, die 't leeven ſtut, verhaaſt hier tot de doodt:
Zoo gulzigh zwelgt de keel, om alles in te haalen.
Een hongerige buik is quaalijk te bepaalen.

In de Vertooning na 't Spel

STaat een brandendt outaar, aan de ſlinke zy vertoont zich Leiden, Mars, Stadtvoogt en Burgermeeſteren: aan de rechte omt Prins Willem, die de Vryheidt, Hollandt en eenige Staaten y zich heeft. Hier wordt Leiden, voor haar geleede ellenden, ıet recht van de Hoogeſchool opgedraagen. achter de Prins, iet men de Rijn, Neering en Rijkdoom: noch verder worden Dorlog, Honger, Tweedracht, Doodt en Peſt, door Herkules en ſtantvaſtigheidt geboeit en verjaagt. Achter Leiden ſtaat de Wakkerheidt, die drie kinderen met boeken gelaaden, by zich eeft: hier by vertoont zich de Hoogeſchool, zy zit in een zeskante tempel; haar hooft is met een kroon van flikkerende ſtarten verſiert: tot bewijs dat ons de gaaven van 't verſtandt, niet oor kunſt; maar van den Hemel worden ingeſtort. Zy heeft in aar rechtehandt, die op een boek ſteunt, een ſceptér daar een on op ſtaat; om te betoonen dat het vernuft, het welk een zon s die de werreldt verlicht, heerſchappy over de gemoederen der menſchen heeft. in de ſlinke zwaait zy een fakkel: want de geeertheidt heeft de nacht niet min dan den dagh tot haar gebruik. de Bottigheidt leidt onder haar voeten. op de trappen van de empel zitten Homerus, Plato, Hippokrates, Demoſthenes, Archimedes, Ovidius, Cicero, Plutarchus, Bartholus, en andere doorluchtige geeſten. Merkuur daalt van de hemel, en belooft Leiden dat hy haar door koopmanſchap zal doen bloeien. De Faam vliegt langs de wolken, en maakt het oprechten van 't allerdoorluchtigſte School aan de werreldt bekent.

't Stantvaſtigh Leiden raakt, na groot' ellend', aan 't ſtygen.
De Plaagen zijn geboeit. De Rijn bevindt zich vry.
Door wakkerheidt en moedt is alles te verkrygen.
Men draagt haar 't Schoolrecht op, tot heil der burgery,
Voor waaken, hongren, bloedt, deurmengt met zweet en traanen.
Waar dat Geleertheidt is zijn bloeiend' onderdaanen.

Achter deeze Vertooning, ziet men, na 't opſchuiven der gordynen, vijf verſchieten; in t geen zich aan de reehte zy vertoont is Apollo met de negen Muzen beezig, om Parnas op te rechten. In t geen zich aan de ſlinke laat zien, ſtaat een tempel, daar Pallas, omheint van de zeven Vryekunſten, haar leſſen in beſchrijft. In 't middelſte, verſchijnen, in een daalende wolk, de Wijsheidt, Gerechtigheidt en Maatigheidt. In 't eerſte van de twee kleene verſchieten, koomen Venus, Kupido, Bacchus en Gulzigheidt, die zich veeltijdts by de Hoogeſchoolen vervoegen, om toegang by de leerlingen te krijgen: maar zy worden door Voorzichtigheidt te rug gehouden. In het tweede, komt Diana, verzelt van Stalmeeſter, Schermmeeſter, Dansmeeſter, Kaatsmeeſter en Bolbaanmeeſter, om het geſtaadigh blokken, dat de vernuften ſtomp, en de leeden ſtram maakt, door geoorloſde oeffeningen te verpoozen.

Apollo bouwt Parnas, op hoop van nieuwe gunſten.
De Dichtkunſt lokt het oor van 't eedelſte verſtandt.
Minerve ſticht haar kerk, door zeven Vryekunſten.
De weetenſchappen zijn tot ſteunſel van het Landt.
De Wijsheidt daalt om hooft van 't Raadthuis te verſtrekken.
Waar rechte Wijsheidt komt, moet zieledwang vertrekken.

Beſchrijving der Vertooningen

op de Staatcywagens,

die voor Mevrouw Hare

KONINGLYKE HOOGHEIT

DE PRINCES VAN ORANJE, &c.

En Haar Zoon

ZYN HOOGHEIT

De PRINS VAN ORANJE en NASSOU, &c.

door order van de Wel-Eed. Eed. Groot-achtbare Heeren

BURGERMEESTEREN

der Stadt Amſterdam,

in 't jaar 1660, op de Markt vertoont zijn, en door de Stadt reden, toen

HARE DOORLUCHTIGSTE HOOGHEDEN

het Raadthuis met Hare tegenwoordigheidt vereerden.

Aan de Wel-Eed. Eed. Groot-achtbare Heeren

JOAN HVIDEKOOPER
Ridder, Heer van Maarſeveen, &c.

KORNELIS VAN VLOOSWYK
Heer van Vlooswijk, Diemerbroek en Papenkoop, &c.

KORNELIS DE VLAMING VAN OUTSHOORN,
Ridder, Heer van Outshoorn en Gnephoek, &c.

Mr. ANDRIES DE GRAAF
Regeerende Burgermeeſteren der Stadt Amſterdam;

En d'Ed. d'Eed. Heeren

D. GEERAARD SCHAAP
Heer van Kortehoef, &c.

Dr. KORNELIS WITSEN,
Oudt-Burgermeeſteren en Threſaurieren der zelve Stadt;

Worden de Beſchrijvingen der Vertooningen op de Staatcywagen toegeëigent door

Harer Wel-Eed. Eed. Gr. Achtb.

allerverplichtſte dienaar

JAN VO

D'eerſte Staatcywaagen

IS met de wapens van de zeeven oudtſte ſteeden der vrye Nee-derlanden behangen. Neederlandt, dat niet van Engelandt, naar met Engelandt het geweldt der godtvergeete en meinëedi-geſchelmen heeft moeten lyden, vertoont zich hier zelf met haar apenſtandert. De Voorzichtigheidt, die zy voor haar heeft zit-en, omhelſt een roode pilaar, daar een goude leeuw op ſtaat, die n zyn rechte klaauw het zwaardt van de Vryheidt, in de ſlinke de ylen van d'Eendracht vertoont. De Wakkerheidt, die haar ooft met een helm, daar een haan op zit, bedekt, ſtaat achter het uitgeſpreide vleugels, en heeft een brandende fakkel in haar andt. Op de voorſte bank ziet men de Dapperheidt; haar helm s met een lauwerkrans verſiert: de Moedeloosheidt leit onder aar voeten.

Het Huis van Stuart komt zich aan het Y vertoogen.
Zoo raakt men, door zyn deugdt, naa 't ſterven uit zyn graf.
De Doodt heeft op de faam der Vorſten geen vermoogen.
Elk draagt haar 't erfrecht op van kroon en goude ſtaf.
Het vrye Neêrlandt juicht nu 't Karel in mach haalen.
Een uitgelaate vreugdt is quaalyk te bepaalen.

De tweede Waagen

IS 't achter-endt van beroeſte harnaſſen, gebrooke ſabels, ge-ſcheurde vaandels en geborſte trommels gemaakt; het voorſte an boeken, hemelklooten, kunſt-gereedtſchappen en jaagtuig oor een gevlochten: in 't midden ſtaat het outaar van d'Een-racht. op deeze vertoont zich koning Jakobus; zyn hoedt is et een olyf krans omringt. Geleerdtheidt, die haar hooft met arren kroont, zit voor; zy heeft een boek van goudt in haar chtehandt, in de ſlinke een ſcepter daar een zon op ſtaat: 'Eendracht, die Engelandt en Neederlandt voor zich heeft zit-en, ſtaat achter, en biedt haar een ſpeer daar de hoedt van Mer-

kuur

kuur op hangt: op 't midden ziet men twee ankers, die met een ſlang kruislings over de ſpeer, daar een bondel pylen dwars over heen komt, aan elkander gebonden zyn: aan d'einden van d'ankerſtokken hangen de wapens van Engelandt en Neederlandt.

Niet loffelyker dan vereende nagebuuren.
Iakobus bindt zich aan 't vereende Neederlandt.
Door Eendracht kan men 't woên der vyanden verduuren.
De hemel gun ons weêr zoo goddelijk een bandt:
Zoo veiligt men de zeen, zoo bloeien alle ſteeden.
Al wat door Krijgh verwoeſt herſtelt zich door de Vreede.

De derde

VErtoont zich achter als een Cerbrus en voor als een Hydra; het midden is van diſtelen en doornen gemaakt, daar men allerleie ſlangen en ander ongediert deur elkander in ziet krielen. Karel Stuart, d'aller-godtvruchtighſte en rechtvaardigſte Koning, verſchijnt op dit moordtſchavot. de Staatzucht ontrukt hem de ſcepter. hy heeft de Moordt, gewapent met een bijl, noch roodt van 't bloedt der onnoozelen, achter zich ſtaan. Geweldt, Meineedigheidt en Bedrogh, zijn beezigh, om de goude Ryxpilaar, die voor de Koning ſtaat, verſiert met de kroonen en ſcepters van Engelandt, Schotlandt en Ierlandt, te verpletten.

Hier ziet men Karels hooft berooft van goude banden:
Noch blinkt hy, door zijn deugt, veel heller dan het goudt.
Hy vindt zich in 't geweldt der woede dwingelanden.
De goedtheidt van een Vorſt maakt bloode ſchelmen ſtout.
De Staatzucht dreigt hem, om zijn zeetel, te verdelgen.
De ſcepterzucht ontziet geen Koningsbloedt te zwelgen.

De vierde

IS achter met een Sfinx en voort overal met wapentuig beſchildert; dat met kroonen, ſcepters, myters, ſtaaven, wetboeken, zeegels,

regels, en andere waardigheeden deurmengt is; maar gebrooken, geſchonnen, geplettert, geſcheurt en vertreeden. De ſchaal van Gerechtigheidt is met bloedt gevuldt, het zwaardt vol ſchaarden, en de roede aan ſplinters. Op deeze vertoont zich Kromwel; hy is met het harnas van 't Geweldt gewapent. in zijn rechthandt heeft hy een bebloede enterbijl; in de ſlinke een werreldtkloot. Staatzucht, zijn naaſte Raadt, zit op d'achterſte bank; haar kleedt is met goudt geborduurt; maar behangen met een mantel die zy de Godtsdienſt ontweldigt heeft: in haar rechterhandt heeft zy een ſtandert, daar een Bybel in geſchildert is: in de ſlinke kroonen en ſcepters; die, door 't opweien van de mantel, ontdekt worden. Godtsdienſt, Gerechtigheidt, en Neeing, zijn de halzen, voor op de wagen, met een keeten aan elkander geſlooten.

Britanje wordt verwoeſt door ſchelmen en tyrannen.
Het kroonrecht is geſcheurt. de Twiſt is op de been.
Waar dat Geweldt verſchijnt wordt alle heil verbannen.
De wreede Roovery beſpringt de vrye zeen.
De Godtsdienſt wordt de keel, door Staatzucht, toegetreeden
Wie koningen vermoordt ontziet geen gruwlijkheeden.

De vyfde

IS met geſcheurde bergen, die vuur en vlam braaken, beſchildert; daar men de verplette hoofden, gebrooken armen, en vermorſelde beenen der reuzen, die door de blixem verbrandt zijn, overal uit ziet ſteeken. De trouwe en dappere krijgsheldt Elionk wordt op deeze voortgetrokken: hy heeft de knots van Herkules op zijn ſchouder, en 't ſchildt van Pallas aan zijn arm. Verradery en Rovery, die hy voor zich heeft zitten, zijn door zijn loffelijke onverſaagtheidt gebocit. hy heeft de landtbederflijke Hydra, die hondert hoofden heeft, aan een yzere keeten geſlooten: in de bakkeſen van dit ongedierte ziet men de afbeel-

dingen van meeſter Pijm, Ireton, Fleedwood, &c. en andere Rijxplaagen.

Hier komt de wakkre Monk, de roem der trouwſte mannen,
Die Herkles en Minerf in hart en hooft verbergt.
Wie wijs en dapper is gedoogt geen Rijxtyrannen.
Het honderthoofdigh dier, dat heel Europe tergt,
Heeft hy door raadt en moedt gevelt, eer 't alles velden.
Geen ſtarker zuilen voor een troon dan ſchrandre helden.

De zeſte

IS achter hoog opgeboeit en met gevleugelde kinderen verſiert, die met kluiſters, zwaarden, ſtroppen en allerleye ſtrafgereetſchappen gelaaden zijn: in 't midden en voor isze met vuilnis, meſt en andere onreinigheeden beſmeert. Op 't achter-endt vertoont zich Gerechtigheidt; in haar rechtehandt heeft zy een blaauwe ſtaf, daar een ſchaal aan hangt; in de ſlinke een zwaardt. Geweldt, Staatzucht, Bedrog en andre landtpeſten, die d'armen op de rug geſlooten zijn, zitten voor op de waagen, in de ſchaaduw van een galg en rat.

't Verwoeſtende Geweldt, en Staatzucht heet naar kroonen,
En 't eerelooz' Bedrog, zijn weeder aan de bandt.
Gerechtigheidt, de zuil der koninglijke troonen,
Verſchijnt met ſchaal en zwaardt, tot heil van Stadt en Landt.
Zoo valt de Boosheidt als zy 't hooft te hoog wil ſteeken.
De wraak, die langzaam komt, is vaardigh in het wreeken.

De zeevende

IS een groote zeeſchelp, die achter van watergooden, die de ſtaarten om elkander krullen, omhelſt, en voor van zeepaarden deur de baaren getrokken wordt. Engelandt, dat zich in deeze ſchelp laat zien, ſteekt haar wapenſtandert om hoog. Londen, die een goude pilaar, daar een kroon en ſcepter op ſtaat, in haar arm heeft,

eeft, vertoont zich voor: Neptunus achter. Ceres en Pomona ronken met haar vruchten.

Het vruchtbaar Englandt komt haar wettigh Vorſt genaaken,
Nu dat zy 't ſtout Geweldt in boeiens heeft gevat.
Wie brein heeft laat zich tot geen ſlaaf van vreemde maaken.
Zy komt hem, met Neptuin, en Londen rijk van ſchat,
De kroon en ſcepter van 't verwoeſte Rijk opdraagen.
Een Oppervorſt is licht door weldoen te behaagen.

D'achtſte

Is achter met koolputten, voor met viſchnetten, en in 't midden met bonte vellen beſchildert. Hier ziet men Schotlandt met haar wapenwimpel. Edenburg heeft een goude pilaar, die met een kroon en ſcepter verſiert is, in haar rechte arm. Thetis, gemaalin van Neptunus, voeght zich met haar gaffel, daar viſſchen aan hangen, op 't achter-endt. Het voorſte van deeze waagen wordt van een viſſcher en koolgraver bekleedt.

Oudt Schotlandt, dat zoo lang voor tieranny moeſt zwichten,
Door 't derven van haar Vorſt, komt Karel nu te moet.
Een die zijn Vorſt genaakt doet groot bewijs van plichten.
Haar handt was nooit bemorſt van koning Stuarts bloedt.
Zy ſmeekt op hoop dat hy zich weêr ten troon zal zetten.
Wie 't Opperhooft erkent voldoet de kracht der wetten.

De negende

Is met de vier winden, ſchaapen, biekorven en zwermen verſiert. Ierlandt komt haar Koning, op deeze waagen, met haar ſtanderr verſchijnen: Dublin biedt hem, als d'andere Rijken, de goude pilaar, kroon en ſcepter. Achter vertoont zich een wildeman, die ruig van hair en mos begroeit is; hy heeft een groene knots op zijn ſchouwder. Pan, die met zijn ruispijp voor op zit, wordt van

een bie-queeker, die een honingkorf by zich heeft, op deeze plaats verzelt.

Hier komt zich Ierlandt voor haar Oppervorſt vertoonen :
Zy volgt haar zuſters naa, met kroon en koningsſtaf.
't Geweldt heeft haar belet, om Karels hooft te kroonen.
Wie plicht, door dwang, naalaat, is vry van alle ſtraf.
Zy heeft niet van haar Vorſt, maar om haar Vorſt geleeden.
Wie voor zijn Koning ſtrijdt heeft loffelijk geſtreeden.

De tiende

IS een hemel van heldere wolken, vol opgaande zonnen : daar de lucht zich begint t'ontſluiten, ziet men de gevleugelde kinderen, die met kroonen en ſcepters gelaaden zijn, niet dan olijf- en palmtakken ſtrooien. Op deeze vertoont zich Koning Karel de Tweede, behangen met een zilvere ſtaatcymantel, die met goude roozen geborduurt is: Hy heeft Genade, die de Vorſten onſterflijk maakt, aan zijn zy. Jupiter, die 't erfrecht der koningen, door zijn blixem, voor geweldt behoedt, ſtaat achter de Koning, om hem met drie kroonen, die van een ſlang, die de ſtaart in zijn bek heeft, omringt zijn, te hulden : tot teeken dat Hem deeze niet door hulp van uitheemſche moogentheeden, maar van de Hemel worden opgedraagen. De haatelijke wetten, die door 't Geweldt met het bloedt der doorluchtigſte Stamhuizen beſchreeven zijn, worden van het Hooge en Laage Huis, hier uitgebeelt door twee ſtatelijke perſoonen, die voor de Koning zitten, geſcheurt. De Tijdt ſtaat voor op, en heeft de drie koppen van Cerbrus, de helhondt, die hy door zijn ſeiſen afgeſneeden heeft, in zijn ſlinke handt: op 't middelſte ſtaat de naam van &c. op 't geen zich aan de rechte zy vertoont, Kromwel ; op het derde de naam van Bradshaw ; dit zijn de drie koppen van de helhondt, die zich aan 't bloedt der drie Rijken wel dronken, maar niet zat wiſten te zuipen.

De

De wijze Karel klimt, naa bange ballingſchappen,
Nu dat men 't woeſt Geweldt verdelgt, op 's Vaaders troon.
't Geweldt houdt zelden ſtandt op Koninglijke trappen.
Jupijn omringt zijn hooft met een driedubble kroon.
De Hofzon rijſt; maar uit een zee van bloedt en traanen.
Een loflijk Erfvorſt is de zon der onderdaanen.

D'elfde

IS achter met ankers, in 't midden en voor met brandende outaaren en wierookvaaten beſchildert. Hare Hoogheit de Prinſes Maria, gemaalin van Prins Willem de Tweede, vertoont zich in een wit ſatijne tabbert, die met zwart floers overtrokken is: zy heeft een boek in haar handt. Godtvruchtigheidt, die zy voor haar heeft zitten, leit haar rechte handt op een boek, dat door twee gevleugelde kinderen geoopent is: de ſlinke zwaait een wierookvat. De Hoop verſchijnt op d'achterſte bank, en heeft een goudt anker, daar de wapens van Engelandt, Schotlandt en Yerlandt aan vaſt gemaakt zijn, in haar arm: hier wordt zy van de Hertogen van Iork en Gloceſter verzelt.

De droevige Princes, die zich vol vreugdt komt toonen,
Wiſt alle traanen af, en dankt haar Opperhooft.
De dankbaarheidt verdient de heerelijkſte kroonen.
De Hoop, die Englandt heil door Stuarts ſtam belooft,
Begint te klimmen, om haar krachten te bewijzen.
Het zonlicht daalt in zee om ſchooner op te rijzen.

De twaalfde

IS van vruchthoorens, daar twee leeuwen op ſtaan, door elkander gevlochten: achter ziet men een ſpeer met een hoedt; in 't midden twee vereende handen die een bondel pijlen, daar twee slangen om krullen, vaſt houden. Voor ziet men een ſchildt, daar een zwaardt, dat hier by leit, op ſtukken geſtooten is. Op deeze waagen vertoont zich d'Eendracht, die Tweedracht en Bedrogh

met een keeten aan een geſlooten heeft. Kracht en Zeege, die haar dochters zijn, zitten voor op.

Naſſouwe komt het Y verlichten door haar ſtraalen.
De deugdt der helden is veel ſtarker dan de Nijdt.
Geen grooter roem dan na zijn doodt te zeegepraalen.
De laſter kan men beſt verwinnen door de Tijdt.
Door Eendracht heeft Naſſouw haar oorlogsroem verkreege'.
Waar d'Eendracht zich vertoont verkrijgt men Kracht en Zeege.

De dertiende

IS van vier goude arenden, die werreldtkloodt, ſcepter en zwaardt by zich hebben, aan een gehecht. Hier ziet men Kaizer Adolf van Naſſouw in 't harnas, en behangen met een goude ſtaatcymantel: hy heeft een zwaardt in zijn rechtehandt, in de ſlinke een olijftak. Jupiter vertoont zich achter. Donau en Rijn, twee ſtroomgooden, zitten voor op, en houden een pilaar daar een goude dubblen arent op ſtaat. De Heeraut, die zich by de Kaizer laat zien, is met een wapenrok, daar twee dubble arenden op geborduurt zijn, gekleedt, en heeft een goude ſtaf in zijn handt. De waagen wordt van Ments, Keulen, Trier, Palts, Brandenburg en Saxen, geeſtelijke en werreldtlijke Keurvorſten, die te paardt rijden, omringt; deeze zijn door rijxſtaf, kroon, ſcepter, werreldtkloodt, ſleutel, en zwaardt, hun eerteekens, uit elkander te kennen.

Hier ziet men Adolf, d'eer van 't overoudt Naſſouwe:
Een Stamhuis daar de Faam zoo loffelijk van waagt.
Hy zocht de vreedetroon door oorlog op te bouwe'.
Men krijgt geen ruſt voor dat men d'yzre ruſting draagt.
Hy is door dapperheidt op d'Adelaar geſteegen.
De krijgsroem is niet dan met ſcepters op te weegen.

De viertiende

VErtoont een leeuw, die half onder een ſchildt leit, daar een vos op zit. Achter, in ſchaaduw van een Oranjeboom, ſtaat en Vrouw, die een momaangezicht voor heeft, en de vinger op aar mondt leit. Op deeze ſtaat Prins Willem d'Eerſte; hy is on-er zijn tabbert geharnaſt. Dwingelandy en Moordt worden door e Prins, die Pallas en Vryheidt by zich heeft, gebonden.

Hier ziet men Willem, vol van Staat- en oorlogsſtreeken.
Zijn hart verbergt een Leeuw, en 't hooft een ſchrandre Vos.
Hy heeft de keeten van 't Geweldt, door liſt, doen breeken.
Zoo raakt de Vryheidt, die gekluiſtert was, weêr los.
De weêrwraak van Filips deedt hem door 't moordtſchut ſneeven.
Wie voor de Vryheidt ſterft zal door zijn doodt herleeven.

De vyftiende

'S in 't midden een ſtarke veſting; achter een gevleugeldt boo-venlijf; voor een Faam, daar een haan by ſtaat; in 't midden omt een yzere arm, die een zwaardt in de vuiſt heeft, uit een olk, om de verwerde knoop, die hier op een outaar leit, te door-looven. Dit is de waagen daar Prins Maurits op zit; hy heeft ijsheidt, Voorzichtigheidt, Mars en Krijgs-bouwkunſt tot aadtsheeren.

Hier komt Prins Maurits, die Leyceſters booze daaden,
Zoo loflijk heeft verdelgt, door hulp van Barneveldt.
Die Kracht en Liſt verwint paſt dubble lauwerblaaden.
Hy deedt met kleene macht een overgroot geweldt.
Zijn krijgsroem was tot heil van 't Landt en d'onderzaaten.
En moedigh krijgsheldt vecht niet min dan zijn ſoldaaten.

De

De zeſtiende

IS het onderſte deel van allerleie wapentuig ; achter vertoont zich Herkules knots, daar een hoedt op hangt ; voor een fenix, die op zijn neſt verbrandt: in 't midden zietmen de werreldtkloot daar een oranjetelg om heen geſlingert is. Op deeze verſchijnt Prins Freederik ; hy heeft Rijkdom aan zijn rechte en Herkules aan zijn ſlinke zy. Maatigheidt ſtaat voor. De Faam blaaſt op haar trompet,daar de wapens van de verwonnen ſteeden en ſchanſen aanhangen, om Freederix krijgsbedrijven te verbreien.

De groote Freedrik wijkt geen Mars in oorlogsdaaden.
De Faam verbreit zijn lof van hier aan d'Ooſterſtrandt.
Hy durfd', op hoop van roem, door 's vyandts ſtroomen waaden.
Waar 't Krijgshooft voor durft gaan behoudt het krijgsvolk ſtandt
Zoo wierdt de rijke vreê door Freederik bevochten.
De lauwren paſſen beſt met vetr' olijf doorvlochten.

De zeventiende

IS het achter-endt een vliegendt paart ; in 't midden ziet men boeken, werreldtkloot en zwaardt, dat met een olijftak verſiert is. Op 't voorſte deel ſtaat een burg,daar vreedepalmen uitſteeken; die van twee gewapende armen omhelſt wordt. Op deeze verſchijnt Prins Willem de Tweede : hy heeft de Krijg onder zijn voet. Vreede zit achter ; Neering, Rijkdom en Diana zietmen op de voorſte bank verſchijnen.

In Willems oogen ziet men 't vuur van Freedrik blaaken.
Zijn dapperheidt wierdt van geen enkle borſt omvat.
Een leeuw brengt leeuwen voort, om zich beroemt te maaken.
Hy heeft de dolle Krijg, van menſchenbloedt beſpat,
In Neederlandt geboeit, tot heil van Landt en ſteede'.
De Landen bloeien beſt in ſchaaduw van de vreede.

De

De achtſtende

IS de boodem van kunſtgereedſchappen en boeken deur een gevlecht; voor ſtaat de Hoop, het achterſte deel is een ſpringendt hart, dat van een hondt vervolgt en van jaagtuig omheint is. Dit is de waagen daar Prins Willem de Derde op verſchijnt. Hy zit op de ſchoot van de Godtsdienſt, die in 't wit gekleedt is; zy heeft twee vleugels aan haar rug, en een zon op haar voorhooft. De zeeven vrye kunſten, die hier door gevleugelde kinderen uitgebeeldt zijn, poogen de Prins haar Staatnutte leſſen in te ſcherpen. Voor op de waagen ſtaat een brandendt putaar, dat met lauweren, oranje-appelen, en 't anker van de Hoop verſiert is; uit d'aſch, die op 't outaar leit, verrijſt, in ſchaaduw van een boom, daar een enkle oranje-appel aan hangt, een jonge Fenix.

D'Oranje hofzon rijſt, om Neêrlandt te beſtraalen:
Hy wordt deurzult in 't merg van kunſt en dapperheên.
Waar wijze Vorſten zijn verbreit de Staat haar paalen.
Zoo kanmen 't groot geweldt der vyanden vertreên.
De Godtsdienſt ſtort zijn hart, door 't oor, vol heilzaamheeden.
Door Godtsdienſt, Kunſt en Kracht bekoort men Landt en ſteeden.

De negentiende

IS het voorſte deel een Faam; het achter-endt een Vrouw die een ſtar op haar hooft heeft; zy ſtort uit een vat, dat zy onder haar arm heeft, allerleie rijkdommen; in 't midden ziet men niet dan wapens. Op deeze zit de Dankbaarheidt, en voert het wapen van d'Algemeene Staaten: Mildtheidt en Stilzwijgentheidt bekleeden bey haar zijden: de twee gevleugelde kinderen, die voor haar ſtaan, ontvouwen een Oranjeſluier, daar de Mildtheidt, de dooren van overvloedt, die vol ſchatten gepropt is, door order van Dankbaarheidt, in leedigh ſtort, om de Prinſelijke dienſten, gelijk zy van oudts her gedaan heeft, met koninglijke giften te beſchenken.

De Krijgsdeugdt hoort haar lof van braave Dichters zingen:
Maar 't is te kleen een loon voor een Naſſouwſche moedt.
Wie groote luiſter heeft vereiſt de grootſte dingen.
De Dankbaarheidt, het grootſt', verſchijnt hier met haar ſtoet,
En nadert met haar ſchat d'Oranje wapendaaden;
De Krijgsdeugdt paſt een krans van goude lauwerblaaden.

De twintigſte Staatcywagen

IS de Koch, het welk een ſchip zonder roer is, daar 't oude wapen van Amſterdam door uitgebeeldt wordt. Amſterdam vertoont zich by de maſt; haar hooft is met een ſcheepskroon verſiert: zy heeft de ſtroomgooden van d'Amſtel en 't Y, die 't nieuwe wapen vaſt houden, voor haar zitten. Het achterſte deel wordt door Apollo en Merkuur bewaart. Azia, Euroope, Afrika en Amerika, elk met haar vruchten gelaaden, rijden op paarden om de Koch.

't Benijde Amſterdam kan weeder aaſſem haalen,
Nu dat d'Oranje-telg haar door zijn komſt vereert.
Zoo kan men 't woeſte graauw in 't laſteren bepaalen.
Wie Nijdt door Deugdt verwint is loflijk uitgeleert.
Het Raadthuis beurt haar kruin op d'aankomſt van Naſſouwe.
Wie dappre helden eert kan Staat en Steeden bouwe'.

Aan J. V. VONDEL

MYN HEER,

De dans van Engelen, daar gy met my van geſprooken hebt, zal, mijns bedunkens, niet raadtzaam zijn, dewijl gy de Engelen, om de val van Lucifer, een wettige reeden, met een treurigh gelaat op het tooneel laat koomen: ik heb'er een gemaakt, die zich wonderlijker, geloof ik, voor d'oogen der aanſchouwers zal vertoonen: want in deeze wordt het vervolg van 't ſpel, de goude en zilvere eeuw uitgebeeldt.

Beſchrijving van de Dans achter het ſpel van Lucifer

ADam en Eva, van Liefde, Onnoozelheidt, Trouw en Eer gevolgt, verſchijnen in 't Paradijs; hier op komt het Bedrog uit d'afgrondt rijzen, maar omheint van Welſpreckentheidt, Meineedigheidt, Smeeken, Vleien, en looze laagen. zy heeft haar pruik vol ſlangen van 't hooft, en 't vergift in haar mondt geleit. nu komt zy met een aangezicht vol aanminnigheidt, aan Eva, dan aan Adam een ſchoone appel bieden: dit wordt haar door een Engel, die zich hier tuſſen voegt, elke reis belet, endelijk, door de vrucht bekoort, krijgt Eva d'appel en eet van 't verbooden ooft, en geeft het aan Adam, die 't zelfde doet: d'Engel vertrekt met een deerelijke zucht. het Bedrog, dartel door zulk een vervloekte zeege, volgt met wufte ſprongen.

't Bedrog, vol heilloosheidt, verſchuilt haar pruik vol ſlangen,
En barſt door 't aardtrijk heen, daar zy haar kunſt voor ſtelt.
Wie 't oog bedriegen wil moet zich met glans behangen.
Het vleiende Bedrog is ſtarker dan 't Geweldt.
Zoo deedt zy 't eerſte paar van 's hemels ſpoor afwenden.
Wie dat Godts wet verwarpt verwacht niet dan ellenden.

Terwijl Adam en Eva, die zich naakt bevinden, beezigh zijn met een hut te bouwen, vertoont zich een Engel, die de gram-

ſchap afgrijſelijk te Lodgen uit komt blaken: hy drijft het verleide paar door het brandende ſlagzwaardt, dat hy in zijn vuiſt heeft, uit het luſthof. Honger, Armoedt, Arbeidt, Ouderdom en Doodt voegen zich by d'eerſte ballingen. de Goude eeuw wordt door d'yzere vervaagt: de Tijdt komt vaardig voor den dagh ſpringen: hy heeft Staatzucht, Nijdigheidt, Oorlog, Roof en Moordt aan zijn zyden: na dat deeze gruwelen een poos t'zaamen gedanſt hebben, verſpreiden zy hen over de werreldt. Liefde, Onnoozelheidt, Trouw en Eer worden in een wolk vol ſtarren ten hemel gevoert.

Wijkt Liefde, Trouw en Eer, de plaagen zijn aan 't ſtijgen.
De Honger, Arbeidt en de Doodt betreeden d'aardt.
Het voedtſel is niet dan door zorg en zweet te krijgen.
De Staatzucht, Wreedtheidt, Roof, en al wat onheil baart,
Bekoomen volle macht, om 't aardtrijk t'overheeren.
De gruwlen zijn niet dan door 't ſchildt des deugts te keeren.

Nu koomen de Faam met haar trompet, en de Tijdt met zijn ſeiſſen gewapent, op het midden van het tooneel: zy hebben Adam en Eva aan hun rechte zyden Dag en Nacht aan de ſlinke. Honger, Armoedt, Arbeidt, Ouderdom en Bedrog volgen, Staatzucht, Oorlog, Moordt en Roof leeveren hun wapens aan de Faam en Tijdt. de Doodt deurſchiet Adam, Eva, d'ellenden, en d'andere gruwelen: hier op geeven de Faam en Tijdt al wat zy van deeze peſten ontfangen hebben, aan de Doodt; die, om haar macht te betoonen, de Faam en Tijdt beneevens alle de anderen deurſchiet. Natuur, die met haar vier dochters, Aardt, Water, Lucht en Vuur, het geweldt poogt te ontvluchten, wordt, door de Doodt, die haar hier ontmoet, bevochten. hier tuſſchen verſchijnt 'er een heldere wolk, daar men een wagen uit ziet koomen, die van een Fenix voortgetrokken wordt: op deeze vertoont zich d'Eeuwigheidt: zy is in 't wit gekleedt, en behangen met een blaauwe ſtaatcymantel, die met ſtarren overzaait is; haar pruik wordt van een ſlang, die de ſtaart in haar bek heeft,

om-

omringt: zy verdelgt, door de blixem die zy in haar handt heeft,
de Doodt; en zet Natuur op haar waagen, en voert haar ten he-
mel: de hooftſtoffen verdwijnen.

Elk komt zijn wapens aan de Faam en Tijdt opdraagen:
Deez' worden weeder door de Doodt in 't graf geleit.
Dat immer aaſſem ſchiep wordt door de Doodt verſlaagen.
Noch moet zy zwichten voor de handt van d'Eeuwigheidt.
Deez' wordt vergeefs beſtreên van d'allerſtarkſte krachten.
Wie geen beginſel heeft, heeft ook geen endt te wachten.

MYN HEER,

De wijzen, om op te danſſen, heb ik nu droef, dan blijdt, naar d'eigenſchap der gemelde perſoonen, gevoegt.

Uw E.

genegenſte dienaar

JAN VOS.

Op de Schildery van een Kraamvrouw, in de zaal van den E. Heer Schepen Jan Jakobſen Hinloopen, *door G. Moetſu geſchildert.*

WAt wonder komt Moetſu aan ons gezicht vertoogen?
't Is leevendt vlees en bloedt; ja zilver, wol en zydt.
De kunſt heeft op het oog een ongemeen vermoogen.
D'alteelende Natuur beſterft van enkle ſpijt,
Nu zy uit doode verf zoo leevendigh ziet ſcheppen.
De vandſter, die beleeft ter kraamzaal in komt treên,
Schijnt haar gezicht en mondt eerbiedelijk te reppen.
Hier zijn geen ſchaaduwen om 't werk te ronden: neen.
Wie wel wil ſchildren moet het allereelſt verkiezen.
Een ſchoone ſchildery heeft overgroote kracht.
Wie kracht door ſchaaduw zoekt zal al zijn kracht verliezen.
Dus lang was 't vanden voor het vrouwelijk geſlacht:
Nu noodt de kunſt de mans om deeze vrouw te vanden.
De kunſten trekken meer dan d'allerſtarkſte banden.

Zinnebeeldt in't jacht van haare Eed. Mog. de Zeeraaden *t'Amſterdam, door F. Bol geſchildert.*

NEptunus gaat in zee tot ſchrik van 't roofgedrocht.
Het recht der vryheidt lijdt geen afgepaalde vloeden.
Hy wordt van Herkules en Pallas ſcheep gebrocht.
De Staat is beſt door kracht en wijsheidt te behoeden.
Zoo brult de Leeuw van moedt, en bruiſt deur alle zeen.
De koopmanſchap gedoogt geen roovers op de baaren.
De Tritons blaazen; wijk: de zee is elk gemeen.
't Welvaaren van het Landt beſtaat in veilig vaaren.

BRUILOFS-DICHTEN.

BRUI-

BRUILOFSKOETS

voor

KAREL DE WOLF,

en Juffrouw

ADRIANE VAN BAARLE.

EEn ander mach 't gevry opzingen,
Mijn pen beſchrijt de Bruilofskoets.
In 't vryen zijn veel bittre dingen.
't Omhelſen is een badt vol zoets.
O Venus rijk van ſtaatjuffrouwen!
Verlaat uw hof om deeze zaal:
Op, help de Wolf zijn hoogtijdt houwen.
Een bruiloft paſt geen halve praal.
Hier hoeft noch Hymens toorts te blaaken;
Noch vloer beſtrooit met roozeblaân:
De Bruidt heeft roozen op haar kaaken,
En toortslicht in haar voorhooft ſtaan.
Getroude zijn om gunſt verleege'.
Het huwen oogt op vreugdt en vrucht.
Waar Venus komt verwacht men zeege.
Op, Adriaan, zoo vol van tucht
Als ſchoonheidt, volg de minneſchaaren.
Het trouwen is niet dan een bandt.
De luſt van d'Echt beſtaat in paaren.
Hoe! ſchrikt gy voor de leedekant?
De bedden zijn vol verſche rooze';
De kuſſens klam van lekkerny:
Het teekwerk dauwt van zoet' ambrooze;
En 't dek van kuiſche ſnoepery.

De helſche Tweedracht, die haar toortſen
By andre zwaait, verſchijnt hier niet :
Hier zweeven niet dan minnekoortſen.
De ſtylen zijn van ſuikerriet.
't Behangſel is van waare weelde,
Vol welluſt, aan elkaâr geneit;
Deurwrocht met quikſche minnebeelde' :
De lakens zijn vol dartelheidt.
Gy moet den diſch om 't Bruidtsbedt laaten.
De liefde paſt een kort beſluit.
Gy mint de Schaamt, die andre haaten.
De Schaamt ontſiert een ſchoone bruidt.
Het uchtentroodt begint te krieken.
Daar rijſt het pronkſtuk van Natuur :
Kupid' bedekt haar met zijn wieken.
O meer dan driemaal zaalig uur!
Zy wordt van Kusjes, Lachjes, Lonkjes,
Van Trekkebek, van Stookebrandt,
Van Minnetreekjes en van vonkjes,
Vol vreugdt, geleidt naar 't ledekant.
Hier hoopt de Min zijn zaadt te zeien,
Om naar 't herſcheppen van de Maan,
Een eeuwigh leevend' oeſt te meien.
De werreldt moet door min beſtaan.
De nachtuil laat zich hier niet hooren,
Als eer, by Prognes bruilofsbedt.
De minnegodt heeft teeder' ooren.
De welluſt zweeft hier onbelet.
Hier neſtlen zwaanen, duiven, muſſen,
De paarden van Vrou Venus koets;
Die vol van vuur elkander kuſſen.
Men zwemt hier in een zee vol zoets.
Men riekt hier niet dan geurge balſſem.
Het allerlekkerſte banket,

Is hier niet meer dan bitter alſſem.
De Kuisheidt ſluit van Baarles bedt,
Uit enkle ſchaamt, met haar gordynen.
Nu zing de Minnegodt: o zon!
Vertrek van hier, ga elders ſchynen,
Als toen Jupijn Alcides won
By Alkemeen; verberg uw ſtraalen:
Gy kunt de ſchaa van deezen dag
By andre weêr met winſt in haalen.
Door zeege krijgt men groot gezag.
Men wacht uit deeze twee een Baarle
Of jonge Wolf: maar tam van aart.
Geen ſchoonder, ja geen dierder paarle'
Dan 't leeven dat de liefde baart.
Hier komt de vreugdt de Min verſteuren,
En ſtort een beek van poëzy,
De vroolijkheidt ontſluit haar deuren.
Mijn pen verdrenkt in lekkerny.
De koets is zoeter dan 't gevry.

HUWELYK

van den Ed. Heer

Mr. KASPER VAN BAARLE

en Juffrouw

SUSÁNNA PELGROMS, &c.

SChrandre Hooft, o wijdtvermaarde!
Die 't geweldt des oorlogs zingt,
Door het woên van buſſ' en zwaarde',

Dat

Daar men's vyandts macht beſpringt;
Zing geen meer van ſteên en ſchanſſen:
't Is nu tijdt ten rey te gaan,
Geperruikt met mirtekranſſen.
Venus ſchrikt voor lauwerblaân.
Lauwer wordt door bloedt verkreege'.
't Oorlog is vol gruwlijkheidt.
Zing, ey! zing de Huwlijxzeege,
Daar Kupid' het vaandel zweit:
Want van Baarle is verwonnen,
Door Suzannaas aangezicht:
Door die hemel met twee zonnen.
Schoonheidt is een ſcherpe ſchicht.
Oogen zijn vol gloênde pylen.
Dit getuigde Baarles hart,
Dat de Mingodt zocht t'ontylen;
Maar het Goodtje riep van vart:
Vlucht daar 't ongediert gaat huilen:
Zelf in 't diepſt' van d'Oceaan.
Minnevier is niet t'ontſchuilen.
Liefde doet de viſſchen braân.
't Ongedierte voelt haar toortſen.
Hier meê zweeg de Stookebrandt.
Baarle, vol van minnekoortſen,
Wurp het Rechtboek uit zijn handt.
Liefde wraakt de hooge leſſen.
Hy heeft niet dan dicht geacht.
Minnaars minnen Zanggodeſſen.
Dichtkunſt heeft een groote kracht.
Vaarſen kunnen 't hart deurbooren,
Door 't beſtieren van de tong.
Maar Suzanna ſtopt' haar ooren,
Als hy haar van min opzong.
Zy bemint het maagden leeven:

Want zy heeft voor hem gevlôôn.
Baarle, door de min gedreeven,
Badt, geknielt voor Venus troon:
Ka'zerin van alle harten!
Maak Suzannaas hart gedwee;
Doe haar boezem eenmaal ſmarten
Van een zelfde minnewee.
Niemandt heeft 'er meedelyden,
Of hy voelt de zelfde quaal.
Help, o Venus! help my ſtryden.
Maak dat ik eens zeegepraal.
Hier op liet zich Venus hooren:
Op, van Baarle, voort van hier;
Want Suzanna, noch bevrooren,
Blaakt eerlang van minnevier.
Hier meê is haar ſtem verdweenen;
En van Baarles hoop kreeg ſtandt.
Wie dat hoop heeft ſtaakt het weenen.
Pelgrom ruſten nu op 't landt,
Overdekt van lindeboomen:
Hier is haar 't gevleugeldt kindt,
Als de droomgodt by gekoomen:
Waar verſchuilt gy, als ontzint,
Sprak hy, om de Min te ſchuwen?
Niemandt kan de Min ontvliên.
't Menſchendom beſtaat in huwen.
Poogt gy Min het hooft te biên?
Hy die d'aardt een zonſchijn koſte,
Offerde zijn ſtrijdbre knots,
Daar hy 't aardtrijk door verloſte,
Voor 't altaar des minnegodts,
Om een zwakke vrouw te winnen:
Deeze deedt zijn harde handt
Niet dan zachte draaden ſpinnen.

O Suzanna! zulk een brand.
Hulp Alcides, die de reuzen.
Staâg van menſchebloedt begruiſt,
Spijt hun krachten, wiſt te kneuzen,
Door de ſlaagen van zijn vuiſt,
Het bevroozen bloedt aan 't ziede.
Hier op zweeg het blinde wicht.
Maar het prikt haar eerſt in 't vliede.
In haar boezem met zijn ſchicht.
Hier op is de ſlaap vervlogen:
Want Suzanna was vol vuur.
Zoo wierdt zy tot min bewoogen,
Die eerſt ſtandt hiel als een muur.
Vraagt my iemaandt naar de bliiken?
't Blijkt hier in de Bruilofszaal.
Alle rampen zijn aan 't wijken;
O van Baarle! rijk van taal,
Lees nu voor d'uitheemſche praaken,
Niet dan rooz' en lelyblaân,
Met uw mondt, van Pelgroms kaaken:
Maar wilt gy uw luſt verzaân
Wacht u dan vry voor de glenſters
Van het vrindelijke git,
Dat 'er in d'agate venſters
Van haar hooge voorhoott zit:
Want de dartle minneſtooker,
Heeft haar oogen nooit genaakt,
Als hy pijlen tot zijn kooker
Haalde, daar hy u meê raakt';
Of hy hadt zich op de randen
Van haar mondt met dauw beſproeit,
Om zijn vleugels niet te branden.
Op, Suzanna, 't daglicht groeit.
Rechte liefde lijdt geen marren.

Kon het ſchitterende licht
Opzien teegens bey de ſtarren
Van uw hemelſche gezicht,
't Was al booven Tetis kimmen.
Nu heeft zich de Bruidt gezet,
Om de ſponde te beklimmen
Van 't bereide bruilofsbedt
'k Hoor en zie van Baarle kuſſen.
O! die nu een ſlagveer hadt
Uit de wiek van Venus muſſen,
Vol van Ganymedes nat,
Om de welluſt af te maalen.
Blus, o Amſtel! blus het vier
Van mijn veeder, door de ſtraalen
Van uw water, of 't papier,
Zal, door gloedt, tot aſch verdwijnen.
Sluit het echte ledekant
Met de weemlende gordijnen,
Of het raakt hier al in brandt.
Hooft, die het geheim der dingen
Met zijn fenixveêr deurboort,
Zal van 't bruilofsbedt opzingen.
Yder zingt wat dat hy hoort.
Ik zoek niet dan wiſſe baanen.
Weeten is veel meer dan waanen.

HUWELYK

van den Ed. Heer

OAN HVIDEKOOPER VAN MAARSEVEEN,

Ridder, Scheepen der Stadt Amſterdam;

En Mejuffrouw

SOFYE KOEIMANS.

IK zong wel eer aan 't Y van 't blixemen der klingen,
En 't dondren van 't metaal, zelf van 't moordtdaadigh ſpringen
Der ſcheepen vol van volk: en hoe Neptunus vloedt
Te wreedt gemarmert wierdt met dierbaar menſchebloedt.
Nu volg ik vyanden die 't bloedigh oorloog wraaken:
Want deeze waapnen zich met oogen, lippen, kaaken,
Omhelzen, dartelen, en wat de borſt doet braân,
Om in een veldtſlag van twee harten ſchrap te ſtaan.
Wie luſt heeft volgt my naa, hier is een hof vol paaden.
Wie rijke ſtoffen heeft behoeft geen leenſieraaden.
Op Min, en geef my nu een veeder uit uw vlerk:
Men eiſt geen andre pen tot dit gezeegendt werk.
Toen Venus, vol van zorg, om d'Amſtel te bewaaren,
Beſpeurde, dat de Doodt de trouwe hooftpilaaren
Van 't Raadthuis hadt verzwakt, beſlootze met haar Raadt,
De wakkre Maarſeveen, om eedelmoedigh zaadt
Voor 't Y te vorderen, te huwen aan Sofye.
De trouw der Grooten is tot heil der burgerye.
De Gooden teelen Goôn. De goudtmijn leevert goudt.
De dieren aarten naa de vruchten van het woudt.

De

De fenix zal geen mus, maar fenixdieren baaren.
Het kindt is als de telg der ſlammen die er paaren.
Nu riep de Blaakgodin, op, afgerechte wicht,
En wapen u ten ſtrijdt met takkel, boog, en ſchicht,
Deurwondt en brandt de borſt van dien ik uw belaſten.
De zoon, die op 't gebodt van zijne moeder paſten,
Ging in zijn wapenhuis van een dooruchte wolk.
Hier zag hy na geen boog, daar hy 't gemeene volk
De boezem meê doorſchiet: maar die hy plag te ſpannen
Op 't overmoedig hart der zeegbaar' oorlogsmannen;
Of daar een groote Stadt zijn vaaders van verwacht.
Hy kreeg een goude pijl van wonderlijke kracht:
Want toen Vulkaan zijn kunſt in deze minpijl ſmeede,
Heeft hy 'er al 't gevley, 't geſtreel, d'aanminnigheede'
De kus, de lonk, en lach, vol nektar, in gewrocht:
Maar 't ſpits heeft hy gevult met wanhoop, achterdocht,
Verwoedtheit, traanen, ſmart, deemoedigheidt, en zuchten.
De min is in 't begin doormengt met ongenuchten.
Kupid' hadt deze pijl zijn moeder afgevleit:
Maar Venus hadt ze voor haar ſchoot vol dartelheidt,
En duizent kusjes, die van milde nektar vloeien,
Van haar gemaal gekocht. Zijn toorts, die 't al doet gloeien,
Hadt hy ontſteecken aan het ooglicht van Sofy.
Nu vondt hy Maarſeveen: maar koelder dan het Y.
Hy volgt hem tot in 't Ooſt, langs bergen roodt van moorden:
Maar hy bleef harder dan de bergen van die oorden.
Men wiſſelt veel van landt en niet van zinlijkheen.
Nu komt hy weêr in 't Sticht, in 't vruchtbaar Maarſeveen.
Hier heeft de Min de ſchijn der Vryheidt aangetrokken;
En ſprak de Ridder aan, om hem naar 't Y te lokken:
Op, fiere longling, op, en reis naar d'Amſtel, voort,
Uw wallen zijn in noodt. Het heir is voor de poort.
Wie veilig ſlaapen wil moet eerſt in 't harnas waaken.
De Wakkerheidt is 't oog der hoog en laage daaken.

Wie dat zijn Stadt bemint gebruikt de wal voor bedt.
De Roofzucht heeft haar klaauw, 't Geweldt het zwaardt gewet.
Wie dat geen ſlaaf wil zijn verdeedigt zich door handen.
De Moedigheidt is 't ſchildt voor 't ſchut der dwingelanden.
Zoo ſprak de Minnegodt. De Ridder rees vol moedt,
En riep om wapenen, en reedt naar d'Amſtelvloedt:
Maar toen hy overquam bevondt hy zich bedroogen.
Nu zocht het Goodtje hem Sofye te vertoogen:
Maar eer het by haar ging zoo deed 't zijn vleugels af,
Om dat de heete vlam, die zy door 't oog uitgaf,
De ſchoone veedren niet zou zengen door het blaaken.
De Ridder wierdt verbaaſt toen hy haar zag genaaken.
Hem docht, en 't hadt ook ſchijn, dat Pallas van Atheen,
Doch zonder ſlangeſchildt, hem aan het Y verſcheen.
Dit zonlicht, ſprak hy, doet de hemelzon verduiſteren.
Wie dat haar ziet, ontvonkt. Natuur, om ons te kluiſteren,
Heeft haar aan yder lidt een minneſtrik gehecht.
Heeft Grieken, riep hy, ooit om Venus, zoo men zegt,
Van ſteen te vormen, ſtof geleent van alle vrouwen?
Wie dat die Venus nu van marmer poogt te houwen,
Hoeft geen verſcheide ſtof: 't is alles in Sofy.
Men ziet hier meer in een dan Paris ooit in dry.
Zoo ſprak van Maarſeveen, geboeit door Koeimans banden.
De ſchoonheidt is een toorts die 't koutſte hart doet branden.
Nu walgt hy van 't vermaak uit enkle minnepijn.
De ſchelle leeuwrik en het ſchorre veldthoen zijn
Nu veilig in het veldt: want die haar plag te vangen,
Blijft zelver in een net van blonde hairen hangen.
Hy heeft geen luſt om 't paardt te mennen op het ruim,
Schoon 't moedig op zijn bit gaat knabblen, en het ſchuim
Al brieſende verſpreit. De Min wil leedig weezen.
Hy leeſt geen Staatles meer; of heeft hy zucht tot leezen,
Zoo zijn 't de leſſen die de Liefde hem gebiedt.
De ſtarboog daar hy vaak naar 't hoog geſtarnt meê ſchiet,

Heeft by hem uitgedient: hy ſtaart nu op 't gewemel
Van 't lonkende geſternt, dat in de blanke hemel
Van Koeimans aanzicht blinkt. Zijn woelen is om niet:
Of zoo hy eens een pijl vol vuurs ter handt uitſchiet,
Zoo is 't de ſchaduw van de pijl die hem doet blaaken.
Hier tuſſchen quam Natuur vol zorg de Maagt genaaken.
Mijn dochter, zegtze, wijk: het leeven is in noodt.
De Stadt is in gevaar: want nu de koude Doodt
Haar lijkôeſt, door 't beſluit der Vreede, ziet verminderen,
Heeft zy de heete Peſt, de wreedtſte van haar kinderen,
Belaſt naar 't Y te vliên, dat nu in menſchen groeit.
Zy wil dat deeze Stadt, om datze 't Oorlog boeit,
't Vermindren van haar doôn vermeert door burger lijken.
Gy moet dit doodtlijk vuur tot in de Wijk ontwijken.
De ſtoute zeeman mijdt het barnen van de vloedt.
Wie 't al op Godt laat ſtaan is godloos van gemoedt.
Wie vreeſt ontziet de goôn. Wie ſtout is waagt het leeven.
Men magh een quaade lucht om beeter lucht begeeven.
Gy zijt my hier te waardt: want toen ik u, vol praal
Wou ſcheppen, nam ik git, albaſt, turkoois, koraal,
En ſchiep u van dit ſtof, om minnevuur te ſtooken:
Toen heb ik uwe vorm, uit enkle gunſt, gebrooken,
Om dat gy aan het Y geen weergaa vinden zou.
Het ſpeet my dat ik u geſchept hadt tot een vrou,
Ik wenſt' een man te zijn om uw mijn min te bieden:
Dies waag u gaaven niet. Het wijken is geen vlieden.
Zoo ſprak Natuur, en heeft de Maagt naar 't Y gebracht.
De Stroomgoôn ſchooten op en zwommen om het jacht,
En volgden haar bedroeft, tot aan de Wijker ſtranden.
Zoo quam Vrou-Venus uit de zee te Cyprus landen.
De Minnaar zucht haar naa: maar 't weer verſlon zijn ſtem.
Hy volgd' haar vaardig: want de Liefde leende hem
Zijn vleugels, om de Maagt op 't ſpoedigſt' naar te zweeven.
Diana, heet op jagt; maar koudt voor 't lieflijk leeven,

Ver

Verſcheen hier by Sofy, uit vrees dat Maarſeveen
Haar oog bekooren zou door zijn bekoorlijkheên.
O kuiſche! ſprakze, die het huwen ſchijnt te vluchten,
Om in het luchtigh kleedt, door velden en gehuchten
Te rennen naar het wildt, ik nood u tot de jacht.
De logge Leedigheidt wordt van de deugt veracht.
De wakkre Naarſtigheidt is bron der ſchranderheeden.
Zoo 't yzer ruſten moet zal 't zich met roeſt bekleeden.
't Gebouw der Kuisheidt wort door Beezigheidt geſtut.
Daar is mijn wiſſe boog, en kooker rijk van ſchut.
Aanvaardt het veldtgezag. Ik ben zoo ſtrak ontbooden,
Door Vaaders vlugge boô, om in de raadt der Gooden,
Die nu byeen vergaart, in aller yl te zijn:
Want Mars komt zonder laſt van d'opperſte Jupijn,
Die 't Koningdom bewaakt, het Poolſche Rijk verſlinden.
De moord- en roofzucht laat zich aan geen eeden binden.
Zoo ſprak zy, en vertrok naar 't hof der zaaligheidt.
Nu gaat Sofy ter jagt. Men ziet geen onderſcheidt
In haar en in Diaan: of weet men iet te vinden,
Zoo is het in de naam. Terwijlze met haar winden,
En brakken 't wildt belaagt, belaagt haar Maarſeveen.
Hy kuſt de ſchaaduwen van haar volmaakte leên.
Hy ſchrikt als hy het oog ziet ſlaan op deez' jaagreſſe.
Ziet hy haar op de jagt, om haare dorſt te leſſe',
Eens drinken van het nat dat uit de duinen ſchiet,
Strak vreeſt hy dat Narcis haar in die ſchijn geniet,
Om dat men hem weleer in waater zag vervormen.
Men doet veel meer door liſt dan door geweldt van ſtormen.
De minnaars oogen zijn in 't vryen wonder teer.
Leit zy haar goude naaldt eens in haar voorſchoot neêr,
Dan waant hy dat Jupijn zich weeder komt herſcheppen,
En, in de ſchijn van goudt, de nektar poogt te leppen
Van haar koraale mondt; om dat hy eens vol vlam,
In goudt vervormt, een maagdt haar kuiſche bloem ontnam.

De nijdig' Argwaan wil zich met de Min vermenglen.
Ziet hy haar in den hof een krans van bloemen ſtrenglen,
Dan vreeſt hy dat, terwijl de krans wordt opgemaakt,
Haar kuiſche bloemkrans van Adoonis wort geſchaakt:
Want Venus hadt zijn bloedt, naa dat hy was verſlonden,
Verandert in een bloem. Hy die zijn borſt vol wonden
Gevoelde, door het oog van d'eedele Sofy,
Ontmoet haar aan de Meer, de bron van 't zeilrijk Y.
De heete Liefde dreef hem naar de roem der vrouwen.
De koude Vrees heeft hem, uit ſchaamt, te rug gehouwen.
Hoe! ſprak de Liefde toen, blijſt gy hier moedloos ſtaan?
Wie lauwerier begeert moet ſtout ten oorlog gaan:
Men maaitze met de kling in 's vyandts leegerſteeden.
De zeegen is het loon der fiere dapperheeden.
Een minnaar paſt een hart gelijk een moedig man.
Men geſpt het harrenas en gordt het ſlagzwaardt an,
Om naa een hart gevecht een zachte kaak te kuſſen.
Een krijgsheldt moet zijn brandt in 't bloedt der menſchen bluſſen.
Een vryer in de dauw der lippen van robijn.
Zoo noopt hy Maarſeveen om by Sofy te zijn:
Maar hy wierdt ſtaâg gekeert, ſchoon Min het ſpoor wou baane'.
Zy wierdt te nau bewaart door order van Diane.
De ruſtelooze Zorg, 't voorzichtige Beleit,
De bitſe Weigering, de ſchuw' Afkeerigheidt,
De vreezend' Achterdocht en koele Kuisheidt, bleeven
Geſtaadig by de Maagdt. Hier hulp geen teegenſtreeven.
De minnaar mint vergeefs. Dit ſpeet de vlugge Min,
En heeft zich voort op 't loof der ſteigrend' eiken in
Een nachtegaal verſchept; en om Sofy te wonden,
Heeft hy haar ooren aan zijn ſchelle keel gebonden.
De Liefde, zong hy, is een Godt die 't al beheert.
Een Godt van zuiver vuur, dat brandt en niet verteert.
Alcides liet zijn knots door deeze Godt ontwringen.
Hy ſtort het leeven in de leevenlooze dingen.

Al 't aardtrijk leeft door Min. De Liefde ſmeedt het ſchildt,
Daar d'onverzaadtbre Doodt haar moordtpijl op verſpilt:
Want dat hy met zijn vuur een eeuw van hier ging wijken,
De werreldt wierdt een graf van allerleie lijken.
Natuur hadt uitgedient. Wie dat zijn macht beſtrijt,
Geeft hy, uit weederwraak, tot ſpeeltuig aan de Tijdt;
Die 't aangezicht, bemint om lippen, kaak en blikken,
Zoo gruwelijk vervormt, dat alle minnaars ſchrikken:
Dan blaakt de Min de borſt om 't hart aan brandt te zien:
Maar 't blaaken is vergeefs: want alle lievers vliên,
Als voor Meduzaas pruik met ſlangen overlaaden.
De wraakluſt van de Min is quaalijk te verzaaden.
Zoo zong de Mingodt zelf in ſchijn van nachtegaal.
't Vermomt Bedrog heeft kracht; 't wordt meer gevreeſt dan ſtaal.
Sofye wierdt verbaaſt; haar boezem ſcheen vol toortſen.
Zy weet niet wat haar ſmart, en blaakt van minnekoortſen.
Nu gaatze naar de Wijk, haar eenige verblijf:
Maar 't vuur der Liefde volgt gelijk de ſchaduw 't lijf.
Ziet zy de zoute Meer, omheint van groene zoomen,
Dan meent zy datze 't nat des zoete Vecht ziet ſtroomen.
De dorre duinweg ſchijnt haar Maarſeveen te zijn.
Haar boomgaardt Goudeſtein. De Liefde ſchiet fenijn
Door d'oogen in het hart: haar aanzicht kan het mellen.
Minerve, om Sofy de zinnen te herſtellen,
Verliet haar troon, en quam daar zy haar leedig vondt.
Mijn leerling, ſprakze, hoe! zult gy nu door een wondt
Gaan quijnen van een kindt? verdoof die ydle vuuren.
Geef uw gedachten werk. Val weeder aan 't borduuren.
De Leedigheidt is zaadt van weelderig geſlacht.
Op, maal de zeegepraal der Kuisheidt groot van macht.
Gy moet die zuivre Maagdt in wit ſatijn vertoonen,
En 't hooft met groene palm en vett' olyven kroonen:
Maar zet haar op een koets van blinkendt elpenbeen.
Zy moet de Minnegodt en zijn geſchut vertreên.

Laat haar een ſcepterſtaf van kuiſche lauwer draagen,
En ſpan de Schaamt' en d'Eer, haar dochters, voor de waagen,
Maar geef de Maatigheidt het leizeel in de handt.
De trotſe Hooverdy, die 't aartſche volk vermandt;
De loſſe Dartelheidt, een vyandin van Zeede;
De bolle Dronkenſchap, onzeeker in zijn ſchreede';
De geile Bloedtſchandt, by d'Onkuisheidt groot geacht;
En ſtoute Schennis, ſtaagh vervloekt door maagdekracht;
Zult gy met keetens aan haar zeegewaagen hechten,
Om zoo te toonen, wie dat zy, door heilig vechten,
Gekluiſtert, met zich ſleept. Span all' uw krachten in.
De Naarſtigheidt verwint de pijlen van de Min.
Wie Welluſt overwint verbreit zijn heerſchappye'.
Uit hadt zy, en verdween. De ſchrandere Sofye
Scheen weeder omgezet. Zy wierdt een weinig koel,
En ſteld' haar, om dit ſtuk te maalen, op haar ſtoel.
Vrou Juno, d'Echtgodin, begon van ſpijt te zwellen.
Hoe! ſprakze, zal Minerf zich teegens 't huwen ſtellen,
Om dat haar kunſtſchaar niet door d'Echt zal mindren? neen.
't Is Venus op de keel, en my op 't hart getreên.
Men ſchakelt door de trou de keeten aller tyen.
Zoo ſprakz', en ging om hulp naar Venus galderyen.
In Cyprus leit een hof dat ſtaâg met lentgroen pronkt.
Al wat 'er groeit dat mint, dat vrijt, dat lacht en lonkt.
Ik heb, o Min! geen kracht om 't luſthof af te maalen:
Want Koeimans oog verteert, door 't blaakeren der ſtraalen,
De geeſten van mijn int. mijn veeder en papier
Verzengen door de vlam van dit kriſtallevier.
My dunkt ik voel de gloedt door al mijn aadren ſtroomen.
Nu is Jupijns gemaal in Venus hof gekoomen.
Al blaakende, ſprak zy de minnemoeder aan,
Gy hebt in uwe troon, ik zal niet hooger gaan,
Voor vaſt geſtelt, Sofy aan Maarſeveen te trouwen,
(Zoo 't vaſt te ſtellen is) maar dit ſieraadt der vrouwen,

Betoont

Betoont, door Pallas raadt, niet dan afkeerigheidt.
Vergeefs hebt gy dit beeldt met glanſen overſpreit.
Zy wapent haar met kunſt, om uwe vlam te ſchutten.
Zoo gy uw Staat en roem voor 't vallen zoekt te ſtutten,
Zoo zet uw kracht te werk. Men ſteekt naar uwe kroon.
De wakkerheeden zijn de zuilen van de troon.
Wie 't erfrecht van zijn Rijk laat ſlippen, is verlooren.
De moedeloozen zijn voor anderen gebooren.
Men ruimt geen heerſchappy ten dienſt van bloedtverwant.
Een Vorſt die moedt heeft leit geen Rijxſtaf uit de handt:
Maar poogt door oorlogsdeugt een anders ſtaf t'ontwringen.
Gedoogt gy dat Minerf uw toeleg zal bedwingen?
Dat leet gy niet toen gy op Idaas heuvel ſtondt:
Maar zoo gy 't toe wilt ſtaan, zal ik op Amſtels grondt
Mijn macht betoonen, om het huwlijk gang te geeven.
't Is grooter ſchandtvlek voor een Vorſt van roembaar leeven,
Dat hy zijn oude macht verlieſt, dan nooit met macht
Van Staat vereert te zijn. Gebruik dan, zegtze, kracht.
Vrouw Venus dankt haar, en om Pallas wit te hinderen,
Riep zy een vlugge ſchaar van poezelige kinderen.
Vlieg, ſprakze, naar Sofy, en toon wie dat gy zijt.
De dappre maaken zich ontzaglijk in de ſtrijt.
De Moedigheidt laat zich van geen Geweldt braaveeren.
Wie dat de ſtrijdtbaarſt' is zal ik een boog vereeren,
En kooker vol van kunſt, en pijlen taay van ſchacht.
De krijgsroem wordt gekocht voor ſchranderheidt en kracht.
Op wapen u, 't is tijdt. Het oorlog lijdt geen marren.
Zoo ſprak de Mingoddes, om 't heir tot wraak te ſarren.
Elk vlamd' hier op het loon daar hy zijn roem door ſtut.
Zy vloogen door elkaâr en loſten hun geſchut.
De toortſen, fakkels, loôn, vuurpijlen, handtgranaaten,
En ſchichten, vliên door een. De krijg ſcheen uitgelaaten.
De Min geleiden 't heir naar 't vreedtbaar Amſtelandt.
Waar dat het leeger vloog, ontſtak de minnebrandt.

De

De koude viſch gevoelt zich tot in 't been ontvonken.
De duif begon de valk, haar vyandt, toe te lonken.
De lucht, de zee en d'aardt verviel in minnery.
't Omhelzen, dartelen, liefkoozen, en 't gevry
Der dingen, hadt geen endt. De windt begon te blaaken.
Mit dat het vlugge heir de Maagdt begon te naaken,
Vervormden 't zich van leeft: zy quaamen in de ſchijn
Der maagden, die altoos by Pallas beezig zijn.
Men groet' haar met een kus, als van Minervaas weege',
En blies haar borſt vol vuur. Elk hoopt hier op de zeege,
En naadert, om Sofy op 't minlijkſt te verraân.
D'een ſpandt de doek op 't raam. Een ander reikt de draân.
Deez' krijgt de ſcharpe ſchaar. Elk zoekt haar te verplichten.
Zulk een vervormt zijn toorts, om brandt in 't hart te ſtichten,
In eene teekenpen, en leevertz' aan de Maagdt.
Deez' heeft zijn pijl verſchept, daar hy zijn roem op draagt,
In een vergulde naaldt, en geeftz' haar in 't borduuren.
Nu maaltze, want Kupid' quam haar de handt beſtuuren,
Het beeldt van Maarſeveen, en onder 't maalen zong
De rappe minneſchaar, die om haar zetel drong,
Hoe dat de vaader van haar Minnaar 't heir deê wyken,
Toen 't landt in water zwom, om dat men landt, noch dyken
Zou dompelen in bloedt, noch traanen van 't gemeen.
Hoe dat hy Vaader wierdt van 't hooft der groote ſteên.
Een keur die elk het hart tot vreugde deedt beweegen;
Doch niet om dat hy 't Ampt van Vaader hadt gekreegen:
Maar om dat zulk een Ampt hem tot een Vaader kreeg.
Nu hoe hy van Berlijn in Amſtels veſten ſteeg,
Daar 't voet- en paardevolk hem groet voor d'eerſt' der Vaaderen.
De Stadt ſcheen hem veel eer dan hy de Stadt te naaderen.
In 't zingen maaldt zy 't beeldt van Maarſeveen vol zwier.
Zy kuſten reis op reis, zoo dwong haar 't minnevier,
De zachte zyde draân van haare naaldtſchildrye.
De liefde houdt geen maat; noch acht geen veinzerye:

Of

Of zooze veinzen moet, zoo lijdtze dwinglandy.
In deze beezigheidt quam haar de Ridder by.
't Erbarmelijk Geſmeek, de roodtgeoogde Traanen,
De wakkre Jeugdigheidt, die 't ſpoor des Mins kan baanen;
De waarde Weetenſchap, die veel tot Staat geraakt;
Het heerelijk Gezag, dat zich eerwaardig maakt;
Het deerelijk Gezucht, dat harten weet te kneeden;
En 't ſtreelende Gevley, met haar aanminnigheeden;
Verzelde Maarſeveen. ô oorzaak van mijn vuur!
Gy zijt, zegt hy, de proef der teelende Natuur:
Maar 't Jaar heeft u vereert om u volmaakt te maaken.
De lieve Lent ontluikt de roozen op uw kaaken:
Maar ik vindt anders niet dan doornen in uw mondt.
De Zoomer ſchonk uw oog, daar gy my meê doorwondt,
Twee zonnen rijk van glans: maar zonnen die een oven
Verſtrekken, om mijn hart daar 't raauw is gaar te ſtoven.
De Herfſt verſiert uw borſt met applen van de Min:
Maar 't nijdig linnen dekt die ſchoone vruchten in
Uw tabbert; of geniet ik een reis het gezichte,
'k Moet een nieusgierge windt, die 't dartel op komt lichte,
Bedanken voor die dienſt. De koude Winter heeft
Zijn zetel in uw hart. Hy die door vreeze beeft;
En weêr van liefde brandt, begon haar voor te ſmeeken.
Hy quam met woorden die de Min hem leerde ſpreeken.
Het woordt daar hy om badt quam dikwijls op haar tong:
Maar Schaamte maakte dat het ſtaâg weêr rugwaarts ſprong.
De Schaamt' heeft op een vrou, die zwak is, groot vermoogen.
De Mingodt leenden haar zijn blindtdoek, om haar oogen
Te dekken voor de Schaamt'. Zy voelt het zoet fenijn
Vaſt dringen in haar hart. Zoo wordt de friſſche wijn,
Door 't wiſſelen der kruik zijn eerſte kracht ontnoomen.
De vruchten aarten meer naa d'ent, dan ſtam der boomen.
Zoo wiert Sofy veraart door 't rot dat by haar zat.
Nu komt 'er 't jawoordt uit daar hy zoo lang om badt.

Hoe zal mijn pen de kracht van 't hemels woordt afmaalen?
Al ving hy op een tijdt de galm der nachtegaalen,
De klanken van de harp, van orgel, veedel, fluit,
En ſimbel in zijn oor, noch zou 't een ſchor geluit
By 't woordt zijn, daar hy niet dan nektar uit kan leppen.
Zy die dit woordt eerſt ſchiep, kan 't zelf geen weergâ ſcheppen.
De Minnegootjes vliên, vol vreugde, door elkaâr.
De blanke Venus kreegh, op zulk een blyde maar,
Haar bruilofstabbert, om op 't huwlijkfeeſt te praalen.
Zy liet haar waagen, die van ſteenen ſchittert, haalen,
En deedt de Liefde, die op bonte vleugels zweeft;
En d'Argwaan, zijn geſpeel, die duizendt oogen heeft,
En duizendt ooren, in het goude pronkzeel ſpannen.
Dus reedtze naar het Y. de winter was verbannen
Toen zy aan d'Amſtel quam, als aan dit Paar verplicht.
De vroolke Blydtſchap, met haar lacchend' aangezicht;
De dartle Welluſt, met haar ſchoot vol zoetigheeden;
En 't liefelyk Gevley, met haar betooverreeden;
Bereyen, op 't gebodt van Cypris, 't bruilofsbedt.
De balſſem van Araab' en honing van Hymet,
Wordt hier door een gemengt met nektar en ambrooze.
Men vult het kuſſenteek mer mirtheblaân en rooze'.
De pluimen, die 'er uit de vleugels van de Min,
Door 't ruien, vallen, zijn, met geur doormengelt, in
Het beddedons geſtroit: al ſtof tot weeld' geneegen.
Nu wordt de koets beſtort met zulk een zoete reegen,
Die nektar en ambrooz' zoo ver in ſmaak verwint,
Gelijk dat hemelſch zoet het bitterſt' dat men vindt.
Men twijfelt of men nu twee nachten t'zaam wil laſſen,
Als toen Jupijn, vol gloedt, Alkmeene quam verraſſen:
Maar Venus wraakt het, om dat Maarſeveen niet in
De weeld verſtikken zal. Daar rijſt de koningin
Van Pafos met haar zoon, en doet de Bruigom ryzen.
Daar rijſt de Bruidt; doch traag. Wie zal haar 't luſthof wyzen.

De

De Kupidootjes vliên, en maaken veel geſchals.
De Kusjes, Lachjes en de Lonkjes ziet men als
En byëzwerm, voor uit, naar 't ledekant toe zweeven.
De zorgende Natuur, quam nu, door zucht gedreeven,
By 't eerſtgehuwde Paar met een kriſtalle ſchaal.
Hier was door Mulciber, tot roem der minneſtraal,
De trouw van Hero en Leander op geſneeden.
Dit vat hadt zy gevult met oordeel, ſchranderheeden,
Beleeftheidt, burgerzucht, manhaftigheidt, verſtandt,
Aanminnigheidt, ontſach, en wat in Amſtellandt
Het Raadthuis achtbaar maakt, tot heil der onderdaanen.
Zy zocht, door zulk een drank, dit Paar het ſpoor te baanen
Tot een begaafde vrucht, de hoop van deze Stadt.
Zy dronken, heet door Min, van 't zwangerende nat.
Natuur heeft hen hier op de zeegen toe gegeeven.
Nu treeden zy op 't bedt in d'oorſprong van het leeven.
O Min! dus lang heb ik met eene ſlagveêr uit
Uw wiek geſchreeven, wilt gy nu dat ik beſluit?
Zoo leen my uwe pijl om haare vreugdt te ſchryven.
Ik zie dat deeze twee, die nu in welluſt dryven,
Haar op het aller.... hoe! men ſluit de koetsgordyn,
En wil niet dat 'er meer dan twee paar oogen zyn,
En zoo veel ooren in de kuiſche ſlaapvertrekken.
Men moet het heiligdom der Liefde niet ontdekken.
Ik zwyg; maar zonder ſchuldt: de Min komt my gebiên.
De vruchten van de Trouw zyn door de Tijdt te zien.

VERTOONINGEN

op 't Huwlijk van den E. Heer

JOAN HINLOOPEN JAKOBSZ

Commiſſaris der Huwelijkſche zaken, &c.

En de E. Juffrouw

LEONORA HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN.

In d'eerſte Vertooning

VErſchijnt de Doodt op een waagen van menſche-geraamten. Lentemaant, Hooimaant, Oogſtmaant en Slachtmaant, de vier moordaadigſte dochters van 't Jaar, verſtrekken haar voor paarden: de vreeſelijke Peſt voor voerman. de Zuidewindt, een dienares van de Doodt, vliegt voor uit. Gulzigheidt, Dronkenſchap, Bloedtgang, Waterzucht, Teering, Wanhoop en Koorts, haar krijgsbenden, baanen 't ſpoor. Eskulaap, Galeen en Hippokraat, betoonen zich raadeloos. Juno, die Hinloopen op Pijnburg laat bewaaren, om hem aan Leonora Huidekoopers van Maarſeveen te huwen, verlaat haar ſchatkamers, Pallas haar ſchoolen, en Merkuur zijn Beurzen, om met een wolk ten hemel te klimmen. Amſterdam is in 't zwart gekleedt. Neering, Rijkdom, en Overvloedt, haar geſpeelen, vluchten. Godtsdienſt en Gerechtigheidt, twee hooftpilaaren daar de Stadt op ruſt, blijven haar noch by. Zuchten, Weenen, Klaagen en Treuren, de kinderen der Ellendigheidt, voegen zich in de rouw, met ongevlochte hairen, by de graaven. d'Amſtel en het Y helpen de vluchtige burgers, langs hun ſtroomen, naar vreem-

de

de geweſten. Voorzichtigheidt, door Schrik en Vrees voortgecreeven, geeft Leonora Huidekoopers, aan Maarſeveen, Neerlijk en Diependal, om haar voor 't geſchut van de Doodt te bevrijden.

De Doodt beſtormt het Y, om 't leeven te berooven.
De Kunſten zijn geboeit. het volk heeft geen gehoor.
Het Moordtvuur is door klacht' noch traanen uit te dooven.
Voorzichtigheidt verbergt de wakkre Leonoor.
Zoo weet men 't woeden van het Peſtvuur te verhinderen.
De Huizen houden ſtandt door 't leeven van de kinderen.

De tweede Vertooning

IS in de hemel. de Vreede houdt by Juno, godin der huwelijken, ſterk aan, om Amſterdam, waar dat de Doodt van de braafſte Geſlachten verdelgt heeft, weeder te herſtellen, door 't vereenigen van Hinloopen en Leonora van Maarſeveen. de Tweedragt, vyandin van 't Y, zaaidt, om dit huwelijk te beletten, haar zaadt. Diana, die Leonora aan haar rey poogt te krijgen, ſtelt zich teegen 't verzoek van de Vreede. Apollo, Pallas en Venus, om haar ſchoolen door de affetſels van zulk een paar te verrijken, voegen zich by de Vreede. Mars, die Amſterdam vervloekt, om datſe hem met keetens geboeit uit Nederlandt deedt bannen, verkieſt, door Staatzucht, Gramſchap, Geweldt, Moordt en Roof aangehitſt, de zy van Diana. Kupido houdt hem zijn pijlkooker voor de mondt. Liefde, Trouw, en Teelzucht binden zijn handen. Jupiter, die d'Amſtel, om haar burgerlijke zeeden en verdraagelijke wetten, bemint, begeert dat het huwelijk zijn voortgang zal hebben: Neptunus en Pluto, zijn broeders, hierom booven ontbooden, volgen zijn beſluit. Venus, die de drie Bevalligheeden by zich heeft, maakt zich gereedt, om met een zwarm van Minne-goodtjes op d'aardt te daalen. Ceres van haar Akker-godinnen, Bacchus van Wijngaardt-gooden verzelt, en Merkuur volgen de Mingodin.

De Gooden zijn verdeelt: elk poogt zijn ſtaat te bouwen.
Diana wraakt de Min, en Juno roemt op d'Echt,
Om Hindeloopen aan van Maarſeveen te trouwen.
De trouw der Grooten is tot heil van 't heilig Recht.
Vrou Venus wordt op d'aardt van Jupiter gezonden.
De vuurpijl van de Min maakt blaakerende wonden.

De derde Vertooning

IS op Goudeſtein. Leonora wordt van Pallas, in 't midden der negen Muzen, omhelſt. Venus, die Hinloopen op Pijnburg alree de boezem doet blaken, vertoont zich op haar waagen, die door Liefde en Trouw voortgetrokken wordt: Teelzucht verſtrekt tot voerman, de drie Bevalligheeden beſtrooien het ſpoor met mirtebladen. Dartelheidt, Droefheidt, Vrolijkheidt, Blijdtſchap, Nachtjanker, Trekkebek, Waarheidt, Loogen, Vleien, Lacchen, Huilen en Zuchten, al ſaamen in dienſt van Venus, zweeven om de raaden. de lucht krielt van Minnegoodtjes. Kupido ſtaat achter zijn moeder, en mikt met zijn pijl op Leonora. Diana, die Venus toeleg zoekt te beletten, komt op haar jaagkoets; zy heeft, in plaats van paarden, Wakkerheidt en Snelheidt in 't gareel geſpannen: de Jaaghzucht heeft het leizeel om te mennen. zy wordt gevolgt van Hartejaagſter, Hindeſchietſter, Brakkeſtreelſter, Beekezwemſter, Bronneminſter, Schaaduwzoekſter, Heuvelklimſter, en al wie, ſchuw voor mannen, de Maagdelijke ſtaat beminnen. de kuiſche godin poogt Leonora, doch te vergeefs, een pijl van loodt, die in koudt vergift gedoopt is, in 't hart te ſchieten. Maarſeveen, Neerdijk en Diependal verwonderen zich, datſe zulk een oorlog bcoogen. de Vechtgoden en godinnen zien Venus het veldt behouden.

Hier is van Maarſeveen in 't ſchool der Kunſtgodinnen.
Zoo wordt aanminnigheidt met weetenſchap doorzult.
Diana ſchiet vergeefs, om d'eedle Maagdt te winnen.

De

De Liefde is een vuur dat alle harten vult.
Hinloopen ſtaart van ver op Venus wapendaaden.
Een minnaar zoekt zijn hoop door d'oogen te verzaaden.

In de vierde Vertooning

ZIet men de Bruidegom en Bruidt voor 't outaar van Juno. hy heeft Voorzichtigheidt, Schranderheidt, Beleeftheidt en Reedtlijkheidt by zich: zy Aanminnigheidt, Vrindtlijkheidt, Mewaarigheidt en Maatigheidt. De Minnegoodtjes voeden het outaar-vuur met mirtheblaaden. Juno bindt de verloofde met een witte ſluier aan elkander. Venus vertoont zich met de zielen van Hero en Leander in een heldere wolk, waar dat de naamen van deze getrouwe minnaars met blinkende ſtarren in geſchreven zijn, om de Bruidegom en Bruidt de kracht der Liefde door d'oogen in 't hart te drukken. Argwaan, Huiswiſt, en Zorgeloosheidt, drie huwlijks-plaagen, worden door Liefde, Trouw en Teelzucht uit de tempel gedreeven. Apollo, Pallas en Ceres geven de getroude de zeegen. d'Amſtel en 't Y verſtrekken tot getuigen.

Hier wordt van Maarſeveen vereent met Hindeloopen.
De kuiſche Liefde heeft het huwlijk tot haar wit.
De Teelzucht is een bandt om harten t'zaam te knoopen.
Zoo maakt men, door de Trouw, twee Huizen tot een lidt.
Geen vaſter ſtamboom dan van t'zaamgevoegde telgen.
Eendrachtigheidt behoedt de Stammen voor verdelgen.

In de vyfde Vertooning

STaan de Bruidegom en Bruidt op een troon. Hy heeft Apollo en Themis; zy Pallas en Huiszorg tot Speelgenoots. Voorzichtigheidt, Schranderheidt, Beleeftheidt en Reedtlijkheidt, ſtaan aan d'eene zy van de troon: Aanminnigheidt, Vrindtlijkheidt, Mewaarigheidt en Wakkerheidt aan d'ander. Hymen,

godt

godt der bruiloften, verſchijnt in de zaal met de gelukkig getrouwde zielen van de Roomſche Talaſſus en zijn Sabynſche huisvrou, om de Bruidegom en Bruidt de gelukzaaligheidt van d'Echt te vertoonen. De Vreede met haar dochters, Neering, Rijkdom en Overvloedt, omhelzen Venus, Juno en Merkuur, tot dankbaarheidt van 't Huwelijk. d'Amſtel en 't Y ontfangen de Vechtgooden en godinnen. Maarſeveen, Neerdijk, Diependal, Goudeſtein en Pijnburg, beſtrooien de vloer met maagdepalm. Bacchus en Ceres, die hier verſchijnen, worden door Maatigheidt beſtiert. Blijdſchap, Vroolijkheidt, Dartelheidt, Weelde, Kuſſen, Lonken en Lachen, voegen zich by de gaſten. De neege Muzen, die hier haar Parnaſſus hebben, ſpeelen en zingen:

Hier blinkt Vernuft en Deugdt, twee goddelijke deelen.
Zoo zagmen Peleus en zijn Thetis braaf van ſtandt.
De Hemel laat dit Paar tot ſteun van d'Amſtel teelen:
Zoo wort de hoop gevoedt van 't vreedtbaar Amſtellandt.
Op zulk een grondtveſt magh de burger zich verlaaten.
Men heerſcht niet voor zich zelf, maar voor zijn onderzaaten.

Kracht der Huwlijks Liefde.

AL wat 'er leeft dat lieft, en heeft ook zucht tot paaren.
Zoo 't minnevuur verdooft is 't aardtrijk in gevaar.
Het leeven, zonder min, verſterft in hondert jaaren.
Men bindt all' eeuwen, door het huwen, aan elkaâr.
Zoo wordt de Doodt belet haar troon op d'aardt te bouwen.
't Geſlacht dat leeven wil moet op de Trouw betrouwen.

Liefde.

DE Hemel zegen u in uw gehuwde daagen.
Nooit zie men dat de Nijdt zich in uw harten zet:
Maar leef dat zich de Nijdt, om u, haar hart gaat knagen.
Gedoog niet dat de Twiſt uw herſſenen beſmet:

Die huisplaag is door kracht der Liefde te verdrijven.
Wie dat de Twiſt verjaagt verdient de vreed-olijven.

Sterkheidt.

NOoit moet het ſlinx Geval uw hoop door ramp verſlinnen:
Maar zoo 't u fel beſpringt, zoo toon een ſterk gemoedt.
En die zich zelf verwint kan alle ramp verwinnen.
't Is noodigh dat men weeldt deurmengt met tegenſpoedt.
Wie in de windt opzeilt heeft geen gevaar van gijpen.
Men leert, door weinig ramp, zich hoeden voor vergrijpen.

Wijsheidt.

VErgeet geen harteleedt: maar gy moet wraak vergeeten.
Vergeetelheidt van leedt denkt nooit op naakendt quaadt.
De Wraak is dochter van een goddeloos geweeten.
Door deez' vervalt de ziel, door die vervalt de Staat.
De ſtierman mijdt de klip die hem weleer deedt beeven.
Wie leedt gedenkt, en wraak vergeet, zal veilig leeven.

Voorzichtigheidt.

GErechtigheidt moet u in 't Raadthuis ſtaâg verzellen.
Gebruik haar ſlaghzwaardt nooit of beezigh haar gewicht.
De wakkre Huiszorg zal zich by uw Ega ſtellen.
Een die zijn huis bezorgt voldoet zijn huwlyxplicht.
Godtvruchtigheidt moet ſtaâg in uw gedachten zweeven.
Een heilzaam huwlijk is 't beginſel van het leeven.

Op het Huwelijk van
D. GERARDVS BRANDT
en Juffrouw
ZUZANNA VAN BAARLE, &c.

DE Liefde maakte van Quintyn de ſmit een ſchilder;
Maar hier aan d'Amſtel toont de Min zyn kracht noch milder:
Van een tooneelpoëet maakt hy een Predikant.
Zoo raakt Zuzann', hoe kuis en koudt van hart, aan Brandt.

Op 't Huwelijk van den E. Heer
DIERIK HEEREMAN
VAN ZUIDTWYK,
En Juffrouw
ANNA RAMP.

IK wil, uit vrees voor ramp, van weêr te trouwen zwygen:
Maar Heereman zoekt Ramp, nu Min hem 't hart komt kneê
Heeft hy geen ramp in 't brein dat hy na Ramp ſtaat? neen.
Hy zal ramp krygen zoo hy geen Ramp weet te krygen.
Hy bidt en ſmeekt om Ramp: nu komt zy op 't gekarm.
Zoo krygt hy Ramp in huis, in 't bedt en in zyn arm.
Nu wenſt hy dat hem noch meer Ramp aanboordt zal klampen.
Wie ramp vervloekt, zyn heil beſtaat in 't huis vol Rampen.

LYK-

EN

GRAFDICHTEN.

Doodt van zijn Hoogheidt

FREEDRIK HENDRIK

PRINS VAN ORANJE, &c.

Algemeen Veldtheer der Vereenighde Neederlanden, &c.

ZANG.

DE groote Freedrik ſluit, in 't ſluiten van de vreede,
Zijn oogen, eer den dag haar oogen open doet:
De Doodt, die hem in 't veldt nooit teegen durfde treede',
Verſchiep zich in een vlam, en kroop hem tot in 't bloedt.
Zoo dreef zy (o bedrog!) het leeven uit zijn aâren.
Op, Hollandt: want de Deugdt behoort in 't endt haar loon.
Breng balſſem, om het lijk voor 't rotten te bewaaren.
De leevendige zijn tot dienſt van zulke doôn,
Die voor de wett' van 't volk hun deegens wilden wetten.
Men moet een heldenlijk de tandt des Tijdts ontzetten.

TEEGENZANG.

WAt hoeft mijn Freedriks lijk, om d'eeuwen te verduuren,
Met balſſem ingeleit? hy heeft het niet gewilt.
Ik heb mijn legerzon, na 't bluſſen van zijn vuuren,
Met traanen, 't dierſte zout, voor 't rotten, heel deurzilt.
Begraaf hem zoo in 't puin der neêrgeſchoote wallen,
Bekleedt met wapenen van overwonne ſteên.
Laat andre dooden vry met puik van grafſteen brallen,
Het lijk van deeze Vorſt (o Vaaders van 't Gemeen!)
Zou liever in het graf van 's vyandts puinhoop leggen.
De dappre moet men nooit een keur van graf ontzeggen.

TOE-

TOEZANG.

MYn Heirvoogt, die de Faam tot roemſtof plag te ſtrekken,
Begeert zijn lichaam niet beſlooten voor de zon.
Die d'aardt, in Neederlandt, met leegers quam bedekken,
Behoeft ook met geen aardt, die hy door 't zwaardt verwon,
Voor 't licht bedekt te zijn. De deugdt wil aaſſem haalen.
Een dapper krijgsheldt lijdt geen afgeſteeke paalen.

Doodt van
TESSELSCHA ROEMER VISSCHERS.

TOen vrou Natuur bevondt dat Teſſelſcha haar beelde',
Van naaldtwerk leeven deedt, en 't geen zy zelver teelde
Verdelgt wierdt door de Doodt, ontſtak haar moedt van ſpijt.
De grootſte kunſten zijn tot doelwit van de Nijdt.
Zy zwoer haar harteleedt op 't doodelijkſt te wreeken.
Om dit vervloekte quaadt op Teſſel te beſteeken,
Socht zy de vriendtſchap van de Doodt haar vyandin.
Die wijs is kropt, om winſt, zijn vyandtſchappen in.
Voorzichtig veinzen is de zuil der heerſchappyen.
Nu ging Natuur, vol hoops, om Teſſel te beſtryen,
Maar d'onverzaadtbre Doodt: zy zocht haar niet in 't dal
Van Plutoos ſpooken; neen: men vindt haar overal.
Zy klimt op heuvelen, en daalt in diepe kuilen.
Haar pyl is noch door kracht, noch liſtigheidt t'ontſchuilen.
De Doodt verſcheen Natuur op d'oever van de Scheldt,
Omheint van Wreedtheidt, Moordt, Verwoedtheidt en Geweldt:
Want dit geſpook was toen eerſt uit het heir gekoomen.
Zy zagh het bloedt noch van haar wapenrok afſtroomen.

Haar ſeiſen was geſchaart. haar kooker zonder ſchut;
En al wat menſchen moordt, was, door het woên, onnut.
O Doodt! zoo ſprak Natuur, ik kom by u door reeden:
Aan d'Amſtel woont een vrouw, o ſtoute ſchranderheeden!
Die beelden ſchept daar zy onſterflykheidt in ſtort.
Zoo wordt mijn vorm belacht: zoo ſchiet uw pyl te kort.
Geen grooter hoon dan van zijn onderdaan te lijden.
Men moet de Stoutheidt, eer zy 't hooft op beurt, beſtrijden.
Wie zijn gezagh verlieſt bevindt zich zonder macht.
Mijn werken rijk van roem, uw daaden groot van kracht,
Vermaanen ons tot ſtraf. luſt u de wraak te wraaken?
Zoo zal ik, zweer ik u, het noodigh teelen ſtaaken:
Zoo wordt al 't aardtrijk in een enkel' eeuw verwoeſt.
Wat zal uw pijl dan zijn? voor 't knaagen van de roeſt.
Waar dat geen menſchen zijn verkrijgt de Doodt nooit zeege.
De krijgsfaam wordt niet dan door moedigheidt verkreege'.
Wie is het? vraagt de Doodt. 't is Teſſel, zegt Natuur.
De Doodt hier op; 't is wel: vertrek. 'k zal in een uur,
Tot heil van u en my, de weederwraak aanvaarde.
Voort ſtamptze driemaal met haar rechte voet op d'aarde.
Heel Vlaandren daaverde, door 't ſchrikkelijk geluit.
Het aardtrijk reet van een, en braakt ellenden uit.
Hier op verſcheen haar heir. dat op haar aan quam dringen.
Mit dat de Doodt zich van haar krijgsluy zag omringen,
Riep zy de vreemdſte plaag zoo overloos als wreedt;
Die nu van koudtheidt lilt, en dan van hetten zweet.
O Koorts! zegt zy (dus wordt die menſchebeul geheeten)
Gy hebt de wijze Hooft, de fenix der Poëeten,
En ſchrijvers van zijn tijdt, aan 't Y in 't graf gedrukt;
Dat was een heldenwerk: maar wie zijn aanſlag lukt,
En met geen tweede volgt, verdient geen lauwerblaaden.
Men haalt geen roem dan door een reex van wapendaaden.
De boomvrucht groeit niet door een enkle zonneſchijn.
Nu weet ik ſtof tot roem, die u als d'eerſt' zal zijn.

Op, vliegh naar Teſſelſcha, en kruip haar voor in d'aâren ;
Maar ſtop uw ooren: of zy zal u door haar ſnaaren
En zang betoveren. de klanken hebben kracht.
De leeuw en tiger zijn door Orfeus lier verzacht.
De veedelſnaar betoomt de woeſte waterplaſſen.
Nu wapent zich de Koorts, om Teſſel te verraſſen
Met vuur dat zy onlangs van Etna hadt gebrocht ;
En ſneeuw, dat heel in 't noordt op Taurus was gezocht.
Zoo vloogze naar het Y. de veugels die haar naaken,
Begonnen voort in vliên te beeven en te blaaken.
De lucht was heel ontſtelt. ik voel, o vreemde zwier !
Nu ik haar kracht beſchrijf, mijn bloedt vol ys en vier.
Op Eskulaap en help. nu quamze Teſſel naaderen,
En kroop haar, heel verwoedt, met al haar kracht, in d'aaderen.
Haar keel verloor de klank, haar lippen 't bloedtkoraal.
Zy ſloeg 't gezicht omhoog, en riep naar 's hemelszaal :
O Febus ! heb ik ooit, gehooſt met Taſſoos laarzen,
Uw kooroutaar genaakt met offerhandt van vaarzen,
Zoo kom my nu te baat, mijn leeven wordt beſtreên.
't Gezag der Muzen riep, op 't karmen, naar beneên ;
Wat ramp komt Teſſelſcha, mijn prieſterin, beſpringen ?
Ik zal de brandt, eer zy ten dak uitſlaat, bedwingen.
D'ervaare ſtierman mijdt de klip eer hy ze ziet.
Wie wijs is ſmoort de ziekt' eer dat ze wortel ſchiet.
Zoo ſprak die Godt, en is hier op aan 't Y gekoomen,
En oopend' haar een aâr, toen 't bloedt begon te ſtroomen,
Verſcheen het neegetal, en ving dit purpernat,
In plaats van Hippokreen, in een kriſtallevat,
Om, als het dicht, haar pen in 't ſchranderbloedt te doopen.
Waar dat de druppelen, die Teſſels arm ontloopen,
Neêrvallen, geeft de vloer een liefelijk geluit.
Hadt Pan, die 't vee behoedt, zijn ſchorre rietefluit
Bevochtigt met dit bloedt, zijn vyandt hadt geſtreeken.
Noch is de koorts, door 't bloedt te loozen, niet geweecken.

Apollo

Apollo riep en badt: laat my dit eenigh lidt.
Natuur om dit verzoek, een naadeel van haar wit,
Te keeren, deedt de Doodt naar Teſſels kamer ylen;
Hier quamze met haar boog en een der ſcherpſte pijlen:
Maar toen haar Teſſels kunſt verſcheen, wierdt zy als vuur.
Hoe! ſprakze, zal een menſch d'alteelende Natuur
En Doodt braveeren? neen: 't is naar de kroon geſteeken.
De Boosheidt laat zich niet bepaalen dan door wreeken.
Ik hoef niet aangehitſt om weederwraak te doen.
Een dapper krijgsman valt van zelver aan het woên.
Wie dat zijn ſterker tergt zal niet dan ramp ontmoeten.
Ik wil mijn wraakluſt door het bloedt van Teſſel boeten.
Zoo ſprak dit fel gedrocht, en maakt haar boog gereedt.
Toef ſtraffe, riep Minerf, u pijl is veel te wreedt:
Of ik zal Teſſel met mijn ſchildt, voor 't ſchut, bedekken.
De Doodt, om gauw te zijn, begon haar pees te rekken;
En riep, want Pallas was omhoogh, gy zijt te vart.
Mit klitſten zy haar pijl, o moordt! in Teſſels hart.
Minerf bezweem van ſchrik. de godt der dichters lilde.
De Muzen wierden bleek. de Nimf van d'Amſtel tilde
Haar hooft al ſchreyend' op: haar kaak en 't watervat
Datz' in haar armen hiel, geleeken even nat.
De Schouburg klopt haar borſt en krabt haar gave wangen.
Hier leitze, klaagt Melpoom, die door haar ſchelle zangen
De nachtegaal geleek; neen; die haar voor altoos
In 't galmen overwon: die zong ſlechts voor een poos,
En deeze kon (och! dat zy 't noch kon) ſtaadigh zingen.
Halfdooden deedt zy door haar veêl ten bedt uitſpringen.
Nooit heeft haar diamant op brijzlendtglas geſneên,
Of 't glas wierdt dierder dan haar diamanteſteen:
Nu is zy doodt, door wien de zijdedraaden leefde.
Die ſlus met Godefroy deur duizent pijlen ſtreefde,
Is nu door d'enkle pijl des Doodts (helaas!) geveldt.
Die met haar pen, op 't ſpoor van Taſſo, het geweldt

Van Mahomet verwon, is nu op 't bedt verwonnen.
De handt, die 't Muiderſlot, tot roem van Febus Nonnen,
Met keurig groen verſierd', is door de doodt verdort.
De kunſten zijn met haar gelijk in 't graf geſtort.
Zy wiſt all' oogen aan haar verven vaſt te lymen.
Zy bondt all' ooren aan de klanken van haar rijmen.
Haar doovekoolſtift deedt de koudſte harten braân.
Zoo klaagt Melpoom, en ſiert het lyk met lauwerblaân.
Haar andre zuſters hoordt men niet dan karmen, zuchten,
En weenen: alle vreugdt ſchijnt dit getal t'ontvluchten.
Mijn ooren zijn bedwelmt door 't deerelijk geluit.
Mijn oogen worden week: het water dat 'er uit
Komt vloeien, ziet men langs 't papier, vol letters, drijven.
De droefheidt bindt mijn tong, en houdt mijn handt in 't ſchrijven.
Vergeef my zoo ik mis: de ſmart heeft dit gedaan.
Apollo ſmeet zijn krans, van nimmer dorreblaân,
Van 't hooft, en riep: o Doodt! ik vloek u om dit dooden.
Natuur (een dienaares van d'opperſt' aller gooden,
Daar ik een zoon van ben) zal weeten dat zy niet
Kan ſcheppen zonder my; daar ik geen ſtraalen ſchiet
Daar ſchiet haar kracht te kort: ik zal, om my te wreeken,
Haar zaaden nooit door 't vuur van mijn perruik ontſteeken.
De werreldt Rechter ſtraft, gelijk 't behoort, het quaadt.
De ſtraf is goddelijk. wie een vervloekte daadt
Niet ſtraft, eiſt zelf geſtraft: dat weeten d'aardtſche volken.
Moet dan een godt als ik, die met zijn voet de wolken,
Vol helleſtarren, drukt, niet vinnig ſtraffen? ja.
Ik zal de zuivre ziel van onze Teſſelſcha
Vergooden, en een plaats by het geſtarnte maaken.
De klachten van zijn rey, die Teſſels ſterflot wraaken,
Verdoofde deeze godt! die toen geen godt geleek,
Om dat hy uit zijn oog een ſpringbron, ja een beek
Van traanen ſtorten, als de menſchen om hun quaalen.
Een ſchichtig ongeval is quaalijk te bepaalen.

De droefheidt vat zoo wel op hoog als laage ſtaat.
Godt Pan quam aan de Vecht, vroeg voor den daageraadt,
Op 't droevigh moordtgeſchal, verbaaſt ten veldt uitſchieten,
En ſpeelden op zijn fluit van t'zaamgekleefde rieten:
Op, veldt en akkergoôn, vervult door uw geween
Het omgeleege landt, op dat de naaſte ſteên
Weêrgalmen op 't geluit van 't onverwachte klaagen:
Want Teſſel, die de windt en koude reegenvlaagen
Die uw gewaſch beſtreên, betoomden door haar toon,
Als zy te Muide zong, is nu in 't hof der doôn.
Wie dat zijn ſchat verlieſt toont teekenen van ſmarten.
't Verliezen van een vriendt doorſnijt de hardtſte harten.
Pluk klaver, koorenbloem, lauwrieren, ſcheutigh lis,
En al wat in dit oordt voor 't oog aanminnig is,
Om 't lijk van Teſſel met die ſtoffen te begraaven.
Het geeven van die gift is minder dan haar gaaven.
Wie deugdt beloonen zal moet zonder woeker zijn.
't Vergelden van de deugdt gaat verder dan de ſchijn.
Geen grooter eer dan d'eer aan 't lijk van doode vrinden.
Hier liet godt Pan zijn liedt, daar wy zijn leet in vinden:
Want d'overgroote rouw verwon zijn riete fluit,
Door een gelijk geſchrey, van ongelijk geluit.
De Droevigheidt deedt d'een niet min dan d'ander treuren.
Nu quam de Vecht zijn hooft deur 't blanke nat opbeuren,
En zwom naar 't Muiderſlot, van hartewee verkropt;
Ten leſten borſt hy uit: hoe! is de mondt geſtopt
Die my zoo meenigmaal van onder op deedt lobbren?
De keel die my bywyl op haar geluit deedt dobbren,
Omheint van watergoôn, is nu haar klanken quyt.
O onverzetbre ſmart! o onverdraagbre ſpyt!
Wie dubble ramp ontmoet durft 't allerquaadtſte vreezen.
Twee wonden in een borſt zyn quaalyk te geneezen.
Zoo klaagdt de Vecht, en dook tot in zyn watergraf,
En leidt zyn pruik van bies, vol waterroozen, af.

Hy reet zijn blaauwe rok, die hem in vreugdt bekleeden:
Daar Teſſel, door haar naaldt, de dorpen, heerlijkheeden,
In hooven, langs zijn ſtroom, in ſchilderde vol kunſt.
Een heerelijke gift verdient de grootſte gunſt.
Nu quam Natuur de Doodt voor haar bedrijf bedanken,
En ſierd' haar dorrekrans met groene lauwerranken.
Zoo wierdt haar wreede daadt voor zeegerijk verbreit.
De Doodt, die ſtaadig treurt, was nu vol dartelheidt,
En lacht' om Teſſels doodt dat alle harten beefde.
My dunkt dat ik dit ſpook, dat Teſſel teegenſtreefde,
Van ver noch ſchaatren hoor. ik hou my buiten ſchoot.
Wie 't lieve leeven mint betrout niet op de Doodt.

UITVAART

van den Ed. Heer

ANDRIES BIKKER,

Heer van Englenburg, Oudt-Burgermeeſter, en Raadt ter Admiraliteyt, &c.

IK zal, ô Amſterdam! niet zingen van die peſten,
Die, roodt van Vorſtenmoordt, de vrye zeegeweſten,
Zoo ſchelms, berooven; neen. Ik zing hier, hoe de Doodt
Uw koopre landtpilaar van 't leeven heeft ontbloodt.
Gerechtigheidt beweent dit Hooft der onderzaate':
Maar d'ondeught, die hem vreeſd', om dat haar Bikker haate,
Lacht nu van enkle vreught om deze droeve maar.
De Beurs, op d'Amſtel, zucht. Hy droeg hier zilverhaar,
(Want zorgen maaken grijs) om dat men goudt zou draagen.
Men hoort de Schouwburg, en 't doorluchtig Hooftſchool klaagen.
De Stroomgodt tilt zijn pruik van liezen uit het nat.
Zijn oogen vloeien als zijn glazen watervat.

Hier, roept hy, leit, o ramp! het heil der burgerwetten.
Mijn vloed zou eer een rots, dan 't goudt zijn trouw verzetten.
De ziekt', noch ouderdom heeft hem verwonnen; neen:
Een goddelijke ſpijt heeft hem het hart deurſneên,
Om dat hy, tot zijn leet, de valsheidt zag gedoogen.
Laat andre dichters vry de traanen van all' oogen
Uitparſſen, om de doodt van een doorluchtigh man;
Hier prikkelt het Gemeen de lafſte dichtkunſt an.
Een yder dompelt zich om Englenburgh in traanen,
En ſlaat een naar geluit: maar die aan d'onderdaanen
Gedachteniſſen laat die naar de ſtarren gaan,
Hoort niet betreurt te zijn. Wie vat de lijkbaar aan?
Verwaande, treê te rug, die laſt zal u verpletten.
Gy poogt geen enkel lijk in 't naare graf te zetten:
Maar d'onverwrikbre Trouw, en 't ſchrandere Beleit.
De ſtouten hebben meeſt hun eigen val bereit.
Gy hebt uw handt vergeefs aan deeze baar geſlaagen.
Wie bergen ſtaaplen wil moet zijn gewrichten waagen.
Dit is hy die de Faam doet roepen uit haar zaal,
Die duizendt poorten heeft van 't klinkenſte metaal,
Datz' haar te barſten blaaſt aan zijn beroemde gaaven.
Men kan de lijken, maar de deugden niet begraaven.
„ De deugdt is onbepaalt. Wie, vraagde hy, op 't bedt
„ Voor 't ſterven, heeft de Leeuw van 't Vrye Landt verplet,
„ Dat hy de zee, de keel van dit geweſt, laat ſluiten?
„ Och dat ik in den Raadt mijn hart noch eens mocht uiten!
„ Ik ſtorte hen, ſprak hy, de mannelijke moedt
„ Die ik noch over heb door d'ooren in het bloedt.
Zoo ſmarte hem 't verlies van d'allertrouſte ſteeden.
Men zagh hem, in 't beleg, het Y met ſcheepen kleeden.
Hy wapende het volk met een gekruiſte vaân.
Zoo zijn wy 't zwaare kruis van landtbederf ontgaan.
Men ſpaar, riep hy, geen geldt om oorloogstuig te bouwen.
Het koſt geen geldt al wat men doet om geldt te houwen.

Men

Men moet nu, ſprak hy, 't landt met wateren beſlaan.
Men magh, om 't grootſte quaadt te keeren, 't kleinſt' beſtaan.
Nu gaf hy weder laſt te paſſen op de ſtukken,
Mit dat de peſten van het heir naa 't peſthuis rukken.
De wapens zijn geſmeedt tot noodtweer van de ſtadt.
De Tyberſtroom heeft nooit beroemder man gehadt.
Hoe loont men zulk een dienſt die Hollandt aâm doet haalen:
De Burgerzorg is met geen lauwren te betaalen.
De zon die 's uchtens rijſt lijdt 's avonts ondergang,
Maar zijne deugden niet. Het oude Room' heeft lang
Al d'eer alleen gehadt, dat elk zijn braafſte daaden
By haar bedrijf geleek: maar nu, ô Amſtel Raaden!
Zal 't volk van d'ander eeuw hun deugdt gelijken by
Uw oude Bikkers deugdt. ô Vaaders van het Y!
Uw Broeder klimt nu daar de ſtarren hem omringen.
Het brullend' oorloghsvolk zal hem hier niet beſpringen.
De Doodt heeft veel van hen in 't diepe graf geſtelt.
De Staatzucht, het Bedrogh, de Stroopluſt, het Geweldt,
De Schijn van Godtsdienſt, en hun andre vloekverwanden,
Zijn door Uw ſchranderheên, met zeven ſtaalebanden
Geketent aan het graf: de Vryheidt, die haar tuin
Van 't heilooz' onkruidt wiedt, treedt hen nu op de kruin.
Nu ziet men Pallas zelf langs koorpilaar, en muuren,
Bedrijf van Englenburg op 't heerelijkſt' borduuren.
Eerſt zet z'hem als Jupijn ter vierſchaar voor 't gemeen.
Men ziet hem Eigenbaat en 't bits krakkeel vertreên.
Gerechtigheidt heeft hem het hooft met loof omvlochten.
Hier is hy Freedrix Raadt in Neerlandts oorlogstochten.
Hy dreef het leeger voort om naa de Vreê te gaan.
Wie vreê bevecht verdient lauwrier, en olyblaân.
Nu maaltze hoe hy 't woên van 't bloedigh Oorloog ſchorſten.
Eins komt hy voor Gezant in 't hof der grootſte Vorſten.
Hier is hy tweemaal Staat. Daar ziet men hoe dat hy
Het Burgermeeſterſchap, tot tienmaal, krijgt aan 't Y.

Men ziet hem en onz' wal omheint van vyandts vendelen.
Zijn broeder Zwieten doet de poorten vaardig grendelen.
Een deugdt die deeze ſtadt niet licht vergelden kan.
Wie dat zijn volk behoedt is een doorluchtig man.
Men moet, om zich te hoên, zijn vyandt fel beſtryen.
Hier doetze d'Opperſt' zelf naar onze poorten ryen:
Want d'oude Vaader wierdt zoo waardt van hem geſchat,
Dat hy 't gepreſte heir, om hem, voor deeze ſtadt,
Tot ſchrik van Hollandt, brogt: maar Bikker, d'oudtſt' der leeden,
Gaat zelver uit den Raadt, om dat hier d'arm der ſteeden
Niet in de ſtadt zal gaan. Hier wordt hy weêr herſtelt.
Dit loon was veel te kleen voor zulk een grooten heldt.
Laat koomen, om deez' baar eerbiedigh op te tillen,
De wijze Ciceroos, de moedige Kamillen,
De Numaas rijk van vreê, de Katoos trou van aart,
En gy Fabriciën die d'Amſtel heeft gebaart.
Men hoeft de lijkbaar niet met klokgeluit te leien,
Geen droever klokken dan het zuchten, klagen, ſchreien,
Van burger, weeuw, en weez'. hun ſmart ontſtaat uit reên.
Men eert de lijken veel om graven dier van ſteen;
Maar Bikkers graſſteê zal men waardt om 't lichaam ſchatten.
Zijn deugden zijn niet dan van het gedacht t'omvatten.
Geen waarder graven voor een vader van 't gemeen
Dan 't hart der burgery. Zoo loont men dienſtbaarheên.
De Tijdt die 't al verwint wordt van zijn lof verwonnen.
Op, Raaden, draagt het lijk, zoo wordt het niet geſchonnen.
Doorluchtigheidt gedoogt geen roemelooze handt.
Men ſchrijf op 't graf: HIER RUST DE ZUIL VAN 'T VRYE LANDT.

TRAANEN

over de doodt van Haar

KOÑINGLYKE HOOGHEIDT

MEVROUW

MARIA STUART,

PRINCES DOUARIERE

VAN ORANJE, &c.

Dochter van zijn Majeſteit

KAREL DEERSTE,

Koning van Groot-Britanje, &c.

Te Londen, den derden van Louwmaandt, 1661, overleeden.

Den edelen, geſtrengen Heer,

MYN HEER

KONSTANTYN HVIGENS

Ridder, Heer van Zuilechem, Monickelandt en Zeelhem,

Voorzittend Raadt van zijn Hoogheidt

DE PRINS VAN ORANJE;

&c. &c. &c.

Worden de Traanen over de doodt van Haare Koninglijke Hoogheidt

DE PRINCES DOUARIERE VAN ORANJE,

opgeoffert door

Zijner Ed. Geſtr^ts.

verplichtſte dienaar

JAN VO[illegible]

TRAANEN

over de doodt van Haar

Koninglijke Hoogheidt.

TOen d'alverſlindtbre Doodt, door haar verwoede pylen,
O ſchrandre Zuilechem! het volk naar 't graf deedt ylen,
Ontvonkte haar de borſt en zwol van hoverdy.
Wie roem door wreedtheidt zoekt ontziet geen moordery.
De zucht tot Staat maakt ſtout op hoop van heerſchappye.
Nu quam de ſtraffe Doodt de hofzaal van Marye
Allengs genaaken: maar gewapent met de pijl
Daar zy Gloceſters hart, dien onverwrikbre ſtijl
Van Karels zeeteltroon, tyrannig meê deurboorde.
De zeege van de Doodt beſtaat in gruwlijk moorde.
Hier vondt zy de Prinſes: maar toen haar deez' verſcheen,
Izy, die elk verbaaſt, verbaaſt te rug getreên.
Het koninglijk ontſag deedt haar in 't naadre ſaagen.
De Wreedtheidt wordt, bywijl, door groots gezicht verſlaagen.
Men vindt iet goddelijks in die op troonen zit.
De Doodt ſcheen doodt te zijn in 't opdoen van haar wit.
Toen Pyrrhus, fel van aart, Polyxena quam naaken,
Om haar de ziel, door 't zwaardt, op 't outaar te doen braaken,
Geloof ik dat hy zoo bezweek voor d'eedle maagdt.
Hoe! riep de wreede Doodt, die al wat leeft belaagt,
Mijn pijl die onlangs droop van 't bloedt der grootſte Heeren,
Moet die nu zonder roof tot in haar kooker keeren?
D'Onſachlijkheidt, o ſpijt! belet my in mijn oeſt.
Hoe! zal mijn gladde ſchicht ten roof zijn van de roeſt!
Die mannen heeft verdelgt kan die geen vrouw verdelgen!
Wie niet durft waagen heeft geen deel aan lauwertelgen.
Ik ſchrik, om dat ik ſchrik. o lydelooze ſmaat!
Men krijgt geen heldenroem dan door een dappre daadt.

Wie wijdt wil heerſchen moet de moedtloosheidt verbannen.
Zoo ſprakz' en heeft haar boog tot driemaal toe geſpannen;
Tot driemaal toe nam zy de pijl weêr van de pees.
De wreedtheidt maakt' haar ſtout, in ſpijt der koude vrees.
't Ontzag van Stuarts oog, hiel haar de handt weêr teege'.
De wreedtheidt en 't ontzag ſtreên vinnig om de zeege.
In 't leſt verkreeg, o ramp! de wreedtheidt d'overhandt:
Nu heeft de felle Doodt, tot ſchrik van Neederlandt,
Om niet verſaagt te zijn, haar oogen toe geneepen,
En ſchoot, want deeze pijl was op Mary geſleepen,
Dwars door de boezem heen. de Teemsgodt ſchreeude: moort.
De Blijdtſchap ſloot, hier op, haar eerſt ontſloote poort.
De Brug van Londen ſchudt. de Toer begon te kraaken.
De moordtſchoot ſcheen het volk niet min dan 't hof te raaken.
Heel Withal worden door de Rouw bekleedt met zwart.
Een onverwachte ramp doorſnijdt het hardtſte hart.
Een ſchichtig ongeval is zwaarlijk te verzetten.
De doodt der Grooten kan de hoop van 't volk verpletten.
Apollo quam verbaaſt, op 't jammerlijk geluit,
Van 't ſtarredak, en zocht door hulp van 't zelfde kruidt
Daar hy Hippolytus, naar 't ſneuvlen, door deedt leeven,
De Koninglijke ziel, die vaſt van d'aardt ging zweeven,
In 't lijk te brengen: maar de geeſt was veel te vart.
Tot driemaal poogde hy, o groot bewijs van ſmart!
Het bitter Noodtlot, door zijn bidden, te beweege'.
O wreede Doodt! riep hy, vervloekt is uwe zeege.
Verwon uw ſchicht haar hart? de gaaven van dit beeldt,
Die zullen uwe ſchicht, die niet dan gruwlen teelt,
Zoo veer verwinnen als mijn lauwer uw cypreſſen.
Van nu af wil ik niet dat een der Zanggodeſſen
Zal zingen tot uw lof; ik wil dat yder zwijg:
Zelf van de daaden die gy doen zult in de krijg.
Zoo zal ik u, o Doodt! en uwe krachten dooden.
Weet gy wie dat gy tergt? ik ben het oog der gooden:

Want

Want zonder my is d'aardt niet dan een duiſter graf.
Wie dat de gooden dreigt, verwacht een wiſſe ſtraf.
De weêrwraak zoekt haar ſcha met woeker in te haalen.
Een die zich wreeken wil gedoogt geen nauwe paalen.
Zoo klaagde godt Apol, om deeze neederlaag.
Nu quam de Faam, in 't zwart gekleedt, in 's Gravenhaag;
Hier ſtreek zy op het hof, in 't oog van duin en weiden.
Zy, die zoo meenigmaal onzeekerheên verbreiden,
Quam nu, o ramp! met een vervloekte zeekerheidt.
Op Neederlanders, op, op, bliesze, op, en ſchreit;
Maria is ontzielt. zoo quamz' hen overrompelen.
Op deeze moordtklank zag men 't volk in traanen domplen,
De handen wringen en de borſt van droefheidt ſlaan.
Men hoorden 't karmen ſteil naar 't hel geſtarnte gaan.
Een algemeen verlies helpt ons verſtant aan 't doolen.
De Boſchgoôn quamen, op het klaagen, uit hun hoolen,
En volgden 't lijkgeſchrey van d'ouderdom en jeugt.
De droeven hebben meer vermaak in rouw dan vreugdt.
Wie dat Oranje lieft bevroos het bloedt in d'aâren.
De Vyvernimf quam voort opborlen uit de baaren:
Haar aanzicht vloeide van een dubble traanevliet.
Zy ſmeet haar pruik van mos, die zy met lis en riet
Deur een gevlochten hadt, van haar bekrooſde tuiten.
Zy, die op 't klinken van Konſtanters ſchelle luiten,
Mariaas bruiloft zong, nam toen een droeve maat.
De doodt van een Prinſes begeert geen bly gelaat.
Wie heeft, riep zy, wie heeft de dochter van Brittanje,
De Vorſtelijke Weeuw, en Moeder van Oranje,
Daar Neêrlandt heil van wacht, in 't diepe graf gerukt?
Die weez' en weeuwen hulp is door de Doodt verdrukt.
Die andre 't leeven gaf, onbeert het lieve leeven.
Die groote ballingen lijf berging heeft gegeeven,
Vindt zelf geen berging voor het woeden van de Doodt.
Haar mondt die zy in 't weſt, voor dit Geweſt, ontſloot,

Is nu, o hartewee! te ſchendig toegeſlooten.
Haar wakker waakend' oog, tot heil van kleen en Grooten,
Is door een yzre ſlaap voor eeuwig toegedaan.
De Hofzon ziet men voor de middag ondergaan.
De Britſche Roos is in haar uchtend afgevallen.
Zoo klaagt de Vyvernimf in haare waterwallen;
En wekt all' andre goôn. deez' krabt zijn boezem op.
Die rukt het ſlymig hair uit zijn beſlibde kop.
Zulk een vervult de lucht met een erbarmlijk ſteenen.
Het zuchten, karmen, en het klaagen, dat met weenen
Deurmengt wordt, ſtrekt de Doodt een lieflijk maatgezang.
De Vyverbron begon, in haaren ommevang,
Geheel te zwellen, door een reegenvlaag van traanen.
De naare rouwgalm klonk tot in de lindelaanen.
Wie voert mijn geeſten van de droevig' Amſtelſtroom?
Waar ben ik, in wat oordt? ik vindt my binnen Room'.
Hier hoor ik 't ſterf lot van den Groot' Auguſt beklaagen.
De vrouwen weenen en de mannen ſtaan verſlaagen.
De traanen bruizen langs de ſtraaten als een zee.
Men hoort niet dan helaas! ay my! o ramp! o wee!
En al wat deerlijk is. wie doet my dus vervallen?
Ik waan in Room' te ſtaan en ben in Amſtels wallen.
De ſmart bedwelmt mijn brein, en al wat ſneedig ſcheen.
Prins Willem, rijk van geeſt en eedelmoedigheên,
Was nu op hoop van kunſt, in 't letterrijke Leide:
Een ſtadt die haare roem, door 't zwaardt, zoo veer verbreide;
Gelijk 't papier, dat nu op haare veeders zweeft.
Hier, in dit hooftſchool daar Minerva leſſen geeft,
Krijgt hy, door Borns vernuft, de rechte vorm van zeeden.
Wie Prinſen leeren zal vereiſt vol ſchranderheeden.
De geeſt der meeſters wet het ongeſcherpt verſtant.
Een wijze Vorſt verſtrekt tot heil van volk en landt.
Laat Tetis haar Achil op Pelion beſtelle',
Daar hy, door Chirons zorg, het bloedt en merg der felle

Berg-

Bergleeuwen zoog voor melk, op hoop van oorlogsmoedt:
Prins Willem wordt hier niet door ongediert gevoedt:
Hy drinkt hier uit een Born Staatwijze waardigheeden.
Terwijl dat hy zijn tijdt in taal en kunſt beſteeden,
Wierdt Stuarts droeve doodt door 't duitſch Atheen verbreidt.
De Schoolen hebben op dit naar gezucht geſchreit.
Oudt Leide quam haar hooft verbaaſt ten Burg uitſteeken;
Van hier zag zy 't gezicht der doodtſche burgers leeken.
Wat onheil, riep zy, dreigt de vrygevochte Stadt?
Heeft u de veege Peſt weêr in haar arm gevat,
Om u, o wreedtheidt! door haar vuur in 't graf te ſleepen?
Zoo is 't uitbreiden van mijn wal te veer begreepen.
Geen ſchaadelijker ding dan huizen zonder volk.
Zoo ſprak zy, en de Rijn verhief zich uit zijn kolk,
En riep, om deeze Maar aan Leide te doen hooren,
Doorluchtig Hooftſchool! daar de Wijsheidt wordt gebooren,
Beroemſte Rechtmeeſtres! wat maakt u dus verſaagt?
Het is geen peſtpijl die het volk ten huis uit jaagt:
Prins Willems Moeder is door 't zwaardt des Doodts verſlaagen.
Zy die haar Zoon van hoop voor 't vallen plach te ſchraagen,
Is zelf gevallen, om niet weeder op te ſtaan.
De Doodt ziet waardigheidt, noch blonde hairen aan.
De ſchoonſte gerven ziet men 't allereerſt' affnyden.
Het hongrig graf heeft met het hof geen meedelyden.
Zoo worden Leide, door de Rijn, 't verlies bekent.
Het hof van Willem raakt erbarmlijk overendt.
Boreel, de zorg van 't hof, zoo wakker in zijn plichten,
Als rijp van oordeel, wierdt zoo ſchichtig door de ſchichten
Van dit geluit getreft, als 't binnenſt' van zijn Vorſt:
Deez' hadt de punt in 't hart, Boreel tot in zijn borſt.
Geen zorgelijker wondt dan die men niet ziet bloede.
Wie dat zijn Prins bemint gevoelt zijn tegenſpoede'.
De liefde die Naſſouw tot zijne moeder hadt,
Begeerde 't aanzicht te beſprenkelen met nat.

Zijn mannelijke moedt hiel 't zoute water teegen.
De liefde poogde 't oog tot ſchreien te beweegen.
De moedigheidt heeft hem de traanen opgeſchort.
De liefde, door de hulp der teederheidt, beſtort,
In 't leſt, zijn kaaken: want de liefde leedt geen marren.
Hier ſtondt d'Oranje zon, omheint van hooffche ſtarren:
Maar niet in zulken ſchijn, als toen hy langs het Y
Te paardt quam rijden, waar dat hy de burgery
En Vaaders van de ſtadt, door zijn gezicht verkrachten.
Een minnelijke Prins heeft overgroote machten.
Hy was Askaan gelijk, omringt van 't Trooiſche volk:
Die luiſter zag men hier beneevelt van een wolk.
Het nat quam langs de bloos van zijne wangen baanen.
Men zag zijn aangezicht deur eene miſt van traanen
Heen blinken, als de zon deur eene reegenvlaag.
O hemel! borſt hy uit, gedoog dat ik hier klaag:
Mijn Vaader is my, eer dat ik hem zag, ontnoomen.
Oranje, Vaaders erf (wie kan de boosheidt toomen?)
Onthoudtmen my door Liſt, de dochter van 't Geweldt.
De muuren zijn geheel tot aan het veldt geveldt.
Wie zich de ſtarkſt' bevindt, ontziet geen ſlinkſe daaden.
Wat bleef my over? niet dan Moeder om te raaden:
Nu is mijn leſte hoop, door 't woên des Doodts, ontrooft.
Zoo wordt mijn vuur, eer dat het deurbrandt, uitgedooft.
Mijn ſteunſtijl is gezakt: hier helpt noch gracht, noch wallen.
Waar dat de grondtveſt ſpat moet wandt en welffel vallen.
Zoo klaagt Naſſouw, en ſlaat zijn oogen naar de lucht;
En heeft tot driemaal toe erbarmelijk gezucht.
Op deeze naare galm ontſlooten zich de wolken.
Hier zag hy, van om laag, 't is vreemt voor alle volken,
De heldenhemel der Naſſouwers oopen gaan.
Hier zijn de zielen die, uit zucht tot lauwerblaân,
Haar faam zoo veer doen vliên als 't zonlicht weet te rennen.
Terwijl dat hy hier ſtaart, om zijn geſlacht te kennen,

Ver

Verſcheen de Wijsheidt die de Staaten ſtaande houdt.
Haar ſtaatcytabbert was doorwrocht met helder goudt;
Bezaait van ſteenen daar de zon meê wenſt te praalen.
Haar hulſel was een kroon van ſtarren rijk van ſtraalen.
Zy zwaait een parrelſtaf als kaizerin der ſteên.
Haar andre handt vertoont een boek vol ſchranderheên.
De Vryheidt kan men beſt door Kracht en Wijsheidt krygen.
O fiere Prins! ſprak zy, uw bange zuchten ſtygen
In mijn beſtarnde hof: ontlaſt uw droevig hart.
Uw Grootmoêr, groot van roem, om uw verlies vol ſmart,
Zal haare zorg voor u op 't loffelijkſt' doen blijken.
Een Grootmoêrs liefde hoeft geen Moeders hart te wijken.
De zucht tot eigen bloedt wordt alle zorg betrouwt.
Zy die de dichtkunſt eert door Freedriks beeldt van goudt,
Om braave geeſten, door haar giften, op te wekken,
Deurmengt de druppelen die uit uw oogen lekken,
Om 't onheil dat u treft, met eene traanevloedt.
De Brandenburgers, de Naſſouwers vol van moedt,
En Stuarts zullen hier nooit in hun erfzorg zwichten.
Wie dat zijn Stamhuis helpt bewijſt niet meer dan plichten.
Een die zijn bloedt beſchermt bezorgt zijn eigen ſtaat.
Het hof van u Geweſt, zoo rijk van macht als raadt,
Zal u behoeden voor Geweldt en looze laagen.
Uw moeder heeft u lang recht onder 't hart gedraagen:
Maar 't Landt, o Zoon van 't Landt! dat draagt u in haar hart.
De Staaten hebben deel aan 't nypen van uw ſmart.
Wie dat men vuurig mint ontleentmen van zijn pynen.
De ſtar die gy alree hier boven ziet verſchynen,
Is uwe Moeders ziel, die door geen damp bederft.
Wie dat de deugdt bemint zal leeven als hy ſterft.
Zoo ſprak de Wijsheidt en heeft zich met lucht betoogen.
Nu wiſchten Willem al de traanen van zijn oogen.
Zijn mondt vol zuchten gaf een zeediger geluit.
De Doodt, die 't aangezicht bewoonden, hadt meeſt uit:

Maar

Maar 't hart bleef niet te min in klem van yzre banden.
De zeeve Zuſters der vereende Neederlanden
Verlieten 't hof, om met haar moeder, Willems Zoon
Te trooſten in zijn ramp; zy wierden door de Goôn
Van 't vrye volk gevolgt, om 't leedt te helpen draagen.
Een aangenoomen zoon behoort men t'onderſchraagen.
Het erfrecht heeft geen recht voor aangenoomen zaadt.
Zoo wordt de Fenix van Oranje, door de Staat,
Gehandthaaft in zijn druk, tot mindering van lye'.
Hier tuſſchen was de Teems vaſt bezig om Marye
In 't graf te zetten: maar haar eedelmoedigheidt
Beſluit men met geen ſteen. de deugdt wordt uitgebreit.
Een loffelijke faam is in geen graf te dwingen.
Het volk, o liefde! komt nu om haar lijkbaar dringen,
Als onlangs t'Amſterdam om haare waagen heen;
Neen; hier is noch verſchil: daar wierdt zy van 't gemeen
Met lachen ingehaalt, en eeuwig heil te wenſchen:
Maar binnen Londen wordt haar baar gevolgt van menſchen
Die deerlijk weenen: want hun harten droegen rouw.
Nu quam het droef gerucht by 't zeegerijk Naſſouw;
Men hoordt die voeſterwieg der helden machtig klaagen.
Oranje, dat van oudts al lauwren plach te draagen,
Bezweem, als toen het door het leeger wierdt verkracht.
Een onverwacht ellendt heeft ongemeene macht.
De ſmarten zijn veel eer te denken dan te ſchryven.
Het Staatwijs Amſterdam, verlieft op vreed' olyven,
Die van haar zuſters om haar zeege wordt benijdt,
Ontſluit haar Schouwburg, daar de haat vergeefs op ſtrijdt:
Apoll' en Pallas, hier in 't zwart by een gezeeten,
Vertoonen zich, omheint van Muzen, roodt bekreeten:
Hun lijkgezangen zijn met droef geween doormengt.
De duitſche Hengſtebron, ja heel Parnas verdrenkt
In traanen, om de rouw der Stuarts meê te ſchryven.
De zoute drupplen, die door 't ſchreien overblyven,

Ver-

'erſtrekken nooten, om de ſchorre maat te ſlaan.
De rechte deernis kan men aan 't gebaar verſtaan.
De Droefheidt hoeftmen niet tot weenen aan te maanen.
Mijn bladt, o Zuilechem! verſmoort in brakke traanen:
ergeef my zoo ik mis; het is een mijdtloos quaadt.
De treurpen heeft haar wit: maar geen bepaalde maat.

Aan Jan Vos.

UW traanen-werk, Jan Vos, en is maar half te prijzen:
Dit heb ik u te wijzen;
Doet eene vlek daar uit, en die zoo groot als ik,
De reſt is loffelik. *Conſtanter*, 1661.

Aan den Eed. Geſtr. Heer Konſtantin Huigens, *Ridder, Heer van Zuilechem, Zeelhem &c.*

MYn Traanen, Zuilechem, zegt gy, zijn half te prijzen.
Dit kunt gy licht bewijzen:
Uw lof is half gelooft. vraagt gy: wie zeidt dat? ik:
Was 't heel 't was loffelik.

Op het overlijden van
KORNELIA HINLOOPEN,
Dochtertje van den Heer
JAKOB FRANSEN HINLOOPEN, Oudt-Scheepen;
Aan haar Moeder Juffrouw
MARIA HUIDEKOOPER.

BEdroefde moeder, ſtaak uw deerelijke klachten.
De balſem van de Tijdt kan alle ſmart verzachten.

Het ſterflot van uw kindt baardt u te wreede pyn.
Gy zult de lelien, de roozen en 't roobyn
Op 't zeedigh aangezicht, vergeefs in tranen dompelen.
De moortpyl van de Doodt komt alles overrompelen.
Of waant gy dat die punt haar draadt te draa deurkerft?
Men toont een puikjuweel, eer 't door de lucht bederft,
Slechts voor een korte poos. de bloemen die wy groeten
In d'uchtent, treedt men veel, eer 't avondt is, met voeten.
Het ooft verrot bywyl eer 't ryp geworden is.
Verban de droevigheidt uit uw gedachtenis:
Wie weet wat ongeval uw kindt mocht overvallen.
De zon die 's uchtens rijſt, om op den dagh te brallen,
Wordt menighmaal bewolkt. het leeven is een leen.
De wieg en 't graf zyn ſlechts een enkle ſchreê van een.
De Doodt heeft haare troon, om overal te zweeven,
In 't midden van deez' twee; hier mikt zy op het leeven,
Dat ſtaâgh ten doel moet ſtaan van haar verwoede ſchicht:
Dies maatigh uwe rouw. het ſterven is een plicht.
Kornelia verſchynt in 's hemels helle zaalen:
Hier gaatze langs een vloer van diamante ſtraalen,
Van paarlen, van turkoois, van ſterren, zon en maan.
Men hult haar met een krans van onverwelkbre blaân.
Haar palmtak zou zy voor geen goude Ryxſtaf geeven.
Zy walght van 't aardtrijk: want d'Ellendigheidt en 't Leeven
Zijn zuſters, die gelyk ter werreldt zyn gebracht.
Men ſchreit hier tweemaal als men eenmaal heeft gelacht.
Ey wens niet om uw kindt: de Doodt heeft haar verſlonden,
Eer dat de tydt haar ziel een ſchultboek voor de zonden
Kon maaken. ſtaak uw rouw. verzet uw tegenſpoedt.
Wie 't ongeval verduurt heeft een ſtandtvaſt gemoedt.

Sterven van Juffrouw
GEERTRUIT HOOFTMAN,
Gemaalin van den E. Heer
ABRAHAM ALEWYN.

DE Doodt, die lang vergeefs op Hooftman hadt gemikt,
Riep onlangs: zal mijn pijl, daar al wat leeft voor ſchrikt,
Nu ſchrikken voor een vrouw? dat zal ik nimmer lijden.
Een dapper krijgsheldt krijgt geen zeege dan door ſtrijden.
De lauwer wordt gekocht voor raadt en oorlogsmoedt.
Zoo ſprak de Doodt, en ſchoot haar moordtpijl, graag naar bloedt,
In Hooftmans boezem, dat de punt het hart deurboorde.
Haar ſchrandere Gemaal, die zy door deugdt bekoorde,
Ontzetten zich van ſchrik, door 't vinnigh ongeval.
Al 't huisgezin beſturf. men hoord'er een geſchal
Van ach! helaas! en wee! in groot' en kleene zaalen.
De droefheidt laat zich niet dan door de Tijdt bepaalen.
De reeden hebben by de droeven geen gehoor.
Wie huiszorg, tucht en trouw beminnen, volgen 't ſpoor
Van Alewijn, om 't lijk naar 't naare graf te brengen.
Al wat uit aardt ontſtaat moet weêr met aardt vermengen.
De ziel, die hemels is, vereent zich met geen ſlyk.
Men ſchrijf nu op de zerk: hier ruſt niet dan het lyk
Van Hooftman, die haar man voor Opperhuishooft ſchatte.
De deugden laaten zich niet van het graf omvatte'.

Overlijden van den Ed. Heer
JOAN KOEIMANS.

TOen Koeimans door de Doot moordaadig wiert deurſchooten,
Beſturf de Beurs van ſchrik, zoo trof haar deeze pijl.
Wie heeft mijn hooftpilaar, riep zy, om veer geſtooten?
Want Koeimans wakkerheidt verſtrekte my een ſtijl.
De Beurzen zijn niet dan door wijsheidt t'onderſchraagen.
Wie dat een zuil ontvalt heeft weinig hoop van ſtaan.
Fortuin heeft my, bywijl, door waterroof geſlaagen:
Maar ik ben nooit zoo wreedt als nu te keer gegaan.
Mijn ſchaaden zijn altijdt vergoedt met dubble zeegen.
Wie dat verlieſt met winſt wordt loffelijk betaalt.
Nu mis ik 't gulde vlies. waar is mijn gulde reegen?
Mijn ooft van goudt verrot. mijn inkomſt is bepaalt.
Wie dat geen heil verwacht heeft reeden om te weenen.
Zoo klaagt de Beurs, en zucht en ſchreiden zonder hoop.
Haar ſtaatcytabbert, ſtijf van paarlen, goudt en ſteenen,
Daar zy ten troon meê zit, als 't ſteedenrijk Euroop',
Amer'ka, Azia en Afrika haar ſchatten
Aan haar opofferen, verwiſſelt zy in zwart.
De droefheidt laat zich van geen praalgewaadt omvatten.
Nu quam de godt van 't Y, om Koeimans doodt vol ſmart,
De hooftbeurs naaderen, zy mengelden hun zuchten,
Lijkklachten, jammeren, en ſchreien onder een.
De Nimf van d'Amſtel ſtak, op deeze treurgeruchten,
Haar pruik van klavergras, deur 't brakke water heen.
Zy wiſt de traanen van de Beurs en 't Y te vangen,
En reegze, hardt geſtremt, voor paarlen aan een ſnoer.
Dit treurſieraadt heeft zy om haare hals gehangen.
Geſtremde traanen zijn niet min dan paarlemoer.
Hier tuſſchen vloog Merkuur, geſchoeit met vlugge vlerken

Naar

Naar 't bloeiendt Amſterdam, de goudtmijn van de Staat:
Hier ſtreek de handelgodt, en riep, beneên de zwerken;
O Beurs! o markt van d'aardt! die door uw rijpe raadt,
De macht hebt om de vrucht van d'aardt op prijs te zetten,
Betoom uw hertewee, eer u vernuft verſmacht.
De rou is machtigh om het ſcherpſte brein te pletten.
Ik zal u hulpzaam zijn: gy weet mijn oude kracht.
Wie wiſſe blijken heeft behoeft geen meer bewijzen.
Gy valt gelijk een bal, die alsz' op 't aardtrijk valt,
Een nieuwe kracht verkrijgt, die haar met winſt doet rijzen.
Uw Koeimans, daar het Y de werreldt deur meê bralt,
Ku te vroeg ontrukt: maar alles heeft zijn reeden.
Wie dat zijn rou bedwingt betoont zich vol van moedt.
Een die 't geval verwint pleegt ſchrandre dapperheeden.
Zoo trooſten haar Merkuur. De Beurs, die in een vloedt
Van brakke traanen zwom, geraakten aan 't bedaaren.
Wie trooſt en hoop ontmoet heeft ſtarke hooftpilaaren.

Lijk-Toorts van den E. Heer

M. JAKOB VANDER BVRGH,

Eertijts Agent te Luik, en Geheimſchrijver van de Ed. Ed. Geſtr. Heeren, de Heeren Gezanten der Vereenighde Neederlanden op de Vredehandeling te Munſter, &c.

TOen d'onverzaadtbre Doodt, een vyandin van 't Leeven,
De ſchrandre Vander Burg langs d'Amſtelſtroom zag gaan,
Riep zy, door d'oude wrok tot weederwraak gedreeven,
Hoe! leeft hy noch die my zoo ſchendigh heeft verraân?
Sint dat hy 't vreêverbondt te Munſter uit quam ſprecken,
Stak Neederlandt, ô ſpijt! het moordtmes in de ſcheê.

Mijn wraakluſt zal (ik zweer 't) geen dapperheidt ontbreeken.
Een onverſaagde moedt ontziet geen bitter wee.
Wie dat zich wreeken wil eiſt wapens te gebruiken.
Hy wreekt zich loflyk die ſyn wraak met woeker mengt.
Men klimt nooit hooger dan door andre te doen duiken.
Zoo ſprak de Doodt, en kreeg haar pyl, noch roodt beſprengt
Van 't Zweedtſche bloedt, dat zy op Funen hulp vergieten.
Zy mikt', en trof zijn borſt. ô lydelooze ſmart!
De moordtpyl girſt door 't been, om tot in 't rif te ſchieten.
My dunkt ik voel de dop zelf dringen in mijn hart.
Minerve ſchreeude: moordt! toen 't ſpits zijn borſt quam grieven.
Apollo riep, daar hem deez' overval toe dreef,
Nu wordt de vlugge handt, die zoo veel wyze brieven
Aan Prinſen, Koningen en groote Kaizers ſchreef,
Door 't ſchieten van de Doodt, voor eeuwig ſtil gehouden.
Zyn overſchelle luit geeft nu geen meer geluidt.
Zyn dichtpen, die te Luik de Duitſche dichtkunſt bouden,
Heeft met zyn maatgezang, ô ramp! aan d'Amſtel uit.
Zyn mondt, die jok en ernſt, naar eis van tydt, liet hooren,
Wordt door de Doodt, helaas! moordtdaadig ſtom gemaakt.
De Stroomgodt van het Y quam dwars door 't ys heen booren,
Tot hy ten middel toe door d'oopewrak geraakt':
De traanen rolden, door de doodtſchreeu, langs zijn kaaken,
En ſtremden, door de koud, tot kegels in zijn baart.
Tot driemaal vloekten hy ('t geluit deê 't grond-ys kraaken)
Op 't ſtormen van de Doodt, dat ſchrikdier wreedt van aart.
Hy dook vergramt om laag, naar zijn beſlibde paaden,
Daar hy zijn ondergoôn, van weedom, ſchreien ziet.
De Doodt was vol van moedt op haar gehate daaden.
De Wreedtheidt ſchept vermaak in allerlei verdriet.
Mit dat de Faam zijn doodt aan Zuilechem deedt hooren,
Verzuchten hy, en ſprak: gaat van der Burg in 't graf?
Z oo gaat hy voor, en wijſt my niet dan d'oude ſpooren.
Het lichaam ſchraagt de ziel: maar 't is een broſſe ſtaf.

Het leven is een leen, om weder af te leggen:
Het erf-recht wordt ons door 't gerecht des Doodts ontzeit.
Zoo ſprak hy: maar zijn tong wierdt, toen hy meer wou zeggen,
Aan d'yzre keeten van de droefheên vaſt geleit.
Verſchoon mijn veeder zoo zy ſtruikelt in het dichten:
Want die mijn zwakke pen, gekleedt in rougewaadt,
Zou ſtutten, raakt nu zelf, door 't woên des Doodts, aan 't zwichten.
Hier hoeft geen maatgezang. de Droefheidt houdt geen maat.
Zijn int wordt brak en bleek van traanen door het weenen.
Oprechte droefheidt kan zich niet van ſchreien ſpeenen.

Doodt van Mevrouw
EONORA HELLEMANS,
Gemaalin van den Heer P. K. HOOFT, Ridder, Droſt van Muide, Baljuw van Gooilandt, &c.

DE Doodt die Hellemans, tot ſpijt van haar, zag leeven,
Riep, toenz' haar leſt verſcheen, nu zijt gy aas voor 't graf.
Mit wierdt haar van dit ſpook een pijl in 't hart gedreeven.
Zy worſtelt met de Doodt: maar 't leeven was te laf.
Wie met zijn ſtarker vecht wordt lichtelyk verwonnen.
De pylen van de Doodt zijn overſcherp van dop.
Zoo worden 't lichaam, maar haar deugden niet geſchonnen.
De deugden klimmen, als het lichaam valt, in top.
Een loflyk leeven hoeft voor 't ſterven niet te vreezen.
De Droefheidt zit by 't lyk, en weent om Hellemans.
Wie om haar doodt niet ſchreit ſchijnt zelver doodt te weezen.
Nu roept haar ziel, met deugdt verguldt, van 's hemelstrans;
Mijn zoon, mijn grootſte hoop, ey treur niet om mijn' ſterven:
Hier ben ik by mijn Hooft, uw vaader groot van lof:
Zijn lauwerkrans, die hy behoedt heeft voor bederven,
Pronkt nu met ſtarren van een onverwelkber ſtof.

Hier

Hier is hy by Ovid' en Tacitus gezeeten.
Het loon der wijzen klimt veel hooger dan de maan.
Gy moet uw aardtſche ſmart om onze vreugdt vergeeten.
Al wat ooit leeven ſchiep moet door de doodt vergaan.
Zoo ſprak de moeder tot een trooſt van oor' en oogen.
De trooſt heeft op het hart, vol droefheidt, groot vermoogen.

Doodt-Bazuin van den Eed. Geſtr. Heer

JOAN HUIDEKOOPER,

Ridder, Heer van Maarſeveen &c. Oudt-Burgermeeſter, Raadt en Bewinthebber der Ooſt-Indiſche Maatſchappy t'Amſterdam.

DE Doodt, die 't al verdelgt wat immer wordt geſchaapen,
Riep, toen zy hier in lang door haar moordtdaadig wapen,
Niet dan 't gemeene volk deedt daalen in het graf;
Ik zweer by deeze pijl, die my het Noodtlot gaf,
Dat ik niet minder dan een Ridder zal doen duiken.
Wie overwinnen wil moet zijn geweer gebruiken.
De zeege wordt gekocht voor onverſaagde moedt.
Zoo riep dit ſpook, en reedt daar d'Y en Amſtelvloedt,
Door 't oop'nen van de ſluis, zich by elkaâr vergaadren.
De dappre Maarſeveen, ik zwijg van d'andre Vaadren,
Die Amſterdam bewaakt voor allerhande vrees,
Bevondt zich nu in huis, daar hy van weeduw, wees,
En burger wierdt omheint, om hun geklag te hooren.
Wie volk beheerſchen wil vereiſt geduldig' ooren.
't Geduldt der Grooten ſtrekt tot heil der onderzaat.
In zulk een nutte zorg, daar Stadt en Landt op ſtaat,
Verſcheen de Doodt aan 't Y, de ſcheeprijkſt' aller havens:
Hier ſtapt zy van haar kar, die van twee zwarte raavens

Langs

Langs d'aardt getrokken wordt, bekleedt met dikke miſt.
Nu eiſt my oorlogsmoedt, ſprak zy, of looze liſt.
Wie dat door liſt verwint zal nooit op 't hoogſte ſtijgen.
Men kan geen luiſter dan door dapperheeden krijgen.
Ulyſſes laagen zijn met hem in 't graf geleit.
Achilles daaden zijn de werreldt deur verbreit.
Wie dat by daag durft woên zal als het daglicht blinken.
Toen Brutus Cezars ziel in d'afgrondt wou doen zinken,
Verſcheen hy in de Raadt, en planten hem het zwaardt
in 't midden van zijn hart. wie ſtout is wordt vermaart.
Zoo ſprakz', en kreeg een pijl, gevlerkt met vlugge veêren;
Niet daar zy d'onderdaan, maar d'allergrootſte heeren
Mê overwonnen heeft, in Raadthuis, heir en Hof.
Vulkanus hadt de dop van deeze pijl, tot lof
Van zijn beroemdê kunſt, om 't volk in 't graf te ſtooten,
Volnimmerdooiendt ys en eeuwig vuur geſlooten;
Twee ſtoffen die elkaâr geſtaadig ſtrijdt aan doen:
Maar oens in wreedtheidt om op 't aardtsgeſlacht te woên.
Nindat de Doodt tôe tradt begon de raaf te kraſſen.
Nuquam haar pijl, o moordt! van Maarſeveen verraſſen.
Mdunkt ik hoor de dop noch girſen deur zijn hart!
He! hooren? neen: o neen! ik voel de dop, o ſmart!
Dwars deur mijn boezem vliên, om 't leeven af te ſnyen.
Wi vrienden lyen ziet heeft deel aan 't zelfde lyen.
Opechte liefde trekt niet minder dan natuur.
Nweefde hy door 't ys, dan brande hy door 't vuur.
Hyvorſtelt met de Doodt, op hoop of 't hem kon baaten.
Heleeven zal het hart, haar burg, niet licht verlaaten.
Naaur heeft d'aardt geſchept voor 't menſchelijk geſlacht.
Wat bekoorlijk is heeft overgroote kracht.
Deziel moeſt endtlijk noch, 't is wreedt, van 't lichaam ſcheien.
Ie val van deeze zuil deedt 't heele Raadthuis ſchreien.
t Oſtindishuis bezweem. het Hooftſchool ſtondt verzet.
De ichtkunſt liet haar pen, de Maalkunſt haar palet,

Mit dat zijn ziel vertrok, uit klem der vingers vallen.
De boukunſt, die door hem aan d'Amſtel raakt' aan 't brallen,
Gaf paſſer, haak en ry te knaagen aan de roeſt.
Een die zijn hoop verlieſt toont zich geheel verwoeſt.
Die niet dan ramp ontmoet behoeft geen maat in treuren.
Wie hoort dit zonder 't hair als dol van 't hooft te ſcheuren?
De liefde kent men beſt in tijdt van ongenucht.
De Beurs heeft om zijn doodt erbarmelijk gezucht,
En ſidderde van angſt, als toen de Britſche vlooten
Het Teſſel naderden, om onze waterſlooten,
Door moorden en geweldt te ſtroopen op de zee.
Een vinnig overval baart bitter hartewee.
Wie dat de grondt ontzakt heeft op geen ſtandt te hoope'.
Het droevig' Amſterdam, de hooftmarkt van Euroope,
Riep, toen zy Maarſeveen voor haar verſlaagen zag:
De ſtarkſte ſteunpilaar, die my te ſtutten plag,
O onverwachte ſmart! leit hier ter aardt gezonken.
Die hooftzon, die mijn hooft, gewendt met goudt te pronken,
Zoo heerelijk beſcheen, is door de Doodt gebluſt.
Die nimmer ruſten, om mijn burgery in ruſt
Te houden, is het oog tierannig toegelooken.
Die 't heele leeger, dat mijn wallen quam beſtooken,
Met ſpietſen, zwaardt en bus, deedt wijken door de kracht
Van reeden, is nu door een doodtſchicht omgebracht.
Die nooit gedoogde dat men zieledwang zou pleege',
Om dat het Y die dwang deedt vluchten door de deege
Der vryheidt, wordt de ziel gedwongen door de Doodt.
Die deeze Stadt, door raadt en kunſt van teekenloodt,
Wijdt uit hulp breien, om de vreemden in te haalen,
Laat zich nu in een kerk, ja in een graf bepaalen.
Die d'eikeblaân verdient krijgt ſlechts cypreſſeblaân.
Mijn trouwe Raadt, o ſpijt! is van de Doodt verraân.
Mijn wapenſchildt verlieſt een van haar wakkre leeuwen.
O overgroote val voor burger, weez' en weeuwen!

Deez' miſt zijn vaader, die haar man, en die zijn ſchildt.
Een onverwacht verlies wordt door geen trooſt geſtilt.
Zoo klaagden Amſterdam in klem van nauwe banden.
Een algemeene ſchaâ deurſnijt all' ingewanden.
Niet treft 'er feller dan 't verlies van 's levens ſchat.
Hier tuſſchen ſtreek de Faam, in 't zwart gekleedt, en nat
Door deerlijk ſchreien, op de Goudeſteinſche tooren;
Zy blies op geen trompet; maar op een ſchorre hooren:
Op, Maarſeveeners, op, uw Heer is door de Doodt
Aan 't Y in 't graf geleit. uw welſtandt is in noodt.
Zy wou meer klaagen: maar zy wierdt belet van traanen.
Het bloeiendt Maarſeveen, omgordt van ruime laanen,
Gehult met hooven, die ſteil ſteigren naar de lucht,
En rijk van vyvers, riep, toen haar dit wreedt gerucht
Van ſchrik deedt ſidderen: hoe! is mijn Heer om 't leeven?
Wat booswicht heeft zijn ziel ten boezem uitgedreeven?
Die my van d'aardt ophief, wordt nu van d'aardt gedrukt.
Hy is wel oudt, maar my te jong in 't graf gerukt.
De kabel van mijn hoop is van de Doodt deurkurven.
Heel Maarſeveen is met Van Maarſeveen geſturven:
Het zy de Zoon ons ſtut voor 't dreigende gevaar.
De wijsheidt van een Heer verſtrekt een ſteunpilaar.
Waar ſtarke zuilen zijn is geen gevaar voor vallen.
Hier moeſt zy zwijgen: want de naare lijkgeſchallen
Der Ingezeetenen van 't vruchtbaar Maarſeveen,
Verdoofden haar geklag, door jammerlijk geween.
Wie ſchaâ en ſmart gevoelt zal zich niet licht bedaaren.
Elk ſloeg zijn handen, als uitzinnig, in zijn haaren,
De vuiſten voor de borſt en nagels in 't gezicht.
Een die zijn onheil weet heeft kennis van zijn plicht.
Wie reên tot droefheidt heeft is door geen trooſt te peien.
De bron op Goudeſtein geraakt' door ſmart aan 't ſchreien,
En ſtorten in haar kom geen zoete waterſtraal;
Maar zoute druppelen. 't geboomte, dat tot praal

Met groene blaadren pronkt, begon uit meededoogen
Geheel te dorren; ja te weenen : want haar oogen
Van ſchorſſen, gaven niet dan pekelſtroomen uit.
De nachtegaal ſloeg nu geen ſchel, maar dof geluit,
En ging zich met de raaf, die onheil ſpelt, vereenen.
Wie ſtof tot treuren heeft behoeftze niet te leenen.
Geleende droefheidt ſchiet geen wortels in het hart.
Nu zag men weêr aan 't Y, dat over 't hooft in ſmart
En pijn gedompelt was, de rou der aardtſche gooden.
Een doodt die groot is treft veel meer dan alle dooden.
Het blyde klokſpel gaf niet dan een droeve maat;
En d'orgel klonk heel ſchor. De Deugden die de Raadt
Verzellen, ſtaan verzet door deeze moordtgeſchallen.
De Starkheidt is haar zuil, mit dat hy viel, ontvallen.
Voorzichtigheidt is door zijn oog haar ſpiegel quijt;
De Maatigheidt haar toom : Gerechtigheidt verſmijt
Haar zwaardt en ſchaal, nu dat zy hem naar 't graf ziet leien;
En ſcheurt de blindtdoek van haar oogen om te ſchreien.
Nu quam vrouw Themis, op dit droevig ongeval,
En ſprak : is Maarſeveen, die borſtweer van uw wal,
In 't diepe graf gerukt? zijn faam zal opwaarts zweeven.
De helden ziet men van hun deugden overleeven.
Hy laat een luiſter na, die meer zal blinken dan
Het Raadthuis van uw Stadt. men weent wel om een man
Van oordeel; maar met maat : het weenen is verlooren.
Het leeven kan men eer dan ſmart in traanen ſmooren.
Wie dat zijn ſmart verzet blijft voogt van zijn gemoedt.
De wijzen houden ſtandt in alle teegenſpoedt.
De zon die 's avondts daalt komt 's uchtens weêr vertoogen.
Gy hebt noch mannen in uw Raadthuis rijk van boogen,
Die weeten hoe men 't Landt en loſſe water bouwt.
Zoo groeit uw Stadt in roem. zoo vloeit uw Beurs van goudt.
Elk toont zich afgerecht in vreed' en oorlogsdaaden.
Geen ſtarker wallen voor een ſtadt dan wijze Raaden.

Een

Een Raadt vol ſchranderheidt verbreit de heerſchappy.
Op zulk een grondtveſt ruſt de zeege van het Y.
Wie zulke zuilen heeft moet alle ſmart verjaagen.
Uit hadt vrouw Themis, en de Stadt verliet haar klaagen,
Gelijk de golven 't woên na 't ſtillen van een ſtorm.
Haar aangezicht verkreeg een minnelijker vorm:
Maar haar geleede ſchaâ zal zy niet licht vergeete'.
Nu worde Maarſeveen, o droevig' ingezeete!
Langs ſtraat en markt gebrocht: maar niet in zulk een ſchijn
Als toen hy voor Gezant weêr t'huis quam van Berlijn:
Toen deedt hy door zijn komſt halfdooden aaſſem haalen;
Nu ſchijnt het volk van pijn met hem in d'aardt te daalen.
Ik leg mijn dichtpen, nat geweent, by hem in 't graf:
Want die mijn dichtpen ſtof om wel te dichten gaf,
Verſchept nu zelf in ſtof, en wordt gedicht met ſteenen:
Maar deeze ſtof beſtelt mijn oogen ſtof tot weenen.
O overwakkre Zoon, en Dochteren! gedoog
Dat ik mijn traanen met de traanen van uw oog,
In deeze droeve ſtandt, al ſchreiendt mach deurmengen:
Heb ik mijn lach, in vreucht, by d'uwe moogen brengen?
Vergun dat ik, in rouw, uw ſmart verzel na plicht:
Gy miſt uw vaader, ik de luiſter van mijn dicht.
Waar geen Meceenen zijn verſterven alle gunſten.
Men ſchrijf dan op zijn graf: hier leit hy die de kunſten
Handthaafden, en 't gemeen beſchermden door zijn raân.
Een dubble deugdt verdient lauwrier en eikeblaân.

Overleden den 26 October 1661.

Doodt van HUGO DE GROOT, in zijn leeven Gezant der doorluchtigſte Kroon van Zweeden, &c. by zijn Majeſteit van Vrankrijk, &c.

OP, ween met my by Hugoos lijk!
Dien goudemondt van 't yzre Noorden;
Die 't heel deurſcheurde Chriſtenrijk,

Deurzilt in traanen, roodt van moorden,
Aan een zou hechten door zijn raadt.
Dit ſpeet de Doodt, en riep, vol boosheidt:
Hier dient niet dan een dappre daadt.
Wie moorden wil eiſt kracht, of loosheidt.
Door marren wordt niet uitgerecht.
Mijn lyk-oeſt zou door vreê vermindren.
Nooit ſterft 'er meer dan door gevecht.
Zoo ſprak zy, en om vreê te hindren,
Bevocht zy hem, tot dat hy 't gaf.
De Doodt is vinnigh in 't ontlijven.
Op, ſtrooy olyf blaân op zijn graf.
Wie d'oorlog wraakt paſt vreed'olijven.

Op de zelfde Heer, &c.

Aan Delft.

POogt Delft de Groot een graf te delven?
Hier is zijn lijk: maar voor het brein
Zijn alle graaven veel te klein:
Wie 't doen wil moet all' d'aardt verwelven.
De geeſt is grooter dan de Groot.
De wijsheidt vult de werreldtkloot.

Toen 't Lijk van den E. Heer KASPAR BARLÆVS, Profeſſor der Filozofie t'Amſterdam, in't graf gezet wierdt.

DAar vallen al de Zanggodeſſen;
Zelf 't ſteil Parnas en Helikon
Met Baarle, vol van wijze leſſen,
Gelijk in 't graf, aan d'Amſtelbron.
De Doodt ontziet noch wijs, noch ſtarken.
Apol, de godt der dichters ſchreit,

En etſt met traanen in de zarken;
't *Is* Baarle die hier onder leit:
Maar 't brein zal 't aardtrijk overzweeven.
De dichtkunſt ſluit men in geen aardt.
De wijsheidt baart een endloos leeven.
Strooy lauwerier, dit graf is 't waardt.
Zoo eert men 't Landt om d'ingezeete.
De lauwer groeit voor hooftpoëete'.

Toen Mejuffer MARIA HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN geſturven was, gemaalin van den E. Heer JAKOB FRANSEN HINLOOPEN, Scheepen t'Amſterdam.

Aan J. B.

WIe droef wil dichten, ik heb reeden om te wraaken.
Mary is veel te waardt voor weinig lykgerucht.
Ik weet de toppen van haar deugden niet te raaken.
Mijn zuchten volgen 't lijk tot teeken van mijn zucht.
De droefheidt laat zich van geen maatgezang bepaalen.
Haar godtsdienſt, huiszorg, tucht, aanminnigheidt en trouw,
Zijn door geen drabbig' int, vol traanen, af te maalen;
Wie doet al wat hy kan doet groot bewijs van rouw.
Men hoeft ſlechts op haar graf: hier ruſt Mary, te zetten.
De Doodt kan 't lichaam, maar geen waare deugdt verpletten.

Op den eerwaardigen Heer J. Albert Ban.

IK heb my, zeide Ban, op 't aardtrijk zat gezongen:
Nu wens ik my te menglen,
Met maatgezang van Englen.
Mit ſturf hy, en zijn ziel, begroet van hemeltongen,
Quam deur de ſtarren vaaren.
Nu, booven by de ſchaaren,

Zingt

Zingt zy de boovenzang, die hy omlaag beminde.
Men zoekt hier naar de maat: maar z'is by Godt te vinde'.

Op Machtelt Zwaanenburg, *Dochtertje van* Gerrit Barentſen Zwaanenburg, *Opper-bouwmeeſter t'Amſterdam, &c.*

DE bloem des leevens ſchijnt in d'uchtent ſchoon te brallen;
Des middags welkt het bladt, en 's avondts is 't gevallen:
Maar Machtelt viel te vroeg, vergeefs zijn jonge blaân.
Men plukt de ſchoone roos, en laat de doornen ſtaan.

Govert Flink.

DE Doodt heeft Flink beſtormt, en trof het minſte deel.
De geeſt, die ſtandt houdt, leeft door leevendige verven.
Haar moordtpijl zwichten voor de punt van zijn penſeel.
't Vernuft der maalkunſt leeft, de Doodt ter ſpijt, na 't ſterven.

Op de doodt van Sara Hinloopen, *dochtertje van den E. Heer* Jakob Jakobſen Hinloopen, *Scheepen en Raadt t'Amſterdam. op een zilvere penning daar Herkules en Pallas op gedreeven zijn.*

DE Doodt heeft Sara, in haar lent, in 't graf gerukt.
Zoo wordt een roozeknop eer datz' ontluikt geplukt.
Hier helpt noch Herkles kracht, noch wijsheidt van Minerve.
De Doodt heeft oor, noch oog. wy leeven om te ſterve'.

Op de doodt van Jozyna Barbera, *dochtertje van den E. Heer* Antony Barleus, *Kapitein* &c.

HEt licht des leevens heeft aanminnelijke ſtraalen:
Maar Barber is het licht in d'uchtendtſtondt ontrooft.
Zoo quam de moeders vreugdt te vroeg in 't graf te daalen.
Het leeven is een toorts, die lichtlyk wordt gedooft.
Betrouw u niet op jeugdt. de Doodt komt elk verdrukken.
D'onrijpſte vruchten ziet men dikwijls eerſt afplukken.

Op

Op Jakus de Geeſt, *Schilder t'Antwerpen.*

ANtwerpen, treur, ey! treur, uw kunſt is nu in noodt:
Laat al de tranen vry langs uwe kaaken loopen.
Vraagt gy: om welk een reên? uw ſchilder, Geeſt, is doodt.
Wie dat zijn geeſt verlieſt heeft op geen kunſt te hoopen.

Op Gerrit Bartels, *die door de val van een ſteen ſturf.*

TWee ſteenen rukten 't lijf van Bartels van ons af;
D'een die hem 't hooft verplet; en d'ander op zijn graf:
Men hoort het huis vergeefs by deeze ſteenen ſteenen.
De Doodt verſchoont geen geeſt; zy lacht als andre weenen.

Aan den Eed. Heer P. K. Hooft, *Ridder, Droſt van Muiden* &c.

HIer ſturf de geile Graaf, na dat hem d'eedle Velzen,
Door zijn getergde zwaardt, veel diepe wonden gaf.
Zoo overdier ſtondt hem het overhelſch omhelzen.
Zoo groef de Graaf zich zelf, eer dat hy 't wiſt, een graf:
Want vrouweſchennis walgt zelf moedelooze ſlaaven.
De weêrwraak, heet van bloedt, ontziet geen goude ſtaaven.

In de kerk op Muiderberg.

Op 't kindt van den E. Heer Paulus Barbette, *Geneesmeeſter t'Amſterdam.*

MIt dat Barbett' den menſch, in ſpijt der Doodt, deedt leeven,
Ontſtak de Doodt, en riep: de kunſt gaat my te vart.
Voort heeftze, door haar pijl, zijn zoon in 't graf gedreeven.
De Vaader ſchrikt' in 't eerſt: maar nu, tot wraak getart,
Spant hy zijn krachten t'zaam, en ſtuit de Doodt in 't woeden.
De wraak is loflyk als men wreekt om 't volk te hoeden.

Op de doodt van Anna Maria, *dochtertje van* Dirk Geubels.

DE Doodt quam Anna, 't kindt van Geubels, 't hart deurwonden.
De bloem des leevens wordt eer dat men 't denkt geſchonden.

Nu zweeft haar ziel omhoogh daar zy haar Schepper kent.
Hier is zy als haar naam : want deez' is zonder endt.

Op de doodt van Jan vander Kruiſſen, *zoontje van den E. Heer* Kornelis vander Kruiſſen.

DE Doodt heeft Kruiſſens zoon te jong in 't graf geleit.
Zoo wordt een bloem van hoop in d'uchtendt afgemeit.
Hier helpt noch jeugdt, noch geeſt. de Doodt kan 't al verduuren.
Het leeven is niet dan een leen van weinig uuren.

Op de doodt van den Eerwaardigen Heer Heimen Koek : *aan de E.* Nikolaas Heimenſen Koek, *zijn vaader* &c.

GY wenſt uw zoon vergeefs ; hy walgt van 't aardtſche ſlaaven.
De werreldt is een zee : den menſch een ranke kiel :
De Tydt is ſtierman, en het diepe graf de haaven
Daar ons de Doodt in jaagt : maar d'onbeſmette ziel
Van uwe zoon, bezeilt de hemelſche paleizen.
Wie dat by Godt belandt doet eerſt behoude reizen.

Aan de lijkdraagers van den E. Heer Geerardt Voſſius, *Kanonik van Kantelberg, Profeſſor der Hiſtorien t' Amſterdan.*

MEn hoeft voor Voſſius geen graf van ſteen te zoeken,
Het lyk is veer genoeg ; dies neem de kiſt hier af.
Begraaf hem in dit ſchool in 't midden van de boeken ;
Zoo ruſt dat groot vernuft in heerelijker graf
Dan dat men by de Nyl tot aan 't geſtarnt ziet ryzen.
Dat is van ſteen gebouwt, en dit van 't brein der wyzen.

Lijkſtacy van den Eed. Heer J. Joan van Gaalen, *Opper-Bevelhebber over de vloot in de Middelantſche zee van haar Hoog. Moog. de Heeren* &c.

HIer komt het koude lijk van die zijn volk deedt blaaken ;
De Doodt, hoe ſtout, durfd' hem van vooren nooit genaaken ;

Zy

Zy trof hem als Achill' van achtren in zijn voet.
Toen vocht hy met een been: maar met een dubble moedt.
Daar zinkt dien heldt in d'aardt die 's vyandts vloot deedt zinken.
De Beurs aan d'Amſtel, die hy in de Straat deedt blinken,
Verlieſt met hem haar glans. men ſchrijf dan op zijn graf:
Hier ruſt het ſtof van die ons ſtof tot roemen gaf.

Op den zelfde Heer, &c.

Hier leit hy die den Brit, dien waterpeſt, deedt ſtrijken:
Maar zulk een roem koſt bloedt. de krijg geeft lof voor ſmart.
Wie naar de ſcheepskroon ſtreeft, moet zwaardt, noch koegel wijken.
Toen hy zijn been verloor bleef hy noch op zijn hart,
Die Staat- en Beurszuil, ſtaan, om andre hart te geeven.
Wie voor de vryheidt vecht zal 't ſterven overleeven.

Den Eed. Geſtr. Heer Laurens Reaal, *Ridder, Oudt-opperſte van Hollandt over Ooſt-Indien &c.*

Hier ruſt Reaal, de ſchrik der Indiaanſche ſchaaren.
Een Febus op de lier; een Tyfus op de baaren.
Wat graf verdient hy die zijn ſteevenkroon bevocht?
Van 't ſlonkerendt geſteent dat hy uit Ooſten brocht.

Petrus Datenus, &c.

DAteen de Dichter wordt hier dicht gemaakt met zandt.
Hy was in Vlaanderen als Smout in Amſtellandt.
Hy dorſt Prins Wilm op Stoel voor Atheïſt uitſchelden.
Een booze prediker ontziet noch heer noch helden.

Zoontje van E. P.

D'Een roemt en d'ander wraakt de wandeling van 't leeven;
Maar deez' heeft nooit geproeft wat dat de tijdt kan geeven:
Want d'uchtent was zijn wieg, en d'avontſtondt zijn graf.
Zoo komt men met de roos, en valt 'er weêr meê af.

Hendrik Kaizer die 't Prinſegraf gemaakt heeft.

MIt dat de Doodt bevondt dat Kaizer door zijn handt:
Zijn beelden leeven deedt, wurp zy hem hier in 't zandt
Maar hy is te vergeefs aan 't Y in 't graf gedreeven.
Door 't Prinſegraf te Delft zal Kaizer endloos leeven.

G. S. *een ſmit.*

HIer lag weleer een ſmit die niet te ſmeeden hadt;
Maar toen hem Charon brocht in d'onderaardtſche ſtadt,
Kreeg hy het drok met ſtaal en yzer t'zaam te wellen.
Waarom? de duivel moeſt de Teems een bijl beſtellen.

Zijn Excellency Hugo de Groot.

HIer leit de groote Groot, Chriſtinaas Hofgezant.
Wie dat de Vryheidt mint ſtort traanen op deez' ſteenen.
Hy wenſt', toen hy 't Geweldt ontſlipt', dat Neederlandt
Om zijne ballingſchap meer lachen mocht dan weenen.

Zeeker Advokaat.

HIer leit een Advokaat: de hemel wil hem niet.
De duivel weigert hem een plaats in 't helſch gebiet;
Want Pluto vreeſt dat hy de quaaden vry zal maaken.
Waarom? hy heeft gedient tot veurſpraak van quaâ zaaken.

K. S. K. V. G.

HAdt Karel, Machiavel voor 't Bybelbladt geleezen,
Hy zou noch koning zijn; nu leit hy hier in d'aardt.
Wie zelf niet vreezen wil moet anderen doen vreezen.
De Preeker paſt de Schrift: de Koning 't ſcherpe zwaardt.

Den manhaftigen Zeeheldt de Haan &c.

HIer leit die Zeehaan, die zich ſtaâg by Mars liet hooren.
Duinkerken wierdt gewondt door zijn metaale ſpooren.

Hy veiligde de zee tot hy zijn oogen ſloot.
Verwon de doodt zijn lijf? zijn roem verwint de doodt.

Notaris Bloot.

DE pleiters zijn als dol, om dat Notaris Bloot,
In deeze graffteê leit; zy vloeken op de Doodt:
Maar 't is niet zonder reên dat zy van gramſchap zwellen:
Want leefde Bloot hy zou de pleiters werk beſtellen.

Zoontje van den Eed. Heer Albert Pater, *Burgermeeſter en Raadt t' Amſterdam.*

HIer onder maakt de Tijdt, o ramp! 't gebeent tot aſch,
Van die zijn eerſten uur zijn allerleſte was.

N. K. *Woekeraar.*

HIer leit hy die het ſpijt dat hem de Doodt verriet:
Noch meerder ſpijt het hem dat hy zijn geldt verliet.
Wat of deez' woekeraar het allermeeſt mach ſpijten?
Dat hem de wurmen 't vlees voor niet van 't been af bijten.

Marquis Spinola, &c.

HIer vindt men Spinola. vraagt iemandt naar zijn leeven?
Hy heeft het, door zijn zwaart, met 's vyants bloedt beſchreeven.
De Spaanſche zeege wierdt met hem in 't graf gedaan.
Het graf is voor een poos. de wapendeugdt blijft ſtaan.

Elizabet van Baarle.

HIer ruſt die vroolijke, daar vaaders ſchranderheidt,
En moeders deugdt in blonk. haar bloem is afgemeit
In 't bloeienſt' van haar lent. vergeefs zijn ſchoone leeden.
De Doodt ontziet noch glans, noch deugdt, noch ſchranderheeden.

I. M. *Bankerotier.*

HAdt Karels keur noch kracht, deez' was hier niet bedurven:
Hy hadt eer dat hy ziek geworden was geſturven.
Nu ſchiet 'er drie te kort. hoe wordt dit vaſt geſtelt?
Men doet de beul, de galg, en bontekrey geweldt.

Marquis Sfondrade, achter in zijn been geſchooten, daar hy van ſtur

HIer leit hy die de Doodt manhaftigh teegens tradt:
Maar zy heeft hem, o liſt! van achtren aangevat.
Zoo zag men zijn lauwrier, door 't ſchut, met bloedt beſprengen.
Veel hoort men zeegezang met lijkgeſchrey deurmengen.

T. S. H.

DEez' is op Karsnacht met Godts Zoon op d'aardt gekoomen:
Op Hemelvaart weêr met Godts Zoon van d'aardt genoomen.

Schoolmeeſter.

HIer ruſt een meeſter daar het ſchool niet veel om ſchreit.
Hy dwong de kindren, door de roê, tot ſtilligheidt;
Maar was hy nu in 't ſchool hy zou 'er niet van zeggen:
Want zelver ſpijt hem nu dat hy hier ſtil moet leggen.

Zekere K. K....

HIer vindt men Karel die zijn koning heeft verraân.
De duivel wou niet dat zijn ziel ter hel zou gaan;
Zy moeſt, toen 't lichaam ſturf, in Kromwels boezem kruipen.
Nu gaatz' in zulk een ſchijn het bloedt der Vorſten zuipen.

J. N. *Engelsman.*

DE Doodt heeft in dit graf een Engelsman doen zinken:
Hy plag in 't leeven niet dan zoete Sek te drinken.
Sek dronk hy by het vuur, op 't bedt en aan den diſch.
Is 't dan ook wonder dat dit Landt vol Sekten is?

Den Eed. Heer Albert Burg, *Burgermeeſter, Raadt* &c. *t'Amſterdam.*

HIer wordt de wakkre Burg, dien burgerburg, beſchreit;
Behalven van 't Vernuft en d'eedle Dapperheidt:
Want deeze, die hem ſtaâgh vereerde met haar gaaven,
Die ſturven toen hy ſturf, en zijn met hem begraaven.

Aal R. *Appelverkoopſter.*

HIer rot Aal rottefruit; neen: 't is een loos ſerpent;
Ja loozer dan het geen dat Eva heeft gekent;
Want dat bedroog 'er een, toen 't d'appel quam vertoogen:
Maar deeze heeft 'er door haar applen veel bedroogen.

Lumey, Graaf van der Mark &c.

DE Graave van der Mark leit in dit graf begraaven.
Hy zwelgden menſchebloedt, o gruwel! als een raaven.
Hy is geſturven door een dollehonde beet.
Gaat wel als d'eene hondt die dol is d'ander eet.

K. S. *Italiaan.*

HIer ſchuilt een Italiaan: want Charon, door bevel
Van Pluto, weigert hem te vaaren naar den hel.
De duivel is jaloers. de welluſt vreeſt geen wetten.
Hy zou, quam hy omlaag, de duivel hoorens zetten.

H. V. H.

DE graavemaaker en de hofbeul, zoo men zeidt,
Die hebben lange tijdt om 't lijk van Hans gepleit;
Maar 't recht bleef ſteecken: want de Schout, door winſt gedreeven,
Heeft dat de raavens hoort, hier aan 't gewurmt gegeeven.

P. K. Hooft, *Ridder, Droſt van Muiden* &c.

DE Doodt heeft Hooft gevelt. de ſteen bedekt zijn graf.
De Tijdt maakt hem tot aſch. maar alles is te laf

Op

Op 't eedele vernuft, alwaar 't voor weinigh uuren.
Zijn veeder zal de Doodt, de ſteen en Tijdt verduuren.

Lizander in de ſchoot van zijn bruidt vermoordt &c.

HIer ruſt Lizander, die vermoordt wierdt in de ſchoot,
O gruwel! van zijn bruidt. zoo wierdt zy, door zijn doodt
Een weeduw en geen vrouw. hier hulp geen teegenſtreeven.
Haar Bruigom ſturf, 't is wreedt, in d'oorſprong van het leeven.

Wurmkruidtmaaker.

HIer leit hy die 't gewurmt, door kruiden, heeft verdreeven:
Zoo deedt hy 't quynendt volk bywijlen langer leeven.
De Doodt, die 't ſpeet, heeft hem hier voor in 't graf gejaagt.
Nu wordt hy, ſpijt zijn kruidt, zelf van 't gewurmt geknaagt.

M. G. Doktoor.

HIer leit een Dokter die wel honderdt jaar kon tellen.
Waarom quam hem de Doodt niet eer in 't graf te vellen?
Om dat zijn raadt het volk deedt gaan in Charons boot.
De Dokter en de beul zijn dienaars van de Doodt.

B. I. V.

LEit hier een martelaar van Staat begraaven? neen:
Dat hem het hooft door 't zwaardt van 't lichaam wierdt geſneen,
Hadt hy ten hoof verdient. waarom of 't hof hem wraakte?
Om dat hy hier de knecht meer dan de meeſter maakte.

Den Eed. Heer P. Haſſelaar, *Burgermeeſter en Raadt t' Amſterdam.*

HIer leit hy die Geweldt, Bedrog en zieledwang
Aan 't Y hulp kluiſteren: want Hollandt hadt te lang
Om vryheidt krijg gevoert. zijn trouw was niet te pletten.
Het hart der Haſſlaars is het ſchildt der burgerwetten.

H. F.

H. F. O. *Portugees.*

HIer leit een Portugees, een vyandt van de kou.
Hy wiſſelt nooit van dragt: maar meenigmaal van vrouw.
De hel wordt hem ontzeidt: want mocht hy hier verkeeren,
Hy zou de hoogerhandt van Lucifer begeeren.

K. V. G. *een Zeeuw.*

HIer leit een Zeeuw die 't met de reine neering hiel.
Hy haakt' naar 't kaapen als een Duivel naar een ziel.
Hy nam de Spaanſche vloot, en liet de Britſche vaaren.
Waarom? de Brit hadt ſchut, en Spanje diere waaren.

M. E. *die in't ſchaaken doodt bleef.*

HIer leit hy die, om zich in 't leeven te vermaaken,
Met kromme Klaas weleer in 't ſchaakbort ging ten ſtrijt:
Maar och de doodtſchicht quam de ſchaaker zelver ſchaaken.
Zoo raakte hy het ſpel, 't vermaak, en 't leeven quijt.

Den Eed. Heer Garbrandt Pankras, *Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam.*

HIer ſluimert Pankras, die de traanen van 't gemeen
Hier buiten, en hun hart door deeze harde ſteen
Tot binnen by zich trekt. zoo eert het Y zijn gaaven.
Het lichaam wordt in d'aardt, de deugdt in 't brein begraaven.

S. V. N. *Winkelier.*

HIer leit een winkelier, die als hy ſtof uit mat,
Om groote winſt te doen, een kleene ellen hadt.
Hoe wordt hy nu geſtraft, die Godt zoo hadt vergeeten?
De ſtraf wordt hem nu met een groote el gemeeten.

N. T. *trompetter.*

HIer onder vindt men een trompetter door de Doodt;
Hy zou trompetter zijn op Charons leereboot:
Maar d'oude veerman heeft niet op zijn komst te hoopen:
Want deeze blaazer is de windt ter fluik ontloopen.

Een Aap.

HIer leit een geeſtig' aap: hy was in all' zijn leeden
Niet anders dan een menſch; hy toonde menſche zeeden:
Maar in een ding wou hy niet als de menſchen zijn:
Want d'aap was goedt van aart, de menſchen vol fenijn.

N. V. O.

HIer leit hy die 't onrecht om 't Recht van 't landt moeſt lijden.
Zijn dienaar, heet naar Staat, quam hem te ſchelms beſtrijden.
Het woeſt Geweldt deedt hem in yzre boeiens ſlaan:
Maar 't yzer en 't geweldt zal eer dan hy vergaan.

Nero.

HIer vindt men Nero, die veel wondren heeft gedaan:
Maar al zijn wonder plag in moorden te beſtaan.
Wat is het wonderſt' dat dien gruwel ging bedrijven?
Dat hy Kardaan tot lof van zijn bedrijf deedt ſchrijven.

Den Eed. Heer Cornelis Boom, *Burgermeeſter en Raadt t' Amſterdam.*

HIer viel, o ramp! een Boom, die tot een ſteunſtijl ſtrekte
Van 't Raadthuis aan het Y. zijn deugden overdekte
De Burger, weeuw en weez'. hy hiel 't geweldt in toom.
De groene lauwer zwicht voor zulk een dorreboom.

L. K. *voogt over* &c.

HIer onder rot een voogt, die zich in 't roodt dorſt kleeden;
Roodt waaren all' zijn muur, zijn bedt en tafelſpreeden:

Zijn

Zijn ſtoel en koets zijn roodt. hoe quam 't zoo roodt van gloedt?
Hy hadt de ſtof deurverft in weeuw en weezen bloedt.

S. F. G. *Filozoof.*

HIer ruſt een Filozoof die ſtilligheidt beminde;
Hy liet, om in de ſtilt' te weezen, alle vrinde':
Hy wandelden in ſtilt', en ſchreef in ſtilligheidt.
Met recht heeft hem de Doodt hier ook in ſtilt' geleit.

N. G. *zeeker Lombardier.*

DEez' Lombardier quam door de Doodt in 't graf te daalen;
Zy zocht in 't helſche rijk geldt op zijn ziel te haalen:
Maar dit is haar gemiſt. wat heeft de Doodt belet?
Hy hadt zijn ziel al lang by Lucifer verzet.

Mevrouw Maria Koeimans, *gemaalin van den Eed. Heer* Joan Huidekooper, *Ridder, Heer van Maarſeveen*, &c.

HIer bergt Maria zich bevrijdt van alle pijn.
Wie op deez' ſteen niet ſteent ſchijnt zelf een ſteen te zijn.
Haar ziel, met deugdt verſiert, gaat deur de ſtarren draaven.
De deugden worden door het ſterven niet begraaven.

M. V. M.

HIer leit een ſchrijver, die ons lof op 't grootſt' dorſt meeten;
En 't quaadt, ſchoon dat hy 't wiſt, in 't ſchrijven heeft vergeeten.
Hoe komt dan dat zijn blaân in andre taalen vliên?
De waarheidt wil dat elk zijn loogens zal bezien.

J. N. *zeekere labbekak.*

HIer leit een labbekak die quaadt van goên dorſt ſpreeken.
De duivel heeft haar ziel, om zich op 't felſt' te wreeken,
Doen vaaren in een wijf, dat ſtom gebooren was.
Nu pijnt haar 't zwijgen meer dan 't vuur in 't helſch moeras.

N. T. *trompetter.*

HIer onder vindt men een trompetter door de Doodt;
Hy zou trompetter zijn op Charons leereboot:
Maar d'oude veerman heeft niet op zijn komſt te hoopen:
Want deeze blaazer is de windt ter ſluik ontloopen.

Een Aap.

HIer leit een geeſtig' aap: hy was in all' zijn leeden
Niet anders dan een menſch; hy toonde menſche zeeden:
Maar in een ding wou hy niet als de menſchen zijn:
Want d'aap was goedt van aart, de menſchen vol fenijn.

N. V. O.

HIer leit hy die 't onrecht om 't Recht van 't landt moeſt lijden.
Zijn dienaar, heet naar Staat, quam hem te ſchelms beſtrijden.
Het woeſt Geweldt deedt hem in yzre boeiens ſlaan:
Maar 't yzer en 't geweldt zal eer dan hy vergaan.

Nero.

HIer vindt men Nero, die veel wondren heeft gedaan:
Maar al zijn wonder plag in moorden te beſtaan.
Wat is het wonderſt' dat dien gruwel ging bedrijven?
Dat hy Kardaan tot lof van zijn bedrijf deedt ſchrijven.

Den Eed. Heer Cornelis Boom, *Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam.*

HIer viel, o ramp! een Boom, die tot een ſteunſtijl ſtrekte
Van 't Raadthuis aan het Y. zijn deugden overdekte
De Burger, weeuw en weez'. hy hiel 't geweldt in toom.
De groene lauwer zwicht voor zulk een dorreboom.

L. K. *voogt over* &c.

HIer onder rot een voogt, die zich in 't roodt dorſt kleeden;
Roodt waaren all' zijn muur, zijn bedt en tafelſpreeden:

Zijn

Zijn ſtoel en koets zijn roodt. hoe quam 't zoo roodt van gloedt?
Hy hadt de ſtof deurverft in weeuw en weezen bloedt.

S. F. G. *Filozoof.*

HIer ruſt een Filozoof die ſtilligheidt beminde;
Hy liet, om in de ſtilt' te weezen, alle vrinde':
Hy wandelden in ſtilt', en ſchreef in ſtilligheidt.
Met recht heeft hem de Doodt hier ook in ſtilt' geleit.

N. G. *zeeker Lombardier.*

DEez' Lombardier quam door de Doodt in 't graf te daalen;
Zy zocht in 't helſche rijk geldt op zijn ziel te haalen:
Maar dit is haar gemiſt. wat heeft de Doodt belet?
Hy hadt zijn ziel al lang by Lucifer verzet.

Mevrouw Maria Koeimans, *gemaalin van den Eed. Heer* Joan Huidekooper, *Ridder, Heer van Maarſeveen*, &c.

HIer bergt Maria zich bevrijdt van alle pijn.
Wie op deez' ſteen niet ſteent ſchijnt zelf een ſteen te zijn.
Haar ziel, met deugdt verſiert, gaat deur de ſtarren draaven.
De deugden worden door het ſterven niet begraaven.

M. V. M.

HIer leit een ſchrijver, die ons lof op 't grootſt' dorſt meeten;
En 't quaadt, ſchoon dat hy 't wiſt, in 't ſchrijven heeft vergeeten.
Hoe komt dan dat zijn blaân in andre taalen vliên?
De waarheidt wil dat elk zijn loogens zal bezien.

J. N. *zeekere labbekak.*

HIer leit een labbekak die quaadt van goên dorſt ſpreeken.
De duivel heeft haar ziel, om zich op 't felſt' te wreeken,
Doen vaaren in een wijf, dat ſtom gebooren was.
Nu pijnt haar 't zwijgen meer dan 't vuur in 't helſch moeras.

K. *De vleishouwer.*

HIer rot hy die weleer veel moorden heeft gedaan.
Noch zeidt men dat zijn ziel ten hemel is gegaan.
Hy droop bywijl van bloedt, en niemandt raakt' aan 't weenen.
Waarom? hy moorden niet dan Schaagers, Vriez' en Deenen.

Mevrouw Konſtancy Bartelot, *Gemaalin van den Eed. Heer* van der Mijde, *Burgermeeſter* &c. *te Rotterdam.*

DE Deugdt beweent dit beeldt. Minerf belacht haar lot,
En Venus is vol vreugdt: haar roem, die nooit verrot,
Wierdt voor deez' twee, tot leedt, voor hemels aangebeeden.
Men miſt door zulk een lijk twee groote waardigheeden.

D. V. S. *deurbewaarder.*

DE deurbewaarder die hier leit was bot van aart:
Hadt hy zijn huisdeur voor de komſt der Doodt bewaart,
Hy zou de boeren noch, door laſt van 't hof, vervaaren.
Nu moet zijn ziel de deur van 't helſche rijk bewaaren.

P. D. N. *die zich doodt dronk.*

HIer leit hy die op elks gezondtheidt plag te zuipen.
De Doodt, om zulks te hoên, quam in zijn roemer ſluipen.
't Gezondtzijn van het volk brocht hem in groote ſmart:
Want toen hy weeder dronk kroop hem de Doodt in 't hart.

Leeg graf voor Speldt de Rooderoe &c.

DEez' graffteê is voor Speldt de Rooderoe gemaakt:
Maar 't lichaam is op 't landt aan eene galg geraakt.
De wurmen zijn verblijdt dat hem de raavens vreeten.
Waarom? zy vreeſden 't vlees van zulk een kreng te eeten.

N. K *een Maakelaar van Venus.*

HIer rot een koppelaar; zijn ziel ging met 'er vaardt
In d'afgrondt: maarze moeſt noch vaardiger naar d'aardt;
Hier ſtrektze Pluto meer dan tien der helſche ſchaaren:
Want zy doet Charon ſtaâgh met zielen overvaaren.

Luidewijk de XIII, *koning van Frankrijk* &c.

DIt graf bergt Luidewijk in zijn albaſte ſchoot.
't Heeft nu meer moedts, dan eerſt op 't lichaam van de Groot.
Wat is de naam van Groot? niet anders dan vermeeten.
Geen grooter Vorſt dan die Rechtvaardig wordt geheeten.

H. D. F. *Glasblaazer.*

DEez' blies in 't leeven niet dan roomers ſchoon van glas;
Zijn ziel komt Lucifer in d'afgrondt wel te pas:
Want hy heeft windt van doen eer 't helſchevuur wil blaaken.
Nu ziet men van zijn ziel om windt een blaasbalg maaken.

O. D. N. *Barbier.*

DEez' plag de menſchen, in zijn leeven, te verkorten.
Men zag hem meenigmaal het bloedt der burgers ſtorten.
Wie dat van Venus quam hulp hy ook voort aan 't endt.
Noch worden hy, 't is vreemt, voor deugdelijk gekent.

Een Dwerg.

HIer leit een reuzepop, het mach geen mans lijk heeten;
Of is 't een man: zoo heeft Natuur de maat vergeeten.
Is 't lichaam wat te kleen? 't hooft is te groot gevormt.
Zoo paait Natuur de Doodt, de graſſteê, en 't gewormt.

Den Eed. Heer Wouter Valkenier, *Burgermeeſter en Raadt t' Amſterdam.*

DE Doodt quam Valkenier altijdt vergeefs beſpiên.
Op 't leſt' heeft hy van zelf, om geen geweldt, te zien

't Gezicht gelooken: want hy haaten 't ſlaafſche leeven.
Een vry-gebooren wil zich niet in 't juk begeeven.

Zeeker Poëet.

DEez' week geen Martiaal, al quam hy laat in 't licht:
Maar hem wierdt rijker ſtof dan Martiaal gegeeven.
Waarom hadt Martiaal min ſtof dan deez' tot dicht?
Om dat de menſchen nu veel goddeloozer leeven.

Jan Vos, *mijn zoontje.*

HIer leit het lijk van Vos: hy leefde weinig daagen.
Waarom? de hemel kon hem bedt dan d'aardt behaagen.

Margrietje Gerrits, *huisvrouw van* Jan Vos.

ZOckt gy hier naar Margriet? zoo zijt gy veel te vart.
De liefde van haar man begroef haar in zijn hart.
Zy zou om zulk een graf Auguſtus graf ontzeggen.
Die veel in d'armen lag behoort in 't hart te leggen.

F. W. *in de peſttydt aan brandewijn doodtgedronken.*

HIer rot hy die het vuur der heete ziekte myden.
Nochtans brocht hy zich zelf door heete zickt' in lyden;
Hy vluchten 't eene vuur om by het aâr te zijn:
Want hy ontliep de peſt, en ſturf aan brandewijn.

F. V. M. *Buitevaader van 't Spinhuis.*

HIer leit een hoerevoogt, die ſchoon zijn wijf noch leefde;
In 't aanzien van de Schout, in 't grootſte hoerhuis ſtreefde.
Hy deedt bywijl zijn wil met dit beſmet geſpuis:
Want hy beminde deugdt, en bleef ook overkuis.

Leedig graf van Juffrou K. Ooſterzon, *in Weſt-Indien verdronken.*

DIt graf zocht met het lijk van Ooſterzon te praalen;
Maar zy quam in het Weſt in 't zout der zee te daalen:

Loos hier noch bange zucht, noch ſtort geen heete traan.
De zon die Ooſtwaarts rijſt moet Weſtwaarts ondergaan.

Adam van Vianen, beroemt goudt en zilverdrijver.

HIer leit Vianen die het goudt een ziel wou geeven:
Dit ſpeet de Doodt, en dreef; eer hy 't door kunſt deedt leeven,
De drijver in het graf, daarz' hem gekerkert houdt.
Hy daalt vergeefs in d'aardt, zijn geeſt verrijſt in goudt.

Zeekere bakker.

HIer leit een bakker die zijn broodt niet wichtigh maakte;
Zoo quam het dat zijn ziel in Plutoos oven raakte:
Hier wordtze gaar gebra in: maar leedt zijn ziel geen pijn,
Een dochters konden haar niet kleeden in ſatijn.

Lukas een ſchilder die krankzinnig wierdt.

HIer vindt men Lukas: hy verliet zijn geeſt voor 't leeven.
Waarom: hy hadt zijn geeſt aan doodeverf gegeeven.

Zeekere Roomsgezinde.

HIer leit hy die weleer zijn vrye wille hadt;
Maar ſint dat hem de Doodt in d'armen heeft gevat,
Hoor hy deeze wil. nu heeft hy niet te zeggen:
Dat hy zijn wil noch hadt, hy bleef hier niet lang leggen.

Zeekere Luiteriaan.

TOen deez' de Doodt vernam heeft hy niet eens gelilt;
Hy nam 't Konfeſſiboek van Augsburg tot zijn ſchildt:
Maar 't hulp niet: want de Doodt quam deur de blaaden grieven.
Nu vloekt hy Luiters boek als Luiter d'aflaatbrieven.

Zeekere Geus.

HIer leit hy die heel ſtip op 't Noodtlot plag te ſtaan:
Al wat dat deedt, zeidt hy, is op zijn tijdt gedaan.

Wat

Wat zeidt hy nu hem 't lot zoo jong in 't graf doet ſtorten?
Nu klaagt hy dat hem 't lot zijn leeven quam verkorten.

Zeekere Mennoniſt.

DEez' haaten 't wapentuigh; want toen de Doodt hem naakte,
Trok hy het harnas aan dat hem d'Apteeker maakte:
Maar door dit wapen heeft de Doodt hem eer verkracht.
Nu ſpijt hem dat hy 't zwaardt des oorlogs heeft veracht.

Zeekere Arminiaan.

HIer leit hy die de Prins voor bitter Geus dorſt ſchellen:
Want Maurits hadt hem lang op Loeveſtein doen ſtellen.
Nu wou hy dat de Doodt zoo Geus wierdt, en 't heeft ſchijn.
Waarom? hy wenſt voor hier op Loeveſtein te zijn.

Martijn van Delft.

HIer leit Martijn van Delft, de neef van Pieter Graat.
Veel zijn 'er om zijn doodt verandert van gelaat.
Vraagt gy op welk een wijs, nu dat hy hier moet ſchuilen?
Zijn ouders lachen en de Haagſche hoeren huilen.

Izabella Klara Eugenia, *Hartogin van Brabandt &c. wiens lijk niet voor de vreede geſlooten was begraaven wierdt.*

HIer ruſt Eugenia, die niet van d'aardt wou gaan
Of Neerlandt was in ruſt. zy haaten d'oorlogsvaân.
Veel bluſſen 't vuur des krijgs door 't bloedt der onderdaanen:
Maar deeze zocht die brandt te bluſſen door haar traanen.

M. F. *Koorenmeeter.*

DEez' handelden de maat heel maatigh in 't begin.
Hy leefde van de maat door maatelijk gewin.
Op 't leſt' heeft hem de maat, die hy bemind', bedurven:
Want hy is door de maat van Bacchus nat geſturven.

W. c

W. *van* F. *ſturf toen zy de bruidt was.*

HEt vuur van deeze bruidt wierdt voor de feeſt gedooft.
De roozen die zy aan haar bruigoom hadt belooft,
Verſchiepen in cypres. hoe kon 't de min gehengen?
De Doodt kan bruilofswijn met droeve traanen mengen.

Jan Vos, *mijn vader.*

HIer ſluimert Vos, een man zoo rijk van deugdt als jaaren.
Hy minde maatgezang, deurmengt met klank van ſnaaren.
Nu vangt hy het geluit der Englen in zijn oor.
Wie waare deugdt bemint verſchijnt in 's hemels koor.

Aaltje Opmeer, *mijn moeder.*

OPmeer verſiert dit graf: haar deugdt gaat hooger zweeven.
De Doodt der vroomen voert de ziel in 't zaaligh leeven.

F. V. L. *die zijn neef vermoorde.*

HIer leit hy die zijn neef op 't diſchmaal deedt verdelgen.
Nu moet hy lijden dat de worm zijn vlees komt zwelgen.
Hoe! ſchrikt gy? treê vry toe, en plet zijn herſſenpan.
't Is veiliger by 't graf dan diſch van een tieran.

P. F. G.

HIer leit een Fransman: maar hy magh niet in de hel.
Nu roept hy Charon, die 't hem weigert, in duël:
Maar Cerbrus zeidt: mijn vriendt, gy moogt deez' plaats niet naken.
Waarom? de duivel vreeſt dat gy hem ſchurft zult maken.

Vincent V. G.

HIer leit Vincent: maar hy lag liefſt in Bacchus vat.
Op, kittebroeders, op, met kannen, roemers, fluiten,
Begiet dit graf met wijn: want hy is noch niet zat.
De Doodt wiſt hem het aars- maar 't keelgat niet te ſluiten.

Maria Nikolaï, *gemaalin van den E. Heer* Antony Kaſtelein, *Bewindh. hebber van de Ooſtindiſche Maatſchappy t' Amſterdam.*

HIer wordt Mariaas lyk beſlooten met een ſteen:
Voor ziel- en huiszorg is de heele kerk te kleen.
Beweên haar ſterflot niet, zy zweeft naar 's hemels reien.
Wie dat na 't ſterven leeft begeert niet dat wy ſchreien.

Zeeker kruier t' Antwerpen.

HIer leit een kruier van een wonderlijke kracht.
Men zag hem nimmer leeg: want hy hadt ſtaadig vracht.
Hy wiſt de weegen tot in 't Raadthuis toe te vinden.
Hier kruid' hy anders niet dan amenvaars en vrinden.

Flip, na dat hy lang gereiſt hadt, ſturf zoo dra als hy t' huis quam.

FLip, die hier leit, hadt d'aardt deurreiſt, en look zijn oogen.
Waarom? hy ſchrikt' als hy haar boosheidt zag vertoogen.

Een Bruiniſt.

HIer leit een oudt Bruiniſt, die 't hooft vol Bybels hadt;
Die op de Bybel ſliep, en van de Bybel at:
Hy heeft zijn koning, door de Bybel, 't hooft doen knotten.
Is dan de Bybel niet een doolhof voor de zotten?

R. *Deskartes.*

ZIet gy hier naar Deskart? men dekt hem met geen ſteen.
Hy hangt niet anders dan van enkle geeſt aan een.
De geeſten laaten 't oog niet door de Doodt bewolken.
Hy leeft, in inkt herſchept, in 't oog van alle volken.

O. N. F. *Vrygeeſt.*

HIer leit een vrye geeſt: want hy geloofde dat
Hier na geen hemel was; en nu hy lang het padt

De

Der dooden is gegaan, acht hy het noch voor ſpel:
Maar 't is geen wonder: want hy ziet niet dan de hel.

Graaf van Walſtein &c.

HIer leit een raavenâas: weleer de vuile kas
Daar Neroos ziel, in ſchijn van Walſtein, binnen was.
De helgodt huilt van ſpijt, en vloekt het doodtlijk wapen.
Op Walſteins leeven kon de duivel zorgloos ſlaapen.

A. V. E. *broodtbakker.*

HIer leit een bakker die heel draa om 't leeven quam;
Maar 't was niet vreemt: de Doot, die 't lichaam deet verzwakken,
Hadt aan zijn ziel geen werk toen 't lijf zijn afſcheidt nam.
Waarom? hy hadt zijn ziel al lang in 't broodt gebakken.

Jozefus, *Biſſchop van Kamerijk, op de vreedehandeling te Munſter &c.*

HIer ruſt Jozefus lijk, die leevendt, ſpijt de Doodt,
De zeilſteen was, die 't ſtaal des oorlogs in de ſchoot
Der Vreede trekken zou. men zwijg van Cezars daaden:
Zijn palmkrans droop van bloedt. de deugdt verwint door raaden.

Op Gerrit Vos &c.

HIer vindt men hopman Vos, een man vol raadt en moedt:
De knots van Knotſenburg, ſpijt 's vyandts legertochten.
Aan 't Y bewaard' hy 't ſchut: by Zwol verloor hy 't bloedt.
Wie vecht tot dat hy ſterft heeft loffelijk gevochten.

Martijn aan de Spaanſche pokken geſtorven.

HIer, zeidt men, leit Martijn begraaven: maar 't is jokken.
De wurmen ſterven hier van honger: want de pokken
Die waaren haar te gauw. wilt gy de reeden weeten?
De pokken hadden hem, voor 't ſterven, opgegeeten.

Graaf van Egmondt.

HIer vindt men Egmondt die door aavrechts recht moeſt bloên.
Hy ſturf door 't Spaanſche zwaart, en 't Staatſche moeſt het doen.
Want deez' bevrijd' hy eerſt, en quam hen na beſtooken.
Is 't Staatſche leedt dan niet door 't Spaanſche zwaardt gewrooken?

P. E. *ſchoorſteenveeger.*

HIer leit een duitſche moor, een man van luit gebaar.
Hy kon de zwartekunſt, en 't was geen toveraar.
Hy leefde door de rook van groot en kleene ſchouwen.
Nu wordt hem door dit graf de rook uit 't oog gehouwen.

Don Jan van Oſtenrijk, Naturelijke zoon van Keizer Karel.

HIer onder leit Don Jan, die 't bloeiendt Neederlandt
Door Staatzucht heeft verdeelt; zijn Vaaders yzre handt
Beſchermden 't door het ſtaal voor allerley bederven.
Maar deez' behoeden 't Landt voor rampen door zijn ſterven.

Meulenaar.

DE Meul'naar die hier leit plagh 't minſt van 't meel te taaken.
Hy vreeſde dat de beul hem tot een zak zou maaken.
Wat deedt de Droes toen zich de dief zoo reedtlijk hiel?
Hy gaf het lijk aan 't graf, en nam niet dan de ziel.

Petrarcha.

HIer wordt Petrarch tot as; maar 't is geen wonder: want
Hy raakte door het vuur van Lauraas oog aan brandt.
Hem hulp noch klaagen, noch geen vloedt van traaneplaſſe'.
De brandt verſchept, al wat haar vlam omhelſt, in aſſe.

Warnaar met zijn geldtpot.

RUſt Warnaar in dit graf? neen! want hy vloekt en ſcheldt,
Om dat hy in zijn pot niet leggen mach by 't geldt.

Waar-

Waarom laat hem de Doodt niet by zijn ſchatten waaken?
Hy zou all' andre doôn door 't tellen wakker maaken.

Graaf Erneſt, *Stadthouder van Vrieslandt &c. voor Roermondt doodtgeſchooten.*

DEez' ſtierd' zijn ziël, in bloedt deurverft, naar 's hemels boog,
Door 't loodt dat in Roermondt uit 's vyandts roermondt vloog.
Zoo ſterft men in zijn landt, om uit zijn landt te leeven.
Wie voor de vryheidt ſterft is nooit in 't graf gebleeven.

N. G. *een gierige asverkooper.*

HIer leit hy die zich zelf, toen d'as zoo hoogh quam loopen,
Doodt vaſten, om zijn as ten dierſt' te doen verkoopen:
Maar d'as liep weeder af, eer hy tot as verging.
Nu vloekt zijn ziel de Beurs en haar verandering.

Orgelmaaker.

HIer leit hy die weleer de pijpen plagh te ſtellen:
De Schout, die 't dikwijls zagh, dorſt hem hierom niet knellen.
Een ander boet als hy een reis de pijpen ſtelt:
Maar deez' verdiende ſtaâgh met pijpenſtellen geldt.

De Graaf van M. &c.

HIer leit een krijgsman, die in 't hof een menſch wou zijn:
Maar 't was een gruwlijk beeſt, bekleedt met menſchenſchijn.
Wat hoord' men Embderlandt, in 't leeven, van hem zeggen?
Zijn lijk moeſt op een radt, zijn ziel in d'afgrondt leggen.

P. L. *tabakzuiger.*

DEez' plagh by daagh en nacht Virginjes kruidt te ſmooken:
Nu ſtrekt zijn neus een ſchouw in d'onderaardtſche kooken.
Zijn heete ziel is ook in 't helſche rijk geweeken.
Hier dientze Lucifer om 't vuur meê aan te ſteeken.

Een beul.

DEez' deedt een yder recht, en wierdt hierom verſmaadt.
Hy brocht 'er veel omhals, en deedt nochtans geen quaadt.
Veel menſchen zijn door hem in 't uitterſte verraaden.
Hy heet rechtvaardig door zijn ſchrikkelijke daaden.

Een guighelaar.

HIer leit een guighelaar die radt van handen was.
De Doodt, die 't merkte, kroop noch radder in zijn tas:
Toen isz' hem, in de ſchijn van naaldt, in 't hart gevloogen.
De kunſt, die elk bedriegt, wordt door de Doodt bedroogen.

Hartog van Parma.

HIer vindt men Parmaas lijk, weleer een kas vol gaaven.
Het hart is by Filips in 't Spaans geweſt begraaven.
Zijn dappre krijgsdeugdt leit in 't brein van d'onderdaan.
Wie 't zielgraf poogt te zien moet deur de ſtarren gaan.

H. F. *zeeker rijmer.*

DEez' rijmer heeft zijn rijm van lappen t'zaam geneit:
Zijn ziel wierdt, om dit quaadt, naar 't helſche rijk geleit.
Vraagt gy wat datze doet in Plutoos ballingſchappen?
Hier dient zijn ziel om 't boot van Charon meê te lappen.

Prins Maurits. &c.

HEt ſchildt der vrye ſteên leit onder deeze ſteen.
Wie dat de vryheidt mint moet hier een beeldt oprechten.
Zoo eert men in 't gemeen een ſteunſtijl van 't Gemeen.
Wie dat door raaden won, deez' won door raadt en vechten.

J. S. *een Pachter.*

HIer leit een pachter die de Staaten heeft beſtolen;
En die hem iet ontſlook heeft hy de beul bevoolen;

Dies

Dies toont zich deeze kuil vermeetel: want zy houdt
Het lichaam dat de galg belooft was van de Schout.

Alancon &c. *Antwerpen ſpreekt:*

HIer leit hy die heel ſnel tot in mijn veſten reedt.
Hy toonden zich ook ſnel in 't breeken van zijn eedt.
Noch ſneller heeft de Doodt hem jong van d'aardt gedreeven.
Waarom? hy was niet waardt om oudt op d'aardt te leeven.

D. M. T. &c.

HIer leit een draaier, die noch hout, noch draaibank hadt;
Zijn beitel was een pen, gedoopt in 't helſche nat:
Zoo draaide hy de Schrift dat niemandt ſchrift kon kennen.
Waarom? om 't woeſte graauw op d'Amſtel aan te ſchennen.

Jean de la Fontaine: *aan zijn gemaalin Juffrouw* Maria Kuiſten.

HIer ſtopt men een Fontein, dat deerlijk klaagen baart.
Nu vloeit 'er een fontein uit Kuiſtens droevig' oogen:
Deez' vondt men overzoet: maar die heel zout van aart.
Het weenen is vergeefs: de Doodt heeft geen medoogen

Laurens van Waardt, *een herbergier.*

DIt graf bewaart van Waardt, een waardt: maar nooit veel waardt.
Hy was ſtaâgh beezig om van water wijn te maaken;
Maar 't miſten: want de wijn verkreeg een waatrig' aart.
Wie meer wil dan hy kan zal nooit aan 't wit geraaken.

Laurens Koſter &c.

HIer vindt men Koſter die de Drukkunſt heeft gevonden.
Wie 't brein der geeſten mint is aan zijn geeſt verbonden.
Op Wijzen, eert hem die uw wijsheidt ſtelt ten toon.
Wat paſt zijn grafzark beſt? een goude letterkroon.

P. P.

P. P. *Schout te* &c.

HIer rot een Opperſchout, een man van zachten aart.
Want hy heeft ſchelm en dief voor galg en radt bewaart.
Veel Schouten eiſſen bloedt, deez' wou ſlechts geldt genieten.
Een Schout die gierigh is zal zelden bloedt vergieten.

Kornelia Hinloopen &c.

HIer wordt des vaaders hoop en 's moeders trooſt beſchreit.
Zy ſturf noch jong in tijdt: maar oudt in geeſtigheidt.

Abraham de Vries, *vermaart ſchilder.*

DE Vries is door de Doodt tot in dit graf gedreeven.
Waarom? om dat hy 't volk, door doodeverf, deedt leeven.
Nu wordt zijn kunſt, in ſpijt der Doodt, veel meer geacht.
De Doodt heeft op het vlees, maar op de kunſt geen macht.

N. G.

DEez' hadt in 't eerſt meer geldt dan iemandt van 't gemeen:
Op 't leſt hadt hy nauw broodt. was 't dan verlooren? neen.
Hadt hy zijn gelden dan verdronken en vergeeten?
Ook niet. wat dan? het was verzoopen en vervreeten.

Voorzichtige Denijs.

VOorzichtige Denijs is in dit graf gedreeven.
Door zijn voorzichtigheidt geraakte hy in noodt.
Hoe! door voorzichtigheidt? hoe quam hy dan om 't leeven?
Denijs viel achterwaarts van een ſtellaadje doodt.

Simon Kops, *Burgermeeſter en Raadt t' Amſterdam.*

DEez' diende 't Y heel wijs tot ellefjaaren lang.
De wijsheidt is een ſtut in oorlog en in vreede.
Hy bleef zijn Graaf getrouw, en haate zieledwang.
Wie vorſt en volk behaagt, geeft ſtof tot dankbaarheede'.

Ver-

Virgilius Maro.

DE Zorg bewaart all' d'as van Maro in dit dal.
Wie dat de geeſt wil zien behoeft hier niet te zoeken.
Zijn gaadelooz' vernuft vertoont zich over al.
Het vlees is ſtof voor 't graf. de geeſt is ſtof voor boeken.

Zeeker blindeman.

HIer wordt een blindeman bedekt met aarde kluiten.
De Doodt heeft hem het hart door halve kracht verkracht:
Want zy behoefde hem zijn oogen niet te ſluiten.
Een blinde wordt, ſchoon dat hy leeft, half doodt geacht.

Garbrandt Breedero &c.

DIe elk deedt lachen, wordt hier nu van elk beſchreit.
Hy dwong het volk door klucht te luiſtren naar hun plichten.
Zoo baard' hy deugdt door jok, dat errenſt wierdt ontzeidt.
Wie dat geen Preekſtoel vreeſt, heeft vrees voor hekeldichten.

Een begraven dief ſpreekt:

TOen ik de galg ontliep ontmoet' ik hier de doodt.
't Gerecht hadt ook geen recht om my de keel te ſnoeren.
Ik ſtal niet anders dan het Noodtlot my geboodt.
Wie trouw wil weezen moet zijn meeſters laſt volvoeren.

Maria Stuart, *Koningin &c.*

HIer leit Maria, door Elysbets byl onthooft.
Zoo wierdt de Schotſche zon; uit nijdt, in bloedt gedooft.
Schynheiligheidt beweend' haar doodt voor d'onderdaanen.
De moordt kan weenen: maar 't zijn krokedilletraanen.

Broêr Kornelis &c.

HIer leit Broêr Knelis, als broêr Teeling afgerecht.
Deez' ſchelden op de Scheldt, en die bevecht de Vecht.

Noch is 'er onderſcheidt in hunne laſterreeden.
Deez' wraakt zijn vyanden: die vloekt zijn Overheeden.

Joannes Secundus &c.

DEez' ſchreef zijn dichten meeſt met nektar en ambroos.
Op, minnaars, ſiert dit graf met mirthe, palm en roos:
Beluy zijn koude lijk, door 't zoet geluidt der monden.
Waarom? hy heeft de vondt van 't kuſſen eerſt gevonden.

P. J. *een ſnyer.*

HIer leit een ſnyer: maar zijn ziel moeſt helwaarts treên;
Hier ſtalze voort een lap van Plutoos taafelſpreên.
De duivel die haar ſtraft ontſtalz' in 't ſlaan zijn zweepen.
De ſnyers handen zijn de gauwſt' in gauwdiefs greepen.

Homerus.

DEez' wierdt zijn oog, eer dat hy ſturf, ontrooft van 't licht:
Noch zag hy meer door 't brein dan anderen door d'oogen.
Nu hy in 't graf is ziet men hem door zijn gedicht.
Een doode dichter heeft noch leevendig vermoogen.

Thomas van Kempen, &c.

HIer leit van Kempen, die het kruisſpoor heeft beſchreeven.
Het aardtrijk roemt zijn leer: de hemel mint zijn leeven.
Zijn ziel bewoont, tot loon, het eeuwig paradijs.
Wie heilzaam leert en leeft verdient de hoogſte prijs.

Meeſter Pieter &c.

HIer rot hy die zijn Vorſt door preeken heeft verraân.
Een oproerpreeker is meer dan een heir te vreezen.
't Hooft ziet men op een ſtaak, tot ſchrik der ſchelmen, ſtaan.
Wie oproerpreekers ſtraft wordt loffelijk gepreezen.

Den Eed. Geſtr. Heer Frans Banning Kók, *Ridder, Heer van Purmerlandt* &c. *Burgermeeſter en Raadt t' Amſterdam.*

DE Doodt heeft Purmerlandt geſtiert in deeze haaven :
Zijn inborſt is in 't hart der burgery begraaven.
Zoo zal hy leeven als het lichaam is vergaan.
Geen loffelijker graf dan 't hart van d'onderdaan.

Koorgraaven van den Eed. Heer Kornelis de Graaf, *Vryheer van Zuitpolsbroek, Burgermeeſter, Raadt, Ambachtsheer* &c. *en Bewindthebber der Ooſtindiſche Maatſchappy t' Amſterdam.*

DIt zijn de graaven daar de loffelijke Graaven
Hun ruſt in zoeken, als de ziel het lijf verlaat.
D'onſterfelijke deugdt zal ſteil ten hemel draaven.
Nooit klimt men hooger dan door 't waaken voor de Staat.
Laat andre lijken vry met marmre graaven brallen,
Dit graf zal moedig zijn op d'aſch van zulk een Boom,
Die 't Y twee eeuwen heeft geſchraagt voor eeuwig vallen.
Door trouw en wijsheidt houdt men 't ſtout geweldt in toom.
Het graf verduurt de doôn : maar Graaf zal 't graf verduuren.
Het ſchrandere vernuft beſluit men in geen muuren.

BYVOEGSEL.

Aan zeeker Engelsman.

GY roemt, waar dat gy komt, dat Urſel met haar maagden
Uit uw geweſt vertrok, vol van een kuiſche geeſt.
't Is waar dat deeze vrouw de reis uit Englandt waagden:
Maar is 'er ſedert wel een kuiſche vrouw geweeſt?

Aan H. G.

PArys en Paradijs dat rymt wel op elkaâr:
Maar in hun kleeding nooit zoo ongerijmen paar.

In 't ſtamboek van de kunſtlievende Richardt Hubin, &c.

DE Dicht- en Schilderkunſt zijn zuſters braaf van aart;
Haar geeſten zijn nochtans heel ongelijk in gaaven.
Deez' maakt zich door de pen, die door 't penſeel vermaart.
De kunſten hebben kracht om deur 't geſtarnt te draaven.

Aan P. N.

EEn Puntdicht, zegt gy, eiſt drie maanden eer het wel dicht.
Een oogenblik, dunkt my, is veel te lang gewacht.
Hierom noemt Zuilechem een Puntdicht niet dan ſneldicht.
't Moet overſnel zijn, of een Puntdicht heeft geen kracht.

Op 't Lof der zotheidt.

HOe of Eraſmus zich in 't Lof der zotheidt toont?
Dat elk hem met laurier, het lof der wijsheidt, kroont.

Aan J. W.

MErkuur dat is een godt daar koopluy op verlieven.
Hy is ook, wat of dit beduidt! een godt van dieven.

GOEDE

GOEDE VRYDAGH

OF

CHRISTVS LYDEN:

Met eenige

BYVOEGSELS.

MEVROU

KATARINE BIKKERS,

Gemaalin van den Ed. Heer

ANDRIES BIKKER,

Heer van Engelenburg,

Burgermeeſter t'Amſterdam, &c.

wordt de

GOEDE VRYDAGH oft CHRISTUS LYDEN

Op 't autaar van Haar aandachtigheidt geoffert

door

HAAR ED.

Den XXX *van Lentemaandt,*
in 't jaar 1650.

allerverplichtſte

JAN VOS

INLEIDING
VOOR DE
GOEDE VRYDAG, &c.

HOe zal mijn pen de doodt van Goodes zoon verbreien ?
Hier helpt geen Grieks Apol die Helikon bewoont.
O waare Heilandt ! die, omheint van hemelreien,
Uw hooft met geen lauwrier, maar ſlonkerſtarren kroont,
Vergun dat ik mijn pen in 't waatrig bloedt mach doopen
Dat gy uit enkel' angſt gezweet hebt in de nacht ;
Maar meng de drupplen, die van 't bange lichaam droopen,
Met d'overbittre gal, daar 't heilloos Joodts geſlacht
Uw mondt meê laafde, toen de ſtondt verſcheen van ſterven :
Want zonder zulk een int is al mijn hoop gedaan.
Wie dat de nacht vertoont gebruikt geen lichte verven.
De droefheidt ziet men nooit in blijde kleeding gaan.
Wat wel zal lijken moet geen eigenſchap ontbreeken.
Tot zulk een beeldt als 't uw vereiſt men gal en bloedt ;
Ja zelf de nagel die uw voeten heeft deurſteeken :
Om met haar yzre punt te ſchrijven, hoe verwoedt
Dat gy gemartelt zijt, tot heil van al die leeven.
Waar loopt mijn yver heen ? mijn eis is onbepaalt.
Het bloedt van Goodes zoon is voor de ziel gegeeven.
Ik zal mijn int, terwijl mijn pen den Heilandt maalt,
Met traanen mengen, eer mijn zinnen meer verwildren.
Wie Chriſtus treffen wil moet hem erbarmlijk ſchildren.

CHRISTUS EET HET PAASCHLAM.

DE Heilandt geeft zich aan zijn jongeren te eeten.
O koſtelijke koſt! voor 't zuivere geweeten,
Gy ſtarkt het zwak gemoedt, ter doodt toe afgevaſt.
Apicius was nooit aan zulk een diſch te gaſt,
Al deedt hy voor een viſch driehondert ponden tellen.
De lekkerny is ſlechts om 't lijf te vreên te ſtellen.
Zoo was het Manna dat op Mozes hutten viel:
Maar deeze ſpijs bewaardt het leeven van de ziel.
Wie dat zijn ziel behoedt zal niet voor eeuwig ſterven.
Ik wil om zulk een diſch Aſſuerus diſſchen derven:
Zelf van Kaligula, met goude ſpijs bezet.
Niet zoeter voor de ziel dan 't hemelſche banket.
Hier drinkt men Chriſtus bloedt eer 't uit zijn zy komt ſtroomen.
Egipte ſchonk weleer aan 't krijgsgezag van Roomen
Geſmolte paarelen: maar 't was ſlechts ſchat geplengt.
Door deeze drank, met deugdt die godtlijk is deurmengt,
Verwint men al 't geweldt dat d'afgrondt weet te pleegen.
Wie dat de hel verwint verkrijgt de grootſte zeegen.
De zeegen voor de ziel is 't allergrootſte goedt.
Wie dat aan Chriſtus diſch met een beſmet gemoedt
De ſpijs en drank geniet, vervalt in ongenaade.
Wech Judas, die uw Heer, door geldtzucht, hebt verraaden.
't Ontveinzen helpt u niet: hy weet uw vals beſtaan.
Wie dat zijn Heer verraadt heeft zich ook zelf verraân.

GOEDE VRYDAG.

IN 't HOFJE.

DE Zaaligmaaker weent om 't hemelſpoor te baanen.
Hy beezigt, nu hy ſlechts twee oogen heeft om traanen
Te ſtorten, 't heele lijf tot oogen : want hy zweet
Een bloedge pekelbron, om 't aardtrijk, door de beet
Van Eva, vol vergift, voor eeuwigh af te waſſen.
De Hemel heeft geen wegh dan door de bloênde plaſſen.
Hy worſtelt teegens 't vlees. ô deugdelijk gevecht!
Het Leeven bidt gena. de Reede roept om recht.
Hy kan de ſtrijdt (o menſch!) niet winnen zonder bloeden.
De Moordt vertoont hem 't kruis ; de Vinnigheidt de roeden ;
De Smaadt het purperkleedt ; 't Geweldt de doornekrans ;
De Schrik de nagelen ; de Raazerry de lans,
En d'Overdaadt de ſpons. het moordtuig doet hem ſaagen,
De zielzorg maakt hem ſtark om alles te verdraagen.
Zoo kruiſt hy zich in 't Hof, eer 't Joodtſche volk hem kruiſt.
Hy dobbert op een zee, die langs d'Olijfberg bruiſt,
Van traanen, zweet en bloedt : maar d'inkomſt van de haaven,
Die hy bezeilen zal, ontſluit zich by de graaven
Op 't wreedt Kalvaarien. ô langgewenſte reis!
De liefde tot den menſch is ſtarker dan het vleis.
De Noodt doet hem de kelk vol bitterheeden ſchinken,
Die hy (ô ziel!) op uw' gezontheidt leêg zal drinken.
Zoo redt hy 't ongeval van vaader Adams val.
Men koopt het hemelſch zoet voor alſſem, roet en gal.

HET VANGEN.

DE Schepper wordt gekuſt: maar 't kuſſen koſt het leeven.
Wat mondt, vol gal, heeft ooit zoo wreedt een kus gegeeven?
O meer dan Joabs kus! de Valsheidt zelver weet
Geen naam voor dit bedrogh. de beulen zijn gereedt.
Men boeit hem met een reex, die door de Raazerryen
In d'afgront is geſmeedt; daar duizent tierannyen
Zoo fel een proef van doen, dat zijn gebeente kraakt.
De handen, daar hy d'aardt uit niet meê heeft gemaakt,
En daar hy 't hel geſtarnt meê in de blaauwe vloeren
Des hemels heeft geplant, die bindt men hem met ſnoeren,
Door Tempelliſt gedreit, en Staatgeweldt gevlecht.
Elk heeft hem met zijn wil, verwoedt, aan 't kruis gehecht.
Zal hy zich wreeken? neen. de taaie knevelbanden
Zijn, zoo hy wil, als rag. hy vreeſt geen wreede handen.
De liefde tot de ziel verbiedt hem weer te biên.
Wie om te helpen komt moet geen gevaar ontzien.
Hy laat zich binden om een ander los te maaken.
Zoo rukt hy 't aardtſch geſlacht uit d'onderaardtſche kaaken.
Hy lijdt om dat den menſch hier naa niet lijden zal.
Men ſleept hem naa de ſtadt (hoe bitter is de gal!)
Daar hy 't gemartelt hooft vol doorenen laat drukken,
Om dat de zielen niet dan roozen zullen plukken.
D'onſchuldge boet de ſchuldt (ô gruwel!) aan een paal.
Men klimt langs zulk een trap naar d'overzaalge zaal.

HET GEESSELEN.

DUs ziet men Godt, in 't vleeſch, aan een pilaar gebonden.
Hy laat zich quetſen, om uw ziel vol diepe wonden,
Door 't bloedt te meeſteren. de Deugdt is 't wit der roên!
Die zonder zonden is, moet om de zonden bloên.
Toef wreede beulen, toef. gy geeſſelt met uw' roeden
Door d'aadren in het vleeſch: maar met uw' wreê gemoeden
Slaat gy tot in het hart, met heilighbloedt gevult.
Uw' geeſſelzweep is taay: maar 't goddelijk geduldt
O liefde tot de menſch!) is taaier dan uw zweepen.
Wordt gy niet roodt van ſchaamt voor deeze roode ſtreepen?
De roeden worden roodt. uw' armen ſchijnen moê:
Maar uwe luſt tot bloedt die neemt in 't geeſlen toe.
Op Vaader, wapen u, kunt gy uw zoon zien ſchenden?
Voort beulen, ſlijt uw roên op onze rugg' en lenden.
De ſlaagen klateren en klitſen, reis op reis,
De ſchuldge ſlechts in 't oor, d'onſchuldge diep in 't vleis.
Hoe wordt de Schepper door zijn ſchepſels handt geſchonnen!
Zijn leedemaaten zijn gelijk geſcheurde bronnen,
Die niet dan purpernat doen vloeien over 't gras.
Die op de klip des doodts, in 's werreldts woeſte plas,
Geen ſchipbreuk lijden wil, moet deeze baaren klooven.
Men zeilt door zulk een zee naa d'overzaalge hooven
Van 't eeuwigh Englenburg. men heelt in deeze vloedt
Het doodelijke zeer van het verzwakt gemoedt.

HET VERTOONEN.

OP menſch, en *zie de Menſch* vol doodelijke pijnen.
De Wreedtheidt doet hem in een purperkleedt verſchijnen:
Maar 't is met bloedt gevoert, om u in d'oppertroon
In 't eeuwigh wit te kleên. gy ziet hem met een kroon:
Maar z'is van doorenen; die in zijn bloedt doorweeken,
Om dat de punten in uw ziel niet zullen ſteeken.
Hy voert een koningsſtaf: maar z'is van riet geſneên,
Om u een ſtaf van goudt, die eeuwigh duurt, te ſmeên.
Hoe deerlijk is de glans van zijn geſlaagen wangen,
Om u te zuiveren, met ſlijmigh ſpog behangen!
Het voorhooft is, om u te heelen, opgekrabt.
De ſpiegels van 't gezicht de foely afgeſchrabt.
Zoo vinnigh laat hy zich van 't ongediert bevechten,
Om 't ooft weêr aan de tak van d'eerſte boom te hechten.
Men ziet hem door de zondt, in zulk een naare ſchijn.
Hoe menſchen! twijfelt gy of dit een menſch kan zijn,
Nu gy geen maakſel van een ſchepſel ziet vertoogen?
Pilatus zeit het zelf; niet dat hy 't kan beoogen:
Maar om dat hy noch weet, wie, door zijn tieranny,
Voor al de pijlen van de Joodtſche raazerry
Tot doelwit heeft gedient. Op menſch en druk de wonden
Van Chriſtus in uw brein; deez' zullen u tot monden,
In 't oordeel, ſtrekken. op, want zulk een ſpoor geleit
De ziel, in deugdt doorzoôn, naar 't Hof der zaaligheidt.

HET KRUISDRAAGEN.

WAt galm vervult de lucht? 't is moordtgeſchreeuw der Jooden.
Men leit het Offerlam, naa dat het duizent dooden
Geleeden heeft, ter doodt. de Waarheidt wordt beſtreên.
De Prieſter, 't offervuur en d'offerhandt is een.
Het waare Paaslam moet zijn eigen outer draagen.
Op menſchen, helpt, 't is tijdt, op, helpt het kruishout ſchraagen:
De ſleutel daar hy 't ſlot des hemels meê ontſluit.
De Nijdt, 't Geweldt, de Moordt en Wreedtheidt gaan voor uit;
Zy torſen 't marteltuig, en ſleepen hem gebonden:
Maar met de ketenen, die gy (ô menſch!) van zonden
Aan een geſchakelt hebt. d'een ſteekt hem met zijn hart,
De moordtſpeer in de zy. een ander, als getart,
Begint hem met zijn wil, de nagels deur zijn handen,
En voeten heen te ſlaan. zulk een, om d'ingewanden
Van Godt te pijnen, biedt, met zijn vervloekt gemoedt,
De galſpons aan zijn Heer. hy ſchijnt in zweetrigh bloedt
Te ſmooren: maar de zon moet duiſtren om te blinken.
Men kan in deeze zee zich godlijk dronken drinken.
Men viſcht hier parlemoer, ja bloedtkraal en kriſtal,
Daar zich de ziel, hier naa, by Godt meê pronken zal.
Zijn hairen rijzen nu dat hy Kalvaar ziet rijzen,
En 't hart ontzinkt de moedt. de Zwakheidt doet hem yzen.
De Liefde maakt hem heet. in zulk een bangigheidt,
Zoo wordt het kruis op d'aardt, en hy op 't kruis geleidt.

HET KRUISEN.

DE Heilandt wordt gekruiſt. ô noodge gruwlijkheeden!
De ſtompe nagels gaan, al knatſendt, door zijn leeden,
En reiken met de punt tot in Mariaas borſt.
Het kruis wordt opgerecht. de Zielbron ſtikt van dorſt.
Die wijn voor water gaf, wordt hier weêr gal gegeeven.
Die 't aardtrijk beeven doet kan Kaifas niet doen beeven.
De zon verſchuilt haar toorts, en kleedt zich, om de doodt
Van 't Leeven, in de rou. het heilighdom ſtaat bloot.
De voeten, die wel eer de zachte waterbeeken
Hardt maakte, ziet men hier in rookendt bloêdt deurweeken.
De handen, daar hy veel de wonden meê genas,
Die zijn nu zelf deurwondt. die 't eeuwigh duiſter glas
Der blinden van 't gezicht, door 't raaken, heeft gebrooken,
Wordt zelver, door de Doodt, bey d'oogen toegelooken.
De mondt, die 't ſtomme volk deedt ſpreeken, wordt geſtopt.
De Schepper is ontſchept. op menſch, de Liefde klopt,
Op naar Kalvaarien, en ſpijker al uw' zonden
By Chriſtus aan het kruis; ja waſt 'er, in zijn wonden,
De moordtvlak uit uw' ziel. hy noodt u in zijn boot:
De Wijsheidt zit aan 't roer; de Reede viert de ſchoot,
Om naa het kruis, de baak van 't Heilighlandt, te vaaren.
De hemelhaaven leit aan 't eindt der roode baaren.
Hier teekent hy met bloedt de vryheidt voor zijn huis.
Het heilloos erfrecht daalt voor 't rijzen van het kruis.

HET VERRYZEN.

VErganklijk zonnelicht moeſt voor de middagh daalen.
Het eeuwigh, om die ſchaa, met voordeel, in te haalen,
Vertoont zich in de nacht; ja 't maakt de ziel een dagh,
Daar d'onverzaadbre hel niet teegens op zien magh.
Nu hy zijn graf ontſluit, ontſluit hy 's hemels deuren,
En grendelt d'afgrondt toe. die d'aardt in 't zwart deedt treuren,
Verſchijnt ons hier in 't wit. de wacht ontzinkt de moedt
Voor 't rijzen van dit Licht. een weerelooze doet
Gewapent krijgsvolk vliên! wie durft 'er teegenſtrijden?
Hy windt hier door verlies, en zeegepraalt door lijden.
De zegels die het graf verzeekrén zijn onnut:
Zijn glanſſen ſmelten 't waſch. de Deugdt wordt niet geſchut.
Die 't kruis en op het kruis de zonden heeft gedraagen,
Beſluit men met geen ſteen. de Heidnen zien het daagen,
Nu deeze Zon het hooft uit purpre plaſſen beurt.
De handtveſt van de hel, door zijn geboort geſcheurt,
Verbrandt hy door zijn gloedt, die 't harde graf deurgriefde.
Op Jooden: want dien Godt, die vaſter door zijn liefde,
Dan door uw' naagelen aan 't kruis geklonken was,
Verrijſt, naa 't ſterven, als de fenix uit zijn aſch.
Hy bluſt het offervuur, door 't vloeien van zijn wonden.
De moordtbeet in het ooft, een ſpringbron aller zonden,
Is door zijn bloedt geſtopt; 't gebou van Salomon
Door 't zwaare kruis verdelght. de ſchaaduw wijkt de Zon.

UIT.

BYVOEGSEL.

VAL EN BEROU VAN PETER.

Aan Juffrouw

ℨ O L U M B A K O E X

Dochter van

NIKLAAS HEIMENSEN KOEK.

DE menſch verzaakt zijn Godt. de dootſchrik doet hem zweeren
Maar 't zweeren is de doodt. die zoo veel woeſte meeren
Wel eer ontworſtelt is met zijn bepikte kiel,
Lijdt nu op 't drooge landt een ſchipbreuk in zijn ziel.
Kan Peter Chriſtus zoo naar 't moordtoutaar zien leiden?
De man die ſlus, vol moeds, het ſcherpe ſlaghzwaardt zweiden,
Ontvalt de moedt en 't zwaardt door 't ſpreeken van een vrou.
De groote Zuil, daar Godt zijn kerk op bouwen zou,
Leit, door de vrees, ter aardt; de grondtveſt ſchijnt gebrooken.
Hy warmt zich by het vuur, dat Kaifas knechten ſtooken:
Maar 't hart bevrieſt van koudt. de mondt, die 't heiligh zaadt
Der waarheidt zaaien zou, (ô godtvergeete daadt!)
Verweert zich door bedrogh. de haan begint te kreien.
De Schepper ziet hem aan. d'Apoſtel raakt aan 't ſchreien.
't Berou ontdooit het ys dat in zijn boezem ruſt.
De woede blixem wordt door traanen uitgebluſt.
Demoedigheidt beweegt. hy poogt, door zilte plaſſen,
De vlakken uit het kleedt van zijn gemoedt te waſſen.
De reegen maakt de ſteen, door 't druppelen, gedwee.
Die op de baaren ging, verdrenkt hier in de zee
Die langs zijn kaaken vloeit. hy zout zijn ziel met traanen,
En zoektze, door die vloedt, het zaalighſpoor te baanen.
't Berouw is goddelijk. geen paarel, noch geſteent,
Verſiert een zondaar zoo als 't waater dat hy weent.

WAN

WANHOOP VAN JUDAS.

Aan Joffrouw

MARIA KOEX,

Dochter van

NIKLAAS HEIMENSEN KOEK.

DE knecht verkoopt zijn Heer voor dartig zilverlingen.
Die 't leeven, door zijn doodt, voor 't aardtrijk komt bedingen,
Bedingt men voor het ſtof dat hy geſchapen heeft.
Vervloekte handelaar, die Godt voor zilver geeft,
Gy vult uw' beurs met geldt; maar uw gemoedt met zonden.
De zonden zijn de roên die Chriſtus vleeſch deurwonden.
Gy komt als vriendt: maar gaat als vyandt van hem af.
O driemaal helſcher kus dan Joab Abner gaf!
Gy hebt uw vingers in zijn ſchottelſpijs geſteeken:
Maar 't moordtuigh in zijn hart. gy dronkt zijn bloedt by beeken,
Eer 't noch by druppelen van 't heiligh lichaam viel.
Gy maakt uw' handen wit door 't zilver: maar uw ziel
Veel rooder dan het bloedt dat uwe luſt verzaade.
Toen gy uw' Godt verriedt, hebt gy u zelf verraade':
Maar Peter heeft zijn val door 't weenen weêr geredt.
De waare traanen zijn de letters, daar men het
Berou uit ſpelden kan. de zuchten der zondaaren
Zijn Godt veel zoeter dan 't gezang der Hemelſchaaren.
Die u de voeten wies, kan uw' beſmet gemoedt
Ook zuivren in de bron van zijn vergooten bloedt.
De Wanhoop ſtopt zijn oor. hoe! is de ſtrop gebonden?
Die 't Paaslam heeft verkocht; d'aanklaager van die zonden;
De rechter van dat quaadt en beul is hier een man.
Het ſchelmſtuk ſtraft zich zelf. de Wraak ziet niemant an.

MAGDALENE voor CHRISTUS VOETEN

Aan Juffrouw

ZUZANNA PELLEGROMS

Huisvrou van den Advokaat

KASPAR BARLEUS.

Die andre voor haar glans deedt buigen leit geboogen.
Zy poogt haar zonden in de zuntvloedt van haar oogen,
Voor Godt, te dompelen. zoo wordt een ſchip ontlaân,
Om niet, door overlaſt, in zee te grondt te gaan.
Zy zoekt haar eerſte brandt door traanen uit te hoozen.
Men trekt de doornen, waar dat men d'ydle roozen
Van plukte, door berou uit een bezeert gemoedt.
Geweetenſchennis wordt door ſchreien beſt geboet.
De fakkel van haar oog, die andre 't hart deên branden,
Zijn nu door 't nat gebluſt. haar vlechten, dat de banden
Der minnaars zijn geweeſt, laatz' ongebonde vliên.
Wie dat de hairen en de traanen komt te zien,
Meent dat hy d'oude Taag', met zijn vergulde zanden,
En d'eedle Ganges, met zijn paarelrijke ſtranden,
Deur een ziet kabbelen. zy hoopt op 't eeuwigh loon.
Nu zy haar Schepper waſcht maakt zy haar zelver ſchoon.
Zy weet, door 't loſſe hair, zijn gramſchap vaſt te maaken.
Het bigglendt water doet zijn borſt van liefde blaaken.
Hy heelt haar wonden nu dat zy zijn hart deurwondt.
Door lachen wierdt zy ziek, door weenen weêr gezondt.
De traanen oopenen de deuren der genaaden.
Geen Engel, of hy wenſcht in zulk een badt te baaden.
't Boetvaardig water wordt by Chriſtus dier geſchat.
Geen paarel is zoo waardt als zulk een druppel nat.

DOOR

DOORNEKROON,

voor

JUDITH MENTON,

Huisvrou van den E. Heer

JEURIAAN BOUKART.

Zang.

VErvloekt' afgryſelijk' en wreede doorenboſſchen,
Wat ſchrikdier heeft u eerſt in heillooz' aardt geplant?
Gy zijt met gal beſproeit: maar uit vergift gewoſſen.
Een Vaader-beul heeft u, met zijn bebloede handt,
By 't grimmend' ongediert, al brullend' uit gaan tukken.
De Wreedtheidt, fel van klaauw, in ſchijn van 't heiligh recht,
Durfd' u ô gruwelen! in 't hooft van Chriſtus drukken.
Gy zwelgt dat zaalgendt bloedt. Wie heeft u dus gevlecht?
De helſche zucht tot Staat, die peſt der land' en ſteeden.
Wie voor zijn Staaten vreeſt ontziet geen gruwlijkheeden.

Tegen-zang.

BEmind' eerwaardelijk' en heilge doorenſtijlen,
Gy waart weleer vervloekt; nu zijt gy, door de vliet
Van Chriſtus bloedt, veraart. uw punten zijn de pijlen
Waar dat de Liefde 't hart der vroomen meê doorſchiet:
Dit zijn de wonden die het heelen niet begeeren.
Wie dat uw prikkelen in zijn gedachten draait,
Zal 't quaadt, dat hem beſtrijt, voor eeuwigh overheeren.
De wegh des hemels is met doorenen bezaait:
Maar dit zijn byen die ons quetſen en geneezen.
Wie hemelroozen zoekt moet voor geen doornen vreezen.

Toe-zang.

WEgh paarelrijke kroon, men koopt u hier voor ſtroppen,
Voor zwaarden, en vergift. Beroemde Vorſtenſchaar,
Zet deeze Doornekroon, met haar roobijne droppen,
Van heiligh bloedt geſtremt, tot ſierſel, op uw hair.
Ziet gy geen paarelen? zoo laat uw oogen lekken;
De traanen die gy by de bloedtroobijnen ſtort,
Dat zullen paarelen, die eeuwigh blinken, ſtrekken.
Auguſtus lauwerkrans is door de tijdt verdort.
Het goudt is voor een poos, en met gevaar te haalen.
Een Chriſten Koning hoort met Chriſtus kroon te praalen.

JEZUS SCHREIT IN ZYN KRIB &c.

Aan Juffrouw

MARIA WIERINGS

HEt zijn geen traanen die langs Jezus kaaken dwaarlen,
Nu hy de zondt beweent, by 't reedelooz' gediert.
Maar zilvre druppelen; ja leevendige paarlen,
Daar hy 't verwelkte kleedt der zielen meê verſiert.
Zoo weet hy ons, heel zwart van zondt, weêr wit te waſſen.
Geen purper is zoo dier als Jezus traaneplaſſen.

Op de woorden van Matheus in 't xxvii Hooftſtuk.

Aan Mejuffrouw

AGATHA VAN RYN,

Gemalin van den E. Heer

Mr. PIETER DE GROOT,

Penſionaris van Amſterdam.

ZYn bloedt kom' over ons en over onze kindren.
Zoo riep het Joodtſche volk. wy doen het zelfde meê:
Zy om het leeven van het Leeven te vermindren.
Wy ſmeeken om een drup. zy ſchreeuwen om een zee.
Wy uit de grootſte noodt. zy uit een luſt tot woeden.
De moordt wordt niet verzaadt door 't ſlaan der geeſſelroeden.

O wreeden! wordt gy niet tot in uw ziel bewoogen,
Nu gy d'onnozelheidt zoo deerelijk ziet ſtaan?
Tirannen ſluiten voor d'onnoozelen hun oogen.
Door 't opgehitſte volk wordt alle quaadt gedaan.
De mijter ſtyft het woên der domme burgeryen.
Wie zich in 't top bevindt wil hier geen hooger lyen.

Voort kruiſt de laſteraar. zoo brullen zy van tooren.
Vervloekte ſtaak uw eis: een druppel van zijn bloedt
Is machtigh om het vuur der gruwelen te ſmooren.
De werreldt hoeft geen meer gedompelt in een vloedt
Van water, om het quaat der menſchen te verniclen.
Een drup van Chriſtus heelt de moordtwondt aller zielen.

Aan DE WONDT IN CHRISTUS ZY,

voor

ELIZABETH VAN KESSEL

Huisvrou van

JAN HEIMENSEN KOEK,

Krijghsbouwmeeſter en Bevelhebber van 't Geſchut t'Amſterdam.

HOe gruwlijk was de ſteek die u van een deedt ſcheuren!
Maar toen gy open ging, toen wierden d'yzre deuren
Van d'afgrondt toe gedaan. ô zuiverende wondt!
De ziel, ter doodt toe krank, wordt door dit badt gezondt.
Gy zijt de keel waar dat de ſlaauwen aâm door haalen.
Door zulk een venſter ziet men in de hemelzaalen.
Geen wijndruif ſmaakt de tong, als deeze dauw 't gemoedt.
Indien de blaauwe lucht beſpreengt wierdt met dit bloedt,
De ſtarren zouden zich van ſchaamt met miſt bedekken.
Op menſchen, vang dit nat, al knielend', in een bekken;
't Geweeten maakt zich wit door deeze roode beek.
Gy hebt d'Egiptſche drank, van parelen in eek
Geſmolten, nu zo ver, in waardigheidt, verwonnen,
Als die d'onwaardtſt' verwon. de leevendige bronnen
Van Liban, zijn nu doodt. waar Adams appel ooit
Met zulk een dau bekleedt, men had haar naaſmaak nooit
Vol helſche zuurigheidt, maar heemelſch zoet bevonden.
Het manne by de Joôn, van booven afgezonden,
Heeft al haar luiſter voor uw krachten neêrgeleit.
Uit deeze zee verrijſt de zon der zaaligheidt.
Kon Moſes bron het hart, gy kunt de zielen laaven.

Door

Door zulk een roodemeer ontvlucht men 't eeuwigh ſlaaven,
En raakt, naa weinigh ſtrijdts, in het beloofde landt.
De dooren, door 't Geweldt, zoo wreedt in 't hooft geplant,
Vertoont hier roozen, daar al andre voor beſterven.
Laat Cezar 't praalgewaadt in dierbaar purper verven,
Hier vloeit veel ſchooner verf dan 't purper van Auguſt.
Het helſch en hemelſch vuur wordt door dit nat gebluſt.
De roeden van de wraak verrotten door deez' plaſſen.
De hemel toont ons zijn juweelen in deez' kaſſen.
Al d'englen rijgen vaſt dit heiligh paarlemoer,
Dit bloedtkraal, en roobijn, tot keetens, aan een ſnoer,
Om op de hooge Paaſch' met zulk ſieraadt te pronken.
Wie dat zich hier beſproeit bevindt zich geeſtlijk dronken.
Gy heelt ons door uw breuk. ik zwijg, ô beek vol zoet!
Want die u roemen wil moet ſchrijven met uw bloedt.

Op de woorden:

VROUW DAAR IS UW ZOON,

Joannes XIX *Hooftſtuk.*

Aan Juffrouw

MARIA BROERS,

Huisvrouw van den E.

NIKOLAAS HEIMENSEN KOEK.

WAt wilde Jezus aan zijn droeve Moeder maaken,
Toen hem de doodt quam naaken.
Zijn ſcharpe doornen? neen: die voelde zy met ſmart,
In 't midden van haar hart.
Zijn yzre naglen? neen: die ſtakken met haar ſchachten
In 't diepſt' van haar gedachten.

Zy

Zy hoefde 't kruishout niet, hier was haar ziel, vol laſt,
Door liefde heel aan vaſt.
De drank van gal en eek heeft hy haar niet geſchonken,
Die hadtze lang gedronken.
Hy heeft haar niet vereert met zijne geeſſelroên,
Die deeden haar noch bloên.
De moordtſpeer quam te laat, die hadt haar al deurſteeken,
Eer 't ſpits zijn zy deedt leeken.
Was Chriſtus dan zoo arm, die bron van alle ſchat,
Dat hy niet over hadt?
Het waardtſt' heeft hy bewaardt voor zijn alwaarde moeder.
Joannes, zijnen broeder,
Maakt hy haar tot een zoon, en trooſter voor zijn doodt.
De trooſt is zoet in noodt.

HEMELVAART VAN CHRISTVS;

Aan Mevrouw

ANNA VAN HOOREN

Gemalin van den Eed. Heer

KORNELIS VAN VLOOSWYK,

Heer van Vlooswijk, Diemerbroek en Papenkop, &c.
Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam.

WIe zal mijn ſchorre keel met ſchel geluit deurmenglen?
Op, vlugge hemelſchaar, ik zing van Goodes Zoon.
Wie Chriſtus eeren wil vereiſt de hulp der englen.
Een ſterfelijke ſtem is veel te laag van toon.
De waare Heilandt is tot deur 't geſtarnt gereezen.
Zoo wijſt hy ons het ſpoor naar 's hemels helle baan.
Wie Godt tot leidtsman heeft hoeft geen gevaar te vreezen.

De

De deugdt is machtigh om in 't eeuwigh rijk te gaan.
Hy ging all' andre voor om onheil voor te koomen.
Die eerſt in d'afgrondt zonk klom nu naar d'oppertrans.
Elias wierdt voor heen van 't aardtrijk opgenoomen
In een karros van vuur en vlammen roodt van glans,
Omheint van blixemen, deurmengt met donderſlaagen,
En ſtarke buien, vol van ſchrikkelijk gerucht;
De Zoon van Godt verkoos de wolken voor zijn waagen:
Men hoorden geen geruis in d'onbepaalde lucht.
Een die de vreê bemint zal niet afgrijslijks pleegen.
Het Chriſtelijk verbondt gedoogt geen naar geſpook.
Hy reedt met zulk een koets langs ſpoorelooze weegen,
Vol dampen, hagel, ſneeuw, peſtvuuren, miſt en rook.
De woeſte windt begon, mit dat hy quam, te zwichten.
De donder wierdt verbaaſt en vondt zich zonder kracht.
De blixem bluſten en verloor haar ſcherpe ſchichten.
Die alles heeft geſchept, heeft alles in zijn macht.
Het werktuig is veel min dan die het werktuig maaken.
De zon verloor haar glans toen deeze Zon opging,
Daar duizentduizenden van zonnen hel in blaaken.
De zielzon is het hart van alle ſchittering.
Elk hemelteken heeft zich in zijn plicht gequeeten.
Alcides leidt zijn knots eerbiedigh voor hem neêr.
Centaurus heeft zijn boog, en Perſeus 't zwaardt verſmeeten.
Het brullen van de Leeuw en 't grimmen van de Beer
Begon te minderen. de Hondt verliet zijn janken.
De lier van Orfeus gaf van zelver ſchel geluit,
En loofde Goodeszoon met loffelijke klanken.
De ſtarren ſtakken 't hooft, op Chriſtus inkomſt', uit,
En hebben zich voor hem tot driemaal toe geboogen.
Hier reikt mijn pen te kort. ik naak te ſteil een wijk.
Hier eiſſen, dit ſtaat vaſt, veel meer dan arents oogen.
O Geeſt vol wijsheidt! die van d'aardt in 't hemelrijk,
Het boek met zeegelen, de ſchaar der Ouderlingen,

De plaagen wreedt in 't woên en vreemde dieren zag,
Gelei mijn ſtramme pen op 't ſpoor der hemelringen:
Mijn oogſtraal is te zwak voor zulk een heldre dag.
Wie 't ſpoor niet houden kan raakt lichtelijk aan 't dwaalen.
Geen dwaazer oordeel dan dat op zich zelf betrouwt.
Nu quaamen d'Englen om den Heilandt in te haalen:
Haar vleugels ſchitterden, en 't hair van enkel goudt,
Was vol van paarelen, weleer de zoute traanen,
Die Chriſtus weenden toen hem Salems wal verſcheen.
Elk hadt zich opgepronkt, om 't ſteigrendt ſpoor te baanen,
Met kleedren rijk van glans: op 't voorhooft blonk een ſteen
Die alle gloedt verdooft, geverrift in de ſtroomen
Van 't zaaligmaakendt bloedt dat Chriſtus zy ontliep,
Om alle zielen, door de hel ten val gekoomen,
Schoon dat hy haar al t'zaam voor eeuwig zaalig ſchiep,
Indien zy willen, op het allerſchoonſt' te waſſen.
Zoo dier ſtaat hem de zondt van 't ſterfelijke volk.
Geen zuiverender nat dan Chriſtus purperplaſſen.
De ſchaar der englen zong, om zijne waagenwolk,
De wonderdaaden die hy hier op 't aardtrijk pleegde.
Wie dat gelooft wil zijn moet toonen wat hy kan.
Toen vorſt Auguſt, die 't volk tot moordtkrakkeel beweegde,
De werreldt overviel als een verwoedt tieran,
Is hy op Cezars koets, gehult met lauwertelgen,
Omheint van bondelen, naar 't Kapitool gereên:
Hy was ſmoordronken van doorluchtigh bloedt te zwelgen.
De zucht tot heerſchappy ontziet geen gruwlijkheên.
De hoop op groote Staat durft rooven, woên en branden.
Wie macht door 't zwaardt verkrijgt betoont wat hy vermach.
De Heilandt, ſchuw voor moordt, o wreede dwingelanden!
Heeft door zijn bloedig kruis en goddelijk ontſag
De poorten van de hel zeeghaftigh opgebrooken:
De zonden, door de beet van Adam voortgebrocht,
Bezweeken, toen hy haar zoo machtigh quam beſtooken.

De

De Doodt, de zielemoordt, en all' het boos gedrocht
Zijn door zijn doodt in klem van keetenen getoogen.
Op zulk een zeege reedt hy naar zijn hoogſte wijk,
Deur ſtraaten van geſtarnt en goude zeegeboogen,
Vol flonkerendt geſteent: hier wierdt hy in zijn Rijk
Van zuiver' Engelen, die hem met zeegegalmen
Geleiden, dat het klonk, tot op zijn troon gebracht.
Hier pronkt hy met olyf, deurvlecht met vreedepalmen.
Wie dwingelanden dwingt, hy dwong de helſche macht.
Nu blinkt zijn aanſchijn meer dan iemandt af kan maalen.
Zijn zeetel is gevormt van vlammendt diamant.
Hy heeft Rechtvaardigheidt, die in haar goude ſchaalen
't Bedrijf der menſchen weegt, aan zijne rechtehandt.
Rechtvaardigheidt zal nooit boosaardigheidt gehengen.
Aan d'andre zy verſchijnt d'erbarmlijke Genâ,
Die voor 't boetvaardigh volk zoo veel te weeg kan brengen,
Dat Godt de ſtraf bepaalt. Natuur, die vroeg en ſpâ
Op zijn bevcelen paſt, moet zich hier ſtaâgh onthouwen.
't Stantvaſtige Geloof, de Liefde groot van kracht,
En waare hoop, die op de hemel durft betrouwen,
Zijn hier in Chriſtus dienſt, tot heil van 't aardtſch geſlacht.
Hier komt zich 't Noodtlot met haar boek van ſtaal vertoonen,
Waar dat zy, voor 't begin der werreldt, vaſt in ſtelt
Het quaadt te ſtraffen en het goedt op rijkſt' te loonen.
Die anders waanen doen het Noodtlot groot geweldt:
Of 't Noodtlot pleegt geweldt aan die naar deugden ſtreeven.
Door weldoen raakt men licht in Chriſtus eigenſchap.
Op menſchen, ſtaapel, door de kracht van wel te leeven,
De deugden op elkaâr; men kan langs zulk een trap,
Bevrijt voor ſlibberen, dwars deur de ſtaren ſtijgen.
De hemel is door deugdt en Godts genâ te krijgen.

Op de Zinnebeelden in 't huis van den E. Heer

LOUYS TRIP

Door NIKLAAS HELDT STOKADE, aan 't verwelfſel van de Zaal, geſchildert.

Hier vertoont zich de Wakkerheidt; in haar rechte handt heeft zy een zweep, in de ſlinke een zwarm byen. Zy wordt van Voorzichtigheidt, die een ploeg-yzer en voer van een ſchip by zich heeft, verzelt. De Deugdt vliegt, met een krans in haar handt, voor uit.

WIe zucht tot handlen heeft vereiſt voorzichtigheeden,
En vlugge Wakkerheidt, in al wat hy beſtaat.
De Beurzen, vol van hoop, zijn ſlibbrig in 't betreeden.
Hier dient Voorzichtigheit de Wakkerheidt voor Raadt:
Daar gaat de Deught hem veur, en baant hem rechte weegen.
Een koopman rijk van deugdt verkrijgt de rijkſte zeegen.

De Neering vertoont zich met de ſtaf van Merkuur in haar handt by een ſchip; de Wijsheidt bekleedt haar rechte, de Kracht haar ſlinke handt: deeze is haar ſchouder met de leeuwshuidt van Herkules gewapent: op haar pilaar ziet men een leeuw met pijlen.

De Neering, daar de Staat door ſtaat, beſtaat in vaaren.
Die goudtmijn heeft zich hier vereenigt met Verſtandt.
Verſtandt en Neering zijn de ſtarkſte Beurspilaaren.
D'ontſachelijke Kracht, die 't vrye Neederlandt
Door koopmanſchap verkreeg, begint op nieuw te brallen.
Wie dat de Kracht omhelſt heeft geen gevaar van vallen.

De Rijkdom bevindt zich by Merkuur, haar ſchoot is met allerleie ſchatten gevult: zy laat zich van Pallas, die hier voor de Dapperheidt uitgebeeldt wordt, tot ſchrik der ſchelmen, bewaaren.

De Koopgodt leert het volk hoe 't aan gewin zal raaken.
Wie wijze leſſen volgt wordt op het top geſtelt.

De

De Rijkdom laat zich hier van Dapperheidt bewaaken :
Zoo kneuſt zy 't loos Bedrog en 't dreigende Geweldt.
't Is ſlechts een halve roem door zorg en zweet te gaaren.
Wie heele roem begeert moet winnen en bewaaren.

Hier vliegt de Fortuin; haar kleedt, en vleugels van arenden, zijn vol oogen. in haar ſlinken arm heeft zy de hooren van overvloedt, daar zy met haar rechte handt de ſchatten, die hier in zijn, uithaalt, om aan die zy 't waardig acht, te deelen.

Atheenen plag Fortuin geblindtdoekt te vertoogen :
Maar die haar blindt afmaalt betoont zich zelver blindt.
Zy ziet, eer dat zy geeft, deur meer dan duizent oogen.
By haar wordt anders niet dan Naarſtigheidt bemindt.
De logge Leedigheidt raakt nooit door haar aan 't ſtijgen.
De zeegen is door Zorg en Wakkerheidt te krijgen.

Azia wordt hier door vijf bruine kinderen vertoont; haar vleugels zijn van Fenixveeren. Men ziet haar hoofden met tullebanden, haar halzen met juweelen pronken : haar armen zijn met allerleie vruchten en koſtelijkheeden gelaaden.

Oudt Azia verſiert haar hooft met zonneſtraalen ;
En pronkt met paarlen, zijdt, en ſteenen hel van gloedt.
Wie rijk van ſchatten is hoeft geen geleende praalen.
Men bruiſt deur zee, om dit ſieraadt, naar Indus vloedt.
Zoo ziet men d'oeſt van 't Ooſt het Y in 't Noordt genaaken.
De zucht tot winnen weet de blooden ſtout te maaken.

Afrika wordt hier door zwarte kinderen, met vleugels van ſtruizen, uitgebeeldt : haar hoofden zijn met witte wrongen, haar halzen en armen met koraalen en goude ringen verſiert. zy pronken met kooren ſchooven, goude ſtaaven en olyfantstanden.

Het zwart gebraad' Afrijk' is vol van goude zanden ;
Maar 't krielt van ongediert, op menſchemoordt beluſt :
Noch trekt het, door haar vrucht, de vremde naar haar ſtranden.

De hoop van zeegen vreeſt geen doodelijke kuſt.
Beny de koopman niet als gy hem eens ziet praalen.
De zorgen van de Beurs behooren aâm te haalen.

Amerika beſtaat hier uit geele kinderen, die op vleugels van papegaien zweeven, haar hulſels en middelriemen zijn van allerlei veeren gemaakt. zy vertoonen zich met de vruchten en ſchatten van 't Weſten.

Het geel' Amerika, daar 't zonlicht 's nachts komt ruſten,
Verſchijnt met ſuiker, hout, tabak en goude ſtof;
Het zaait en oeſt haar vrucht: maar 't is voor vremde kuſten.
Wie dat voor andre zorgt verdient een dubbel lof.
Van buiten heeft het zout', van binnen zilvre baaren.
Elk landtſchap wordt geroemt naar d'eigenſchap der waaren.

Europa komt zich door blanke kinderen vertoogen, die op vleugels van waternimfen vliegen: zy zijn met ſteedekroonen gehulde. dit vertoont zich met boeken en kunſtgereedtſchap. dat met vruchten, en d'andren met yzergeſchut, &c.

Euroopa kleen van grondt: maar groot van ſchranderheeden,
Trekt al de ſchatten van haar zuſters in haar oordt.
Wie wijs en winziek is bezorgt zijn eigen ſteeden.
Haar akkers leevren vrucht; haar mijn' brengt yzer voort:
Zoo wordt haar ſchat behoedt voor 't rooven op de baaren.
't Bekoorlijk goudt is beſt door 't yzer te bewaaren.

De Wapens van den E. Heer Louys Trip en Iuffrouw Emmerentia Hoefſlager, zijn gemaalin, worden door vliegende kinderen met ſnoeren van myrtebladeren aan een geſtrikt, en met helm en krans opgepronkt.

De wreede Mars gebruikt de wapens om te woeden.
Hier paart men wapens daar het leeven aâm deur krijgt.
De val der Stammen is door 't huwen te behoeden.
De hemel gun 't geſlacht, dat door deez' wapens ſtijgt,
Een luiſter, die dit huis in jaaren kan verduuren.
Een braave ſtamboom wijkt geen diamante muuren.

Op

Op de Zinnebeelden in 't huis van den E. Heer

HENDRIK TRIP,

Door NIKLAAS HELDT STOKADE, aan 't verwelffel van de Zaal, geſchildert.

De Vreede, die haar zeetel weeder in Neederlandt gezet heeft, vertoont zich met een blijdt gelaat: zy heeft een ploeg en ſchip by zich, tot teecken dat het op het landt en water veilig is. Pallas bekleedt haar rechte en Herkules haar ſlinke zy.

DE Vreede ſiert haar hooft met palmen en olijven:
Zy wordt van Herkules en Pallas nau bewaart.
Het Oorlog kan men beſt door Raadt en Moedt verdrijven.
Wie buiten vrees wil zijn vereiſt een waakendt zwaardt:
Zoo bloeit de Vrye Staat, door wakkerheidt verkreege'.
Waar dat de Vreede waakt verwacht men niet dan zeege.

Mars leidt, met kluiſters aan zijn beenen, op allerhande krijgstuig; zijn fakkel is gebluſt. Ceres pronkt met koorenaâren en Bacchus met druiven.

De korzelige Mars, beluſt op bloedt te zwelgen,
Leit hier gekluiſtert op zijn krijgstuig wreedt van aart.
Wie 't al verdelgen wil ziet zich noch zelf verdelgen.
De Graangodin, die met de Wijngodt is gepaart,
Betoont zich vol van vreugdt, nu zy de Krijg ziet boeien.
Waar d'akkers veiligh zijn kan garf en wijnrank groeien.

Neptunus heeft de zeeroovery, die d'enterbyl uit zijn handt laat vallen, aan een keeten geſlooten, en dreigt hem met zijn vork. Merkurius begint aaſſem te haalen.

Neptuin vertoont zich weêr in 't midden van de baaren,
En drukt de Water-roof gekeetent met de voet.

Het

Het paſt een Vorſt zijn Rijk voor rampen te bewaaren.
Merkuur, de koopgodt, vindt zich veiligh op de vloedt,
En ruſt de ſcheepen uit tot ſteun van volk en Staaten.
Waar dat de zeevaart bloeit zijn weelig' onderzaaten.

De Faam heeft de krijgstrompet, die met lauwerieren omvlochten is, in haar ſlinke handt; d'ander, daar zy de Vreede deur verkondigt, is een olijftelg omheen geſlingert.

De Faam, vermoeit van krijgh deur d'oopenlucht te blaazen,
Verruilt haar moordttrompet om lieffelijker toon.
De ſchorre krijgsklank dient om d'ooren te verbaazen.
Nu blaaſt zy dat de Vreê, gedaalt van 's hemels troon,
In Neederlandt verſchijnt, gehult met olyranken.
Wie dat de Vreede blaaſt baart goddelijke klanken.

Het Vuur, dat hier door mortier, granaat en musketten uitgebeeldt is, wordt van vier kinderen met fenix vleugels, die deeze vlambraakende ſtof onbeſchroomt omhelzen, omhoog gevoert.

Het Vuur, de lichtſte ſtof, wil niet beſlooten weezen:
Dat toont de blixem als zy uit de wolken barſt.
Als 't vuur zich nau bevindt is 't allermeeſt te vreezen.
Noch wordt het in mortier, granaat en bus geparſt:
Maar voor een kortepoos tot ſteun der zeen en ſteeden.
Het alverteerendt vuur bemint de vryigheeden.

De Lucht, een hemelklooot vol ſtarren, wordt van drie kinderen met arens vleugels gedraagen, deeze zijn verzelt van twee andere, die zich met graadtboog en aſtrolaab vertoonen.

De Lucht, die 't al deurdringt, verſchijnt aan 's hemels zaalen.
Hier pronkt haar luſtprieël met ſtarren, zon en maan.
Waar dat geen lucht is kan den menſch geen aaſſem haalen.
Wie veiligh deur de zee vol klippen poogt te gaan,
Gebruikt de ſtarboog om de lucht als grondt te peilen.
De Lucht verſtrekt de Beurs een baak om naar te zeilen.

D' Aarde wordt door koopere plaaten en yzere ſtaaven ten toon geſtelt: deeze zwaare ſtoffen, uit de mijnen van Zweeden voortgekoomen, worden van berggoodtjes, met vliegmuis vleugels, gedraagen.

't Zwaarlijvig Aardtrijk zorgt voor al wat aâm kan haalen:
De vruchten die zy baart zijn ongelijk van loſ.
Natuur begeert, wanneer zy ſchept, geen nauwe paalen.
Waar dat zy goudt voortbrengt, in Zweeden geeft zy ſtof
Tot yzer, hardt van aart, en taaie kooperplaaten.
Elk landtſchap vindt zijn vrucht tot heil der onderzaaten.

Het Water, door een ſchip uitgebeeldt, words van zeegoodtjes, met vleugels van water-nimfen, voortgeſchooven; d'underen, die zich voor en achter vertoonen, zijn van dieploodt en kompas, twee wegwijzers in zee, verzorgt.

Het noodigh Water weet de werreldtkloot t'omvatten:
Haar ſpooren zijn bekent door dieploot en kompas.
Het draagt de ſcheepen zwaar gelaân van rijke ſchatten.
De zucht tot winnen vreeſt geen holle waterplas,
Al ſtrijdtze met de windt, tot ſchrik van al die vaaren.
Het zeilbaar' Water dient tot wiſſeling der waaren.

De wapens van den E. Heer Hendrik Trip, en Iuffrouw Ioanna de Geer zijn gemaalin, worden door vijf gevlengelde kinderen aan elkander gehecht, en met helm en krans verſiert.

Hier ziet men, door de Min, twee oude wapens paaren.
De Huizen houden door de wapens 't langſte ſtandt.
Dit wordt geſiert met helm; dat met een krans van blaâren.
Nooit legt men vaſter knoop dan door de huwlijksbandt.
Zoo maakt men tot een Huis twee loflijke geſlachten.
Wie door de Liefde paart heeft alle heil te wachten.

Voor de ſchoorſteen in de zelfde zaal, door F. Bol *geſchildert.*

DE Vryheidt, die men hier door krijgen wiſt te krygen,
Verkrijgt de Vreed' in 't endt door onverſaagde moedt.
De Dapperheidt heeft macht om loffelijk te ſtijgen.
Zy dankt de Vreede voor haar ſchoot vol overvloedt.
Zoo wordt het landt beſproeit met een vergulde reegen.
Waar Vreê en Vryheidt zijn ontmoetmen heil en Zeege.

Aan 't verwelffel van de Slaapkamer van den E. Heer Louys Trip, *door* N. Helt Stokkade *geſchildert.*

DE Daageraadt ontſteekt haar toorts, om 't volk te wekken:
Haar hairen pronken met bedaude roozeblaân.
De logge Slaap moet voor de Wakkerheidt vertrekken.
Zoo wordt het woelendt hof der zorgen opgedaan.
De huiszorg lijdt by daag geen uitgeſtrekte leeden.
De ſtandt van 't huis beſtaat in vlugge wakkerheeden.

Onder 't Wapen van den E. Kapitein Jakob Andrieſen Zwart.

DE houte wallen zijn tot heil der vrye ſteên.
Zoo durft de koopman zich betrouwen op de baaren.
Een dapper krijgsheldt lijdt geen roovers op de zeen.
Het landt is beſt, door moedt, op 't water te bewaaren.

Onder 't Wapen van Klaas Sanderſen Boſt, *Schrijver op een Oorlogſchip.*

DE pen en deege zijn tot welſtandt van 't gemeen.
Ik ben niet min tot ſtaal dan ganzeſchacht geneege.
Door 't een bezorgt men 't volk, door 't andere de zeen:
Wie moedt heeft poogt zijn pen te wiſſlen voor de deege.

Toen

Toen Mejuffrou MARIA UITENBOOGART weeder uit Engelandt &c.

TOen Uitenboogart uit de Teems in zee quam vaaren,
Heeft zy zich, braaf van ſtandt, op 't achterſchip vertoont:
Hier ſloeg zy haar gezicht, vol vonken, op de baaren.
Het onweêr heeft haar zeil in 't naaderen verſchoont.
Het ſteigerende nat heeft zich voor haar geboogen.
De klippen weeken, om haar kiel geen ſchaâ te doen.
Een ſchepſel vol van glans heeft overgroot vermoogen.
Men bluſt geen minnevuur door koude watervloên.
Wat zon dat weſtwaarts daalt, deez' quam in 't weſt opryen.
Toen vrouw Kleopatra, die zacht albaſte klip,
Daar d'eer van 't Roomſch gezach noch ſchipbreuk op moeſt lyen,
De vette Nijl afdreef, met haar getakelt ſchip,
Was zy zoo machtigh niet als Uitenboogarts aanzicht.
De wondren van die vrouw zijn hier niet dan gemeen.
De ſtarren blinken: maar zy duiken voor het maanlicht.
De Tritons bliezen om haar vlotte ſteeven heen.
Laat Floraas boogart vry op ſchoone planten roemen;
Hier is een Boogart van een heerelijker lof:
Deez' pronkt, by wintertijdt, met witte lelybloemen,
En roode roozen, die Natuur van 't eêlſte ſtof,
Vol geuren heeft gevormt, tot ſierſel van haar kaaken.
Bekoorelijk ſieraadt heeft macht op 't aardtſch gemoedt.
De bloem der ſchoonheidt kan halfdooden leevendt maaken.
In deeze Boogart vliên de kusjes vol van zoet;
De lachjes bly van geeſt, en lonkjes hel van ſtraalen.
De dartelheidt is hier met zeedigheidt deurzout.
Hier heeft welſpreekentheidt haar zetel van koraalen,
En zuivre paarlen, mildt van Nektardauw, gebout.
Een boogart vol van praal geeft ſtof tot roemgezangen.
Hier vindt men ſtrikken van gekrulde zydedraân,

Daar Venus zoon het hart door d'oogen in kan vangen.
De minneſtrik is door geen ſchranderheidt t'ontgaan.
't Geweldt der liefde weet de ſtarkſte menſch te dwingen.
Hier zweeg de zeeſchaar: want zy naaderde het landt,
Mit dat de wintervorſt dit beeldt vol ſchitteringen
Ontmoeten, voelden hy 't bevroozen ingewant
Ontdoyen; ja geheel aan 't ſmelten, door haar gloeden.
Hy vondt zich zonder kracht, om aan het kabblend' Y
Met hagel, ſneeuw en ys op 't allerſtrengſt te woeden.
Hy gaf zich, om niet heel te braaden, aan een zy.
De fakkel van het oog kan koude harten blaaken.
Een minnelijk gelaat verſtrekt een ſcherpe ſchicht.
Is 't dan ook wonder dat men nu geen ys ziet maaken?
De Nimf van d'Amſtel riep: laat Febus zonnelicht
Bezuid' de middelſtreek in d'andre werreldt praalen,
By 't tegenvoetſche volk; benoord' de middellijn,
Aan d'Amſtel, blinkt een zon, die, door haar uchtentſtraalen,
't Verlies der zon vergoedt, door dubble zonneſchijn.
Zoo riep de Nimf; en zwom, vol vreugdt, deur alle grachten.
Een onverwacht geluk heeft lieffelijke krachten.

Op de Zinnebeelden in 't huis van den Eed. Heer CORNELIS WITSEN, Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam, &c. aan 't verwelffel van de Zaal door *M. Bloem* geſchildert.

HIer naadert Pallas, 't hooft der neege Zanggodeſſen:
Zy waakt, tot heil van 't Y, in voor- en teegenſpoedt.
Haar herſſens zijn bevrucht van vreed' en oorlogsleſſen.
Waar dat de wijsheidt komt ontbreekt noch raadt, noch moedt.
Zoo vindt men zich gehardt voor allerley gevaaren.
Wie dubble krachten heeft kan zich voor ramp bewaaren.

Hier toont zich Amſterdam, de moeder van de Vreede,

De haaven van Euroop, en hooftmarkt van al d'aardt.
Zoo zietmen in een ſtadt de luiſter aller ſteede'.
Waar wakkre zorgers zijn, wordt ſchat en roem vergaart.
De Nijdt komt haar vergeefs, om haar geluk, beſpringen.
De Zeege wort altijdt gevolgt van laſteringen.

Dit zijn de Wapenen der trouwe Burgervaadren
Van 't Staatwijs Amſterdam, Merkuurs befaamſte troon.
Elk paſt een eerkrans van lauwrier en eike blaadren.
Wie ſtadt en volk bewaart verdient een dubble kroon.
De Faam van d'Amſtel wijkt geen Roomſche roemtrompetten.
't Vernuft der wijzen leeft door loffelijke wetten.

Den arent komt zich met een bondelbijl vertoogen:
Hy heeft geen blixemſchicht tot teecken van zijn macht.
Wie wreedt gebieden wil vermindert zijn vermoogen.
Nooit houdtmen langer ſtandt dan door bepaalde kracht.
De blixem dient tot ſchrik: de bijl om recht te pleegen.
Wie macht heeft moet de ſchaal gebruiken voor den deegen.

De pellekaan bemint het leeven van haar jongen:
Zy bijt haar boezem op, en laaftze met haar bloedt.
Wie dat zijn zaadt bemint wordt loflijk opgezongen.
Zoo wordt de burgery aan d'Amſtelſtroom behoedt,
Eer zy hun hoop, door noodt, gaan dompelen in traanen.
De deugdt van 't Raadthuis ſtrekt tot heil der onderdaanen.

De trouwe kraan bewaakt haar heir voor overvallen:
Dat toont zy noch vol vaak door 't plotſen van een ſteen.
De wakkre wakers zijn de ſtarkſte leegerwallen.
Zoo zorgt men aan het Y, tot ruſt van 't algemeen.
Waar dat de zorg verſchijnt, ontſlaat men zich van vreezen.
Wie 't volk zal hoeden moet met zorg gewapent weezen.

De bloode duif die nooit by ſparwers durfde zweeven,
Is met dit wreedt gediert vereenight door de Vreê.
Waar dat de Vreede komt is 't veiligh om te leeven.

De goê regering maakt het hardtſte hart gedwee.
Zoo bloeit de koopmanſchap tot welſtandt aller ſteeden.
't Geluk van 't volk onſtaat in ſchrander' Overheeden.

Oudt Amſtel plach een ſchip in 't wapenſchildt te maalen.
Dit was het voorſpook van een heerelijker deel.
Nu ziet men duizenden van ſcheepen in haar waalen.
Zoo wordt een modderpoel Neptunus zeepriëel.
Met reeden ziet men 't Y haar oude ſchildt vertoogen.
Een heilzaam voorſpook is aanminnelyk voor d'oogen.

Het ſchildt van d'Amſtel is met kruiſſen overlaaden.
De zilvre kruiſſen zijn al 't aardryk aangenaam.
Het pronkt met 's Kaizers kroon, vol blinkende ſieraaden.
De kroonen ſtrekken meeſt tot roemſtof voor de Faam.
De leeuwen waaken om de kroon op 't ſchildt te houwen.
De wakkre dapperheidt is alles te vertrouwen.

Doodt van Mevrouw MARIA SPIEGEL, Gemaalin van den Wel-Eed. grootachtbaare Heer GERAARDT SCHAAP, Heer van Kortenhoef, Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam, &c. &c.

DE Spiegel van de Deugdt is van de Doodt deurſchooten;
Nu wordt het koude Lyk in 't hongrig graf gebracht;
Maar haar vernuft wordt door geen ſteen in d'aardt geſlooten.
De Doodt heeft op het vlees, maar op 't vernuft geen macht.
Het lichaam laat zich van de gaaven overleeven.
Haar ſchrandere Gemaal, voor alle ramp gehardt,
Wordt door haar doodt een ſteek tot in zijn borſt gegeeven.
Een die zijn helft verlieſt bevindt zich heel vol ſmart.
Noch houdt zijn wijsheidt ſtandt tot heil der onderdaanen.
Wie 't algemeen beheerſt vereiſt een ſtark gemoedt.
't Bedroefde Kortenhoef beſprengt haar zark met traanen;

En

En ſteent op deeze ſteen, dat ſteenen ſteenen doet.
De Doodtſchicht, roept het, is te vinnig in 't verdelgen.
Mijn vreugdt is met dit lijk gelijk in d'aardt geſtort.
De graven zijn te graag om 't aardts geſlacht te zwelgen.
Het leeven is een boom die van zich zelf verdort.
Zoo klaagt dit landtgeweſt, ontbloot van praalſieraaden;
En pronkt de harde zark met loflijk lauwerlof.
Een Zanggodin vereiſt niet min dan lauwerblaaden.
Nu ſpelt men uit dit groen: hier ruſt MARIAAS ſtof.
Haar draadt is KORTENHOEF, o ramp! te kort deurkurven.
Die jong al oudt was is hem oudt te jong geſturven.

Doodt van SOFIA HUIDEKOOPERS VAN MAARSEVEEN, Dochtertje van den Eed. Geſtr. Heer JOAN HUIDEKOOPER, Ridder, Heer van Maarſeveen, Scheepen en Raadt t'Amſterdam.

NAtuur, d'almoeder, ſchiep Sofy om meê te pronken:
Want zy, daar 't al door leeft, hadt haar het oog met vuur,
En 't aangezicht met rooz' en lelien beſchonken.
De Mingodt hoopte door dit proefſtuk van Natuur,
Het allerkoudtſte hart als door zijn toorts te blaaken.
Geen heeter fakkel dan bekoorelijk gezicht.
De ſchoonheidt is een reeks om elk aan vaſt te maaken.
Dit ſpeet de Doodt, en quam Sofia, door haar ſchicht,
O gruwelijk bedrijf! van 's moeders ſchoot afrukken.
Zoo wordt het kooren, eer het rijp is, afgemeit.
Die dat een pronkroos zoekt, behoort geen knop te plukken.
Sofy is uit haar wieg in 't holle graf geleit.
Noch is haar draadt van pas, roept zy, om laag deurkurven.
Die op zijn heilzaamſt' ſterft is niet te jong geſturven.

Op

Op d'afbeelding van den E. Heer JOAN UITEN. BOGART, Ontfanger &c.

WIe Uitenboogart maalt, moet hem aan 't volk doen hooren.
Zoo vindt men oordeel, trouw, beleeft- en wakkerheidt.
De Boogart van 't vernuft behaagt de keurigſt' ooren.
Een die vol gaaven is wordt loffelijk verbreit.
Zijn zucht tot planten, eert Pomoone, rijk van vruchte'.
Zoo ruſt zijn kommer op zijn bloeiendt Kommerruſt.
Wie aâm wil haalen moet zijn brein op 't landt verluchte'.
De Dicht- en Schilderkunſt, twee zuſters, die zijn luſt
Aanqueeken, weeten hem het oor en oog te ſtreelen.
Wie ſchrander is bemint de pennen en penſeelen.

Op d'afbeelding van den E. Heer ADRIAAN JUNIUS, Rector der Latijnſche Scholen t'Amſterdam.

DUs ziet men Junius, die door zijn wijze leſſen,
En ſpreuken, rijk van zin, de ſtompe herſſens wet.
Wie 't brein kan ſcherpen baant het ſpoor der Kunſtgodeſſen.
Zoo wordt de wijsheidt, door zijn zorg, ten troon gezet.
De ſchranderheidt houdt ſtant, als ſteen en ſtaal verdwijnen.
Het ſchool van Pallas wordt door wakkerheidt gebouwt.
Zijn geeſt, deurzult in 't merg der Grieken en Latijnen,
Betoonden zich, hoe jong, in oordeel over-oudt:
Nu doet zijn avontſtont zijn uchtend- oordeel zwichten:
Wie dat in geeſt aangroeit, geeft ſtof en geeſt tot dichten.

Op d'afbeelding van den E. Heer WILLEM PAUW, door *Geeraarts van Zyl* geſchildert.

DUs ziet men Pauw, die met zijn kiel, in ſpijt der baaren,
Dwars deur de Middellijn, quam bruizen tot in 't Ooſt.

Hy vreeſde nooit voor 't woên der teegenvoetſche ſchaaren.
Wie eer en voordeel zoekt is alle ramp getrooſt.
Zoo pleegde hy zijn plicht tot quyting van zijn eeden.
Wie voor zijn meeſters zorgt, verdient hun dankbaarheeden.

Op mijn afbeelding, door Jan Lievenſen *geteekent.*

DUs maalt my Lievenſen, om na mijn doodt te leeven.
Ik poog de doodt vergeefs t'ontvluchten door mijn ſchacht.
't Penſeel is machtig om de verf een ziel te geeven.
Een die de Doodt verwint, heeft overgroote kracht.
Ik wordt door Lievens handt onſterfelijk geſchaapen.
De teekenpen verſtrekt het leeven tot een waapen.

Op mijn afbeelding, door Kaarel Zjgrdijn *geſchildert.*

DE dapperheidt zoekt roem door 't ſcherpe ſtaal te haalen.
De Dichter weet het graf t'ontworſtlen door zijn ſchacht.
Elk poogt het woeden van de doodtſchicht te bepaalen.
Wie lang wil leeven eiſt of ſchranderheidt, of kracht.
Ik zoek geen eeuwigheidt door Vorſtlijke tooneelen;
Noch ſtaatcywagens; noch door zeegeboogen; neen:
Zjerdyn beſchermt my voor de Doodt door zijn penſeelen.
De kunſten van Apel verduuren marmerſteen.
Natuur heeft my geſchept: maar zwakker dan zijn verven.
Wie door de Maalkunſt leeft, behoedt zy ook voor ſterven.

Aan H. F. Waterloos.

GY ſchrijft u Waterloos; maar 't is, ik zweer 't, een loogen:
Want gy hebt op Parnas in 't ſchool der ſchranderheên,
't Poëetſche water uit de hengſtebron gezoogen:
Hier laafde gy uw' dorſt met zuivre Hippokreen.
Zoo wordt men eerelijk en overſchrander dronken.
Wie geeſtrijk water drinkt, is nimmer waterloos.

De waarheidt hoeft zich niet met loogens op te pronken.
Uw ganzeſchacht, daar ik geen fenixveêr voor koos,
Moet aan uw veurnaam 't woordt van Hippokreenbron laſſen.
De naam en d'aart van 't volk behoort by een te paſſen.

Aan K. D. W. *toen hy het Podagra in zijn been hadt.*

UW' been dat is vol pijn, klaagt gy, en 't beurt u veel reis.
Wie pijn in 't been heeft en geen wond, die heeft quaat heelvlei

Aan T. L.

GY kunt geen bitter bier verdragen, zegt gy, Luit.
Gy draagt het ook niet ver; gy drinkt en ſpuwt het uit.

Aan N. I.

WIe ſnuift en woelt breekt windt: maar Floris mijn Aptecker
Die ſnuift, noch woelt, en 't is nochtans een groot windtbreeker.

Aan G. H. H.

FReek is peſtmeeſter, en verſtaat het niet, zeidt Jas.
Zoo zou het goedt zijn dat de peſt zijn meeſter was.

Aan I. W.

JAs mint Jozyn de Veer; want zy ontſteekt zyn bloedt.
Die Veer paſt beeter in zyn bedt dan op zyn hoedt.

Aan W. B.

WIe dat eenkennig is, Knier is het niet, zeidt Anne.
Vraagt gy waarom? Knier houdt zich by verſcheide manne'.

Aan J. L.

WAt dunkt u van 't Stadthuis, is 't niet een heerlijk werk?
't Is loflyk: want het beurt zich hooger dan de Kerk.

Op

Op de gekruiſte Chriſtus, in de Zaal van d'E. Heer MICHIEL POPTA,

Door Kaarel Zjardijn *geſchildert.*

DUs lang heb ik gelooft, naa 't woordt van 's hemels tolken,
Dat Chriſtus was gekruiſt; nu is 't geloof gedaan:
Ik zie de Heilandt zelf, door 't woên der Joodtſche volken,
O wreedt en noodig quaadt! aan 't heiloos kruishout ſlaan.
't Gelooven, dit ſtaat vaſt, moet voor het weeten wijken.
Het brein wordt min verlicht door d'ooren dan door 't oog.
De Waarheidt krijgt haar kracht door leevendige blyken.
Dit is Kalvariën. O ſchrikkelijk vertoog!
De Zoon van Godt is hier by moorders opgehangen.
De Boosheidt weegt de deugt en ondeucht met een wicht.
Noch doet de zondt de ziel naar Chriſtus doodt verlangen.
Ik zie de zaaligheidt in 't heilig aangezicht.
De liefde tot den menſch doet hem in lyden blaaken.
Wie heil by andre zoekt heeft een vervloekte waan.
Hier komt men hem, ô ſchrik! met bittre gal genaaken.
De tempel-yver vreeſt geen gruwlen te beſtaan.
De vrees voor amptverlies durft zich met bloedt beſmetten.
Staa booswicht, die de mondt van Chriſtus laagen leidt.
't Ontveinſde quaadt is voor geen wakker oog t'ontzetten.
De lucht, ô wonderdaadt! wordt met een wolk beſpreit.
De zon bezwymt van angſt, nu dat de zon der zielen,
Die haar met glans verſiert, afgryslyk wordt beſtreên.
Ik zie een zwarm van beuls om 't bloedig kruis heen krielen.
Hier werpt men, om zijn kleedt te winnen, met de ſteen:
Maar die zyn kleedren wint zal 't eeuwig heil verliezen.
Gins heft Joannes zyn gezicht en hert om hoog.
Maria ſchijnt het bloedt in d'adren te bevriezen.

De doodtſmart van haar zoon beneevelt haar het oog.
Wie dat zyn zaadt verlieſt, verlieſt een deel van 't leeven.
De waare Heilandt ſterft: ik zie niet dat hy rept.
Die andre geeſt gaf ſchynt zyn geeſt nu zelf te geeven.
Die alles ſchept, wordt door zyn ſchepſels handt ontſchept.
Ik mis, helaas! ik mis: ik zie ſlechts verf vertoogen.
De wolk die 't licht bedekt, brengt my aan 't doolen; neen:
Zjerdijn heeft my, door kunſt van zyn penſeel, bedroogen.
Maar deugdelyk bedrog heeft nimmer ſtraf geleên.
Hier blaaſt hy leeven, door zyn geeſt, in doode verven.
Mijn ziel heeft luſt om ſtaâg in deeze kerk te gaan.
Hier preekt men, door 't penſeel, hoe Chriſtus voor zijn ſterven,
Zijn Vaader bidt, dat hy die hem naar 't leeven ſtaan,
Van hunne ſchuldt ontſlaat. Zoo leert hy 't quaadt vergeeven.
De preekſtoel van 't penſeel heeft dikwils deugdt bedreeven.

Op de verheffing van den E. Heer

PIETER SCHOUT,

Toen hy het recht der Erfpachten te Leiden in de Hooge Schoo van Haar Eed. Groot-Mog. de Heeren Staaten van Holland, &c verdedight hadt; en na het zelfde, door toeſtemming der Hooge ſchool-Raaden, verklaart wiert Meeſter in beyde Rechten.

Aan Juffrouw

JOANNA VAN OORSCHOT,

Echtgenoot van den E. Heer

BARTHOLOMEUS SCHOUT, &c.

TOen Leiden 't Spaanſche heir deedt vluchten van haar veſten;
Na dat de honger 't volk moordtdaadigh hadt verdelgt;
En 't gulzig graf, door 't vuur der alverſlindbre peſten,

De

De menſchen in zyn balg, tot walgens, hadt gezwelgt,
Wierdt haar de zeetel van de Wysheidt opgedraagen.
Een die 't gemeen beſchermt verdient onſterflyk loon.
Wie krygsdeugdt loont geeft ſtof om 't bloedt voor 't landt te waagen.
Zoo leide Leiden eerſt de grondt van Pallas troon:
Die hier nu zelf verſchynt, omheint van Kunſtgodeſſen,
En ſlypt het leerziek brein van 't halfgeſleepe volk.
Geen ſcherper wetſteen voor 't verſtandt dan braave leſſen.
De roemfaam van dit School, die door geen donkre wolk
Van dolle burgertwiſt, noch door de moordtgeſchallen
Van 't bloedig oorelog verdooft wordt, noch bekladt,
Trok Schout, uw Zoon, van 't Y, tot binnen deeze wallen.
De zucht tot wysheidt bindt zich aan geen eigen Stadt.
Niet trekt de geeſten meer dan 't School der weetenſchappen.
Hier wierdt hy afgerecht op noodig burgerrecht:
Maar toen hy 't ſpits beklom van Temis ſteile trappen;
Wierdt hy heel fel ontmoet van ſchrander mondtgevecht.
Geen bitſer vyanden dan afgerechte monden.
Wie op Parnas wil zijn genaakt veel ſlibbrigheên.
Noch vondt zich 't hart gehardt voor nieuwgevonden vonden.
Hy worden reis op reis, maar vruchteloos, beſtreên.
Toen d'Eerzucht, heet naar roem, 't gelettert heir zag ſaagen,
Begafz' haar in 't gedrang met lauwerier gekroont:
Wie is zoo laf, riep zy, dat hy zich niet durft waagen?
Vrou Temis die zich hier in 't hoog geſtoelt vertoont,
Wordt hardt en ziel, om dat men deiſt, van ſpyt beſprongen.
Wie dat naar krygsroem ſtaat moet geen gevaar ontzien.
Zoo ſprakz' en toonde hen een kroon van goude tongen.
Die eerſt in moedt bezweek begon weêr ſpits te biên.
De glans van deeze prys quam yder kracht byzetten.
Men viel hem vinnig aan op hoop van d'overhandt:
Maar hy wiſt hen, door kunſt, het naadren te beletten.
Men trof elkaâr, deur 't oor, tot diep in 't ingewandt.
De hoop van zeege weet in blooden moedt te maaken.

Hy geſpte 't harnas van de Roomſche wysheit aan.
Nu quam hem 't ſchalk Bedrog, dan 't ſtout Geweldt genaaken.
Hy ſtondt gelyk een klip, om 't uiterſt uit te ſtaan.
De Noodt gebiedt dat elk zich voor Geweldt mach weeren.
Ten leſten week het heir voor zyn manhaftigheên.
Zoo pleegt men ſchoolkrakkeel, om huiskrakkeel te keeren.
Toen Temis 't ſchrander heir verbaaſt te rug zag treên,
Begon zy van de troon, daar zy op zat, te ryzen,
En ſprak: ô Jongling! die zoo wys als onbevreeſt
Uw heete vyanden, in 't worſtelen, deedt yzen,
Ontfang 't beloofde lot, tot roem van kracht en geeſt.
Wie dat befaamt wil zyn door hooven, ſteên en ſlooten
Tot puin te morſlen, druipt van dierbaar menſchebloedt:
Maar gy, mijn Zoon! verwint en hebt geen bloedt vergooten.
Zoo wordt uw lauwerhoedt voor laſtering behoedt.
Volhardt in wakkerheidt, om uwe plicht te pleegen.
De wakkerheidt verſtrekt de traagen tot een baak.
Leer alles in de ſchaal van rype herſſens weegen.
Zie nimmer op de man: maar ſtaadig op de zaak.
In landtbeſtiering moet men zich naar noodtdwang voegen.
Gerechtigheidt verheft de Waarheidt in haar les.
Wie dat de Waarheidt volgt kan bank en volk vernoegen.
Zoo ſprak de Rechtgodin, zyn wyze ſchoolmeeſtres.
Nu quam de Ryn, die uit de koude ſchoot der Alpen,
Voor heen, gebooren is, opborlen met zyn kruik,
Daar 't half ondooide ſneeuw al bruizend' uit quam zwalpen,
En over d'akkers vloeit; hy beurde zyn perruik,
Gemytert met de Burg, al juichend', uit de vloede:
Zyn lokken waaren heel met muskadel verſiert.
O Amſtel! riep hy, die al 't aardtrijk weet te voede:
Uw Schout die hier onlangs met kracht beſtreeden wierdt,
Heeft al die hem beſtreên, zeeghaftig afgeſlaagen.
Het ſlagzwaardt van de tong verwint het ſtaale zwaardt.
Met reeden wordt hem dan de tongkroon opgedraagen.

De

De krachten van 't vernuft zyn dubble luiſter waardt.
De Staatzucht weet niet dan door burgermoordt te brallen.
Wie 't recht van 't volk beſchermt gedoogt geen booze daân.
Verwacht hem dan aan 't Y, omringt van houte wallen,
De kracht van 't vrye landt, met zeegen overlaân.
Zoo liet de Rijn zich aan zyn ryke buurſtroom hooren,
Die ons, ô OORSCHOT! ook verheugt door dit geſchal.
Een langgewenſt gerucht is minnelyk voor d'ooren.
Wie dat voor d'Erfpacht ſtrydt, op 't landt en in de wal,
Beſtelt hy wapens, om het voorrecht te bewaaren.
De Wysheidt is een ſchildt in allerley gevaaren.

Huwelyk van den Eed. Heer

PIETER DE GRAAF,

Iongheer van Zuidt-Polsbroek,

En Mejuffer

JAKOBA BIKKER.

EEn ander laat zijn pen in 't bloedig krijgsveldt draaven;
Ik zing het huwelijk van 't loffelijke zaadt
Der dappre BIKKEREN en d'overwijze GRAAVEN.
Door wijs- en dapperheidt bewaart men Stadt en Staat.
Wie wakkre wachters heeft is qualijk te beſpringen.
Op, minnedichters, op, 't is tijdt ten rey te treên.
De Liefde leevert ſtof, om heerlijk op te zingen.
Wie luſt heeft doop met my zijn pen in Hippokreen.
Toen Venus vlugge zoon, daar alles voor moet zwichten,
Het hart van GRAAF te hardt voor zijn geſchut bevondt,
Verwurp hy, vol van ſpijt, zijn ſtompgeſchoote ſchichten.
Waar kracht ontbreckt, riep hy, vereiſt een looze vondt.
De zeegen is niet min door kunſt dan kracht te krijgen.

De

De wijsheidt treft het hart veel dieper dan de kling.
Zoo ſprak Kupid', vol hoop van door bedrog te ſtijgen,
En ging zich waapnen, om de wakkre Jongeling
Door liſt te kluiſteren, met al d'aanminnigheeden
Die ons Natuur vertoont in BIKKERS aangezicht.
De ſchoonheidt weet het hart zoo week als waſch te kneeden.
Een liefelijke lonk verſtrekt een minneſchicht.
Hier tuſſchen vondt zich GRAAF in 't godtvergeten Britten.
Weetgierigheidt ontziet geen ſpoorelooze vloedt.
Hier vondt hy Olyvier op Karels zetel zitten:
Dit ſchrikdier droop noch van het koninklijke bloedt.
Nu zag hem d'Amſtel weêr de fiere klepper mennen.
Een eedel inborſt poogt de leedigheidt t'ontgaan.
De vlugge Min is beſt door wakkerheidt t'ontrennen.
Hy viel het ſchuwe wildt met hondt en netten aan:
Maar hy wierdt zelver, eer hy 't wiſt, in 't net getoogen:
Want Min vertoonde hem JAKOBA, braaf van ſtandt.
Het vuur der liefde wordt deur 't oog in 't hart gezoogen.
Toen hy het bloedtkoraal, het flonkrend' diamant,
De roozen, leliën, en paarlemoere tanden,
Beſtaarde van dit beeldt, ontſtak zijn koude bloedt.
De gaaven hebben macht, om harten te doen branden.
Een aangeboore glans verwint het ſtraf gemoedt.
Hy poogde haar, door kunſt van vleien, klaagen, ſmeeken,
En zuchten, naar van galm, te krijgen in zijn macht;
Hy ſtorte traanen, om haar boezem te deurweeken:
Maar al wat hy beſtondt, bevondt hy zonder kracht.
Wie Min geen toegang geeft beweegt zich niet door klachten.
Een lievelooze maagdt is koelder dan een ſtroom.
Nu bruiſd' hy, om zijn ſmart door 't afzijn te verzachten,
Deur 't zwalpend pekel, en beklom de Franſe boôm.
De Min wordt niet ontgaan in vergeleege daaken.
Hier zag hy 't wreedt geſchut, dat uit zijn koopre keel
Verwoede blixemen en donders plach te braaken,

De mondt toe ſtoppen, om, in ſpijt van 't Staatkrakkeel,
Geen meer van landtbederf, noch menſchemoordt te ſpreeken.
Toen hy de Vorſten 't zwaardt, bekladt van bloedt en brein,
Door 't parſen van de Vreê, voor eeuwig op zag ſteeken,
Begon hy, met een zucht, te klaagen langs de Sein:
Dit Rijk is rijk van Vreê nu 't oorlog is gevallen;
Maar ik gevoel, ô ramp! noch oorlog in mijn borſt.
En binnelandtſche krijg is 't ſchrikkelijkſt van allen.
De Koningin omhelſt haar wijze Lely-vorſt:
Maar ach! mijn Koningin ontzeidt my te beoogen.
Een hooplooz' minnaar mach geen heil van andre zien.
De Nijdt heeft op een borſt vol liefde groot vermoogen.
Terwijl hy dit gekarm, doch niet vergeefs, liet vliên,
Begon de Seingodt zich te beuren uit de baaren:
Hy pronkte met een krans van druif en koorenaâr.
Zijn ſtaatcymantel blonk van goude lelyblaâren.
O Jongling! ving hy aan, waar toe dit groot misbaar?
Wie wijs is moet zijn klacht' niet in de winden ſtrooien.
JAKOBA poogt nu zelf met u in d'Echt te treên.
De Liefde, die een hart vol grondt-ys kan ontdooien,
Heeft haar gebonden aan de keeten van de reên.
Wie dat zijn wens verkrijgt heeft geen gelijk tot klaagen.
Een inborſt braaf van aart heeft overgroote kracht.
Die oor en oog bekoort, kan hart en ziel behaagen.
Vertrek naar uw geweſt, gy hebt te lang gewacht.
Zoo ſprak de Sein en dook met lieffelijk geſchaater.
VAN POLSBROEK gaf zich t'ſcheep en voer naar d'Amſtelkuſt.
Zijn boezem branden in het midden van het water.
Het minnevuur word door geen water uitgebluſt.
Nu quam hy aan het Y, de hooftpilaar der Staaten:
Hier heeft hy haar ontmoet: maar zy ontveinſd' haar brandt,
Tot dat de purpre ſchaamt haar kaaken hadt verlaaten.
Nu leidt men hen, vol gloedt, naar 't bruilofs-ledekant.
De vroolke Blijdtſchap juicht en oopent haare deuren.

Nu zy in welluſt zijn, bedaart het woeſte weêr,
Om hen, door 't bulderen, in 't kuſſen niet te ſteuren.
De gloênde blixem leit haar ſchichten ſchichtig neêr.
De donder, die ſtaâg raaſt, begint van zelf te zwijgen.
Onz' Amſtel zingt: hier ziet men glans van geeſt omvat.
Zoo paart men Stammen die ſteil naar de ſtarren ſtijgen.
Twee Huizen daar de zucht tot goudt nooit binnen tradt.
Wie d'Eigenbaat verwint wordt loflijk opgezongen.
De Laſter heeft deez' twee tot noch vergeefs beſtreên.
De Deugdt ontzet zich niet door bits' en bittre tongen.
Ik wacht uit deeze trouw noch vruchten, die 't gemeen
Handthaaven zullen, na het veurbeeldt der Veur-Oudren.
De vruchten aarten na het binnenſt van de Stam.
Wie 't Raadthuis ſchraagen zal vereiſt de ſtarkſte ſchouwdren.
Terwijl de Stroomnimf zingt, wordt zy van Amſterdam
Door 't ſchaateren verdooft: maar 't is niet zonder reeden.
Een huwelijk van hoop geeft ſtof tot vrolijkheeden.

Adoonis van Venus omhelſt.

Door F. N. *geſchildert.*

VRou Venus kuſt Adoon, die haar de boezem blaakt:
Maar als haar boel, door 't zwijn, zijn ziel ten wondt uit braakt,
Zal zy in 't hart vol vuur een ſchors van grondt-ys voelen.
D'onkuisheit ziet men meeſt door bloedt en traanen koelen.

Op d'afbeelding van den E. Heer JOANNES CHRISTENIVS, Profeſſor t'Amſterdam.

DUs toont de kunſt Chriſteen, die 't brein der jongelingen
Beſprenkelt met den dauw van Themis weetenſchap.

Zoo

Zoo leert men, door zijn zorg, het ſtout Gewelt bedwingen.
De Wijsheidt, groot van roem, beklimt de hoogſte trap.
Hoe loont men zulk een man, die 't Y aan zich verplichten?
Verſier hem met een krans van dreunende gedichten.

Diana wordt Adonis, door Venus, ontſchaakt, in de Zaal van den E. Heer M^r. WILLEM BLAEV.

Door Kaarel Savooy *geſchildert.*

Diana wordt Adoon, in ſchijn van Blaauw, ontſchaakt:
Want Venus, vol van liſt, ontziet geen ſlaapend' oogen.
Op, Jaghtgodin, eer u noch grooter ramp genaakt.
De zorgelooze Slaap wordt lichtelijk bedroogen.

De verarmde Ouderdom in het oude Mannenhuis, die, terwijlze van de Nijdt voortgetrokken wordt, van 't Geluk &c.

Door A. de Grebber *en* K. Brizé *geſchildert.*

Hier ziet men d'Ouderdom, door teegenſpoedt, verarmen:
Zy toont haar kracht vergeefs, nu haar 't Geluk ontgaat.
Wie geen gehoor verkrijgt is vruchteloos in 't karmen.
De Nijdt, die 't al verſlindt waar dat zijn zeiſen ſlaat,
Poogt haar in 't diepe graf, het rijk der doôn, te ſmooren.
Wie oudt in armoedt raakt heeft alle hoop verlooren.

De Ouderdom komt by Amſterdam, die d'Overvloedt by zich heeft &c.

Door de voorgemelde geſchildert.

HIer komt men Amſterdam, uit noodt, om byſtandt ſmeeken:
Want elk bevindt haar ſchoot bezorgt door d'Overvloedt.
Wie 't Y zijn noodt ontdekt, zal haart, noch diſch ontbreeken.
Haar inborſt, mildt van aart, die elk met hulp ontmoet,
Wordt van den hemel op het allermildſt bejeegent.
Wie oud' en armen helpt wordt weêr van Godt gezeegent.

Op den E. Heer

PIETER ADRIAANSEN VANDER WERF,

Burgermeeſter en Raadt tot Leiden in 't jaar 1574.

Door Verhulſt *uit marmer gehouwen.*

HIer ſluimert van der Werf, het ſchildt der Leidtſche veſten.
Zijn Burgerzucht ontzag, noch zorg, noch zweet, noch bloedt
De Honger, dol naar broodt; het vuur der veege peſten;
En 't leeger heet op moordt, bezweeken voor zijn moedt.
Wie wijs en wakker is weet zich in noodt te weeren.
Hy boodt zijn ſlinker arm, tot voedſel, aan 't gemeen;
De rechter om het heir, in 't ſtormen, af te keeren.
Een dubble krijgsdeugdt is de ſtarkſte wal der ſteên.
Zoo redt men door een man 't gevaar der onderdaanen.
Wie ſtadt en volk gebiedt, vereiſt vernuft en kracht.
Beſpreng zijn aſch, wanneer 't onzet verjaart, met traanen,
En ſier de graſpilaar met 's vyandts wapenpracht:
Zoo zal zijn pronkbeeldt noch, na 't ſterven, zeegepraalen.
De faam der helden laat zich in geen graf bepaalen.

Op

Op d'afbeelding van den Wel-eed. Heer

Mr. HENDRIK HOOFT,

Burgermeeſter en Raadt t'Amſterdam, &c.

DUs ziet men Hooft, een hooft vol nutte ſchranderheeden:
Zijn oprecht' inborſt ſtrekt tot ſpiegel van de ſtadt.
Wie andre wetten ſchrijft, eiſt zelver veur te treeden.
De wijsheidt, vol van deugdt, wordt dier van hem geſchat.
Zoo klom hy op het top der Burgermeeſter trappen.
Een Burger-vader paſt de loflijkſt' eigenſchappen.

Op d'afbeelding van den E. Heer

JOOST VANDEN VONDEL,

Door Flip de Koning *geſchildert.*

NU Koning Vondel maalt, den koning der Poëeten,
Is hy ook koning in het treffen van zijn beeldt.
Wie 't leeven treft, betoont zich d'omtrek recht te weeten.
Hoe loont hy Koning beſt, die hem uit verwen teelt?
Met vaarzen die een kroon vol paarlen overhaalen.
Wie verf tot menſchen vormt is quaalijk te betaalen.

Op Mevrouw VAN MAARSBERGEN, voor Pallas in een hemel van wolken geſchildert.

MAarsbergen toont zich hier ver booven d'aardſche volken.
Waarom? een hooftgodin bewoont het hof der wolken.

Op 't Wapen van Mevrou KATARINA OPC Gemalin van den Wel-eed. Heer Burgermeeſter K. WITSEN.

DE Roos en Arent zijn in Opcys ſchildt gehouwen.
Waarom? zy is de Bloem en Kaizerin der vrouwen.

Op d'afbeelding van Mejuffer KONSTANCY REINST

Door vander Helſt *geſchildert: aan den zelfde.*

OP, Duitſch Apelles, op, verſchijn met puik van verve':
Want Reinſt verwacht u om te leeven op 't panneel.
Een geeſtig ommetrek vereiſt een wis penſeel.
Natuur vertoont in haar vrou Venus en Minerve.
Zoo ziet men glans en geeſt, dat zelde beurt, gepaart.
Hoe! is dit leeven? neen: want Reinſt, heel braaf van aart,
Vertoont zich hier van verf. ô loffelijk vermoogen!
Wie 't oog door verf bedriegt heeft eerelijk bedroogen.

Op d'afbeelding van wijlen DIRK VAN OORSCHOT Schoon-vader van den Heer BARTHOLOMEUS SCHOUT.

DUs ziet men Oorſchot door 't penſeel in 't licht gebracht.
Maar 't beeldt van zijn vernuft beoogt men door zijn ſchacht.
Zoo leeft hy na zijn doodt by die de ſchrijf kunſt eeren.
De ganzeſchacht verdooft de glans der pauweveeren.

HUW

HUWLYK

van den Wel-Eedelen Heer

ROBERT HONIWOOD,

Ritmeeſter over een bende, ten dienſt der Vrye Neederlanden, &c.

En de Wel-Eedele Juffrouw

MARGARETE VAN VLOOSWYK.

IK zing het wapenen van Mars en Pallas benden,
Die, door de min geſplitſt, met onverſaagde moedt,
Elkander naaderen, in ſpijt der krijgs-ellenden.
Groothartigh oorlogsvolk ontziet geen teegenſpoedt.
Noch zwichten deeze twee door kracht van Junoos reeden,
En deizen, roodt van ſchaamt, met een verſlaage zin.
Het huwlijks noodlot lijdt geen woeſte ſchriklijkheeden.
Al wat afgrijſlijk is moet wijken voor de Min.
Toen HONIWOOD zijn hoop by VLOOSWYK hadt verlooren,
Om dat Minerve hem dit beeldt ontrokken hadt,
Riep Mars, tot wraak getergt, al brullende van tooren:
Waar is mijn oorlogszwaardt van menſchemoordt bekladt?
De woekerende Wraak is ſlechts door bloedt te laaven.
De Spijt wordt niet geredt door 't ſchrandere Beleit.
Wie dat zich dapper toont zal ſteil ten hemel draaven.
Zoo riep de ſtrenge Mars, en ſtampt', met heevigheidt,
Tot driemaal toe op d'aardt, tot ſchrik van landt en ſteede.
Hier op verſcheen zijn Boô, en ſprak eerbiedelijk:
O groote Wapengodt! o vyandt van de vreede!
Waar wilt gy dat ik gaa, naar 't Frans, of Britſche Rijk?
Voort krijgsboô, voort, zegt hy, naar 't ſchool der kunſtgodeſſen;
En eis uit onze naam de geeſtige MARGREET.

De

De mannen paſſen beſt in 't ſchool der wijze leſſen.
Een maagdt die ſchoon is dient ten huwelijk beſteedt.
Ontzeit zy Mavors eis, zoo zal ik dak en wanden
Van haar gebouw, door krijgh, vermorzelen tot ſtof.
Dus ſprak het oorlogshooft, al knarſend' op zijn tanden.
De krijgsheerout ging zich, eer dat hy naar het hof
Van Pallas reiſde, met zijn wapenrok verſieren,
Die met twee wolven, ſcherp van tand' en kiezen, praalt.
Hy hulden 't loſſehair met bloedige lauwrieren.
Toen heeft hy d'oorlogsſpiets, door Mulciber verſtaalt,
En goude krijgsſtaf, tot bewijs van macht, gekreegen.
Wie dat van andre komt moet wiſſe blijken doen.
Dus is hy op zijn koets, naar Pallas ſlot, geſteegen.
Ritmeeſter HONIWOOD, beſtormt van teegenſpoên,
En ſel gemartelt door het ſmarten van zijn wonden,
Riep nu, en zuchten naar: o wreede MARGAREET!
Al 't water dat in 't Y en d'Amſtel wordt gevonden,
Is tot de grondt toe koudt: maar 't is noch veel te heet
Om 't vuur te bluſſen dat mijn ingewandt komt rooſten.
Een vuur dat brandt en niet verbrandt, is zonder endt.
Een endelooze gloedt is door geen hoop te trooſten.
Zoo klaagd' de Hopman, vol van lijdeloos ellendt.
Hy hadt geen luſt om 't paardt, in 't rennen te betoomen:
Want hy wierdt zelver door van VLOOSWYKS hair betoomt.
Die 't manlijk oorlogsvolk, indien 't begon te ſchroomen,
Met krijgsmoedt zou verzien, ſcheen voor een vrou beſchroomt.
Die 't zwangere piſtool, in dienſt der Vrye Landen,
Op vyandt loſſen zou, was van een oog deurwondt.
Een helder oogſtraal boort deur yzer' ingewanden.
Hier tuſſchen quam de Boô daar hy Minerve vondt:
Haar zetel was omheint van ſchrandre maagdereien.
Deez' teekende met kool. Die ſchilderde met zijdt.
Een ander leerd' de pen langs blanke blaaden zweien.
Hier vindt de breinaaldt werk. Daar weeft men wandtapijt.

Gint

Gins wierdt men afgerecht op loffelijk te leeven.
De zeedevorming is de ſchoonſte ſlonkerbag.
Al wat Natuur ontzeidt wordt door de kunſt gegeeven.
Hier vondt hy MARGAREET, die, toen hy haar eerſt zag,
Zijn ooren vaſt bondt aan haar keel vol orgelklanken:
Want zy verbreiden 't lof van Pallas maagdeſchaar.
Men zong haar weeder toe, om haar voor d'eer te danken;
Hoe dat haar vaader, ſpijt het gruwzaam krijgsgevaar,
Op 't moedigh oorlogspaardt, gewaapent met de deege,
Deur duizent koegels ſtreefd', en 't Vrye Landt verweerd'.
Waar wakkre helden zijn ontbreekt het nooit aan zeege.
Nu hoe dat d'Amſtel hem voor Burgervaader eerd':
Een Ampt dat hy bedient tot heil der ſteedelingen.
Nu hoe haar moeder voor Minerf verſtrekt aan 't Y.
Een wijze vrouw geeft ſtof, om tot haar roem te zingen.
Toen Pallas d'oorlogsboô zagh naadren, ſchrikte zy,
En vraagd', al grauwende: wie doet u herwaarts treeden?
De ſtrijdbre Mars, zegt hy, die door zijn ſcherpe zwaardt,
En woedend' oorlogstoorts, de Rijken, rijk van ſteeden,
En al wie hem zijn eis ontzeidt, door wreevlig aart,
In gloeiend' aſch begraaft, deurmengt met bloênde lijken.
Wie dappre teegenſtreeft, ontmoet het grootſte leedt.
Zoo ſnurkt de Krijgsheeraut, om haar te doen bezwijken.
Wat wil hy? vraagd' de maagt. Hy eiſt, zegt deez', MARGREET,
Die Pallas in de ſchijn van Venus, ſchoon van leeden,
Om haar aan HONIWOOD, die Mars vol moedigheidt,
In 't lichaam van Adoon, ten huwlijk te beſteeden.
Een heilzaam huwlijk wordt door Jupiter beleit.
Wie dit beletten wil, laat hy de krijgh aan zeggen.
Vertrek, ſprak Pallas, voort, gy tergt mijn achtbaarheên.
Ik wacht het korzelhooft; ik vrees voor geen beleggen.
De Krijgsboô wurp zijn ſpiets, op 't fluiten van haar reên,
Uit zijn bebloede handt, naar d'uitgebreide wolken.
Dit was het teeken dat hy deedt van vyandtſchap.

Nu reiſd' hy weêr naar Mars, om alles te vertolken.
Zoo ſtapten 't oorelogh op d'allereerſte trap.
De Kunſtgodin, beroemt in vechten en in raaden,
Riep, door trompet en trom, haar benden by elkaâr.
Hier zagh men in haar dienſt, de Krijgskunſt, groot van daaden;
De ruſtelooze Zorg, een borſtweer in gevaar;
De ſtoute Wapenzucht, de voorſt' in aan te dringen;
De peinzend' Achterdocht, de vlugge Wakkerheidt,
De dapper Overmoedt, zeeghaftigh in 't beſpringen;
D'onſachelike Kracht, en 't liſtige Beleit:
Al t'zaamen afgerecht, om 's vyandts macht te ſchenden.
De ſidderende Vrees, de laffe Moedloosheidt,
En doodtsgeverfde Schrik, verſtiet zy uit haar benden.
Een ſaagent krijgsvolk wordt nooit eerplaats toegeleit.
In 't midden van dit heir wierdt MARGAREET gevonden:
Men zagh in 't vaandel, dat zy over 't hooft liet gaan,
Hoe Mavors, door de Vreê, met keetens wierdt gebonden.
Nu quaamen tot haar hulp, door order van Diaan,
Hindtſchietſter, Hartejaght, Brakſtreelſter, Boſſcheminſter,
Bronzoekſter, Schaduwlief, Boomplantſter, Wakkervoet,
Kruidtplukſter, Winterſchuw, Trouwhaatſter, Hoolevindtſter,
En al wie hulp kon biên. De Kuisheidt, koel van bloedt,
Vertoonden in haar vlag; hoe Daſne, ſnel in 't rennen,
Terwijl Apol haar volgt, verandert in lauwrier.
Wie d'eerbaarheidt bemint is quaalijk om te ſchennen.
Nu ſprak Minerve, ſchuw voor 't geile minnevier,
Om al de harten als het haare te doen branden:
Roemwaarde vrouwen, vol van mannelijk beleit,
Nu d'overwreede Mars, het hooft der dwingelanden,
MARGREET, zoo gauw als ſchoon, die onze ſtandert zweit,
Met recht onthouden wordt, begeert hy wraak te pleege':
Wie dit verhoeden kan, maakt zich by elk vermaart.
Of vreeſt gy voor de punt van zijn verwoede deege?
Ik heb de leeuwshuidt met het voſſevel gepaart.

Wie

Wie kracht met geeſt vereent, heeft deel aan lauwertakken.
Waar Schranderheidt verſchijnt vertrekt het ſtoi Geweldt.
Een ongebonde kracht is lichtlijk te verzwakken.
Ik heb my voor de komſt van 't heir gereedt geſtelt.
Wie niet verraſt wil zijn moet ſtaadigh wakker weezen.
Zoo ſprak Minerf, en gaf het leeger nieuwe moedt.
De Krijgsgodt, die 't bedrijf van Pallas ſcheen te vreezen,
Betoonde zich verbaaſt: want hy ontzagh haar ſtoet.
Dit ſpeet vrou Venus, en om hem weêr moet te geeven,
Heeft zy haar ſtaatcykleedt, vol glanſen, aan gedaan,
Zelf ſeſtus, haare riem, vol van aanminnigheeven.
Men zagh haar roozekrans op blonde vlechten ſtaan.
Haar halsbandt ſchitterde van hemelſche ſieraaden.
Zy hadt haar boezem voor 't gezicht ſlechts half bedekt.
Haar oog was vol van vuur. haar kaak van roozeblaaden.
De luſten worden, door aantreklijkheên, verwekt.
Onſteeke koolen ziet men 't allerheetſte branden.
Dus opgepronkt quam zy by Mars, de wapengodt:
O Krijgshooft! ſprakz' hem aan, o ſchrik der ſteên en landen!
Gy hebt gezwooren, om MARGREET, uit Pallas ſlot,
Tot heil van HONIWOOD, door dapperheidt, te haalen.
Gezwooren eeden moet men endelijk voldoen.
Wie dat zijn eeden breekt vergramt de blixemſtraalen.
Gy moet, om u voor haat en laſtren te behoên,
Het huis van HONIWOOD, uit eedel bloedt geſprooten,
Vereenen met het huis van VLOOSWYK, braaf van aart.
Uit braave ſtammen wacht men loffelyke looten.
Of zijt gy voor 't geweldt van Pallas heir vervaart?
Een moedigh hart behoort het vreezen t'overwinnen.
Wie vreeſt betoont zich al verſlaagen voor de ſtrijt.
De vreuwe macht beſtaat in korzelige zinnen.
Op, geſp het harnas aan, eer dat gy onheil lijt.
Zoo gy mijn eis ontzegt, ontzeg ik u mijn liefde.
Zoo ſprak vrou Venus: maar zy mengelde haar reên

Met lonken, die zijn borſt tot in het hart deurgriefde :
Het vuur verſpreide zich deur al zijn leeden heen.
Een looze vrouw heeft macht om mannen t'overheeren.
Waar dat geweldt vervalt behoudt de loosheidt ſtal.
O moeder van de Min ! laat andre, riep hy, zweeren
By 't neevelige Stix, zelf by het helſche dal,
Ik zweer by uw gezicht, vol ſchitterende ſtraalen ;
En by uw purpre mondt, o ſchoone luſtgenoot !
Dat ik Minervaas heir door krijgsdeugdt zal bepaalen ;
En leevren MARGAREET aan Hopman HONIWOOD.
Hier op heeft Venus hem in haaren arm genoomen.
Nu wapend' Mars zijn heir met ſabel, bus en ſpeer.
Elk ſpoeid' zich om in 't veldt voor Pallas hof te koomen.
Wie luſt tot vechten heeft is vaardigh in 't geweer.
Hier zag men in zijn dienſt, uit zucht tot lauwerkroone',
Het yzer' Oorelog, de dolle Stoutigheidt,
De nimmerzatte Wraak, de razende Belloone,
Het trouweloos Bedrog, dat niet dan laagen leit ;
De ſchaadelijke Twiſt, het haatelijk Krakkeelen,
De Moordtluſt, heet naar bloedt ; de felle Dwingelandt,
De grootſche Staatzucht, die de Rijken komt verdeelen ;
't Verwoeſtende Geweldt, en al die door de brandt
Der helſche burgerkrijgh de ſteeden doet vervallen.
In d'opperhooftbanier vertoonde zich een ſtoet
Van Amazoonen, die, in 't oog der Trooiſche wallen,
Verſlaagen worden, door de Grieken, groot van moedt.
Vrou Venus ſtierde hier, tot hulp van Mavors vaanen,
De gloênde Stookebrandt, het hoopeloos Misbaar,
Het ſtreelende Gevley, 't Geween, beſprengt met traanen ;
De wufte Dartelheidt, de Iongheidt, blondt van hair ;
Het deerlijk Handtgewring, d'erbarmelijke Zuchten,
Roodtkaakje, Paareltandt, Hairkruller, Hartedief,
Lonk-oogje, Kittelaar, de treurend' Ongenuchten,
Lintſtrikker, Zilvermunt, Uurteller, Donkerlief,

En 't minnelijk Gekus, verzelt van Trekkebekken;
Hier zagh men HONIWOOD, die 't Staatſche Neederlandt,
Te paardt voor Hopman dient, voor ſtandertdrig verſtrekken:
In 't roode wimpelveldt was door Apelles handt
't Gelukkigh huwlijk van Thalaſſus uitgemeeten.
Teen Mars Minervaas heir zagh naaderen van var,
Heeft hy tot driemaal toe, van razery bezeeten,
Zijn zwaardt om 't hooft gezwaait, en ſtapten op zijn kar,
Die van twee wolven deur het leeger wierdt getrokken;
Zeeghaftige, ſprak hy, het is by u bekent,
Dat Pallas, die zich ſcherpt om teegens ons te wrokken,
VAN VLOOSWYK kluiſtert en het recht der vryheidt ſchendt.
Wie dat de Vryheidt boeit, ontziet geen boozer daaden.
Ik maan u niet om moedt, gy weet uw oorlogsplicht.
Wie dat zijn plichten pleegt, behoeft men niet te raaden.
Als gy 't geraapte heir, door ſabel, bus en ſchicht
Doet duiken, moet gy al, wie dat u naakt, verdelgen:
Zoo zal het zaadt, eer dat het wortel ſchiet, vergaan.
Waar dat geen wortels zijn verwacht men ook geen telgen.
De wijsheidt van haar heir is niet dan ydle waan.
Zoo ſprak de Krijgsgodt in 't gedrang der woeſte ſchaaren.
Minerve heeft de bendt van vrouw Diaan gezet,
Om Venus ſchuttery, vol moedt, in 't ſchildt te vaaren:
Maar zelver heeft zy 't zwaardt op Mavors hart gewet.
Wie krijgh wil voeren moet op alle deelen letten.
Nu gaf godt Mars een ſchreeuw, in 't oor van Pallas rey,
Die moordtklank wierdt gevolgt van ſchorre krijgstrompetten,
Van woeſte trommelen, en ſchriklijk veldtgeſchrey;
Deurmengt met knarſingen van zwaarden en harnaſſen:
Hier op ontmoet men een driedubble donderſlag,
Die bey de leegers zoo afgrijſlijk quam verraſſen,
Dat elk zijn wapens, door verbaaſtheidt en ontzag,
Verſaagt, uit klem van duim en vingeren liet vallen.
Naa deeze dondering verſcheen 'er in een wolk,

Die tuſſchen beide daalt, vrou Juno, ryk in 't brallen:
Zy ſchitterden in 't oog van 't ſiddrend' oorlogsvolk.
Haaar tabbert ſcheen van goud en paarelen te kraaken.
De ſcepter die zy zwaaid', geleek een diamant.
Zy pronkte met een krans, die 't zonnelicht in 't blaaken,
Begon te tergen, door de ſteenen, hel van brant:
Zoo wierd zy op een koets van pauwen voortgetoogen;
Verſiert met veeren, als de fenix in het Ooſt:
De ſtaarten waaren dicht bezeit met Argus oogen.
O Pallas, ving zy aan, zijt gy de Krijg getrooſt,
Om VLOOSWYKS Dochter in uw hooftſchool te bewaaren?
Het eeuwigh Noodtlot heeft hier booven vaſt geſteldt,
Om HONIWOOD met haar, door 't huwelijk, te paaren.
Wie 't Noodtlot teegenſtreeft toont krachteloos geweldt.
Vernuft en kracht zijn ſtark in wereldtlijke zaaken.
De Staat wacht mannen door dit huwlijk, die voor 't Landt,
In krijgh en vreê, met tong en deegen zullen waaken.
Waar dubble krachten zijn, behout men loflijk ſtandt.
Zoo ſprak de Trougodin, en Pallas raakt' aan 't deizen.
O Opper-oorlogshooft! viel zy de Krijgsgodt aan,
't Is tijdt voor u, om weer naar uw geweſt te reizen.
De waapens kunnen daar de wijsheidt komt niet ſtaan.
De leegers moeten voor de mondt der wijsheidt zwijgen.
Wie bloedt om winſt vergiet heeft gruwelijk geraamt.
Ik weet VAN VLOOSWYK voor uw HONIWOOD te krijgen.
Hier zweeg de Hooftgodin. Minerva, roodt van ſchaamt,
En Mavors, bleek van ſpijt, om dat hy niet mocht woeden,
Vertrokken met een miſt van wolken overdekt.
Vrou Juno nam MARGREET, om haar voor ramp te hoeden,
En HONIWOOD, terwijl het oorlogsvolk vertrekt,
In haar beſcherming, tot den dag verſcheen van paaren.
Nu ziet men aan het Y, de Schoon-en Dapperheidt,
Op 't allerminlijkſt, door de huwlijksbandt vergaaren.
Een hemels huwlijk wordt de helſche Twiſt ontzeidt.

'k Zie

't Zie d'oude HONIWOOD van blijdtſchap uitgelaaten,
En VLOOSWYK vol van vreugdt; twee mannen, die voor heen,
Op 't brieſend' leegerpaardt, tot heil der vrye Staaten,
Het ſtrydtbere Maaſtricht, in 't harrenas, beſtreên.
De dappre wijken voor geen hagelbuy van looden.
De krijgsroem wordt gekocht voor enkel lijfsgevaar.
Die 't leeven waagden in het midden van de dooden,
Als ſpitsbroêrs eiſen ook, als vaaders van dit paar,
Aan d'overlaade diſch, bevrijt van moordtkrakkeelen.
Hier hitſt men niemandt aan door trommel en trompet.
Men hoort hier maatgezang, deurmengt met lieflijk ſpeelen.
Wie dat de bruilofskoets, door Venus opgezet,
Naar eis beſchrijven wil, dient honingraat, ambrooze,
En milde nektardauw, tot voedtſel van zijn ſchacht.
Mijn afgeſloofde brein verzoekt zich te verpooze';
Mijn int is bitter en mijn veeder zonder kracht:
Zoo zing ik, na de ruſt, van d'uitgebreide grachten.
Wie ſtof tot zingen geeft veroorzaakt nieuwe krachten.

Aan de

MEJVFFROVWEN TROMP

Op de Bruiloft van den wel-eedelen Heer

RITMEESTER HONIWOOD, &c.

UW vaader zwaaiden 't zwaardt om ſlaaven te bevryen:
Dat zagh men op de zee door 't ſtorten van zijn bloedt.
Een dapper oorlogsman begeert geen dwang te lyen.
Maar gy, die vrouwen zijt, betoont u wreedt van moedt.
Men moet niet van het ſpoor der goede vaaders draaven.
Vraagt gy, o TROMPEN! waar uw wreedtheidt in beſtaat?
Gy maakt de vrye mans, aan d'Amſtelſtroom, tot ſlaaven.
De ſlaaverny wordt in een vrye ſtadt gehaat.
Gy lacht: maar 't is geweldt. verlangt gy naar 't verklaaren?
Gy bindt de harten aan uw oogen, mondt en haaren.

VERGROOTING

VAN

AMSTERDAM.

Op d'Amſterdamſche Schouwburg, door meer dan tachtentig perſoonen uitgeſproken en vertoont.

Aan de Wel-Eed. Eed. Groot-achtbaare

HEEREN

KORNELIS DE GRAAF,

Vryheer van Zuidt-Polsbroek, &c.

Dr. KORNELIS WITSEN,

KORNELIS DE VLAMING

VAN OVTSHOOREN,

Ridder, Heer van Outshooren, Gnephoek, &c.

Mr. HENDRIK HOOFT;

REGEERENDE

BURGERMEESTEREN

VAN AMSTERDAM.

En de Wel-Eed. Eed. Heeren

D^r. GEERAARD SCHAAP,

Heer van Kortenhoef, &c.

JOAN VANDE POL,

OUDT-BURGERMEESTEREN

en Threſaurieren der zelfde Stadt,

Wordt de

VERGROOTING

VAN AMSTERDAM

toegeëigent, door

Haar Wel-Eed. Eed. Gr. Achtb.

allerverplichtſte dienaar

JAN VOS.

VERGROOTING VAN AMSTERDAM.

MYn veeder heeft weleer van 't Raadthuis opgezongen;
Dat hemelhoog gebouw, vol gaadelooze praal,
Daar duizent Famen, elk met duizent koopre tongen,
En duizent buizen van het dreunenſte meetaal,
Haar kracht op ſpillen, of zich zelf te barſten blaazen,
Eer zy de heerlijkheidt verbreien over d'aardt.
Een krachteloozе wil is niet dan ydel raazen.
De deugdt der dingen wordt door eigen kracht vermaart.
Wie helpt my nu de krijts der nieuwe ſtadt uit dondren?
Ik vrees Venecien, noch Roome, noch Parijs.
Dit wonder doet het oog der wondren zelf verwondren.
De laagſte grondt verdient bywijl de hoogſte wijs.
Toen d'Amſtel rijk van volk, maar arm van ruime wijken,
Voor vaſt beſlooten hadt, haar omring te verbreên,
Begon de bitſe Nijdt, al ſiddrend te bezwijken.
Afgunſtigheidt begeert geen uitgebreide ſteên.
Dit ſchrikdier raakte voort afgrijſelijk aan 't brullen.
Wie heil aan vyandt ziet, gevoelt de wreedtſte pijn.
De ſlangen die men om haar bakkes heen zaag krullen,
Verhieven 't beilloos hooft, en braakten hels fenijn.
Al wie gelukkigh is wordt van de Nijdt beſtreedt.
De vruchtbaar' Aardt beſturf, en wierdt van ruſt berooft:
Want zy hadt meenigmaal met harteleedt geleede,
Dat d'Amſtel haar een boſch van boomen deur haar hooft
Quam booren, om een berg van ſteenen op te bouwen.
Ik zal dit quaadt, riep zy, eer 't wortels ſchiet, verhoên.

Wie ramp wil keeren moet zich ſtaadigh vaardigh houwen.
De Boosheidt ſpandt haar boog om andre leedt te doen.
Een wakkre teegenweer ontziet geen looze laagen.
Zoo ſprak de droevig' Aardt, om 't dreigend' quaadt t'ontvlien,
En ſtapte, log van lijf, op haar meetaale waagen,
Die door twee leeuwen, die van vleugels zijn verzien,
Deur hagel, ſneeuw en miſt ten hemel wierdt genoomen:
Hier is zy deur 't gedrang der wolken heen gebrocht.
Zy ſcheen noch blixemſchicht, noch donderkloot te ſchroomen.
Nu naakte zy de plaats daar Water, Vuur en Locht,
Haar zuſters, woonen, die als zy iet groots wil werken,
Haar voorwerp hulpzaam zijn. van hier verreiſde d'Aardt
Dwars deur de dwarshoep heen, die met de twalef merken,
Vol ſtarren, is verſiert. nu ſtuiten zy de vaardt
Der vlugge leeuwen, die de dunne lucht deurſneeden,
En ſloeg haar oog naar 't Y, dat in 't verſchiet verdween.
O Amſtel! ſprak zy, die my dikwijls hebt beſtreeden,
Ik zal uw moogentheidt, door hulp der goôn, zoo kleen,
En nietigh maaken, in 't gezicht van uw gebuuren,
Als gy my hier omhoogh, by 't hel geſtarnt, gelijkt.
De ſtouten worden meeſt begraaven in hun muuren.
Geen zwakker Staat dan die door waterwinſt verrijkt.
De Beurſen zijn gebouwt op hobbelende baaren.
Zoo ſprakz', en reiſde met haar koets naar d'opperzaal.
Zy hadt noch toorenkroon, tot ſierſel op haar hairen,
Noch ſleutel in haar handt. de droefheidt lijdt geen praal.
Hier tuſſchen hadt Jupijn, tot heil der onderdaanen,
De goôn by een vergaart, om 't Franſch en Spaanſche Rijk,
Door 't woedend' Oorelogh beſpat van bloedt en traanen,
In ruſt te brengen, door een heilzaam huwelijk.
De Min is machtigh om het krijgsgedrocht te binden.
Zoo wordt de legertent een bruilofs-ledekant.
Terwijl de gooden zich tot vreede lieten vinden,
Verſcheen de zwanger' Aardt: maar in een droeve ſtandt.

O Jupiter

O Jupiter! ſprak zy, o ſchrik der booze volken!
't Hoogdravend' Amſterdam, de ſleutel aller zeen,
Dat haar verwaande hooft durft beuren deur de wolken,
En met haar voeten op het hels gewelf komt treên,
Begeert haar ruime wal noch wijder uit te zetten.
Natuur heeft haar niet dan een viſſchers hut vergunt.
Wie meer wil dan hy mach, behoort men te verpletten.
My dunkt ik voel alree haar maſten, ſcherp van punt.
Vermeertelheidt ontziet geen zwakke te verſlinden.
Zoo gy de grondtveſt ziet, daar Pluto zelf voor beeft,
Gy zult meer boſſchen in haar diepe veenpoel vinden,
Dan 't heele Noorsgeweſt in haaren omring heeft.
Hier komt geen vremdeling, al ben ik niet ontbooden:
Ik ben een dochter van d'alteelende Natuur.
Natuur is moeder van d'onſachelijke gooden.
De bloedtverwantſchap dwingt deur yzer, ſtaal en vuur
Te ſtreeven, om zijn bloedt voor onheil te bewaaren.
Wie dat zijn bloedt beſchermt wordt heerlijk aangebeên.
Zoo klaagde d'Aardt, en ſloeg de handen in haar hairen.
Nu rees de korzle Mars, de plaag der landt en zeen:
Maar eer het Krijgshooft ſprak, begon de milde Zeege,
Die naaſt de zetel van de godt der gooden zit,
Door wien dat Amſterdam zoo heerlijk is geſteege',
Te ſpreeken, met een bron van woorden, vol van pit:
Het roemrijk Roome plagh haar ſteigerende muuren
Wijdt uit te zetten, als zy 't woedend' oorlogszwaardt
In 't bloedt ging domplen van haar vyandtlijke buuren;
Of als het Azien, door dartelheidt vermaart,
Van ſchrik gedoodtverft, deedt verbergen in haar bergen.
Zoo wierdt het wolveneſt, van broedermoordt beſmet,
Een ſtadt, die alle ſteên in ommering kon tergen.
Nu Amſterdam de Krijg, door Vreê, in boeyens zet,
Verzoekt zy 't zelfde recht, in plaats van lauwertelgen.
Waar dat de Vreê verſchijnt vermeerdert d'onderdaan.

Een

Een ſtadt die haar gemeent niet voeglijk kan verzwelgen,
Behoort, tot heil van 't volk, in ruimer krijts te ſtaan.
Gedoog niet dat u d'Aardt het oor vermeeit door klaagen.
Wie hoogh zal bouwen dient geen diepe modderkolk.
Waar loſſe gronden zijn vereiſſen vaſte ſchraagen.
De huizen dienen ſlechts tot berging van het volk.
Waar menſchen woonen moet men ſtarke wallen maaken.
Wie veiligh leeven zal moet buiten vreeze zijn.
Hier moeſt zy, door 't geraas van Mars, haar reeden ſtaaken;
Want deeze moordtgodt riep, verkropt van ſpijt en pijn:
De grootheidt van het Y, verſchrikt de kleene ſteeden.
Een ſtadt die machtigh is, is vreeslijk voor de Staat.
De vrees wordt in geen landt, dat vry wil zijn, geleeden.
Wie dat hovaardigh is ontziet geen ſtoute daadt:
Dat bleek, o Jupiter! aan 't heir der wreede reuzen.
Gy hebt de blixem niet tot ſpeeltuig laaten ſmeên:
Maar om het bekkeneel der boozen meê te kneuzen.
Ik draag het ſlagzwaardt niet om meê te pronken; neen:
Maar om 't quaadtaartigh volk het hof der doôn te wijzen.
Ik ly niet dat men d'Aardt verſtikt, door overlaſt.
Laat ons het koopmoeras, alree te hoogh aan 't rijzen,
Zoo laagh doen daalen, als haar diepſt' geheide maſt.
Landtplaager, riep Merkuur, eer Mavors voort kon ſpreeken;
Gy zoekt, in ſchijn van d'Aardt te helpen, u aan 't Y,
Om dat het Vreê bemint, op 't allerfelſt te wreeken:
Wy zien uw heillooz' aart, door uwe veinzery.
De vryheidt, zegt gy, moet men door geen vrees beſpringen.
't Is eerelijk gezegt; maar ſchandelijk gemeent:
Want gy quaamt d'Amſtel zelf, by nacht, met vrees omringen.
't Is reeden dat het Y, dat zich van moedtwil ſpeent,
Om zonder vrees te zijn, met muuren wordt omtoogen.
De koopman en ſoldaat zijn ongelijk van aart.
De rijke Beurs begeert geen krijgsvolk te gedoogen.
De ſchatten worden nooit genoegh voor roof bewaart.

Vermagt

Vermagh geen groote ſtadt de kleenen te vertreeden?
Het paſt noch minder dat een duif een valk beſtrijt.
De rijkdom van mijn ſtadt ontſtaat door wakkerheeden.
De zeegen is voor die de leedigheidt verſmijt.
Gy zelf zijt d'oorzaak dat het Y begon te groeien:
Want ſedert gy uw balg ſmoordronken zoop aan 't bloedt
Der vremden, quam het volk om hulp naar d'Amſtel vloeien.
Wilt gy zoo bot niet zijn als overdol van moedt,
Zoo moet gy uwe gunſt aan deeze ſtadt beſteeden:
Deez' heeft u door de vreed' in Venus arm gebracht.
Volbrachte dienſt vereiſt gevoel van dankbaarheeden.
Hier zweeg de Handelgodt: want Juno groot van pracht,
Apollo en Minerf, begonnen uit te barſten,
Om 't voorwerp van het Y te vordren by Jupijn.
De droevig' Aardt bezweek. de dolle Krygsgodt knarſten
Op zijne tanden, en betoond' zich vol venijn.
Zwijg, zegt de Dondergodt, en rees van d'opperzetel.
Elk boog eerbiedelijk voor zijn beſtarnde troon.
Wie 't Y belet, ſprak hy, betoont zich te vermeetel.
Ik wil dat Amſterdam de goude ſtaf en kroon
Der zeen zal draagen, om haar overwijze wetten.
Door wijze werren bouwt men ongemeete ſteên.
Ik ly niet dat zich Mars hier teegen zal verzetten.
Hier zweeg Jupijn; en d'Aardt is voort te rug gereên:
Haar kaaken wierden nat, door 't leeken van haar oogen.
Een afgezet verzoek is oorzaak van verdriet.
In zulk een bange ſtandt zag zy de Tydt vertoogen;
O grijzaart! ſprakz' hem aan: maar hy vertoefde niet;
Zy moeſt hem volgen zoo zy hem iet wou verklaaren.
O ſnelle! riepz' hem na, die ſtaadigh zwanger zijt,
En nu in arbeit gaat, om iet voor 't Y te baaren,
Breng toch geen vruchten voort daar d'Aardt geweldt door lijt.
't Zou wonder weezen, liet de Tijdt zich hier op hooren,
En ſpoeide zich vooruit, dat ik eens ſtil bleef ſtaan:

Maar 't zou noch vreemder zijn dat ik het ongebooren
Gebouw, door deeze zein, aan morzelen kon ſlaan.
Men moet eerſt maaken eer men weeder af kan breeken.
Dit kunt gy zien, riep hy, van 't een in 't ander landt.
Hier op heeft d'Aarde naar 't aaloude werk gekeeken.
De kerk te Hammon is, zegt hy, bedekt met zandt:
Daar 't eerſt van menſchen krielt, om d'offerhandt t'ontvonken,
Vertoont zich wildernis, vol gruwelijk gedrocht.
Hier ziet gy Babel: maar zoo diep in d'aardt gezonken,
Als 't muurwerk eerſt uit d'aardt quam rijzen naar de locht.
De grafnaaldt, daar den Nijl haar diergekroonde lijken
In bergde, ſchijnt my zelf in 't graf van d'aardt te zijn.
Mijn handt ontziet geen praal van dartle Koningrijken.
Hier zagh men Faros, die gelijk een zonneſchijn
De nacht verlichte: maar haar toorts is door de baaren
Van 't zwallepende zout, voor eeuwigh uitgedooft.
Koloſſus, vol van kunſt, gevormt van kooper-aâren,
Om duizent kemels meê te laaden, is het hooft
Van 't lijf geblixemt, eer mijn zein hem kon verpletten.
De hooftkerk van Diaan, in oudt Efezen, daar
Drie hondert Koningen hun zuilen in deên zetten,
Is heel in aſch verſchept. nu wees hy d'Aardt weêr naar
De graſſteê van Mauzool: maar 't graf van harde ſteenen
Was met het weeke lijk van vorſt Mauzool verwoeſt.
'k Zie alle ding, riep d'Aardt, door ouderdom verdweenen.
Het hout is voor de worm. het yzer voor de roeſt.
Maar d'Amſtel groeit in volk van ongemeen vermoogen.
Zoo gy, o Tijdt! zoo ving zy aan, en ſprak niet voort:
Want hy die nimmer ruſt, was vaardigh weg gevloogen.
De Tijdt wordt noit geſtuit door dreiboom, noch door poort.
Nu daalde d'Aardt bedroeft in 't diepſt' van haar vertrekken.
De Droefheidt zoekt niet dan een afgeſteeke perk.
Vrou Pallas, afgerecht op huis- en krygsbeſtekken,
Verſcheen, met Juno op haar koets, beneeden 't zwerk,

Om

Om al wat prachtig was, op 't ernſtigſt te beſchouwen,
En 't beſt te kiezen tot den bouw van d'Amſtelſtroom.
Zy renden uit het Ooſt, om naar het Noordt te houwen.
Na dat zy Doris, 't endt van d'Aziaanſche boôm,
Het klippige Karpaat, en wijngaardtrijke Kreete,
Vermaart door hondert ſteên, verby gereeden was,
Genaakt' zy Milo, vol van diepe zilverreete'.
Nu ſloegz' haar oogen naar d'Egeeſche pekelplas;
Hier ziet gy, zegt de Maagdt, de grondtveſt van Atheene:
Dit was weleer het ſchool der kunſten, groot van kracht:
Nu is het door de krijgh tot ſtuivend' aſch verdweene.
Waar leegers heerſchen wordt de wijsheidt niet geacht.
Maar wat ik hier verloor, wordt weêr aan 't Y vernoomen.
Nu hiel zy by de Po, dan by de Tiber ſtandt.
Nu was zy daar de Taag, met goudt deurmengt, komt ſtroomen.
Dan weeder aan de Sein, de kroon van 't Franſche landt.
Zy zweefde naar de Rijn, gelaaft door 't zog der Alpen.
Nu mend' zy daar de Teems, zoo overwreedt als ſtout,
Noch roodt van Stuarts bloedt in Thetis ſchoot komt zwalpen.
Toen zy al wat de kunſt vol luiſter heeft gebout
Gezien hadt, is zy met haar koets aan 't Y gekoomen.
Waar voert Minerf my heen, zegt Juno, in wat oordt?
Hier drijven eilanden, beplant met dorre boomen.
Gy zijt hier, zegt de Maagdt, in 't eelſte deel van 't Noordt.
Hier dobbren ſcheepen die de zee om winſt deurrennen:
Deez' leggen op de ree van Amſtels oude ſtadt.
Hier rijſt de rijke Beurs, die door de teekenpennen
Van Kaizer is geſticht, om alle daagh een ſchat
Van Kaizers te beſteên, tot welſtandt van het leeven.
Het volk is zonder winſt een uurwerk dat niet gaat:
De Koopmanſchap is 't wicht, om 't raadtwerk gang te geeven.
Geen beeter klok dan die het uur van zeege ſlaat.
Slaa uw gezicht eens van deez' waagen op de Waagen,
Die zich by duizenden bezwaaren, om het Landt

Van hondertduizenden, die 't tot haar laſt moet dragen,
Dus te verlichten: zoo behoudt de Leeuw zijn ſtandt.
Een machtigh inkomſt dient tot ſteun der ſtadt en baaten.
Hier ſluit men 't Schermſchool op, tot heil van d'onderdaan;
Niet om te moorden: maar om 't leeven te bewaaren.
Geen nutter kunſt dan die de Boosheidt af doet ſtaan.
Gins ziet men kerken om de godtsdienſt in te pleege'.
De Preekſtoel dient om 't quaadt te houden in de bandt.
Waar dat geen godtsdienſt is verwacht de Staat geen zeege.
Hier beurt de Schouwburg 't hooft, tot oefning van 't verſtandt,
Die nu in 't vorſtlijk kleedt, uit zucht tot Staat, komt woeden;
Dan in een bardersrok het minnevuur verbreit.
't Bedrijf der ſpeelen toont de voor- en teegenſpoeden.
Door wyze leſſen wordt men tot de deugdt geleit.
Tooneelſpel leert het volk hun overheeden eeren.
Een ſpreekende ſchildry is d'allerbeſte baak.
Het Staatnutſpel behaagt het oog en oor der heeren.
Wie voor zyn burgers waakt vereiſt bywyl vermaak.
Die ziel en huis bezorgt, behoort het ſpel t'aanſchouwen.
Wie deeze twee verzuimt, wordt zelf van 't ſpel beſtreên.
Men moet geen ſpel, maar die 't zoo ziet, voor godtloos houwen.
De ſpeelen, ik beken 't, zyn uit de Griekſche ſteên
Gebannen: maar om 't quaadt van hunne laſterreeden.
Zoo wierdt mijn eigen paap, de boozen tot een leer,
Toen hy de goôn beſtreedt, zijn wettigh Overheeden,
Geſtooten uit mijn kerk: dit ſtrekt de goên tot eer.
Wie oproer ſpeelt en ſtookt behoort men te verjaagen.
Zoo ſprak de Kunſtgodin, en daalden in de ſtadt:
Hier weesz' haar ſchoolen die voor geen Atheen verſaagen.
Daar wapenhuizen als oudt Roome heeft gehadt.
Gins toorens daar het ſpits van Faroos voor moet zwichten;
En elders havens als het Rodiaans gebiedt.
Zy toonde haar 't Stadthuis, dat zy vol praalwerk ſtichten;
En brocht haar heel verſchept, om niet te zijn verſpiedt,

Naa

Naar binnen. en terwijl dat Juno al de zaalen
Bezichtigt, is Minerf naar d'Amſtelſtroom gegaan:
Hier ſloeg zy haar gezicht op heuvelen en daalen.
Zy vat de teekenpen, de ry en paſſer aan;
En om op haar beſtek te vaſter te betrouwen,
Riep zy de wijsheidt van de krijgsbouwmeeſter Koek;
't Vernuft van Zwaanenburg, vermaart door zijn gebouwen;
En fiere wakkerheidt van Stalpaardt, om zoo kloek
Als kunſtigh, alles naar haar ſchetſen af te meeten.
Nu wordt het werk gebaakt van d'een tot d'ander oordt.
Wie wijs zal bouwen moet de gront voor d'opſtal weeten.
De ſchrandere Minerf dreef alle geeſten voort.
't Gezeegent Amſterdam quam zelf op 't werk verſchynen.
Ik wil dat elk, ſprak zy, zijn plicht volvoeren zal.
Ruk alles uit de weegh voor bolwerk en gordijnen.
Een rijke ſtadt vereiſt een rijkelijke wal.
Hier op begon de bijl te woeden op de boomen.
De tuin en akker wierdt uit noodigheidt verwoeſt.
Pomoone riep, op hoop van 't werkvolk te betoomen;
Wat groote dolligheidt doet u mijn vruchtbaar' oeſt
Zoo fel deurkerven, en verachtelijk vertreeden?
Wie zonder order breekt betoont zich een tyran.
Een die zijn macht misbruikt is vyandt van de reeden.
Ik zal my wreeken op de boſſchen, die ik an
Geteelt heb, tot ſieraadt van uw beroemde grachten.
Waar weldaadt niet vermagh vereiſt een ſtrenge ſtraf.
De ſtraffen dienen om de boozen te verkrachten.
Zoo riep Pomoon: en Pan, de godt van 't vee, begaf
Zich herwaarts, mit dat hy zijn bruikweers zagh vermindren.
O Amſterdam! zegt hy, wat maakt u dus verwoedt,
Dat gy het noodigh vee, in 't weiden, komt verhindren?
Gy weigert voedtſel aan die u door 't voedtſel voedt.
Een averechtſche nydt geraakt in 't endt aan 't ſneeven.
Is dit het loon dat ik uw taafel heb verſiert

Met booter, kaas en vlees, tot onderhoudt van 't leeven?
Ondankbaarheidt is een afgrijſelijk gediert.
Genoote deugdt behoort men dubbel te betaalen.
Vrouw Flora ſprak hier op, want zy was vol van ſmart,
Om datz' haar hoven door geweldt om ver zagh haalen:
Gy ſteekt my, door dit quaadt, in 't midden van mijn hart.
Hier leit de purpre roos, de kaizerin der bloemen.
Daar Ajaxen, Adoon, Narcis en Hyacint.
Gins tulpen, waardigh om de weireldt deur te roemen.
Gy moordt de Scipioos, van 't Roomſche volk bemint;
Ja kaizers, koningen, zelf gooden en godinnen.
Die uw gezicht behaagt, heeft die uw handt misdaan?
Niet haatelijker dan veranderlijke zinnen.
Op Floraas klachten ving de poezle Bacchus aan,
Die op zijn waagen van een wijnvat was gezeeten,
Door leeuwen, tigers, beer, en luiperts voortgevoert:
Waarom, o ſtadt! hebt gy mijn wijngaartrank verſmeeten.
Gy tergt een godt die 't heir der reuzen heeft beſnoert.
Hy moet verwaant zijn die de ſtrijdtbre durft beſtormen.
Is Pentheus, door mijn wraak, geſneuvelt zonder krijg?
Heb ik het bootsvolk in dolfijnen doen vervormen?
Ik zweer ook dat ik u... zwijg, ſprak de Koopſtadt, zwijg:
Al wat ik hier beſtaa is voor 't gemeene beſte.
Ik ben door hulp der goôn van volk en ſchat verrijkt.
Een groot getal verbergt men in geen kleene veſte'.
't Is beſt dat weinigh veel, dan veel voor weinigh wijkt.
Ik my noch huis, noch hof, noch 't landt der Overheeden.
Het algemeen is hier het allerdierſte pandt.
Het Raadthuis bindt zich als de burger aan de Reeden.
Waar niemandt voorrecht heeft behoudt de Vryheidt ſtandt.
Zoo ſprak de Stadt; en 't volk begaf zich voort aan 't graaven.
Elk vreeſd' dat hy te ſpaâ zou koomen met de ſpaâ.
De hoop van groote winſt maakt vrye luy tot ſlaaven.
Het werkvolk zweet en zwoegt. elk ſlaat zijn plichten gâ.

De

De Noortſche boſchbijl viel aan 't hakken, kappen, houwen,
En kerven, om een vloot van duizent ſcheepen met
De balken, zwaar van hout, tot voordering van 't bouwen,
En maſten, lang van ſtam, daar 't Y zich vaſt op zet,
Tot zinkens toe te laân. Elk was tot dienſt geneegen.
De Satyrs, ruig van huidt, die nooit door Febus gloedt
Verhindert waaren, om hun minneluſt te pleegen,
Bevonden zich ondekt, en weeken met de ſtoet
Der Nimfen in een Mijn, voor 't licht der zonneſtraalen.
Het kliprijk Zweedenrijk ontſloot het hardt gebergt,
Om kooper, yzer, ſtaal, tot dienſt van 't Y, te haalen.
De Berggoôn wierden in hun ſtille ruſt getergt.
Men kloofden in der yl de boſſchen dicht van boomen,
En ſtookte d'ovens aan: men zagh 't geſmolte ſtof,
By gloênde beeken in de buik der vormen ſtroomen.
De reuzen van Vulkaan, die in het diepe hof
Der Zweedtſche mijnen zijn, geraakten voort aan 't ſmeeden:
Deez' breide plaaten uit; die rekte d'yzre ſtaf;
Een ander wiſt het ſtaal, door vuur en vlam, te kneeden.
De vonken ſchampten van 't geſchroeide lichaam af,
Gelijk de hagelſteen, by winter, van de daaken;
Of bluſten in het zweet dat langs hun leeden liep.
Nu zag men Benthem, dat op d'Amſtel ſchijnt te waaken,
Met mookers, wiggen en met beitels in haar diep
Gehouwen mijnen gaan, en ſcheurde d'ingewanden
Van harde ſteenen, uit de boezem van haar grondt.
De ſchorre Mijngodt riep, al knarſend' op zijn tanden:
O Benthem! ſtaak dit werk, eer gy my 't hart deurwondt,
Om Amſterdam een berg van blokken te verkoopen.
Gy zult door hoop van winſt u zelf het meeſt verraân:
Wie dat zich zelf verraadt heeft op geen hulp te hoopen.
De zucht tot goudt ontziet geen handt aan vriendt te ſlaan.
De balg der Gierigheidt is nimmer te verzaaden.
Hier zweeg de Mijngodt: want het ſtof verſtopt' zijn keel.

Het

Het oude Naxes klooft, om vlooten af te laaden,
Haar marmerbergen, die zoo overſchoon en eel
Van luiſter zijn, als hardt, tot ſteun van 't hooft der ſteeden.
De ſnelle Rijnſtroom, met zijn muskadelle randt;
De kabbelende Vecht, omheint van ſierlijkheeden;
De viſchrijk Yſelgrift, met eikenhout beplant;
En al wie ovens ſtookt, om kley tot ſteen te bakken,
Zijn beezigh om het Y met moppen t'overlaân.
Waar zucht tot winnen is zal d'arbeidt nooit verzwakken.
Zoo raaken alle ſteên een ſtadt ten dienſt te ſtaan.
Toen d'Aardt haar welffel door de maſten zagh verpletten,
Verſchrikte zy, en riep, door 't parſen van de ſmart,
Ik zal 't vergrooten van de ſtadt aan 't Y beletten.
De zeegen maakt haar trots en overſtout van hart.
Wie trots en ſtout is durft d'onnoozelen vertreeden.
Ik zal iet wreedts beſtaan, ja daar ik zelf voor ſchrik.
Waar 't bidden krachtloos is vereiſen gruwlijkheeden.
Wie iet door noodtdwang pleegt, bedrijft een loflijk ſtik.
Zoo ſprakz', en ging verſteurt naar 't ſlot der winden draaven.
In 't middelpunt van d'aardt leit een geſlooten hof,
Dat Mulciber weleer van ſtaal en yzre ſtaaven,
Vol balken van meetaal, en kooper, taay van ſtof,
Voor 't oopen rijten, aan elkander heeft geklonken.
Het gonſt, en gilt, en tiert en brult 'er overal.
De grondtveſt kraakt en ſcheurt. de gloeiende ſpelonken
Van 't onderaardts geweſt verſchudden door 't geſchal.
In deeze plaats quam d'Aardt: hier hoord' zy ſchriklijk raazen.
De Windtgodt toonde zich van alle ruſt berooft:
Zijn kaaken waaren, door de buien, opgeblaazen.
De lokken hingen hem, deur een gewart, om 't hooft.
Zijn ſtaatcymantel was, om heerlijk meê te praalen,
Met vlooten geborduurt, die door de windt vergaan.
De zucht tot eer ontziet geen roem door moordt te haalen.
Hier zagz' hem op zijn troon van wrakke kielen ſtaan,

Om

Om al de winden, als de nood dwingt, moedt te geeven.
In deeze bergſpelonk quam d'overdroevig' Aardt,
Die haar bedrogh ontveinſt, recht naar zijn zetel ſtreeven.
Wat jaagt u hier? vraagt hy. Ik kom u met 'er vaardt
Bezoeken, ſprakz' hier op, om u de wiſſe weege'
Te wijzen van een roof, van overgroote prijs.
Niet loffelijker dan een overgroote zeege.
't Hovaardig Amſterdam, weleer beroemt voor wijs,
Plag al haar vlooten voor de wintertijdt te loſſen,
Om 't woeden van het weer in zee niet uit te ſtaan:
Haar waalen ſcheenen, door de ſcheepen, dichte boſſen,
Die met haar maſten ſteil naar 't hel geſtarnt op gaan:
Zoo groeient aan in macht, tot ſchrik van haar gebuuren.
Zoo wierdt haar groote Beurs de koopman veel te kleen.
Wie dat in weelde zorgt kan 't ongeval verduuren.
Maar nu de Gierigheidt op Beurs en markt komt treên,
Laat zich de ſtadt niet door de Zoomerwinſt genoegen.
De balg der wrekken toont zich ſtaâgh tot meer gezint.
Men wil de wilde zee, ſchoon't Winter is, deurploegen.
Het zandigh Texel, dat zoo meenigh ſchip verſlindt,
Is nu tot walgens toe verkropt van groote kielen,
Die met een Koningryk van ſchatten zijn gelaân.
Zoo gy u wreeken wilt, moet gy de vloot vernielen.
Roep al uw ſtormen t'zaam, en val uw vyandt aan.
Zoo zal de macht van 't Y met al haar ſcheepen duiken.
Een die de godtheidt tergt verdient de wreedtſte ſtraf.
Wie dat de macht heeft moet zijn moogentheidt gebruiken.
Zoo ſprak de liſtig' Aardt, om d'Amſtel in haar graf
Van veen te dompelen. de Windtgodt riep vol tooren,
De dolle ſtormen die hy leſt gebeezigt hadt,
Toen hy de Vloot van Tromp by Hitlandt deedt verſmooren.
Hier quaamen 't loſſe Zuidt, van neevelen omvat;
Het bulderende Noordt, met zijn beſneeude lokken;
Het donker Weſte, met zijn volle reegenkruik;

En 't ſtrenge Ooſten, met een korſt van ys betrokken;
Deez' hadden tot haar hulp, o ſchrikkelijk gebruik!
Aardtbeeving, Waterbalg, Klipkneuzer, Toorenſlooper,
Maſtkerver, Kabelbreuk, Kielſchender, Legerſchrik,
Huisbreeker, Akkerplaag, Boomkloover, Zeileſtrooper,
Al 't zaamen afgerecht op een afgrijslijk ſtik.
Bloemplukker, Orgelgalm, Belblaazer, Wollejaager,
Zandtſtuiver, Kabbelwindt, en al wie krachtloos heet,
Wierdt deeze tocht ontzeidt. mijn krijgsluy; riep de Plaager
Der groot' en kleene zeen, elk maak zich vaardigh reedt,
Om al de ſcheepen in het Teſſel t'overromplen.
Wie dat zich dapper toont, zal ik, tot dankbaarheidt,
Vereeren met de vlag van 't ſchip dat hy zal domplen.
Een loffelijk bedrijf werdt nimmer loon ontzeidt.
Wie helden queeken wil moet hun verdienſten weeten.
Zoo ſprak de Windtgodt, en de ſtormen brakken uit
Hun ſtarke kerker, ja ze borſten deur de reeten
Van 't aardtrijk, eer dat d'Aardt, die d'aardt voor winter ſluit,
De grendelſlooten, door haar ſleutel, open zetten.
De winden vloogen voort in d'onbepaalde lucht:
Hier zwoeren zy elkaâr de vlooten te verpletten.
De wolken ſcheurden door het yſelijk gerucht:
De donder, die hier woont, qnam los op Teſſel rollen:
Het eilandt daverden en ſchudden door de val.
De duinen trokken 't hooft van ſchrik tot in haar hollen.
De Nacht bedekte met haar vleugels 't heele dal.
De ſnelle blixem zag men duizent Etnaas braaken.
Nu vielen op een bof de ſtormen, groot van kracht;
De buien, dol in 't woên; en winden, bol van kaaken;
Gelijk van boven, op Neptunus zoutegracht.
Hier op begon de zee te ſteigren naar de wolken,
En doofde, door haar nat, het vuur der ſtarren uit.
De golven gaapten tot in 't hol der helſche kolken.
Nu quam 'er een Orkaan, op hoop van rijke buit,

De vloot

De vloot omſingelen, daar al de zee Orkaanen
Van alle d'eeuwen niet dan doô ſchildry by zijn.
De Schipper quam zijn volk vergeefs om hulp aanmaanen.
De kabels knapten, door het onweer, als een lijn.
De Doodt gebruikt het ſchip om vaardig te doen ſterven.
De zee en 't onweer zijn tot moordery gezint.
Hier hoeft geen ſcherpe bijl om 't rondthoudt te deurkerven,
De maſten worden ſnel deurkurven van de windt.
Men worpt het dieploodt uit, om naar de grondt te zoeken:
Maar 't ſchip gevoeld' de grondt veel eerder dan het loodt.
Die dikwijls badt om windt, durft nu de windt vervloeken.
Het noodige kompas quam hun t'onpas in noodt.
Deez' wenſt' zich met zijn kiel in d'Indiaanſche baaren,
En wou nochtans dat hy aan 't Y het landt betradt.
Gins ſchoot men naar 't geſtarnt, om 't groot gevaar t'ontvaaren:
Maar 't ſtarlicht was gebluſt. nu wierdt de vloot gevat,
Door 't zwellen van de zee, en in de lucht gedreeven.
De hemel pronkte lang met Argos, Jazons ſchip,
Hier ſcheen de heele lucht vol Argozen te zweeven.
De kiel van Jazon week uit haar bepaalde ſtip,
Uit vrees dat deeze vloot haar fel aan boordt zou ſmijten.
Nu ſtort de zee en wierp de ſcheepen op het ſtrand..
Deez' kraakte door de val: die ſlurpte 't nat door 't rijten:
Veel andre morſelen: deez' welde diep in 't zandt:
Die zag men zonder ſchuldt elkaâr aan ſtukken ſtooten.
De menſchen ſchreeuden naar door deeze tieranny.
Zoo draa als d'uchtenſtondt het daghlicht hadt ontſlooten,
Vertoonde Teſſel 't oog een ſchriklijke ſchildry.
't Penſeel der wreedtheidt maalt niet dan afgrijslijkheeden.
Hier dreeven wrakken heen. daar ſtrandt d'ontlaade laſt.
Gins dobbren niet dan doôn door 't worſt'len afgeſtreeden.
Toen d'Amſtel, door de Faam van 't onweer, wierdt verraſt,
Begon de Beurs van ſchrik van ondren op te ſcheuren.
Wie ſchaâ voor winſt ontmoet, gevoelt een dubble ſmart.

Het binnenſt is heel licht aan 't buitenſt te beſpeuren.
De Schaad ontveinſt vergeefs. het oog ondekt het hart.
Minerf, die beezigh was, om d'Amſtel uit te zetten,
Ontviel, op dit gerucht, de paſſer uit haar handt;
Zy zocht de buien, om het woeden te beletten,
Te kluiſtren; maar de ſtorm begaf zich zelf aan kant,
Eer 't langgewenſte licht het water quam beſchijnen,
Om niet te ſchrikken voor haar eigen gruwlijkheên.
Nu zal de moedt van 't Y, riep d'Aardt, tot niet verdwijnen.
Het bouwziek brein is ſlechts dôor ſchaade te vertreên.
De ſtouten raaken niet dan door 't Geweldt aan 't ſaagen.
Dit laſtren ſpeet Minerf, en borſt van gramſchap uit:
Naa dat Emilius by Kannes was geſlaagen,
Door 't heir van Hannibal, en dat dit moordtgeluidt
In 't oor van Roome klonk, beſturven d'onderdaanen.
Een onverwachte ramp is meeſter van 't gemoedt.
De ſtraaten wierden, door 't geween, zoo nat van traanen,
Als 't veldt, daar 't leger viel, door 't uitgeſpatte bloedt:
Noch raakte 't Kapitool door wakkerheidt aan 't brallen:
Men zag haar 't dol geweldt van 't Afrikaanſche volk
Begraaven onder 't puin van hun verdelgde wallen.
Zoo zag men Amſterdam, dat dikwijls door een wolk
Van rampen wierdt beſtormt, haar hooft ten poel uitſteeken.
Ik wil dat deeze ſtadt de markt der ſteeden blijft.
Aan d'Amſtel zal, zegt zy, nooit moedt nocht macht ontbreeken.
Zoo worde 't nieuwe werk door Pallas raadt geſtijft.
Nu woeldt het in de ſtadt met loopen, rennen, draaven.
De wakker yver blies te traagen 't hart vol vier.
De zoore klanken van de zindelijke ſchaaven;
Het ploffen van de hey, deurmengt met ſchor getier;
Het knarſetanden van de hongerige zaagen;
Het gierigh kankren van de ſcherpgebekte boor;
Het plotſen van de ſteen; het gieren van de waagen,
En klank der troffels zijn maatzangen voor mijn oor.

Hier

Hier zagh men water landt, daar landt tot water maaken.
Gins wordt de hegh een muur, die al de ſtadt verſtarkt.
Daar zagh men 't dak van riet verſchept in leyedaaken.
Het natte veldt vervormt zich in een drooge markt.
Gins wordt de herreberg een hooftkerk, vol pilaaren.
Hier wordt de vuile ſloot een klaare watergracht,
Geboordt met ſmalle yp, en linden, breedt van blaaren.
Gins wordt de vlotte ſchouw een brug van groote kracht.
Noch verder ziet men uit een dal een tooren rijzen.
Door kunſt en tijdt verkrijgt men veel verandering.
Wie dat iet groots volvoert, verdient de hoogſte prijzen.
Dus lang geloofd' ik niet, o ſtadt! daar ik van zing,
Dat Baucis hut van ſtrooy, met rietdak overtoogen,
Verſchept wierdt door Jupijn in een verſierde kerk:
Maar nu dat deeze poel, door Pallas groot vermoogen,
Verandert in een ſtadt, geloof ik 't eerſte werk.
Toen Dido oudt Kartaag eerſt ſtichte langs de randen
Van d'oſſehuidt, heeft zy niet vaardiger gebouwt.
't Voltrekken van een ſtadt vereiſt getal van handen.
Nu worden d'Amſtelſtroom, daar 't volk zich op betrouwt,
Met balken afgedamt, om d'opperbrug te bouwen:
De Stroomgodt, die dit quaadt ontmoeten op zijn vloer,
Beſturf, en riep al die zich in zijn hof onthouwen:
O godtheên, ving hy aan, toen 't Y, mijn echte broêr,
Zijn vloedt te nauw bevondt, verdelgden hy de dijken,
En zwalpten over 't landt gelijk een baare zee.
Een ſteigerende ſtroom weet alles te doen wijken.
Waar dat de wraak verſchijnt, ontmoet men alle wee.
Ik heb noch grooter recht om Amſterdam te plaagen:
Wy zijn tot noch belaſt, dat tuigt mijn zwakke rug,
Met negen bruggen en twee Beurzen, zwaar van ſchraagen.
Araxes, ſnel van loop, gedoogt geen enkle brug:
Ik wil noch minder, door mijn luiſter en vermoogen,
Verdraagen dan die vloedt; nu wordt ik, door de ram,

En hey en aardt, verkropt, om vijſendartig boogen
Te torſen op mijn kruin. laat ons de ſtarke dam,
Eer 't werk gegrondtveſt is, op 't allervaardigſt breeken.
Wie machtigh is, begeert een vrye moogentheidt.
't Beletten van het quaadt is lichter dan het wreeken.
Zoo ſprak hy, en elk heeft zijn krachten aangeleit.
Deez' wiſt de balken vol van bouten los te wrikken.
Die tilden 't paalwerk met zijn ſchouders uit de grondt.
Een ſtarker brak de maſt tot aan de punt aan ſtikken.
Deez' ſloopt' de ſchoejing door een nieuwgevonde vondt.
Een ander wiſt deur d'aardt en vette kley te booren.
Zoo borſt de vaſte dam, tot leedt van Amſterdam.
Nu zagh men 't metſelwerk in 't vloeient water ſmooren.
Vrouw Pallas zwol van ſpijt, en braakte vuur en vlam
Op 't hooge water, dat haar voortgang quam beletten.
Wie mikt en 't wit niet treft, is vol van ongedult.
Ik zal mijn brein, riep zy, op 't allerſcherpſte wetten,
Om 't aangeleide werk, ſchoon 't onheil vinnigh brult,
Te brengen in de ſtandt van mijn ontworpe ſchetſen.
Door wakkerheidt en kunſt wordt veel te weeg gebracht.
Zoo ſprak zy, en het volk geraakte voort aan 't metſen.
Een onvermoeide handt heeft overgroote kracht.
Terwijl de Kunſtgodin haar werken op deedt bouwen,
Quam Gijsbrecht, d'oude Heer van Amſtel naar beneên,
Door godt Merkuur geleit, om alles te beſchouwen;
Maar in een braaver ſtandt, dan toen hy afgeſtreên,
Door 't bloedigh worſtelen met landen van vermoogen,
Moeſt vluchten voor het heir, tot moorden opgeruit;
De blijdtſchap quam zich in zijn aangezicht vertoogen:
De nooitvolpreeze deugdt blonk hem ten oogen uit:
Men zag het groot ontzag, waar dat hy heen quam treeden:
Maar deeze gaaf hadt hy met needrigheidt gepaart.
Wie onderdaanen heeft vereiſt eerwaardigheeden.
O Handelgodt! ſprak hy, gy brengt my hier op d'aardt,

Om

Om dat ik Amſterdam, mijn erfgrondt, zou genaaken;
Waar is mijn oude ſtadt en wal van eikenhout?
Waar zijn de huizen met haar laage rietedaaken?
Waar is mijn Blokhuis heen, daar ik het woeſt' en ſtout
Geweldt van Kenmerlandt, eer ik uit noodt moeſt ſaagen,
Zoo dikwijls heb geſtuit door 't ſchitterende zwaardt?
Wie vyandt keeren wil moet ſchat en leeven waagen.
Een die zijn volk beſchermt betoont zich braaf van aart.
Waar vindt mijn oog de buurt van arme viſſchers hutten.
Hier zag men 't Damrak met een quakkelbrug bekleên.
Gins dook de duiker, die het Y van d'Aamſtel ſchutten.
Wat is dit voor een wijk? dit is geen dal van veen.
Waar zijn de Koggen om de Zuider-meir te ploegen?
Is 't al verdelgt, vraagt hy, door water, ſtaal en vlam?
O Gijsbrecht! ſprak Merkuur, onſlaa u van misnoegen;
Gy zoekt naar Amſterdam, en ſtaat in Amſterdam.
Uw kleene ſtadt is nu een werreldt vol van menſchen.
Zoo daalt de zonkoets: maar om ſchoonder op te ſtaan.
Wie voordeel doet door ſchaâ, behoort naar ſchaâ te wenſchen.
Zoo zaait men weinigh zaadt, om overvloedt van graan.
Het maanlicht waſt, en als het vol is zal 't verkleenen.
Uw veſten groeien: maar wie ziet haar ooit volbout?
't Is tijdt dat gy uw oog aan deeze hoek komt leenen.
Hier ziet gy om de ſtadt, die van geen legers houdt
Die wallen morſelen, een leger dat de wallen
En diepe grachten maakt, om legers af te ſlaan.
Wie vry wil blijven moet zich hoên voor overvallen.
De ſtarkten dienen om het uiterſt' uit te ſtaan.
Laat Babel roemen op haar hoog en breede muuren,
Beplant met boomen, die ſteil ſteigren naar de lucht;
De muur aan d'Aamſtel, die het woên der blixemvuuren,
Noch 't dondten van 't geſchut, in ſpijt van 't krijgsgerucht,
Behoeft te wijken, ruſt, al rijſtze deur de zwerken,
Op duizent duizenden van boſſchen, zwaar van ſchacht.

Zoo

Zoo toont het Y u 't grootſt en leſt der wondre werken.
Het wonder van elk ding beſtaat in eigen kracht.
Hier ziet gy uit de ſtroom een brug vol kunſt ophaalen,
Die vorſt Salmoneus brug van koper overwint:
Daar hy met zijn karros en vuiſt vol gloênde ſtraalen,
Langs heen quam rennen, zoo vermetel als ontzint,
Om 't daavren van Jupijn, door 't dreunen te verdooven.
De brug te Londen, die noch met de hoofden van
De koningmoorders pronkt, wordt nu van elk verſchooven:
Want deeze geeft meer ſtof dan die bereiken kan.
Wat ſtroomen droegen ooit zulk praalwerk op haar ruggen?
De hooge hooftbrug van Veneedje duikt van ſpijt,
Nu zy de hooftbrug van driehondert ſteene bruggen,
Op hondert eilanden vol huizen, hoog en wijdt,
Aan 't Y ziet rijzen, om haar ronde boog te tergen.
Hier ziet men ſluizen die den Nyl, hoe ſnel in 't vliên,
Wanneer hy toomeloos de boſſchen, akkers, bergen,
En hooven met zich ſleept, het veurhooft zoude biên.
Zoo weet de ſchutdeur 't nat van d'Yſtroom te betoomen,
Of in te zwelgen, als men vreeſt voor Roof en Moordt,
Om 't water, als een zee, langs d'akkers te doen ſtroomen,
Eer 't brullend krijgsvolk dringt deur d'opgeſloote poort.
Atheene wierdt bewaart door vlotte houte wallen,
Hier is de houtewal en waterwal by een.
De noodtdwang wapent zich voor allerley gevallen.
Wie Staatwijs is, lijdt ſchaâ tot voordeel van 't gemeen.
Gins rijſt een wapenburg, om 't zeerecht te bevryen:
Hier wordt de blixem en de donder van ons landt
In tijdt van vreê bewaart, tot ſchrik der rooveryen:
Waar trouwe voorzorg is behoudt men loflijk ſtandt.
Wie 't quaadt wil kneuzen moet zich in 't begin verweeren.
Zoo hoort de vrye zee geen heilloos krijgsgedruis.
Hier ſticht de Maatſchappy der Indiaanſche heeren,
In d'onbepaalde ſtadt een ongemeete huis,

Dat zelf een ſtadt gelijkt, voor die 't van ver beſchouwen.
In deeze plaats verbergt men allerley geweer.
Dit huis bouwt ſcheepen, om de loſſe zee te bouwen,
Die deur de Middellijn, de golf van 't Roode meer,
En Indus, koel van nat, om winſt verby gaan ſteigren:
Zelf Gangus wyde mondt, een overſnelle vloedt,
Die Alexanders heir den overtocht dorſt weigren.
Zoo bruiſt men deur de zee, vol ſteenen hel van gloedt,
In andre werrelden, omheint van paarelſtranden,
En brengt al d'oeſt van 't Ooſt, aan d'Amſtel, in het Noordt.
Een volle watervloot vervult all' ydle landen.
Waar dat de Zeege woont behoeft geen vruchtbaar' oordt.
Hier ziet men Beeren die de Noorſche boſchbeer tarten;
Haar wreede roem beſtaat in roof van menſch en vee:
Maar deeze Beeren, vol van harde ſteene harten,
Beſchermen volk en landt; zy vreezen voor geen zee,
Die ſchriklijk zwelt en brult, en yſlijk aan komt grimmen,
Schoon dat Neptunus met zijn gaffel, ſcherp van tandt,
De golven voortdrijft, om de dijken te beklimmen:
Haar dapperheidt behoudt, in ſpijt der baaren, ſtandt,
Eer alles wordt verzwelgt van zwallepende vloeden.
Het woeſt Geweldt wordt eer door kunſt dan kracht geſtuit.
De rampen kan men beſt door wakkerheidt verhoeden.
Zoo ſprak Merkuur, en brocht den vaader Gijsbrecht uit
Het nieuw in 't oude werk, om alles aan te ſchouwen,
Dat ſedert zijn vertrek, aan d'Amſtel wierdt bemint.
Terwijl hy in een ſtadt veel andre ſteên zag bouwen,
Vol wijde ſtraaten, daar het oog geen endt aan vindt;
Vol ruime markten, om de waaren te verhandlen;
Vol arme huizen, tot behulp van 't arme volk;
Vol oope grachten, om in lindeſchaauw te wandlen;
Verſcheen de Zeegen op een heldre waagenwolk,
Die van twee arenden naar d'Amſtel wierdt getoogen.
De milde Neering en de weelig' Overvloedt,

Die uit haar rijke borſt een bron van ſchatten zoogen,
Beſtierden haar geſpan. zy hadt de vlugge hoedt
Van d'Opperhandelgodt op haar ontvlochte hairen;
En in haar rechte handt een ſcheepsroer, groen van mos.
De welvaart van een ſtadt beſtaat in veiligh vaaren.
Op, Stroomgoôn, op, riep zy, verſchijnt in 't dorre boſch:
't Is overtijdt dat gy deur 't water op komt booren.
Wie op zijn plichten paſt verkrijgt een heerlijk lof.
Zoo liet de Zeege zich aan 't kabblend water hooren.
Wie ſteurt my, riep het Y, in mijn beſlibde hof,
Daar ik vaſt bezigh ben, om 't zaadt van biezen, rieten,
En lis te ſchiften, eer de tijdt van 't jaar verloopt?
Al ſpreekend' quam hy met zijn ſchaar verbaaſt opſchieten:
Toen hy de Zeege zag, daar d'Amſtel heil door hoopt,
Heeft hy met al zijn ſtoet eerbiedelijk geboogen.
Beroemſte Stroomgoôn, ſprak de Zeege, van dit oordt,
Begeef u in de zee, en maakt het groot vermogen
Van Amſterdam bekent, zoo zal het volk van 't Noordt,
Van 't Zuidt, van 't Ooſt en 't Weſt, zich herwaarts aan begeeven.
Hier vindt men plaats en heil, voor die deez' twee ontbreekt.
De veiligheidt bezorgt het volk een zorgloos leeven.
Waar dat men handelt wordt de rijkdom aangequeekt.
De ſchatten vinden ruſt in ſchaaduw van de vreede.
Wie dat het gulde vlies van Neederlandt wil zien,
Moet zich vertoonen in de hooftmarkt aller ſteede':
Hier hoeft men voor geen draak, die vuur uitbraakt, te vlien.
Waar trouwe wachters zijn ontmoet men geen gevaaren.
Zoo maant zy d'Ygoôn aan, en ſchool zich in de wal.
De Tritons zwommen voort uit Teſſel, in de baaren,
Zy bruisden deur de zee, en bliezen overal
Deur hoorens, ſchor van klank, in 't oor van alle ſtranden;
Veel ſteeden hebben zich, door balling, roof en moordt
Te bergen, groot gemaakt, tot ſchrik der naaſte landen:
Maar 't machtigh Amſterdam ontſluit haar nieuwe poort

Voor

Voor al die balling wordt door vremde dwinglandye.
Hier leeft men veiligh voor het woedende Geweldt.
Hier vinden burger, weeuw en weezen goude tye'.
De Vryheidt heeft haar troon aan d'Amſtelſtroom geſtelt,
Waar dat zy wetten ſchrijft die lydtzaam zijn te draagen.
D'onnoozlen worden door een wijze wet behoedt.
De zorg van 't Raadthuis weet de Boosheidt te verjaagen.
Men dwingt hier niemandt, zoo hy ſtil is, in 't gemoedt.
't Geweeten kan men door geen hardigheidt bepaalen.
De vreemd' en burger wordt hier eeven eens geſchat.
Waar wijze heerſchers zijn 's veiligh aâm te haalen.
Zoo bergt men, door vernuft, veel lieden in een ſtadt.
Laat andre ſteeden met een enkel' jaarmarkt brallen,
Hier ziet men alle daagh een jaarmarkt, rijk van waar.
De markten ſtrekken tot een ſluit van volk en wallen.
Dit is de goudtmijn voor een eerlijk handelaar.
Zoo heft de ſtadt haar hooft uit brakke darykolken.
Nu zeilt zy met haar vloot tot in een andre dagh:
Hier geeft zy wetten aan de teegenvoetſche volken.
Een welbeſtierde ſtadt krijgt overal gezagh.
De ſtoute winzucht vindt hier veel gebaande ſpooren.
De wakkre Neering wordt aan d'Amſtel groot geacht.
Zoo lieten zich in zee de gladde Tritons hooren.
Nu was heer Gijsbrecht weer by 't hel geſtarnt gebracht;
Hier quam hy in 't gedrang der zielen van de Graave',
Reaalen, Haſſelaars, de Schaapen, Witſens, Hooft,
De Baſſen, Bakkers, Burg; verzelſchapt van de braave
Outshoorens, Valkeniers, de Bikkers, hoog gelooft;
De Waavrens, Beuningens, de Maarſeveens, en Boomen,
Ja Pankras, Geelvink, Kók, en Pol, oprecht van moedt;
Vlooswijken, Nekken, en al wie geweldt betoomen.
Hy melde hen 't bedrijf van d'Y en Amſtelvloedt.
Zoo kittelde hy 't oor der langvergoode heeren.
Een die zijn ſtadt bemint, behaagt haar goede ſtant.

Wie braaf wil blijven moet zijn eerſte roem vermeeren.
Vermeerdering van roem geeft luiſter aan het landt.
Nu beurt de Stadt haar Kroon vol helle diamanten,
Sneeuwitte paarelen, en gloeiende roobijn.
Haar ſtaacytabbert is geboort met goude kanten:
De zilvre kruiſſen ſtaan in zwart op roodt ſatijn.
Z'omgordt haar rug met meer dan zes-en-twintigh punten
Van ſteene wallen, die tot noodtweer zijn gebouwt.
Haar ruime boezem pronkt, om heerlijk uit te munten
Op zee, met duizenden van ſcheepen, zwaar van hout.
Zoo wordt zy nau bewaakt van leeuwen, rap van ſchreeden.
Het mannelijk ontzag, vol van eerwaardigheidt;
De fiere heldenmoedt, deurmengt met ſchranderheeden;
En 't errentveſt gelaat, met minlijkheên beſpreit;
Bewoonen haar gezicht en loffelijke weezen:
Noch blinkt haar inborſt deur al d'andre gaaven heen.
Een deugdelijk gemoedt wordt overal gepreezen.
Zoo bralt zy als vorſtin der groot' en kleene ſteên.
Vrouw Juno, ſchatgodin; d'aanbiddelijke Zeege,
De wakkre Handelgodt, de rijklijk' Overvloedt,
De Neering, mildt van aart; Gerechtigheidt, op 't weege'
Der Rechten afgerecht; en Pallas vol van moedt
En wijsheidt, koomen zich voor haare troon vertoogen.
De gunſt der goôn maakt wijs en overrijk van ſchat.
Wie wijs en ſchatrijk is, heeft ongemeen vermoogen.
Het oude Roome klom, van veſtingen omvat,
Langs zeeven bergen, om elk booven 't hooft te waſſen;
Maar 't Y, weleer een hut, beklom nooit ſteile kruin,
En heft haar dak van riet uit diepe veenmoraſſen:
Zoo ziet het Roomlus ſtadt begraaven in haar puin.
Nu quam de Werreldt by de waterſtadt verſchijnen;
Zy was verzelſchapt van haar dochters, groot van waardt:
Het geel' Amerika, vol goudt en zilvermijnen;
't Getulbandt Azia, het grootſte deel van d'aardt;

Het

Het zwart' gebraad' Afrijk', vol tygers, draaken, leeuwen;
En 't ſteederijk Euroop, beroemt door ſchranderheidt.
O Amſterdam! ſprak zy, o ſteun der weez' en weeuwen!
De handling wierdt weleer aan Tyrus toegeleit,
De wijsheidt aan Atheen, en 't groot gezagh aan Roomen:
Maar nu zijn koopmanſchap, vermoogen en verſtandt,
Drie zuilen voor de Staat, gelijk by u gekomen:
Indien gy deeze drie wilt houden aan een bandt,
Zoo hou u zelver vry op 't landt en op de baaren.
De Vryheidt heeft dit oordt een zee van bloedt gekoſt.
Al wat men dier betaalt behoort men te bewaaren.
Betrouw geen vremde hulp, gy hebt u zelf verloſt.
Wie dat zijn roer verlaat, vervalt aan vreemde wallen.
Zoo wijkt het ſchaap de hondt, en loopt de wolf te moet.
Uitheemſche hulp kan licht tot dwinglandy vervallen.
Nooit moet de zieledwang, beluſt op menſchebloedt,
Die uit de wreede kolk van d'afgrondt is gereezen,
Haar kluiſters breeken, om op uw gemeent' te woên.
D'onzichbre ziel behoort zoo vry als 't lijf te weezen.
Een hooftkerk moet 'er zijn, om twiſten te verhoên:
Maar d'andre zijn niet dan voor halfgelooken oogen.
Wie dat hier teegenſtreeft betreedt het ſlinke padt;
Wat Jupiter gedoogt, ſtaat yder te gedoogen.
Wie vreemdelingen lokt, tot welvaart van zijn ſtadt,
Moet hun geloof, de gaaf der goôn, niet buiten keeren.
Wie zonder godtsdienſt leeft vervalt in heilloosheidt.
Een heilloos volk ontwaſt het recht der Opperheeren.
Zoo queekt men quaadt, in plaats van goedt, door quaadt beleit:
Maar gy, o wijze Stadt! omheint van nieuwe muuren,
Weegt alles, eer gy 't waagt, in uwe herſſenſchaal.
Zoo bloeit uw burgery, tot ſpijt der nagebuuren.
Waſch op, o Stadt! waſch op, zoo rijk van roem als praal:
Mijn dochters offren u haar meêgebrochte gaaven:
Dit zijn de vruchten die gegroeit zijn op haar grondt.

Zoo ſprak de Werreldt aan de rijkſte markt en haaven,
Die immer zijn gezien op 't ongemeete rondt.
Onlangs verlangde hier het meeſte deel der menſchen,
Om 't eerſte huis te zien in d'uitgebreide wal:
Ik wens, in goede ſtandt, en elk gelooft mijn wenſchen,
Om 't leſte huis te zien dat d'Amſtel bouwen zal;
En by dit huis DE GRAAF, en WITSEN, en OUTSHOORN,
En HOOFT, en SCHAAP, en POL; zes mannen, die het Y,
Door raadt en wakkerheidt, al raaſt de Nijdt van tooren,
Behoeden voor 't geweldt van alle dwinglandy.
Zoo rekt men 't leeven, of de Zeegen moeſt zich ſpoeien.
De Zeegen gaat voor al, om dat zy 't al vernoegt.
Ik zie de Stadt alreê in volk en luiſter groeien.
Geen rijker ſtadt dan die de zee met oordeel ploegt.
Mijn vleugels zijn te zwak om aan het top te ſtijgen.
Wie ſtof heeft en geen kracht voldoet het oor met zwijgen.

Doodt van

JOAN VAN DORSTEN,

Te Wertheim, op de weêrom-reis van Weenen, overleeden.

Voor zijn Moeder

ALEDA VERWOU.

VAN DORSTEN, die al lang naar deugdt en wijsheidt dorſten,
Deurreisden 't Duits geweſt, omheint van veel gevaars:
Hier zagh hy Leopoldt, het hooft van alle Vorſten,
De blixem zwaaien op zijn troon van adelaars.
Het ſtraftuigh dient om 't hooft der boozen te verpletten.
Waar dat de Boosheidt duikt is 't veiligh voor de deugdt.
Terwijl de Jongling zich te Weenen nederzetten,
Wierdt hy, o wreedt bedrijf! in 't bloeienſt van zijn jeugdt,
Door 't moordtſchut van de Doodt, tot in zijn long geſchooten.
Hy worſteld' met de wondt: maar 't was vergeefs geſtreên.
De Doodt is noch door liſt noch krachten te verſtooten.
Nu heeft hy d'Iſterſtroom, omgordt van ſtarke ſteên,
Verlaaten, om aan 't Y zijn voeſterwiegh te koomen:
Maar Wertheim wordt zijn lijk gegeeven tot een graf.
Hier ſterflot laat zich door geen ſnelle vlucht betoomen.
Elk houdt zich aan de macht die hem het voorrecht gaf.
Wie, roept de Moeder, nu de ſmart haar ſlaap komt ſteuren,
Vermoordt mijn lieve Zoon, daar al mijn hoop op ſtondt?
Wie dat zijn hoop verlieſt heeft reeden om te treuren.
Nu dunkt haar dat z' hem hoort, door 't nijpen van zijn wondt,
En mat van reizen, op 't gebergt van ſteenen ſteenen.
Dan zietz' hem, meent zy, langs de ſtraat van Straatsburg treên.

Nu,

Nu, klaagt zy, hoortz' hem weêr in 't hof te Weenen weenen.
't Penſeel der rampen maalt het brein vol ſchriklijkheên.
Hy was veel dieper in haar hart dan 't graf gezonken.
In deez' onſteltenis vertoonden zich haar zoon:
Zijn hairen glinſterde. zijn helder' oogen blonken.
De Blijdtſchap zetten zich in 't aangezicht ten toon.
Dus quam hy haar, in 't wit en blaauw gekleedt, verſchijnen.
O Moeder! ving hy aan, verlaat dit droef geſchrey.
Dat ik op 't aardtrijk quam betaalde gy met pijnen:
Belaſt u niet met pijn nu ik van 't aardtrijk ſchey.
Het broſſe leeven wordt niet dan te leen ontfangen.
't Onſterffelijke deel is voor het zaaligh Rijk.
Ey! Moeder, wis, ey! wis de traanen van uw wangen.
Zoo ſprak de Jongeling, en nam allengs de wijk.
Noch voegtz' haar niet naar trooſt, noch goede raadt te hooren.
De droefheidt, die 't verſtandt beneevelt, heeft geen ooren.

Aan den Eed. Geſtr. Heer

KONSTANTIN HUIGENS

Ridder, Heer van Zuilichem, Monikelandt, Zeelhem, &c.

UW koetsglas, ZUILICHEM, wilt gy de man doen dichten,
Die giſtren heeft gedicht, zegt gy, voor 't Prinslijk hof.
Dat was geen wonder; want Oranje gaf my ſtof.
Ik zal uw koets niet min dan 't hof door dicht verlichten:
Want ik heb my al lang tot dubbeldicht geſtelt.
Vraagt gy hoe ik my draag in dubbeldicht te toonen?
Ik dicht het beſt om niet, en 't ſlechtſt' dicht ik om geldt.
Door kunſt- en winſtdicht krijgt men goude lauwerkroonen.

GRAF.

Grafdicht op ANNA VOS, mijn Zuſter.

DE Doodt heeft ANNAAS lijk in 't diepe graf doen daalen.
Haar brein was vol van geeſt; haar keel van nachtegaalen.
Nu leeft zy, door haar deugdt, in 's hemels heldre ſchoot.
Wie Godt uit liefde dient, vertreedt de helſche doodt.

Aan Juffrouw JOANNA VAN OORSCHOT, Echtgenoot van d'Heer BARTHOLOMEVS SCHOUT, &c.

IK dank VAN OORSCHOT voor haar bruine hofmorellen:
Want uwe vrucht die voor een koning paſt te ſtaan,
Doet gy, o mildtheidt! op een Dichters taafel ſtellen.
Ik kies voor dit gerecht geen wildtbraat van Diaan.
Wat oog en tong behaagt heeft overgroote krachten.
Ik wraak de koele pers, en bloozend' abrikoos.
Men moet geen ding om naam, maar om zijn deugden achten.
Uw boomvrucht is bevrucht van nektar en ambroos:
Die braave gift is waardt om dankbaar van te dichten.
Wie dat zich dankbaar toont, bewijſt niet meer dan plichten.

Aan G. D. H. op zijn boek.

UW Staatſchrift doet het volk, dat blindt is, d'oogen oopen:
't Strijdt meer om vreede dan tienduizent man in 't veldt.
Wie wijze leſſen volgt heeft niet dan heil te hoopen.
Zoo raakt het Algemeen, door 't breideloos Geweldt
Op 't allerwreetſt' geboeit, uit klem der ſlaafſche banden.
Een vrye pen verwerpt het juk der dwingelanden.

Voor *Floor* aan de Laſteraar.

WY danken Floor die ons zoo eerlijk komt bedriegen:
Want Loopes grafdicht heeft hy op Heer Heins gepaſt.
De noodtdwang doet een geeſt bywijlen aartigh liegen.
Zwijg laſter! Floor heeft ons nu ook door noodt verraſt.
Laat hem door 't Duits gezicht de Spaanſche traanen weenen.
Wie zelf geen rouwkleedt heeft behoort 'er een te leenen.

Ondankbare *Klaas*, aan milde *Flip*.

ZOo gy, o Flip! zeidt Klaas, mijn mondt bezorgt met wijn,
Zoo zweer ik aan uw huis altijdt verplicht te zijn.
Klaas wierdt bezorgt, en wou zijn geever nooit gerijven.
Waarom? hy zocht altijdt aan Flip verplicht te blijven.

Aan den Wel-Eed. Heer K. D. G. V. V. S. P. &c. toen hy my wijn gezonden hadt.

GY hebt my Bacchus zap, doch onverdient, gezonden;
Maar wie hier veel van drinkt gevoelt het hooft vol pijn:
Dit tuigden in mijn huis verſcheide Dichters monden.
Uw wijn, 't is vreemt, maakt ziek, en 't is gezonde wijn.

Ter Maaltijdt van den Heer M^r. PIETER SCHOUT, toen hy binnen Uitrecht Ingewijdt wiert tot Domheer van Out-Munſter, &c.

SInt Wilbrordt quam de Vecht met Chriſtus leer bevechten,
En trok het Heidendom uit d'onderaardtſche nacht.
Zoo zagh men hem Godts kerk, tot ſticht van 't Sticht, oprechten.

Wie

Wie voor de Hemel ſtrijdt heeft overgroote kracht.
Zoo leert men 't onkruit van de velden uit te roeien.
Men lijdt geen teeling die bederflijk is in 't landt.
Een woeſte boomgaardt moet men door het mes beſnoeien.
Dit is de grondtveſt waar dat Schout zijn hoop op plant.
De Staatzucht, die zich meeſt met godtsdienſt komt bekleeden,
Zocht deeze macht te treên door een verwoede voet:
Maar z'heeft zich zelf geredt door enkle wakkerheeden.
Een die zich wakker houdt verwint het boos gebroet.
Zoo raakt een huureling, uit vrees voor ſtraf, aan 't zwijgen.
Aan zulk een voorrecht heeft zich Schout al lang verplicht.
Hy laat geen dienaar op zijn meeſters zetel ſtijgen.
Oudt-Munſter is in 't Sticht op beeter voet geſticht.
Men laat dan, buiten zorg, om Schout hier in te wyen,
De roemer zwieren, tot de randt met wijn gevult.
Het Wyfeeſt, vol van vreugdt, begeert geen zorg te lyen.
De loflijk engel wraakt al wie hier teegen brult.
Oudt-Munſter voegt zich naar de noodigheidt der zaaken.
Wie zorgt, behoort bywijl zijn geeſten te vermaaken.

Aan HUIGO DE GROOT,

zoontje van den Ed. Heer

Mr. PIETER DE GROOT,

Penſionaris van Amſterdam, &c.

O kleene Groot! die jong als oudt begint te ſpreeken,
Indien de Dichters ooit waarzeggers zijn geweeſt,
Dat by de Grieken en Roomeinen heeft gebleeken)
Zoo zie ik, door uw zwier en leevendige geeſt,
De zon van vaaders hoop in u alree verſchijnen.
Zoo zag de Bondtgebuur van d'oude Tiber vloedt

In

In Kato, noch een kindt, de luiſter der Latijnen.
De kracht der kruiden ziet men in het zaadt te moedt.
De glans van uw vernuft begint met u te rijzen.
De hemel gun dat ik niet ydels heb voorzeidt.
Waſch op, o jonge Huig! en volg het ſpoor der wijzen:
Zoo vindt men in de zoon de vaaders ſchranderheidt.
Een die niet ſtruiklen wil vereiſt gebaande weegen.
Die oudt zal blinken moet men Pallas jong beſteên.
Vernuft en Staat wordt beſt door Wakkerheidt verkreegen
Zoo volgd' uw vaader, om eerämpten te bekleên,
Uw Groote Grootvaâr, die wy na zijn doodt zien leeven,
Door zijn beroemt verſtandt, de ſteun van 't vrye volk.
Een man van oordeel weet de Doodt verby te ſtreeven.
De zon der wijsheidt blinkt deur d'allerdikſte wolk.
Beſtel, o kindt van hoop! mijn veeder ſtof tot zingen.
Een pen die dichtſtof heeft is quaalijk te bedwingen.

U I T.

Pagina 282, *na de derde regel van boven, leeſt deze twee regels:*

Het hart der vrienden ſluit men door de lippen oopen.
De liefde houdt zich niet verburgen in de borſt.

Verbeeteringen.

Pag. 160, *regel* 14, *voor* nijdt *leeſt* tijdt
pag. 241, *regel* 15, *voor* al *leeſt* als
pag. 245. *regel* 22, *voor* Wy *leeſt* Vry
pag. 361, *regel* 13, *voor* geen *leeſt* een
pag. 380, *reg.* 19, gemaakt *leeſt* gewraakt
pag. 393, *reg.* 18, panneelen. *leeſt* tooneelen.